

KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN
KUNNALLISHALLINNOSTA

61

1948

JÄLKIMMÄINEN OSA

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOTOIMISTON
JULKAISEMA

HELSINKI 1954

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
3. Palkkalautakunta	1
4. Kiinteistölautakunta	
1. Kiinteistötoimiston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat	20
2. Kiinteistötoimiston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat	25
3. Kiinteistötoimiston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat	57
4. Kiinteistötoimiston metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat	59
5. Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat	61
6. Kiinteistötoimiston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat	63
7. Kiinteistötoimiston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat	64
8. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset	71
5. Painatus- ja hankintatoimisto	81
6. Työtehtötoimisto	84
7. Tilastotoimisto	89
8. Kaupunginarkisto	98
9. Verotusvalmistelu	101
10. Leski- ja orpoeläkekassa	106
11. Ulosottolaitos	108
12. Rakennustarkastus	112
13. Julkisivupiirustusten tarkastus	113
14. Hoivohuonelautakunta	114
15. Huoneenvuokralautakunnat	115
16. Rakennustoimikunta	119
17. Palotoimi	121
18. Huoltotoimi	129
19. Lastensuojelu	173
20. Oikeusaputoimisto	196
21. Työnvälitys	200
22. Urheilu- ja retkeilytoiminta	221
23. Kansanhuolto	230
24. Väestönsuojelu	240
25. Asutuslautakunta	241
26. Raittiusvalistuslautakunta	242
27. Nuorisotyö	248
28. Ammattioppilaslautakunta	252
29. Kotitalouslautakunta	253
30. Kaupunginkirjasto	256
31. Kaupunginmuseo	268
32. Musiikkilautakunta	271
33. Yleiset työt	275
34. Liikennelaitos	296
35. Satamahallinto	313
36. Teurastamo	335
37. Elintarvikekeskus	355
Hakemisto	360

3. Palkkalautakunta

Palkkalautakunnan kokoonpano. Joulukuun 17 p:nä 1947 kaupunginvaltuusto valitsi palkkalautakuntaan jäseniksi v:ksi 1948 toimitsija S. G. Fribergin, apulaiskaupunginjohtaja R. Granqvistin, pankinjohtaja E. Harkian, liittosihteeri V. Laakson, kirjanpitäjä L. A. Ripatin, pankinjohtaja V. Sipin, järjestäjä A. Tervasen ja varatuomari T. Virkkusen. Lautakunnan puheenjohtajaksi valtuusto valitsi apulaiskaupunginjohtaja R. Granqvistin ¹⁾.

Kesäkuun 30 p:nä kaupunginvaltuusto vapautti kirjanpitäjä Ripatin lautakunnan jäsenyydestä ja valitsi hänen tilalleen kertomusvuoden loppuun sivutuotemestari L. Forsténin ²⁾.

Lautakunta päätti ³⁾ valita varapuheenjohtajakseen liittosihteeri V. Laakson.

Lautakunnan kokoukset päätettiin ⁴⁾ pitää tiistaisin klo 14.30 — syyskuusta alkaen klo 13.30 — kaupungintalossa, teknillisen johtajan virkahuoneessa.

Pöytäkirjain tarkistus. Pöytäkirjain tarkastajaksi yhdessä puheenjohtajan kanssa lautakunta valitsi ⁵⁾ toimitsija S. G. Fribergin ja hänen varamiehekseen varatuomari T. Virkkusen. Samalla päätettiin, että pöytäkirjan tarkistus säännöllisesti toimitetaan toisena päivänä kokouspäivän jälkeen.

Lautakunnan toimiston viranhaltijat. Toimistopäällikkö J. Ståhlbergille myönnettiin ⁶⁾ sairauslomaa helmikuun 11 p:stä toukokuun 1 p:ään. Hänen sijaisekseen hyväksyttiin apulaiskaupunginsihteeri A. Danielson.

Toimiston tilapäiseksi notaariksi määrättiin ⁷⁾ ylioppilas E. E. O. Forsberg tammi-kuun 16 p:stä alkaen 27 palkkaluokan mukaisin palkkaeduin.

Toimistoapulainen M. Mustikainen oikeutettiin ⁸⁾ eroamaan virastaan ennen irtisanomisan päättymistä, mikäli avoimeksi julistettuun virkaan hakuajan päätyttyä saada sopiva henkilö nimitetyksi. Toimistoapulainen Mustikaisen tilalle valittiin ⁹⁾ sittemmin rouva V. Yletyinen heinäkuun 12 p:stä lukien.

Henkilökunnan kesälomat vahvistettiin ¹⁰⁾ ja toimistopäällikkö Ståhlbergin kesälomajaiseksi määrättiin ¹¹⁾ lautakunnan sihteeri O. Kaattari.

Tilapäistä työvoimaa. Eläkkeiden uudelleen laskemisesta päätettiin ¹²⁾ tililtä Tilapäistä työvoimaa suorittaa apulaiskaupunginkamreeri E. J. Jernströmille 25 000 mk ja rahatoimiston osastonhoitaja T. Halmeelle 10 000 mk.

Apulaiskaupunginsihteeri A. Danielsonille päätettiin ¹³⁾ myöntää 10 000 mk:n palkkio kuoppatasauskysymyksen valmistelutoista maksettavaksi lautakunnan tililtä Tilapäistä työvoimaa.

Laskukoneen hankkiminen. Merkittiin ¹⁴⁾ tiedoksi, että kaupunginhallitus oli myöntänyt 28 782 mk laskukoneen hankkimiseksi lautakunnan toimistoon.

Neuvottelut eri järjestöjen kanssa. Palkkalautakunta valtuutti ¹⁵⁾ puheenjohtajansa

¹⁾ Palkkalk. 13 p. tammik. 1 §. — ²⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 237 §. — ³⁾ S:n 13 p. tammik. 2 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. tammik. 4 § ja 24 p. elok. 1 358 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. tammik. 3 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. helmik. 246 §, 9 p. maalisk. 432 § ja 6 p. huhtik. 567 §. — ⁷⁾ S:n 13 p. tammik. 102 §. — ⁸⁾ S:n 11 p. jouluk. 796 §. — ⁹⁾ S:n 1 p. kesäk. 992 §. — ¹⁰⁾ S:n 1 p. kesäk. 981 §. — ¹¹⁾ S:n 14 p. kesäk. 1 078 §. — ¹²⁾ S:n 23 p. maalisk. 513 § ja 9 p. maalisk. 420 §. — ¹³⁾ S:n 5 p. lokak. 1 558 §. — ¹⁴⁾ S:n 10 p. elok. 1 287 §. — ¹⁵⁾ S:n 16 p. tammik. 105 §.

edustamaan lautakuntaa niissä neuvotteluissa, joita eri järjestöjen kanssa virkamiesten palkka-asiaain yhteydessä tullaan käymään.

Edelleen puheenjohtaja valtuutettiin kaupungin puolesta neuvottelemaan maataloustyöntekijäin ammattiosaston kanssa työajan muuttamisesta¹⁾, uudesta maataloustyöntekijäin työehtosopimuksesta²⁾ ja Kunnantöytäntekijäin keskusostimikunnan kanssa käytävissä, urakkahinnoittelua ja työehtosopimuksen eräitä tulkintakysymyksiä koskevissa neuvotteluissa³⁾.

Suomen lääkäriiliiton neuvotteluvoikeus. Merkittiin⁴⁾ tiedoksi Kaupunkiliiton palkka-asiaainneuvoston kirjelmä Suomen lääkäriiliiton neuvotteluvoikeudesta kuntien ja kuntien yhtymien kanssa.

Talousarvioehdotus. Lautakunta päätti⁵⁾ kaupunginhallitukselle lähettää talousarvioehdotuksensa.

Kaupungin viranhaltijain palkkojen järjestelyä sekä palkkojen kuoppatasasta koskevat ehdotukset päätettiin⁶⁾ lähettää kaupunginhallitukselle.

Sairauslomaa koskevien määräysten tulkinta. Palkkalautakunta päätti⁷⁾ kaikille lauta- ja johtokunnille ilmoittaa, että mikäli sairauslomalla oleva viranhaltija, joka virkasäännön mukaan oli oikeutettu 2/3 palkkaan, lääkärintodistuksella todetaan kykeneväksi hoitamaan virkaansa osan työpäivää, hänen palkkansa oli laskettava siten, että hän saa ikälisänsä kokonaisuudessaan sekä työssäolotunneilta täyden pohjapalkkansa tuntimäärän perusteella, eli esim. puolen päivän työstä puolet pohjapalkastaan, ja sairauslomatuunneilta virkasäännön mukaisen osan näiden tuntien täydestä pohjapalkasta, eli esim. puolen päivän sairauslomatuunneilta 2/3 puolen päivän täydestä pohjapalkasta, joten esim. puolen päivän sanotunlaisella sairauslomalla oleva viranhaltija oli oikeutettu ikälisänsä lisäksi saamaan 5/6 pohjapalkastaan.

Palkkalautakunta päätti⁸⁾ sähkölaitokselle ilmoittaa, että Helsingin kaupungin myöntämät palkkaedut työntekijöille sairausloman ajalta perustuivat kaupunginvaltuuston vahvistamiin erillisiin määräyksiin, joissa ei ollut mitään viittauksia yleisen lain säännöksiin ja olivat ne itsenäisinä tulkittava sanamuotonsa mukaisesti. Näin ollen niissä käytetty sanonta »työsuhde» tarkoitti yksinomaan työsuhdetta Helsingin kaupunkiin eikä niin ollen sairausloma-ajan palkkaa laskettaessa voitu huomioida muita palvelusaikoja sen paremmin valtiolla kuin yksityistenkään tai muiden kuntien palveluksessa, minkä lisäksi oli huomattava, että Helsingin kaupungin palveluksessaakin palveltuja aikoja ei otettu huomioon työsuhteen kaupunkiin keskeydyttyä ja sairausloma-ajan palkkaa määriteltäessä keskeytymisen jälkeen alkaneen uuden työsuhteen aikana.

Lautakunta päätti⁹⁾ tiedustelun johdosta ilmoittaa satamalaitoksen toimitusjohtajalle, että virkasäännön mukaisesti ei ollut estettä virantoimituksessa sattuneen tapaturman vuoksi myönnetyn täyspalkkaisen virkavapauden lisäksi myöntää tapaturmasta erillisen sairauden vuoksi kahden kuukauden täyspalkkaista sairauslomaa.

Vuosilomaa koskevien määräysten tulkinta. Lautakunta päätti¹⁰⁾ kaikille lauta- ja johtokunnille ilmoittaa, että niissä tapauksissa, jolloin asianomainen viranhaltija tai työntekijä saa lukea hyväkseen vuosilomaansa nähden aikaisemman työnantajansa palvelusta, tämän hänelle erotessa maksamaa lomakorvausta vastaava aika oli vähennettävä kaupungin antamasta lomasta, minkä asianomainen ensi kerran saa, mikäli asianomaisen aikaisemmalta työnantajaltaan erotessa saama lomakorvaus kohdistui eroamista lähinnä edeltäneen toukokuun 1 p:n ja eroamisen väliseen aikaan. Milloin kaupungilta liikaa lomaa saaneelta oli vähennettävä edellisen työnantajan maksama lomakorvaus, vähennettävä määrä lasketaan siten, että aikaisemman työnantajan korvaamien lomapäivien lukumäärällä kerrotaan kaupungin antaman loma-ajan päiväpalkka¹¹⁾.

Lautakunta päätti¹²⁾ tiedustelun johdosta ilmoittaa kaasulaitokselle, että vuorotyöstä päivätyöhön siirtyneen kaupungin työntekijän vuosilomakorvaus oli määriteltävä sen perusteella, oliko hän edellisen vuosiloman jälkeen suorittanut pääasiallisesti vuoro- tai päivätyötä.

1) Palkkalk. 14 p. kesäk. 1 069 §. — 2) S:n 5 p. lokak. 1 545 §. — 3) S:n 27 p. tammik. 16 §. — 4) S:n 11 p. toukok. 794 §. — 5) S:n 31 p. elok. 1 359 §. — 6) S:n 16 p. tammik. 104 §, 27 p. tammik. 170 §, 28 p. toukok. 838—916 § ja 14 p. jouluk. 1 984 §. — 7) S:n 14 p. jouluk. 1 981 §. — 8) S:n 31 p. elok. 1 367 §. — 9) S:n 23 p. maalisk. 504 §. — 10) S:n 14 p. syysk. 1 457 §. — 11) S:n 14 p. syysk. 1 458 §. — 12) S:n 27 p. tammik. 117 §.

Lautakunta päätti¹⁾ tiedustelun johdosta ilmoittaa liikennelaitokselle, että ilman irtisanomisaikaa omavaltaisesti työnsä jättänyt viranhaltija oli oikeutettu vuosiloma-korvaukseen.

Sähkölaitokselle ilmoitettiin²⁾, että työntekijäin lomasääntöä oli siten tulkittava, että työntekijä, joka määrätyn pituisen palvelusajan jälkeen on oikeutettu sen palvelusajan mukaiseen lomaan, oli oikeutettu saamaan tämän loman sikäli kuin määrätty palvelusaika tulee saavutetuksi ennen sen ajan päättymistä, jolloin lomaa yleensä myönnetään. Määrätyn pituisen palvelusajan oikeuttamaa pidempää lomaa ei kuitenkaan saada nauttia ennen kuin puheenalainen palvelusaika on saavutettu.

Työehtosopimukset. Palkkalautakunta päätti³⁾ kaikille lauta- ja johtokunnille lähettää tiedoksi sosiaaliministeriön palkkaosaston Helsingin kaupungin ja Helsingin kunnan työntekijäin keskusliiton välisen työehtosopimuksen hyväksymistä koskevan seuraavan sisältöisen kirjelmän: Sosiaaliministeriön palkkaosasto ilmoittaa hinta- ja palkkaneuvoston suostumuksella päättäneensä hyväksyä edellä mainitun työehtosopimuksen. Palkkaosasto katsoo tässä yhteydessä kuitenkin olevan syytä huomauttaa, että työehtosopimukseen liittyvän tuntipalkkataulukon 18 sivulla kohdassa 11 mainittu prosenttiurakka-järjestelmä ei sinänsä perustu palkkasäännöstelypäätökseen, kuten palkkaosaston kirjelmässä kaupunginhallitukselle huhtikuun 15 p:ltä ja lokakuun 29 p:ltä 1947 jo on mainittu, mutta kun sitä on tähän astikin käytännössä sovellettu, ei palkkaosasto halua sen jatkuvaakaan käyttöä ehdottomasti kieltää, edellyttäen kuitenkin, ettei prosenttiurakatoissa sen paremmin kuin muissakaan urakatoissa erikseen makseta hyvän miehen lisää eikä palkkasäännöstelypäätöksen 5 §:n mukaista kuoppatasoitusta ja että kaupungin johdon taholta jatkuvasti valvotaan prosenttijärjestelmän tarkoituksenmukaista soveltamista.

Lautakunta päätti⁴⁾ Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan kanssa työehtosopimuksen tulkintaa koskevien neuvottelujen tuloksena kaikille lauta- ja johtokunnille ilmoittaa, että vaikka työaikalan mukaisten enimmäistuntien puitteissa tehtyä työtä arkipäivinä ei voida katsoa ylityöksi, matkakorvaus voidaan, milloin tällaiseen pyhätyöhön erityisesti kutsutaan, vanhan tavan mukaisesti suorittaa työehtosopimuksen 6 §:n 3 mom:ssa määrättyllä tavalla. Valtion konepajojen suhteen annettuja er.koismääräyksiä sovelletaan vain varsinaisiin korjauspajan työntekijöihin, vaikka he tilapäisesti toimisivatkin korjauspajan ulkopuolella, mutta ei muihin metallialan työntekijöihin, vaikka he tilapäisesti työskentelisivätkin korjauspajassa. Joustavuuden vuoksi tulee laitosten johtajien neuvotella asianomaisten luottamusmiesten kanssa työntekijäin sijoittamisesta eri ryhmiin.

Lautakunta päätti⁵⁾ saattaa lauta- ja johtokunnille tiedoksi sosiaaliministeriön palkkaosaston kirjelmän, millä palkkaosasto ilmoitti hinta- ja palkkaneuvoston lausunnon mukaisesti, että palkkasäännöstelypäätöksen 8 ja 9 §:n edellyttämä ja sosiaaliministeriön joulukuun 22 p:nä 1947 antaman päätöksen määräämällä tavalla tapahtuva elinkustannusindeksin nousuun perustuva palkkojen korotus koski kaikkia sekä tunti- että urakkatyöntekijöitä. Milloin kuitenkin urakkahinnoittelu ilmeisesti oli suoritettu vastoin palkkasäännöstelypäätöksen 4 §:n 1 momentin määräystä, mistä todisteena voitiin pitää mm. sitä, että urakkatyöntekijäin keskimääräinen urakkavoitto jatkuvasti nousi suuremmaksi kuin 70 %, oli hinnoittelu asianmukaisesti oikaistava.

Esiteltäessä Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston kiertokirjettä palkkahinnoittelun irtisanomista koskevan lisämääräyksen ottamisesta työehtosopimukseen, joita kaupungit ja kauppalat ovat tehneet työntekijäin ammattiasostojen kanssa siltä varalta, että valtioneuvoston palkkasäännöstelypäätös kumotaan työehtosopimuksen voimassa ollessa, lautakunta päätti⁶⁾ katsoa voimassa olevan työehtosopimuksen palkkahinnoittelun viimeisen kohdan riittäväksi kiertokirjeen tarkoittamassa asiassa, joten palkka-asiainneuvoston kiertokirjeessä esitetty lisäys oli Helsingin kaupungin ja Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan välisessä voimassa olevassa työehtosopimuksessa tarpeeton, sekä että samaten työehtosopimuksen kyseisen kohdan edellyttämässä neuvotteluissa oli sovellettava nyt puheena olevassa palkka-asiainneuvoston kiertokirjeessä mainittuja periaatteita.

1) Palkkalk. 5 p. lokak. 1 546 §. — 2) S:n 13 p. huhtik. 593 §. — 3) S:n 13 p. tammik. 101 §. — 4) S:n 27 p. tammik. 147 §. — 5) S:n 10 p. helmik. 236 §. — 6) S:n 18 p. toukok. 827 §.

Lautakunta päätti ¹⁾ ilmoittaa kaikille lauta- ja johtokunnille, että putkijohtoalan yleisen työehtosopimuksen 12 §:n mukaan maksettava erittäin likaisen työn lisä oli laskettava vastaavissa kaupungin töissä marraskuun 1 p:stä alkaen tuntipalkoista eikä ohjepalkoista, kuten kaupungin palkkahinnoittelun sanamuoto edellytti.

Liikennelaitoksen työntekijäin suojapuvut. Liikennelaitoksen lautakunnalle päätettiin ²⁾ ilmoittaa, ettei sen työntekijöillä suojapukuihin nähden voida katsoa työehtosopimuksen 11 §:n 4 kappaleen mukaisesti olevan muita tai suurempia etuuksia kuin mitä työehtosopimuksen vahvistamispäivänä joulukuun 16 p:nä 1947 oli voimassa.

Työntekijöille luovutetut vaate- ja varusesineet. Lautakunta päätti ³⁾ tiedustelun johdosta ilmoittaa palolautakunnalle, että niiltä työntekijöiltä, joille oli luovutettu vaate- ja varusesineitä, ei niitä oteta pois, mutta että vastedes oli noudatettava voimassa olevan työehtosopimuksen 11 §:n määräyksiä, huomioonottaen erikoisesti sen, että työntekijät ovat velvolliset luovuttamaan iltaisin takaisin työmaalla saamansa varusteet, joten niitä ei saa ottaa yksityiskäyttöön.

Urakkatyö. Lautakunta päätti ⁴⁾ kaikille lauta- ja johtokunnille ilmoittaa, että kaupungin töissä maksetut urakkapalkat toistaiseksi oli suoritettava 5.5 %:n korotuksin. Edelleen ilmoitettiin ⁵⁾

että urakkapalkkaa maksetaan ennen urakan päättymistä urakkatyöhön käytetyn tuntimäärän ja vastaavan työstä sovitun kokonaistuntipalkan mukaan;

että yksityisten työehtosopimukseen sisältyviä yksityiskohtaisia määräyksiä likaisen ja raskaan työn lisän maksamisesta pidetään yleisenä ohjeena, joita voidaan soveltaa ei vain samoihin vaan myös vastaavanlaisiin kaupungin töihin;

että indeksikorotus on maksettava kunkin korotuksen tultua voimaan niin pian kuin mahdollista ja viimeistään sanottua ajankohtaa seuraavan kolmannen tiliviikon aikana;

että työehtosopimuksen ohella laitoksille annettuja ohjeita täydennetään rakennusalan hinnoittelemattomien urakoiden tuntiansiolisän osalta sosiaaliministeriön kirjelmän mukaisesti joulukuun 5 p:ltä 1947, eli siten, että sanottu lisä on 7:50 mk tunnilta; sekä

että sellaisille autonkuljettajille ja autonapumiehille, jotka ovat urakkatyöntekijäin kanssa samassa työssä, voidaan harkinnan mukaan tämänlaatuisissa töissä maksaa aikaisemman prosenttiurakkakorotuksen asemesta 15 %:n urakkahyvitys.

Palkkalautakunta päätti ⁶⁾, että urakkapalkkaiselle työntekijälle oli hänen sairauslomansa ajalta suoritettava 3 edellisen kuukauden keskiansion perusteella laskettava palkka kuitenkin siten, että siihen lisätään yleisen palkkojen korotuksen tapahtuessa näiden aikana tuntipalkan nousua vastaava määrä kerrottuna suhdeluvulla, jonka osoittajana oli tuntimäärä, josta po. aikana oli maksettu korottamaton palkka ja nimittäjänä sanotun kolmen kuukauden työtuntien summa, ja muuten noudattaen työntekijäin sairausapua koskevia määräyksiä. Jos palkkojen korotus tapahtuu sairausloman aikana, oli edellä mainittuun palkkaan korotuksen voimaantumisesta lukien lisättävä tunti-palkkojen nousua vastaava määrä.

Helsingin kaupunginhallitukselle helmikuun 3 p:nä 1948 lähettämässään elinkustanusindeksin nousun johdosta tapahtuvaa palkkojen korotusta koskevassa kirjelmässä sosiaaliministeriön palkkaosasto muun ohella huomautti, että milloin urakkahinnoittelu ilmeisesti oli suoritettu vastoin voimassaolevan palkkasäännöstelypäätöksen 4 §:n 1 momentin määräystä, tällainen hinnoittelu oli asianmukaisesti oikaistava. Huomautuksen tekoon katsoi palkkaosasto olevansa oikeutettu palkkasäännöstelypäätöksen 4 §:n 4 mom:n nojalla. Todisteena siitä, että urakkahinnoittelu ei olisi säädetyllä tavalla suoritettu, katsoi palkkaosasto voitavan pitää mm. sitä, että urakkatyöntekijäin keskimääräinen urakkavoitto jatkuvasti nousee suuremmaksi kuin 70 %, laskettuna asianomaisten työntekijäin ohjetuntipalkoista.

Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan taholta oli palkkaosastolle ilmoitettu, että Helsingin kaupunki palkkaosaston mainitun huomautuksen johdosta nyttemmin olisi antanut määräyksen, jonka mukaan urakkahinnat maaliskuun 1 p:nä 1948 Helsingin kaupungin töissä alennettaisiin, mikä ilmoitus sen johdosta, että alennukseen

¹⁾ Palkkalk. 2 p. marrask. 1759 §. — ²⁾ S:n 10 p. helmik. 213 §. — ³⁾ S:n 24 p. helmik. 328 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. tammik. 103 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. helmik. 238 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. helmik. 285 §.

olisi ryhdytty siitä millään tavalla työntekijäpuolen kanssa neuvottelematta, olisi herätännyt melkoista levottomuutta. Palkkaosasto katsoo tämän vuoksi aiheelliseksi ilmoittaa, ettei palkkaosaston edellä mainitussa kirjelmässä tekemää huomautusta osaston taholta ollut tarkoitettu palkkasäännöstelypäätöksen 4 §:n 1 momentissa mainituksi määräykseksi, jota kirjaimellisesti olisi noudatettava kaikkialla, vaan oli se tarkoitettu yleisluontoiseksi ohjeeksi, josta harkinnan mukaan ja olosuhteet huomioonottaen olisi mahdollista poiketakin. Missään tapauksessa ei palkkaosaston huomautusta ollut käsitettävä niin, että yksityisenkin työntekijän urakkavoitto olisi rajoitettava. Palkkaosaston tarkoituksena oli, kuten huomautuksen sanamuodosta käy ilmi, vain määritellä keskimääräinen urakkavoitto kaikkia työntekijöitä varten. Huomautusta ei myöskään ollut käsitettävä niin, etteikö urakkatyöntekijäin urakkavoitto, keskimääräisestäkin lasketuna, tilapäisesti saattaisi ylittää mainittua prosenttimäärää. Ilman enempiä perustelujakin lienee selvää, että palkkasäännöstelypäätöksen 8 ja 9 §:n perusteella myönnettyt indeksilisät eivät ole sisältyneet mainittuun 70 %:iin.

Palkkalautakunta päätti¹⁾ saattaa kaikille lauta- ja johtokunnille yllämainitun sosiaaliministeriön kirjelmän tiedoksi ja huomauttaa, että sen johdosta ei urakkahinnotteluun ole toistaiseksi tehtävä mitään muutoksia.

Kuorma-autotaksa. Kuorma-autojen kuljetusmaksujen vahvistamista koskeva kysymys päätettiin²⁾ siirtää kaupunginhallituksen käsiteltäväksi. Sittemmin merkittiin³⁾ tiedoksi maistraatin ilmoitus sen vahvistamasta Helsingin kaupungin kuorma-autotaksasta.

Palkkalautakunta päätti⁴⁾ ilmoittaa kaikille lauta- ja johtokunnille, että lautakunnan pöytäkirjanotteella helmikuun 24 p:ltä 1948 § 340 tiedoksi ilmoitettuun maistraatin vahvistamaan kaupungin kuorma-autotaksaan nähden oli huomattava, että työlistalla oleville omilla autoillaan kaupungin palveluksessa oleville autonkuljettajille tuli suorittaa nykyisen työehtosopimuksen palkkahinnottelun mukaisen tuntipalkan ja ennen lokakuun 1 p:ää 1947 voimassaolleen tuntipalkan välinen ero takautuvasti lokakuun 1 p:stä 1947 lukien. Muussa suhteessa oli maistraatin vahvistamaa kuorma-autotaksaa sovellettava helmikuun 24 p:stä 1948 lukien.

Indeksikorotus. Lautakunta päätti⁵⁾ kaikille lauta- ja johtokunnille ilmoittaa, että palkkahinnottelun yhteydessä vahvistetuille työntekijäin palkoille maksetaan huhtikuun 1 p:stä lukien 11 %:n indeksikorotus. Edelleen ilmoitettiin, että 11 %:n indeksikorotus mainitusta ajankohdasta lukien oli huomioitava myöskin työlistoilla esiintyvien, omilla autoillaan kaupungin palveluksessa olevien autonkuljettajien taksaan sisältyvissä palkoissa kysymyksen ollessa loma-ajan palkasta, lomakorvauksesta, sairauslomapalkasta, eläke- ym. sosiaalisista eduista vahvistettua taksaa silti korottamatta.

Kaasu- ja sähkölaitoksen työntekijäin palkat. Lautakunta päätti⁶⁾ kaupunginhallituksen välityksellä lähettää hinta- ja palkkaneuvoston ratkaistaviksi kaasulaitoksen työntekijäin ja sähkölaitoksen erikoisammattityöntekijäin palkkojen korottamista koskevat esitykset. Sittemmin merkittiin⁷⁾ tiedoksi ilmoitus palkankorotusten myöntämisestä erälle kaasulaitoksen ja sähkölaitoksen työntekijöille sekä mittarinlukijoille ja rahastajille.

Sunnuntaityö. Lautakunnan puheenjohtaja valtuutettiin⁸⁾ käymään neuvotteluja sähkölaitoksen v:n 1947 sunnuntaityökorvauksista. Kaupunginhallituksen välityksellä päätettiin⁹⁾ pyytää työneuvoston lausuntoa teknillisten laitosten lautakunnan esityksestä sähkölaitoksen 3-vuorotyötä suorittavien viranhaltijain sunnuntaityökorvauksista v:lta 1947.

Lautakunta päätti¹⁰⁾ tiedustelun johdosta lastensuojelulautakunnalle ilmoittaa, että vastaanottokodissa sekä Ryttylän ja Toivolan koulukodissa laitoksen yleisvalvontaan osallistuvien työ sunnuntaisin voitiin katsoa säännönmukaiseksi sunnuntaityöksi kestäen ilmoituksen mukaan noin 4 tuntia, joten siitä voitiin määräysten mukainen sunnuntaityökorvaus maksaa.

Suomenkielisen työväenopiston johtokunnalle ilmoitettiin¹¹⁾, että kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti opiston ylivahtimestarin ja siivoojien sunnuntaityökorvauksia laskettaessa v:lta 1947 vähennyksenä oli huomioitava aikaisemmin maksettu sunnuntai-

1) Palkkalk. 2 p. maalisk. 385 §. — 2) S:n 27 p. tammik. 166 §. — 3) S:n 24 p. helmik. 340 §. — 4) S:n 2 p. maalisk. 386 §. — 5) S:n 23 p. maalisk. 514 ja 515 §. — 6) S:n 10 p. helmik. 218 § ja 9 p. maalisk. 389 §. — 7) S:n 9 p. maalisk. 424 §, 16 p. maalisk. 755 § ja 6 p. huhtik. 561 §. — 8) S:n 10 p. helmik. 244 §. — 9) S:n 1 p. kesäk. 985 §. — 10) S:n 20 p. huhtik. 631 § ja 26 p. lokak. 1702 §. — 11) S:n 27 p. tammik. 159 §.

työkorvaus. Opiston johtajan sunnuntaityöskentely voitiin pitää säännöllisenä työnä ja hän oli näin ollen oikeutettu sunnuntaityökorvaukseen.

Lautakunta päätti¹⁾, että kaupunginkirjaston viranhaltijain sunnuntaityökorvauksen oli katsottava sisältyvän kuukausipalkkaan vapaa-ajan muodossa.

Tiedustelun johdosta ilmoitettiin²⁾ kirjastolautakunnalle, että määräysten mukaan sunnuntaityöstä, mikäli se on säännöllistä tai tapahtuu erityisen kirjallisen määräyksen nojalla, oli maksettava yksinkertainen tuntipalkka, mikä saadaan jakamalla kuukausipalkka ikälisineen 160:llä, ja että säännöllistä sunnuntaityötä tekeville viranhaltijoille kuuluu oikeus yhteen lepopäivään viikossa.

Edelleen ilmoitettiin³⁾, että sunnuntaityökorvausta vahtimestareille oli maksettava vain, mikäli työ oli tehty viranhaltijain yli- tai sunnuntaityötä koskevien määräysten mukaisesti ja myönteisessä tapauksessa tällaisista töistä maksettavista korvauksista määrättyjä perusteita noudattaen.

Lautakunta päätti⁴⁾ tiedustelun johdosta ilmoittaa satamalautakunnalle katsoneensa satamakatsantomiehinä toimivien satamatarkastajien sunnuntaityön kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti katsottavaksi viranhaltijain sunnuntaityöksi.

Liikennelaitoksen tiedustelun johdosta ilmoitettiin⁵⁾, että sunnuntaityökorvaus kertomusvuoden alusta oli suoritettava täysimääräisenä rahakorvauksena.

Kaasulaitoksen vuorotyöjärjestelmä. Kaasulaitosta päätettiin⁶⁾ kehottaa harkitsemaan, olisiko vielä mahdollista kehittää vuorotyöjärjestelmää siten, että lain sallimasta korkeimmasta vuosituntimäärästä vajaaksi jäävä tuntimäärä supistuisi nykyisestään.

Herttoniemen varastotyöntekijäin palkat. Lautakunta päätti⁷⁾ elintarvikekeskuksen tiedustelun johdosta ilmoittaa, että sen alaisten Herttoniemen varastotyöntekijäin palkan perusteeksi oli asetettava työehtosopimuksen mukainen aputyömiehen ohjetuntipalkka tasokorotuksineen, eli 46: 25 mk, jota voitiin korottaa henkilökohtaisten ominaisuuksien perusteella maksettaviksi säädetyllä lisäyksellä.

Ylityö- ja päivystyskorvaukset. Lautakunta päätti⁸⁾ hyväksyä ylityö- ja päivystyskorvauksien ilmoitusten suhteen sellaisen menettelyn, että ne lautakunnan toimistossa tarkastetaan vain periaatteellisten kysymysten osalta, minkä jälkeen ne numerotarkastusta varten lähetetään revisiotoimistoon siellä säilytettäviksi.

Lautakunta päätti⁹⁾ kiinteistölautakunnalle ilmoittaa, että palkkalautakunnan lokakuun 5 p:nä tekemää päätöstä oli siten tulkittava, että ellei talonmiehille ja lämmitäjille ollut aikaisemmin sunnuntaityökorvausta suoritettu, se oli maksettava taannehtivasti tammikuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n 1948 väliseltä ajalta kaupunginvaltuuston joulukuun 17 p:nä 1947 tekemän päätöksen perusteella toteennäytettyjen, taikka ellei se ole mahdollista, arvioitujen todellisten sunnuntaityötuntien lukumäärän perusteella.

Lautakunta vahvisti¹⁰⁾ korvauksen sielullisesti sairaiden naisten keskuskodein osastonhoitajattarelle ja sairaanhoitajattarelle päivystyksestä puoleksi päivystykseen käytetyn tuntimäärän mukaisesti lasketusta yksinkertaisesta korvauksesta.

Sairaalatarkastajan tiedustelun johdosta päätettiin¹¹⁾ antaa hänelle erinäisiä ohjeita päivystyskorvausmääräysten tulkinnasta.

Päivätyössä olevien liikennelaitoksen ratatyöntekijöiden päivystyskorvausperusteeksi vahvistettiin¹²⁾ 1/8, rataesimiesten korvausperusteeksi 1/6 ja linjamestari A. Selinin korvausperusteeksi 1/3 palkasta.

Edelleen ilmoitettiin¹³⁾, että yötyölisä oli maksettava palkkahinnoittelun mukaisesti, mutta että urakkakorvaukset saivat tulla kysymykseen ainoastaan palkkasäännöstelypäättöksen mukaisten urakkahinnoittelujen puitteissa.

Lapsilisän suorittaminen tilapäisille viranhaltijoille. Lautakunta päätti¹⁴⁾ ilmoittaa kaikille lauta- ja johtokunnille, että sairausloma- ja kesälomasijaisille ym. tilapäisille viranhaltijoille oli suoritettava lapsilisää vain mikäli viransijaisuus oli vähintään kestänyt yhden kuukauden ja että lapsilisän myöntämisen ratkaisivat asianomaiset laitokset tarpeelliset todistukset vaadittuaan.

Oikeus jäädä virkaansa säädetyin eroamisiän saavutettuaan myönnettiin raastuvan-

¹⁾ Palkkalk. 13 p. tammik. 14 §. — ²⁾ S:n 23 p. maalisk. 506 §. — ³⁾ S:n 2 p. marrask. 1 758 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 091 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. maalisk. 356 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 218 §. — ⁷⁾ S:n 27 p. tammik. 116 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. lokak. 1 566 §. — ⁹⁾ S:n 14 p. jouluk. 1 989 §. — ¹⁰⁾ S:n 13 p. tammik. 6 §. — ¹¹⁾ S:n 13 p. tammik. 96 §. — ¹²⁾ S:n 27 p. huhtik. 680 §. — ¹³⁾ S:n 22 p. toukok. 920 §. — ¹⁴⁾ S:n 13 p. huhtik. 602 § ja 27 p. huhtik. 714 §.

oikeuden tilapäiselle toimistoapulaiselle H. Kuokkaselle siksi, kunnes hänen virkaansa saadaan vakinainen viranhaltija¹⁾; huoneenvuokralautakuntien asunnontarkastajalle A. Lehtokoskelle kertomusvuoden loppuun²⁾; terveydenhoitolautakunnan alaiselle piirihoitajalle R. Tandefeltille elokuun 31 p:ään 1949 saakka³⁾; terveydenhoitotarkastaja G. Schwankille v:n 1949 loppuun⁴⁾; kouluhammasklinikan klinikka-apulaiselle E. Strömbergille toukokuun 31 p:ään 1949 saakka⁵⁾; Marian sairaalan siivoojalle H. H. Mäelle kertomusvuoden loppuun⁶⁾; kulkutautisairaalan sairaanhoitajattarelle A. M. Almqvistille kertomusvuoden loppuun⁷⁾ sekä siivoojille O. Kokolle ja R. Kompalle elokuun 31 p:ään 1948 saakka⁸⁾; Nikkilän sairaalan sairaanhoitajattarille L. Aarnelalle ja R. Luukkoselle heinäkuun 1 p:ään 1948 saakka⁹⁾; tuberkuloosisairaalan yölihoitajattarelle A. Vallinille ja apulaisyölihoitajattarelle E. Davidssonille kesäkuun 30 p:ään 1949 saakka¹⁰⁾ sekä sairaanhoitajattarelle V. Roposelle heinäkuun 1 p:ään 1949 saakka¹¹⁾; Malmin sairaalan keittiöapulaiselle M. Lähteenmäelle kesäkuun 1 p:ään 1948 saakka¹²⁾; Tervalammen työlaitoksen muonamiehelle J. E. Aaltoselle syyskuun 30 p:ään 1948 saakka¹³⁾; lastensuojelun toimitusjohtajalle R. Liukkoselle toukokuun 31 p:ään 1948 saakka¹⁴⁾; lastentarhanjohtajille S. Björnbergille ja E. Branderille sekä keittäjänapulaiselle M. Hautaselle kertomusvuoden loppuun sekä lastentarhanjohtajalle A. Zimmermanille ja lastentarhanopettajille L. Roosille ja A. Saarelaiselle toukokuun 31 p:ään 1949 saakka¹⁵⁾; lastentarhain tarkastajalle E. Boreniukselle heinäkuun 31 p:ään 1949 saakka¹⁶⁾; ammattikoulun ammattiyönopettajalle V. Honkalinnalle¹⁷⁾; kirjastoamanuenssi G. Ahngerille kesäkuun 30 p:ään 1949 saakka¹⁸⁾; kaupunginmuseon intendentille A. V. Ranckenille kesäkuun 28 p:ään 1949 saakka¹⁹⁾; kiinteistötoimiston apulaispäällikölle V. Vartioua- ralle toukokuun 31 p:ään 1949 saakka²⁰⁾; rakennustoimiston korjauspajan apulaisinsinöörille E. Gallelle kesäkuun 30 p:ään 1949 saakka²¹⁾; satamatarkastaja O. J. Saariselle kertomusvuoden loppuun²²⁾; satamakapteeni J. A. Lehtoselle v:n 1949 loppuun²³⁾; teurastamon lämmittäjälle S. Kämärälle kertomusvuoden loppuun²⁴⁾ ja vartijalle J. E. Leivolle toukokuun 31 p:ään 1948 saakka²⁵⁾; sekä sähkölaitoksen ylikonemestarille A. I. Ljungdellille toukokuun 1 p:ään 1949 saakka²⁶⁾.

Osapäivätyöstä saadut kokemukset. Sairaalamautakunnan ja työnvälityslautakunnan ilmoitukset osapäivätyöstä saaduista kokemuksista merkittiin²⁷⁾ tiedoksi.

Palkkalautakunta suostui useissa tapauksissa viranhaltijan siirtymiseen kokopäivätyöstä osapäivätyöhön.

Sivutoimet. Oikeus hoitaa sivutointa myönnettiin palopäällikkö L. Pesoselle²⁸⁾ ja palomestari H. Virranteelle²⁹⁾ v:n 1949 loppuun, sairaalaviraston kanslianhoitajalle H. Airiolle³⁰⁾ v:n 1949 loppuun, Marian sairaalan johtaja-yli-lääkärille A. Peltoselle³¹⁾, yli-lääkäreille P. Heiniölle³¹⁾ ja F. Saltzmanille³¹⁾, alilääkärille M. Chr. Ehrströmille³¹⁾, apu-aislääkäreille H. E. Blomqvistille³¹⁾, U. Dahlbergille³¹⁾ ja H. I. Hortlingille sekä Kivelän sairaalan apulaislääkäreille P. Peltolalle³²⁾, S. Pereelle³¹⁾, V. Valtoselle³¹⁾ ja O. Varti-aiselle³²⁾ kertomusvuoden loppuun; valmistavan poikien ammattikoulun opettajille A. Rauhamaalle³³⁾ ja R. Teräsvuorelle³⁴⁾ lukuvuodeksi 1948/49; kotitalousneuvoja G. Hortlingille neljän kuukauden ajaksi³⁵⁾; kirjastonhoitaja U. Saarniolle kertomusvuoden loppuun³⁶⁾; kaupungingeodeetti E. Saloselle³⁷⁾, apulaisgeodeetti L. Kärkkäiselle³⁸⁾ ja ensimmäiselle apulaisagronomille J. Kukkoselle³⁹⁾ kertomusvuoden loppuun; kaupungin- metsänhoitaja E. E. Erkkilälle⁴⁰⁾ elokuun 31 p:ään 1949; rakennustoimiston insinööreille

1) Palkkalk. 1 p. kesäk. 963 §. — 2) S:n 16 p. maalisk. 457 §. — 3) S:n 27 p. heinäk. 1 135 §. — 4) S:n 28 p. syysk. 1 514 §. — 5) S:n 9 p. marrask. 1 767 §. — 6) S:n 7 p. jouluk. 1 949 §. — 7) S:n 27 p. huhtik. 682 §. — 8) S:n 14 p. kesäk. 1 015 §. — 9) S:n 13 p. tammik. 25 §. — 10) S:n 13 p. tammik. 24 §, 6 p. huhtik. 542 § ja 2 p. marrask. 1 706 §. — 11) S:n 5 p. lokak. 1 554 §. — 12) S:n 6 p. huhtik. 538 §. — 13) S:n 27 p. heinäk. 1 080 §. — 14) S:n 9 p. maalisk. 423 §. — 15) S:n 30 p. maalisk. 521 §, 27 p. huhtik. 718 §, 1 p. kesäk. 966 §, 26 p. lokak. 1 693 § ja 23 p. marrask. 1 863 §. — 16) S:n 27 p. heinäk. 1 090 §. — 17) S:n 13 p. tammik. 5 §. — 18) S:n 26 p. lokak. 1 685 §. — 19) S:n 10 p. helmik. 228 §. — 20) S:n 14 p. jouluk. 1 987 §. — 21) S:n 9 p. maalisk. 416 § ja 26 p. lokak. 1 686 §. — 22) S:n 28 p. toukok. 922 §. — 23) S:n 7 p. syysk. 1 396 §. — 24) S:n 1 p. toukok. 739 §. — 25) S:n 2 p. maalisk. 354 §. — 26) S:n 3 p. helmik. 174 §. — 27) S:n 9 p. maalisk. 427 §, 31 p. elok. 1 398 ja 26 p. lokak. 1 698 §. — 28) S:n 14 p. jouluk. 1 988 §. — 29) S:n 13 p. huhtik. 608 §. — 30) S:n 2 p. marrask. 1 755 §. — 31) S:n 27 p. tammik. 112 §. — 32) S:n 24 p. helmik. 324 §. — 33) S:n 12 p. lokak. 1 606 §. — 34) S:n 12 p. lokak. 1 607 §. — 35) S:n 17 p. helmik. 252 §. — 36) S:n 26 p. lokak. 1 663 §. — 37) S:n 27 p. tammik. 111 § ja 19 p. lokak. 1 628 §. — 38) S:n 9 p. maalisk. 413 §. — 39) S:n 3 p. helmik. 171 §. — 40) S:n 24 p. elok. 1 329 §, 21 p. jouluk. 2 006 §.

K. Heiniselle¹⁾ ja P. Saikulle¹⁾ v:n 1949 kevätlukukauden loppuun, P. Hyömäelle¹⁾ lokakuun 1 p:n 1948 ja huhtikuun 30 p:n 1949 väliseksi ajaksi sekä T. Raulolle²⁾ lukuvuodeksi 1948/49 ja rakennusmestareille E. Marrasmaalle³⁾ ja J. H. Paanulalle³⁾ v:n 1949 loppuun; satamalaitoksen varastotoimiston apulaisjohtajalle T. Teräkselle⁴⁾ v:n 1949 loppuun; teurastamon tarkastuseläinlääkärille T. Trobergille⁵⁾ lokakuun 9 p:n ja marraskuun 9 p:n väliseksi ajaksi; vesijohtolaitoksen toiselle putkiverkkoinsinöörille E. Suhoselle⁶⁾, kaasulaitoksen yliasennusteknikolle O. V. Gyllingille⁷⁾, sähkölaitoksen näyttelyn esimiehelle P. K. Husgafvelille⁸⁾, varastonhoitajalle E. J. Rinteelle⁸⁾, piirustuskonttorin esimiehelle Y. V. Weijolalle⁸⁾, käyttöinsinöörille E. Harveelle⁹⁾, työpajamestarille P. Orasteelle⁹⁾ ja mittarimiesten esimiehelle B. Anderssonille kertomusvuoden loppuun⁹⁾).

Oikeus asua kaupungin ulkopuolella v:n 1949 loppuun myönnettiin raastuvanoikeuden apulaisaktuaarille S. Salvénille¹⁰⁾, desinfektioapulaiselle A. Kauppalalle¹¹⁾, kansakoulunopettajille G. Askolinille¹²⁾, M. Janssonille¹³⁾, B. Metherille¹⁴⁾, V. Nilsenille¹⁵⁾ sekä R. ja J. Södermanille¹⁴⁾, puutarhakonsulentti E. Kochille¹⁶⁾ sekä sähkölaitoksen konemestarille E. Rautiolle¹⁷⁾, toimistoapulaiselle M. Strömille¹⁷⁾ ja rahastajalle Hj. Heinoselle¹⁷⁾).

Palvelusvuosien laskeminen. Lautakunta päätti, että palolaitoksen toimistonhoitaja B. Heinrichs¹⁸⁾ sai vuosilomaan nähden lukea hyväkseen armeijassa palvelemaansa aikaa kaikkiaan 10 vuotta, että terveyssisar M. Labbart¹⁹⁾ sai ikälisiin nähden lukea hyväkseen Mannerheimliiton ja osaksi Haagan kauppalan palveluksessaoloaikansa, että kiinteistötoimiston maatalousosaston työnjohtaja U. Vainio²⁰⁾ sai vuosilomaan nähden lukea hyväkseen Viipurin kaupungin palveluksessa oloaikansa mutta että ikälisiin nähden sitä ei voitu lukea hänen hyväkseen sekä että rakennustoimiston työntekijät¹²⁾ vuosilomaan nähden saivat lukea hyväkseen palvelusaikansa Maunulan sahalta ennen sen siirtymistä kaupungin haltuun.

Ikälisät. Palkkalautakunta käsitteli kaikki kertomusvuoden aikana esitetyt kaupungin viranhaltijain ikälisäanomukset ratkaisten itse muut ikälisien myöntämistä koskevat asiat, paitsi ne, jotka virkasäännön 33 a pykälän mukaan kuuluvat kaupunginhallituksen ratkaistaviin. Näistä, samoin kuin ikälisiä vastaavien palkankorotusten myöntämisestä annettiin lausunnot kaupunginhallitukselle.

Palopäällystön palkkaedut. Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston palopäällystön palkkaetuja koskevat kiertokirjeet merkittiin²²⁾ tiedoksi.

Tuntipalkkainen viranhaltija sääntöpalkkaisen sijaisena. Palkkalautakunta päätti²³⁾ tiedustelun johdosta ilmoittaa rakennustoimistolle, että Savilan pumppuaseman kone-mestari E. Kukkonen, jonka sijaisena koneenkäyttäjää R. Salin oli toiminut, oli sääntöpalkkainen viranhaltija, jonka sijaiselle voimassaolevien määräysten mukaan voitiin myöntää enintään viran pohjapalkka, sekä jos sijainen oli sääntöpalkkainen viranhaltija, hänen omaan virkaansa liittyvät ikälisät. Kun Salin oli tuntipalkkainen, oli asia arvosteltava palkkalautakunnan aikaisemmin omaksuman kannan mukaisesti siten kuin jos sijainen olisi otettu ulkopuolelta, jolloin korvaus ei voinut nousta yli pohjapalkan. Sijaispalkka oli edelleen maksettava kuukausipalkan osana eikä tuntipalkan muodossa. Näin ollen oli sijaispalkkio maksettava kuukausipalkkana Kukkoson pohjapalkkaa perusteena käyttäen.

Sairauslomasijaisten palkkiot. Alla mainituille virastoille ja laitoksille myönnettiin talousarvion määrärahasta Sairauslomasijaiset seuraavat rahamäärät:

	Mk		Mk
Revisiotoimisto	77 410	Rahatoimisto	353 062
Kaupunginkanslia	16 880	Tilastotoimisto	77 488
Kaupunginhallituksen asiamies- osasto	3 892	Verotusvalmisteluvirasto	12 129
		Palkkalautakunta	43 885

¹⁾ Palkkalk. 28 p. syysk. 1 510 §. — ²⁾ S:n 12 p. lokak. 1 614 §. — ³⁾ S:n 27 p. tammik. 162 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. marrask. 1 820 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. lokak. 1 623 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. tammik. 39 §. — ⁷⁾ S:n 13 p. tammik. 40 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. tammik. 38 §. — ⁹⁾ S:n 3 p. helmik. 172 §. — ¹⁰⁾ S:n 13 p. tammik. 93 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. helmik. 267 §. — ¹²⁾ S:n 14 p. syysk. 1 438 §. — ¹³⁾ S:n 2 p. marrask. 1 739 §. — ¹⁴⁾ S:n 5 p. lokak. 1 563 §. — ¹⁵⁾ S:n 17 p. huhtik. 283 §. — ¹⁶⁾ S:n 13 p. tammik. 94 §. — ¹⁷⁾ S:n 13 p. tammik. 92 §. — ¹⁸⁾ S:n 14 p. kesäk. 1 076 §. — ¹⁹⁾ S:n 11 p. toukok. 787 §. — ²⁰⁾ S:n 31 p. elok. 1 371 §. — ²¹⁾ S:n 24 p. elok. 1 327 ja 14 p. syys. 1 452 §. — ²²⁾ S:n 9 p. maalisk. 428 §, 11 p. toukok. 756 § ja 18 p. toukok. 826 §. — ²³⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 145 §.

	Mk		Mk
Maistraatti	11 710	Huoltolautakunnan asiamiestoi-	
Toisen kaupunginvoudin konttori	400 930	misto	18 120
Rikostuomioiden toimeenpanijan		Kunnalliskoti laitoksineen	519 769
konttori	101 036	Tervalammen työlaitos ja maa-	
Helsinki-Malmin ulosottopiiri ...	18 250	tila	31 925
Rakennustarkastuskonttori	2 985	Työtuvat	13 880
Raastuvanoikeus	321 799	Lastensuojelulautakunta	116 126
Syyttäjäistö	210 802	Lastenhuoltolaitokset	618 283
Maistraatin ja raastuvanoikeu-		Lastensuojelulaitosten tilat	16 315
den arkisto	104 546	Työnvälityslautakunta ja sen	
Poliisilaitoksen sairashuolto	3 078	toimisto	2 550
Holhouslautakunta	4 259	Pallokenttä, soutustadion, rat-	
Huoneenvuokralautakunnat	21 175	sastushalli ja ratsastuskentät	8 470
Palolaitos	6 440	Työasiainlautakunta	39 730
Terveystoimintalautakunta ja sen		Valmistava poikien ammatti-	
toimisto	224 512	koulu	19 430
Terveystieteiden tutkimusten la-		Valmistava tyttöjen ammatti-	
boratorio	11 221	koulu	162 511
Eläinlääkintäosasto	173 898	Kotitalouslautakunta	17 030
Maidontarkastamo	102 577	Lastentarhain johtokunta	76 911
Tuberkuloosihuoltotoimisto	98 709	Lastentarhat laitoksineen	7 934
Tuberkuloosihuollon asuntolat ..	97 268	Kaupunginkirjasto	716 995
Sielullisesti sairaiden huoltolai-		Musiikkilautakunta	4 000
tokset:		Kaupunginorkesteri	262 961
Vastaanottoasema	113 391	Kiinteistölautakunta ja kiinteis-	
Huoltotoimisto	20 311	tötoimisto	37 950
Naisten keskuskerho	29 018	Yleisten töiden lautakunta ja ra-	
Kouluhammaslääkärit	130 990	kennustoimisto	301 131
Veneiden tautien poliklinikat	54 610	Yleisten töiden tilivirasto	24 525
Äitiys- ja lastenneuvolat	202 248	Puhdistuslaitokset	304 784
Desinfioimislaitos	6 770	Satamalaitos	60 640
Sairaalahuoneisto	12 570	Teurastamo	91 919
Huoltolautakunta ja huoltoviras-		Elintarvikekeskus	24 667
ton yleinen toimisto	260 409		
Huoltolautakunnan kassa- ja tili-			
toimisto	1 586		
			Yhteensä 6 830 400

Palkan nauttiminen virkavapauden ajalta. Seuraavat viranhaltijat oikeutettiin nauttimaan täydet palkkaetunsa heille myönnetyn virkavapauden ajalta:

Maistraatin lisäjäsen, kiinteistötoimiston arkkitehti V. Tuukkanen syyskuun 14 p:n ja lokakuun 7 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli virkamatkalla ¹⁾; sekä oikeusneuvosmies G. Lindblad 14 p:n ajalta, jolloin hän oli opintomatkalla Tukholmassa ²⁾;

Palopäällikkö W. Bergström tammikuun 2 ja 6 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui kokoukseen Tukholmassa ³⁾; palotarkastaja T. Sundqvist toukokuun 15 ja kesäkuun 15 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli opintomatkalla Ruotsissa, Tanskassa ja Englannissa ⁴⁾; apulaispalotarkastaja V. Hänninen toukokuun 20 ja 26 p:n väliseltä ajalta, jolloin hänellä oli virkavapautta olympiakisoihin valmentautumista varten ⁵⁾; palokorpraali E. Jauros elokuun 22 p:n ja syyskuun 14 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui olympiakisoihin koripalloilun tarkkailijana ⁶⁾; sekä palokorpraalit V. Heino, A. Kakkinen, K. Mäkinen ja U. Törrönen tammikuun 8 ja 17 p:n väliseltä ajalta, jolloin he osallistuivat Kööpenhaminassa pidettyihin palomiesten opintopäiviin ⁷⁾;

Terveystoimintalautakunnan alaiset aluehoitajat E. Tiipponen ja A. Matikainen kesäkuun 28 p:n ja heinäkuun 17 p:n väliseltä ajalta, jolloin he osallistuivat Tanskassa pidet-

¹⁾ Palkkalk. 28 p. syysk. 1 500 §. — ²⁾ S:n 9 p. marrask. 1 789 §. — ³⁾ S:n 13 p. huhtik. 607 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. huhtik. 609 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. kesäk. 970 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. lokak. 1 608 §. — ⁷⁾ S:n 4 p. toukok. 741 §.

tyihin kotisairaanhoidokursseihin¹⁾; makkaratehtaiden katsastaja E. Sorri lokakuun 25 p:n ja joulukuun 4 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui terveystarkastajain kursseihin²⁾; kätilö E. Sormas heinäkuun 19 p:n ja lokakuun 18 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli opintomatalla ulkomailla³⁾; aluelääkäri R. Lagus elokuun 7 ja 27 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui Lontoossa pidettyyn kongressiin⁴⁾; kaupungin venerologi Y. Salminen syyskuun 1 ja 14 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui Kööpenhaminassa pidettyyn sukupuolitautien vastustamisliton kongressiin⁵⁾; sekä kaupungineläinlääkäri B. Österholm huhtikuun 12 ja 30 p:n väliseltä ajalta, jolloin hänellä oli virkavapautta Ruotsiin ja Tanskaan tehtävää opintomatkaa varten⁶⁾;

Marian sairaalan osastonhoitajattaret E. Maila ja S. Saukkovaara tammikuun 19 p:stä toukokuun 19 p:ään sekä A. Turtola ja A-M. Vanamo helmikuun 15 p:stä kesäkuun 14 p:ään 1949, jolloin he osallistuivat kasvatusopilliseen kurssiin⁷⁾; sosiaalihoitajattaret I. Saraste ja S. Talve tammikuun 15 p:stä toukokuun 15 p:ään, M. Backström ja G. Nyberg neljältä kuukaudelta kertomusvuoden syksyllä, jolloin he osallistuivat erikoiskursseihin sekä A. Rotkirch toukokuun 3 ja 14 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän tutustui sosiaaliseen työhön Tanskassa⁸⁾; apulaislääkäri H. Hortling kesäkuun 25 p:n ja heinäkuun 3 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli opintomatalla ulkomailla⁹⁾; sekä röntgenlääkäri I. Sallinen, lastenosaston lääkäri P. Heiniö sekä apulaislääkärit V. Lehmus ja M. Hirvensalo, ensiksi mainittu kesäkuun 7 ja 21 p:n väliseltä ajalta ja muut elokuun 10 ja 21 p:n väliseltä ajalta, jolloin he osallistuivat Norjassa ja Tanskassa pidettyyn kongressiin¹⁰⁾;

Kulkutautisairaalan ruokalan apulaishoitaja E. Johansson maaliskuun 1 ja 7 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui työtehorssiin¹¹⁾; sosiaalihoitajatar I. Luukka toukokuun 3 ja 16 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui Kööpenhaminassa pidettyihin opintopäiviin¹²⁾; sekä osastonhoitajatar G. Rancken elokuun 1 ja 15 p:n väliseltä ajalta, jolloin hänellä oli virkavapautta Norjaan tehtävää opintomatkaa varten¹³⁾;

Kivelän sairaalan korva-, kurkku- ja nenätautien osaston ylilääkäri H. Gadolin elokuun 30 p:n ja syyskuun 12 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli opintomatalla Ruotsissa ja Tanskassa¹⁴⁾; sekä sosiaalihoitajattaret H. Kerppola, M. Leppäaho ja A. Suijiola neljältä kuukaudelta kertomusvuoden syksyllä, jolloin he osallistuivat erikoiskurssiin¹⁵⁾;

Nikkilän sairaalan osastonhoitajatar I. Laurikainen tammikuun 19 p:n ja toukokuun 1 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui kasvatusopilliseen jatkokurssiin¹⁶⁾; sairaalan johtaja J. Runeberg kesäkuun 5 ja 17 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui tieteelliseen kokoukseen Tanskassa¹⁷⁾; sekä perhehoidon hoitaja M. Pohjama tammikuun 15 p:stä toukokuun 15 p:ään, jolloin hän osallistui sosiaalihoitajattarille järjestettyyn erikoiskurssiin¹⁸⁾;

Tuberkuloosisairaalan johtaja A. Seppä kesäkuun ajalta, jolloin hän oli opintomatalla ulkomailla¹⁹⁾;

Malmn sairaalan ylihoitajatar I. Hedman syyskuun 3 p:n ja joulukuun 15 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui kasvatusopilliseen kurssiin²⁰⁾;

huoltotarkastaja S. Sarasalo heinäkuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui Yhdistyneitten Kansakuntien lastenavun ja Schweizer Spende-järjestön järjestämiin lasten ja nuorisonhuollon koulukursseihin Sveitsissä²¹⁾; huoltoviraston vahtimestari P. Arvo toukokuulta, jolloin hänellä oli virkavapautta opintoja varten²²⁾; kunnalliskodin ylihoitajatar R. Henriksson heinäkuun 16 ja 29 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli opintomatalla Tukholmassa²³⁾; kunnalliskodin yöylihoitajatar T. Hagfors elokuun 9 ja 23 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui sielun terveydenhoidon kansainväliseen kongressiin Lontoossa²⁴⁾;

lastensuojeluviraston toimitusjohtaja A. E. Heiskanen huhtikuun 9 ja 15 p:n väliseltä ajalta, jolloin hänellä oli virkavapautta Norjaan tehtävää nyrkkeilymaaottelumatkaa varten²⁵⁾ sekä heinäkuun 22 p:n ja elokuun 15 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän matkusti

¹⁾ Palkkalk. 27 p. heinäk. 1 134 §. — ²⁾ S:n 9 p. marrask. 1 800 §. — ³⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 253 §. — ⁴⁾ S:n 31 p. elok. 1 382 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. syysk. 1 502 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. huhtik. 672 §. — ⁷⁾ S:n 13 p. tammik. 28 § ja 7 p. jouluk. 1 954 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. tammik. 29 §, 27 p. heinäk. 1 101 § ja 30 p. maalisk. 523 §. — ⁹⁾ S:n 11 p. toukok. 785 §. — ¹⁰⁾ S:n 14 p. kesäk. 1 014 §. — ¹¹⁾ S:n 2 p. maalisk. 348 §. — ¹²⁾ S:n 27 p. huhtik. 708 §. — ¹³⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 103 §. — ¹⁴⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 100 §. — ¹⁵⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 101 §. — ¹⁶⁾ S:n 3 p. helmik. 180 §. — ¹⁷⁾ S:n 14 p. kesäk. 1 013 §. — ¹⁸⁾ S:n 13 p. tammik. 30 §. — ¹⁹⁾ S:n 27 p. huhtik. 677 §. — ²⁰⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 098 §. — ²¹⁾ S:n 14 p. kesäk. 1 006 §. — ²²⁾ S:n 18 p. toukok. 820 §. — ²³⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 107 §. — ²⁴⁾ S:n 12 p. lokak. 1 616 §. — ²⁵⁾ S:n 13 p. huhtik. 574 §.

olympiakisoihin ¹⁾); lastenhuollontarkastaja M. Törnudd elokuun 16 ja 31 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli opintomatkalla Ruotsissa ²⁾); Ryttylän metallitöiden opettaja A. L. Aranko kahden viikon ajalta kesäkuussa, jolloin hän osallistui kauppa- ja teollisuusministeriön Hämeenlinnassa järjestämiin käytännöllisiin opetusharjoituskursseihin ³⁾); sekä lastenhuollon tarkastaja M. Törnudd, lastenkotien lääkäri P. Leisti, äitien avustus- ja perhelisätoimiston toimistonhoitaja S. Hiisivaara-Mörk, kodissakävijä E. Järvinen ja Toivolan koulukodin johtaja V. Iismaa elokuun 8 ja 12 p:n väliseltä ajalta, jolloin he osallistuivat Oslon lastensuojelukongressiin ⁴⁾);

työnvälitystoimiston apulaisammattinvalinnanohjaaja H. A. Turja helmikuun 8 ja 22 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli opintomatkalla Ruotsissa ⁵⁾);

suomenkielisten kansakoulujen kouluhoitajat A. Aarnio ja L. Saarikko huhtikuun 17 ja 30 p:n väliseltä ajalta, jolloin he olivat opintomatkalla Ruotsissa ⁶⁾); sekä laulunopettaja I. Siukonen lokakuun 23 ja 26 p:n väliseltä ajalta, jolloin hänellä oli virkavapautta terveydenhoitoviranomaisten karanteenimääräyksen perusteella ⁷⁾);

ruotsinkielisten kansakoulujen koululääkäri D. von Wendt ja koulunjohtaja K. Saltzman toukokuun 3 ja 8 p:n väliseltä ajalta ⁸⁾), voimistelunohjaaja A. Schnitt maaliskuun 22 ja 31 p:n väliseltä ajalta ⁹⁾), kouluhoitajat U. Becker ja I. Sahrberg huhtikuun 19 ja 30 p:n väliseltä ajalta ¹⁰⁾), sekä laulunopettaja E. Johnsson lokakuun 5 ja 28 p:n väliseltä ajalta ¹¹⁾), jolloin he olivat opintomatkalla Ruotsissa;

lastentarhanjohtaja H. Bengelsdorff helmikuun 25 p:n ja maaliskuun 3 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli opintomatkalla Tukholmassa ¹²⁾ sekä lastentarhanopettaja L. Koski toukokuun 10 ja 15 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli opintomatkalla Oslossa ¹³⁾);

ammattikoulun piirustuksenopettaja S. Rinne huhti- ja toukokuun ajalta, jolloin hän oli opintomatkalla ulkomailla ¹⁴⁾);

kirjastonjohtaja U. Saarnio huhtikuun 7 ja 14 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui pohjoismaiden pääkaupunkien kaupunginkirjastojen johtajien kokoukseen Tukholmassa ¹⁵⁾); sivukirjastonhoitaja M. Kanninen kesäkuun 5 ja 8 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui Oulun piirin kirjastopäiville ¹⁶⁾); sekä kaupunginkirjaston virkailijat R. Engman-Enari, T. Linko, V. Lumme, S. Oksanen ja E. Seppälä syyskuun 3 ja 19 p:n väliseltä ajalta, jolloin he osallistuivat Norjassa pidettäviin kirjastokursseihin ¹⁷⁾);

kaupunginorkesterin intendentti N. E. Ringbom elokuun 15 ja syyskuun 15 p:n väliseltä ajalta, jolloin hänellä oli virkavapautta Englantiin tehtävää matkaa varten ¹⁸⁾); konserttimestari N. Levin helmikuun 7 ja 17 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän esiintyi Ruotsissa ¹⁹⁾); sekä kaupunginorkesterin johtaja M. Similä syyskuun 29 p:n ja lokakuun 6 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui Oslossa pidettäviin musiikkipäiviin ²⁰⁾); sekä ensi-viulunsoittaja K. Kajanus toukokuun 15 ja 21 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli opintomatkalla Pariisissa ²¹⁾);

kiinteistötoimiston tonttiosaston arkkitehti P. Hanste ja saman toimiston asema-kaavaosaston arkkitehti L. Pajamies huhtikuun 20 p:n ja 28 p:n väliseltä ajalta, jolloin heillä oli virkavapautta osallistuakseen Svenska kommunaltekniska föreningen nimisen yhdistyksen esitelmäkokoukseen Tukholmassa ²²⁾);

urheilu- ja retkeilylautakunnan vahtimestari V. Skarp kesäkuun 9 p:n ja 14 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli virkavapaana Göteborgissa pidettyyn maaotteluun osallistumista varten sekä heinäkuun 20 p:n ja elokuun 18 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui ampujain olympia-matkaan ²³⁾); urheilu- ja retkeilytoimiston päällikkö K. Soinio heinäkuun 20 ja elokuun 5 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän kaupungin edustajana tutustui olympiakisoihin ²⁴⁾); sekä Korkeasaaren valvoja C. af Enehjelm marraskuun 1 ja 15 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli opintomatkalla ulkomailla ²⁵⁾);

Kyläsaaren puhdistuslaitoksen ylikonemestari E. Kauhanen huhtikuun 16—18 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui Suomen teollisuusteknikkojen liiton järjestämään

¹⁾ Palkkalk. 27 p. heinäk. 1 216 §. — ²⁾ S:n 5 p. lokak. 1 569 §. — ³⁾ S:n 1 p. kesäk. 967 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 137 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 141 §. — ⁶⁾ S:n 6 p. huhtik. 564 §. — ⁷⁾ S:n 30 p. marrask. 1 901 §. — ⁸⁾ S:n 14 p. toukok. 748 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. maalisk. 441 §. — ¹⁰⁾ S:n 13 p. huhtik. 591 §. — ¹¹⁾ S:n 5 p. lokak. 1 562 §. — ¹²⁾ S:n 2 p. maalisk. 349 §. — ¹³⁾ S:n 27 p. huhtik. 719 §. — ¹⁴⁾ S:n 14 p. kesäk. 1 020 §. — ¹⁵⁾ S:n 30 p. maalisk. 520 §. — ¹⁶⁾ S:n 14 p. kesäk. 1 065 §. — ¹⁷⁾ S:n 24 p. elok. 1 307 §. — ¹⁸⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 085 §. — ¹⁹⁾ S:n 10 p. helmik. 224 §. — ²⁰⁾ S:n 7 p. syysk. 1 415 §. — ²¹⁾ S:n 28 p. toukok. 921 §. — ²²⁾ S:n 6 p. huhtik. 541 §. — ²³⁾ S:n 14 p. kesäk. 1 010 § ja 10 p. elok. 1 283 §. — ²⁴⁾ S:n 10 p. elok. 1 282 §. — ²⁵⁾ S:n 12 p. lokak. 1 617 §.

retkeilyyn ja vuosikokoukseen Lahdessa ¹⁾); rakennustoimiston insinööri A. Lippa toukokuun 6 ja 13 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui Sveriges högskoleutbildade väg- och vattenbyggares riksförbund nimisen liiton kokoukseen Göteborgissa ²⁾); apulaiskaturakennuspäällikkö Y. Virtanen, piiri-insinööri E. Airio ja toimistoarkkitehti L. Björk siltä ajalta, jolloin he Englannissa tutustuivat tulevien olympiakisojen järjestelyyn ³⁾); rakennusmestarit S. Lindström ja K. T. Lindman syyskuun 20 p:n ja lokakuun 16 p:n väliseltä ajalta, jolloin he osallistuivat teollisuuden työnjohto-opiston järjestämiin kursseihin ⁴⁾); katurakennuspäällikkö W. Starck elokuun 31 p:stä syyskuun 13 p:ään, jolloin hän osallistui ulkomailla pidettyyn kokoukseen ⁵⁾); puhtaanapito-osaston asentaja E. Myyryläinen syyskuun 13 ja 23 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui autosähköasentajain päiväkursseihin ⁶⁾); korjauspajan työnjohtaja S. Linkonen ja esimies R. Hakala, edellinen lokakuun 25 p:n ja marraskuun 10 p:n väliseltä ajalta ja jälkimmäinen marraskuun 22 p:n ja joulukuun 18 p:n väliseltä ajalta, jolloin he osallistuivat teollisuuden työnjohto-opiston kursseihin ⁷⁾); sekä kaupunginarkkitehti H. Ekelund, arkkitehti V. Rosendahl ja rakennusinsinööri A. Lippa marraskuun 5 ja 15 p:n väliseltä ajalta, jolloin he osallistuivat Oslossa pidettävään syväjäädymäkongressiin ⁸⁾);

liikennelaitoksen raitiotievaununkuljettaja V. Laine ja linja-autonkuljettaja E. Ruusunen huhtikuun 30 p:n ja toukokuun 15 p:n väliseltä ajalta, jolloin heillä oli virkavapautta Hollantiin tehtävää konferenssimatkaa varten ⁹⁾); ajomestari A. Lagerström toukokuun 10 ja 27 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui ammattienedistämislaitoksella järjestettyihin autonopettajakursseihin ¹⁰⁾); vaununkorjaaja Y. Lehtinen kesäkuun 13 ja 27 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui painonnostajien olympiavalmennusleirille ¹¹⁾); 40 Helsingin raitiotieurheiluseuran jäsentä heinäkuun 10 ja 16 p:n väliseltä ajalta, jolloin he osallistuivat pohjoismaisiin raitiotieläiskisoihin Tukholmassa ¹²⁾); apulaisjohtaja N. Koskinen heinäkuun 22 p:n ja elokuun 15 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän tutustui olympiakisojen järjestelyyn ¹³⁾); asiamies E. Rönkä kesäkuun 25 ja heinäkuun 4 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui Kööpenhaminan kunnallisen yhdistyksen 50-vuotisjuhlaan ja Pohjoismaiden kunnallisvirkamiesliittojen sihteeristön mainitun juhlan yhteydessä pidettävään vuosikongressiin ¹⁴⁾); raitiotievaununkuljettaja V. Nyqvist seitsemän vuorokauden ajalta, jolloin hänellä oli virkavapautta olympiakisoihin valmentautumista varten ¹⁵⁾); asematarkastaja H. F. Pietikäinen lokakuun 1 ja 20 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän teki opintomatkan Ruotsiin ¹⁶⁾); sekä toimistoapulainen A. Berglund syyskuun 2 ja 7 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui Tukholman käsipallomestaruuskilpailuihin ¹⁷⁾);

satamalaitoksen nosturi-insinööri A. Lagerqvist siltä ajalta, jolloin hän oli opintomatalla Norjassa ¹⁸⁾);

vesilaitoksen ensimmäinen kemisti S. Ranta lokakuun 1 p:stä 1948 maaliskuun 31 p:ään 1949, jolloin hän nautti osittaista virkavapautta ¹⁹⁾); kemisti Y. Immonen marraskuun 19 ja 20 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui Kemian keskusliiton tehdasretkeilyyn ²⁰⁾); käyttöpäällikkö A. V. Henriksson, ylityöpajamestari G. A. Lindgren ja putkimestari U. A. Helenius huhtikuun 23 ja 24 p:ltä, jolloin he osallistuivat tuotantokomiteoiden kursseihin ²¹⁾);

kaasulaitoksen laboraattori B. Nisowsky kolmen viikon ajalta, jolloin hänellä opintotarkoituksia varten oli virkavapautta ²²⁾); yli-insinööri R. Rosenbröijer toukokuun 18 ja 24 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli opintomatalla ulkomailla ²³⁾); sivutuotemestari L. Forsten syyskuun 24 p:n ja lokakuun 2 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui konferenssiin ulkomailla ²⁴⁾); sekä insinööri S. Kjenberg marraskuun 19—20 p:n ajalta, jolloin hän osallistui Kemian keskusliiton kokoukseen Tampereella ²⁵⁾);

sähkölaitoksen yli-insinööri R. Lindbohm 3½ viikolta, jolloin hän oli opintomatalla ulkomailla ²⁶⁾); sekä asentaja Hj. Malmström syyskuun 24 p:n ja lokakuun 2 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän osallistui konferenssiin ulkomailla ²⁷⁾).

¹⁾ Palkkalk. 6 p. huhtik. 543 §. — ²⁾ S:n 1 p. kesäk. 959 §. — ³⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 096 §. — ⁴⁾ S:n 31 p. elok. 1 383 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. syysk. 1 413 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. syysk. 1 455 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. lokak. 1 656 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. marrask. 1 750 §. — ⁹⁾ S:n 13 p. huhtik. 611 §. — ¹⁰⁾ S:n 4 p. toukok. 742 §. — ¹¹⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 104 §. — ¹²⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 105 §. — ¹³⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 217 §. — ¹⁴⁾ S:n 14 p. kesäk. 1 011 §. — ¹⁵⁾ S:n 1 p. kesäk. 969 §. — ¹⁶⁾ S:n 21 p. syysk. 1 482 §. — ¹⁷⁾ S:n 21 p. syysk. 1 484 §. — ¹⁸⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 136 §. — ¹⁹⁾ S:n 21 p. syysk. 1 490 §. — ²⁰⁾ S:n 23 p. marrask. 1 880 §. — ²¹⁾ S:n 20 p. huhtik. 628 §. — ²²⁾ S:n 3 p. helmik. 175 §. — ²³⁾ S:n 11 p. toukok. 758 §. — ²⁴⁾ S:n 12 p. lokak. 1 618 § ja 9 p. marrask. 1 790 §. — ²⁵⁾ S:n 20 p. huhtik. 627 §. — ²⁶⁾ S:n 12 p. lokak. 1 619 §.

Osan palkastaan saivat seuraavat viranhaltijat heille myönnetyn virkavapauden ajalta:

raatihuoneen arkiston vahtimestari O. T. Syrjälä helmikuun 16 p:n ja huhtikuun 15 p:n väliseltä ajalta¹⁾);

palokorpraali E. Saksa ja palomies R. Määttä helmikuun 1 p:n ja maaliskuun 31 p:n väliseltä ajalta, jolloin he olivat virkavapaina yksityisten asioittensa hoitamista varten²⁾);

Kivelän sairaalan apulaislääkäri M. Härkönen tammikuun 15 p:n ja helmikuun 15 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli opintomatalla Tukholmassa³⁾); saman sairaalan yllä-lääkäri S. E. Donner elokuun 4 p:n ja syyskuun 1 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän valtion edustajana osallistui Lontoossa pidettävään kansainväliseen sielullisen terveyden kongressiin⁴⁾);

Nikkilän sairaalan apulaisylilääkäri A. Anttila yhdeltä vuodelta marraskuun 1 p:stä lukien, jolloin hän oli virkavapaina opintoja varten⁵⁾);

huoltoviraston vahtimestari V. Elo maaliskuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän oli virkavapaina opintoja varten⁶⁾);

Toivolan koulukodin lastenhoitaja I. Kallio syyskuun 19 p:n ja joulukuun 19 p:n väliseltä ajalta, jolloin hänellä oli virkavapautta talouskoulun kurssiin osallistumista varten⁷⁾);

kansakoulujen kodissakävijä K. Pajunen, jolla oli virkavapautta kertomusvuoden loppuun toisen kaupungin viran hoitamista varten⁸⁾);

kotitalouslautakunnan alainen käsityöneuvoja A. Kautonen toukokuun 18 p:n ja kesäkuun 15 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän seurasi opetusta Tukholman Lärlings- och yrkesskolstyrelsen'in eri kouluissa⁹⁾); sekä

kaupunginmetsänhoitaja E. E. Erkkilä tammikuun 16 p:n ja heinäkuun 31 p:n väliseltä ajalta, jolloin hän nautti osittaista virkavapautta ehdoin, että hän itse johti kiinteistötoimiston metsätalousosaston töitä ja henkilökohtaisesti hoiti asiain käsittelyä kiinteistölautakunnan kokouksissa sekä toimi kaupungin virassaan puolet sen virka-ajasta¹⁰⁾.

Viransijaisuuspalkkioita muun syyn kuin sairauden takia myönnettiin kertomusvuoden aikana talousarvion ko. määrärahasta seuraavasti:

	Mk		Mk
Rahatoimisto	23 430	Lastensuojeluvirasto	8 657
Maistraatti	4 800	Lastenhuoltolaitokset	6 653
Rakennustarkastuskonttori	5 700	Kansanhuoltolautakunnan toi-	
Raastuvanoikeus	23 800	misto	16 765
Syyttäjistö	151 980	Työasiainlautakunta	10 195
Terveydenhoitlautakunta ja sen		Valmistava tyttöjen ammatti-	
toimisto	14 140	koulu	36 180
Äitiys- ja lastenneuvolat	40 315	Musiikkilautakunta	23 310
		Yhteensä	365 925

Palkan maksaminen edustustehtäviin käytetyltä ajalta. Lautakunta päätti¹¹⁾ tiedustelun johdosta ilmoittaa urheilu- ja retkeilylautakunnalle, että kysymys palkan maksamisesta kaupungin palveluksessa oleville urheilijoille maan edustustehtäviin käytetyltä ajalta ratkaistaan kussakin esiintyvässä tapauksessa erikseen.

Palkattomat virkavapaudet. Seuraavat viranhaltijat oikeutettiin nauttimaan palkatonta virkavapautta alla mainittuina aikoina:

huoneenvuokralautakuntien osastopäällikkö E. J. Kiiras huhtikuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana valtioneuvoston ylimääräisenä esittelijänä toimivan sosiaaliministeriön asuntoasiaintoimiston ylimääräisen huoneenvuokra-asiain ylitarkastajan viran hoitamiseksi¹²⁾);

1) Palkkalk. 17 p. helmik. 251 §. — 2) S:n 27 p. tammik. 140 §. — 3) S:n 3 p. helmik. 177 §. — 4) S:n 27 p. heinäk. 1 099 §. — 5) S:n 26 p. lokak. 1 692 § ja 14 p. jouluk. 1 985 §. — 6) S:n 9 p. maalisk. 426 §. — 7) S:n 5 p. lokak. 1 565 §. — 8) S:n 18 p. toukok. 823 §. — 9) S:n 14 p. kesäk. 1 012 §. — 10) S:n 13 p. tammik. 15 §. — 11) S:n 30 p. maalisk. 525 §. — 12) S:n 13 p. huhtik. 595 §.

terveydenhoitolautakunnan apulaisvahtimestari M. Nordberg lokakuun 16 p:n 1948 ja tammikuun 15 p:n 1949 välisenä aikana, jolloin hän harjoitti kieliopintoja Ruotsissa ¹⁾; äitiys- ja lastenhoidon neuvolain terveydenhuoltolääkäri E. Leppo kesäkuun 18 p:n ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana, jolloin hän toimi terveysjärjestön virkailijana Genèvessä ²⁾; terveysissar S. Könönen syyskuun 1 p:n 1948 ja huhtikuun 1 p:n 1949 välisenä aikana, jolloin hän opiskeli ulkomailla ³⁾; kodinhoitaja K. Siukkanen elokuun 20 p:n 1948 ja huhtikuun 20 p:n 1949 välisenä aikana apusisarkurssin suorittamista varten ⁴⁾; lastenpsykiatrin toimiston toimistonhoitaja M. Kärnä syyskuun 1 p:n 1948 ja elokuun 31 p:n 1949 välisenä aikana opintoja varten ⁵⁾; sielullisesti sairaiden vastaanottoaseman mielisairaanhoidaja K. Ikonen tammikuun 15 p:n ja kesäkuun 1 p:n välisenä aikana talouskoulun kurssin suorittamista varten sekä syyskuun 6 p:n 1948 ja tammikuun 31 p:n 1949 välisenä aikana sairaanhoitajatarkeutuksessa opiskelua varten ⁶⁾; kouluhammaslääkäri M. Hellén tammikuun 15 p:n ja toukokuun 15 p:n välisenä aikana Englantiin tehtävää opintomatkaa varten sekä lokakuun 1 p:n 1948 ja toukokuun 31 p:n 1949 välisenä aikana Yhdysvaltoihin tehtävää opintomatkaa varten ⁷⁾; sekä kouluhammaslääkäri K. Loimaranta-Kelamaa helmikuun 15 p:n ja toukokuun 31 p:n välisenä aikana Ruotsiin tehtävää opintomatkaa varten ⁸⁾;

Marian sairaalan apulaislääkäri L. Hagelstam tammikuun aikana tieteellisen työnsä loppuunsaattamiseksi ⁹⁾; alilääkäri M-Chr. Ehrström syyskuun 15 p:n 1948 ja elokuun 15 p:n 1949 välisenä aikana Pohjois-Grönlantiin tehtävää tutkimusmatkaa varten ¹⁰⁾; sairaanhoitajattaret M. Harlin ¹¹⁾ joulukuun 2 ja 16 p:n 1947 välisenä aikana ja A. Arasto ¹²⁾ tammikuun 9 p:n ja heinäkuun 9 p:n välisenä aikana yksityisiä asioita varten; sekä K. Krogerus ¹³⁾ joulukuun 15 p:n 1948 ja kesäkuun 14 p:n 1949 välisenä aikana ja K. Eriksson ¹⁴⁾ joulukuun 1 p:n 1948 ja toukokuun 30 p:n 1949 välisenä aikana ulkomaista opintomatkaa varten;

Kulkutautisairaalan sairaanhoitajattaret A. Kankkunen helmikuun 1 p:n ja joulukuun 1 p:n välisenä aikana terveysissarkurssiin osallistumista varten ¹⁵⁾; I. Hiltunen huhtikuun 1 p:n ja lokakuun 1 p:n välisenä aikana Englantiin tehtävää opintomatkaa varten ¹⁶⁾; M. Yli-Nurmikaski ¹⁷⁾ ja A. Savolainen ¹⁷⁾ lokakuun 1 p:n 1948 ja huhtikuun 1 p:n 1949 välisenä aikana sekä L. Rotko ¹⁸⁾ helmikuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n välisenä aikana 1949 Ruotsiin tehtävää opintomatkaa varten; sekä L. Salmela lokakuun 20 p:n 1948 ja helmikuun 20 p:n 1949 välisenä aikana Norjaan tehtävää opintomatkaa varten ¹⁹⁾;

Kivelän sairaalan ylilääkäri S. E. Donner syyskuun 1 p:stä enintään joulukuun 15 p:ään psykiatrian professorin viran hoitamiseksi ²⁰⁾; alilääkärit I. Vartiainen heinäkuun 1 p:stä enintään kertomusvuoden loppuun sisätautiopin professorin viran hoitamiseksi ²¹⁾ ja S. Erkkilä tammikuun aikana ehdoin ettei hän lomansa aikana hoida päätoimena pidettävää toista tointa ²²⁾; apulaislääkärit P. Peltola ²³⁾ huhtikuun 1 p:n ja lokakuun 1 p:n välisenä aikana ja M. Virkkunen ²⁴⁾ kesäkuun 1 p:stä heinäkuun 1 p:ään tieteellistä työtä varten; oppilaskodin hoitaja S.-G. Björklund huhtikuun aikana Amerikkaan tehtävää kongressi- ja opintomatkaa varten ²⁵⁾; sairaanhoitajattaret T. Eriksson lokakuun 1 p:n 1948 ja huhtikuun 1 p:n 1949 välisenä aikana sairaanhoitajattarien vaihtoon liittyvää opintomatkaa varten Ruotsiin ²⁶⁾; I.-E. Hirvensalo ²⁷⁾ tammikuun 1 p:stä marraskuun 15 p:ään ja E. Lumijoki ²⁸⁾ helmikuun 15 p:stä marraskuun 15 p:ään terveysissarkurssiin osallistumista varten; siivooja M. Hietanen kolmen kuukauden aikana yksityisten asioiden hoitamiseksi ²⁹⁾; sekä ovenvartija A. J. Svanljung maaliskuun 20 p:n ja kesäkuun 20 p:n välisenä aikana opintojensa päättämiseksi ³⁰⁾;

Nikkilän sairaalan aptekin hoitaja E. Perklén syyskuun 1 p:stä 1948 tammikuun

¹⁾ Palkkalk. 5 p. lokak. 1 553 §. — ²⁾ S:n 1 p. kesäk. 954 §. — ³⁾ S:n 10 p. elok. 1 293 § ja 7 p. jouluk. 1 913 §. — ⁴⁾ S:n 31 p. elok. 1 376 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. elok. 1 292 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. tammik. 163 § ja 7 p. syysk. 1 414 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. maalisk. 344 § ja 5 p. lokak. 1 555 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. helmik. 256 §. — ⁹⁾ S:n 13 p. tammik. 31 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. elok. 1 295 §. — ¹¹⁾ S:n 3 p. helmik. 182 §. — ¹²⁾ S:n 13 p. tammik. 37 §. — ¹³⁾ S:n 7 p. jouluk. 1 955 §. — ¹⁴⁾ S:n 26 p. lokak. 1 697 § ja 16 p. marrask. 1 819 §. — ¹⁵⁾ S:n 2 p. maalisk. 346 §. — ¹⁶⁾ S:n 30 p. maalisk. 524 §. — ¹⁷⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 102 §. — ¹⁸⁾ S:n 16 p. marrask. 1 817 §. — ¹⁹⁾ S:n 21 p. syysk. 1 471 §. — ²⁰⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 106 §. — ²¹⁾ S:n 27 p. huhtik. 676 §. — ²²⁾ S:n 27 p. tammik. 113 §. — ²³⁾ S:n 16 p. maalisk. 433 § ja 27 p. huhtik. 683 §. — ²⁴⁾ S:n 16 p. maalisk. 434 § ja 14 p. kesäk. 1 004 §. — ²⁵⁾ S:n 27 p. huhtik. 714 §. — ²⁶⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 097 §. — ²⁷⁾ S:n 3 p. helmik. 179 §. — ²⁸⁾ S:n 3 p. helmik. 178 §. — ²⁹⁾ S:n 13 p. tammik. 32 §. — ³⁰⁾ S:n 30 p. maalisk. 519 §.

1 p:ään 1949 Sörnäisiin perustettavan terveyssisar-piirineuvolan hoitajan toimen hoitamiseksi¹⁾; mielisairaanhoitajat R. Loimulahti²⁾ helmikuun 1 p:stä heinäkuun 1 p:ään ja V. Toivonen³⁾ marraskuun 15 p:stä 1948 kesäkuun 30 p:ään 1949 asevelvollisuuden suorittamiseksi; sekä mielisairaanhoitajatar E. Mäkinen maaliskuun 3 ja 20 p:n välisenä aikana yksityisten asioiden hoitamiseksi⁴⁾;

Malmin sairaalan sairaanhoitajatar E. Vestelä helmikuun 1 p:n ja elokuun 1 p:n välisenä aikana röntgenhoitajatar kurssin suorittamiseksi⁵⁾;

kunnalliskodin apulaisjohtaja A. K. Paasivuori tammikuun 14 p:n ja heinäkuun 14 p:n sekä marraskuun 19 p:n 1948 ja helmikuun 28 p:n 1949 välisenä aikana⁶⁾; sekä hoitajattaret K. Hoseus ja A. Mäkiranta tammikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään 1949 opiskelua varten Ruotsissa⁷⁾;

ammatinvalintapsykologi K. von Fieandt lokakuun 1 p:stä 1948 maaliskuun 31 p:ään 1949 teoreettisen filosofian professorin viran hoitamiseksi⁸⁾;

suomenkielisten kansakoulujen koululääkäri V. Leppo syyskuun 1 p:stä 1948 helmikuun 28 p:ään 1949 ulkomaista opintomatkaa varten⁹⁾;

valmistavan tyttöjen ammattikoulun opettaja A.-L. Suomalainen helmikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään¹⁰⁾;

kaupunginkirjaston apulaisjohtaja H. Hirn tammikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään ja elokuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään ruotsinkielisen historian professorin viran hoitamista varten¹¹⁾; sivukirjastonhoitaja E. Wirla lokakuun aikana ulkomaisella opintomatalla viipymisen johdosta¹²⁾; sekä kirjastoamanuenssi L. Nissinen tammikuun 15 p:stä huhtikuun 15 p:ään opintojen harjoittamiseksi Ruotsissa¹³⁾;

rakennustoimiston talorakennusosaston arkkitehti E. Vaskinen maaliskuun 7 p:stä huhtikuun 6 p:ään opintomatkaohjelmansa loppuunsaattamiseksi Yhdysvalloissa¹⁴⁾; sekä

liikennelaitoksen rahastajat H. K. Markkanen lokakuun 1 p:stä 1948 huhtikuun 30 p:ään 1949 Työväen akatemiassa opiskelua varten¹⁵⁾ ja S. M. Lindholm joulukuun 18 p:stä kertomusvuoden loppuun yksityisiä asioita varten¹⁶⁾.

Eläkkeet. Lautakunta päätti¹⁷⁾ vahvistaa tarkistetut eläkkeet, lukumäärältään 1 799, laadittujen luettelojen mukaisesti.

Kertomusvuoden aikana maksettiin eläkkeitä kaikkiaan 118 507 812 mk, josta 10 230 720 mk tuli vuoden varrella myönnettyjen uusien eläkkeiden osalle.

Luontoisedut. Kertomusvuoden varrella palkkalautakunta ratkaisi joukon asioita, jotka koskivat kaupungin viranhaltijain luopumista heidän virkoihinsa kuuluvista luontoiseduista samoin kuin kyseisten viranhaltijain nauttimistaan luontoiseduista suoritettavien korvausten suuruuden määräämistä.

Muutamissa tapauksissa suostuttiin siihen, että viranhaltija otti ulkopuolisen asumaan virka-asuntoonsa.

Ruoan myynti sairaaloista sivullisille. Lautakunta päätti¹⁸⁾, että Marian sairaalan keittiöapulainen R. Ruohonen sai sairaalasta ostaa ruokaa sokeritautiselle lapselleen samalla huomauttaen, ettei vastaavanlaisissa tapauksissa ilman eri päätöstä saa sivullisille ruokaa myydä.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. lapsilisän maksutavasta¹⁹⁾; satamajäänsärkijä Otson miehistön palkoista²⁰⁾; kaupungin sairaanhoitajattarien oikeuttamisesta lukemaan ikälisiin oikeuttavaksi valtion päätoimeksi palvelukseksi ajan, minkä he sotatilan aikana olivat päätoimeksi katsottavassa toimessa sotasairaalassa tai puolustusvoimien muodostelmissa²¹⁾; Kymintien 48:ssa olevan kerhohuoneen vahtimestarin palkkion vahvistamisesta²²⁾; Nikkilän sairaalan yövahtimestarin sijaisen palkkion korottamisesta²³⁾; suomenkielisten kansakoulujen veiston- ja käsityönohjaajien palkkioiden korottamisesta²⁴⁾ sekä samojen koulujen eläkkeelle siirtyneiden opettajien palkoista heidän

¹⁾ Palkkalk. 21 p. syysk. 1 469 §. — ²⁾ S:n 6 p. huhtik. 539 §. — ³⁾ S:n 16 p. marrask. 1 818 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. maalisk. 351 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. helmik. 181 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. helmik. 255 § ja 14 p. jouluk. 1 983 §. — ⁷⁾ S:n 14 p. jouluk. 1 973 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. syysk. 1 501 §. — ⁹⁾ S:n 27 p. heinä-k. 1 232 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. helmik. 227 §. — ¹¹⁾ S:n 27 p. tammik. 152 § ja 14 p. kesäk. 1 064 §. — ¹²⁾ S:n 14 p. syysk. 1 450 §. — ¹³⁾ S:n 27 p. tammik. 120 §. — ¹⁴⁾ S:n 23 p. maalisk. 502 §. — ¹⁵⁾ S:n 21 p. syysk. 1 483 §. — ¹⁶⁾ S:n 26 p. lokak. 1 683 §. — ¹⁷⁾ S:n 9 p. maalisk. 429 §, 16 p. maalisk. 447 §, 23 p. maalisk. 500 § ja 30 p. maalisk. 530 §. — ¹⁸⁾ S:n 27 p. huhtik. 709 §. — ¹⁹⁾ S:n 10 p. helmik. 239 §. — ²⁰⁾ S:n 7 p. jouluk. 1 957 §. — ²¹⁾ S:n 27 p. heinä-k. 1 242 §. — ²²⁾ S:n 21 p. jouluk. 2 005 §. — ²³⁾ S:n 27 p. huhtik. 678 §. — ²⁴⁾ S:n 13 p. tammik. 12 §.

toimiessaan väliaikaisina opettajina ¹⁾; lastentarhain aputyönvirkojen järjestelyn jättämisestä lastentarhain johtokunnan valmisteltavaksi ²⁾; sekä toimistopäällikönapulaisen viran perustamisesta palkkalautakunnan toimistoon ³⁾).

Lausunnot. Lautakunta päätti ⁴⁾ liikennelaitoksen lautakunnan esityksen johdosta liikennehenkilökunnan palkkauksesta juhannusaaton klo 18 ja juhannuspäivän klo 11 välisenä aikana kaupunginhallitukselle ilmoittaa olevansa periaatteessa esitystä vastaan, mutta katsovansa, että tällä kertaa esitykseen olisi suostuttava ja että liikennelaitosta olisi kehoitettava järjestämään tämä niinkuin muutkin aikaisemman raitiotieyhtiön ajoilta voimassaolevat ja kaupungin muissa laitoksissa noudatettavien määräysten kanssa ristiriidassa olevat määräykset kokonaisuudessaan samalla kertaa sopusointuun kaupungin muissa laitoksissa noudatettavien määräysten kanssa.

Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksen johdosta neljän tilapäisen ruoanjakajan toimen perustamisesta ruotsinkielisiin kansakouluihin lautakunta päätti ⁵⁾ kaupunginhallitukselle ilmoittaa lausuntonaan, ettei ennen uuden virkasäännön vahvistamista ole aiheellista perustaa aikaisemmasta palkkausjärjestelmästä poikkeavalla tavalla palkattuja tilapäisiä toimia.

Edelleen annettiin kaupunginhallitukselle sen pyytämät lausunnot mm. alla lueteluista asioista:

uusien virkojen perustamisesta ja tilapäisen työvoiman lisäämisestä; seuraavien virkojen vakinaistamisesta: maistraatin apulaissihteerin ⁶⁾, Helsinki-Malmin kaupunginvoudinkonttorin ylimääräisen toimistoapulaisen ⁷⁾, tilastotoimiston ylimääräisten virkojen ⁸⁾, eräiden terveydenhoitolautakunnan alaisten virkojen ⁹⁾ sekä poliisilaitoksen tilapäisen desinfiointsijan ¹⁰⁾, työtupien varastonhoitajan ¹¹⁾, eräiden lastensuojelulautakunnan alaisten virkojen ¹²⁾, eräiden työnvälitystoimiston virkojen ¹³⁾, kansakoulujen ruoanjakajien ¹⁴⁾, eräiden ammattiopetuslaitosten virkojen ¹⁵⁾, rakennustoimiston satamarakennusosaston toimistoapulaisen viran ¹⁶⁾, sekä sähkölaitoksen ylimääräisen piirtäjän ¹⁷⁾; ikälisän myöntämisestä seuraaville viranhaltijoille: apulaiskaupunginjohtaja P. Railolle ¹⁸⁾, kaupunginkanslian kansliasihteerille P-E. Gustafs'ille ¹⁹⁾, toimistoapulaisille K. Hopulle ²⁰⁾, K.-B. Johanssonille ²¹⁾, A. L. Kalervolle ²²⁾ ja M. Karkiselle ²³⁾, kanslia-apulaiselle H. Tapperille ²⁴⁾, kaupunginhallituksen asiamiesosaston kaupunginasiamiehelle E. Elfvengrenille ²⁵⁾ ja tilapäiselle lainopilliselle apulaiselle V. Saariselle ²⁶⁾, painatus- ja hankintatoimiston painajalle R. Kaitosaarelle ²⁷⁾, rationalisoiija R. Oksaselle ²⁸⁾, työntutkija A. A. Vuoristolle ²⁹⁾, eräille rahatoimiston viranhaltijoille ³⁰⁾, tilastotoimiston toimistoapulaiselle S. Kailalle ³¹⁾, kunnallispormestari V. Henrikssonille ³²⁾, maistraatin ylimääräiselle tarkkaaja-apulaiselle S. Lindströmille ³³⁾, toiselle ylimääräiselle kaupunginviskaalille B. Kyrklundille ³⁴⁾, tilapäiselle ulosottoapulaiselle R. Lindenille ³⁵⁾, huoneenvuokralautakuntien alaisille viranhaltijoille ³⁶⁾, makkaratehtaiden katsastajalle N. Winterille ³⁷⁾, Ryttylän koulukodin apulaislämmittäjälle P. Pöllille ³⁸⁾, toista opettajanvirkaa hoitamaan määrätuille opettajille ³⁹⁾, kiinteistötoimiston apulaispäällikölle K. E. Pelliselle ⁴⁰⁾, rakennustoimikunnan rakennusasiamiehelle A. E. Lehdelle ⁴¹⁾ sekä rakennustoimiston tilapäiselle piirtäjälle T. E. Mattilalle ⁴²⁾ ja koneteknikolle J. O. Kivistölle ⁴³⁾; seuraavien viranhaltijain palkan tai palkkion korottamisesta: raastuvanoikeuden puheenjohtajan ⁴⁴⁾, julkisivupiirustusten tarkastajien sihteerin ⁴⁵⁾, viranhaltijain lääkärinostustusten tarkas-

¹⁾ Palkkalk. 27 p. tammik. 138 ja 139 § sekä 20 p. huhtik. 633 §. — ²⁾ S:n 21 p. syysk. 1489 §. — ³⁾ S:n 7 p. jouluk. 1918 §. — ⁴⁾ S:n 14 p. kesäk. 998 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. jouluk. 1910 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. heinäk. 965 §. — ⁷⁾ S:n 31 p. elok. 1384 §. — ⁸⁾ S:n 18 p. toukok. 828 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. elok. 1299 §. — ¹⁰⁾ S:n 9 p. syysk. 1410 §. — ¹¹⁾ S:n 14 p. kesäk. 1019 §. — ¹²⁾ S:n 24 p. elok. 1346 §. — ¹³⁾ S:n 18 p. toukok. 830 §. — ¹⁴⁾ S:n 27 p. heinäk. 1228 §. — ¹⁵⁾ S:n 27 p. heinäk. 1119 §. — ¹⁶⁾ S:n 27 p. heinäk. 1129 §. — ¹⁷⁾ S:n 20 p. huhtik. 626 §. — ¹⁸⁾ S:n 3 p. helmik. 188 §. — ¹⁹⁾ S:n 14 p. kesäk. 1071 §. — ²⁰⁾ S:n 27 p. heinäk. 1092 §. — ²¹⁾ S:n 2 p. marrask. 1708 §. — ²²⁾ S:n 7 p. syysk. 1419 §. — ²³⁾ S:n 28 p. syysk. 1496 §. — ²⁴⁾ S:n 2 p. marrask. 1744 §. — ²⁵⁾ S:n 2 p. marrask. 1728 §. — ²⁶⁾ S:n 5 p. lokak. 1560 § ja 2 p. marrask. 1715 §. — ²⁷⁾ S:n 2 p. marrask. 1745 §. — ²⁸⁾ S:n 27 p. tammik. 143 §. — ²⁹⁾ S:n 12 p. lokak. 1595 §. — ³⁰⁾ S:n 2 p. marrask. 1746 §. — ³¹⁾ S:n 13 p. tammik. 110 §. — ³²⁾ S:n 31 p. elok. 1377 §. — ³³⁾ S:n 11 p. toukok. 774 §. — ³⁴⁾ S:n 27 p. heinäk. 1256 §. — ³⁵⁾ S:n 10 p. elok. 1266 §. — ³⁶⁾ S:n 13 p. tammik. 13 §. — ³⁷⁾ S:n 12 p. lokak. 1595 a § ja 2 p. marrask. 1741 §. — ³⁸⁾ S:n 27 p. heinäk. 1093 §. — ³⁹⁾ S:n 27 p. huhtik. 717 §. — ⁴⁰⁾ S:n 27 p. tammik. 108 §. — ⁴¹⁾ S:n 21 p. jouluk. 1998 §. — ⁴²⁾ S:n 27 p. heinäk. 1095 §. — ⁴³⁾ S:n 24 p. elok. 1347 §. — ⁴⁴⁾ S:n 21 p. syysk. 1474 §. — ⁴⁵⁾ S:n 13 p. huhtik. 572 §.

tajan¹⁾, terveydenhoitolautakunnan sihteerin²⁾, terveydellisten tutkimusten laboratorion osastonhoitajan³⁾, rakennuskatselmuksissa toimivan terveydenhoitolautakunnan edustajan⁴⁾, kulkutautisairaalan röntgenlääkärin⁵⁾ ja obdusentin⁶⁾, sairaanhoitajatar-koulun luennoitsijain ja tuntiopettajain⁷⁾, Sofianlehdon lastenkodin ompelijan⁸⁾, polttoainepäällikön ja hänen varamiehensä⁹⁾, kansanhuoltotoimiston polttoainetarkkailijan¹⁰⁾ ja toisen apulaiskansanhuollonjohtajan¹¹⁾ ja autonkuljettajan¹¹⁾, raittiuslautakunnan sihteerin¹²⁾, kansakoulujen koulukasvitarhojen opettajien¹³⁾, suomenkielisten kansakoulujen ensimmäisen koululääkärin¹⁴⁾, ruotsinkielisten kansakoulujen käsityön- ja veistonohjaajan¹⁵⁾, ammattikoulujen tuntiopettajien¹⁶⁾, kotitalouslautakunnan siivoajan¹⁷⁾, lastentarhain johtajien¹⁸⁾, työväenopistojen opettajien ja luennoitsijain¹⁹⁾, ruotsinkielisen työväenopiston siivoajan²⁰⁾, eräiden musiikkilautakunnan alaisten viranhaltijain²¹⁾ sekä rakennustoimiston korjauspajan konetarkastajain²²⁾; eläkekysymyksistä, jotka koskivat apulaispalopäällikön eläkeikää²³⁾, piirinuohooja E. Ylimystä²⁴⁾, Kivelän sairaalan osastonhoitajaa M. Taubertia²⁵⁾, Kullatorpan lastenkodin lastenhoitajaa A. von Wrightia²⁶⁾, lastentarhanjohtajaa M. I. Hollmerusta²⁷⁾, eräitä kiinteistö-lautakunnan alaisia viranhaltijoita²⁸⁾, muonamies F. Lindbladia²⁹⁾, rakennustoimiston peltiseppää E. J. Rajalaa³⁰⁾, ylimääräistä työnjohtajaa K. J. Grönholmia³¹⁾, aputyöntekijää O. Kaspersonia³²⁾, puistotyöntekijää E. Johanssonia³³⁾, kivityöntekijää A. Takasta³⁴⁾ ja yövärtijää³⁵⁾, arkkitehdinleski E. M. von Zansenia³⁶⁾, konemestareita³⁷⁾, satamalaitoksen työntekijää K. A. Ahlgreniä³⁸⁾, vesijohtolaitoksen putkenasentajaa A. Mustosta³⁹⁾ ja päivystäjä G. O. Hermanssonin leskeä⁴⁰⁾, sähkömestari O. J. Leskistä⁴¹⁾ ja Huopalahden kunnan entistä sihteerä A. Lattua⁴²⁾; sunnuntaityökorvausten maksamisesta⁴³⁾; eräistä esityksistä liikennelaitoksen henkilökunnan päivystyksen suhteen⁴⁴⁾, matkustussäännön soveltamisesta⁴⁵⁾, kaupunginorkesterin jäsenen H. Haasen virkasuhteen päättymisestä⁴⁶⁾; satamajäänsärkijä Otson henkilökunnan palkkauksesta⁴⁷⁾; maidontarkastajanviran lakkauttamisesta⁴⁸⁾; päivystyspalkkioiden poistamisesta päivystäviltä lääkäreiltä ja heidän kotikäyntipalkkioittensa korottamisesta⁴⁹⁾; korvausvelvollisuuden poistamisesta kunnan autonkuljettajilta autovaurioissa⁵⁰⁾; päällystakkin myymisestä palokunnan tuntityöntekijöille⁵¹⁾; korvauksen myöntämisestä laitosten henkilökunnalle nauttimatta jääneistä aterioista⁵²⁾; kesäloman korvaamisesta puuttuvalta osalta rahassa⁵³⁾; palkan maksamisesta koulupsykologi M. Kyyrölle⁵⁴⁾; täysien palkkaetujen myöntämisestä työnjohtaja T. Vestersundille hänen sairauslomansa ajalta⁵⁵⁾; arkkitehti T. Tandefeltin palkkauksesta⁵⁶⁾; kansakoulujen opettajien ylitunti- ja johtajapalkkioiden korottamisesta⁵⁷⁾; liikennelaitoksen eräiden työntekijäin kouluttamisesta uuttaajiksi⁵⁸⁾; sähkölaitoksen näyttelyn esimiehen P. K. Husgafvelin palkkaeduista hänen hoitaessaan sähkönsäännöstelytoimiston tehtäviä⁵⁹⁾; sielullisesti sairaiden vastaanotto-aseman sairaanhoitajanviran lakkauttamisesta ja osastonhoitajanviran perustamisesta⁶⁰⁾. terveydenhoitolautakunnan eläinlääkintöosaston apulaiseläinlääkärin palkan järjestelystä⁶¹⁾; työajan järjestelystä liikennelaitoksessa⁶²⁾; kaasulaitoksen putkenasentajan U.

1) Palkkalk. 13 p. huhtik. 572 §. — 2) S:n 17 p. helmik. 253 §. — 3) S:n 23 p. marrask. 1 862 §. — 4) S:n 31 p. elok. 1 375 §. — 5) S:n 16 p. maalisk. 437 §. — 6) S:n 27 p. heinäk. 1 117 §. — 7) S:n 16 p. maalisk. 459 §. — 8) S:n 5 p. lokak. 1 551 §. — 9) S:n 13 p. huhtik. 575 §. — 10) S:n 17 p. helmik. 254 §. — 11) S:n 21 p. syysk. 1 475 §. — 12) S:n 19 p. lokak. 1 660 §. — 13) S:n 16 p. maalisk. 461 §. — 14) S:n 16 p. maalisk. 438 §. — 15) S:n 2 p. maalisk. 357 §. — 16) 10 p. helmik. 242 §. — 17) S:n 10 p. elok. 1 285 §. — 18) S:n 9 p. maalisk. 408 §. — 19) S:n 2 p. maalisk. 374 §. — 20) S:n 19 p. lokak. 1 655 §. — 21) S:n 14 p. kesäk. 1 074 §. — 22) S:n 27 p. huhtik. 712 §. — 23) S:n 13 p. huhtik. 594 §. — 24) S:n 12 p. lokak. 1 581 §. — 25) S:n 27 p. tammik. 107 §. — 26) S:n 27 p. tammik. 106 §. — 27) S:n 27 p. heinäk. 1 221 § ja 16 p. marrask. 1 822 §. — 28) S:n 31 p. elok. 1 374 §. — 29) S:n 18 p. toukok. 824 §. — 30) S:n 27 p. tammik. 144 §. — 31) S:n 17 p. helmik. 281 §. — 32) S:n 11 p. toukok. 750 §. — 33) S:n 27 p. heinäk. 1 111 §. — 34) S:n 16 p. marrask. 1 821 §. — 35) S:n 24 p. elok. 1 354 §. — 36) S:n 13 p. tammik. 41 §. — 37) S:n 26 p. lokak. 1 696 §. — 38) S:n 14 p. syysk. 1 436 §. — 39) S:n 24 p. elok. 1 353 §. — 40) S:n 31 p. elok. 1 386 §. — 41) S:n 27 p. heinäk. 1 087 §. — 42) S:n 5 p. lokak. 1 574 §. — 43) S:n 13 p. tammik. 50 ja 51 §, 27 p. tammik. 118 §, 24 p. helmik. 326 §, 11 p. toukok. 792 §, 7 p. syysk. 1 397 §, 26 p. lokak. 1 700 § ja 21 p. jouluk. 2 028 §. — 44) S:n 13 p. tammik. 49 §. — 45) S:n 13 p. tammik. 97 §. — 46) S:n 13 p. tammik. 99 §. — 47) S:n 27 p. tammik. 109 §. — 48) S:n 27 p. tammik. 119 §. — 49) S:n 27 p. tammik. 121 §. — 50) S:n 3 p. helmik. 211 §. — 51) S:n 10 p. helmik. 214 §. — 52) S:n 10 p. helmik. 221 §. — 53) S:n 10 p. helmik. 221 §. — 54) S:n 10 p. helmik. 222 §. — 55) S:n 10 p. helmik. 234 §. — 56) S:n 10 p. helmik. 235 §. — 57) S:n 10 p. helmik. 240 ja 241 §. — 58) S:n 17 p. helmik. 259 §. — 59) S:n 24 p. helmik. 341 §. — 60) S:n 2 p. maalisk. 345 §. — 61) S:n 2 p. maalisk. 375 §. — 62) S:n 2 p. maalisk. 382 §.

A. Systän vuosilomasta ¹⁾; Helsinki-Malmin kaupunginvoudinkonttorin siivoajan sijaisen H. Virtasen kesälomasta ²⁾; rakennustoimiston puhtaanapito-osaston työntekijöille annettavista vaatetusesineistä ³⁾; konekirjoittajien pätevyysvaatimuksista ⁴⁾; matkustussäännön mukaisten matkapäivärahojen korottamisesta ⁵⁾; turkishousujen hankkimisesta nosturihoitajille ⁶⁾; Vallilan kerhokeskuksen johtajan palkkauksen järjestämisestä ⁷⁾; teurastamon karjapihan esimiehen palkkauksesta ⁸⁾; kiinteistötoimiston ja rakennustoimiston satamarakennusosaston mittausrakennusmiesten siirtämisestä kuukausipalkalle ⁹⁾; verotusvalmisteluviraston tarkkailijan palkkiosta ¹⁰⁾; kaupunginkirjaston vahtimestarin viran muuttamisesta ylivahtimestarinviraksi ¹¹⁾; liikennelaitoksen autoinsinöörinviran lakkauttamisesta ja autoteknikonviran perustamisesta ¹²⁾; sähkölaitoksen linjainsinöörin E. Toiviaisen virka-asunnosta ¹³⁾; kaasulaitoksen eräiden esimiesten siirtämisestä kuukausipalkalle ¹⁴⁾; muutoksista kaupungin virkasääntöön ja työntekijäin lomasääntöön ¹⁵⁾; sähköasentaja E. Kulmalan palkkaeduista ¹⁶⁾; kaupungin virastojen virka-ajasta kesän aikana ja erinäisten virastojen kohdalta yleensä ¹⁷⁾; kouluhomaslääkärin palkkioista ja kappaletyömaksuista ¹⁸⁾; Nikkilän ja Malmin sairaalan lääkärin paikallisisistä ¹⁹⁾; viranhaltijain henkilökortiston uudelleenjärjestämisestä ²⁰⁾; työtehtötoimiston perustamisesta ²¹⁾; lapsilisän maksamisesta satamaluotsi A. Sandströmille ²²⁾; uuden lastenneuvolan perustamisesta ²³⁾; määrärahan ottamisesta v:n 1949 talousarvioon tilapäistyövoiman osalta ²⁴⁾; Suomen tuberkuloosin vastustamisyhdistyksessä palvellun ajan hyväksilaskemisesta ikälisiä ja eläkettä varten ²⁵⁾; kiinteistötoimiston maatalousosaston osastonjohtajan palkan tarkistamisesta ja osaston nimen muuttamisesta ²⁶⁾; eräiden lastentarhain kunnallistamisesta ²⁷⁾; kulkutautisiivoojain päivystyksestä ²⁸⁾; oman auton virkakäytöstä suoritettavan korvauksen korottamisesta kaupunginmetsänhoitaja E. Erkkilälle ja apulaisgeodeetti L. Kärkkäiselle ²⁹⁾; kaupunginorkesterin taloudenhoitajan virkaan valittavan henkilön palkkaamisesta harjoittelijaksi ³⁰⁾; viransijaisuuspalkkioista lokakuun 12 p:nä 1933 annettujen määräysten muuttamisesta ³¹⁾; rakennustoimiston puhtaanapito-osaston kirjanpitäjän siirtämisestä aikaisemmalla palkallaan avoinna olevaan toimistoapulaisen virkaan ³²⁾; kiinteistötoimiston vahtimestarin virkapuvusta ³³⁾; kaupunginarkiston amanuenssin S. Möllerin kesälomasta ³⁴⁾; kaupungin työntekijäin palkkojen maksutavan muuttamisesta ³⁵⁾; kaupungin maataloustyöntekijäin työajan muuttamisesta ³⁶⁾; siivoojien kesälomasijaisten sijaispalkkioista ³⁷⁾; avoinna olevien virkojen täyttämistä ³⁸⁾; uusien vuosilomamääräysten soveltamisesta ³⁹⁾; sairaalaviraston virkojen uudelleenjärjestämisestä ⁴⁰⁾; työnvälityslautakunnan esityksestä ylioppilasväilytyksen hoitajan puolipäivätoimen muuttamisesta kokopäivätoimeksi ⁴¹⁾; kiinteistötoimiston talo-osaston siivoajan A. Thomassonin kesälomasta ⁴²⁾; Malmin lastensuojelutoimiston virkojen järjestelystä ⁴³⁾; teknillisten laitosten toiminnan rationalisoimisesta ⁴⁴⁾; lastensuojelulautakunnan esityksestä Toivolan koulukodin III—IV kansakoululuokan jakamisesta aiheutuvan opetustyön palkkaamisesta ⁴⁵⁾; kunnalliskodin eräiden virkojen uudelleenjärjestelystä ⁴⁶⁾; kaupungin viranhaltijain palkkojen kuoppatasauksesta ⁴⁷⁾; pidätys- ja vankeusajalta kaupunginviskaali H. Kunnakselle suoritettavasta palkasta ⁴⁸⁾; opintoloman myöntämisestä rakennustoimiston autonasentajalle B. O. Lehdolle ⁴⁹⁾; tilastotoimiston siivoojien palkoista ⁵⁰⁾; Sofianlehdon ompelijan

¹⁾ Palkkalk. 9 p. maalisk. 387 §. — ²⁾ S:n 9 p. maalisk. 388 §. — ³⁾ S:n 9 p. maalisk. 425 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. maalisk. 456 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. maalisk. 462 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. maalisk. 467 §. — ⁷⁾ S:n 23 p. maalisk. 501 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. maalisk. 508 §. — ⁹⁾ S:n 6 p. huhtik. 560 § ja 27 p. heinäk. 1 130 §. — ¹⁰⁾ S:n 13 p. huhtik. 585 §. — ¹¹⁾ S:n 13 p. huhtik. 586 §. — ¹²⁾ S:n 13 p. huhtik. 588 §. — ¹³⁾ S:n 20 p. huhtik. 618 §. — ¹⁴⁾ S:n 20 p. huhtik. 670 §. — ¹⁵⁾ S:n 27 p. huhtik. 720 §. — ¹⁶⁾ S:n 4 p. toukok. 734 §. — ¹⁷⁾ S:n 11 p. toukok. 781 §. — ¹⁸⁾ S:n 11 p. toukok. 790 § ja 10 p. elok. 1 300 §. — ¹⁹⁾ S:n 11 p. toukok. 791 §. — ²⁰⁾ S:n 1 p. kesäk. 917 §. — ²¹⁾ S:n 1 p. kesäk. 918 §. — ²²⁾ S:n 1 p. kesäk. 957 § ja 7 p. syysk. 1 397 a §. — ²³⁾ S:n 1 p. kesäk. 961 §. — ²⁴⁾ S:n 1 p. kesäk. 972 § ja 14 p. kesäk. 1 000 §. — ²⁵⁾ S:n 14 p. kesäk. 1 007 §. — ²⁶⁾ S:n 14 p. kesäk. 1 008 §. — ²⁷⁾ 14 p. kesäk. 1 022 § ja 27 p. kesäk. 1 142 §. — ²⁸⁾ S:n 14 p. kesäk. 1 030 §. — ²⁹⁾ S:n 14 p. kesäk. 1 070 §. — ³⁰⁾ S:n 14 p. kesäk. 1 075 §. — ³¹⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 089 §. — ³²⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 120 §. — ³³⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 122 §. — ³⁴⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 138 §. — ³⁵⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 143 §. — ³⁶⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 229 §. — ³⁷⁾ S:n 27 p. heinäk. 1 235 §. — ³⁸⁾ S:n 10 p. elok. 1 284 §. — ³⁹⁾ S:n 10 p. elok. 1 289 §. — ⁴⁰⁾ S:n 10 p. elok. 1 296 §. — ⁴¹⁾ S:n 31 p. elok. 1 368 §. — ⁴²⁾ S:n 7 p. syysk. 1 395 §. — ⁴³⁾ S:n 7 p. syysk. 1 398 §. — ⁴⁴⁾ S:n 7 p. syysk. 1 411 §. — ⁴⁵⁾ S:n 14 p. syysk. 1 451 §. — ⁴⁶⁾ S:n 21 p. syysk. 1 467 §. — ⁴⁷⁾ S:n 21 p. syysk. 1 478 §. — ⁴⁸⁾ S:n 21 p. syysk. 1 491 § ja 26 p. lokak. 1 701 §. — ⁴⁹⁾ S:n 28 p. syysk. 1 503 §. — ⁵⁰⁾ S:n 5 p. lokak. 1 551 §.

viran muuttamisesta liinavaatevaraston viraksi¹⁾; Helsinki-Huopalahden ulosottoapulaisten anomuksesta yksityispyörien virkakäytöstä maksettavan korvauksen korottamisesta²⁾; liikaa saadun lomakorvauksen takaisin perimisen sillensä jättämisestä³⁾; maataloustyöntekijäin uudesta työehtosopimuksesta⁴⁾; sähkönsäännöstelytoimiston päällikön tehtävien hoitamisesta⁵⁾; määrärahojen myöntämisestä kaupungin asuntalojen Mäkelänkatu 78—82 kerhotoiminnan palvelukseen otettavien työntekijäin palkkaamiseen⁶⁾; palomiesten sivutoimista ja ansiotöistä vapaapäivinä⁷⁾; kaupungin yksityis-oikeudellisessa työsuhteessa olevien työntekijäin palkoista⁸⁾; Helsingin ruotsinkielisten kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistyksen anomuksesta neuvotteluoikeuden saamisesta kaupungin viranomaisten kanssa⁹⁾; liikennelaitoksen sähköasentaja V. I. Röngän vahingonkorvausanomuksesta¹⁰⁾; rakennustoimiston satamarakennusosaston tuntikirjurien palkkauksen järjestelystä¹¹⁾; sielullisesti sairaiden huoltotoimiston sairaanhoitajattaren viran muuttamisesta sosiaalihoitajaksi¹²⁾; omilla autoilla kaupungin palveluksessa työskentelevien kuorma-autoilijoiden elinkeinoluovista¹³⁾; liikennelaitoksen henkilökunnan oikeudesta vapaisiin matkoihin liikennelaitoksen kulkuneuvoilla¹⁴⁾; kiinteistötoimiston kaupunkimittaosaston viran- ja toimenhaltijain pukurahasta tai virkapuvusta¹⁵⁾; sekä kaupunginarkiston siivoojan palkkiosta¹⁶⁾.

Kirjastolautakunnalle palkkalautakunta ilmoitti¹⁷⁾ katsovansa, että kirjaston tunti-palkkaisiin apulaisiin nähden olisi sovellettava kuukauden irtisanomisaikaa.

1) Palkkalk. 5 p. lokak. 1 551 §. — 2) S:n 5 p. lokak. 1 571 §. — 3) S:n 12 p. lokak. 1 624 §. — 4) S:n 12 p. lokak. 1 625 §. — 5) S:n 19 p. lokak. 1 627 §. — 6) S:n 2 p. marrask. 1 756 ja 1 757 §. — 7) S:n 9 p. marrask. 1 801 § ja 30 p. marrask. 1 905 §. — 8) S:n 7 p. jouluk. 1 917 §. — 9) S:n 7 p. jouluk. 1 932 §. — 10) S:n 14 p. jouluk. 1 971 §. — 11) S:n 14 p. jouluk. 1 976 §. — 12) S:n 24 p. elok. 1 304 §. — 13) S:n 24 p. elok. 1 328 §. — 14) S:n 24 p. elok. 1 352 §. — 15) S:n 21 p. jouluk. 2 019 §. — 16) S:n 21 p. jouluk. 2 020 §. — 17) S:n 3 p. helmik. 210 §.

4. Kiinteistölautakunta

Kiinteistölautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuuston valitsemana kiinteistölautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna pankinjohtaja L. J. Ahva ja sen jäseninä talousjohtaja M. J. Hopeavuori, arkkitehti J. Lappi-Seppälä, toimistopäällikkö G. M. Modeen, toimitsija V. N. Puskala, asiamies E. O. Saastamoinen, johtaja K. T. Salmio, rakennusmestari U. M. Sipponen ja varatuomari K.-E. Östenson. Lautakunnan valitsemana varapuheenjohtajana toimi johtaja Salmio. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kiinteistöjohtaja V. V. Salovaara¹⁾.

Tonttijaostoon kuuluivat puheenjohtajana toimistopäällikkö Modeen ja jäseninä arkkitehti Lappi-Seppälä ja toimitsija Puskala sekä varajäseninä varapuheenjohtajana varatuomari Östenson ja muina jäseninä pankinjohtaja Ahva ja rakennusmestari Sipponen, maa- ja metsätalousjaostoon puheenjohtajana johtaja Salmio ja jäseninä pankinjohtaja Ahva ja asiamies Saastamoinen sekä varajäseninä varapuheenjohtajana toimitsija Puskala ja muina jäseninä talousjohtaja Hopeavuori ja toimistopäällikkö Modeen sekä talojaostoon puheenjohtajana varatuomari Östenson ja jäseninä talousjohtaja Hopeavuori ja rakennusmestari Sipponen sekä varajäseninä varapuheenjohtajana johtaja Salmio ja muina jäseninä arkkitehti Lappi-Seppälä ja asiamies Saastamoinen²⁾.

Kaupunginvaltuuston vapautettua toimistopäällikkö Modeenin kiinteistölautakunnan jäsenyydestä syyskuun 15 p:stä alkaen kertomusvuoden loppuun, määrättiin tonttijaoston puheenjohtajaksi varatuomari Östenson ja varajäseneksi ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, maa- ja metsätalousjaostoon varajäseneksi varatuomari Östenson ja talojaostoon puheenjohtajaksi talousjohtaja Hopeavuori ja jäseneksi Gröndahl.

Kiinteistölautakunnan kokoukset ja sen käsittelemät asiat. Kiinteistölautakunnalla oli vuoden kuluessa 46 kokousta, tonttijaostolla 2, maa- ja metsätalousjaostolla 6 ja talojaostolla 2 kokousta. Lautakunnan pöytäkirjain pykäläluku oli 1 773 ja lähetettyjen kirjeiden luku 1 011. Tonttijaoston pöytäkirjain pykäläluku oli 713, maa- ja metsätalousjaoston 78 ja talojaoston 15. Kiinteistötoimiston kansliaosaston diaarioon merkittyjen asiain luku oli 2 935, joista toimistopäällikön asioita oli 372, kansliaosaston sihteerin asioita oli 25, tonttiosastolle kuuluvia asioita oli 1 509, maatalousosastolle kuuluvia asioita oli 81, metsätalousosastolle kuuluvia asioita oli 81, asemakaavaosastolle kuuluvia asioita oli 209, kaupunkimittausosastolle kuuluvia asioita oli 146 ja talo-osastolle kuuluvia asioita oli 512.

Lautakunnan vuoden aikana käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

1. Kiinteistötoimiston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Lautakunnan kokoukset. Lautakunnan kokoukset päätettiin³⁾ pitää maanantaisin klo 15 ja pyhä- tai juhlapäivän sattuessaa maanantaiksi seuraavana arkipäivänä.

Ilmoitusten ja kuulutusten julkaiseminen. Lautakunnan ilmoitukset ja kuulutukset pää-

¹⁾ Kiint. lautak. 12 p. tammik. 2 ja 3 § ja 19 p. tammik. 60 §. — ²⁾ S:n 12 p. tammik. 4 § ja 11 p. lokak. 1 319 §. — ³⁾ S:n 12 p. tammik. 5 §.

tettiin¹⁾ julkaista sanomalehdissä Arbetarbladet, Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen Sosialidemokraatti, Työkansan Sanomat, Uusi Suomi ja Vapaa Sana.

Viranhaltijat ²⁾. Merkittiin, että kiinteistötoimiston apulaissihteeri, hovioikeudenauskultantti E. A. Ruutu oli vakinaisena ryhtynyt hoitamaan kiinteistötoimiston sihteerin virkaa helmikuun 6 p:stä alkaen³⁾; kiinteistötoimiston apulaissihteerin virkaan valittiin hovioikeudenauskultantti P. H. Saarinen huhtikuun 6 p:stä lukien⁴⁾ ja 18. palkkaluokkaan kuuluvaan autonkuljettaja-vahtimestarin virkaan E. Sihvonen⁵⁾. Tonttiosastolle tilapäiseksi omakotipuutarhaneuvojan apulaiseksi määrättiin puutarhaneuvoja H. Först toukokuun 1 p:stä syyskuun 30 p:ään 11 200 mk:n kuukausipalkasta⁶⁾ ja tilapäiseen toimistoapulaisen toimeen A. S. Ylianttila enintään vuoden loppuun⁷⁾. Merkittiin, että metsätalousosaston metsänvartija A. A. A. Aalto oli vakinaisena ryhtynyt hoitamaan 21. palkkaluokkaan kuuluvaa metsänvartijan tointa helmikuun 11 p:stä 1948 alkaen⁸⁾. Asemakaavaosastolle valittiin 28. palkkaluokkaan kuuluvaan piirtäjän virkaan saman osaston piirtäjä R. Frankenhaeuser⁹⁾, 26. palkkaluokkaan kuuluvaan piirtäjän virkaan topografi T. Salminen yhden vuoden koeajaksi¹⁰⁾ ja tilapäiseksi arkkitehdiksi arkkitehtiylioppilas R. Häggkvist enintään vuoden loppuun 12 545 mk:n kuukausipalkasta¹¹⁾. Kaupunkimittausosastolle tilapäiseen piirtäjän virkaan valittiin piirtäjä K. Suitio enintään vuoden loppuun¹²⁾, 26. palkkaluokkaan kuuluvaan mittausteknikon virkaan mittausteknikko K. Salonen¹³⁾, 28. palkkaluokkaan kuuluvaan mittausteknikon virkaan saman osaston ylimääräinen mittausteknikko K-E. Rope¹⁴⁾, 18. palkkaluokkaan kuuluvaan toimistoapulaisen toimeen A. M. Kiviranta¹⁵⁾, 38. palkkaluokkaan kuuluvaan insinöörin virkaan dipl. insinööri A. E. Krogerus huhtikuun 6 p:stä lukien¹⁶⁾, 29. palkkaluokkaan kuuluvaan mittausteknikon virkaan mittausteknikko K-E. Rope kesäkuun 1 p:stä lukien¹⁷⁾, tilapäisen mittausteknikon virkaan ylioppilas O. Vehviläinen heinä-, elo- ja syyskuun ajaksi 18 090 mk:n kuukausipalkasta¹⁸⁾, 37. palkkaluokkaan kuuluvaan insinöörin virkaan dipl. insinööri L. L. Lius¹⁹⁾, 19. palkkaluokkaan kuuluvaan piirtäjän virkaan saman osaston 18. palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulainen A. M. Kiviranta²⁰⁾, vahtimestarin virkaan V. Hellsten²¹⁾, 26. palkkaluokkaan kuuluvaan tilapäiseen mittausteknikon virkaan topografi H. Mansala v:n 1949 alusta lukien²²⁾, tilapäiseen toimistoapulaisen toimeen rouva S. Svärd vuoden alusta lukien maaliskuun 31 p:ään²³⁾, piirtäjäharjoittelijan ja lähetin toimeen A. O. Monni kesäkuun 15 p:stä elokuun 15 p:ään 1948²⁴⁾. Mittausharjoittelijaksi päätettiin²⁵⁾ ottaa hollantilainen ylioppilas J. W. T. Schiphorst yhden kuukauden ajaksi ja maksaa hänelle sama palkka kuin ammattitaitoiselle mittausteknikolle. Talo-osastolle määrättiin lähetti D. Nyström hoitamaan toimistoapulaisen tehtäviä tammikuun 1 p:stä toistaiseksi palkkiosta, joka hänen varsinaisen palkkansa kanssa vastaa kulloinkin 44. palkkaluokkaan peruspalkkaa²⁷⁾, edelleen Nyström 18. palkkaluokkaan kuuluvaan toimistoapulaisen toimeen lokakuun 16 p:stä lukien²⁸⁾, sekä rakennusmestarin virkaan V. A. Pajakorpi²⁹⁾.

Kertomusvuonna tilapäisinä viranhaltijoina toimineet seuraavat henkilöt päätettiin³⁰⁾ määrätä edelleen enintään v:n 1949 loppuun entisiin virkoihinsa: kansliaosastolla lähetit O. Vartia, A. Poutiainen ja R. Kōri; tonttiosastolla toimistoapulainen A. Ylianttila, varastoalueiden tarkastajan apulainen A. Aalto ja siirtolapuutarhaneuvojan apulainen R. Wendelin; metsätalousosastolla toimistoapulainen M. Tapanainen; asemakaavaosastolla piirtäjä U. Oranne; kaupunkimittausosastolla mittausteknikko H. Mansala, kartoittaja J. Antikainen ja piirtäjä K. Suitio; sekä talo-osastolla kalliosuojien tarkastaja V. Harmainen, puistotalojen isännöitsijä V. Ahde ja toimistoapulainen E. Suvanto.

¹⁾ Kiint. lautak. 12 p. tammik. 6 §. — ²⁾ Kaikkien kiinteistölautakunnan alaisten osastojen viranhaltijoita koskevat asiat selostetaan tässä. — ³⁾ Kiint. lautak. 26 p. tammik. 111 § ja 16 p. helmik. 232 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. huhtik. 468 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. toukok. 667 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. maalisk. 385 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. kesäk. 890 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. helmik. 241 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. maalisk. 342 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. huhtik. 589 §. — ¹¹⁾ S:n 9 p. elok. 1 044 §. — ¹²⁾ S:n 12 p. tammik. 15 §. — ¹³⁾ S:n 26 p. tammik. 112 §. — ¹⁴⁾ S:n 15 p. maalisk. 386 §. — ¹⁵⁾ S:n 22 p. maalisk. 431 §. — ¹⁶⁾ S:n 5 p. huhtik. 473 §. — ¹⁷⁾ S:n 24 p. toukok. 732 §. — ¹⁸⁾ S:n 14 p. kesäk. 856 §. — ¹⁹⁾ S:n 29 p. marrask. 1 594 §. — ²⁰⁾ S:n 7 p. jouluk. 1 631 §. — ²¹⁾ S:n 13 p. jouluk. 1 674 §. — ²²⁾ S:n 13 p. jouluk. 1 676 §. — ²³⁾ S:n 12 p. tammik. 44 § ja 9 p. helmik. 209 §. — ²⁴⁾ S:n 24 p. toukok. 748 § ja 13 p. jouluk. 1 703 §. — ²⁵⁾ S:n 7 p. kesäk. 839 §. — ²⁶⁾ S:n 27 p. syysk. 1 263 §. — ²⁷⁾ S:n 26 p. tammik. 106 §. — ²⁸⁾ S:n 4 p. lokak. 1 277 §. — ²⁹⁾ S:n 21 p. kesäk. 887 §. — ³⁰⁾ S:n 13 p. jouluk. 1 668 §.

Tilapäisistä viroista oli avoinna 1 lähetin virka kansliaosastolla ja 1 arkkitehdin virka ja 1 toimistoapulaisen virka asemakaavaosastolla.

Sairauslomaa virkasäännön mukaisin palkkaeduin myönnettiin seuraaville viranhaltijoille: kiinteistötoimiston kansliaosaston toimistoapulaiselle H. D. Hohenthalille joulukuun 27 p:stä 1947 maaliskuun 27 p:ään 1948 sijaisenaan helmikuun 26 p:ään lakitieteen ylioppilas E. K. Mörä 38. palkkaluokan mukaan maksettavasta palkkiosta ¹⁾ ja sen jälkeen neiti H. Berner 17. palkkaluokan mukaan maksettavasta palkkiosta ²⁾, sekä vahtimestari E. Sihvoselle elokuun 25 p:stä elokuun 31 p:ään ³⁾; tonttiosaston omakotipuutarhaneuvojalle E. Hakanpäälle elokuun 27 p:stä syyskuun 6 p:ään ⁴⁾, omakotiarkkitehti O. A. Nummialalle marraskuun 25 p:stä tammikuun 10 p:ään 1949 ⁵⁾, rakennusneuvoja Å. R. Grönrosille joulukuun 1 p:stä joulukuun 8 p:ään ⁶⁾ ja varastoalueiden tarkastajan apulaiselle A. A. Aallolle marraskuun 29 p:stä joulukuun 4 p:ään ⁷⁾; maatalousosaston I apulaisagronomille J. Kukkoselle joulukuun 15 p:stä joulukuun 20 p:ään ⁸⁾; metsätalousosaston metsänvartijalle A. A. Sireenille tammikuun 1 p:stä tammikuun 15 p:ään ⁹⁾ ja toimistoapulaiselle M. A. Tapanaiselle tammikuun 21 p:stä helmikuun 2 p:ään ¹⁰⁾; asemakaavaosaston asemakaavainsinööriille H. R. Gefwertille tammikuun 6 p:stä tammikuun 19 p:ään ja heinäkuun 13 p:stä joulukuun 31 p:ään ¹¹⁾ sekä arkkitehti T. A. Raunistolle toukokuun 24 p:stä kesäkuun 5 p:ään ¹²⁾; kaupunkimittaosaston toimistoapulaiselle ekonomi L. Nurmiselle helmikuun 19 p:stä helmikuun 29 p:ään ¹³⁾, mittausmies V. Naskille heinäkuun 6 p:stä heinäkuun 10 p:ään ¹⁴⁾, mittausmies A. Liljestromille kesäkuun 17 p:stä heinäkuun 29 p:ään ¹⁴⁾, insinööri A. O. Aarniolle elokuun 2 p:stä elokuun 9 p:ään ¹⁵⁾, mittausmies V. Tannerille syyskuun 6 p:stä lokakuun 10 p:ään ¹⁶⁾, insinööri N. Luomalle lokakuun 4 p:stä lokakuun 12 p:ään ¹⁷⁾ ja mittausmies V. Oksaselle lokakuun 30 p:stä marraskuun 6 p:ään ja marraskuun 27 p:stä joulukuun 17 p:ään ¹⁸⁾; sekä talo-osaston kalliosuojien tarkastajalle V. A. Harmaselle toukokuun 29 p:stä kesäkuun 4 p:ään ¹⁹⁾ ja tilapäiselle toimistoapulaiselle E. Suvannolle kesäkuun 2 p:stä heinäkuun 1 p:ään ²⁰⁾.

Myös muille tässä mainitsemattomille kiinteistölautakunnan alaisten eri osastojen viranhaltijoille ja työntekijöille kuten talonmiehille, siivoojille jne. myönnettiin esitettyjen lääkärintodistusten perusteella asianmukaiset sairauslomamat ja järjestettiin lomista johtuvat palkkaukset.

Virkavapautta määrätyn palkkaeduin myönnettiin kaupunkimittaosaston toimistoapulaiselle ekonomi L. Nurmiselle maaliskuun 1 p:stä maaliskuun 14 p:ään ²¹⁾, tonttiosaston päällikölle arkkitehti P. Hanstelle ja asemakaavaosaston toimistoarkkitehdille L. Pajamiehelle enintään 8 päivää Svenska kommunal-tekniska föreningen yhdistyksen järjestämään Tukholmassa huhtikuun 21 ja 24 p:n välisenä aikana pidettävään Stadsbyggnadsveckan IV nimiseen esitelmäkokoukseen osallistumista varten ²²⁾, asemakaavaosaston I apulaisasemakaava-arkkitehdille B. H. Aminoffille 18 päivää Göteborgin yleisasemakaavatoimiston toukokuun 21 ja 22 p:nä Göteborgissa järjestämään esitelmä- ja neuvotelukokoukseen osallistumista varten ²³⁾, kiinteistötoimiston sihteerille E. A. Ruudulle huhtikuun 16 p:stä huhtikuun 30 p:ään ²⁴⁾, kiinteistötoimiston toimistopäällikölle J. A. Savolaiselle toukokuun 13 p:stä toukokuun 24 p:ään ulkomaanmatkaa varten si, aiseinaan asemakaava-arkkitehti B. A. K. Brunila ²⁵⁾, kiinteistötoimiston autonkuljettaja-vahtimestarille P. K. Huttuselle lokakuun 28 p:stä joulukuun 4 p:ään terveydenhoidon katsastajien kurseille osallistumista varten ²⁶⁾ ja tonttiosaston apulaispäällikölle K. E. Pettiselle tammi-helmikuun ajaksi 1949 ²⁷⁾.

Anomansa ero myönnettiin kaupunkimittaosaston 38. palkkaluokkaan kuuluvalla toimistoapulaiselle L. Nurmiselle maaliskuun 15 p:stä lukien ²⁸⁾, asemakaavaosaston 27.

¹⁾ Kiint. lautak. 12 p. tammik. 11 §. — ²⁾ S:n 1 p. maalisk. 309 §. — ³⁾ S:n 30 p. elok. 1 128 §. — ⁴⁾ S:n 6 p. syysk. 1 181 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. jouluk. 1 633 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. jouluk. 1 669 §. — ⁷⁾ S:n 13 p. jouluk. 1 670 §. — ⁸⁾ S:n 27 p. jouluk. 1 750 §. — ⁹⁾ S:n 19 p. tammik. 62 §. — ¹⁰⁾ S:n 2 p. helmik. 179 §. — ¹¹⁾ S:n 19 p. tammik. 59 §, 12 p. heinäk. 955 § ja 13 p. syysk. 1 184 §. — ¹²⁾ S:n 31 p. toukok. 771 §. — ¹³⁾ S:n 1 p. maalisk. 311 §. — ¹⁴⁾ S:n 2 p. elok. 979 §. — ¹⁵⁾ S:n 2 p. elok. 980 §. — ¹⁶⁾ S:n 11 p. lokak. 1 323 §. — ¹⁷⁾ S:n 1 p. marrask. 1 438 §. — ¹⁸⁾ S:n 15 p. marrask. 1 523 §, 7 p. jouluk. 1 632 § ja 20 p. jouluk. 1 714 §. — ¹⁹⁾ S:n 31 p. toukok. 772 §. — ²⁰⁾ S:n 7 p. kesäk. 812 §. — ²¹⁾ S:n 9 p. helmik. 181 § ja 16 p. helmik. 270 §. — ²²⁾ S:n 15 p. maalisk. 390 §. — ²³⁾ S:n 5 p. huhtik. 517 §. — ²⁴⁾ S:n 19 p. huhtik. 559 §. — ²⁵⁾ S:n 26 p. huhtik. 593 § ja 18 p. toukok. 694 §. — ²⁶⁾ S:n 25 p. lokak. 1 435 §. — ²⁷⁾ S:n 8 p. marrask. 1 486 §. — ²⁸⁾ S:n 26 p. tammik. 103 §.

palkkaluokkaan kuuluvalla piirtäjällä P. A. Aarniolle maaliskuun 1 p:stä lukien¹⁾, kaupunkimittausosaston 38. palkkaluokkaan kuuluvalla insinöörille V. Smedsille toukokuun 1 p:stä lukien siten, että hän kesälomansa vuoksi vapautui virastaan jo huhtikuun 1 p:nä²⁾, kiinteistötoimiston autonkuljettaja-vahtimestarille P. S. Ailolle toukokuun 16 p:stä lukien siten, että hän kesälomansa vuoksi vapautui virastaan jo huhtikuun 16 p:nä³⁾, kaupunkimittausosaston 29. palkkaluokkaan kuuluvalla mittausteknikolle K. Saloselle heinäkuun 9 p:stä lukien⁴⁾, asemakaavaosaston asemakaava-arkkitehdille B. A. K. Brunilalle tammikuun 1 p:stä 1949 lukien⁵⁾, kaupunkimittausosaston vahtimestarille J. E. Hindströmille⁶⁾, kaupunkimittausosaston 19. palkkaluokkaan kuuluvalla piirtäjällä E. M. Meurmanille (Ignatius) tammikuun 1 p:stä 1949⁷⁾ ja asemakaavaosaston toimistoapulaiselle H. K. L. Nybergille marraskuun 15 p:stä 1948 lukien⁸⁾.

Hyväksyttiin⁹⁾ ehdotus kiinteistötoimiston ylempien viranhaltijain kesälomiksi v. 1948 ja oikeutettiin toimistopäällikkö tekemään siihen tarpeelliseksi havaittuja pienempiä muutoksia. Toimiston muiden viranhaltijain kesälomien järjestäminen samoin kuin talousarvion edellyttämien kesälomasijaisten palkkaaminen jätettiin toimistopäällikön ratkaistavaksi asianomaisen osastonpäällikön esityksestä.

Uuden vastuunalaisen arkistonhoitajan määrääminen kiinteistötoimiston kansliaosastolle. Lautakunta päätti¹⁰⁾ määrätä kiinteistötoimiston kansliaosaston vastuunalaiseksi arkistonhoitajaksi sihtööri E. A. Ruudun tilalle apulaissihtööri P. H. Saarisen tammikuun 1 p:stä 1949 lukien ja kysymyksessä olevan arkiston luovutuskatselmuksen tarkastajiksi asemakaavaosaston arkistonhoitaja-piirtäjä S. S. Saxelinin ja kaupunkimittausosaston toimistonhoitajan A. H. Erämiehen sekä antaa luovutuskatselmuksen ajan määräämisen kansliaosastolle, jonka oli siitä ilmoitettava kaupunginarkistonhoitajalle ja tarkastajiksi määrättyille.

Laskujen hyväksyminen. Lautakunta päätti¹¹⁾, että kertomusvuonna toimistopäällikkö ja hänen estyneenä ollessaan sihtööri hyväksyy 11 pääluokan I luvun kohtiin 1—13 ja 16—22, VI luvun kohtiin 1, 2, 3, 5, 9, 11 ja 15 sekä VIII luvun 1 kohtaan kohdistuvat laskut, tonttiosaston päällikkö ja hänen estyneenä ollessaan apulaispäällikkö hyväksyy 11 pääluokan V lukuun kohdistuvat laskut, kaupunginagronomi ja hänen estyneenä ollessaan I apulaisagronomi hyväksyy 11 pääluokan II lukuun ja VI luvun 10 kohtaan kohdistuvat laskut sekä allekirjoittaa osaston shekkitilin shekit, kaupunginmetsänhoitaja ja hänen estyneenä ollessaan metsätyönjohtaja hyväksyy 11 pääluokan III lukuun ja VI luvun 12 kohtaan kohdistuvat laskut, kaupungingeodeetti ja hänen estyneenä ollessaan apulaisgeodeetti hyväksyy 11 pääluokan I luvun 14 ja 15 kohtiin kohdistuvat laskut ja talo-osaston päällikkö ja hänen estyneenä ollessaan apulaispäällikkö hyväksyy 11 pääluokan IV luvun 1—59 ja 85—90 sekä VI luvun 4 ja 7 kohtiin kohdistuvat laskut.

V:n 1949 määrärahoista maksettaviksi osoitetuista laskuista päätettiin¹²⁾, että toimistopäällikkö ja hänen estyneenä ollessaan sihtööri hyväksyy 11 pääluokan I luvun kohtiin 1—4, 10, 11, 12, 13, 19 ja 22, VI kohtiin 1—3, 15 ja 16 sekä VIII luvun kohtaan 1 kohdistuvat laskut, tonttiosaston päällikkö ja hänen estyneenä ollessaan apulaispäällikkö hyväksyy V luvun sekä VI luvun 9 ja 11 kohtiin kohdistuvat laskut, kaupunginagronomi ja hänen estyneenä ollessaan I apulaisagronomi hyväksyy 11 lukuun ja VI luvun 10 kohtaan kohdistuvat laskut ja allekirjoittaa osaston shekkitilin shekit, kaupunginmetsänhoitaja ja hänen estyneenä ollessaan kiinteistölautakunnan kulloinkin määräämä sijainen hyväksyy III lukuun ja VI luvun 12 kohtaan kohdistuvat laskut, kaupungingeodeetti ja hänen estyneenä ollessaan apulaisgeodeetti hyväksyy I luvun 14—18 ja 21 kohtiin kohdistuvat laskut sekä talo-osaston päällikkö ja hänen estyneenä ollessaan apulaispäällikkö hyväksyy I luvun kohtiin 5—9 ja 20, IV luvun 1—75 sekä VI luvun 4 ja 7 kohtiin kohdistuvat laskut.

Vakuusasiakirjojen tarkastus. Tarkastettiin¹³⁾ kaupungin hallussa olevat myytyjen tonttien maksamatonta kauppahintaa ja rakennusvelvollisuutta koskevat velkakirjat, jolloin todettiin, että puuttuvat velkakirjat olivat maksettuina tai sen takia, että niissä määrätty ehdot oli täytetty, kuittausta vastaan luovutettu velalliselle tai lähetetty kiin-

¹⁾ Kiint. lautak. 2 p. helmik. 147 §. — ²⁾ S:n 23 p. helmik. 274 §. — ³⁾ S:n 22 p. maalisk. 432 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. huhtik. 519 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. syysk. 1 249 § ja 20 p. jouluk. 1 718 §. — ⁶⁾ S:n 11 p. lokak. 1 318 §. — ⁷⁾ S:n 11 p. lokak. 1 321 § ja 20 p. jouluk. 1 718 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. marrask. 1 485 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. toukok. 668 §. — ¹⁰⁾ S:n 7 p. jouluk. 1 635 §. — ¹¹⁾ S:n 12 p. tammik. 10 §. — ¹²⁾ S:n 27 p. jouluk. 1 749 §. — ¹³⁾ S:n 27 p. jouluk. 1 751 §.

nityksen hakemista varten kaupunginhallituksen asiamiesosastolle. Todettiin, että korttelin n:o 517 Tavaststjernankadun tontin n:o 13 maksamattoman kauppahinnan osan ja rakennusvelvollisuuden täyttämisen vakuudeksi kaupungin hallussa olevat haltijavelkakirjat n:o III—VII oli kiinnitetty viimeksi kesäkuun 13 p:nä 1938.

Kaupungin kiinteistöjen uudelleen arviointi. Kaupungin kiinteistöjen uudelleen arviointia varten asetettavaan komiteaan lautakunta päätti ¹⁾ ehdottaa kiinteistötoimiston eri osastoilta seuraavat henkilöt: insinööri J. A. Savolaisen komitean puheenjohtajaksi ja muiksi jäseniksi arkkitehti P. Hansteen, teknologian tohtori E. A. Salosen ja agronomi J. Kukkosen sekä rakennustoimiston talorakennusosastolta rakennusmestari K. A. Viljakaisen; lisäksi ehdotettiin, että komitea oikeutettaisiin ottamaan itselleen sihteeri.

Kadunnimikomitea. Kadunnimikomitean sallittiin ²⁾ järjestää kadunnimistöä koskeva selostustilaisuus kaupungin sanomalehdistön edustajille ja kiinteistölautakunnan jäsenille ja myönnettiin tätä varten lautakunnan käyttövaroista enintään 3 000 mk.

Henkikirjoittajalle tehtävät ilmoitukset. Lautakunta päätti ³⁾ määrätä kaupungin viranomaisten henkikirjoitusasetuksen 23 §:n mukaan henkikirjoittajalle tehtävät ilmoitukset toimitettavaksi siten, että kiinteistötoimiston asemakaavaosasto ilmoittaa uudet talon numerot ja entisiin talon numeroihin nähden tapahtuneet muutokset sekä kaupunkimittaosasto tonttien jakamiset ja uusien tonttien, yleisten alueiden ja julkisten paikkain muodostamiset.

Insinöörien johtajataidolliset kurssit. Kaupunkimittaosaston apulaisgeodeetti P. L. J. Kärkkäinen määrättiin ⁴⁾ osallistumaan Teollisuuden työnjohto-opiston maaliskuun 8 ja 18 p:n välisenä aikana järjestämille insinöörien johtajataidollisille kurseille ja myönnettiin kurssien osanottomaksu, 3 000 mk, lautakunnan käyttövaroista. Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin johtajataidollisten kurssien järjestämiseksi kuntien palveluksessa oleville insinööreille ja työnjohtajille, jolloin kurssien ohjelma olisi suunniteltava nimenomaan kunnallisia oloja silmällä pitäen.

Konekirjoittajien pätevyysvaatimukset. Kaupungin palveluksessa oleville tai sen palvelukseen otettaville konekirjoittajille asetettujen kaupunginhallituksen vahvistamien pätevyysvaatimusten noudattamiseksi päätettiin ⁵⁾, että eräiden kiinteistötoimiston alaisen toimistoapulaisten oli v:n 1948 loppuun mennessä hankittava kaupunginhallituksen päätöksen edellyttämä todistus konekirjoitustaidostaan tai osallistuttava kiinteistötoimistossa järjestettävään kirjoituskokeeseen.

Keskeneräisten asiain luettelo. Marraskuun 1 p:nä 1947 laadittu luettelo kiinteistölautakunnan diaariion merkityistä keskeneräisistä asioista tarkastettiin ⁶⁾.

Helsingin olympiakisat. Helsingin olympiakisojen urheilulaitoskomiteaan päätettiin ⁷⁾ valita toimistopäällikkö J. A. Savolainen.

Lisäpalkkio auton hoidosta. Kiinteistötoimiston vahtimestarille E. Sihvoselle päätettiin ⁸⁾ suorittaa lisäpalkkiona auton hoidosta 700 mk kuukaudessa kesäkuun 1 p:stä lukien.

Talousarvio. Kiinteistölautakunnan ehdotus talousarvioksi v:ksi 1949 hyväksyttiin ja päätettiin lähettää kaupunginhallitukselle ⁹⁾.

Käyttövarat. Käyttövaroistaan lautakunta myönsi mm. seuraavat määrärahat: 2 000 mk talo-osaston rakennusmestarin B. F. F. Böökin hautausseppelettä varten ¹⁰⁾; 102 000 mk joulukuusien pystyttämiseen Senaatintorille, Hakaniementorille ja Mannerheimintien varrelle Arkadian kortteliin n:o 198 ¹¹⁾; sekä 10 000 mk mittausetumies A. Leppäselle määrätyn ehdoin kartoittajakurssin suorittamista varten ¹²⁾.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat aluevaihtoja ¹³⁾, Malmin-Hämeentien ticalueiden järjestelyä ¹⁴⁾, Lasipalatsi oy:n osakkeiden ostoa ¹⁵⁾ ja kiinteistötoimiston talo-osaston kirjanpitäjän viran muuttamista osastokamreerin viraksi ¹⁶⁾.

Palkkalautakunnalle tehtiin vuoden kuluessa lukuisia viranhaltijain palkkausta koskevia esityksiä.

¹⁾ Kiint. lautak. 11 p. lokak. 1 324 §. — ²⁾ S:n 1 p. maalisk. 310 §. — ³⁾ S:n 7 p. jouluk. 1 636 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. helmik. 281 §. — ⁵⁾ S:n 14 p. kesäk. 854 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. maalisk. 388 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. tammik. 61 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. elok. 978 §. — ⁹⁾ S:n 30 p. elok. 1 132 §. — ¹⁰⁾ S:n 16 p. helmik. 223 §. — ¹¹⁾ S:n 13 p. jouluk. 1 671 §. — ¹²⁾ S:n 20 p. jouluk. 1 717 §. — ¹³⁾ S:n 23 p. helmik. 272 §, 28 p. kesäk. 928 ja 929 §. — ¹⁴⁾ S:n 7 p. kesäk. 814 §. — ¹⁵⁾ S:n 21 p. kesäk. 889 § ja 22 p. marrask. 1 570 §. — ¹⁶⁾ S:n 6 p. syysk. 1 182 §.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka koskivat mm.: asunto-olojen parantamista¹⁾, kiinteän omaisuuden omistamista²⁾, alueostoja ja -vaihtoja³⁾, tonttien osoittamista eri tarkoituksiin⁴⁾, aatekilpailun järjestämistä Helsingin keski-osien asemakaavan aikaansaamista varten⁵⁾, pysyvän huvipuiston järjestämistä kaupunkiin⁶⁾, kiinteistötoimistossa suoritettuja rationalisointitöitä⁷⁾, uutta virka-sääntöehdotusta⁸⁾, uuden olympiakylän rakentamista⁹⁾, Bengtsårin tilusten käyttöä¹⁰⁾, viranhaltijain kortiston hoitoa¹¹⁾, kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastusta¹²⁾, lomaviettoa koskevaa komitean mietintöä¹³⁾ ja korttelin n:o 411 järjestelyä¹⁴⁾.

2. Kiinteistötoimiston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat

Kiinteistöjen osto. Vuoden aikana kiinteistölautakunta teki seuraavat kaupunginvaltuuston päättämät kiinteistökaupat, jolloin kaupungille ostettiin Helsingin kaupungin Kulosaarissa oleva Tomten 200 i kvarteret 37 niminen tila RN 1⁶¹⁵), Lautasaaren kylässä Drumsö nimiseen tilaan RN 1⁴⁵⁸ kuuluva n. 3 844,3 m²:n suuruinen alue¹⁶⁾, Malmin kylässä olevat tilat Haga RN 2⁶, n:o 21 RN 3²² ja Vilpo 11 niminen tila RN 7²⁵⁴¹⁷⁾ sekä Tapanilan kylässä olevat tilat U 29 A. RN 6⁴²⁴, U 29 B. RN 6⁴²⁵, U 29 C. RN 6⁴²⁶ ja B 92 niminen tila RN 12²³⁸¹⁸⁾.

Tontti-aluevaihdot. Vuoden aikana kiinteistölautakunta suoritti kaupunginvaltuuston päätösten mukaiset tontti- ja aluevaihdot, joten kaupungin omistukseen siirtyi 1 kaupunginosan korttelin n:o 4 Katariinankadun tontti n:o 7 kaikkinen tontilla olevine rakennuksineen¹⁹⁾, VI kaupunginosan korttelin n:o 114 Merimiehenkadun talo ja tontti n:o 29²⁰⁾, Helsingin kaupungin Ala-Tikkurilan kylässä oleva Hevoshaka 18 niminen tila RN 2²³⁹ sekä Malmin kylässä olevista tiloista RN 5⁵, 5⁵⁹ ja 5⁶¹ kolme aluetta²¹⁾.

Myydyt tontit. Vuoden aikana myytiin huutokaupalla seuraavat tontit:

Korttelin n:o	K a t u	Tontin n:o	O s t a j a	Tontin pinta-ala, m ²	Huuto-kauppahinta, mk	
622	Mannerheimintie	81	Rakennusmestarit L. Reitz ja V. Hj. Lehtinen ²²⁾	2 244,8	7 260 000	
623	S:n	83	} Sosiaalinen asunnontuotanto oy. ²³⁾	2 700,0	7 237 000	
623	S:n	85		2 993,0	7 208 000	
623	S:n	87		Sosiaalinen asunnontuotanto oy. ²⁴⁾	2 992,9	7 225 000
623	S:n	89		Sosiaalinen asunnontuotanto oy. ²⁴⁾	2 868,2	7 230 000
623	S:n	91		Rakennusmestari O. Karme ²⁴⁾	2 348,4	7 245 000
717	Maskuntie	2	Rakennusmestari H. Wuorio ²⁵⁾	1 689,4	900 000	
718	S:n	1	Johtaja C. Thunberg ²⁶⁾	2 027,9	900 000	
619	Mäntytie	8	Kansaneläkelaitos ²⁷⁾	1 850,0	5 588 000	

¹⁾ Kiint. lautak. 12 p. tammik. 14 § ja 19 p. tammik. 64 ja 65 §. — ²⁾ S:n 19 p. tammik. 66 ja 67 § ja 2 p. helmik. 151 §, 31 p. toukok. 773 §, 7 p. kesäk. 817 §, 21 p. kesäk. 891 §, 29 p. marrask. 1 597 § ja 13 p. jouluk. 1 682 ja 1 683 §. — ³⁾ S:n 26 p. tammik. 105 §, 9 p. helmik. 183 §, 16 p. helmik. 226 ja 227 §, 23 p. helmik. 283 §, 5 p. huhtik. 474 §, 19 p. huhtik. 555 §, 31 p. toukok. 769 §, 7 p. kesäk. 816 §, 21 p. kesäk. 886 §, 4 p. lokak. 1 280 §, 25 p. lokak. 1 373 §, 1 p. marrask. 1 439 ja 1 440 §, 8 p. marrask. 1 483 §, 15 p. marrask. 1 521 §, 29 p. marrask. 1 592 §, 13 p. jouluk. 1 679 § ja 20 p. jouluk. 1 712 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. helmik. 148 §, 9 p. helmik. 182 §, 16 p. helmik. 229 § ja 8 p. marrask. 1 482 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. helmik. 282 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. maalisk. 340 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. maalisk. 387 §. — ⁸⁾ S:n 26 p. huhtik. 591 § ja 11 p. lokak. 1 326 §. — ⁹⁾ S:n 31 p. toukok. 766 §. — ¹⁰⁾ S:n 7 p. kesäk. 815 §. — ¹¹⁾ S:n 28 p. kesäk. 925 §. — ¹²⁾ S:n 30 p. elok. 1 130 §. — ¹³⁾ S:n 25 p. lokak. 1 370 §. — ¹⁴⁾ S:n 15 p. marrask. 1 522 § ja 20 p. jouluk. 1 713 §. — ¹⁵⁾ S:n 7 p. jouluk. 1 634 §; ks. tämän kert. I osan s. 66. — ¹⁶⁾ Kiint. lautak. 18 p. toukok. 695 §; ks. tämän kert. I osan s. 65 ja 66. — ¹⁷⁾ Kiint. lautak. 12 p. heinäk. 953 § ja 27 p. jouluk. 1 748 §; ks. tämän kert. I osan s. 65. — ¹⁸⁾ Kiint. lautak. 23 p. helmik. 304 §, 5 p. huhtik. 469 § ja 12 p. heinäk. 953 §; ks. tämän kert. I osan s. 66. — ¹⁹⁾ Kiint. lautak. 12 p. heinäk. 958 § ja 30 p. elok. 1 131 §; ks. tämän kert. I osan s. 67. — ²⁰⁾ Taloj. 18 p. syysk. 10 § ja kiint. lautak. 11 p. lokak. 1 358 § ja 27 p. jouluk. 1 748 §; ks. tämän kert. I osan s. 68. — ²¹⁾ Kiint. lautak. 19 p. huhtik. 556 §; ks. tämän kert. I osan s. 68—69. — ²²⁾ Kiint. lautak. 4 p. lokak. 1 288 § ja 11 p. lokak. 1 327 §. — ²³⁾ S:n 20 p. syysk. 1 226 § ja 27 p. syysk. 1 252 §. — ²⁴⁾ S:n 20 p. jouluk. 1 720 § ja 27 p. jouluk. 1 753 §. — ²⁵⁾ S:n 30 p. elok. 1 139 § ja 6 p. syysk. 1 154 §. — ²⁶⁾ S:n 19 p. huhtik. 564 §, 21 p. kesäk. 893 § ja 28 p. kesäk. 930 §. — ²⁷⁾ S:n 10 p. toukok. 676 § ja 18 p. toukok. 697 §.

Korttelin n:o	K a t u	Tontin n:o	O s t a j a	Tontin pinta-ala, m ²	Huuto-kauppahinta, mk	
716	Nousiaistentie	2	{ Rakennusmestari M. Sorvari ¹⁾	1 935.0	900 000	
716	S:n	4		1 705.0	900 000	
716	S:n	6		Rakennusmestari R. Male ²⁾	1 620.0	900 000
717	S:n	3		Talousneuvos V. Vahtera perust. os. yht. varten ³⁾	1 690.0	874 000
716	Raisiontie	3	Suomen osuuskauppojen keskuskuunta ⁴⁾	18 58.6	900 000	
716	S:n	5	Rakennusmestari S. Vanhala ⁵⁾	1 934.0	900 000	
716	S:n	7	Rakennusmestarit P. Girs, H. Wuorio ja L. Reitz ⁶⁾	1 970.8	900 000	
716	S:n	9	Rakennusmestari U. Urasto ³⁾	1 933.0	872 000	

Maanhankintalain aiheuttamat päätökset. Lautakunta päätti ⁷⁾ myydä asuntotontteja ja puutarhatiloja Pitäjänmäen teollisuusalueen koillispuolelta maanlunastuslautakunnan suunnitelman mukaisesti pitämällä asuntotonttien keskihintana 90 mk m²:ltä ja puutarha-asuntotilojen yksikköhintana 5 000 m²:n suuruudesta tontista 65 mk m²:ltä Tuomarinkylän alueelta ns. Torpparinmäestä ja sen koillispuolelta päätettiin myydä asuntotontteja maanlunastuslautakunnan esittämän suunnitelman mukaisesti kuitenkin siten, että vähimmäisyttä etäisyydeksi siellä olevaan kaatopaikkaan ja raatojen hautauspaikkaan jää 300 m, asuntotonttien keskihinnan ollessa 50—55 mk m²:ltä. Asemakaavaosaston sittemmin laatima uusi suunnitelma asuntotilojen ja -tonttien luovuttamiseksi maanhankintalain tarkoituksiin Pitäjänmäen teollisuusalueen pohjoispuolelta ns. Lassaksen alueelta ja maanlunastuslautakunnan määräämä uusi tonttien ohjehinta päätettiin ⁸⁾ hyväksyä.

Oulunkylän kansakoulun luoteispuolelta päätettiin ⁹⁾ luovuttaa maanhankintalain tarkoituksiin 34 ja Pakilan vanhan asutuksen eteläpuolelta 20 asuntotonttia.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan lautakunta päätti ¹⁰⁾ myydä Espoon kuntaan asetetun maanlunastuslautakunnan välityksellä valtiolle maanhankintalain tarkoituksiin Helsingin kaupungin Espoon pitäjän Iso-Huopalahden kylässä omistamasta Albergan tilasta RN 2⁵⁸¹ yhteensä n. 13.6 ha:n suuruiset alueet, jotka vastaavat valtuuston syyskuun 4 p:nä 1946 hyväksymään Laajalahden asutusalueen rakennussuunnitelmaehdotukseen merkittyjä asuntotontteja valtuuston määräämästä 5 500 000 mk:n kauppahinnasta ja valtuuston vahvistamin ehdoin.

Kaupunginhallitukselle päätettiin ¹¹⁾ ehdottaa, että lautakunta oikeutettaisiin vuokraamaan asuntotontteja Herttoniemen kylään kuuluvalta Mäkelän tilan RN 4³ alueelta maanhankintalain tarkoituksiin seuraavin vuokraehdoin:

1) Vuokra-aika alkaa vuokrasopimuksen tekemisestä ja jatkuu joulukuun 31 p:ään 2000.

2) Vuokran keskimääräinen suuruus on huhtikuun 1 p:ään 1951 7 mk m²:ltä, josta kiinteistölautakunta oikeutetaan poikkeamaan tontin laadusta riippuen enintään 10 %. Edellä mainitun päivän jälkeen on vuokran suuruus riippuva sosiaalisen tutkimustöiden laskemasta virallisesta elinkustannusindeksistä elokuun 1938 — heinäkuun 1939. Perusvuokrana vuokran vaihteluita laskettaessa on pidettävä 1 mk m²:ltä ellei tontin laatu ole aiheuttanut tähän enintään 10 %:iin nousevaa poikkeusta, sekä perusindeksinä 100.

3) Sikäli kuin alueelle tulee rakennettavaksi viemärit tai niiden lisäksi vielä puhdistuslaitos, vuokraajat ovat velvolliset maksamaan niin paljon entistä korkeamman vuokran, että vuosivuokranlisäys vastaa 6 % siitä korvausmäärästä, jonka kaupunki olisi oikeutettu perimään kysymyksessä olevien tonttien yksityisiltä omistajilta.

4) Vuokraajat sitoutuvat antamaan teiden kunnossapidon, siihen luettuna niiden

¹⁾ Kiint. lautak. 15 p. maalisk. 401 § ja 22 p. maalisk. 466 §. — ²⁾ S:n 12 p. heinäk. 963 § ja 2 p. elok. 990 §. — ³⁾ S:n 25 p. lokak. 1 387 § ja 1 p. marrask. 1 443 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. huhtik. 594 § ja 3 p. toukok. 645 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. toukok. 676 § ja 18 p. toukok. 697 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. tammik. 16 § ja 19 p. tammik. 70 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. elok. 982 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. syysk. 1 195 §. — ⁹⁾ S:n 2 p. elok. 984 § ja 20 p. jouluk. 1 746 §. — ¹⁰⁾ S:n 20 p. syysk. 1 219 § ja 25 p. lokak. 1 371 §; ks. tämän kert. I osan s. 69. — ¹¹⁾ Kiint. lautak. 2 p. elok. 983 §.

uudelleen päällystäminen, kaupungin rakennustoimiston huoleksi tämän määräämästä maksusta.

5) Muuten noudatetaan tavanomaisia omakotitonttien vuokraehtoja lukuunottamatta yllä esitetystä mainittuja pienempiä poikkeuksia niistä.

Maanhankintalain mukaan myytiin tontteja kertomusvuoden aikana seuraavasti:

Alue, kortteli ja tontti	Ostaja	Tontin pinta-ala, m ²	Myyntihinta, mk
Laajalahden asuntoalue, kortt. n:o 7, tontti n:o 1	Vaatturi R. O. Seppänen ¹⁾	1 596	143 640
S:n kortt. n:o 7, tontti n:o 3	Vaakamestari L. O. Tarkio ²⁾	1 607	144 630
» » » 7, » » 4	Hra T. J. Mökkönen ³⁾	1 654	148 860
» » » 8, » » 2	Postinkantaja Y. M. Mustajärvi ⁴⁾	1 675	159 125
» » » 8, » » 5	Hra J. I. Sainio ⁵⁾	2 253	193 804
» » » 25, » » 1	Poliisikonstaapeli V. A. Kuuppo ⁶⁾	9 658	685 590
» » » 26, » » 3	Hra F. N. Hilden ¹⁾	9 177	495 558
» » » 26, » » 5	Ylietsivä H. R. H. Wächter ⁷⁾	7 258	413 706
» » » 27, » » 3	Hra A. A. Pappinen ⁸⁾	2 596	233 640
» » » 29, » » 1	Ekonomi B. H. Rosenlund ⁹⁾	2 856	268 464
» » » 29, » » 3	Autonkuljettaja H. B. Taskinen ¹⁰⁾	1 680	162 960
» » » 29, » » 4	Hra A. E. B. Liljebblad ¹¹⁾	1 680	162 960
» » » 29, » » 5	Insinööri U. Äärimaa ¹²⁾	1 680	162 960
» » » 29, » » 7	Autonkuljettaja L. H. Lindholm ⁷⁾	1 911	187 278
» » » 29, » » 8	Rva H. Laitinen ¹⁾	2 197	219 700
» » » 29, » » 9	Ekonomi M. Tammivuori ⁹⁾	2 371	237 100
» » » 30, » » 1	Autonasentaja Y. E. Saarinen ¹⁰⁾	4 262	289 816
» » » 30, » » 2	Filosofianmaisteri K. J. Laaksonen ¹³⁾	3 729	231 198
» » » 30, » » 3	Työntekijä G. Boström ¹⁴⁾	3 670	227 540
» » » 30, » » 4	Autonkuljettaja O. Boström ¹⁴⁾	3 449	217 287
» » » 30, » » 5	Varastonhoitaja E. J. Turunen ¹⁵⁾	4 953	292 227
» » » 30, » » 6	Rouva A. J. Saarela ⁴⁾	4 062	243 720
» » » 30, » » 7	Autonkuljettaja S. V. Viklund ⁷⁾	3 192	194 712
» » » 30, » » 8	Osuuskassantarkastaja P. Petro ¹⁶⁾	3 078	187 758
» » » 31, » » 1	Koulukotisaatiö Ainola ¹⁷⁾	6 903	1 000 000
» » » 31, » » 2	Hra A. E. Gebhardt ¹⁸⁾	9 691	630 960
» » » 32, » » 1	Hra H. M. Henriksson ¹⁹⁾	2 380	226 100
» » » 32, » » 2	Hra H. H. Rehell ²⁰⁾	2 380	226 100
» » » 32, » » 3	Liikemies A. ja rouva H. Nykänen ²¹⁾	2 281	216 695
» » » 33, » » 1	Rouva E. I. W. Pietiläinen ²²⁾	1 501	99 066
» » » 33, » » 1	Rouva E. I. W. ja lapset R. T., R. A., A. T. ja P. K. Pietiläinen ²³⁾	1 510	99 066
» » » 33, » » 2	Toimistopäällikkö E. S. O. Issakainen ²⁴⁾	1 501	99 066
» » » 33, » » 3	Postivirkamies L. A. B. Puhakainen ²⁵⁾	1 501	99 066
» » » 33, » » 4	Kirjaltaja T. Niilo-Rämö ²¹⁾	1 504	99 264
» » » 34, » » 1	Autonkuljettaja G. E. Weckström ²⁶⁾	1 504	99 264
» » » 34, » » 2	Varastonhoitaja T. O. Öhman ²⁷⁾	1 003	99 198
» » » 34, » » 3	Kirvesmies T. A. Ruohonen ²⁸⁾	1 503	99 198
» » » 35, » » 1	Puuseppä A. K. Heinonen ²⁵⁾	1 787	116 155
» » » 35, » » 2	Palomies N. Karell ²⁵⁾	1 886	122 590
» » » 35, » » 3	Hra V. Laitinen ²⁰⁾	2 039	130 496
» » » 35, » » 4	Verhoilija S. O. Valtasalo ¹⁶⁾	2 163	138 432
» » » 35, » » 5	Palokorporaali J. E. Karell ²⁶⁾	2 268	145 152
» » » 35, » » 6	Hra P. J. Korhonen ²⁰⁾	2 366	149 058
» » » 36, » » 2	Vulkaniseeraaja N. Naumoff ²⁹⁾	4 250	272 000
» » » 36, » » 3	Somistaja U. Lampi ²⁸⁾	3 943	256 295

¹⁾ Kiint. lautak. 7 p. kesäk. 851 §. — ²⁾ S:n 19 p. huhtik. 566 §. — ³⁾ S:n 15 p. maalisk. 403 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. elok. 997 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. helmik. 194 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. maalisk. 397 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. huhtik. 482 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. maalisk. 382 §. — ⁹⁾ S:n 13 p. syysk. 1 196 §. — ¹⁰⁾ S:n 7 p. jouluk. 1 646 §. — ¹¹⁾ S:n 26 p. huhtik. 596 §. — ¹²⁾ S:n 11 p. lokak. 1 342 §. — ¹³⁾ S:n 20 p. syysk. 1 232 §. — ¹⁴⁾ S:n 6 p. syysk. 1 163 §. — ¹⁵⁾ S:n 30 p. elok. 1 140 §. — ¹⁶⁾ S:n 2 p. elok. 997 §. — ¹⁷⁾ S:n 20 p. syysk. 1 221 § ja 25 p. lokak. 1 371 §; ks. tämän kert. edell. osan s. 70. — ¹⁸⁾ Kiint. lautak. 9 p. helmik. 194 §. — ¹⁹⁾ S:n 1 p. maalisk. 317 §. — ²⁰⁾ S:n 15 p. maalisk. 403 §. — ²¹⁾ S:n 19 p. huhtik. 566 §. — ²²⁾ S:n 23 p. elok. 1 114 §. — ²³⁾ S:n 15 p. marrask. 1 538 §. — ²⁴⁾ S:n 30 p. elok. 1 140 §. — ²⁵⁾ S:n 5 p. huhtik. 482 §. — ²⁶⁾ S:n 9 p. elok. 1 076 §. — ²⁷⁾ S:n 16 p. elok. 1 089 §. — ²⁸⁾ S:n 14 p. kesäk. 862 §. — ²⁹⁾ S:n 8 p. maalisk. 382 § ja 7 p. kesäk. 851 §. —

Alue, kortteli ja tontti	Ostaja	Tontin pinta-ala, m ²	Myyntihinta, mk
Laajalahden asuntoalue, kortt. n:o 36, tontti n:o 4	Hra J. H. Nisula ¹⁾	4 514	270 840
S:n kortt. n:o 36, tontti n:o 5	Sähköteknikko K. A. Karlsson ²⁾	3 634	221 674
» » » 36, » » 6	Vakuutustarkastaja G. G. G. Wigell ³⁾	3 501	210 060
» » » 36, » » 8	Jalkineliikk. harj. T. V. Koskinen ⁴⁾	2 782	172 484
» » » 37, » » 1	Radiosähköttäjä E. A. Koivisto ⁵⁾	1 721	115 307
» » » 37, » » 3	Sat. nost. käyttäjä A. A. Messo (Metso) ⁶⁾	1 842	123 414
» » » 37, » » 4	Pankkivirkailija E. M. A. Koskinen ⁶⁾	2 298	147 072
» » » 37, » » 5	Mainospiirtäjä O. V. V. Eriksson ⁷⁾	2 484	144 072
» » » 37, » » 7	Koristetaiteilija V. Vahlroos ⁷⁾	1 804	111 848
» » » 37, » » 8	Mainostaja L. Merikukka ⁷⁾	1 800	111 600
» » » 37, » » 9	Autonkuljettaja V. Vanhala ⁴⁾	1 800	111 600
» » » 37, » » 10	Tehdastyöntekijä E. E. Lehtonen ⁴⁾	1 799	107 940
» » » 37, » » 11	Muurari K. K. Viitanen ⁶⁾	1 799	104 342
» » » 37, » » 12	Palokorpraali B. T. Gulin ⁴⁾	1 799	102 543
» » » 38, » » 1	Uttaaja E. V. Kuivanen ⁸⁾	1 845	108 855
» » » 38, » » 3	Huonekalukiiiloittaja L. A. Turunen ⁶⁾	1 505	93 310
» » » 38, » » 4	Poliisikomisario N. Brinck ⁷⁾	1 562	112 464
» » » 39, » » 2	Rakennusmestari U. V. Leppälä ⁹⁾	1 401	86 862
» » » 39, » » 3	Palomies T. A. Joulamo ⁸⁾	1 551	89 958
» » » 40, » » 1	Ekonomi E. V. Suuronen ³⁾	2 166	147 288
» » » 40, » » 2	Somistaja L. E. Sjöblom ⁷⁾	1 569	109 830
» » » 40, » » 3	Kauppaedustaja V. J. Katajisto ⁷⁾	1 412	100 252
» » » 41, » » 4	Liikkeenhoitaja E. Mielonen ⁷⁾	1 560	109 200
» » » 42, » » 1	Somistaja G. Holman ⁷⁾	1 525	106 750
» » » 42, » » 2	Somistaja G. E. Sundström ⁷⁾	1 562	109 340
» » » 42, » » 3	Osastonpäällikkö S. O. Ahlström ⁷⁾	1 517	106 190
» » » 43, » » 1	Hra K. V. Flytström ¹⁰⁾	1 536	92 160
» » » 43, » » 2	Hra P. T. Liukkonen ¹¹⁾	1 560	93 600
» » » 43, » » 5	Hra T. E. Eräpuro ¹²⁾	1 429	85 740
» » » 43, » » 6	Hra V. H. Jansson ¹³⁾	1 585	95 100
» » » 43, » » 7	Hra G. Korjo ¹³⁾	1 674	100 440
» » » 43, » » 9	Puuseppä V. K. Kallinen ¹⁴⁾	1 674	100 440
» » » 43, » » 10	Hra V. Laita ¹²⁾	1 677	100 620
» » » 44, » » 1	Tehdastyöntekijä V. I. Lehtinen ¹⁵⁾	1 620	97 200
» » » 44, » » 5	Hra O. V. Lindqvist ¹²⁾	1 731	103 860
» » » 44, » » 6	Hra R. Alenius ¹¹⁾	2 667	152 019
» » » 45, » » 1	Hra M. Andersson ¹¹⁾	1 556	93 360
» » » 45, » » 2	Hra K. H. Blomander ¹¹⁾	1 565	93 900
» » » 46, » » 1	Hra E. Klint ¹²⁾	1 751	120 819
» » » 46, » » 2	Hra S. A. Hämäläinen ¹³⁾	1 722	103 320
» » » 46, » » 3	Hra E. Jokinen ¹³⁾	1 558	93 480
» » » 46, » » 5	Hra V. M. Hallen ¹³⁾	1 648	98 880
» » » 46, » » 6	Hra E. V. Gustafsson ¹³⁾	1 817	107 203
» » » 46, » » 7	Hra T. Å. Falenius ¹¹⁾	1 855	109 445
» » » 46, » » 8	Hra O. Klubb ¹³⁾	1 784	105 256
» » » 46, » » 9	Hra N. U. Eriksson ¹¹⁾	1 755	103 545
» » » 46, » » 10	Hra A. Hedström ¹³⁾	1 614	96 840
» » » 46, » » 11	Hra B. Å. Lindström ¹²⁾	1 605	96 300
» » » 48, » » 2	Hra H. Kallas ¹²⁾	1 624	102 312
» » » 48, » » 3	Hra E. A. Löflund ¹²⁾	1 509	95 067
» » » 48, » » 4	Hra L. Lassfolk ¹²⁾	1 509	95 067
» » » 48, » » 5	Varastopäällikkö P. Suominen ¹⁶⁾	1 509	95 067
» » » 48, » » 6	Hra G. B. Lindqvist ¹⁷⁾	1 509	95 067
» » » 48, » » 7	Hra N. V. E. Lönnqvist ¹⁷⁾	1 507	94 941
» » » 48, » » 8	Työnjohtaja T. Wiik ¹⁸⁾	1 504	94 752
» » » 48, » » 9	Hra K. Mertanen ¹⁹⁾	1 505	94 815
» » » 49, » » 1	Hra G. A. Levin ¹⁷⁾	1 677	105 651

1) Kiint. lautak. 14 p. kesäk. 862 §. — 2) S:n 23 p. elok. 1 114 §. — 3) S:n 16 p. elok. 1 089 §. — 4) S:n 14 p. kesäk. 862 §. — 5) S:n 5 p. huhtik. 482 §. — 6) S:n 2 p. elok. 997 §. — 7) S:n 6 p. syysk. 1 163 §. — 8) S:n 7 p. kesäk. 851 §. — 9) S:n 11 p. lokak. 1 342 §. — 10) S:n 1 p. maalisk. 317 §. — 11) S:n 1 p. maalisk. 317 §. — 12) S:n 15 p. maalisk. 403 §. — 13) S:n 8 p. maalisk. 382 §. — 14) S:n 1 p. marrask. 1 436 §. — 15) S:n 13 p. syysk. 1 196 §. — 16) S:n 5 p. huhtik. 482 §. — 17) S:n 15 p. maalisk. 403 §. — 18) S:n 5 p. huhtik. 482 §. — 19) S:n 22 p. maalisk. 446 §.

Alue, kortteli ja tontti	Ostaja	Tontin pinta-ala, m ²	Myyntihinta, mk
Laajalahden asuntoalue, kortt. n:o 49, tontti n:o 2	Hra A. Perälä ¹⁾	1 732	109 116
S:n kortt. n:o 49, tontti n:o 3	Hra A. Kupiainen ¹⁾	1 538	96 894
» » » 49, » » 4	Hra M. J. Wallin ¹⁾	1 535	96 705
» » » 49, » » 14	Hra O. V. Saxberg ²⁾	2 008	144 576
» » » 49, » » 15	Hra J. G. Nordström ²⁾	2 026	145 872
» » » 50, » » 1	Työntekijä E. Vahlstedt ³⁾	2 461	150 121
» » » 50, » » 2	Hra O. E. Mattlin ²⁾	1 623	102 249
» » » 50, » » 4	Hra N. Hj. Nyholm ²⁾	1 560	98 280
» » » 51, » » 1	Autonkuljettaja E. O. Holstila ⁴⁾	1 672	122 056
» » » 52, » » 5	Vahtimestari V. K. Stenius ⁵⁾	1 584	99 792
» » » 52, » » 7	Kirvesmies S. E. Ernana ⁶⁾	1 563	98 469
» » » 52, » » 1	Rouva L. E. Simonen ⁷⁾	1 515	110 595
» » » 52, » » 3	Liikennetarkastaja B. A. Sinkkonen ⁸⁾	1 549	113 077
» » » 52, » » 6	Kirvesmies R. Rouhiainen ⁹⁾	1 564	98 532
» » » 52, » » 7	Metallisorvaaja V. J. Virtanen ⁵⁾	1 564	98 532
» » » 52, » » 8	Kirjeenkantaja E. E. Hjelm ⁵⁾	1 652	104 076
» » » 54, » » 1	Varastonhoitaja E. G. Lindberg ¹⁰⁾	1 401	106 476
» » » 54, » » 3	Kirvesmies V. Karvonen ¹¹⁾	1 512	99 792
» » » 54, » » 4	Viilaaja K. E. Rönnerberg ³⁾	1 511	99 726
» » » 55, » » 1	Kirvesmies Y. J. Rita ¹²⁾	2 244	166 056
» » » 56, » » 5	Varastomies A. Kauppila ¹³⁾	1 512	145 152
» » » 56, » » 6	Autonkuljettaja J. Tiittanen ¹⁴⁾	1 497	143 712
» » » 57, » » 3	Rouva H. M. Aalto ¹⁴⁾	1 536	147 456
» » » 58, » » 2	Mainospiirtäjä O. A. K. Eriksson ¹⁵⁾	1 619	139 234
» » » 60, » » 1	Kirvesmies F. H. Hämäläinen ¹⁶⁾	1 483	142 368
» » » 60, » » 2	Kauppat.kand. O. P. Pesonen ¹⁷⁾	1 512	145 152
» » » 60, » » 3	Huoltopäällikkö V. V. Lampela ¹³⁾	1 501	144 096
» » » 61, » » 1	Kultaseppä E. Terhen ¹⁸⁾	2 725	250 700
» » » 61, » » 2	Työnjohtaja K. Lempiäinen ¹⁷⁾	1 512	145 152
» » » 61, » » 3	Turkkuri A. A. Sallas ¹⁹⁾	1 510	138 920
» » » 65, » » 5	Hienomekaanikko T. A. Pylväläinen ²⁰⁾	1 361	104 117
» » » 67, » » 5	Rouva K. ja lapsi A. Hj. Gräsbeck ²⁰⁾	1 497	136 227
» » » 67, » » 6	Tarkastaja S. M. Halme ²¹⁾	1 502	136 682
» » » 67, » » 7	Apulaistyönjohtaja M. E. Ryyppö ²²⁾	1 490	146 020
» » » 67, » » 8	Kansakoulunopettaja V. Kaarela ²³⁾	1 496	146 608
» » » 67, » » 9	Vuokra-autoilija A. B. Sällman ²³⁾	1 494	143 424
» » » 68, » » 1	Sellotaiteilija U. E. Viitasalo ¹⁵⁾	3 860	378 280
» » » 68, » » 3	Autonkuljettaja E. O. Mustonen ²⁴⁾	4 203	407 691
» » » 68, » » 6	Kirjaltaja A. A. Härämä ²⁵⁾	2 362	238 562
» » » 68, » » 7	Kauppaedustaja A. H. Malin ²⁶⁾	2 214	225 828
» » » 68, » » 8	Autonkuljettaja G. O. Vilkki ²⁷⁾	1 780	183 340
» » » 69, » » 7	Huoltopäällikkö L. G. Saurén ²⁶⁾	1 785	183 855
» » » 69, » » 8	Toimittaja I. S. Koski ²⁸⁾	1 579	159 479
» » » 69, » » 9	Rakennusmestari O. J. Suvanto ²⁹⁾	1 476	147 600
» » » 69, » » 10	Kirvesmies O. A. Tuominen ³⁰⁾	1 475	147 500
» » » 81, » » 5	Vahtimestari A. Kuusisto ³¹⁾	125	8 250
» » » 81, » » 6	Vahtimestari A. N. Kuusisto ³²⁾	1 014	123 942
» » » 82, » » 14	Maalari A. Tolán ³³⁾	1 709	153 810
» » » 82, » » 16	Verhoilija E. J. Terho ³⁴⁾	1 892	168 388
» » » 82, » » 17	Ekonomi V. N. Salokangas ³⁴⁾	2 389	210 232
» » » 83, » » 2	Radiomekaanikko T. A. Nurkka-Tuorila ³⁵⁾	1 523	137 070

1) Kiint. lautak. 15 p. maalisk. 403 §. — 2) S:n 22 p. maalisk. 446 §. — 3) S:n 5 p. huhtik. 482 §. — 4) S:n 14 p. kesäk. 862 §. — 5) S:n 7 p. kesäk. 851 §. — 6) S:n 30 p. elok. 1 140 §. — 7) S:n 19 p. huhtik. 566 §. — 8) S:n 31 p. toukok. 783 §. — 9) S:n 2 p. elok. 999 §. — 10) S:n 1 p. marrask. 1 456 §. — 11) S:n 9 p. elok. 1 076 §. — 12) S:n 21 p. kesäk. 895 §. — 13) S:n 9 p. elok. 1 076 §. — 14) S:n 2 p. elok. 997 §. — 15) S:n 20 p. syysk. 1 223 §. — 16) S:n 18 p. toukok. 703 §. — 17) S:n 1 p. marrask. 1 456 §. — 18) S:n 7 p. jouluk. 1 646 §. — 19) S:n 23 p. elok. 1 114 §. — 20) S:n 11 p. lokak. 1 342 §. — 21) S:n 14 p. kesäk. 862 §. — 22) S:n 21 p. kesäk. 895 §. — 23) S:n 5 p. huhtik. 482 §. — 24) S:n 9 p. elok. 1 077 §. — 25) S:n 13 p. syysk. 1 196 §. — 26) S:n 30 p. elok. 1 140 §. — 27) S:n 7 p. kesäk. 851 §. — 28) S:n 19 p. huhtik. 566 §. — 29) S:n 26 p. huhtik. 596 §. — 30) S:n 24 p. toukok. 740 §. — 31) S:n 13 p. jouluk. 1 684 §. — 32) S:n 12 p. heinäk. 962 §. — 33) S:n 30 p. elok. 1 140 §. — 34) S:n 21 p. kesäk. 895 §. — 35) S:n 7 p. kesäk. 851 §.

Alue, kortteli ja tontti	Ostaja	Tontin pinta-ala, m ²	Myyntihinta, mk
Laajalahden asuntoalue, kortt. n:o 83, tontti n:o 3	Verhoilija U. A. Palmroos ¹⁾	1 618	145 620
S:n kortt. n:o 83, tontti n:o 4	Vahtimestari G. R. Lindström ²⁾	1 798	160 022
» » » 83, » » 5	Rouva A. Setälä (Koskimies) ³⁾	2 065	163 135
» » » 83, » » 7	Työntekijä T. O. Penttinen ⁴⁾	1 217	98 577
» » » 85, » » 4	Työntekijä O. Kuivalainen ⁵⁾	1 490	141 550
» » » 86, » » 1	Puuseppä J. Hiekkaranta ⁶⁾	1 499	149 900
» » » 87, » » 1	Suutari T. Meskanen ⁷⁾	1 247	125 947
» » » 87, » » 3	Kansakoulunopettaja A. Penttilä ⁸⁾	1 294	117 754
» » » 87, » » 6	Liikkeenharj. K. E. Eskola ⁴⁾	1 118	109 564
» » » 87, » » 7	Varastonhoitaja A. J. Lehto ⁹⁾	1 131	110 838
» » » 88, » » 1	Toimitusjohtaja H. Å. A. Sundman ¹⁰⁾	1 126	114 852
» » » 88, » » 3	Vahtimestari E. E. Jäppinen ⁴⁾	1 247	125 947
» » » 88, » » 5	Viilaaaja A. V. Virtanen ¹¹⁾	1 333	134 633
» » » 89, » » 1	Sekatyöntekijä N. O. Ranta ¹²⁾	1 914	195 228
» » » 89, » » 2	Osastopäällikkö V. O. Airio ¹³⁾	2 517	250 466
» » » 90, » » 1	Vahtimestari V. E. Pöllänen ¹⁴⁾	2 833	280 467
» » » 90, » » 3	Autonkuljettaja H. I. Turunen ¹⁾	1 716	181 896
» » » 91, » » 3	Sähköasentaja E. J. Vihelän oikeudenomistajat ⁷⁾	2 134	211 266
» » » 91, » » 4	Majuri H. Ravia ¹⁵⁾	2 074	194 956
» » » 95, » » 2	Herra L. G. Palmroos ¹⁶⁾	1 217	122 917
» » » 95, » » 3	Autonkuljettaja E. J. Hervonto ¹⁷⁾	1 026	104 652
» » » 95, » » 4	Suutari P. A. Lassila ¹⁸⁾	1 025	104 550
» » » 95, » » 5	Rakennusmestari L. E. Roine ¹⁸⁾	1 132	115 464
» » » 95, » » 6	Viilaaaja L. A. Räsänen ¹⁸⁾	1 164	117 564
» » » 95, » » 7	Herra J. P. O. Kiiskinen ¹⁹⁾	1 107	112 914
» » » 95, » » 8	Jaostopäällikkö U. H. Grönroos ²⁰⁾	1 183	119 483
» » » 95, » » 9	Rouva V. Vestin ²¹⁾	970	98 940
» » » 95, » » 10	Herra J. J. Kärnän oikeudenomistajat ²²⁾	960	97 920
» » » 95, » » 12	Rakennusmestari K. R. Lehto ²³⁾	1 192	120 392
» » » 95, » » 15	Kirvesmies A. A. Jormanainen ²⁴⁾	1 199	116 303
» » » 95, » » 18	Herra T. Pentsinen ¹⁶⁾	1 033	105 366
» » » 95, » » 23	Varastonhoitaja T. V. Mantua ²⁰⁾	1 077	104 469
» » » 95, » » 24	Jaostonhoitaja E. E. Vaarna ¹⁸⁾	1 081	110 262
» » » 95, » » 25	Autonkuljettaja A. A. Hirvonen ¹⁸⁾	982	100 164
» » » 95, » » 26	Liikkeenharjoittaja J. A. Auro ¹⁸⁾	960	97 920
» » » 96, » » 1	Liikemies O. E. Pirinen ²⁵⁾	1 535	153 500
» » » 96, » » 2	Autoilija V. B. Viiri ²⁵⁾	1 111	113 322
» » » 96, » » 3	Autoilija V. R. O. Nieminen ²⁵⁾	1 109	113 220
» » » 96, » » 4	Postinkantaja T. E. Lindberg ²⁶⁾	1 109	113 118
» » » 96, » » 6	Autonkuljettaja A. A. Hietanen ¹⁷⁾	1 376	129 344
» » » 96, » » 14	Autonkuljettaja L. J. Laine ²⁵⁾	1 193	120 493
» » » 96, » » 15	Viilaaaja E. V. Kalenius ¹⁵⁾	1 034	105 468
» » » 97, » » 2	Sorvaaja K. W. Mäkinen ²⁷⁾	1 511	135 900
» » » 99, » » 2	Kemigrafi L. E. Lindh ²⁸⁾	1 808	150 064
» » » 99, » » 3	Maalari S. A. Mattila ²⁹⁾	1 991	147 334
» » » 99, » » 5	Hissiasentaja J. K. O. Lustre ³⁰⁾	1 911	120 393
» » » 99, » » 6	Sähkötekniikko P. M. Liiro ³¹⁾	1 004	112 280
» » » 114, » » 1	Jaostonhoitaja T. J. Salonen ³²⁾	1 472	126 592
» » » 118, » » 4	Autoäänittäjä R. K. Korpio ³³⁾	1 468	91 016
» » » 126, » » 2	Herra A. Kaltokari ³⁴⁾	1 505	108 360
» » » 127, » » 1	Puutarhuri K. Korhonen ³⁵⁾	18 520	1 092 680

1) Kiint. lautak. 7 p. kesäk. 851 §. — 2) S:n 21 p. kesäk. 895 §. — 3) S:n 12 p. heinäk. 962 § ja 20 p. syysk. 1 222 §. — 4) S:n 19 p. huhtik. 566 §. — 5) S:n 9 p. helmik. 194 § ja 2 p. elok. 985 §. — 6) S:n 30 p. elok. 1 140 §. — 7) S:n 2 p. elok. 997 §. — 8) S:n 15 p. marrask. 1 538 §. — 9) S:n 11 p. lokak. 1 342 §. — 10) S:n 16 p. elok. 1 089 §. — 11) S:n 5 p. huhtik. 482 §. — 12) S:n 1 p. marrask. 1 456 §. — 13) S:n 9 p. helmik. 194 § ja 4 p. lokak. 1 284 §. — 14) S:n 6 p. syysk. 1 163 §. — 15) S:n 14 p. kesäk. 862 §. — 16) S:n 8 p. maalisk. 382 §. — 17) S:n 7 p. jouluk. 1 646 §. — 18) S:n 7 p. kesäk. 851 §. — 19) S:n 1 p. maalisk. 317 §. — 20) S:n 19 p. huhtik. 566 §. — 21) S:n 26 p. huhtik. 596 §. — 22) S:n 31 p. toukok. 783 §. — 23) S:n 18 p. toukok. 703 §. — 24) S:n 8 p. maalisk. 382 § ja 19 p. huhtik. 566 §. — 25) S:n 2 p. elok. 997 §. — 26) S:n 9 p. elok. 1 076 §. — 27) S:n 15 p. marrask. 1 538 §. — 28) S:n 9 p. elok. 1 076 §. — 29) S:n 30 p. elok. 1 140 §. — 30) S:n 29 p. marrask. 1 610 §. — 31) S:n 2 p. elok. 997 §. — 32) S:n 12 p. heinäk. 962 §. — 33) S:n 24 p. toukok. 740 §. — 34) S:n 8 p. maalisk. 382 §. — 35) S:n 21 p. kesäk. 895 §.

Alue, kortteli ja tontti	Ostaja	Tontin pinta-ala, m ²	Myynti-hinta, mk
Laajalahden asuntoalue, kortt. n:o 128, tontti n:o 3	Rotatiopainaja V. Simpanen ¹⁾	1 500	150 000
S:n kortt. n:o 129, tontti n:o 2	Herra V. B. Pohjonen ²⁾	1 602	160 160
» » » 129, » » 5	Ratatyöntekijä A. A. Manninen ³⁾	1 498	140 710
» » » 129, » » 6	Kirjaltaja T. A. Tuononen ⁴⁾	1 502	150 200
» » » 129, » » 7	Varastomies T. A. Vinqvist ⁵⁾	1 520	152 000
» » » 129, » » 8	Metsänhoitaja T. R. Tuominen ⁴⁾	1 453	145 300
» » » 130, » » 2	Kirjaltaja T. E. Mutanen ⁵⁾	1 504	150 400
» » » 130, » » 3	Herra A. Rokka ²⁾	1 500	145 080
» » » 130, » » 4	Mekaanikko A. J. Kotiranta ⁶⁾	1 503	153 306
» » » 131, » » 1	Herra N. A. Mustala ⁷⁾	1 262	123 676
» » » 131, » » 3	Vanginvartija A. F. Rantanen ⁸⁾	1 356	139 668
» » » 131, » » 7	Herra O. J. Kärkäs ⁹⁾	1 349	137 598
» » » 131, » » 11	Herra P. W. Unkari ⁴⁾	1 545	162 225
» » » 131, » » 13	Liikkeenharjoittaja P. B. Ojala ⁶⁾	1 497	155 688
» » » 132, » » 6	Rouva R. M. ja lapset A. M., A. H. ja M. A. Kujala ¹⁰⁾	2 859	248 733
» » » 132, » » 7	Verotusvirkaileija P. S. Kyttälä ¹⁰⁾	3 782	317 688
» » » 132, » » 9	Koe- ja tutkimustöiden hoitaja E. K. Kuurma ¹¹⁾	6 441	502 398
» » » 132, » » 11	Maatalousteknikko V. Tapanainen ¹²⁾	8 616	637 584
» » » 132, » » 12	Herra J. Koskenranta ¹³⁾	6 676	487 348
» » » 132, » » 13	Maanviljelijät M. ja V. Vaittinen ¹⁴⁾	5 225	370 975
» » » 132, » » 22	Työntekijä T. Väätäinen ¹⁵⁾	4 307	357 481
» » » 133, » » 1	Työnsuunnittelija H. T. A. Valkonen ¹⁴⁾	1 352	97 083
» » » 134, » » 1	Everstiluutnantti L. A. Vahe ¹⁶⁾	2 036	193 420
» » » 135, » » 1	Varastomies S. E. Sundqvist ¹⁷⁾	1 408	135 168
» » » 135, » » 2	Metsänhoitaja T. Toivonen ¹⁴⁾	1 435	137 760
» » » 135, » » 3	Kamreeri E. T. Petersen ¹⁸⁾	1 444	132 848
» » » 135, » » 5	Autoilija E. E. Ollikainen ¹⁴⁾	1 435	134 890
» » » 135, » » 6	Radiomekaanikko A. A. K. Moilanen ¹⁴⁾	1 432	124 584
» » » 135, » » 7	Litografi N. H. J. Michelson ¹⁹⁾	1 431	117 342
» » » 136, » » 1	Kirvesmies K. A. Walliander ²⁰⁾	1 556	105 808
» » » 136, » » 2	Kirvesmies W. J. Walliander ²⁰⁾	1 584	107 712
» » » 136, » » 3	Myyvälänhoitaja L. O. Walliander ¹⁸⁾	1 585	107 780
» » » 136, » » 4	Rakennusmestari J. R. Sandell ¹⁴⁾	1 570	106 760
» » » 136, » » 5	Putkiasentaja P. E. Helinen ¹⁸⁾	1 486	101 048
» » » 136, » » 6	Metallityöntekijä Ä. T. Rosenberg ¹⁰⁾	1 502	102 136
» » » 136, » » 7	Muurari L. L. Pensanen ¹⁰⁾	1 495	98 670
» » » 137, » » 1	Hitsaaja H. J. Ruotsalainen ²¹⁾	1 530	104 040
» » » 137, » » 3	Viilaaja A. Sundbäck ²²⁾	1 810	121 270
» » » 137, » » 4	Tarkastaja L. L. Sundbäck ²²⁾	1 380	107 640
» » » 138, » » 1	Herra O. A. Lahtinen ²³⁾	1 709	128 175
» » » 138, » » 3	Luutnantti A. V. Sire ²⁴⁾	2 905	203 350
» » » 138, » » 4	Sorvari A. Karvosen oikeudenomistajat ²⁴⁾	2 358	154 449
» » » 138, » » 6	Talonmies N. J. Salava ²⁵⁾	2 013	124 806
» » » 138, » » 8	Raitiovaununkuljettaja J. O. Salin ²⁶⁾	1 743	113 295
» » » 138, » » 9	Filosofian maisteri C-L. Lagercrantz ²⁷⁾	1 651	110 617
» » » 138, » » 11	Opiskelija M. O. Tiainen ²⁸⁾	1 539	101 574
» » » 138, » » 12	Ylioppilas M. M. Korpijaakko ²⁴⁾	1 481	94 784
» » » 138, » » 13	Puhelinmekaanikko B. G. Falenius ²⁹⁾	1 422	96 696
» » » 138, » » 14	Kutoja H. I. Olkkola ³⁰⁾	1 605	107 535
» » » 138, » » 15	Varastomies E. A. Lith ³¹⁾	1 544	104 992

¹⁾ Kiint. lautak. 12 p. heinäk. 962 §. — ²⁾ S:n 9 p. helmik. 194 §. — ³⁾ S:n 16 p. elok. 1 090 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. kesäk. 851 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. elok. 1 114 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. syysk. 1 223 §. — ⁷⁾ S:n 1 p. maalisk. 317 §. — ⁸⁾ S:n 31 p. toukok. 783 §. — ⁹⁾ S:n 15 p. maalisk. 403 §. — ¹⁰⁾ 29 p. marrask. 1 610 §. — ¹¹⁾ S:n 18 p. toukok. 703 §. — ¹²⁾ S:n 23 p. huhtik. 596 § ja 24 p. toukok. 739 §. — ¹³⁾ S:n 1 p. maalisk. 317 §. — ¹⁴⁾ S:n 7 p. kesäk. 851 §. — ¹⁵⁾ S:n 7 p. jouluk. 1 646 §. — ¹⁶⁾ S:n 11 p. lokak. 1 342 §. — ¹⁷⁾ S:n 6 p. syysk. 1 163 §. — ¹⁸⁾ S:n 14 p. kesäk. 862 §. — ¹⁹⁾ S:n 22 p. marrask. 1 579 §. — ²⁰⁾ S:n 15 p. marrask. 1 538 §. — ²¹⁾ S:n 30 p. elok. 1 140 §. — ²²⁾ S:n 13 p. syysk. 1 196 §. — ²³⁾ S:n 20 p. syysk. 1 223 §. — ²⁴⁾ S:n 7 p. kesäk. 851 §. — ²⁵⁾ S:n 31 p. toukok. 783 §. — ²⁶⁾ S:n 15 p. marrask. 1 538 §. — ²⁷⁾ S:n 19 p. huhtik. 566 §. — ²⁸⁾ S:n 5 p. huhtik. 479 §. — ²⁹⁾ S:n 14 p. kesäk. 862 §. — ³⁰⁾ S:n 6 p. syysk. 1 163 §. — ³¹⁾ S:n 13 p. syysk. 1 196 §.

Alue, kortteli ja tontti	Ostaja	Tontin pinta-ala, m ²	Myyntihinta, mk
Laajalahden asuntoalue, kortt. n:o 138, tontti n:o 16	Kirvesmies M. Särkkä ¹⁾	1 472	94 208
S:n kortt. n:o 138, tontti n:o 17	Työnjohtaja V. Innanen ²⁾	1 455	98 940
» » » 139, » » 4	Herra N. H. Nygren ³⁾	2 629	223 465
» » » 139, » » 5	Herra K. V. A. Nikula ⁴⁾	2 766	243 408
» » » 139, » » 6	Kirvesmies L. V. O. Vallikivi ⁵⁾	2 530	222 640
» » » 139, » » 9	Autonkuljettaja A. E. Koskinen ⁶⁾	4 913	402 866
» » » 139, » » 10	Herra V. P. Juvonen ⁷⁾	4 922	379 300
» » » 139, » » 11	Herra K. J. Mäkelä ⁷⁾	4 926	379 570
» » » 139, » » 12	Taiteilija A. J. Rintala ⁶⁾	4 932	404 424
» » » 139, » » 13	Opiskelija A. I. Kemiläinen ⁸⁾	5 062	415 084
» » » 139, » » 15	Herra L. O. Volborth ⁹⁾	6 605	490 380
» » » 140, » » 2	Tiehöylänkuljettaja I. Matikainen ¹⁰⁾	3 505	310 430
Talin kylä, Lassas, kortt. n:o 33 019, tontti n:o 8	Työnjohtaja P. A. Kajasola ¹¹⁾	2 854	248 298
S:n kortt. n:o 33 021, tontti n:o 8	Peltiseppä T. Wallgren ¹²⁾	1 898	186 004
» » » 33 022, » » 13	Autonkuljettaja K. V. Oksanen ¹³⁾	1 650	173 250
» » » 33 022, » » 14	Kirvesmies O. O. Vahlberg ¹³⁾	1 620	145 800
» » » 33 022, » » 15	Levyseppä A. J. Viljanen ¹³⁾	1 540	146 300
» » » 33 022, » » 16	Teknikko O. E. Örnberg ¹⁴⁾	1 670	170 940
» » » 33 022, » » 17	Teknikko A. A. Lausamo ¹⁴⁾	1 483	155 715
» » » 33 022, » » 18	Kirjansitoja E. N. Varuskivi ¹⁵⁾	1 644	164 100
» » » 33 023, » » 5	Työkaluviilaaja O. E. Vink ¹⁶⁾	1 488	133 920
» » » 33 024, » » 1	Työkaluviilaaja V. K. Nuutinen ¹¹⁾	1 514	136 260
» » » 33 024, » » 2	Juustonsuolaaja T. J. Virtanen ¹³⁾	1 596	143 640
» » » 33 024, » » 3	Autonkuljettaja B. H. Johansson ¹¹⁾	1 640	152 520
Tuomarinkylä, kortt. n:o 35 166, tontti n:o 1	Autoilija O. T. Sipilä ¹⁷⁾	2 717	163 020
S:n kortt. n:o 35 166, tontti n:o 2	Ent. veturinkulj. A. E. Westerling ¹⁸⁾	1 603	83 356
» » » 35 166, » » 3	Mekaanikko P. U. Miettinen ¹⁷⁾	1 583	82 316
» » » 35 166, » » 4	Herra K. Tienhaara ¹⁹⁾	1 643	85 436
» » » 35 166, » » 5	Koristeveistäjä I. V. Piittari ²⁰⁾	2 047	112 585
» » » 35 166, » » 6	Varastomies K. H. Kaartinen ¹⁹⁾	1 583	82 316
» » » 35 166, » » 7	Puuseppä P. O. Rantanen ¹⁷⁾	2 305	115 250
» » » 35 166, » » 8	Puuseppä M. F. Rantanen ¹⁷⁾	1 644	82 200
» » » 35 166, » » 9	Valaja V. Hämäläinen ²¹⁾	1 342	67 100
» » » 35 166, » » 10	Valaja P. Pihl ¹⁹⁾	1 355	67 750
» » » 35 166, » » 11	Vuokra-autoilija Y. A. Sariola ²²⁾	1 431	71 550
» » » 35 166, » » 12	Poliisikonstaapeli S. B. Koskinen ²³⁾	1 550	77 750
» » » 35 167, » » 1	Konttoristi A. Kaukonen ²⁴⁾	1 594	84 482
» » » 35 167, » » 2	Työnjohtaja R. J. Virtanen ²⁵⁾	2 237	118 561
» » » 35 167, » » 2	Työnjohtaja R. J. Virtanen ²⁶⁾	1 500	79 500
» » » 35 167, » » 4	Autonkuljettaja V. H. Sahlberg ²⁷⁾	1 596	87 780
» » » 35 167, » » 9	Autonkuljettaja M. P. Ahonen ²⁶⁾	1 765	88 250
» » » 35 167a, » » 3	Rappari T. E. Salmi ²⁸⁾	1 738	86 900
» » » 35 167a, » » 7	Maalari L. I. Aulankoski ²⁸⁾	1 564	78 200
» » » 35 168, » » 1	Asentaja S. U. Korhonen ²⁸⁾	1 407	70 350
» » » 35 168, » » 2	Paperinleikkaaja E. Toivonen ²⁷⁾	1 300	65 000
» » » 35 168, » » 3	Autonkuljettaja B. A. Wikholm ²⁹⁾	1 300	65 000
» » » 35 168, » » 5	Peltiseppä N. M. Somero ²³⁾	1 593	87 615
» » » 35 168, » » 6	Peltiseppä M. I. Korpela ²³⁾	1 532	84 260
» » » 35 168, » » 7	Ajuri H. J. Taipale ²⁷⁾	1 520	83 600
» » » 35 168, » » 8	Vahtimestari S. Koivusalo ³⁰⁾	1 482	77 064

¹⁾ Kiint. lautak. 13 p. syysk. 1 196 §. — ²⁾ S:n 12 p. heinäk. 962 §. — ³⁾ S:n 8 p. maalisk. 382 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. maalisk. 403 § ja 19 p. huhtik. 567 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. maalisk. 408 §, 5 p. huhtik. 482 § ja 19 p. huhtik. 567 §. — ⁶⁾ S:n 24 p. toukok. 740 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. helmik. 194 §. — ⁸⁾ S:n 7 p. kesäk. 851 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. helmik. 235 § — ¹⁰⁾ S:n 9 p. helmik. 194 § ja 16 p. elok. 1 089 §. — ¹¹⁾ S:n 30 p. elok. 1 141 §. — ¹²⁾ S:n 13 p. jouluk. 1 691 §. — ¹³⁾ S:n 6 p. syysk. 1 162 §. — ¹⁴⁾ S:n 16 p. elok. 1 088 §. — ¹⁵⁾ S:n 1 p. marrask. 1 454 §. — ¹⁶⁾ S:n 20 p. syysk. 1 224 §. — ¹⁷⁾ S:n 25 p. lokak. 1 393 §. — ¹⁸⁾ S:n 8 p. marrask. 1 496 §. — ¹⁹⁾ S:n 11 p. lokak. 1 343 §. — ²⁰⁾ S:n 1 p. marrask. 1 455 §. — ²¹⁾ S:n 27 p. syysk. 1 255 §. — ²²⁾ S:n 22 p. marrask. 1 578 §. — ²³⁾ S:n 25 p. lokak. 1 393 §. — ²⁴⁾ S:n 20 p. jouluk. 1 724 §. — ²⁵⁾ S:n 29 p. marrask. 1 609 §. — ²⁶⁾ S:n 13 p. jouluk. 1 688 §. — ²⁷⁾ S:n 11 p. lokak. 1 343 §. — ²⁸⁾ S:n 27 p. jouluk. 1 756 §. — ²⁹⁾ S:n 1 p. marrask. 1 455 §. — ³⁰⁾ S:n 4 p. lokak. 1 294 §.

Alue, kortteli ja tontti	Ostaja	Tontin pinta-ala, m ²	Myyntihinta, mk
Tuomarinkylä, kortt. n:o 35 168, tontti n:o 9	Vääpeli W. S. Harri ¹⁾	1 505	78 260
S:n kortt. n:o 35 168, tontti n:o 10	Vääpeli H. Tynkkynen ¹⁾	1 510	75 500
» » » 35 168, » » 12	Metallityöntekijä A. A. Ågren ²⁾	1 500	75 000
» » » 35 168, » » 13	Kivityöntekijä A. A. Ågren ²⁾	1 577	78 850
» » » 35 168, » » 14	Sähköasentaja V. A. Komppa ²⁾	1 600	84 000
» » » 35 173, » » 1	Kamppaaja A. Sinkkonen ³⁾	1 580	90 060
» » » 35 173, » » 2	Autonkuljettaja V. V. Halme ⁴⁾	1 450	82 650
» » » 35 173, » » 3	Levyseppä R. I. Laitinen ⁴⁾	1 386	80 388
» » » 35 173, » » 4	Vääpeli F. V. Hult ³⁾	1 280	78 080
» » » 35 173, » » 5	Konstaapeli O. J. Ruusunen ⁵⁾	1 376	83 936
» » » 35 173, » » 6	Kirvesmies T. A. Huusko ³⁾	1 377	83 997
» » » 35 173, » » 7	Tonttikirjuri O. Sundqvist ⁴⁾	1 280	78 080
» » » 35 173, » » 8	Verhoilija D. Meijula ⁴⁾	1 352	78 416
» » » 35 173, » » 9	Opiskelija V. I. Paulavaara ³⁾	1 250	71 250
» » » 35 173, » » 10	Hitsaaja U. O. Salminen ⁴⁾	1 472	83 904
» » » 35 173, » » 11	Kirvesmies S. Gustafsson ³⁾	1 300	72 800
» » » 35 173, » » 12	Liikeapulainen M. J. Rantala ³⁾	1 300	65 000
» » » 35 173, » » 13	Uuttaaja V. Hermunen ³⁾	1 300	65 000
» » » 35 173, » » 14	Levyseppä V. Patronen ⁶⁾	1 305	65 250
» » » 35 174, » » 1	Työmies T. O. Hilden ⁷⁾	2 235	134 100
» » » 35 174, » » 2	Automestari K. E. Lähdemäki ⁷⁾	1 502	88 618
» » » 35 174, » » 3	Lutnantti A. R. Nirola ⁸⁾	1 530	90 270
» » » 35 174, » » 4	Toimistovirkailija H. Vanhatalo ³⁾	1 530	90 270
» » » 35 174, » » 5	Optikko K. T. Keveri ³⁾	1 530	76 500
» » » 35 174, » » 6	Ekonomi P. K. Jäntti ⁴⁾	1 530	76 500
» » » 35 174, » » 7	Puhelinasentaja H. R. H. Sandgren ³⁾	1 522	76 100
» » » 35 174, » » 8	Työnjohtaja K. Salmia ⁴⁾	1 522	80 666
» » » 35 174, » » 9	Puhelinasentaja S. Karlsson ⁴⁾	1 530	81 090
» » » 35 174, » » 10	Muurari E. A. Valo ⁹⁾	1 530	81 090
» » » 35 174, » » 11	Kapteeni M. Kemppi ⁴⁾	1 530	81 090
» » » 35 174, » » 12	Ratamestari Y. Vigren ¹⁰⁾	1 530	82 620
» » » 35 174, » » 13	Ratamestari A. V. Laine ¹⁰⁾	1 530	82 620
» » » 35 174, » » 14	Rakennustyöntekijä F. Virtanen ¹¹⁾	2 140	128 400
» » » 35 175, » » 1	Sähköasentaja N. J. Ruisaho ¹²⁾	1 977	110 712
» » » 35 175, » » 2	Maalari O. A. Erkkilä ¹³⁾	1 440	72 000
» » » 35 175, » » 3	Kirvesmies A. V. Peltonen ¹⁴⁾	1 440	72 000
» » » 35 175, » » 4	Maalari T. E. Koski ¹²⁾	1 440	79 200
» » » 35 175, » » 5	Puuseppä K. H. Allonen ¹⁴⁾	1 440	72 720
» » » 35 175, » » 6	Levyseppä H. V. Simenius ¹⁴⁾	1 400	77 000
» » » 35 175, » » 7	Viilaaaja E. Kekkonen ¹³⁾	1 440	79 200
» » » 35 175, » » 8	Teknikko H. Marttinen ¹²⁾	1 440	72 000
» » » 35 175, » » 9	Sähköasentaja E. O. Lerto ¹⁵⁾	1 440	79 200
» » » 35 175, » » 10	Kirvesmies E. Wuorio ¹⁵⁾	1 440	79 200
» » » 35 175, » » 11	Sähköasentaja J. Kuokkanen ¹⁶⁾	1 440	79 200
» » » 35 175, » » 12	Sähköasentaja S. V. Sillanpää ¹⁴⁾	1 440	72 000
» » » 35 175, » » 13	Viilaaaja Y. E. Selenius ¹⁴⁾	2 156	118 580
» » » 35 176, » » 1	Autonkuljettaja J. V. Raunio ¹⁷⁾	1 665	99 900
» » » 35 176, » » 2	Vahtimestari H. Piippo ¹⁷⁾	1 550	93 000
» » » 35 176, » » 3	Majuri M. Niukkanen ¹⁰⁾	1 622	97 320
» » » 35 176, » » 4	Metallityöntekijä V. O. Heino ¹⁸⁾	1 722	103 320
» » » 35 176, » » 5	Autonkuljettaja T. A. Nilajärvi ¹⁶⁾	1 813	108 780
» » » 35 176, » » 6	Työntekijä K. A. Lilja ¹⁶⁾	1 798	107 880
» » » 35 176, » » 7	Autonkuljettaja E. O. Kaunisto ¹⁰⁾	1 710	102 600
» » » 35 176, » » 8	Vaatturi K. J. Sipilä ¹²⁾	1 720	103 200
» » » 35 176, » » 2	Liikkeenharjoittaja M. Taisto ¹³⁾	1 370	82 200
» » » 35 177, » » 3	Rakennusmestari P. V. Söpanen ¹⁹⁾	2 065	117 705
» » » 35 177, » » 4	Kirvesmies K. Heino ²⁰⁾	1 518	81 972

¹⁾ Kiint. lautak. 22 p. marrask. 1 578 §. — ²⁾ S:n 29 p. marrask. 1 609 §. — ³⁾ S:n 11 p. lokak. 1 343 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. lokak. 1 294 §. — ⁵⁾ S:n 20 p. jouluk. 1 724 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. marrask. 1 455 §. — ⁷⁾ S:n 25 p. lokak. 1 393 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. marrask. 1 496 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. marrask. 1 578 §. — ¹⁰⁾ S:n 4 p. lokak. 1 294 §. — ¹¹⁾ S:n 20 p. jouluk. 1 724 §. — ¹²⁾ S:n 25 p. lokak. 1 393 §. — ¹³⁾ S:n 15 p. marrask. 1 537 §. — ¹⁴⁾ S:n 11 p. lokak. 1 343 §. — ¹⁵⁾ S:n 22 p. marrask. 1 578 §. — ¹⁶⁾ S:n 1 p. marrask. 1 455 §. — ¹⁷⁾ S:n 27 p. syysk. 1 255 §. — ¹⁸⁾ S:n 8 p. marrask. 1 496 §. — ¹⁹⁾ S:n 22 p. marrask. 1 578 §. — ²⁰⁾ S:n 15 p. marrask. 1 537 §.

Alue, kortteli ja tontti	Ostaja	Tontin pinta-ala, m ²	Myyntihinta, mk
Tuomarinkylä, kortt.-n:o 35 177, tontti n:o 5	Postinkantaja S. O. Vainio ¹⁾	1 630	99 430
S:n tontti n:o 35 177, kortt. n:o 6	Autoilija O. Nikkilä ²⁾	1 642	100 162
» » » 35 177, » » 7	Sanomelehtiedustaja A. Villala ³⁾	1 900	115 900
» » » 35 177, » » 8	Metallipainaja S. S. Salmi ¹⁾	1 544	94 184
» » » 35 177, » » 9	Posliininpolttaja A. T. Sätelä ²⁾	1 393	84 973
» » » 35 177, » » 10	Posliininpolttaja T. E. Rautiainen ²⁾	1 235	76 570
» » » 35 177, » » 11	Putkiasentaja E. E. Nummelin ³⁾	1 060	60 420
» » » 35 177, » » 13	Uttaaja A. A. Alus ⁴⁾	1 015	57 855
» » » 35 177, » » 14	Autonkuljettaja J. V. Rautiainen ¹⁾	1 450	82 650
» » » 35 177, » » 15	Peltiseppä A. Silolahti ²⁾	1 475	85 550
» » » 35 177, » » 16	Palomies I. Pihlström ¹⁾	1 465	84 970
» » » 35 177, » » 17	Uuniapulainen E. Nikkanen ¹⁾	1 575	91 350
» » » 35 177, » » 18	Autonkuljettaja R. E. Autio ²⁾	1 610	93 380
» » » 35 177, » » 19	Muurari T. M. Rajala ¹⁾	1 532	94 984
» » » 35 177, » » 20	Kirvesmies E. I. Teerimäki ¹⁾	1 511	102 748
» » » 35 177, » » 21	Työntekijä E. Poutiainen ⁵⁾	1 568	106 624
» » » 35 177, » » 22	Koneasentaja P. Vaahtera ¹⁾	1 415	82 070
» » » 35 178, » » 2	Yövärtija U. F. Vaara ⁶⁾	2 900	159 500
» » » 35 178, » » 1	Sorvaaja E. Knihtinen ¹⁾	2 224	122 380
» » » 35 179, » » 1	Varatuomari M. Kontro ³⁾	1 965	137 550
» » » 35 179, » » 2	Autonkuljettaja E. M. Jahkonen ⁷⁾	1 740	108 100
» » » 35 179, » » 3	Majuri L. Laurila ⁵⁾	1 693	101 580
» » » 35 180, » » 2	Vaatturi P. Tallinen ⁸⁾	1 740	113 100
» » » 35 180, » » 3	Autoilija V. V. Grönlund ¹⁾	1 805	129 350

Maanhankintalain edellyttämässä tonttikaupoissa oli kauppahinta suoritettava rahoitukseen kolmen kuukauden kuluessa myyntipäivästä lukien joko rahalla käteisesti tai toisen korvauslain edellyttämällä korvausobligatioilla maksupäivän virallisen pörssin ostokurssiin tai Holding-yhtiön osuustodistuksilla, joiden arvoa pidettiin maksamatta olevan pääoman arvoa maksupäivän virallisen pörssin ostokurssiin, tai käyttämällä ensiksi mainittua maksutapaa rinnan kahden muun mainitun maksutavan kanssa. Mikäli suoritus ei tapahtunut 8 päivän kuluessa, laskettiin korko maksamattomalle kauppahinnalle 6 %:n mukaan myyntipäivästä alkaen, jona päivänä vuokraoikeus katsottiin lakanneeksi kauppakirjan tultua allekirjoitetuksi.

Anomuksesta peruutettiin Laajalahden asuntoalueelta tehtyjä tonttikauppoja 40 ⁹⁾, Tuomarinkylän asuntoalueelta 8 ¹⁰⁾ ja Talin kylän Lassaksen alueelta 1 ¹¹⁾. Lisäksi ehdotettiin peruutettavaksi 1 tonttikauppa Laajalahden asuntoalueelta ¹²⁾.

Tehdastontteja myytiin kertomusvuoden aikana seuraavasti:

Korttelin numero	Katu tai alue	Tontin numero	Ostaja	Tontin pinta-ala, m ²	Kauppahinta, mk
53	Herttoniemi, Elo RN 2 ⁴	—	Helsingin osuuskauppa ¹³⁾	8 000	11 000 000
12	Pitäjänmäki, Valimontie	4	Mirha Oy. ¹⁴⁾	2 142	2 360 000
16	S:n Takomontie	4	Paperitukku Oy. ¹⁵⁾	1 713	} 3 400 000
16	» Hiomontie	7	Paperitukku Oy. ¹⁵⁾	1 713	
16	» »	8	Bang & Co ¹⁶⁾	1 713	2 000 000

¹⁾ Kiint. lautak. 4 p. lokak. 1 294 §. — ²⁾ S:n 27 p. syysk. 1 255 §. — ³⁾ S:n 25 p. lokak. 1 393 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. lokak. 1 343 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. jouluk. 1 688 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. jouluk. 1 756 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. marrask. 1 609 §. — ⁸⁾ S:n 1 p. marrask. 1 455 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. huhtik. 597 §, 7 p. kesäk. 850 §, 12 p. heinäk. 958 §, 2 p. elok. 998 §, 23 p. elok. 1 115 §, 6 p. syysk. 1 164 §, 13 p. syysk. 1 197 §, 11 p. lokak. 1 342 §, 1 p. marrask. 1 442 § ja 15 p. marrask. 1 539 § ja tonttij. 22 p. heinäk. 368 §. — ¹⁰⁾ Kiint. lautak. 13 p. jouluk. 1 689 §. — ¹¹⁾ S:n 13 p. jouluk. 1 690 §. — ¹²⁾ S:n 1 p. marrask. 1 445 §. — ¹³⁾ S:n 13 p. syysk. 1 191 § ja 25 p. lokak. 1 371 §; ks. tämän kert. I osan s. 73. — ¹⁴⁾ Kiint. lautak. 12 p. huhtik. 525 § ja 31 p. toukok. 764 §; ks. tämän kert. I osan s. 73. — ¹⁵⁾ Kiint. lautak. 16 p. helmik. 225 §; ks. tämän kert. I osan s. 73. — ¹⁶⁾ Kiint. lautak. 27 p. syysk. 1 251 § ja 25 p. lokak. 1 371 §; ks. tämän kert. I osan s. 73.

Koulutonttien myynti Munkkiniemestä. Kaupunginvaltuuston päätökseen nojautuen päätettiin ¹⁾ myydä Munksnäs svenska skolförening yhdistykselle tai sen toimesta perustettavalle yhtiölle n. 6 790 m²:n suuruinen alue, joka käsittää kaupungin Munkkiniemen kylässä omistamat tilat Tomt 4 kv. 15 RN 1⁵⁹⁴ ja Tomt 5 kv. 15 RN 1⁵⁹⁷ ja osia kaupungin samassa kylässä omistamista tiloista Tomt. 8 kv. 15 RN 1⁵⁹², Tomt. 3 kv. 15 RN 1⁵⁹⁵ ja Tomt. 7 kv. 15 RN 1⁵⁹⁶, jo ennen kuin asemakaava on vahvistettu ja muuten valtuuston huhtikuun 23 p:nä 1947 tekemässä päätöksessä ²⁾ mainituin ehdoin.

Munkkiniemen yhteiskoulun kannatusyhdistykselle tai sen toimesta perustettavalle yhtiölle päätettiin ³⁾ myydä kaupungin Munkkiniemen kylässä omistamasta Munkkiniemen tilasta RN 1¹³⁰ 7 481,8 m²:n suuruinen alue valtuuston määräämästä 5 400 000 mk:n kauppahinnasta ja valtuuston vahvistamin ehdoin.

Tontin myynti Kulosaaresta. Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti päätettiin ⁴⁾ myydä hallitusneuvos A. O. Tuomiselle kaupungin Kulosaaren kylässä omistamasta Brändö-Villastad-Helsinki nimisestä tilasta RN 1⁹⁰⁸ n. 1 400 m²:n suuruinen ala, joka vastaa Kulosaaren rakennussuunnitelman korttelin n:o 11 asuntotonttia n:o 57 a, 640 000 mk:n suuruisesta kauppahinnasta.

Tontin myynti Pakilasta. Kaupunginvaltuuston päätökseen nojautuen ja valtuuston vahvistamin ehdoin päätettiin ⁵⁾ myydä Pakilan kirkon kannatusyhdistykselle kaupungin Pakilan kylässä omistamaan Murmästars nimiseen tilaan RN 2⁵, rakennussuunnitelman kortteli n:o 115, kuuluva n. 2 600 m²:n suuruinen alue 338 000 mk:n kauppahinnasta.

Sokeainkoulun tontti. Rakennushallituksen anottua, että marraskuun 19 p:nä 1896 Suomen valtiolle sokeainkoulua varten vuokravapaasti v:n 1946 loppuun saakka luovutettut korttelin n:o 302 Ensi linjan asuntotontit n:o 1, 3 ja 5 luovutettaisiin edelleen korvauksetta valtion hallintaan samaan tarkoitukseen käytettäväksi ainakin 50 vuoden ajaksi ja että kaupunki edellä mainitun vuokrasopimuksen 5) kohdan mukaisesti luovuttaisi korvauksetta sokeainkoulun alueen valtion omistukseen, jos alue ennen sopimusajan loputtua on otettu asemakaavaan, lautakunta katsoi ⁶⁾, että valtio on menettänyt oikeutensa saada omistusoikeus kysymyksessä oleviin tontteihin, jotka myöhemmin oli yhdistetty yhdeksi tontiksi, ja antaa tonttiosaston tehtäväksi jatkaa neuvotteluja rakennushallituksen kanssa tontin vuokraamisesta valtiolle edelleen samaan tarkoitukseen tammikuun 1 p:stä 1947 lukien ajaksi ja vuokrasta, josta olisi molemmin puolin sovittava.

Raajarikkoisten lasten koulukodin tontti. Raajarikkoisten auttamisyhdistyksen ilmoitettua, että yhdistys tulee lakkauttamaan toimintansa ja anottua, että yhdistykselle raajarikkoisten lasten koulukotia varten Invalidisäätiön huoltolaitoksen pohjoispuolelta varattu alue varattaisiin Raajarikkojen koulusäätiö-Skolstiftelsen för vanföra nimiselle säätiölle, joka tulee jatkamaan lakkautettavan yhdistyksen toimintaa raajarikkoisten hyväksi, merkittiin ⁷⁾ kysymyksessä oleva alue varatuksi mainitun säätiön nimiin.

Vesialueen myynti Kulosaaresta. Insinööri A. E. Nikanderille päätettiin ⁸⁾ myydä kaupunginvaltuuston vahvistamin ehdoin kaupungin Kulosaaren kylässä omistamiin tiloihin Brändö-Villastad-Helsinki RN 1⁹⁰⁸ ja Brändö RN 1¹ kuuluva n. 420 m²:n suuruinen vesialue eri tilaksi erotettavaksi 147 000 mk:n suuruisesta kauppahinnasta, joka on suoritettava 8 päivän kuluessa kiinteistölautakunnan lopullisen myyntipäätöksen teko-päivästä lukien, sekä vuokrata insinööri Nikanderille myytävän alueen vierestä vanha laituri-alue tammikuun 1 p:stä 1948 alkaen 20 vuodeksi eli joulukuun 31 p:ään 1967 10 000 mk:n suuruisesta kertakaikkisesta vuokrasta, joka on suoritettava samanaikaisesti kauppahinnan kanssa.

Nurmijärvenmaantien eteläosan rakentaminen. Nurmijärvenmaantien eteläosan rakentamista varten suoritettiin ⁹⁾ kaupunginvaltuuston päätöksen mukainen 63 m²:n suuruisen maa-alueen osio Helsingin kaupungin Haagan kylässä olevasta Tomt 6 kv. 23 nimisestä tilasta RN 2⁶⁰¹ sekä suoritettiin maa-aluevaihto, jossa kaupunki sai 406 m²:n suu-

¹⁾ Kiint. lautak. 2 p. helmik. 164 § ja 5 p. huhtik. 469 §; ks. tämän kert. I osan s. 71. — ²⁾ Ks. v:n 1947 kert. s. 71. — ³⁾ Kiint. lautak. 11 p. lokak. 1 333 § ja 7 p. jouluk. 1 634 §; ks. tämän kert. I osan s. 71. — ⁴⁾ Kiint. lautak. 8 p. maalisk. 345 §, 19 p. huhtik. 556 §; ks. tämän kert. I osan s. 71. — ⁵⁾ Kiint. lautak. 15 p. maalisk. 402 §, 19 p. huhtik. 556 § ja 28 p. kesäk. 937 §; ks. tämän kert. I osan s. 71. — ⁶⁾ Kiint. lautak. 19 p. huhtik. 558 §. — ⁷⁾ S:n 28 p. kesäk. 932 §. — ⁸⁾ Kiint. lautak. 2 p. helmik. 152 § ja 5 p. huhtik. 469 §; ks. tämän kert. I osan s. 71—72. — ⁹⁾ Kiint. lautak. 13 p. syysk. 1 185 §, 27 p. syysk. 1 262 § ja 15 p. marrask. 1 544 §; ks. tämän kert. I osan s. 66.

ruisen maa-alueen Helsingin kaupungin Haagan kylässä olevasta Tomt 11 kv. 4 nimisestä tilasta RN 2²⁸².

Rakentamisvelvollisuuden täyttäminen. Rakentamisvelvollisuuden täyttämisen määräjän pidentämistä koskevia anomuksia käsiteltiin ¹⁾ kertomusvuoden aikana lukuisasti.

Tapauksessa ²⁾, jolloin tonttia koskeva rakentamisvelvollisuus oli suoritettu, luovutettiin takaisin kyseisen velvollisuuden täyttämisen vakuudeksi annetut velkakirjat.

Saksalaisen omaisuuden arvioimislautakunnan päätöksen johdosta, joka koskee kaupungin saatavia Huolinta oy. Notracolta, päätettiin ³⁾ asiamiesosastoa kehoittaa valittamaan päätöksen siltä osalta, mikä koskee hylättyä korvausta Notraco nimistä tilaa RN 1¹⁰⁶ koskevasta rakentamisvelvollisuuden täyttämisen laiminlyömisestä.

Omakotilainat. Merkittiin ⁴⁾ tiedoksi sosialiministeriön päätökset, jotka koskivat valtiolta omakotirakentajien ja yleishyödyllisten yhtymien asuntorakennustoimintaa var-ten anottuja lainoja. Kaupungin myöntämät rakennuslainat järjestettiin ⁴⁾.

Vuokralle annetut asuntotontit ja -palstat. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle seuraavat asuntotontit ja -palstat:

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokraus- päättyy	Vuotuinen vuokra- maksu, mk	Perus- vuosi- vuokra, mk
Haaga, kortt. n:o 88, tontti n:o 28	Mannerheimin lastensuojeluliitto, Haagan osasto ⁵⁾	{1953, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	52 800 indeks. muk.	— 8 400
Herttoniemi, kortt. n:o 105, tontti n:o 5	Asunto oy. Herttua 1 ⁶⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	85 200 indeks. muk.	— 14 200
S:n kortt. n:o 105, tontti n:o 8	Kauppias A. Kouki ⁷⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	15 150 indeks. muk.	— 5 050
» » » 106, » » 1	Asunto oy. Herttua 1 ⁶⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	83 700 indeks. muk.	— 13 950
» » » 106, » » 9	Oy. Malminkatu 16 ⁸⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	13 350 indeks. muk.	— 4 450
» » » 106, » » 10	Oy. Malminkatu 16 ⁸⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	14 250 indeks. muk.	— 4 750
» » » 110, » » 9	Työnjohtaja V. A. Kivistö ⁹⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	3 520 indeks. muk.	— 1 760
» » » 111, » » 11	Johtaja T. J. Airaksinen ¹⁰⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	3 100 indeks. muk.	— 1 550
» » » 112, » » 8	Johtaja V. V. Nyström ¹¹⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	9 000 indeks. muk.	— 1 800

¹⁾ Kiint. lautak. 12 p. tammik. 22 §, 16 p. helmik. 233 §, 23 p. helmik. 284 §, 8 p. maalisk. 349 §, 22 p. maalisk. 443 §, 12 p. huhtik. 526 §, 26 p. huhtik. 602 §, 3 p. toukok. 644 §, 10 p. toukok. 677 ja 680 §, 18 p. toukok. 704 ja 705 §, 24 p. toukok. 743 ja 744 §, 31 p. toukok. 780 ja 781 §, 7 p. kesäk. 829, 830 ja 831 §, 21 p. kesäk. 898 §, 28 p. kesäk. 933 §, 30 p. elok. 1 138 §, 11 p. lokak. 1 328, 1 329, 1 330 ja 1 331 §, 1 p. marrask. 1 453 § ja 7 p. jouluk. 1 641 § sekä tonttij. 14 p. tammik. 38 §, 24 p. maalisk. 137 §, 26 p. toukok. 265 ja 299 §, 2 p. kesäk. 303 §, 16 p. kesäk. 324 ja 325 §, 30 p. kesäk. 354 §, 22 p. heinäk. 384 §, 18 p. elok. 432 ja 434 §, 1 p. syysk. 460 ja 461 § ja 29 p. syysk. 535 §; ks. myös tämän kert. I osan s. 112. — ²⁾ Kiint. lautak. 23 p. helmik. 288 §, 8 p. maalisk. 344 §, 15 p. maalisk. 405 §, 16 p. elok. 1 087 §, 15 p. marrask. 1 526 § ja 20 p. jouluk. 1 719 §. — ³⁾ S:n 4 p. lokak. 1 293 §. — ⁴⁾ Kiint. lautak. 12 p. tammik. 23 ja 24 §, 23 p. helmik. 291 §, 8 p. maalisk. 353 §, 15 p. maalisk. 404 §, 22 p. maalisk. 437 §, 12 p. huhtik. 528, 26 p. huhtik. 601 ja 603 §, 10 p. toukok. 670 ja 681 §, 18 p. toukok. 707 ja 729 §, 21 p. kesäk. 894 §, 2 p. elok. 987 §, 9 p. elok. 1 047 §, 27 p. syysk. 1 253 §, 25 p. lokak. 1 391 §, 1 p. marrask. 1 444 §, 22 p. marrask. 1 572 ja 1 573 §, 7 p. jouluk. 1 640 § ja 20 p. jouluk. 1 723 § sekä tonttij. 14 p. tammik. 30, 39, 40 ja 41 §, 29 p. tammik. 42, 46 ja 60 §, 12 p. helmik. 89 ja 91 §, 26 p. helmik. 108, 114 ja 115 §, 10 p. maalisk. 134 §, 24 p. maalisk. 136, 139 ja 141 §, 7 p. huhtik. 162, 193, 194, 195, 196 ja 197 §, 22 p. huhtik. 200, 201, 223, 226 ja 227 §, 12 p. toukok. 246, 247, 248, 249 ja 250 §, 26 p. toukok. 263, 264, 265, 267, 287, 294 ja 300 §, 2 p. kesäk. 303, 304, 305 ja 319 §, 16 p. kesäk. 324, 325, 328, 330, 346 ja 347 §, 30 p. kesäk. 353, 361 ja 366 §, 22 p. heinäk. 369, 370, 373, 381, 382, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 405 ja 406 §, 5 p. elok. 415, 416, 417, 418 ja 421 §, 18 p. elok. 422, 423, 428, 429, 430, 431 ja 434 §, 1 p. syysk. 451, 454, 455, 456, 458, 460, 461, 462, 463 ja 465 §, 15 p. syysk. 471, 472, 473, 474, 475, 476, 481, 494 ja 497 §, 29 p. syysk. 501, 534 ja 538 §, 7 p. lokak. 554 ja 555 §, 21 p. lokak. 562, 563, 564, 565, 591 ja 596 §, 4 p. marrask. 618 §, 18 p. marrask. 619, 620, 621, 622, 637, 638, 639, 640 ja 641 §, 2 p. jouluk. 643, 645, 646, 647, 648, 666, 670, 673, 681 ja 682 § ja 23 p. jouluk. 707, 708, 709, 710, 711, 712 ja 713 §. ⁵⁾ Kiint. lautak. 15 p. maalisk. 398 § ja 18 p. toukok. 695 §; ks. tämän kert. I osan s. 75. — ⁶⁾ Kiint. lautak. 28 p. kesäk. 948 § ja 6 p. syysk. 1 155 §. — ⁷⁾ S:n 25 p. lokak. 1 376 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. kesäk. 949 §. — ⁹⁾ Tonttij. 5 p. elok. 416 §. — ¹⁰⁾ S:n 4 p. marrask. 599 §. — ¹¹⁾ S:n 30 p. kesäk. 361 §.

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuotuisen vuokramaksu, mk	Perusvuosi- vuokra, mk
Herttoniemi, kortt. n:o 112, tontti n:o 9	Autonkuljettaja B. J. Eskolin ¹⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 650 indeks. muk.	— 1 730
S:n kortt. n:o 112, tontti n:o 13	Maalari T. J. Haatanen ²⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 650 indeks. muk.	— 1 730
» » » 112, » » 14	Ompelija A. A. Laine ³⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 300 indeks. muk.	— 1 660
» » » 112, » » 15	Rakennusmestari P. Puustjärvi ⁴⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	7 850 indeks. muk.	— 1 570
» » » 113, » » 2	Emäntä A. M.-L. Muntti ⁵⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 100 indeks. muk.	— 1 620
» » » 113, » » 3	Autonkuljettaja L. A. Keränen ⁶⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 100 indeks. muk.	— 1 620
» » » 113, » » 4	Rakennusmestari O. K. Nurmi ³⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 100 indeks. muk.	— 1 620
» » » 113, » » 13	Rakennusmestari O. J. Koskinen ⁷⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 350 indeks. muk.	— 1 670
» » » 113, » » 16	Konttoristi L. E. Nummelin ⁸⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 350 indeks. muk.	— 1 670
» » » 114, » » 6	Osastosihtööri A. Fennander ⁹⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	3 530 indeks. muk.	— 1 765
» » » 114, » » 7	Yliytönjohtaja G. E. Lindqvist ⁵⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	3 550 indeks. muk.	— 1 775
» » » 114, » » 12	Ylikonemestari M. Heinonen ¹⁰⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	3 550 indeks. muk.	— 1 775
» » » 114, » » 13	Ylikonemestari E. von Aller ¹⁰⁾	{1950, tammik. 3 2000, jouluk. 31	3 550 indeks. muk.	— 1 775
» » » 114, » » 14	Sähkömekaanikko R. E. Orden ⁵⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	3 690 indeks. muk.	— 1 845
» » » 114, » » 15	Kirjaltaja H. R. Grönros ¹¹⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	3 490 indeks. muk.	— 1 745
» » » 114, » » 16	Kuvanveistäjä M. Hovi ¹²⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	3 560 indeks. muk.	— 1 780
» » » 114, » » 17	Rakennusmestari H. O. Hietanen ¹³⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	3 680 indeks. muk.	— 1 840
» » » 115, » » 8	Johtaja M. Luuka ¹⁴⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	3 550 indeks. muk.	— 1 775
» » » 115, » » 13	Autonkuljettajat K. ja T. Hallikainen ¹⁵⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	3 620 indeks. muk.	— 1 810
» » » 116, » » 1	Mainosgraafikko L. Rajatammi ¹⁶⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 450 indeks. muk.	— 1 690
» » » 116, » » 2	Filosofian maisteri H. F. Lindblom ¹⁷⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 450 indeks. muk.	— 1 690
» » » 116, » » 4	Rakennusmestari H. R. Liedepohja ¹⁸⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 400 indeks. muk.	— 1 880
» » » 116, » » 5	Putkiasentaja J. Halme ¹⁹⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 750 indeks. muk.	— 1 750
» » » 116, » » 7	Rakennusmestari T. Liljeqvist ²⁰⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 650 indeks. muk.	— 1 730
» » » 116, » » 8	Kustannuslaskija E. Nissinen ¹²⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 450 indeks. muk.	— 1 690
» » » 116, » » 9	Rakennusmestari O. I. Nurmi ²¹⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	7 850 indeks. muk.	— 1 570
» » » 116, » » 10	Tehdastyöntekijä Y. V. Äyräväinen ²²⁾	{1950, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	8 500 indeks. muk.	— 1 700
» » » 43166, » » 4	Sorvaaja M. K. Vilhunen ²³⁾	{1951, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	9 268 indeks. muk.	— 1 324
» » » 43166, » » 10	Ekonomi O. J. Alatalo ²³⁾	{1951, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	12 453 indeks. muk.	— 1 779

¹⁾ Tonttij. 18 p. elok. 431 §. — ²⁾ S:n 18 p. elok. 428 §. — ³⁾ S:n 23 p. jouluk. 683 §. — ⁴⁾ S:n 18 p. elok. 427 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. syysk. 479 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. lokak. 588 §. — ⁷⁾ S:n 4 p. marrask. 599 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. jouluk. 644 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. syysk. 506 §. — ¹⁰⁾ S:n 22 p. heinäk. 378 §. — ¹¹⁾ S:n 18 p. elok. 430 §. — ¹²⁾ S:n 22 p. heinäk. 378 §. — ¹³⁾ S:n 21 p. lokak. 588 §. — ¹⁴⁾ S:n 21 p. lokak. 558 §. — ¹⁵⁾ S:n 1 p. syysk. 451 §. — ¹⁶⁾ S:n 21 p. lokak. 587 §. — ¹⁷⁾ S:n 18 p. elok. 427 §. — ¹⁸⁾ S:n 18 p. elok. 429 §. — ¹⁹⁾ S:n 1 p. syysk. 450 §. — ²⁰⁾ S:n 23 p. jouluk. 683 §. — ²¹⁾ S:n 4 p. marrask. 613 §. — ²²⁾ S:n 18 p. elok. 427 §. — ²³⁾ Kiint. lautak. 7 p. jouluk. 1 638 §.

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuotuinen vuokra-maksu, mk	Perusvuosi-vuokra, mk
Laajalahden asuntoalue, kortt. n:o 139, tontti n:o 14	Puutarhuri O. Penttinen ¹⁾	{ 1950, jouluk. 31 1953, maalisk. 31	40 500 50 600	— —
Marttila, kortt. n:o 8, tontti n:o 1	Viilaja M. V. Finer ²⁾	{ 2000, jouluk. 31 1951, kesäk. 30 1952, maalisk. 31	indeks. muk. 1 920 3 240	6 700 — —
Maunula, kortt. n:o 224, tontti n:o 58	Etsivä V. Karitie ³⁾	{ 2000, jouluk. 31 1953, kesäk. 30	indeks. muk. 1 030	1 620 —
Pakila, kortt. n:o 112, tontti n:o 7 (728 m ² +728 m ² :n lisäalue)	Korjausviilaja L. Lahti ⁴⁾	{ 2000, jouluk. 31 1950, kesäk. 30 1951, maalisk. 31	1 720 1 340 2 230	— — —
S:n kortt. n:o 112, tontti n:o 8	Asentaja P. Kuronen ⁴⁾	{ 2000, jouluk. 31 1950, kesäk. 30 1951, maalisk. 31	indeks. muk. 1 340 2 230	1 110 ⁵⁾ — —
S:n » » 112, » » 12 (728 m ² +728 m ² :n lisäalue)	Kehyspuuseppä M. J. Heikkilä ⁴⁾	{ 1950, kesäk. 31 1951, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	1 340 2 230 indeks. muk.	— — 1 110 ⁵⁾
S:n kortt. n:o 116, 3 000 m ² (Murmästars RN2 ⁵)	Mannerheimin lastensuojeluliitto Pakilan osasto ⁷⁾	{ 1953, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	15 600 indeks. muk.	— 2 500
S:n kortt. n:o 126, tontti n:o 1	Poliisikonstaapeli T. O. Virtanen ⁸⁾	{ 1950, kesäk. 30 1951, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	1 380 2 290 indeks. muk.	— — 1 140
S:n kortt. n:o 126, tontti n:o 4	Poliisikonstaapeli K. E. K. Kotilainen ⁹⁾	{ 1950, kesäk. 30 1951, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	1 380 2 290 indeks. muk.	— — 1 140
» » » 126, » » 6	Rakennusmestari J. E. Leimula ⁸⁾	{ 1950, kesäk. 30 1951, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	1 380 2 290 indeks. muk.	— — 1 140
» » » 126, » » 7	Panostaja U. V. Heino ¹⁰⁾	{ 1950, kesäk. 30 1951, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	1 310 2 180 indeks. muk.	— — 1 100
» » » 126, » » 8	Autonkuljettaja R. M. Jokinen ¹¹⁾	{ 1950, kesäk. 30 1951, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	1 280 2 140 indeks. muk.	— — 1 070
» » » 127, » » 3	Liikkeenharjoittaja A. Sallakari ¹²⁾	{ 1950, kesäk. 30 1951, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	1 330 2 210 indeks. muk.	— — 1 100
» » » 127, » » 4	Sairaanhoitaja H. Pölkky ¹³⁾	{ 1950, kesäk. 30 1951, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	1 330 2 210 indeks. muk.	— — 1 100
» » » 127, » » 6	Rakennusharjoittelija E. Pulkakka ¹⁴⁾	{ 1950, kesäk. 30 1951, maalisk. 31 2000, jouluk. 31	1 330 2 210 indeks. muk.	— — 1 100
Pirkkola, kortt. n:o 223, tontti n:o 57	Koneasentaja A. Kärppä ¹⁵⁾	{ 1953, syysk. 14 2000, jouluk. 31	930 1 550	— —
S:n kortt. n:o 230, tontti n:o 56	Ammattiopettaja Y. I. Vuorinen ¹⁶⁾	{ 1953, syysk. 14 2000, jouluk. 31	840 1 390	— —
» » » 231, » » 15	Raitiovaununkuljettaja A. Raita ¹⁷⁾	{ 1953, elok. 15 2000, jouluk. 31	680 1 120	— —
» » » 235, » » 30	Kirvesmies N. Tapaninen ¹⁸⁾	{ 1952, kesäk. 30 2000, jouluk. 31	730 1 210	— —

Herttoniemen alueelta vuokratuista tonteista päätettiin yleensä kantaa vuosivuokrasta ennen alueen katujen kestopäällystämistä 50 % ja ennen puhdistuslaitoksen rakentamista 80 %, minkä jälkeen kannetaan täysi vuokra. Vuokrausta koskevien päätösten yhteydessä hyväksyttiin vuokratonteille rakennettavien rakennusten piirustukset.

¹⁾ Kiint. lautak. 12 p. huhtik. 523 § ja 31 p. toukok. 764 §; ks. tämän kert. I osan s. 78. — ²⁾ Tonttij. 22 p. huhtik. 205 §. — ³⁾ S:n 16 p. kesäk. 335 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. toukok. 245 §. — ⁵⁾ Lisäalueen vuokra-aika päättyy toukokuun 31 p:nä 1965 ja perusvuosivuokran alennus on 320 mk kesäkuun 1 p:stä 1965. — ⁶⁾ Perusvuosivuokran alennus on 320 mk kesäkuun 1 p:stä 1965. — ⁷⁾ Kiint. lautak. 15 p. maalisk. 399 § ja 18 p. toukok. 695 §; ks. tämän kert. I osan s. 75. — ⁸⁾ Tonttij. 12 p. toukok. 245 §. — ⁹⁾ S:n 7 p. huhtik. 163 §. — ¹⁰⁾ S:n 5 p. elok. 417 §. — ¹¹⁾ S:n 26 p. toukok. 263 §. — ¹²⁾ S:n 22 p. heinäk. 374 §. — ¹³⁾ S:n 16 p. kesäk. 330 §. — ¹⁴⁾ S:n 29 p. syysk. 502 §. — ¹⁵⁾ S:n 1 p. syysk. 456 §. — ¹⁶⁾ S:n 1 p. syysk. 455 §. — ¹⁷⁾ S:n 5 p. elok. 418 §. — ¹⁸⁾ S:n 30 p. kesäk. 364 §.

Monet Pakilan tonttien vuokraajat oikeutettiin toistaiseksi ottamaan vettä kaupungin järjestämästä vesipostista 350 mk:n suuruisesta vuosimaksusta, joka kannetaan vuokramaksun yhteydessä.

Indeksivuokrat. Herttoniemen öljysataman vuokrat ja niiden teollisuusalueiden vuokrat, jotka vuokrasopimuksen mukaan huhtikuun 1 p:nä 1948 tai sitä ennen muuttuvat elinkustannusindeksin mukaan, vahvistettiin¹⁾, ottamalla huomioon, että korotus on 530 % perusvuokrasta edellisen vuoden vastaavan korotuksen ollessa 380 %.

Eräät Pirkkolan omakotitonttien vuokrat vahvistettiin siten, että v. 1947 ja 1948 perusvuokra päätettiin²⁾ kantaa 3-kertaisena ja eräistä Marttilan omakotitonteista samalta ajalta puolet 3 kertaa korotetusta perusvuokrasta.

Kaupunginhallitukselle päätettiin³⁾ toistamiseen esittää, että asunto-osakeyhtiöille ja Helsingin kaupungin Rakennus oy. n:o 4 nimiselle yhtiölle vuokrattujen tonttien kohdalla lykättäisiin indeksimääräysten toimeenpano niin kauan kuin huoneenvuokrasäänöstely jatkuu, kuitenkin enintään toukokuun 31 p:ään 1951.

Herttoniemen omakotitonttien vuokrat. Herttoniemen asuntoalueen uusien omakotitonttien vuokrat päätettiin⁴⁾ vahvistaa kiinteiksi maaliskuun 31 p:ään 1953 saakka, josta alkaen ne muuttuvat elinkustannusindeksin mukaan noudattamalla tässä samoin kuin muissakin kohdin aikaisemmin vahvistettuja vuokraehtoja.

Vuokralle annetut tehdastontit. Kertomusvuoden aikana vuokrattiin seuraavat teollisuustontit:

Tontti	Vuokraaja	Vuokrankausi päättyy	Vuosivuokra, mk	Perusvuosi- vuokra, mk
Herttoniemi, n. 34 000 m ²	Helsingin kyllästyslaitos oy. ⁵⁾	{1953, maalisk. 31	1 224 000	—
		{1958, jouluk. 31	indeks. muk.	204 000
Pitäjänmäki, kortt. n:o 16, tontti n:o 5	Oy. Kolmeks ab. ⁶⁾	{1951, maalisk. 31	80 000	—
		{1975, jouluk. 31	indeks. muk.	10 000
Sörnäisten niemi, kortt. n:o 275, tontti n:o 13	Puukeskus oy. ⁷⁾	{1950, maalisk. 31	182 000	—
		{1953, jouluk. 31	indeks. muk.	26 000
S:n kortt. n:o 275, tontti n:o 32	Puukeskus oy. ⁷⁾	{1950, maalisk. 31	121 800	—
		{1953, jouluk. 31	indeks. muk.	17 400
S:n kortt. n:o 277, tontti n:o 2	Oy. Tebul ab. ⁸⁾	{1951, maalisk. 31	135 000	—
		{1968, jouluk. 31	indeks. muk.	27 000

Tebul Oy:n kanssa tehtyyn vuokrasopimukseen merkittiin lisäksi, että vuokratulla tontilla on konttoristi U. Muurin perillisten omistama asuinrakennus, jonka poistamisesta kaupunki ei vastaa, ja että vuokraajalla on oikeus periä korvauksena rakennuksen omistajalta 4 800 mk vuodessa niin kauan kuin rakennus on paikallaan.

Oy. Kolmeks ab. oli vuokrankauden päättyessä oikeutettu jatkamaan vuokrasopimustaan edelleen 20 vuoden ajaksi silloin määrättävin vuokraehdoin ellei kaupunki tarvinnut alueita omiin tarkoituksiinsa. Vuokratontilla kaupungilla oli yhtiötä sen enempää kuulematta oikeus mahdollisten malmilöydösten johdosta suorittaa tutkimuksia, tehdä valtauksia ja käyttää valtausoikeutta tontilla ja sen välittömässä ympäristössä.

Helsingin kyllästyslaitos oy:n vuokra-aluetta koskevaan sopimukseen sisällytetty vapaa siirto-oikeus päätettiin⁹⁾ poistaa.

Lataus oy:n vuokra-alue. Lataus oy:lle Vartiokylästä vuokrattu tehdasalue päätettiin¹⁰⁾ merkitä 12 324 m²:n suuruiseksi heinäkuun 1 p:n 1948 ja joulukuun 31 p:n 1948 väliseksi ajaksi ja vahvistettiin alueen vuosivuokraksi 95 000 mk. Samalla vuokrattiin Ilotulitus oy:lle osa Lataus oy:n entistä vuokra-aluetta sekä 2 728 m²:n suuruinen lisäalue, yhteensä 9 208 m²:n suuruinen tehdasalue, samaksi ajaksi 75 000 mk:n vuosivuokrasta.

Lataus oy:n Vartiokylästä vuokraamaa 18 804 m²:n suuruista tehdasaluetta koskeva vuokrasopimus päätettiin¹¹⁾ pidentää v:n 1948 loppuun entisin ehdoin.

¹⁾ Tonttij. 22 p. maalisk. 447 §. — ²⁾ S:n 11 p. lokak. 1 340 §. — ³⁾ S:n 22 p. maalisk. 448 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. maalisk. 314 §. — ⁵⁾ Kiint. lautak. 12 p. huhtik. 529 § ja 31 p. toukok. 764 §; ks. tämän kert. I osan s. 78. — ⁶⁾ S:n 8 p. marrask. 1 497 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. marrask. 1 528 §. — ⁸⁾ S:n 9 p. helmik. 186 §. — ⁹⁾ S:n 30 p. elok. 1 137 §. — ¹⁰⁾ Tonttij. 2 p. kesäk. 321 §. — ¹¹⁾ S:n 14 p. tam-mik. 2 §.

Sähkö-Lämpö oy:n vuokra-alue. Oy. Sähkö-Lämpö nimisen yhtiön Pitäjänmäen korttelista n:o 14 vuokraamaa Valimotien tonttia n:o 2 koskeva vuokrasopimus pidennettiin 1) joulukuun 31 p:ään 1975 kaupunginvaltuuston määräämin ehdoin.

Valkosaaren telakka-alueet. Valkosaareltä telakkatarkoituksiin vuokrattuja alueita koskevia vuokrasopimuksia päätettiin 2) pidentää kesäkuun 30 p:ään 1951 vahvistaen alueista kannettavat vuosivuokrat seuraaviksi: Helsingin vene- ja moottoripaja oy:lle vuokratut alueet n:o 1 ja 2, pinta-alaltaan 8 280 m², heinäkuun 1 p:stä 1948 kesäkuun 30 p:ään 1950 49 680 mk:ksi ja heinäkuun 1 p:stä 1950 kesäkuun 30 p:ään 1951 57 960 mk:ksi; veneenveistäjä E. Suortille vuokrattu alue n:o 3, pinta-alaltaan 3 080 m², heinäkuun 1 p:stä 1948 kesäkuun 30 p:ään 1950 18 480 mk:ksi ja heinäkuun 1 p:stä 1950 kesäkuun 30 p:ään 1951 21 560 mk:ksi; sekä Ab. Wickström motor Co oy:lle vuokrattu 1 000 m²:n suuruinen alue heinäkuun 1 p:stä 1948 kesäkuun 30 p:ään 1950 8 000 mk:ksi ja heinäkuun 1 p:stä 1950 kesäkuun 30 p:ään 1951 9 000 mk:ksi.

Merkittiin 2), että Helsingin vene- ja moottoripaja oy:n toiminimi oli v:sta 1946 alkaen muutettu Oy. Eller ab:ksi.

Oy. Eller ab:n vuokraoikeus Valkosaaren telakka-alueisiin n:o 1 ja 2 päätettiin 3) anomuksesta siirtää Oy. Telve ab:lle syyskuun 1 p:stä 1948 lukien entisiin ehdoin.

Kanootti- ja veneveistäjän perustaminen. Nuorten talkoiden kannatusyhdistys oikeutettiin 4) rakentamaan Hietaniemen edessä olevalle Itä-Ourat saarelle kanootti- ja veneveistäjän nuorten askartelutoimintaa varten ja toimimaan saaren vuokraajan A. A. Lahdenlehdon alivuokralaisena siksi kunnes kauppa hänen omistamastaan venevajasta ja telakkoimislaitteista on tehty ehdoin, että alivuokrasuhdetta koskeva lopullinen sopimus laaditaan kiinteistölautakunnalle jätetyn sopimusluonnoksen mukaisesti ja alistetaan kiinteistölautakunnan hyväksyttäväksi.

Veneenrakentaja J. A. Kärjelle päätettiin 5) vuokrata tilapäisen veneenrakennusvajan pystyttämistä varten huhtikuun 16 p:stä 1948 lukien 200 m²:n suuruinen alue Kyläsaaren varastoalueelta n:o II puhtaanapitolaitoksen alueen pohjoispuolelta 2 viikon irtisanomisajoin 1 000 mk:n kuukausivuokrasta.

Kuormauspaikan vuokraaminen. Oy. Saseka ab:lle päätettiin 6) vuokrata Herttoniemen asema-alueelta 40 m²:n suuruinen kuormausalue porttinosturin pystyttämistä varten toukokuun 16 p:stä 1948 alkaen 3 kuukauden irtisanomisajoin ja vuosivuokrasta, joka toukokuun 16 p:stä 1948 maaliskuun 31 p:ään 1949 on 3 600 mk ja huhtikuun 1 p:stä 1949 alkaen muuttuu elinkustannusindeksin mukaan pitämällä indeksiä 100 vastaavana perusvuosivuokrana 600 mk ja noudattamalla 10 %:n vaihteluja ja lisäksi ehdoin, että nosturin pystysuorat tuet eivät pääse 2. s m:ä lähemmäksi raiteen keskiviivaa, että nosturi juna liikenteen aikana siirretään niin etäälle raiteesta, ettei sen uloke jää aukean tilan ulottuman sisäpuolelle, että nosturi käytöstä poissa ollessaan lukitaan ainakin viimeksi mainituille etäisyydelle raiteesta, että nosturin käytössä noudatetaan mitä suurinta varovaisuutta ja että yhtiö vastaa kaikista onnettomuuksista ja vahingoista, jotka nosturi saattaa aiheuttaa, sekä että nosturilla on pimeänä aikana merkkivalo, ja muuten tavanmukaisin ehdoin.

Kuorma-autojen tilauskioskin pystyttäminen. Helsingin kuorma-autoliikennöitsijät yhdistykselle päätettiin 7) vuokrata alue korttelin n:o 369 kaakkoiskulmasta kuorma-autojen tilauskioskin pystyttämistä varten lokakuun 15 p:stä 1948 lukien 2 viikon irtisanomisajoin 500 mk:n kuukausivuokrasta ja määrätyn ehdoin.

Alueen vuokraaminen autojen säilytyspaikaksi. Oy. Nobel-Standard ab:lle päätettiin 8) vuokrata tammikuun 1 p:stä 1949 lukien Mechelinin- ja Perhonkadun kulmassa oleva korttelin n:o 419 tontti n:o 11 autojen säilytyspaikaksi 5 000 mk:n kuukausivuokrasta 1 kuukauden irtisanomisajoin. Alueella, joka on aidattava verkkoaidalla, ei saa säilyttää muuta kuin ajoneuvoja ja niiden hoidossa tarvittavia välineitä.

Lisäalueen luovuttaminen Helsingin ja Viipurin yksityisille kreikkalaiskatolisille yhdyskunnille. Helsingin ja Viipurin yksityisille kreikkalaiskatolisille yhdyskunnille päätettiin 9) luovuttaa niiden ennestään hallitseman alueen pohjoispuolelta 5 m:n levyinen ja n. 175 m²:n suuruinen maa-alue kaupunginvaltuuston määräämin ehdoin.

1) Kiint. lautak. 8 p. maalisk. 356 § ja 19 p. huhtik. 556; ks. tämän kert. I osan s. 78. — 2) Kiint. lautak. 23 p. helmik. 290 §. — 3) Tonttij. 21 p. lokak. 589 §. — 4) Kiint. lautak. 3 p. toukok. 649 § ja 13 p. syysk. 1 186 §. — 5) Tonttij. 7 p. huhtik. 176 §. — 6) Kiint. lautak. 3 p. toukok. 650 §. — 7) S:n 25 p. lokak. 1 385 §. — 8) Tonttij. 23 p. jouluk. 690 §. — 9) Kiint. lautak. 4 p. lokak. 1 285 § ja 15 p. marrask. 1 520 §; ks. tämän kert. I osan s. 77.

Melakarín vuokralleanto. Kulosaaren ja Herttoniemen välisessä salmessa oleva Melakari niminen luoto ja sitä ympäröivä n. 1 000 m²:n suuruinen vesialue päätettiin ¹⁾ vuokrata Helsingin sosialidemokraattiselle keskusteluseuralle elokuun 1 p:n 1948 ja joulukuun 31 p:n 1951 väliseksi ajaksi seuraavin ehdoin: vuosivuokra on 3 000 mk ja se on maksettava rahatoimistoon kunkin vuokravuoden elokuun 1 p:nä, vuokra-alueelle saadaan rakentaa kiinteistölautakunnan hyväksymien piirustusten mukainen rakennus, vuokra-alueelle saadaan rakentaa Herttoniemen valtatieltä vuokra-alueen käytölle tarpeellinen tieyhteys ja vesijohto niihin paikkoihin, jotka rakennustoimiston katurakennusosasto ja vesijohtolaitos osoittavat, sekä muuten tavanmukaisin vuokraehdoin.

Kulosaaren rannasta vuokrattiin ²⁾ mainitulle seuralle tammikuun 1 p:stä 1949 lukien seuran esittämän piirustuksen mukaisen käymälärakennuksen vaatima alue.

Uimapaikan vuokraaminen Pässinkarilta. Oy. Alkoholiliike ab:n sallittiin ³⁾ käyttää kertomusvuoden loppuun saakka henkilökuntansa uintipaikkana 100 m²:n suuruista aluetta Pässinkarin pohjoiskärjessä ja pitämään alueella pukeutumiskoppia ehdoin, että tästä oikeudesta suoritetaan 2 000 mk:n suuruinen korvaus, että pukeutumiskoppi poistetaan 2 viikon kuluessa, kaupungin sitä vaadittua, ja että aluetta ei saa aidata.

Hiihtomaja-alueen luovuttaminen Vartiokylästä. Mellunkylän Kontio voimistelun ja urheiluseuralle päätettiin ⁴⁾ vuokrata 500 m²:n suuruinen alue hiihtomajan rakentamista varten Vartiokylään kuuluvasta Nykullan tilasta RN 2³⁰¹ tavanmukaisin ehdoin joulukuun 1 p:stä 1949 toistaiseksi 3 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin 1 000 mk:n vuosivuokrasta. Vuokra-aluetta ei saanut aidata.

Niittyalueen luovuttaminen Vanhankaupunginlahden rannalta. Vanhankaupunginlahden rannalla oleva n. 1. s ha:n suuruinen niittyalue päätettiin ⁵⁾ luovuttaa urheilu- ja retkeilylautakunnan käyttöön tammikuun 1 p:stä 1949 ehdoin, että alue luovutetaan takaisin kiinteistölautakunnan käyttöön 2 kuukauden kuluttua lautakunnan sitä vaatiessa.

Kesänviettoalueet. Sotainvaliidiin veljesliiton Helsingin alaosastolle Lauttasaaren Tiirakarin niemestä vuokrattu kesänviettoalue päätettiin ⁶⁾ laajentaa 20 000 m²:n suuruiseksi entisen 15 000 m²:n asemesta tammikuun 1 p:stä 1949 alkaen.

Vuoden 1918 punainvaliidiin yhdistykselle Lauttasaaresta vuokratun kesänviettoalueen suuruus päätettiin ⁷⁾ merkitä 6 000 m²:ksi tammikuun 1 p:stä 1949, lisäksi yhdistys oikeutettiin raivaamaan uintipaikka määrättyyn kohtaan alueensa rantaan.

Wärtsilä-yhtymä oy:lle Herttoniemen tilasta RN 5¹⁹ vuokratun n. 2. s ha:n suuruisen virkistysalueen vuokrasopimusta päätettiin ⁸⁾ pidentää joulukuun 31 p:ään 1949.

Teltha-alueen laajentaminen. Helsingin kunnantöntekijäin keskustoimikunta oikeutettiin ⁹⁾ laajentamaan Kulosaaren kartanon pohjoispuolella olevan teltha-alueensa 3 ha:n suuruiseksi mm. ehdoin, että alueelle pystytettävät teltat eivät ylitä kansanpuistoissa sallittuja mittoja, joissa määrätty pituus on 312. s sm, leveys 250 sm ja korkeus 240 sm.

Kori- ja lentopallokentän rakentaminen. Oulunkylän Kansantalo oy. Pikkukoski nimiselle yhtiölle päätettiin ¹⁰⁾ vuokrata tammikuun 1 p:stä 1949 alkaen toistaiseksi 3 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin n. 640 m²:n suuruinen alue Nybondas nimisestä tilasta RN 5² kori- ja lentopallokenttää varten 2 000 mk:n vuosivuokrasta ja muuten tavanmukaisin ehdoin.

Kanoottivajan paikan vuokraaminen. Voimistelu- ja urheiluseuran Jyry yhdistykselle päätettiin ¹¹⁾ vuokrata tilapäisen kanoottisuojan rakentamista varten 1 000 m²:n suuruinen alue Kyläsaaren varastoalueelta n:o II 1 kuukauden irtisanomisajoin 1 000 mk:n vuosivuokrasta marraskuun 1 p:stä 1948 lukien.

Marjaniemen melojat yhdistyksen kanssa tehty entinen kanoottivajan paikkaa koskeva vuokrasopimus päätettiin ¹²⁾ purkaa joulukuun 1 p:stä 1948 lukien ja vuokrata yhdistykselle samasta päivästä alkaen toistaiseksi 3 kuukauden irtisanomisajoin kanoottivajan paikaksi 9+15 m:n suuruinen alue Marjaniemessä olevasta Yhteisalueet nimisestä tilasta RN 2⁶⁷⁹ 1 000 mk:n vuosivuokrasta ja muuten tavanmukaisin ehdoin.

Saunan rakentaminen. Saunan rakentamista varten vuokrattiin tarpeelliset tontit Oulunkylän ¹³⁾ ja Talin ¹⁴⁾ siirtolapuutarhayhdistyksille 2 000 mk:n vuosivuokrasta ja 3

¹⁾ Kiint. lautak. 12 p. heinäk. 961 §. — ²⁾ S:n 1 p. marrask. 1 451 §. — ³⁾ S:n 16 p. elok. 1 085 § ja 6 p. svysk. 1 160 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. marrask. 1 493 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. marrask. 1 494 §. — ⁶⁾ S:n 5 p. huhtik. 478 § ja 1 p. marrask. 1 449 §. — ⁷⁾ S:n 1 p. marrask. 1 450 §. — ⁸⁾ Tonttij. 4 p. marrask. 606 §. — ⁹⁾ Kiint. lautak. 14 p. kesäk. 859 §. — ¹⁰⁾ S:n 20 p. jouluk. 1 721 §. — ¹¹⁾ S:n 25 p. lokak. 1 383 §. — ¹²⁾ S:n 15 p. marrask. 1 530 §. — ¹³⁾ Tonttij. 12 p. toukok. 256 §. — ¹⁴⁾ S:n 23 p. jouluk. 696 §.

kuukauden irtisanomisajoin kummatkin. Samalla hyväksyttiin saunarakennusten piirustukset.

Helsingin lentoaseman radiosuuntimo. Kaupunginvaltuuston päätöksen nojalla luovutettiin ¹⁾ kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön käytettäväksi korvauksetta Helsingin lentoaseman uuden radiosuuntimon paikaksi n. 2.6 ha:n suuruinen alue kaupungin Tapanilan kylässä omistamasta Fattiggård nimisestä tilasta RN 7⁴⁸⁴ niin pitkäksi ajaksi kuin valtio katsoo sen olevan tarpeellista ja aluetta käytetään kysymyksessä olevaan taroitukseen, kuitenkin enintään toukokuun 10 p:ään 2034.

Alueen luovuttaminen jousiammuntaa varten. Lautakunta päätti ²⁾ vuokrata Suomen jousiampujain liitolle Ruskeasuolta, Invalidisäätiön huoltolaitoksen itäpuolelta n. 2.2 ha:n suuruisen alueen jousiammuntaradan rakentamista varten seuraavin ehdoin: 1) vuokra-aika kestää tammikuun 1 p:stä 1949 joulukuun 31 p:ään 1953, jonka jälkeen se jatkuu vuoden kerrallaan ellei irtisanominen tapahdu vähintään 2 kuukautta ennen kunkin vuoden päättymistä, kuitenkin enintään joulukuun 31 p:ään 1957; 2) vuosivuokran suuruus on 1 000 mk ja se on suoritettava vuosittain etukäteen; 3) vuokraaja on velvollinen tasoittamaan vuokra-alueen joulukuun 31 p:ään 1949 mennessä kaupungin viranomaisten antamien ohjeiden mukaan; 4) vuokrasuhteen estämättä yleisö saa käyttää aluetta yleisenä puistona sen vapaana ollessa; 5) alueesta saadaan aidata vain maalien suoja-alueet; 6) jousiammuntojen järjestäminen on toimitettava poliisilaitokselta annettujen ohjeiden mukaisesti; 7) alueelle rakentamiseen on hankittava kiinteistölautakunnalta lupa ja se on toimitettava kiinteistölautakunnan hyväksymien piirustusten mukaan; ja 8) muuten noudatetaan tavanomaisia ehtoja.

Ruokalarakennuksen pystyttäminen. Helsingin yliopiston ylioppilaskunnalle päätettiin ³⁾ vuokrata 315 m²:n suuruinen alue korttelin n:o 411 Leppäsuonkadun tontilta n:o 13 väliaikaisen ruokalarakennuksen pystyttämistä varten 6 kuukauden irtisanomisajoin 3 600 mk:n vuosivuokrasta helmikuun 1 p:stä 1948 lukien. Ruokalarakennuksen piirustukset hyväksyttiin.

Hevosten jaloittelupaikka. Maatalousministeriölle päätettiin ⁴⁾ vuokrata 350 m²:n suuruinen alue Kirurgisen sairaalan ja Kaartin maneesin välisestä kujasta eläinlääkintälaboratorion hevosten jaloittelupaikaksi 500 mk:n kuukausivuokrasta ja 2 viikon irtisanomisajoin joulukuun 1 p:stä 1948 alkaen enintään toukokuun 31 p:ään 1949.

Alueen vuokraaminen halkotarhaa varten. Invalidi J. Kurjaselle päätettiin ⁵⁾ vuokrata tammikuun 1 p:stä 1949 lukien Pakilantien varrelta 300 m²:n suuruinen alue halkotarhaa ja -kauppaa varten 2 viikon irtisanomisajoin 1 000 mk:n kuukausivuokrasta.

Vuokralle annetut viljelys- ja syöttöpalstat. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle seuraavat viljelys- ja syöttöpalstat, joita koskevat vuokrasopimukset kaikki päättyivät syksyllä 1948:

Alue	Vuokraaja	Vuokramaksu, mk
Annala, perunapalstat	Yhdistyneet villatehtaat oy. ⁶⁾	6 000
Arabia, syöttömaa Arabian tehtaan itäpuolella	Puutarhuri V. Liemola ⁷⁾	2 500
Herttoniemi, 4.50 ha	Suomen osuuskauppojen keskuskuunta ⁸⁾	45 000
» 4.50 ha	Wärtsilä-yhtymä oy. ⁸⁾	45 000
» 4.00 ha	Puutarhuri T. Nummela ⁹⁾	40 000
» 3.00 ha	Maanviljelijä J. Henriksen ¹⁰⁾	30 000
» 2.00 ha	Herra V. G. Lindström ⁸⁾	20 000
» 1.20 ha	Vesijohtoliike Huber ¹¹⁾	12 000
» 1.00 ha	Oy. Alkoholiiliike ab. ⁶⁾	10 000
» 1.00 ha	Helsingin puhelinyhdistys ¹⁰⁾	10 000
» 0.90 ha	Rouva M. Helander ¹²⁾	9 000
» 0.90 ha	Rouva E. Renqvist ⁸⁾	9 000
» 0.85 ha	Oy. Medica ab. ¹¹⁾	8 500

¹⁾ Kiint. lautak. 9 p. elok. 1 045 §, 20 p. syysk. 1 216 § ja 25 p. lokak. 1 371 §; ks. tämän kert. I osan s. 78. — ²⁾ Kiint. lautak. 7 p. jouluk. 1 637 §. — ³⁾ S:n 19 p. tammik. 74 §. — ⁴⁾ Tonttij. 4 p. marrask. 611 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. jouluk. 693 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. huhtik. 179 §. — ⁷⁾ S:n 30 p. kesäk. 359 §. — ⁸⁾ S:n 24 p. maalisk. 153 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. huhtik. 221 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. maalisk. 129 §. — ¹¹⁾ S:n 26 p. toukok. 271 §. — ¹²⁾ S:n 12 p. toukok. 235 §.

Alue	Vuokraaja	Vuokramaksu, mk
Herttoniemi, 0.60 ha ja syöttömaa	Rouva E. Johansson ¹⁾	10 000
» 0.40 ha	Suomen sokeri oy. ²⁾	4 000
» 0.35 ha	Pasilan varikon veturimiehet ³⁾	3 500
» 0.30 ha	Enso-Gutzeit oy. ⁴⁾	3 000
» 0.30 ha	Masalin ja Kumpp. oy. ³⁾	3 000
» 0.25 ha	Rouva C. Tidström ¹⁾	2 500
» 0.20 ha	Oy. Elo ab. ¹⁾	2 000
» 0.10 ha	Oy. G. W. Sohlberg ab. ¹⁾	1 000
» 0.04 ha	Herra A. Rosenberg ⁵⁾	400
» syöttömaa a	Herra V. Helander ⁶⁾	2 500
» » b	Herra A. Saldén ³⁾	1 200
» » c	Herra J. Valkonen ⁵⁾	2 500
» » J	Herra J. E. Tuominen ⁵⁾	2 500
» » K	Herra Hj. Renqvist ⁷⁾	4 500
» » p	Herra G. Eklund ⁶⁾	2 500
» » »	Herra V. G. Lindström ⁵⁾	2 500
Invalidikylä, 3 ha	Reimarsin ja Talin vuokrayhdistys ⁸⁾	30 000
Koskela, viljelyspalsta litt. b	Rouva I. Juur ⁹⁾	1 000
Kumpula, viljelyspalsta n:o 15	Rouva S. Odell ¹⁰⁾	3 500
» » litt. D	Herra R. Holmqvist ¹⁰⁾	7 000
» » » g	Rouva I. Laukkanen ¹¹⁾	¹²⁾ 1 000
» » » y	Herra J. Toivonen ¹⁰⁾	6 000
» 1.35 ha	Rouva G. Vuorela ⁸⁾	16 000
» 0.30 »	Helsingin kaupungin sähkölaitoksen Kallion asema ⁸⁾	3 000
» 0.26 »	Sotainvaliidiiden veljesliiton Helsingin ala- osasto ¹³⁾	2 600
» 0.22 »	Helsingin kaupungin vesijohtolaitos ¹⁴⁾	2 200
» 0.08 »	Herra V. Packalen ¹⁵⁾	800
Kyläsaari, täytemaa, syöttömaa	Rouva L. Ståhlberg ⁹⁾	2 200
Käpylä, Niittylä, 0.76 ha	Herra W. A. Lehtimäki ¹²⁾	7 600
» » 0.18 »	Rouva I. Laine ¹⁶⁾	600
» lisäalue asuntopalstaan n:o 4	Herra E. Ilola ¹⁰⁾	2 500
Laaalahden asuntoalue 0.10 ha	Herra E. Mustonen ¹⁷⁾	500
Laaasalo, niitto-oikeus C	Herra G. Eklund ⁹⁾	1 200
Leppävaara, 900 m ²	Rakennusmestari I. Sainio ¹³⁾	900
S:n syöttömaa	Herra T. Tuominen ⁹⁾	2 500
Marjaniemi, B alue, syöttömaa I	Herra V. Käppi ¹⁸⁾	2 500
Meilahdi, 4.00 ha	Sotainvaliidiiden veljesliiton Helsingin ala- osasto ¹³⁾	40 000
» viljelyspalsta n:o 3	Rataesimies H. Strömberg ⁸⁾	1 300
» syöttömaa c	Rouva E. Luoto ¹⁸⁾	400
Munkkiniemi, kortt. n:o 50, syöttömaa	Herra E. Avokari ¹¹⁾	300
» » » 91, 400 m ²	Rouva A-L. Forsell ²⁰⁾	400
» syöttömaa	Esittelijäneuvos K. Rosenlöf ²⁰⁾	800
» » »	Herra J. Vitick ²¹⁾	1 800
» » »	Ajuri F. Wuori ²²⁾	3 000
» » »	Ajuri F. Wuori ²²⁾	1 000
» » »	Herra M. Lääperi ¹⁹⁾	3 600
Mäkelä, varastoalue, syöttömaa	Helsingin maatalouskerhoyhdistys ²³⁾	5 400
Oulunkylä, Perkiö, 1.80 ha	Helsingin maatalouskerhoyhdistys ²⁴⁾	3 450
» » 1.15 »	Herra A. Huttunen ²¹⁾	9 800
» » 0.98 »	Herra V. Matilainen ²⁰⁾	7 500
» RN6, Pakilan raja, 7 500 m ²	Rouva E. Rosendahl ²⁰⁾	4 400
» RN6, » » 4 400 m ²	Rouva A. Berggren ²⁰⁾	2 800
» Nybondas RN5 ² , 2 800 m ²	Herra L. Rajala ²⁰⁾	2 100
» » RN5 ² , 2 100 m ²	Neiti M. Luther ¹⁹⁾ ²⁵⁾	5 450

1) Tonttij. 12 p. toukok. 235 §. — 2) S:n 24 p. maalisk. 153 §. — 3) S:n 26 p. toukok. 271 §. — 4) S:n 22 p. huhtik. 221 §. — 5) S:n 16 p. kesäk. 339 §. — 6) S:n 30 p. kesäk. 359 §. — 7) S:n 2 p. kesäk. 316 §. — 8) S:n 12 p. toukok. 235 §. — 9) S:n 26 p. toukok. 271 §. — 10) S:n 10 p. maalisk. 129 §. — 11) S:n 24 p. maalisk. 152 §. — 12) Vuokramaksuna v:lta 1947 veloitettiin 500 mk. — 13) Tonttij. 24 p. maalisk. 153 §. — 14) S:n 22 p. huhtik. 221 §. — 15) S:n 7 p. huhtik. 179 §. — 16) S:n 22 p. huhtik. 221 § ja 12 p. toukok. 238 §. — 17) S:n 26 p. toukok. 271 § ja 16 p. kesäk. 345 §. — 18) S:n 16 p. kesäk. 339 §. — 19) S:n 26 p. toukok. 271 §. — 20) S:n 7 p. huhtik. 179 §. — 21) 22 p. huhtik. 221 §. — 22) S:n 12 p. toukok. 235 §. — 23) S:n 30 p. kesäk. 359 § ja 1 p. syysk. 447 §. — 24) S:n 2 p. jouluk. 680 §. — 25) S:n 24 p. maalisk. 153 §.

Alue	Vuokraaja	Vuokramaksu, mk
Oulunkylä, Suursuo, syöttömaa A	Herra V. Savander ¹⁾	2 200
» Niittypelto, 700 m ²	Herra L. Rajala ²⁾	700
» viljelyspalsta litt. a	Herra H. Lahtinen ³⁾	400
» syöttömaa	Herra A. Dahlsten ⁴⁾	800
» Raivio, 4 800 m ²	Herra L. E. Rosqvist ⁵⁾	4 800
» Väinämöinen RN4 ¹⁰⁵ , 4 448 m ²	Helsingin maatalouskerhoyhdistys ⁶⁾	1 884
» Ritola RN3 ¹¹¹ , 4 400 m ²	Rouva J. Leino ²⁾	4 000
» Paloheinä, 1 200 m ² ja syöttömaa	Herra V. Lehtimäki ⁵⁾	2 500
» » 1 200 m ² ja syöttömaa	Rouva L. Taipale ⁵⁾	2 500
» 1 200 m ² ja syöttömaa	Herra M. Nurminen ⁵⁾	2 500
» Kytöniitty, syöttömaa	Rouva E. Björk ⁵⁾	4 500
» » »	Rouva E. Rosendahl ⁵⁾	3 500
» syöttömaa	Herra L. E. Rosqvist ⁵⁾	1 300
Pasila, (Heinon pelto), 1.5 ha	Sotainvaliidiiden veljesliiton Helsingin ala-	15 000
» litt. n, 3 300 m ²	Terveen elämän edistämisyhdistys ⁸⁾	3 300
» » e	Herra E. Tammelin ⁹⁾	1 600
» 600 ²	Huvilanomistaja M. Aalto ¹⁰⁾	600
Pirkkola, syöttömaa	Herra K. F. Cederberg ¹¹⁾	800
» » »	Rouva F. Hurmalainen ¹²⁾	1 500
» syöttömaa a	Herra O. Rikkonen ¹³⁾	400
» » c	Rouva L. Mölsä ¹³⁾	400
» » d	Varastonhoitaja H. Pirhonen ¹²⁾	800
» » g	Herra E. Ihalainen ¹⁴⁾	300
» » j	Rouva E. Arenius ¹⁵⁾	300
» » k	Herra J. Lindgren ¹⁵⁾	4 500
» » l	Rouva S. Lahtinen ¹²⁾	800
» » m	Herra K. Pesu ¹²⁾	800
» » o	Herra L. Tuomi ¹³⁾	400
Pitäjänmäki, 3 ha	Reimarsin ja Talin vuokr. yhdistys ¹²⁾	30 000
Pukinmäki, ampumaradan pelto B 75—80, 1 200 m ²	Malmin suomalainen Marttayhdistys ¹²⁾	1 200
Punamäki, litt. A, 0.2 ha	Metsänvartija A. Aalto ¹⁴⁾	2 000
» » A, 0.6 »	Rouva E. Oksa ¹¹⁾	600
Ravirata, ent. syöttömaa	Herra I. Salminen ¹¹⁾	1 500
Reijola, Mansikkamäki ja Hallipelto, 1 ha	Herra A. Seppälä ¹⁰⁾	12 000
» litt. C ja C ¹	Rouva F. L. Viljanen ¹⁰⁾	3 000
» » K ⁴	Rouva A. Jäppilä ¹⁰⁾	9 000
» » K ¹ , K ² ja K ³	Herra A. Aarnio ¹⁰⁾	3 400
» » a ja a ¹	Neiti V. Moschkireff ¹⁰⁾	2 100
» » c	Herra K. A. From ¹⁰⁾	3 000
» » d	Herra J. Granlund ¹¹⁾	2 800
» » d+d ¹	Pika-ajuri A. J. Palotie ¹⁴⁾	1 750
» syöttömaa g ¹ ja g ²	Herra O. Vennola ¹⁶⁾	3 000
» » f ¹ ja f ²	Herra A. Aarnio ¹⁶⁾	3 000
» » XII	Metsänvartija A. Aalto ¹⁷⁾	1 800
Reijolan mäki, syöttömaa	Herra H. Wilenius ¹⁸⁾	1 200
Ruskeasuo, 2 000 m ²	Huvila oy. Tyynelä ¹⁶⁾	2 000
» 480 m ²	Rouva E. Mandelin ¹⁹⁾	480
Seurasaaentie, syöttömaa	Herra J. Vitick ¹⁷⁾	800
Tilkka, syöttömaa	Pika-ajuri A. J. Palotie ¹⁷⁾	1 000
Toukola, litt. i	Rouva A. Lindroos ¹⁶⁾	2 000
» syöttömaa	Herra A. Rasi ²⁰⁾	800
» » »	Rouva M. Rantala ²¹⁾	400
Vanhakaupunki, litt. D	Rouva E. Vilkmän ¹⁵⁾	13 000
Vantaantie II, tontti n:o 21, syöttömaa	Rouva A. Kunnaila ²²⁾	²³⁾ 500
Vartiokylä, kansakoulutontti, 0.11 ha	Kansakoulunopettaja J. Salmi ¹⁷⁾	1 100
S:n RN5 ⁴⁷⁴ , 1 060 m ²	Rouva B. Suurkuukka ¹⁶⁾	2 000

¹⁾ Tonttij. 2 p. kesäk. 316 §. — ²⁾ S:n 7 p. huhtik. 179 §. — ³⁾ S:n 24 p. maalisk. 153 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. huhtik. 221 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. toukok. 271 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. heinäk. 392 § ja 1 p. syysk. 447 §. — ⁷⁾ S:n 24 p. maalisk. 153 § ja 22 p. huhtik. 222 §. — ⁸⁾ Kiint. lautak. 18 p. toukok. 699 §. — ⁹⁾ Tonttij. 24 p. maalisk. 153 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. maalisk. 129 §. — ¹¹⁾ S:n 7 p. huhtik. 179 §. — ¹²⁾ S:n 12 p. toukok. 235 §. — ¹³⁾ S:n 16 p. kesäk. 339 §. — ¹⁴⁾ S:n 22 p. huhtik. 221 §. — ¹⁵⁾ S:n 2 p. kesäk. 316 §. — ¹⁶⁾ S:n 10 p. maalisk. 129 §. — ¹⁷⁾ S:n 22 p. huhtik. 221 §. — ¹⁸⁾ S:n 26 p. toukok. 271 §. — ¹⁹⁾ S:n 12 p. toukok. 235 §. — ²⁰⁾ S:n 24 p. maalisk. 153 §. — ²¹⁾ S:n 30 p. kesäk. 359 §. — ²²⁾ S:n 24 p. maalisk. 152 §. — ²³⁾ Vuokramaksuna v:lta 1947 veloitettu 300 mk.

Asuntoalueita koskevien vuokrasopimusten pidentäminen. Kertomusvuoden aikana pidettiin seuraavia asuntoalueita koskevat vuokrasopimukset:

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrankausi pidennetty		Vuosi- vuokra, mk
		mistä	mihin	
Haaga, Tomt 2 KV RN 2 ⁵¹⁹	Rouva F. ja autoilija E. W. Tainio ¹⁾	1949, helmik. 1	1954, tammik. 31	22 000
Herttoniemi, huvila-alue n:o 60	K. G. Nordbergin oikeudenomistajat ²⁾	1949, kesäk. 1	1954, toukok. 31	5 000
S:n n:o 80	Muurari Hj. Rehnqvist ³⁾	1949, tammik. 1	1950, jouluk. 31	3 600
S:n » 83	Puutarhuri K. Rantala ⁴⁾	1948, maalisk. 14	1951, maalisk. 14	40 000
Kaivopuisto, länt. huvila-alue, n:o 1	Neiti N. Alfthan ⁵⁾	1948, kesäk. 1	1949, kesäk. 1	2 000
S:n n:o 1 a	Rouva E. Staudinger ⁶⁾	1947, kesäk. 1	1949, kesäk. 1	2 000
S:n » 2	Pankinjohtaja Th. Wegeliuksen oikeudenomistajat ⁷⁾	1947, kesäk. 1	1949, kesäk. 1	6 300
S:n » 3	Neiti K. ja herra E. Lindelöf ⁸⁾	1947, kesäk. 1	1949, kesäk. 1	4 800
Laajasalo, Stansvik RN 1 ²⁵³ , Rönholmen	L. A. Kovasen Salkkuteollisuus oy. ⁸⁾	{ 1949, tammik. 1 1950, huhtik. 1	{ 1950, maalisk. 31 1953, jouluk. 31	6 000 indeks, muk. ⁹⁾
Meilahti, huvila-alue n:o 17	Säilykemest. R. A. Seeström ¹⁰⁾	1947, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	7 650
Oulunkylä, etel. huvila-alue, Sarkapelto 4 a eli 11 A	Everstiluutnantti A. V. Alkio ¹¹⁾	1949, tammik. 1	6 kk. irtis. jälk.	6 000
S:n it. huvila-alue, n:o 32	Autonkuljettaja A. Landén ¹²⁾	1948, syysk. 1	1949, elok. 31	2 000
S:n » » » 39	Korityöntekijä O. E. Fredriksson ¹³⁾	1946, elok. 1	1960, tammik. 1	600
S:n » » » 56	O. V. Nyströmin oikeudenomistajat ¹⁴⁾	{ 1945, toukok. 20 1949, tammik. 1	{ 1948, jouluk. 31 3 kk. irtis. jälk.	175 175
Ruskeasuo, huvila-alue n:o 3	Huvila oy. Tyynelä ¹⁵⁾	1949, tammik. 1	1951, jouluk. 31	5 400
S:n n:o 12	Rouva E. Moschkireff ¹⁶⁾	1948, syysk. 1	3 kk. irtis. jälk.	1 000
Tullisaari, Bergvik	Arkkitehti K. G. V. Vuorio ¹⁷⁾	1948, lokak. 1	1950, jouluk. 31	20 000

Edellä mainittujen vuokraoikeuksien pidennysten yhteydessä määrätystä vuokraehdoista mainittakoon, että Oulunkylän eteläisen huvila-alueen Sarkapelto 4 a:n vuokraoikeuteen myönnetty vapaa siirto-oikeus poistettiin.

Herttoniemen huvila-alueella n:o 80 koskevaan vuokrasopimukseen merkittiin, että jos kaupunki ennen vuokra-ajan päättymistä teitä, katuja, johtoja tai muuta yleistä tarvetta varten tarvitsee osan alueesta, on vuokraajan korvauksetta ja suhteellista vuokranalennusta vastaan luovutettava sitä varten tarvittava alue. Tämä ei koske aluetta, jolla vuokraajan omistama päärakennus sijaitsee.

Puutarhuri R. W. Lindforsin vuokrasopimus. Lautakunta päätti¹⁸⁾ vuokrata puutarhuri R. W. Lindforsille hänen Laajalahden asuntoalueesta vuokraamansa puutarha-alueen edelleen marraskuun 1 p:stä 1948 lokakuun 31 p:ään 1953 seuraavin ehdoin: 1) vuokra marraskuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään 1948 on 12 500 mk ja sen jälkeen 75 000 mk vuodessa, mutta on kuitenkin huhtikuun 1 p:stä 1950 alkaen sidottu elokuun 1938 — heinäkuun 1939 elinkustannusindeksiin, jolloin indeksiä 100 vastaava perusvuosivuokra on 10 000 mk; 2) kaupunki pidättää itselleen oikeuden korvauksetta rakentaa vuokra-alueen kautta kulkevan kaupunginvaltuuston syyskuun 4 p:nä 1946 hyväksymään rakennussuunnitelmaluonnokseen merkityn Riihitorpantien; 3) vuokraaja sitoutuu siihen, ettei hän maansaantioikeuttaan käyttäen hanki itselleen maata Helsingin kaupungin hallintopiiristä eikä kaupungin omistamista maista sen ulkopuolelta; ja 4) muuten noudatetaan kaupungin tavanomaisia vuokraehtoja ja v:n 1902 maanvuokralakia.

Toukolan rantakorttelin alue n:o 3 päätettiin¹⁹⁾ vuokrata edelleen H. Bastmanin Olut-

¹⁾ Kiint. lautak. 25 p. lokak. 1 389 §. — ²⁾ S:n 15 p. marrask. 1 532 §. — ³⁾ S:n 15 p. marrask. 1 531 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. maalisk. 442 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. tammik. 71 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. helmik. 188 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. helmik. 237 §. — ⁸⁾ S:n 18 p. toukok. 700 §. — ⁹⁾ Perusvuosivuokra 1 000 mk. — ¹⁰⁾ Kiint. lautak. 29 p. marrask. 1 600 §. — ¹¹⁾ S:n 11 p. lokak. 1 338 §. — ¹²⁾ S:n 4 p. lokak. 1 289 §. — ¹³⁾ S:n 22 p. maalisk. 438 §. — ¹⁴⁾ S:n 29 p. marrask. 1 608 §. — ¹⁵⁾ S:n 21 p. kesäk. 897 §. — ¹⁶⁾ S:n 16 p. elok. 1 083 §. — ¹⁷⁾ S:n 21 p. kesäk. 896 §. — ¹⁸⁾ S:n 2 p. elok. 1 002 §. — ¹⁹⁾ S:n 4 p. lokak. 1 283 §.

ja virvoketehdas oy:lle tammikuun 1 p:stä 1949 joulukuun 31 p:ään 1951 100 000 mk:n vuosivuokrasta.

Pajamäen autohallialue. Oy. Liikenne ab:lle Viikinmäeltä vuokratun Pajamäen autohallialueen vuokraoikeutta päätettiin ¹⁾ jatkaa toistaiseksi tammikuun 1 p:stä 1948 lukien 6 kuukauden irtisanomisajoin ja 18 000 mk:n vuosivuokrasta.

Oulunkylän kirkon kellotapulialue. Oulunkylän kirkon kellotapulialueen vuokrasopimusta päätettiin ²⁾ jatkaa huhtikuun 1 p:stä 1947 maaliskuun 31 p:ään 1952 200 mk:n vuosivuokrasta.

Ravintola Elite oy:lle vuokrattiin ³⁾ edelleen kesäkuun 1 p:n ja elokuun 30 p:n väliseksi ajaksi ravintolan edustalla oleva n. 200 m²:n suuruinen alue 5 000 mk:n vuokrasta entisin ehdoin.

Oy. Karl Fazer konditorian vuokrasopimus. Oy. Karl Fazer konditoria ab:lle Munkkiniemen Tomt 2 kv. 7 ja Tomt 4 kv. 7 nimisistä tiloista RN 1⁵⁹⁸ ja 1⁵⁹⁹ uimarannan puku-suojan pitämistä varten vuokratun n. 209 m²:n suuruista aluetta koskevaa vuokrasopimusta pidennettiin ⁴⁾ tammikuun 1 p:stä 1949 joulukuun 31 p:ään 1949 muuten entisin ehdoin, mutta 8 000 mk:n vuosivuokrasta.

Herttoniemen hiihtomaja. Lautakunta päätti ⁵⁾ pidentää Helsingin työväen hiihtäjät yhdistykselle Herttoniemen hiihtokeskuksesta vuokrattua ½ ha:n suuruista hiihtomajaluuetta koskevaa vuokrasopimusta maaliskuun 1 p:stä lukien 5 vuotta 1 000 mk:n vuosivuokrasta ehdoin, että alueen rajat muutetaan yhdistyksen esittämällä tavalla ja että kaupunki saa korvauksetta tarvittaessa vuokra-ajan kuluessakin muuttaa alueen rajoja.

Iso-Pässi. Lautakunta päätti ⁶⁾ jatkaa Helsingfors segelklubb yhdistykselle vuokratua Iso-Pässi nimistä saarta koskevaa vuokrasopimusta syyskuun 1 p:stä 1947 alkaen toistaiseksi 3 kuukauden irtisanomisajoin ja 2 500 mk:n vuosivuokrasta ehdoin, että kaupunki saa korvauksetta sijoittaa saarelle Salmisaareen menevän suurjännitejohdon kannatinpylvään ja että kaupungilla on oikeus ottaa haltuunsa osia saaresta ja täyttää saaren ja mantereen välisiä salmia korvauksetta 3 kuukauden kuluttua siitä, kun asiasta on ilmoitettu vuokraajalle.

Oulunkylän tallialue. Oulunkylän ns. tallialue, Sarkapelto 1, vuokrattiin ⁷⁾ edelleen v:ksi 1948 johtaja V. Rajalalle entisin ehdoin 1 200 mk:n vuosivuokrasta.

Haagan koiratarha. Johtaja V. Aschanille Haagasta koiratarhan pitämistä varten vuokratun alueen vuokrasopimusta päätettiin ⁸⁾ jatkaa 2 vuotta eli joulukuun 31 p:ään 1950 entisin ehdoin.

Bensiininjakelupaikkoja koskevien vuokrasopimusten pidentäminen. Trustivapaa bensiini oy:lle v. 1936 Haagan 3 kauppalanosan korttelin n:o 74 tonttiin n:o 2 rajoittuvalta, Länsipuistotietä varten varatulta alueelta vuokrattua bensiininjakelupaikkaa sekä liikemies V. Matilaiselle Pakilasta Tuomarinkyläntien ja Alkutien risteyksestä vuokrattua bensiininjakelupaikkaa koskevia vuokrasopimuksia päätettiin ⁹⁾ pidentää tammikuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään 1948 ja määrättiin edellisen paikan vuosivuokra 30 000 mk:ksi ja jälkimmäisen 4 500 mk:ksi.

Väliaikaisen bensiininmyyntikioskin pitäminen. Oy. Shell ab. oikeutettiin ¹⁰⁾ pitämään korttelissa n:o 601 avoinna tilapäistä bensiininmyyntikioskia niin kauan kuin tontille rakennettava varsinainen huoltoasema on valmistunut kuitenkin enintään toukokuun 1 p:ään 1952 ja ehdoin, että yhtiö sitoutuu siirtämään pois tämän tilapäisrakennuksen 2 viikon kuluessa kaupungin sitä vaatiessa. Samalla hyväksyttiin väliaikaisen bensiininmyyntikioskin piirustukset.

Autohuoltoaseman rakentaminen Kulosaareen. Oy. Nobel-Standard ab:lle päätettiin ¹¹⁾ vuokrata Kulosaareen Herttoniemen valtatie ja Kulosaarentien välisessä kulmauksessa olevan bensiininjakeluaseman yhteyteen n. 1 150 m²:n suuruinen lisäalue autohuoltoasemaa varten v:ksi 1949 60 000 mk:n vuosivuokrasta tavanmukaisin ehdoin.

Asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirto. Kertomusvuoden aikana hyväksyttiin seuraavien asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirto:

¹⁾ Kiint. lautak. 12 p. tammik. 27 §. — ²⁾ S:n 22 p. maalisk. 440 §. — ³⁾ S:n 10 p. toukok. 679 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. jouluk. 1 754 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. helmik. 287 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. huhtik. 524 §. — ⁷⁾ Tonttij. 12 p. helmik. 70 §. — ⁸⁾ Kiint. lautak. 26 p. huhtik. 600 §. — ⁹⁾ S:n 9 p. helmik. 187 § ja 16 p. helmik. 238 §. — ¹⁰⁾ S:n 9 p. elok. 1 078 §. — ¹¹⁾ S:n 13 p. jouluk. 1 693 §.

Tontti tai palsta	Uusi vuokraaja
10 kaup.osa, kortt. n:o 277, tontti n:o 6	Vesiteknillinen insinööritoimisto oy. Vesto ¹⁾
10 » » » 277, » » 8	Vesiteknillinen insinööritoimisto oy. Vesto ²⁾
16 » huvila-alue n:o 8	Seppä A. M. Almin oikeudenomistajat ³⁾
16 » » » 11	Rouva H. J. Kotivirta ⁴⁾
21 » kortt. n:o 650, tontti n:o 69	Pu-Ka-La oy. ⁵⁾
21 » » » 653, » » 15	Arkkitehti O. Ottelin ⁶⁾
21 » » » 658, » » 24	Elokuvalaborantti A. Laurinen ⁷⁾
21 » » » XVII, » » 7	Rouva B. Stenroos ⁸⁾
22 » » » 530, » » 12	Rouva E. Nummela ⁹⁾
22 » » » 536, » » 25	Rouva A. I. Aalto ¹⁰⁾
22 » » » 540, » » 2	Rakennusmestarit F. Voutilainen ja A. Kaljunen ¹¹⁾
22 » » » 547, » » 7	Rouva M. J. Saarinen ¹²⁾
22 » » » 551, » » 3	Rouva A. J. Mutru ¹³⁾
22 » » » 551, » » 10	Rouva I. M. Marjomäki ¹⁴⁾
22 » » » 697, » » 15	Malmin puutyö oy. ¹⁵⁾
23 » » » 904, » » 15	Työnjohtaja H. Lundberg ¹⁶⁾
23 » » » 907, » » 9	Rouva L. V. Rannan oikeudenomistajat ¹⁷⁾
23 » » » 907, » » 15	Rouva M. Luoto ¹⁸⁾
23 » » » 915, » » 18	Rouva A. Kaulén ja neiti H. Lähteenmäki ¹⁹⁾
23 » » » IX, » » 2	Vahtimestari I. Petäjäinen ²⁰⁾
25 » » » 823, » » 15	Aluelääkäri H. ja rouva U. Blomberg ²¹⁾
25 » » » 823, » » 17	Insinööri A. E. Leino ²²⁾
25 kaup.osa, kortt. n:o 823, tontti n:o 18	Ekonomi M. Hasari ²³⁾
25 » » » 861, » » 6	Insinöörinrouva H. Valle ²⁴⁾
25 » » » 861, » » 15	Kivityöntekijä O. J. Koivurinnan oikeudenomistajat ²⁵⁾
25 » » » 867, » » 34	Aviopolisot K. ja E. Kajander ²⁶⁾
25 » » » 868, » » 3	Autoilija J. A. Odell ²⁷⁾
25 » » » 891, » » 9	Varikonpäällikkö K. J. ja rouva A. Tuliara ²⁸⁾
25 » » » 891, » » 46	Vuorineuvos C. G., rouva K. ja ekonomi E. Herlitz ²⁹⁾
25 » » » 892, » » 8	Postivirkailija P. Kiesi ³⁰⁾
26 » » » 981, » » 11, puolet	Suomen nuorten kristillinen liitto ³¹⁾
26 » » » 983, » » 8	Kersantti A. Tuovinen ³²⁾
26 » » » 987, » » 11	Rouva H. Dahlberg ³³⁾
26 » » » 987, » » 36	Harjantekijä V. A. Mustonen ³⁴⁾
26 » » » 988, » » 4	Professori L. Simons ³⁵⁾
26 » » » 989, » » 29	Ompeluliikkeenharjoittaja T. E. Ronkainen ³⁶⁾
26 » » » 992, » » 9	Toimitusjohtaja A. A. Hyryläinen ³⁷⁾
26 » » » 992, » » 16	Osastonpäällikkö V. E. ja rouva A. S. Malin ³⁸⁾
26 » » » 993, » » 14	Rouva L. Tillander ³⁹⁾
Haaga, kortt. n:o 73, huvila-alue n:o 3	Varastonhoitaja E. A. Soipio, rouva H. Haverson, kapteeni P. F. ja neiti L. L. Ståhl ⁴⁰⁾
S:n Tomt 2 KVRN 2 ⁵¹⁰	Rouva F. ja autoilija E. W. Tainio ⁴¹⁾
S:n Tomt 13 KV 4 RN 2 ²⁸³	Kauppias M. Kousa ⁴²⁾
Herttoniemi, huvila-alue n:o 26	Junailija K. V. Lindforsin oikeudenomistajat ⁴³⁾
» » » 29	Veturinkuljettaja A. Vatka ⁴⁴⁾
» » » 46 a	Maanviljelijä F. ja rouva E. Haapanen ⁴⁵⁾
» » » 46 b	Tullivartija A. Hjelmin oikeudenomistajat ⁴⁶⁾
» » » 68	Mekaanikko A. Lampinen ⁴⁷⁾
» » » 73	Maanviljelijä E. Jeskanen ⁴⁸⁾

1) Tonttij. 29 p. syysk. 532 §. — 2) S:n 26 p. helmik. 111 §. — 3) S:n 12 p. helmik. 92 §. — 4) S:n 12 p. helmik. 96 §. — 5) S:n 29 p. syysk. 539 §. — 6) S:n 18 p. elok. 441 §. — 7) S:n 26 p. toukok. 296 §. — 8) S:n 29 p. syysk. 533 §. — 9) S:n 26 p. helmik. 110 §. — 10) S:n 7 p. lokak. 553 §. — 11) S:n 18 p. elok. 424 §. — 12) S:n 2 p. jouluk. 669 §. — 13) S:n 26 p. toukok. 286 §. — 14) S:n 14 p. tammik. 33 § ja 2 p. jouluk. 668 §. — 15) S:n 2 p. jouluk. 667 §. — 16) S:n 10 p. maalisk. 135 § ja 7 p. huhtik. 192 §. — 17) S:n 1 p. syysk. 466 §. — 18) S:n 7 p. huhtik. 190 §. — 19) S:n 24 p. maalisk. 161 §. — 20) S:n 21 p. lokak. 590 §. — 21) S:n 15 p. syysk. 497 §. — 22) S:n 30 p. kesäk. 367 §. — 23) S:n 4 p. marrask. 616 §. — 24) S:n 4 p. marrask. 617 §. — 25) S:n 15 p. syysk. 499 §. — 26) S:n 29 p. tammik. 43 §. — 27) S:n 29 p. tammik. 44 §. — 28) S:n 2 p. kesäk. 322 §. — 29) S:n 29 p. tammik. 45 § ja 15 p. syysk. 498 §. — 30) S:n 18 p. elok. 440 §. — 31) S:n 10 p. maalisk. 130 §. — 32) S:n 26 p. helmik. 115 §. — 33) S:n 29 p. tammik. 48 §. — 34) S:n 14 p. tammik. 31 §. — 35) S:n 2 p. jouluk. 666 §. — 36) S:n 29 p. syysk. 529 §. — 37) S:n 26 p. helmik. 114 § ja 29 p. syysk. 530 §. — 38) S:n 26 p. helmik. 113 §. — 39) S:n 12 p. helmik. 91 § ja 2 p. jouluk. 663 §. — 40) S:n 10 p. maalisk. 131 §. — 41) Kiint. lautak. 25 p. lokak. 1389 §. — 42) Tonttij. 12 p. helmik. 90 §. — 43) S:n 26 p. toukok. 297 §. — 44) S:n 2 p. kesäk. 323 §. — 45) S:n 21 p. lokak. 592 §. — 46) Kiint. lautak. 8 p. maalisk. 354 §. — 47) Tonttij. 10 p. maalisk. 132 § ja 22 p. huhtik. 224 §. — 48) S:n 1 p. syysk. 467 §.

Tontti tai palsta	Uusi vuokraaja
Herttoniemi, kortt. n:o 111, tontti n:o 4	Sorvari A. Eerikäinen ¹⁾
» » » 112, » » 5	Rikosetsivä J. A. ja rouva H. V. Linna ²⁾
» » » 114, » » 10	Rouva A. M. Nevanperä ³⁾
» » » 114, » » 13	Konttoristi P. Vihma ⁴⁾
» » » 114, » » 19	Makkaratyöntekijä L. Koponen ⁵⁾
» » » 115, » » 11	Myyntipäällikkö O. Keramaa ⁶⁾
Kumpula, » » 926, » » 88	Muurari A. V. ja radiosähkötäjä U. A. Louhimo ⁷⁾
» » » 927, » » 73	Autonkuljettaja A. O. Helenius ⁸⁾
» » » 937, » » 37	Talonmistaja V. S. Evanderin oikeudenomistajat ⁹⁾
» » » 939, » » 35	Autonkuljettaja A. ja rouva E. Salonen ¹⁰⁾
» » » 942, » » 23 ja 25	Kamreeri V. Koivula ja hovioikeudenauskult. O. Kalliola ¹¹⁾
Marttila » » 6, » » 5	Liikkeenharjoittaja E. V. Rapo ¹²⁾
Maunula » » 224, » » 40	Johtaja O. Lind ¹³⁾
Meilahti, huvila-alue n:o 27 b, It. Pukkisaari	Arkkitehti Y. Lindegren ¹⁴⁾
Morsian, saari	Rouva B. Lindholm ¹⁵⁾
Oulunkylä, It. huvilaryhmä, Myllypelto n:o 2	Rouva E. L. Knape ¹⁶⁾
S:n Länt. huvilaryhmä, Suursuo n:o 3 b	Latoja Ä. L. ja rouva T. T. Nylund ¹⁷⁾
S:n » » » 6	Herra O. R. Anttila ¹⁸⁾
Pakila, kortt. n:o 112, tontti n:o 2	Autoilija H. ja rouva E. Vehto ¹⁹⁾
» » » 112, » » 3	Osastonpäällikkö E. O. ja rouva S. Koskinen ¹⁹⁾
» » » 112, » » 4	Rakennustyöntekijä M. ja rouva H. Lahdenmäki ¹⁹⁾
» » » 122, » » 3	Betoniraudoittaja J. E. Koponen ²⁰⁾
» » » 132, » » 1	Poliisikonstaapeli T. ja rouva I. Silvennoinen ¹⁹⁾
» » » 132, » » 2	Nosturihoitaja F. ja rouva L. Koli ¹⁹⁾
» » » 132, » » 3	Varastomies T. ja rouva L. Katajainen ¹⁹⁾
» » » 132, » » 4	Osastosihteeri T. ja rouva L. Viljamaa ¹⁹⁾
» kortt. n:o 132, tontti n:o 5	Rakennustyöntekijä T. ja rouva L. M. Metsälampi ²¹⁾
» » » 132, » » 2	Maalari T. ja rouva U. Luotola ²¹⁾
» » » 133, » » 6	Työnjohtaja S. ja rouva T. Silvennoinen ²¹⁾
» » » 133, » » 3	Viilaaja A. J. ja rouva E. Vilja ²¹⁾
» » » 133, » » 4	Valaja A. ja rouva K. Vehviläinen ²¹⁾
» » » 133, » » 5	Väepeli V. ja rouva H. Möller ²¹⁾
» » » 133, » » 6	Erikoismestari T. ja rouva A. Peltola ²¹⁾
» » » 133, » » 7	Kirjaltaja U. ja rouva L. Jokinen ²¹⁾
» » » 133, » » 8	Teknikko V. ja jalkinetyöntekijä J. Mattila ²¹⁾
» » » 133, » » 9	Autonkuljettaja V. E. ja rouva A. Salonen ²¹⁾
» » » 133, » » 10	Varastonhoitaja T. ja rouva A. Ärväs ²¹⁾
» » » 133, » » 11	Kenkätehtaantyyöntekijä L. ja rouva A. Araneva ²¹⁾
» » » 134, » » 1	Työntutkija K. O. ja rouva D. Holopainen ²¹⁾
» » » 134, » » 2	Autonkuljettaja V. R. ja rouva V. Weckström ²¹⁾
» » » 134, » » 3	Maalari E. ja rouva A. L. Sormunen ²¹⁾
» » » 134, » » 4	Mattomies L. ja rouva A. Sääski ²¹⁾
» » » 134, » » 5	Myymläntarkastaja P. ja rouva A. Manninen ²¹⁾
» » » 134, » » 6	Työlaitosten esimies E. E. ja rouva I. Tapola ²¹⁾
» » » 134, » » 7	Ompelija T. Pennilä ²¹⁾
» » » 134, » » 8	Autonkuljettaja M. ja rouva M. Poutanen ²¹⁾
» » » 134, » » 9	Autonasentaja R. E. ja rouva T. Hellman ²¹⁾
» » » 134, » » 10	Sähkötekniikko E. ja rouva H. Lemetti ²¹⁾
» » » 135, » » 4	Diplomi-insinööri E. T. ja rouva K. H. Vienonen ²¹⁾
» » » 135, » » 5	Maalarimestari M. ja rouva L. Ovaskainen ²¹⁾
» » » 135, » » 6	Koneasentaja J. E. ja rouva K. M. Kaartinen ²¹⁾
Pasila, » » 560, » » 1 puolet	Massatyöntekijä J. J. ja autonasentaja B. Kaltala ²²⁾
» » » 560, » » 1 »	Toimitusjohtaja J. A. Haapasalo ²³⁾
» » » 565, » » 4	Veturinkuljettaja J. H. Aallon oikeudenomistajat ²⁴⁾
Pirkkola, » » 223, » » 57	Rakennusmestari K. O. Nyman ²⁵⁾

¹⁾ Tonttij. 29 p. syysk. 527 §. — ²⁾ S:n 29 p. syysk. 528 §. — ³⁾ S:n 29 p. syysk. 531 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. syysk. 538 §. — ⁵⁾ 21 p. lokak. 595 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. syysk. 534 §. — ⁷⁾ S:n 23 p. jouluk. 706 §. — ⁸⁾ S:n 24 p. maalisk. 138 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. huhtik. 225 §. — ¹⁰⁾ S:n 21 p. lokak. 593 §. — ¹¹⁾ S:n 14 p. tammik. 36 §. — ¹²⁾ S:n 26 p. helmik. 102 §. — ¹³⁾ S:n 24 p. maalisk. 139 §. — ¹⁴⁾ S:n 14 p. tammik. 32 § ja 26 p. toukok. 285 §. — ¹⁵⁾ S:n 29 p. tammik. 47 §. — ¹⁶⁾ Kiint. lautak. 11 p. lokak. 1339 §. — ¹⁷⁾ Tonttij. 14 p. tammik. 37 §. — ¹⁸⁾ S:n 26 p. toukok. 295 §. — ¹⁹⁾ S:n 26 p. toukok. 287 §. — ²⁰⁾ S:n 29 p. tammik. 46 §. — ²¹⁾ S:n 26 p. toukok. 287 §. — ²²⁾ S:n 29 p. tammik. 61 §. — ²³⁾ S:n 26 p. helmik. 112 §. — ²⁴⁾ S:n 2 p. kesäk. 318 §. — ²⁵⁾ S:n 21 p. lokak. 591 §.

Tontti tai palsta	Uusi vuokraaja
Pirkkola, kortt. n:o 226, tontti n:o 9	Rouva I. Pekki ¹⁾
» » » 228, » » 35	Talonomistaja P. ja rouva A. S. Tiainen ²⁾
» » » 228, » » 38	Liikkeenharjoittaja A. A. Johansson ³⁾
» » » 228, » » 39	Viilaaaja M. Pirhonen ⁴⁾
» » » 231, » » 5	Makkaratyöntekijä A. I. ja rouva K. Heloaro ⁵⁾
» » » 231, » » 13	Maanviljelijä S. Hannula ⁶⁾
» » » 233, » » 5	Konepajaharjoittelija M. T. J. Salminen ja ylioppilas M. J. ja rouva R. H. Ylihärtilä ⁷⁾
» » » 233, » » 9	Myymlänhoitaja O. Kahila ⁸⁾
» » » 234, » » 3	Aviopuolisot A. ja K. Kähärä ⁹⁾
» » » 234, » » 9	Sähköasentaja A. A., rouva E. ja neiti A. E. Helen sekä rouva A. E. Vikman ¹⁰⁾
» » » 234, » » 17	Oikolukija T. A. Böök ¹¹⁾
» » » 234, » » 22	Rouva R. ja lapset O. E. ja V. Kuronen ¹²⁾
» » » 235, » » 9	Liikemies N. Suvio ¹³⁾
» » » 235, » » 15	Liikemies E. J. Suokas ¹⁴⁾
» » » 235, » » 28	Asentaja O. Varjonen ¹⁵⁾
» » » 269, » » 4	Varastonhoitaja A. O. Anttonen ¹⁶⁾
» » » 269, » » 14	Jaostopäällikkö V. Teräväinen ¹⁷⁾
Reimars » » 21, » » 9	Vahtimestari F. J. Åbergin oikeudenomistajat ¹⁸⁾
» » » 25, » » 2	Rouva E. Breitholtz ¹⁹⁾
Tapanila, Aurinkomäki RN 1 ³⁸⁹⁾	Valokuvaaja V. ja rouva T. A. Nieminen ²⁰⁾
Tullisaari, Bergvik	Arkkitehti K. G. V. Vuorio ²¹⁾

Asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirron yhteydessä tontin vuokraoikeuteen rakennuksineen kiinnitetyt kaupungin myöntämät lainat järjestettiin.

Kahvila-ruokalan vuokraoikeuden siirto. Herttoniemessä Porvoontien ja Degeröntien risteyksessä olevan kahvila-ruokalan 150 m²:n suuruisen tontin vuokraoikeus päätettiin²²⁾ anomuksesta siirtää rouva L. Nyholmille toukokuun 1 p:stä 1948 lukien ja vahvistettiin tontin kuukausivuokraksi 5 000 mk.

Vuokraoikeuden siirto. Ammattiopetuslaitosten johtokunnan käyttöön nuorison askarteluparakkia varten Eläintarhan kansakoulun pohjoispuolelta luovutetun 1 000 m²:n suuruisen alueen vuokraoikeus merkittiin²³⁾ siirtyneeksi nuorisotyölautakunnan hallintaan tammikuun 1 p:stä 1948 lukien.

Taivalsaaren alueen varaaminen olympiakisoja varten. Merkittiin tiedoksi kaupungin-hallituksen päätös Taivalsaaren alueen varaamisesta olympiakisoja varten ja päätettiin²⁴⁾ irtisanoa Ovila oy:n vuokraoikeus Taivalsaareissa olevaan 1 000 m²:n suuruisen alueeseen huhtikuun 30 p:stä 1949 lukien.

Mäkelän varastoalueet. Vuoden aikana vuokrattiin Mäkelän varastoalueita mm. seuraavasti: korttelin n:o X tontti n:o 3 helmikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään 1948 50 000 mk:n vuosivuokrasta Pelti- ja vaskisepänilike V. V. Nyströmille ja huhtikuun 1 p:stä alkaen K. E. Ehrnstén Metallikutomo nimiselle toiminimelle²⁵⁾; saman korttelin tontti n:o 5 helmikuun 1 p:stä 1948 lukien 52 000 mk:n vuosivuokrasta rakennusmestari V. Teerikankaalle²⁶⁾; korttelin n:o VIII tontit n:o 2, 3 ja 4 helmikuun 1 p:stä 1948 alkaen 166 000 mk:n vuosivuokrasta Somakalusto oy:lle²⁷⁾; korttelin n:o VI tontti n:o 3 helmikuun 16 p:stä 1948 lukien 60 000 mk:n vuosivuokrasta Koneliike Y. J. Sara-aholle²⁸⁾; korttelin n:o X tontti n:o 3 huhtikuun 1 p:stä 1948 alkaen 50 000 mk:n vuosivuokrasta K. E. Ehrnstén Metallikutomo nimiselle toiminimelle²⁹⁾; korttelin n:o XII varastoalue n:o 2 kesäkuun 1 p:stä 1948 lukien 54 000 mk:n vuosivuokrasta Permantomassaliike Hei-

¹⁾ Tonttij. 22 p. heinäk. 406 §. — ²⁾ S:n 23 p. jouluk. 705 §. — ³⁾ S:n 23 p. jouluk. 704 §. — ⁴⁾ S:n 14 p. tammik. 41 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. kesäk. 347 §. — ⁶⁾ S:n 14 p. tammik. 34 § ja 15 p. syysk. 493 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. toukok. 298 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. syysk. 494 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. helmik. 116 §. — ¹⁰⁾ S:n 2 p. jouluk. 664 §. — ¹¹⁾ S:n 2 p. jouluk. 665 §. — ¹²⁾ S:n 2 p. jouluk. 674 §. — ¹³⁾ S:n 16 p. kesäk. 346 §. — ¹⁴⁾ S:n 23 p. jouluk. 713 §. — ¹⁵⁾ S:n 7 p. huhtik. 191 §. — ¹⁶⁾ S:n 5 p. elok. 414 §. — ¹⁷⁾ S:n 14 p. tammik. 35 §. — ¹⁸⁾ S:n 10 p. maalisk. 133 §. — ¹⁹⁾ S:n 2 p. jouluk. 671 §. — ²⁰⁾ S:n 21 p. lokak. 594 §. — ²¹⁾ Kiint. lautak. 21 p. kesäk. 896 §; ks. tämän kert. II osan s. 45. — ²²⁾ Tonttij. 22 p. huhtik. 213 §. — ²³⁾ S:n 29 p. syysk. 516 §. — ²⁴⁾ Kiint. lautak. 30 p. elok. 1 135 § ja tonttij. 29 p. syysk. 515 §. — ²⁵⁾ Tonttij. 29 p. tammik. 52 § ja 7 p. huhtik. 169 ja 170 §. — ²⁶⁾ S:n 29 p. tammik. 53 §. — ²⁷⁾ S:n 29 p. tammik. 54 §. — ²⁸⁾ S:n 12 p. helmik. 85 §. — ²⁹⁾ S:n 7 p. huhtik. 170 §.

nonen oy:lle ¹⁾); korttelin n:o XIII tontti n:o 5 kesäkuun 1 p:stä 1948 lukien 52 500 mk:n vuosisuokrasta Romuhuolinta nimiselle toiminimelle ²⁾); korttelin n:o XII tontti n:o 3 heinäkuun 1 p:stä 1948 lukien 90 000 mk:n vuosisuokrasta Paperihankinta nimiselle toiminimelle ³⁾); korttelin n:o XII tontti n:o 1 kesäkuun 1 p:stä 1948 lukien 36 000 mk:n vuosisuokrasta herra E. Luodolle ⁴⁾); korttelin n:o XIII tontti n:o 2 kesäkuun 1 p:stä 1948 lukien 30 000 mk:n vuosisuokrasta herra F. B. Johanssonille ⁵⁾); korttelin n:o XII tontti n:o 1 heinäkuun 1 p:stä 1948 lukien 64 800 mk:n vuosisuokrasta Oy. Kolmeks ab:lle ⁶⁾); korttelin n:o II tontti n:o 1 heinäkuun 1 p:stä 1948 lukien 48 000 mk:n vuosisuokrasta Uusi paperikeskus oy:lle ⁷⁾); korttelin n:o VI tontit n:o 2 ja 3 heinäkuun 1 p:stä 1948 lukien 88 000 mk:n vuosisuokrasta rakennusmestari A. Euramaalle ⁸⁾); korttelin n:o X tontti n:o 4 elokuun 16 p:stä 1948 lukien 83 600 mk:n vuosisuokrasta Puunjalostustehdas Vamma oy:lle ⁹⁾); korttelin n:o X tontti n:o 5 lokakuun 1 p:stä 1948 lukien 62 400 mk:n vuosisuokrasta Permantomassaliike Heinonen oy:lle ¹⁰⁾); ja korttelin n:o XIII tontit n:o 1 ja 3 lokakuun 15 p:stä 1948 lukien 90 000 mk:n vuosisuokrasta Järvelän tehtaas oy:lle ¹¹⁾).

Somakalusto oy:lle varastokorttelista n:o VIII vuokrattujen tonttien n:o 3 ja 4 pinta-ala päätettiin ¹²⁾ anomuksesta merkitä 1 520 m²:n suuruiseksi ja vahvistettiin vuosisuokraksi 91 200 mk joulukuun 16 p:stä 1948 lukien sekä siirrettiin ¹³⁾ anomuksesta tonttien vuokraoikeus Uittokalusto oy:lle marraskuun 29 p:stä 1948 lukien.

Edellä luetellut vuokrasopimukset tehtiin yleensä 3 kuukauden irtisanomisajoin ja kullekin vuokraajalle kuului omalta osaltaan timenteko ja sen kunnossapito.

Rakentamo ja maalaamo T. Niemisen vuokraoikeus Mäkelän varastokorttelin n:o X tonttiin n:o 4 päätettiin ¹⁴⁾ siirtää anomuksesta Koru-teos oy:lle huhtikuun 1 p:stä 1948 lukien ja vahvistettiin vuosisuokraksi 70 000 mk; korttelin n:o V tonttien n:o 4, 5, 6 ja 7, joiden yhteinen pinta-ala on 2 820 m², vuokraajaksi päätettiin ¹⁵⁾ merkitä Mikon-auto oy. (ent. Helsingin käytetyt auto-osat oy.) huhtikuun 1 p:stä 1948 lukien ja määrättiin vuosisuokraksi 96 000 mk; ja korttelin n:o III tonttien n:o 1 ja 2, joiden yhteinen pinta-ala on 860 m², vuokraajaksi päätettiin ¹⁶⁾ merkitä Kivi- ja marmorijalostamo M. Saarinen huhtikuun 1 p:stä 1948 lukien ja vahvistettiin vuosisuokraksi 36 400 mk.

Kyläsaaren varastoalue. Vuoden kuluessa vuokrattiin Kyläsaaren varastoalueelta alueita mm. seuraavasti: varastoalueelta n:o II 200 m²:n suuruinen alue veneenrakentaja J. A. Kärjelle 2 viikon irtisanomisajoin 1 000 mk:n kuukausivuokrasta ja 1 000 m²:n suuruinen alue Metallij- ja villateollisuus oy:lle toukokuun 15 p:stä 1948 lukien 2 viikon irtisanomisajoin 10 000 mk:n kuukausivuokrasta ¹⁷⁾).

Rakennus oy. Cultor nimiselle yhtiölle päätettiin ¹⁸⁾ vuokrata tammikuun 1 p:stä 1949 lukien yhteensä 3 080 m²:n suuruinen varastoalue 148 000 mk:n vuosisuokrasta. Kaupungilla oli oikeus korvauksetta alueen läpikulkuun sen itäpuolelle jäävän vesialueen käyttämistöiden ajaksi, jos se kaupungin taholta katsottiin tällöin tarpeelliseksi.

Oy. Wager ab:lle vuokrattiin ¹⁹⁾ joulukuun 1 p:stä 1948 lukien 500 m²:n suuruinen tilapäinen varastoalue 2 viikon irtisanomisajoin 5 000 mk:n kuukausivuokrasta.

Heteka oy:lle vuokrattujen varastokorttelin n:o III tonttien n:o 13 ja 14 vuokraoikeutta päätettiin ²⁰⁾ jatkaa 6 kuukauden irtisanomisajoin elokuun 1 p:stä 1948 lukien 120 000 mk:n vuosisuokrasta.

Kyläsaaren varastoalueen korttelin n:o VII tonttien n:o 5 ja 6 a vuokraoikeus siirrettiin ²¹⁾ anomuksesta Hakaniemen Kauppa oy:lle ja J. K. Koskinen nimiselle toimimelle yhteisesti helmikuun 1 p:stä 1948 alkaen ja vahvistettiin vuosisuokraksi 124 000 mk; korttelin n:o X tontin n:o 1 vuokraoikeus siirrettiin ²²⁾ anomuksesta Huhtamäki-yhtymä oy:lle helmikuun 16 p:stä 1948 lukien 6 kuukauden irtisanomisajoin ja vahvistettiin vuosisuokraksi 180 000 mk; sekä korttelin n:o VI tonttien n:o 1 ja 6 ja korttelin n:o VII tonttien n:o 1 ja 6 vuokraoikeus siirrettiin ²³⁾ anomuksesta joulukuun 1 p:stä 1948 lukien Paperinkäyttö oy:lle ja vahvistettiin korttelin n:o VII tontin n:o 6 vuosisuokraksi.

¹⁾ Tonttij. 12 p. toukok. 254 §. — ²⁾ S:n 12 p. toukok. 258 §. — ³⁾ S:n 26 p. toukok. 272 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. toukok. 273 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. toukok. 274 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. kesäk. 341 §. — ⁷⁾ S:n 16 p. kesäk. 342 §. — ⁸⁾ S:n 22 p. heinäk. 395 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. elok. 420 §. — ¹⁰⁾ S:n 7 p. lokak. 551 §. — ¹¹⁾ S:n 4 p. marrask. 605 §. — ¹²⁾ S:n 29 p. syysk. 512 §. — ¹³⁾ S:n 2 p. jouluk. 672 §. — ¹⁴⁾ S:n 24 p. maalisk. 149 §. — ¹⁵⁾ S:n 24 p. maalisk. 151 §. — ¹⁶⁾ S:n 24 p. maalisk. 158 §. — ¹⁷⁾ S:n 7 p. huhtik. 176 § ja 26 p. toukok. 276 §. — ¹⁸⁾ S:n 18 p. marrask. 628 §. — ¹⁹⁾ S:n 2 p. jouluk. 654 §. — ²⁰⁾ S:n 23 p. jouluk. 686 §. — ²¹⁾ S:n 14 p. tammik. 4 §. — ²²⁾ S:n 12 p. helmik. 84 §. — ²³⁾ S:n 2 p. jouluk. 650 §.

vuokraksi 85 000 mk ja korttelin n:o VII tontin n:o 1 ja korttelin n:o VI tonttien n:o 1 ja 6 vuosivuokraksi 200 000 mk. Kauperaiteiden pito-oikeudesta tontin ja rautatie-raitteen välillä veloitettiin 1 800 mk.

Yhtyneet kuvalehdet oy., jolle on vuokrattu varastokorttelin n:o VIII tontti n:o 2 oikeutettiin ¹⁾ pitämään tontillaan alivuokralaista joulukuun 31 p:ään 1948.

Aikaisemmin tehtyjä Kyläsaaren varastoaluetta koskevia vuokrasopimuksia pidennettiin ²⁾ mm. 5 tapauksessa ja vahvistettiin alueille uudet vuokrat.

Uudenpellon varastoalue. Vuoden aikana vuokrattiin Uudenpellon varastoalueita mm. seuraavasti: varastotontti n:o 22 Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitolle heinäkuun 1 p:stä 1948 lukien 50 000 mk:n vuosivuokrasta ³⁾; tontti n:o 27 Helsingin romuliikkeelle lokakuun 15 p:stä 1948 lukien 72 000 mk:n vuosivuokrasta ⁴⁾; varastoalue n:o 25 ent. Reijolankadun kolmiosta kesäkuun 1 p:stä 1949 lukien Bensiininkuluttajain oy:lle 60 000 mk:n vuosivuokrasta ⁵⁾; ja tontti n:o 24 b marraskuun 15 p:stä 1948 herroille U. R. Koskiselle ja E. Heikkiselle 30 000 mk:n vuosivuokrasta ⁶⁾. Vuokrasopimukset tehtiin 3 kuukauden irtisanomisajoin ja jokaiselle vuokraajalle kuului omalta osaltaan tienteko ja sen kunnossapito.

Uudenpellon varastotontin n:o 6 vuokraoikeus päätettiin ⁷⁾ anomuksesta siirtää Jääkone oy:lle huhtikuun 9 p:stä 1948 lukien ja vahvistettiin tontin vuosivuokraksi 84 000 mk heinäkuun 1 p:stä 1948 lukien; syyskuun 1 p:stä 1948 lukien merkittiin tontin pinta-alaksi 1 300 m² ja vuosivuokraksi vahvistettiin 78 000 mk.

Varastotontin n:o 14 vuokraoikeus päätettiin ⁸⁾ anomuksesta siirtää Kumijaloste Parkkinen ja K:n:i oy:lle tammikuun 1 p:stä 1949 lukien ja vahvistettiin vuosivuokraksi 60 000 mk.

Uudenpellon varastoalueen eteläpuolelta päätettiin ⁹⁾ vuokrata huhtikuun 26 p:n ja toukokuun 10 p:n 1948 väliseksi ajaksi n. 200 m²:n suuruinen alue talliteltan pystyttämistä varten Lasten Päivän sirkuksen hevosille 1 000 mk:n vuosivuokrasta.

Vallilan metsästä vuokratut alueet. Vuoden kuluessa hyväksyttiin mm. seuraavat vuokraoikeuden siirrot: uuttaaja Y. Teittiselle vuokratun 700 m²:n suuruisen tontin vuokraoikeus siirrettiin ¹⁰⁾ anomuksesta Auto-pelti oy:lle helmikuun 1 p:stä 1948 lukien 54 000 mk:n vuosivuokrasta; liikkeenharjoittaja P. V. Laaksoselle vuokratun 1 200 m²:n suuruisen alueen vuokraoikeus siirrettiin ¹¹⁾ anomuksesta Ka-Vi-Ka oy:lle tammikuun 1 p:stä 1948 lukien 60 000 mk:n vuosivuokrasta; Auto-pelti oy:lle vuokratun 900 m²:n suuruisen tontin vuokraoikeus siirrettiin ¹²⁾ anomuksesta Maalarimestarien oy:lle syyskuun 1 p:stä 1948 lukien ehdoin, että aluetta käytetään vain varastoimistarkoitukseen; ja kivenmurskausalueen vuokraoikeus siirrettiin ¹³⁾ anomuksesta Otto Wuorio ja Kumpp. nimiselle rakennusliikkeelle heinäkuun 1 p:stä 1948 lukien ja vahvistettiin vuosivuokraksi 100 000 mk.

Hitsaaja L. Laineelle Vallilan metsästä vuokrattu tontti päätettiin ¹⁴⁾ anomuksesta merkitä 1 025 m²:n suuruiseksi elokuun 1 p:stä 1948 lukien ja määrättiin vuosivuokraksi 20 500 mk.

Faneriliike L. Immasen vuokraoikeutta Vallilan metsästä vuokrattuun varastotonttiin päätettiin ¹⁵⁾ jatkaa maaliskuun 1 p:stä 1949 lukien 25 500 mk:n vuosivuokrasta.

Varastokorttelit n:o 178 ja 275. Varastokorttelin n:o 178 tonttien n:o 1 ja 2 vuokraoikeus päätettiin ¹⁶⁾ anomuksesta siirtää johtaja A. Lassilalle tammikuun 1 p:stä 1948 lukien ja vahvistettiin vuosivuokraksi 84 000 mk.

Lapis oy:lle varastokorttelista n:o 178 vuokrattujen varastoalueiden n:o 32 ja 33 vuokrasopimuksia päätettiin ¹⁷⁾ jatkaa tammikuun 1 p:stä 1949 lukien ja vuosivuokraksi vahvistettiin 153 000 mk.

Varastokorttelin n:o 275 varastoalueen n:o 28 vuokraoikeus päätettiin ¹⁸⁾ anomuksesta siirtää Asfaltti-oy. Lehtinen nimiselle yhtiölle.

¹⁾ Tonttij. 14 p. tammik. 7 §. — ²⁾ Kiint. lautak. 13 p. syysk. 1 190 § ja tonttij. 14. p. tammik. 11 §, 12 p. helmik. 68 ja 69 § ja 18 p. marrask. 627 §. — ³⁾ Tonttij. 16 p. kesäk. 340 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. lokak. 571 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. marrask. 603 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. marrask. 610 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. huhtik. 214 § ja 15 p. syysk. 489 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. lokak. 576 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. toukok. 233 §. — ¹⁰⁾ S:n 29 p. tammik. 55 §. — ¹¹⁾ S:n 12 p. helmik. 66 §. — ¹²⁾ S:n 1 p. syysk. 464 §. — ¹³⁾ S:n 30 p. kesäk. 355 §. — ¹⁴⁾ S:n 22 p. heinäk. 397 §. — ¹⁵⁾ Kiint. lautak. 22 p. marrask. 1 577 § ja tonttij. 23 p. jouluk. 687 §. — ¹⁶⁾ Tonttij. 14 p. tammik. 6 §. — ¹⁷⁾ S:n 23 p. jouluk. 688 §. — ¹⁸⁾ S:n 24 p. maalisk. 157 §.

Sörnäisten rantatien varastoalueet. Sörnäisten rantatien varastokorttelin n:o VI tonttien n:o 7 ja 8 vuokraoikeus päätettiin ¹⁾ anomuksesta siirtää M. Laineen Kivenjalostamo oy:lle toukokuun 10 p:stä 1948 ja vahvistettiin vuosivuokraksi 65 600 mk samasta päivästä lukien.

Eräiden Sörnäisten rantatien varastoalueiden vuokrasopimuksia päätettiin ²⁾ jatkaa 1 kuukauden irtisanomisajoin heinäkuun 1 p:stä 1948 lukien toistaiseksi.

Oulunkylän varastokortteli n:o III. Oulunkylän varastokortteliin n:o III alue n:o 2 päätettiin ³⁾ vuokrata Rakennusosuuskunta kansantuki nimiselle osuuskunnalle kesäkuun 1 p:stä 1948 lukien 38 500 mk:n vuosivuokrasta 3 kuukauden irtisanomisajoin.

Varastopaikan luovuttaminen stadionin pohjoispuolelle. Rakennustoimi oy:lle päätettiin ⁴⁾ luovuttaa marraskuun 1 p:stä 1948 lukien n. 900 m²:n suuruinen alue stadionin pohjoispuolella olevalta kalliolta kiilakiven varastointia varten niin pitkäksi ajaksi kuin stadionin betonityöt vaativat 2 viikon irtisanomisajoin 9 000 mk:n kuukausivuokrasta.

Jätepaperipaalien varastointi. Jätekeskus oy:lle päätettiin ⁵⁾ vuokrata elokuun 15 p:stä 1948 alkaen n. 1 000 m²:n suuruinen alue Lapinniemen länsikärjestä tilapäistä jätepaperipaalien varastointia varten 10 000 mk:n kuukausivuokrasta 2 viikon irtisanomisajoin.

Varastoalueen käyttäminen verastarkoitukseen. Osuusliike Elanto oikeutettiin ⁶⁾ pitämään varastoalueellaan Sörnäisten rantatiellä jalkinekorjaamo omaa henkilökuntaansa varten v:n 1950 loppuun ehdoin, että rakennus korjaamon osalta saatetaan työhuoneiden edellyttämään kuntoon.

Varastoalueet. Tässä kertomuksessa mainittuja varastoalueita koskevien asiain ohella käsiteltiin kertomusvuoden aikana lukuisasti muitakin tällaisia asioita, mutta tiedot näistä on vähäarvoisina jätetty pois tästä kertomuksesta.

Ätsärintien tonttia n:o 5 koskevan vuokrasopimuksen purkamisen. Koska helmikuun 26 p:nä 1944 ilmapommituksessa Vallilan korttelin n:o 543 Ätsärintien tontilla n:o 5 olevat rakennukset olivat tuhoutuneet, päätettiin ⁷⁾ purkaa rakennusmestari V. Fyhrqvistin kanssa tehty tonttia koskeva vuokrasopimus helmikuun 26 p:stä 1944 alkaen ja esittää kaupunginhallitukselle, että rakennusmestari Fyhrqvistille myönnettäisiin vuokramaksujen palauttamiseksi 6 078 mk.

Laajalahden asuntoalueen tonttien vuokralleanto. Kertomusvuoden aikana peruutettiin anomuksesta Laajalahden asuntoalueen tontteja koskevia vuokrauspäätöksiä 24 tapauksessa ⁸⁾.

Lautakunta päätti ⁹⁾, että Laajalahden asuntoalueen tontteja koskevat varauspäätökset katsotaan peruutetuiksi kolmen viikon kuluttua asianomaisille tonttien varaajille tästä peruutuspäätöksestä postitse toimitetun tiedonannon allekirjoituspäivästä. Kertomusvuoden alkupuolella peruutettiin anomuksesta Laajalahden asuntoalueelta varattuja tontteja koskevia varauspäätöksiä 16 tapauksessa ¹⁰⁾.

Makslahdentien rakentaminen. Makslahdentien leventämisen vuoksi päätettiin ¹¹⁾ muuttaa Laajalahden asuntoalueen korttelin n:o 69 tontteja n:o 2—6 koskevat vuokrasopimukset kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti ja määrätä, että muutokset astuvat voimaan heinäkuun 1 p:nä 1948.

Lauttasaaren huvila-alueen n:o 9 uudelleenjärjestely. Ekonomi O. Luumille vuokratusta Lauttasaaren huvila-alueesta n:o 9 päätettiin ¹²⁾ erottaa rouva A-M. Ottelinille eri vuokra-alueeksi n. 2 000 m²:n suuruinen alue n:o 9 a ja vuokrata se rouva Ottelinille tammikuun 1 p:stä 1948 lukien 3 kuukauden irtisanomisajoin 8 000 mk:n vuosivuokrasta ja muuten alueen n:o 9 voimassa olevin vuokraehdoin sekä alentaa ekonomi Luumille vuokratun alueen n:o 9 vuosivuokra 8 000 mka:aan tammikuun 1 p:stä 1948 alkaen.

Puolustusministeriön pystyttämät parakit. Puolustusministeriön aikoinaan kaupungin maille pystyttämien parakkien edelleen paikoillaan pitämisestä päätettiin ¹³⁾ veloittaa sisäasiainministeriötä Munkkiniemessä ja Taivaskalliolla olevista 450 m²:n suuruisista

¹⁾ Tonttij. 12 p. toukok. 232 §. — ²⁾ S:n 18 p. marrask. 626 §. — ³⁾ S:n 26 p. toukok. 275 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. marrask. 604 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. elok. 435 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. jouluk. 694 §. — ⁷⁾ Kiint. lautak. 15 p. marrask. 1 534 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. tammik. 75 § ja 1 p. marrask. 1 442 §. tonttij. 12 p. helmik. 62 § ja 7 p. huhtik. 198 §. — ⁹⁾ Kiint. lautak. 1 p. kesäk. 892 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. huhtik. 597 § ja 7 p. kesäk. 850 §, tonttij. 26 p. helmik. 101 §, 24 p. maalisk. 140 § ja 2 p. kesäk. 309 §. — ¹¹⁾ Kiint. lautak. 31 p. toukok. 777 § ja 12 p. heinäk. 957 §; ks. tämän kert. I osan s. 215. — ¹²⁾ Kiint. lautak. 21 p. kesäk. 905 §. — ¹³⁾ S:n 8 p. marrask. 1 495 §.

alueista 450 mk kuukaudessa kummastakin sekä puolustusministeriötä Taivaskalliolla olevasta 450 m²:n suuruisesta alueesta 450 mk ja Laajasalossa olevasta 3 500 m²:n suuruisesta alueesta 1 750 mk kuukaudessa marraskuun 1 p:stä 1948 alkaen 1 kuukauden irtisanomisajoin.

Kunnalliskodin sikala ja maanviljelystoiminta. Kaupungin kunnalliskodin käytössä oli tammikuun 1 p:stä 1948 alkaen ainoastaan 7 ha viljelysmaata, jonka tilitysvuokraksi määrättiin samasta päivästä alkaen 49 000 mk vuodessa.

Kaupunginvaltuuston päätettyä lakkauttaa kunnalliskodin sikalan ja kunnalliskodin maanviljelystoiminnan syyskuun 1 p:stä 1948 lukien, päätettiin ¹⁾ täten vapautuvat viljelysalueet luovuttaa tonttiosaston hallintaan ja sikalarakennus talo-osaston hallintaan.

Hyväksytyjä piirustuksia. Vuoden aikana hyväksyttiin mm. Herttoniemen ²⁾, Kumpulän ³⁾, Käpylän ⁴⁾, Laajalahden ⁵⁾, Marttilan ⁶⁾, Maunulan ⁷⁾, Pakilan ⁸⁾, Pirkkolan ⁹⁾, Pitäjänmäen ¹⁰⁾, Pukinmäen ¹¹⁾, Reijolan ¹²⁾, Reimarsin ¹³⁾, Ruskeasuon ¹⁴⁾, Taivaskallion ¹⁵⁾ ja Viikinmäen ¹⁶⁾ vuokra-alueille, sekä varasto- ja teollisuusalueille ¹⁷⁾ teetettävien uudisrakennusten piirustuksia ja sikäläisten vanhempien rakennusten muutos- ja lisärakennuspiirustuksia samoin kuin eräiden vanhempien rakennusten ¹⁸⁾ muutos- ja lisärakennuspiirustuksia sekä piirustukset lastentarha- ja terveystaloa varten korttelin n:o 116 Rajatien tontille ¹⁹⁾, Salmisaaren voimalaitosta varten ²⁰⁾, lastenseimä varten Syyriankadun pohjoispuolelle ²¹⁾, saunarakennusta varten Oulunkylän siirtolapuutarha-alueen pohjoispuolelle ²²⁾, kerhoiluparakkia varten kortteliin n:o 386 ²³⁾, pukusuojaa varten näyttämöalueelle Vesilinnanmäelle ²⁴⁾, konttorirakennusta varten Oy. Arabia ab:n tehtaiden itäpuolelle ²⁵⁾, kyllästyslaitosta varten Herttoniemeen ²⁶⁾, askarteluparakkirakennusta varten kortteliin n:o 392 ²⁷⁾, hiihtomajaa varten Viikinmäelle ²⁸⁾ ja saunarakennusta varten Talin siirtolapuutarha-alueen eteläpuolelle ²⁹⁾.

Rakennuspiirustusten hinta. Pakilan ja Marttilan omakotitonteille rakennettävien omakotirakennusten täydellisen piirustussarjan hinnaksi vahvistettiin ³⁰⁾ tilattujen piirustusten osalta 2 700 mk maaliskuun 23 p:stä 1948 alkaen.

Vakuus vuokraehtojen täyttämiseksi hyväksyttiin 2 tapauksessa ³¹⁾.

Vapaa siirto-oikeus vuokraoikeuteen. Anomuksesta myönnettiin vapaa siirto-oikeus vuokraoikeuteen 2 tapauksessa ³²⁾.

¹⁾ Tonttij. 7 p. huhtik. 189 § ja kiint. lautak. 11 p. lokak. 1 325 §. — ²⁾ Kiint. lautak. 8 p. maalisk. 347 § ja tonttij. 10 p. maalisk. 117 ja 124 §, 22 p. huhtik. 211 §, 12 p. toukok. 253 ja 255 §, 26 p. toukok. 261 §, 2 p. kesäk. 302 §, 16 p. kesäk. 332, 334 ja 343 §, 30 p. kesäk. 363 §, 22 p. heinäk. 379 ja 380 §, 1 p. syysk. 452 ja 453 §, 29 p. syysk. 507, 508 ja 536 §, 7 p. lokak. 541 §, 21 p. lokak. 559, 560 ja 561 §, 4 p. marrask. 607 ja 614 §, 18 p. marrask. 623 ja 624 §, 2 p. jouluk. 662 § ja 23 p. jouluk. 684 ja 685 §. — ³⁾ Tonttij. 14 p. tammik. 24 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. syysk. 444 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. helmik. 78 §, 22 p. huhtik. 208 § ja 22 p. heinäk. 404 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. helmik. 104 ja 107 §, 24 p. maalisk. 146 §, 7 p. huhtik. 166 §, 22 p. huhtik. 203 ja 204 §, 12 p. toukok. 239 ja 240 §, 26 p. toukok. 266 §, 22 p. heinäk. 372 §, 7 p. lokak. 542 § ja 2 p. jouluk. 649 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. helmik. 79 §. — ⁸⁾ S:n 14 p. tammik. 26 §, 29 p. tammik. 49 §, 22 p. huhtik. 202 §, 12 p. toukok. 244 §, 26 p. toukok. 262 §, 16 p. kesäk. 329 ja 331 §, 22 p. heinäk. 375 ja 376 §, 1 p. syysk. 457 §, 15 p. syysk. 478 §, 29 p. syysk. 509 § ja 4 p. marrask. 601 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. helmik. 80 §, 26 p. helmik. 105 §, 10 p. maalisk. 118 §, 24 p. maalisk. 147 §, 22 p. huhtik. 206 ja 207 §, 12 p. toukok. 241 ja 242 §, 2 p. kesäk. 301 §, 30 p. kesäk. 365 § ja 4 p. marrask. 615 §. — ¹⁰⁾ Kiint. lautak. 15 p. maalisk. 394 § ja tonttij. 2 p. kesäk. 313 § ja 1 p. syysk. 443 §. — ¹¹⁾ Tonttij. 12 p. toukok. 230 § ja 15 p. syysk. 496 §. — ¹²⁾ S:n 23 p. jouluk. 699 §. — ¹³⁾ S:n 22 p. huhtik. 212 §, 22 p. heinäk. 371 §, 18 p. elok. 433 §, 1 p. syysk. 442 §, 15 p. syysk. 477 §, ja 29 p. syysk. 510 §. — ¹⁴⁾ S:n 29 p. syysk. 522 § ja 23 p. jouluk. 703 §. — ¹⁵⁾ S:n 12 p. helmik. 82 § ja 29 p. syysk. 511 §. — ¹⁶⁾ S:n 29 p. syysk. 518 §. — ¹⁷⁾ S:n 14 p. tammik. 12 ja 14 §, 12 p. helmik. 87, 88, 94 ja 95 §, 26 p. helmik. 100 ja 109 §, 10 p. maalisk. 125 §, 24 p. maalisk. 148 ja 159 §, 7 p. huhtik. 172, 173, 174, 178 ja 199 §, 22 p. huhtik. 217 §, 12 p. toukok. 228, 229 ja 231 §, 26 p. toukok. 278 ja 290 §, 2 p. kesäk. 308, 310, 311, 312 ja 320 §, 16 p. kesäk. 344 §, 30 p. kesäk. 358 §, 22 p. heinäk. 398, 399, 400, 401, 402 ja 403 §, 5 p. elok. 412 §, 18 p. elok. 438 ja 439 §, 15 p. syysk. 489, 490, 491, 492 ja 495 §, 29 p. syysk. 519, 520, 521 ja 523 §, 7 p. lokak. 550 ja 556 §, 21 p. lokak. 577, 578 ja 579 §, 2 p. jouluk. 656, 658, 659, 660 ja 675 § ja 23 p. jouluk. 697, 698 ja 700 §. — ¹⁸⁾ S:n 14 p. tammik. 13 ja 25 §, 26 p. toukok. 291 §, 18 p. marrask. 629, 630 ja 636 § ja kiint. lautak. 19 p. huhtik. 568 §. — ¹⁹⁾ Kiint. lautak. 7 p. kesäk. 825 §. — ²⁰⁾ S:n 7 p. kesäk. 826 §. — ²¹⁾ Tonttij. 12 p. helmik. 93 §. — ²²⁾ S:n 12 p. toukok. 256 §. — ²³⁾ S:n 26 p. toukok. 279 §. — ²⁴⁾ S:n 26 p. toukok. 289 §. — ²⁵⁾ S:n 5 p. elok. 413 §. — ²⁶⁾ S:n 29 p. syysk. 524 §. — ²⁷⁾ S:n 2 p. jouluk. 657 §. — ²⁸⁾ S:n 2 p. jouluk. 661 §. — ²⁹⁾ S:n 23 p. jouluk. 696 §. — ³⁰⁾ Kiint. lautak. 22 p. maalisk. 444 §. — ³¹⁾ S:n 2 p. helmik. 150 § ja 22 p. maalisk. 436 §. — ³²⁾ S:n 10 p. toukok. 678 § ja 2 p. elok. 1 000 §.

Hellojen asentaminen Vallilan siirtolapuutarhamajoihin. Päätettiin ¹⁾, että Vallilan siirtolapuutarhamajoihin ei saa laittaa helloja, ja että viljelijä H. Uusikallion on purettava luvatta rakentamansa hella huhtikuun 15 p:ään 1948 mennessä.

Oulunkylän siirtolapuutarhapalstaa n:o 143 koskeva vuokrasopimus päätettiin ²⁾ peruuttaa vuokraajan palstan viljelemisen laiminlyönnin takia.

Oy. Ares ab:n omistamien rakennusten ja laitteiden osto. Oy. Ares ab:n Sirpalesaarella omistamat rakennukset ja laitteet päätettiin ³⁾ ostaa 5 milj. mk:n käteisellä suoritettava kauppahinnasta ja kaupunginvaltuuston vahvistamin ehdoin.

Asuntotonteilta myytyjen puiden hinta. Päätettiin ⁴⁾, että Laajalahden asuntoalueen vuokratonteilta myytyjen tai myytävien puiden hinta on vähennettävä näiden tonttien lunastus- ja kauppahinnasta.

Helsingin osakepankin ja kaupungin välinen tilitys. Helsingin osakepankin ja kaupungin välinen tilitys niistä tuloista ja menoista, joita kaupungilla on ollut v. 1947 ent. kortteleista n:o 532 ja 272 sekä Verkkosaarista päätettiin ⁵⁾ muuttaa siten, että Verkkosaarien tulot, Helsingin kaupungin halkotoimiston vuokraa korottamalla 407 040 mk:aan, ovat yhteensä 565 390 mk, josta vähennyksinä on otettava huomioon 195 393:40 mk, ja että pankille Verkkosaarien tulojen osalta suoritetaan 184 993:25 mk, sekä ehdottaa kaupunginvaltuustolle esitettäväksi, että kiinteistölautakunta oikeutettaisiin kertomusvuonna ylittämään talousarvion kiinteistöjen erinäisten menojen momenttia Sörnäs ab:n osuus yhtiön entisten vuokra-alueiden tuloista 106 696:25 mk.

Itä-Pihlajasaaren ja Lasinleikkaajansaaren palautuminen takaisin kaupungin hallintaan. Oy. Nobel-Standard ab:n kanssa, jolla on ollut vuokralla tammikuun 1 p:stä 1936 lähtien Itä-Pihlajasaaresta n. 13 200 m²:n suuruinen alue tulenarkojen nesteiden säilyttämistä varten ja asuntorakennuksia varten n. 22 680 m²:n suuruinen alue sekä samaa tarkoitusta varten n. 12 260 m²:n suuruinen Lasinleikkaajansaari kokonaisuudessaan, päätettiin ⁶⁾ sopia vuokrasuhteen loppuessa siten, että yhtiö purkaa ainoastaan pienemmän tulenarkojen nesteiden säilyttämistä varten rakennetuista suojamuureista ja sen sisässä olevan bensiniisäiliöjalustan, jolloin niiden jäännökset on upotettava mereen satamalaitoksen satamarakennusosaston osoittamaan paikkaan sitä vastaan, että vuokra-alueilla olevat rakennukset ja muut laitokset jäävät kaupungin omistukseen.

Polttoainesäiliöt. Päätettiin ⁷⁾ anomuksesta peruuttaa Tupakkatehdas Fennialle v:n 1947 lopulla myönnetty lupa polttoainesäiliöiden rakentamisesta tehdaskortteliin n:o 172.

Tunnelin rakentaminen putkijohtoja varten. Oy. Elo ab. oikeutettiin ⁸⁾ rakentamaan Herttoniemessä omistamaltaan tontilta rantaan satamarakennusosaston laatiman piirustuksen n:o XI 155 mukaan tunneli putkijohtoja varten seuraavin ehdoin: 1) myönnetty oikeus on voimassa huhtikuun 1 p:stä 1948 joulukuun 31 p:ään 1977 ja jatkuu edelleen 10 vuotta kerrallaan ellei sitä irtisanota yhtä vuotta ennen sen päättymistä, kuitenkin niin, että kaupunki on oikeutettu irtisanomaan sopimuksen ainoastaan välttämättömän yleisen tarpeen vuoksi; 2) yhtiö suorittaa kaupungille vuosittain korvauksen, joka huhtikuun 1 p:n 1948 ja maaliskuun 31 p:n 1952 välisenä aikana on 3 000 mk ja joka huhtikuun 1 p:stä 1952 alkaen on riippuvainen elinkustannusindeksistä pitämällä elokuun 1938—heinäkuun 1939 indeksiä 100 vastaavana peruskorvauksena 600 mk ja noudattaen 10 %:n vaihteluja; 3) tunneli on rakennettava satamarakennusosaston antamia määräyksiä ja sen laatimaa piirustusta noudattaen; 4) yhtiö on velvollinen vastaamaan kaikesta siitä vahingosta ja haitasta, mitä suunniteltu järjestely saattaa aiheuttaa vesijohtolaitokselle joko vesijohtoa rakennettaessa tai myöhemmin; sekä 5) muuten tavanmukaisin ehdoin.

Lisäksi päätettiin: että yhtiön on johdettava tontilleen rakennettavan tehtaansa rasvasta ja muista aineista puhdistettu jäädytysvesi mereen putkijohtoa tai tunnelia myöten niin etäälle rannasta, että siitä ei ole haittaa lähistölle; että yhtiö saa johtaa tontilta tulevat muut vedet tontin halki menevään ojaan, likavedet hajoituskaivon läpi, kunnes kaupunki rakentaa viemärin tontin viereen; ja että yhtiö ei saa sulkea tonttinsa halki menevää ojaa kaupungin luvatta.

¹⁾ Kiint. lautak. 23 p. helmik. 286 §. — ²⁾ S:n 28 p. kesäk. 931 §. — ³⁾ S:n 25 p. lokak. 1 371 §; ks. tämän kert. I osan s. 87. — ⁴⁾ S:n 1 p. marrask. 1 446 §. — ⁵⁾ S:n 5 p. huhtik. 481 § ja 14 p. kesäk. 868 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. jouluk. 1 755 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. tammik. 117 §; ks. v:n 1947 kert. s. 49. — ⁸⁾ Kiint. lautak. 22 p. maalisk. 445 §.

Hajoituskaivon rakentaminen. Oy. Esplanaadikatu n:o 2 niminen yhtiö oikeutettiin ¹⁾ laajentamaan taloon Eteläranta 20 kuuluvaa hajoituskaivoa ylittämällä tontin rajan n. 1.2 m:ä Etelärannan kadun puolella marraskuun 1 p:stä 1948 alkaen 1 000 mk:n vuosikorvauksesta ehdoin, että yhtiö sitoutuu poistamaan katualueelle tulevan hajoituskaivon osan 1 kuukauden kuluessa kaupungin sitä vaatiessa.

Öljynsiirtolaitteiden rakentaminen. Teollisuuden polttoöljy oy. oikeutettiin ²⁾ rakentamaan anomansa öljynsiirtolaitteet Herttoniemestä vuokraamalleen öljysäiliöalueelle 1 kuukauden irtisanomisajoin ja huomioon ottaen satamarakennusosaston ohjeet.

Etälä-Suomen voima oy:n oikeuttaminen rakentamaan ja pitämään voimajohtoa kaupungin alueella. Kaupunginvaltuuston päätökseen nojautuen ja valtuuston vahvistamin ehdoin oikeutettiin ³⁾ Etälä-Suomen voima oy. 30 vuoden ajaksi rakentamaan ja pitämään avojohto kaupungin omistamilla maa- ja vesialueilla Vanhassakaupungissa olevalta Imatran voima oy:n muuntoasemalta Viikin latokartanon lounaisrajalle ja tämän tilan kaakkoisrajalta edelleen yhtiön muuntoasemalle Herttoniemeen 12 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta, joka on sidottava indeksiin.

Kapearaiteen pitäminen. Hermannin laatikkotehdas oy. oikeutettiin ⁴⁾ pitämään tehtaansa edustalla Kyläsaaren varastoalueella kapearaide marraskuun 1 p:stä lukien 1 kuukauden irtisanomisajoin 1 000 mk:n vuosivuokrasta ja määrätyn ehdoin.

Muuntamot. Sähkölaitos oikeutettiin ⁵⁾ sijoittamaan muurattu muuntamokoppi Tuusulankadun, Laajalahdentien, Tursuntien ja Hyryläntien varteen sekä väliaikainen rautainen muuntamokoppi Nordenskiöldin- ja Messeniuksenkadun kulmaan.

Lauttasaaren Riihilahtea kiertävän rantakaistaleen käyttö. Päätettiin ⁶⁾ kehoittaa kaikkia kaupungin omistaman Lauttasaaren Riihilahtea kiertävän rantakaistaleen luvattomaan käyttöön syyllistyneitä huvilanomistajia kesäkuun 1 p:ään 1949 mennessä poistamaan kaikki kaupungin alueelle ulottuvat aidat, istutukset, kaivot ym. ja rakentamaan aita oman alueensa rajalle rannan puolelle.

Pakila II nimisen valtausalueen hylkääminen. Kaupunginhallituksen joulukuun 18 p:nä 1947 tekemän päätöksen nojalla lautakunta päätti ⁷⁾ hylätä Pakila II nimistä valtausaluetta koskevan valtauksen.

Ourat saarten ja Hietarannan karien vastainen käyttö. Lautakunta päätti ⁸⁾, että Ourat saarilta ja Hietaniemen kareilta ei vuokrata alueita 6 kuukautta pitemmäksi ajaksi.

Messukentän käyttö. Vuoden kuluessa vuokrattiin ⁹⁾ messukenttä tai osia siitä Messuhalliin järjestettyjen näyttelyjen yhteydessä tarvittavia ulkonäyttelyalueita varten määrätyn ehdoin.

Asuinrakennuksen purkaminen. Maanviljelijä P. Saarinen velvoitettiin ¹⁰⁾ purkamaan ja poiskuljettamaan Malmin kylässä Pehrsin tilalta RN 1²⁴ ostamansa asumistarkoitukseen käyttökelvottoman rakennuksen.

Eläintarhanajot. Päätettiin ¹¹⁾ luovuttaa Suomen automobiiliklubille ja Helsingin moottorikerholle Eläintarhan puistoalue auto- ja moottoripyöräkilpailujen järjestämistä varten toukokuun 9 p:nä 1948 ehdoin, että kilpailupaikan eristäminen saa tapahtua aikaisintaan klo 10 ja samalla tavoin kuin aikaisempinakin vuosina; että kaikki kilpailun vaatimat rakennustyöt on tehtävä rakennustoimiston määräysten mukaisesti; että alue on kilpailujen jälkeen puhdistettava järjestäjän kustannuksella ja istutuksille aiheutetut vahingot on korvattava kaupungille; että järjestäjä saa korvauksetta pitää kilpailujen aikana kilpailupaikalla tarjolla virvokkeita, mutta on tarjoilu sallittu myös niissä kioskeissa, jotka kaupunki on vuokrannut kesäksi 1948; että järjestäjän on sovittava Alppilan ravintolan vuokraajan kanssa rautatien itäpuolella olevien teiden mahdollisesta sulkemisesta; että järjestäjän on huolehdittava siitä, että harjoituksiin yöllä saapuvat kilpailuajokit hinataan kilpailupaikalle, etteivät ne kovalla äänellään häiritse kaupunkilaisten yörauhaa; ja että järjestäjän on suoritettava kaupungille korvauksena 25 000 mk.

Kilpailut Eläintarhassa. Kertomusvuoden aikana myönnettiin ¹²⁾ anomuksesta lu-

¹⁾ Kiint. lautak. 25 p. lokak. 1 379 §. — ²⁾ S:n 23 p. elok. 1 112 §. — ³⁾ S:n 18 p. toukok. 708 § ja 12 p. heinäk. 953 §; ks. tämän kert. I osan s. 104. — ⁴⁾ S:n 25 p. lokak. 1 384 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. maalisk. 313 §, 8 p. maalisk. 352 § ja 8 p. marrask. 1 491 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. elok. 988 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. marrask. 1 533 §; ks. v:n 1947 kert. I osan s. 188. — ⁸⁾ Kiint. lautak. 9 p. elok. 1 046 §. — ⁹⁾ S:n 19 p. huhtik. 562 §, 27 p. syysk. 1 254 §, 4 p. lokak. 1 287 § ja 25 p. lokak. 1 386 §. — ¹⁰⁾ S:n 9 p. helmik. 191 §. — ¹¹⁾ S:n 16 p. helmik. 239 §. — ¹²⁾ S:n 20 p. syysk. 1 225 § ja 29 p. marrask. 1 607 §.

pia erilaisten kilpailujen järjestämiseksi Eläintarhassa ja sen välittömässä ympäristössä.

Maratonjuoksukilpailut. Helsingin Kisa-Toverit ja Helsingin Kisa-Veikot nimisten urheiluseurain sallittiin¹⁾ järjestää tavanmukaiset maratonjuoksukilpailut Kaisaniemessä ja Kaivopuistossa vastaavasti syyskuun 19 ja 26 p:nä määrättyin ehdoin.

Ulkoilmajuhlat. Ulkoilmajuhlan tai jonkun muun siihen verrattavan tilaisuuden järjestämiseen myönnettiin lukuisasti lupia määrättyin ehdoin.

Liikennekilpailujen ja ulkoilmajuhlien aikana. Anomuksesta sallittiin²⁾ vuoden aikana järjestettyjen kilpailujen, ulkoilmajuhlien tai muiden niihin verrattavien tilaisuuksien aikana määrättyjen alueiden eristäminen erinäisin ehdoin.

Lontoon olympiakisojen radiointi Kasarmitorilla. Oy. Yleisradio ab:n sallittiin³⁾ radioida heinäkuun 29 p:n ja elokuun 14 p:n välisenä aikana kaikki Lontoosta tulevat olympiakisoja koskevat lähetykset toimitalonsa parvekkeelta ehdoin, että radiointi on keskeytettävä, jos lähetyks aiheuttaa sanottavaa häiriötä ympäristön asukkaille.

Tanssilavat. Suomi-Neuvostoliitto seuran Haagan osastolle vanhan Turunmaantien varrelta vuokratun tanssilava-alueen vuokraoikeutta päätettiin⁴⁾ jatkaa heinäkuun 1 p:stä 1948 kesäkuun 30 p:ään 1950 entisin ehdoin.

Huvitilaisuuksien järjestämistä varten vuokratuja Alppilavan aluetta ja Pukinmäen Seurakallion tanssilava-aluetta koskevat vuokrasopimukset päätettiin⁵⁾ irtisanoa huhtikuun 30 p:stä 1949 lukien vuokraehtojen tarkistamista varten.

Lasten päivän tivoli. Lautakunta päätti⁶⁾ luovuttaa stadionin kentän ja sen itäpuolella olevan mäen Lasten päivän tivolia varten toukokuun 14 p:n ja kesäkuun 6 p:n väliseksi ajaksi 25 000 mk:n korvauksesta. Ehdoista mainittakoon, että tivolin pystyttämistöihin saatiin ryhtyä vasta toukokuun 9 p:nä ja että tivoli puretaan neljän päivän kuluessa juhlien loppumisesta.

Koiravaljakkoajat. Anomuksesta myönnettiin⁷⁾ lupia erälle yhdistyksille koiravaljakkoajojen järjestämiseksi lapsille määrättyinä aikoina ja määrättyissä paikoissa.

Ruokamullan myynti. Vuoden aikana myytiin⁸⁾ ruokamultaa mm. Laajalahden Sakkolantien alueelta.

Käyttövarat. Lautakunnan käyttövaroista myönnettiin mm. 105 000 mk perunapalstojen paaluttamiseen⁹⁾ ja 54 333:20 mk Sosiaalinen asunnontuote oy. Asutus yhtiölle korvauksena sille malmilöydösten takia puretun kolmen tontin osalta aiheutuneista kustannuksista¹⁰⁾.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat: Laajalahden asuntoalueen tie- ja viemäritöitä¹¹⁾, tonttien kauppahintoja¹²⁾, lainanottoa valtion omakotirahastosta¹³⁾, korjaustöitä siirtolapuutarhoissa¹⁴⁾, leimaverolain 30 §:n 4 kohdan muuttamista¹⁵⁾, stadionin alueen vuokrasopimusta¹⁶⁾, ja Vanhankaupungin huvila-alueen liit. E:n rajajärjestelyä¹⁷⁾.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka koskivat mm.: tonttikauppoja¹⁸⁾, vuokramaksuja¹⁹⁾, Stiftelsen svenska handelshögskolan nimisen säätiön omistaman korttelin n:o 412 b tontin n:o 22 rakentamista²⁰⁾, viljelyspalstojen luovuttamista vuokravapaasti varattomille²¹⁾, Maunulan pienasunnot oy:n osakepääoman korottamista²²⁾, syväjäädyyttämön rakentamista Helsinkiin²³⁾, tonttien osoittamista erilaisiin tarkoituksiin²⁴⁾, lasten leikkitoiminnan tukemista siirtolapuutarhoissa²⁵⁾, Valkosaarenkarin ja Luodon saaren vuokrausta²⁶⁾, lentoaseman perustamista vesilentokoneita var-

¹⁾ Kiint. lautak. 13 p. syysk. 1 188 ja 1 189 §. — ²⁾ S:n 18 p. toukok. 698 §, 24 p. toukok. 735 §, 7 p. kesäk. 821 §, 21 p. kesäk. 903 §, 2 p. elok. 993, 994 ja 996 §, 16 p. elok. 1 102 §, 30 p. elok. 1 133 §, 20 p. syysk. 1 227 §, ja 29 p. marrask. 1 607 §. — ³⁾ S:n 2 p. elok. 992 §. — ⁴⁾ S:n 14 p. kesäk. 860 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. lokak. 1 377 ja 1 378 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. maalisk. 395 §. — ⁷⁾ S:n 1 p. marrask. 1 452 §, 22 p. marrask. 1 576 §, 7 p. jouluk. 1 644 § ja 20 p. jouluk. 1 722 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. elok. 1 105 §. — ⁹⁾ S:n 23 p. helmik. 285 § ja 18 p. toukok. 696 §. — ¹⁰⁾ S:n 5 p. huhtik. 483 §. — ¹¹⁾ S:n 8 p. maalisk. 383 § ja 13 p. jouluk. 1 692 §. — ¹²⁾ S:n 26 p. huhtik. 595 §, 21 p. kesäk. 902 § ja 11 p. lokak. 1 332 §. — ¹³⁾ S:n 18 p. toukok. 729 §. — ¹⁴⁾ S:n 23 p. elok. 1 108—1 111 §. — ¹⁵⁾ S:n 6 p. syysk. 1 157 §. — ¹⁶⁾ S:n 1 p. marrask. 1 447 §. — ¹⁷⁾ S:n 13 p. jouluk. 1 686 §. — ¹⁸⁾ S:n 12 p. tammik. 19 §, 26 p. tammik. 113 §, 11 p. lokak. 1 337 § ja 29 p. marrask. 1 601 ja 1 602 §. — ¹⁹⁾ S:n 2 p. helmik. 154 §, 8 p. maalisk. 348 § ja 357 § ja 5 p. huhtik. 484 §. — ²⁰⁾ S:n 23 p. helmik. 289 § ja 31 p. toukok. 785 §. — ²¹⁾ S:n 5 p. huhtik. 477 §. — ²²⁾ S:n 26 p. huhtik. 603 §. — ²³⁾ S:n 24 p. toukok. 734 §. — ²⁴⁾ S:n 23 p. elok. 1 107 §, 13 p. syysk. 1 192 §, 25 p. lokak. 1 381 §, 1 p. marrask. 1 448 §, 15 p. marrask. 1 536 § ja 22 p. marrask. 1 574 §. — ²⁵⁾ S:n 20 p. syysk. 1 217 §. — ²⁶⁾ S:n 25 p. lokak. 1 382 §.

ten¹⁾ ja alueen luovuttamista ns. Malmin sunnuntaipalstoilta leikki- ja urheilukentän rakentamista varten²⁾).

Maistraatille annettiin lausunto Oy. Nobel-Standard ab:n anomuksesta saada asentaa maanalaiset bensiinisäiliöt Mechelinin- ja Hietaniemenkadun kulmauksessa ja Merikadun ja Neitsytpolun risteyksissä oleville bensiiniasemille³⁾ sekä Juutalaisen seurakunnan hautausmaalle suunnitellun hautauskappelin piirustuksista⁴⁾.

3. Kiinteistötoimiston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Stansvikin alueen vuokralleanto. Maanviljelijä Y. Yliselle päätettiin⁵⁾ vuokrata Helsingin pitäjässä olevasta Stansvik nimisestä tilasta RN 1²³⁵ n. 10.90 ha:n suuruinen pelto-alue, 2 ha:n suuruinen niittyalue, kasvilavat sekä työnjohtajan rakennus, huone leivintuvan vierestä, tallirakennuksista talli ja vaja, työkaluvaja, maitokellari, katos navetan luona, perunakellari vajan alla, navettarakennus, riihirakennus ja 5 latoa tammikuun 1 p:stä 1948 joulukuun 31 p:ään 1952, minkä jälkeen vuokrasopimus jatkuu edelleen vuoden kerrallaan 2 kuukauden irtisanomisajoin puolivuositain etukäteen maksettavasta 40 000 mk:n vuosivuokrasta, jonka suuruus v:n 1949 alusta muuttuu indeksin mukaan siten, että marraskuun indeksin muutos silloisesta 10 % vaikuttaa aina 10 % muutoksen vuokramaksuun seuraavana vuonna. Tavallisten vuokraehtojen lisäksi on sopimukseen merkittävä, että vuokratut rakennukset on vuokraajan pidettävä kunnossa maatalousosaston vuotuisissa katselmuksissaan määräämällä tavalla kaupungin luovuttaessa korvauksetta rakennusaineet joko asianomaisista liikkeistä tai pystyyn metsästä sikäli kuin metsätalousosasto katsoo voivansa sellaista leimata. Lisäksi tilalla on pidettävä keskimäärin 7 nautayksikköä.

Tuurholman tilan pello. Maanviljelijä R. Eklundille päätettiin⁶⁾ vuokrata Tuurholman tilaan RN 1²⁴ kuuluvia pelloja, karttakuviot n:o 32, 33 ja 36, yhteensä n. 4.12 ha, tammikuun 1 p:stä 1948 alkaen 12 000 mk:n vuosivuokrasta. Vuokrasopimus päätettiin liittää Eklundin Tuurholman tilaa koskevaan vuokrasopimukseen.

Vuokralle annetut viljelyspalstat. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle seuraavat viljelyspalstat:

Alue	Vuokraaja	Vuokrankausi päättyy	Vuosi- vuokra, mk
Haaga, n. 6.28 ha	Tilanomistaja O. Metsäaho ⁷⁾	1949, jouluk. 31, sen jälk. v:ksi kerr. 2 kk. irtis. jälk.	18 000
» Backas RN 2 ⁷⁵⁵ , n. 1.00 ha	Terveen elämän edistämisyhdistys ⁸⁾	1948, jouluk. 31, sen jälk. v:ksi kerr. 2 kk. irtis. jälk.	5 000
» Mäkipelto n. 2.39 ha	Kauppias J. Salminen ⁹⁾	Kuten edell.	13 000
» Isoniitty, n. 4.65 »	Herra G. Witick ⁹⁾	Kuten edell.	25 500
» » n. 3.65 »	Maanviljelijä J. V. Witick ¹⁰⁾	Kuten edell.	20 000
» » n. 1.79 »	Ajuri A. Lilja ⁹⁾	Kuten edell.	9 000
» » n. 1.40 »	Ajuri K. F. Wathén ⁹⁾	Kuten edell.	8 000
» » n. 1.20 »	Rouva V. Lappalainen ⁹⁾	Kuten edell.	6 500
» » n. 0.30 »	Puutarhuri P. Ytterberg ⁹⁾	Kuten edell.	2 000
» » n. 1.50 »	Maanviljelijä H. Wilenius ¹¹⁾	1949, jouluk. 31, sen jälk. v:ksi kerr. 2 kk. irtis. jälk.	6 000
» Mossängen, n. 0.80 ha	Talonmistaja V. Lappalainen ¹²⁾	Kuten edell.	3 000
» » n. 0.70 »	Ajuri K. Cederberg ¹³⁾	Kuten edell.	3 200
Malmi, Haga RN 2 ² , Karls RN 1 ³ ja Stensböle RN 1 ⁷ n. 5.33 ha	Maanviljelijä A. Lepistö ¹⁴⁾	1948, jouluk. 31, sen jälk. v:ksi kerr. 2 kk. irtis. jälk.	33 000

¹⁾ Kiint. lautak. 29 p. marrask. 1 606 §. — ²⁾ S:n 13 p. jouluk. 1 685 §. — ³⁾ S:n 21 p. kesäk. 899 ja 900 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. marrask. 1 517 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. tammik. 120 § ja maa- ja metsätalousj. 22 p. tammik. 11 §. — ⁶⁾ Maa- ja metsätalousj. 22 p. tammik. 11 §. — ⁷⁾ S:n 23 p. marrask. 69 §. — ⁸⁾ S:n 20 p. huhtik. 29 §. — ⁹⁾ S:n 20 p. huhtik. 41 §. — ¹⁰⁾ S:n 20 p. huhtik. 30 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. marrask. 67 §. — ¹²⁾ S:n 23 p. marrask. 64 §. — ¹³⁾ S:n 23 p. marrask. 68 §. — ¹⁴⁾ S:n 20 p. huhtik. 28 §.

Alue	Vuokraaja	Vuokrauskausi päättyy	Vuosi- vuokra, mk
Malmi, Karls RN 1 ³ , ja Mosaholm n:o 3 n. 3.89 ha	Ent. poliisikonstaapeli J. F. Nummelin ¹⁾	Kuten edell.	17 500
» Pähls RN 1 ⁴ , n. 0.24 ha	Maanviljelijä V. Bollström ²⁾	Kuten edell.	1 200
» » RN 1 ⁴ ja Stensböle RN 1 n. 3.11 ha	Maanviljelijä I. From ³⁾	Kuten edell.	18 520
» » RN 1 ⁴ ja Stensböle RN 1 n. 1.08 ha	Maanviljelijä V. Kiiski ⁴⁾	Kuten edell.	5 390
» Stensböle RN 1 n. 1.17 ha	Rakennusmestari E. Etelämäki ⁵⁾	Kuten edell.	7 020
» » RN 1 n. 1.07 ha	Maanviljelijät E. ja G. Thusberg ⁶⁾	Kuten edell.	6 420
» » RN 1 n. 4.32 ha	Maanviljelijä P. Saarinen ³⁾	Kuten edell.	23 760
» Ströms RN 4, 0.48 ha	Haastemies A. Nieminen ⁴⁾	Kuten edell.	2 400
» Sunnuntaipalstat, huvila n:o 124	Maanviljelijä T. Peltomaa ⁵⁾	Kuten edell.	1 500
» Karls RN 1 ³ , Pehrs RN 1 ¹ ja Stensböle RN 17 n. 5.58 ha	Puutarhuri U. V. Salminen ³⁾	Kuten edell.	27 750
» S:n n. 7.57 ha	Puutarhuri U. V. Salminen ⁶⁾	1949, jouluk. 31, sen jälk. v:ksi kerr. 2 kk. irtis. jälk.	37 750
» Karls RN 1 ³ ja Tallbacka RN 8 ¹⁷⁵ n. 0.69 ha	Maanviljelijä F. O. Nummelin ⁷⁾	Kuten edell.	4 000
» Pehrs RN 1 ³⁴ , n. 1.50 ha ja Svarvarsinmäki	Rouva E. Klutas ⁸⁾	Kuten edell.	8 000
» Pähls RN 1 ⁴ , Pehrs RN 1 ³⁴ ja Stensböle RN 1, n. 5.95 ha	Maanviljelijä V. Bollström ⁹⁾	Kuten edell.	19 000
» Pähls RN 1 ⁴ ja Stensböle RN 1 ¹ n. 6.27 ha	Maanviljelijä K. Nummelin ⁹⁾	Kuten edell.	32 000
» Pähls RN 1 ⁴ ja Brusas RN 6 ⁹³ n. 3.70 ha	Maanviljelijä P. Saarinen ¹⁰⁾	Kuten edell.	12 000
» Ströms RN 4, 0.48 ha	Työntekijä A. Jatkola ¹¹⁾	Kuten edell.	2 500
Pukinmäki, Mosaholm n:o 3, n. 3.93 ha	Rouva E. Levander ¹²⁾	1948, jouluk. 31, sen jälk. v:ksi kerr. 2 kk. irtis. jälk.	18 000
Vükinmäki RN 2, n. 3.08 ha	Maanviljelijä G. Öhrnberg ¹³⁾	Kuten edell.	12 000

Vuokralle annetuista viljelyspalstoista päätettiin edelleen mm. seuraavaa:

Maanviljelijä Lepistölle päätettiin ilmoittaa, ettei maa- ja metsätalousjaosto tule puoltamaan korvauksen suorittamista hänen vuokra-alueilla olevissa rakennuksissa suorittamistaan sähköjohtojen vedosta ja ullakkokamarin rakentamisesta. Lepistölle vuokrattujen rakennusten vuokrat vahvistettiin¹⁴⁾.

Maanviljelijöille Fromille, Salmiselle ja Lepistölle vuokrattiin¹⁵⁾ sitä paitsi kullekin latorakennus toukokuun 1 p:n 1948 ja toukokuun 1 p:n 1949 väliseksi ajaksi 1 000 mk:n vuosivuokrasta.

Maanviljelijä Saarisen kanssa tehtyyn vuokrasopimukseen päätettiin¹⁶⁾ yhdistää Saarisella jo aikaisemmin Malminkylästä vuokralle olevien alueiden vuokrasopimukset, joten vuosivuokran suuruus oli kaikkiaan 62 760 mk.

Erään maanviljelijä K. Nummelinille Malminkylästä vuokratun n. 1 000 m²:n suuruisen alueen vuokraus siirrettiin¹⁷⁾ tammikuun 1 p:stä 1949 lukien tonttiosaston hoitoon.

Haagan Isoniityltä ajuri A. Liljalle vuokratun n. 1.79 ha:n suuruinen alue merkittiin¹⁸⁾ n. 1.99 ha:n suuruiseksi tammikuun 1 p:stä 1949 alkaen ja vahvistettiin vuosivuokraksi 10 000 mk.

Ajuri K. F. Wathénille Haagan Isoniityn ns. Mäkipellon alueesta vuokrattu n. 1.40 ha:n suuruinen alue merkittiin¹⁹⁾ 1.85 ha:n suuruiseksi tammikuun 1 p:stä 1949 lukien ja vahvistettiin vuosivuokraksi 9 800 mk. Lisäalueen liittämistä samoin kuin maanvil-

1) Maa- ja metsätalousj. 11 p. maalisk. 21 §. — 2) S:n 23 p. marrask. 58 §. — 3) S:n 11 p. maalisk. 24 §. — 4) S:n 22 p. tammik. 6 § ja 23 p. marrask. 54 §. — 5) S:n 22 p. tammik. 2 §. — 6) S:n 23 p. marrask. 60 §. — 7) S:n 23 p. marrask. 59 §. — 8) S:n 23 p. marrask. 70 §. — 9) S:n 11 p. maalisk. 24 § ja 23 p. marrask. 61 §. — 10) S:n 23 p. marrask. 57 §. — 11) S:n 23 p. marrask. 62 §. — 12) S:n 11 p. maalisk. 22 §. — 13) S:n 22 p. tammik. 12 §. — 14) S:n 20 p. huhtik. 36 §. — 15) S:n 13 p. elok. 50, 51 ja 52 §. — 16) S:n 23 p. marrask. 57 §. — 17) S:n 23 p. marrask. 61 §. — 18) S:n 23 p. marrask. 63 §. — 19) S:n 23 p. marrask. 66 §.

jelijä Wileniuksen, ajuri Cederbergin ja tilanomistaja Metsäahon kanssa tehdyt vuokrasopimukset astuvat voimaan kuitenkin vasta mikäli Helsingin Maatalouskerhoyhdistys on irtisanonut näitä alueita koskevat vuokrasopimuksensa.

Merkittiin¹⁾ metsätalousosaston vuokranneen puutarhuri V. Salmiselle huoneen ja hellahuoneen käsittävän asuinrakennuksen, pinta-alaltaan n. 26 m², Gästgivarsin vuokra-alueelta.

Vuokraoikeuden siirto. Päätettiin²⁾ hyväksyä vuokraoikeuden siirto, jonka mukaan maanviljelijä E. Jeskaselle siirtyi Herttoniemi nimiseen tilaan RN 5²¹ kuuluva 1/4 ha:n suuruinen peltoalue syyskuun 20 p:stä 1948 lukien 500 mk:n vuosivuokrausta.

Hyväksyttiin³⁾ vuokraoikeuden siirto, jonka mukaan Minkki oy:n vuokraoikeus Munkkiniemen kartanon vanhan tallirakennuksen itäosaan siirtyi Pi-Ke-To oy:lle lokakuun 1 p:stä 1948 lukien 7 050 mk:n kuukausivuokrausta 14 vuorokauden irtisanomisajoin. Vuokra-ajan päättyessä on vuokraajan korjattava rakennuksesta pois rakenteelliset laitteensa ilman kaupungin korvausta.

Maa-alueiden ja rakennusten hallinta. Tammikuun 1 p:stä 1949 lukien päätettiin⁴⁾ siirtää eräitä maatalousosaston hallinnassa olevia rakennuksia talo-osaston hallintaan. Samoin Talin siirtolapuutarhan reunassa olevat 2 peltotilkkuu päätettiin⁵⁾ siirtää tontti-osaston ja Talissa olevat ns. Kivitorpan rakennukset talo-osaston hallintaan.

Hyväksytytjä piirustuksia. Vuoden kuluessa hyväksyttiin piirustukset mm.: puuvaja- ja käymälärakennusta varten Herttoniemeen⁶⁾.

Inventoimishinnat. Yleisimpien maataloustuotteiden inventoimishinnat määrättiin⁷⁾.

Jäiden nostaminen Vantaanjoesta. Maatalousosasto oikeutettiin⁸⁾ myöntämään lupia jäiden nostamiseen Vantaanjoesta 10 mk:n hinnasta m²:ltä.

Taloustarvio. Ehdotus maatalousosaston taloustarvioksi v:ksi 1949 päätettiin⁹⁾ hyväksyä sellaisenaan esitettäväksi kiinteistölautakunnalle.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat mm. eläkkeitä¹⁰⁾.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka koskivat mm.: viljelyspalstatoinnin lopettamista¹¹⁾, kaupungin maataloustyöntekijäin lauantaityöaika¹²⁾, eläkkeitä¹³⁾ ja kaupungin maataloustyöntekijäin työehtosopimuksen irtisanomista¹⁴⁾.

4. Kiinteistötoimiston metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Suurjännitelinjan rakentaminen Pitäjänmäelle. Malmin sähkölaitos oy. oikeutettiin¹⁵⁾ rakentamaan 5 000 voltin suurjännitejohto Pitäjänmäen pohjoispuolelle radan suuntaisena Lassas RN 1³² ja Martas RN 2¹⁹ nimisten tilojen metsäalueelle seuraavin ehdoin:

1) Linja avataan 2 m:n latvusaukolla, minkä suuruusena se pidetään auki siten kuin yhtiön ja metsätalousosaston välillä kulloinkin lähemmin sovitaan.

2) Linjanpito-oikeudesta on yhtiön suoritettava kaupungille vuotuista korvausta, jonka suuruus lokakuun 1 p:n 1948 ja syyskuun 31 p:n 1949 välisenä aikana on 3 000 mk. Lokakuun 1 p:stä 1949 alkaen on korvauksen kulloinkin erääntyvää määrää korotettava yhtä monella kymmenellä prosentilla kuin virallinen elinkustannusindeksi lähinnä edellisessä syyskuussa on täysiä kymmeniä prosentteja korkeampi kuin syyskuussa 1948. Jos edellä mainittu indeksi alenee siten, että se kysymyksessä olevassa syyskuussa on täysiä kymmeniä prosentteja alempi kuin syyskuussa 1948, on korvauksen erääntyvää määrää vastaavasti alennettava. Korvaus on suoritettava vuosittain marraskuun 1 p:nä. Ellei korvauseriä määräpäivinä suoriteta, on yhtiön maksettava niille 8 %:n vuotuinen korko maksupäivään ja lisäksi rahastuspalkkiota kaupunginhallituksen siitä kulloinkin voimassa olevan päätöksen mukaan.

3) Irtisanomisaika on 3 kuukautta ja yhtiö sitoutuu 3 kuukauden kuluessa irtisanomisesta omalla kustannuksellaan tekemään laitteisiinsa sellaiset muutokset kuin kaupun-

1) Maa- ja metsätalousj. 23 p. marrask. 71 §. — 2) Kiint. lautak. 20 p. syysk. 1 229 §. — 3) S:n 11 p. lokak. 1 345 §. — 4) S:n 15 p. maalisk. 408 § ja maa- ja metsätalousj. 11 p. maalisk. 18 §. — 5) Kiint. lautak. 11 p. lokak. 1 344 §. — 6) Kiint. lautak. 2 p. elok. 1 005 §. — 7) Maa- ja metsätalousj. 22 p. tammik. 10 § ja 23 p. marrask. 56 §. — 8) S:n 22 p. tammik. 8 § ja 23 p. marrask. 55 §. — 9) S:n 5 p. elok. 46 §. — 10) Kiint. lautak. 2 p. elok. 1 004 §. — 11) S:n 9 p. helmik. 196 §. — 12) S:n 31 p. toukok. 786 §. — 13) S:n 31 p. toukok. 787 §. — 14) S:n 9 p. elok. 1 050 § ja 23 p. elok. 1 116 § ja maa- ja metsätalousj. 13 p. elok. 49 §. — 15) S:n 11 p. lokak. 1 346 §.

gin etu saattaa vaatia tai siirtämään johdon myöhemmin laadittavan asemakaavan edellyttämään paikkaan.

4) Kaupungilla on oikeus, jos se haluaa, irtisanoa sopimus lunastaakseen johdon irtisanomisen aikaan tapahtuvan arvioinnin mukaan.

Tallskär saaren vuokraus. Kalastaja H. Ekholm oikeutettiin¹⁾ pitämään kalastuskajua Tallskär nimisellä saarella maaliskuun 20 p:stä 1948 lukien 1 kuukauden irtisanomisajoin 1 000 mk:n etukäteen suoritettavasta vuosivuokrasta ehdoin, että vuokraaja on velvollinen valvomaan järjestystä ja puuston koskemattomuutta Tallskär ja Märaskär nimisillä saarilla.

Alueen vuokraaminen bitumitynnyreitten polttamista ja leikkaamista varten. Sähköliike Sähkötekijä oy:lle päätettiin²⁾ vuokrata 200 m²:n suuruinen alue Herttoniemessä olevasta hiekkakuopasta syyskuun 15 p:stä joulukuun 15 p:ään 1948 1 200 mk:n kuukausivuokrasta määrätyn ehdoin.

Venevalkama-alueen merkittäminen. Metsätalousosaston venevalkama-alueeksi päätettiin³⁾ varata Tarvon tien läheisyydessä Kahvila Linnunlaulun länsipuolella oleva ranta-alue.

Rakennusten siirtäminen metsätalousosaston hallintaan. Eräät maatalousosaston ja talo-osaston hallinnassa olevat rakennukset, mm. talo-osaston hoidossa olleet Leppävaaran kartanon uusi päärakennus ja sen tontilla olevat rakennukset sekä Punamäki n:o 16 ulkorakennuksineen ja metsänvartijan asunto, päätettiin⁴⁾ siirtää metsätalousosaston hallintaan tammikuun 12 p:stä 1948 lukien ja anoa kaupunginhallitukselta rakennusten korjaus- ja muutostöitä varten yhteensä 814 000 mk.

Metsästys ja riistanhoito kaupungin metsäalueilla. Metsästyslupat päätettiin⁵⁾ edelleen kieltää kaupungin omistamilla Suur-Helsingin alueilla ja Leppävaarassa. Metsätalousosasto oikeutettiin kuitenkin antamaan ketun metsästyslupia ja voimassa olevien säädösten puitteissa myös variksen ampumislupia.

Metsien vartiointi. Kesän aikana suoritettu metsien tilapäinen vartiointi ja vartiointin tulokset merkittiin⁶⁾ tiedoksi.

Metsänvartijoille päätettiin⁷⁾ hankkia virkamerkiksi rinnassa kannettava kaupungin vaakuna ja myöhemmin vielä mahdollisuuksien mukaan kesäajaksi virkalakki.

Varoitus- ja kehoitustaulujen pystyttäminen. Hyväksyttiin⁸⁾ luonnokset ja värimallit kaupungin metsiin pystytettäviä varoitus- ja kehoitustauluja varten.

Variksien ampuminen. Lauttasaaren merilintusuojeluyhdistykselle myönnettiin⁹⁾ lupa ampua variksia Käärmeluodoilla maaliskuusta toukokuun 15 p:ään 1949.

Puutavaran myyntihinnat. Päätettiin¹⁰⁾ hyväksyä elokuun 15 p:stä lähtien käytännössä olleet polttopuun hinnat ja vahvistaa marraskuun 15 p:stä toistaiseksi käytettäväksi alla mainitut kantohinnat metsätalousosaston puutavaran luovutuksissa. Mikäli hinnoissa tapahtui kehitystä, joka viittasi olennaisesti tästä poikkeavaan hinnoitukseen oli päätös ensi tilassa tarkistettava.

Polttopuu:	Kantohinta, mk	Ainespuu:	Kantohinta, mk
Koivuhalot, p-m ³	600	Järeä puu:	
Havu- ja leppähalot, p-m ³	550	Havusahapuut (perusleimikolle tekn.j ³)	55
Sekahalot, p-m ³	500	Pyöreä pinotavara:	
		Kuusipaperipuu (puolipuhaana, p-m ³)	850

Soran myynti. Lautakunta päätti¹¹⁾, että soran jakelu saa tapahtua toistaiseksi samoilla perusteilla, jotka väliaikaisesti ovat olleet käytännössä. Kaupunginmetsänhoitajalle myönnettiin lupa luovuttaa kaupungin sorakuopista muuta kuin hyvälaatuista betonisoraa sitä tarvitseville 100 m³:n määrään saakka. Vuoden kuluessa myönnettiin¹²⁾ muutamia lupia.

¹⁾ Kiint. lautak. 8 p. maalisk. 358 §. — ²⁾ S:n 1 p. marrask. 1 457 §. — ³⁾ S:n 19 p. tammik. 78 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. tammik. 32 §. — ⁵⁾ Maa- ja metsätalousj. 23 p. marrask. 76 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. marrask. 74 §. — ⁷⁾ Kiint. lautak. 5 p. huhtik. 490 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. huhtik. 487 § ja maa- ja metsätalousj. 20 p. huhtik. 38 §. — ⁹⁾ Kiint. lautak. 15 p. maalisk. 411 §. — ¹⁰⁾ Maa- ja metsätalousj. 23 p. marrask. 72 §. — ¹¹⁾ Kiint. lautak. 26 p. huhtik. 606 §. — ¹²⁾ S:n 25 p. lokak. 1 398 § ja 8 p. marrask. 1 500 §.

Soran eri laaduille m³:ä kohden määrättiin ¹⁾ toukokuun 1 p:stä seuraavat hinnat: betonisora 100—150 mk, tiesora, joka ei kelpaa betonisoraksi 50—100 mk, muuraushiekka 50—100 mk, somero 20—60 mk, täytehiekka 10—50 mk, täytemaa 40 mk ja kivet 30 mk.

Kiven louhiminen. Vuoden kuluessa myönnettiin ²⁾ lupa kiven louhimiseen mm. 18 tapauksessa; hinnaksi vahvistettiin 150—400 mk m³:ltä.

Polttoturpeen nostaminen. Osuusliike Elanto oikeutettiin ³⁾ edelleen v. 1948—52 nostamaan polttoturvetta Sipoon maantien ja ampumaradan välillä olevasta suosta määrättyin ehdoin.

Vuokrauskartaston laatiminen. Hyväksyttiin ⁴⁾ kesän 1948 laidunmaiden vuokraukset ja vuokrauskartasto.

Työmaahuollosta aiheutuneen lisätyön korvaaminen. Kaupungin metsätyönjohtajalle metsäteknikko O. E. Töyrylle päätettiin ⁵⁾ maksaa metsätöiden tarvikehuollon aiheuttamasta lisätyöstä korvausta 2 000 mk kuukaudessa neljän kuukauden ajalta joulukuun 15 p:stä 1948 lukien metsätalousosaston tilapäisen työvoiman määrärahoista.

Talousarvio. Metsätalousosaston talousarvio v:ksi 1949 hyväksyttiin ⁶⁾ erinäisin muutoksin kiinteistölautakunnalle esitettäväksi.

Käyttövarat. Vuoden kuluessa myönnettiin ⁷⁾ lautakunnan käyttövaroista mm. työntekijän sairausapua 25 046 mk ja vuosilomakorvauksia yhteensä 10 584 mk.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat mm.: metsäopetuksen ottamista Helsingin kansakoulujen opetusohjelmaan ⁸⁾, kaupungin hallinnassa olevien kalavesien tutkimisen toimeenpanoa ⁹⁾ ja autosuojan rakentamista metsätalousosastolle ¹⁰⁾.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka koskivat mm.: kunnan metsälautakunnan tehtävien hoitoa ¹¹⁾, Vantaanjoen varrella olevan Högbergin (Haltia-vuoren) luovuttamista urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan ¹²⁾ ja näkyväisyysraivausten suorittamista teiden mutkissa ja tasoylikäytävillä ¹³⁾.

5. Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Asemakaavan- ja tonttijaonmuutokset. Kaupunginhallitukselle päätettiin puoltaa asemakaavan- ja tonttijaonmuutoksia, jotka koskivat 2 kaupunginosan korttelin n:o 37 tonttia n:o 15 ¹⁴⁾; 4 kaupunginosan korttelin n:o 69 a tonttia n:o 53 ¹⁵⁾; korttelin n:o 72 tonttia n:o 13 ¹⁶⁾ ja kortteleita n:o 170 ja 171 ¹⁷⁾; 7 kaupunginosan korttelin n:o 108 tonttia n:o 13 ¹⁸⁾; 9 kaupunginosan korttelin n:o 199 tontteja n:o 9 ja 16 ¹⁹⁾; 12 kaupunginosan korttelin n:o 378 tontteja n:o 8 ja 64 ²⁰⁾; 13 kaupunginosan korttelin n:o 412 b tonttia n:o 22 ²¹⁾; 14 kaupunginosan korttelia n:o 472 ²²⁾; korttelin n:o 479 tonttia n:o 5 ²³⁾ ja kortteleita n:o 514 ²⁴⁾, 524 ja 527 ²⁵⁾; 15 kaupunginosan korttelin n:o 617 tonttia n:o 1 ²⁶⁾; 20 kaupunginosan kortteleita n:o 785, 786, 790 ²⁷⁾ ja 791—794 ²⁸⁾; Länsisataman itäosaa ²⁹⁾ sekä Kreikkalaiskatolista hautausmaata ja Kaartin hautausmaata ¹⁷⁾; Herttoniemen asuntoalueen kortteleita n:o 105 ja 106 ³⁰⁾ ja Pitäjänmäen teollisuusalueen korttelin n:o 2 tonttia n:o 2 ³¹⁾.

¹⁾ Kiint. lautak. 26 p. huhtik. 607 §. — ²⁾ S:n 12 p. tammik. 29 ja 31 §, 2 p. helmik. 156 ja 160 §, 8 p. maalisk. 359 §, 5 p. huhtik. 489 §, 26 p. huhtik. 608 §, 18 p. toukok. 709 ja 710 §, 7 p. kesäk. 832 ja 833 §, 2 p. elok. 1 006 §, 6 p. syysk. 1 166 ja 1 167 §, 4 p. lokak. 1 295 §, 8 p. marrask. 1 499 §, 15 p. marrask. 1 541 § ja 20 p. jouluk. 1 726 §. — ³⁾ S:n 12 p. tammik. 28 §. — ⁴⁾ Maa- ja metsätalousj. 23 p. marrask. 73 §. — ⁵⁾ Kiint. lautak. 27 p. jouluk. 1 759 §. — ⁶⁾ Maa- ja metsätalousj. 13 p. elok. 53 §. — ⁷⁾ Kiint. lautak. 5 p. huhtik. 488 § ja 6 p. syysk. 1 165 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. maalisk. 410 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. huhtik. 492 § ja 7 p. kesäk. 834 §, 27 p. syysk. 1 256 §. — ¹⁰⁾ S:n 27 p. syysk. 1 258 §. — ¹¹⁾ S:n 16 p. helmik. 240 §. — ¹²⁾ S:n 21 p. kesäk. 908 §. — ¹³⁾ S:n 27 p. syysk. 1 257 §. — ¹⁴⁾ S:n 9 p. elok. 1 051 § ja 11 p. lokak. 1 347 §. — ¹⁵⁾ S:n 3 p. toukok. 653 § ja 10 p. toukok. 686 §. — ¹⁶⁾ S:n 22 p. maalisk. 449 §, 5 p. huhtik. 495 § ja 3 p. toukok. 655 §. — ¹⁷⁾ S:n 15 p. marrask. 1 547 §. — ¹⁸⁾ S:n 5 p. huhtik. 496 §, 3 p. toukok. 656 § ja 28 p. kesäk. 938 §. — ¹⁹⁾ S:n 16 p. helmik. 242 § ja 7 p. kesäk. 835 §. — ²⁰⁾ S:n 25 p. lokak. 1 407 §. — ²¹⁾ S:n 12 p. huhtik. 536 §. — ²²⁾ S:n 27 p. syysk. 1 261 § ja 25 p. lokak. 1 399 §. — ²³⁾ S:n 12 p. huhtik. 535 § ja 12 p. heinäk. 964 §. — ²⁴⁾ S:n 14 p. kesäk. 872 § ja 4 p. lokak. 1 298 §. — ²⁵⁾ S:n 2 p. helmik. 167 §. — ²⁶⁾ S:n 1 p. marrask. 1 462 §. — ²⁷⁾ S:n 23 p. helmik. 293 §. — ²⁸⁾ S:n 13 p. jouluk. 1 694 §. — ²⁹⁾ S:n 14 p. kesäk. 871 §. — ³⁰⁾ S:n 3 p. toukok. 654 ja 657 § ja 31 p. toukok. 790 §. — ³¹⁾ S:n 20 p. syysk. 1 232 §.

Puollettiin asemakaavanmuutos ehdotuksia, jotka koskivat mm. ullakko- ja kellari-kerrosten sisustamista¹⁾, urheilupaikan järjestämistä Etel. Hesperiankadun varrelle²⁾, uurnalehdon järjestämistä Hietaniemenkadun varrelle³⁾ ja katujen nimiä⁴⁾.

Asemakaavat. Ehdotus Munkkiniemen eteläosan asemakaavaksi ja ehdotus Kaarelan alueen itäosan asemakaavaksi hyväksyttiin⁵⁾ lopullisen asemakaavan pohjaksi.

Lauttasaaren asemakaavaehdotus hyväksyttiin⁶⁾.

Puollettiin⁷⁾ asemakaavaehdotusta, joka koski Herttoniemen sataman teollisuus-alueen asemakaavaa ja ehdotusta, joka koski Hietaniemen-, Kalmisto- ja Leppäsuonkadun risteyksen väli-aiasta järjestelyä.

Asemakaavaosastolle annettiin⁸⁾ tehtäväksi laatia ehdotus asemakaavaksi, joka koski Raajarikkojen koulusäätio—Skolstiftelsen för vanföra nimiselle säätiolle Ruskeasuolta varattua tonttia ja sen ympäristöä.

Eräiden korttelien korkeussuhteet. Lautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa asemakaavaosaston laatimien seuraavia kortteleita ja tontteja koskevien korkeustaso-piirustusten hyväksymistä: 3 kaupunginosan korttelin n:o 52 tonttia n:o 31⁹⁾; 4 kaupunginosan korttelin n:o 154 tontteja n:o 10 ja 28¹⁰⁾ ja korttelin n:o 157 tontteja n:o 18 ja 37¹¹⁾; 9 kaupunginosan korttelin n:o 199 tontteja n:o 16 a, 16 b ja 16 c¹²⁾ ja korttelia n:o 204¹³⁾; 13 kaupunginosan korttelia n:o 401¹⁴⁾; 14 kaupunginosan kortteleita n:o 479 ja 524¹⁴⁾; 16 kaupunginosan kortteleita n:o 716—719¹⁵⁾ ja 25 kaupunginosan korttelia n:o 837¹⁶⁾.

Katujen poikkileikkaukset. Kaupunginhallitukselle päätettiin puoltaa katujen poikkileikkausehdotuksia, jotka koskivat Toukolan- ja Kumpulantien poikkileikkausta¹⁷⁾, Mannerheimintien, Tukholmankadun ja Kuusitien välisen osan poikkileikkausta¹⁸⁾ sekä Eläintarhantien poikkileikkausta¹⁹⁾.

Hyväksyttiin²⁰⁾ ehdotus Porvoontien poikkileikkaukseksi Vartiokylän kohdalla huomioonotettavaksi lopullista asemakaavaa laadittaessa ja rakennuslupa-anomuksia käsiteltäessä.

Kadun- ja paikannimistöt. Kaupunginhallitukselle päätettiin puoltaa kadunnimikomitean laatimia ehdotuksia kadun- ja paikannimistöksi, jotka koskivat Haagan²¹⁾, Herttoniemen satama-alueen²²⁾, Konalan²³⁾, Kulosaaren²⁴⁾, Lauttasaaren²⁵⁾, Marjanien²⁶⁾, Oulunkylän²⁷⁾, Pakilan²⁸⁾ ja Pitäjänmäen²⁸⁾ alueita.

Samoin kaupunginhallitukselle puollettiin²⁹⁾ kadunnimikomitean ehdotusta Niittykadun nimen muuttamiseksi muotoon Mikael Lybeckin katu — Mikael Lybecks gata.

Liikenne ulkoilmajuhlien ja -kilpailujen aikana. Käsiteltiin³⁰⁾ anomuksia, jotka koskivat liikenteen järjestämistä ulkoilmajuhlien ja -kilpailujen aikana.

Muistomerkin pystyttäminen Vanhaankaupunkiin. Kaupunginhallitukselle puollettiin³¹⁾ asemakaavaosaston ehdotusta lopullisten piirustusten pohjaksi muistomerkin pystyttämiseksi Vanhaankaupunkiin kaupungin perustamisen muistoksi.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtyi asioista jotka koskivat mm.: liitosalueen jakamista kaupunginosaan³²⁾, urheilukentän rakentamista Suomenlinnaan³³⁾, Laajasalon alueelle suunniteltua radioasemaa³⁴⁾ sekä kaatopaikan järjestämistä kaupungin itäisiä liitosalueita varten³⁵⁾.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka koskivat mm.: liikenne-

¹⁾ Kiint. lautak. 12 p. tammik. 38 §, 19 p. tammik. 84 § ja 19 p. huhtik. 570 §. — ²⁾ S:n 8 p. maalisk. 364 §. — ³⁾ S:n 21 p. kesäk. 910 § ja 2 p. elok. 1 017 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. helmik. 199 ja 200 §, 26 p. huhtik. 614 ja 615 §, 18 p. toukok. 713 § ja 2 p. elok. 1 018 ja 1 019 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. helmik. 296 § ja 2 p. elok. 1 023 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. marrask. 1 582 § ja 27 p. jouluk. 1 760 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. huhtik. 613 ja 616 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. elok. 1 118 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. tammik. 41 §. — ¹⁰⁾ S:n 16 p. helmik. 247 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. maalisk. 413 §. — ¹²⁾ S:n 4 p. lokak. 1 301 §. — ¹³⁾ S:n 19 p. huhtik. 575 §. — ¹⁴⁾ S:n 27 p. jouluk. 1 761 §. — ¹⁵⁾ S:n 2 p. helmik. 163 §, 4 p. lokak. 1 302 § ja 13 p. jouluk. 1 696 §. — ¹⁶⁾ S:n 1 p. maalisk. 319 §. — ¹⁷⁾ S:n 19 p. tammik. 82 §. — ¹⁸⁾ S:n 27 p. syysk. 1 259 §. — ¹⁹⁾ S:n 15 p. marrask. 1 546 §. — ²⁰⁾ S:n 15 p. marrask. 1 549 §. — ²¹⁾ S:n 12 p. huhtik. 534 § ja 10 p. toukok. 685 §. — ²²⁾ S:n 15 p. maalisk. 417 §. — ²³⁾ S:n 25 p. lokak. 1 402 §. — ²⁴⁾ S:n 2 p. elok. 1 022 §. — ²⁵⁾ S:n 2 p. helmik. 161 §, 2 p. elok. 1 021 § ja 20 p. jouluk. 1 734 §. — ²⁶⁾ S:n 25 p. lokak. 1 401 §. — ²⁷⁾ S:n 8 p. maalisk. 362 §, 2 p. elok. 1 020 § ja 1 p. marrask. 1 464 §. — ²⁸⁾ S:n 31 p. toukok. 789 §. — ²⁹⁾ S:n 20 p. jouluk. 1 735 §. — ³⁰⁾ S:n 24 p. toukok. 746 §, 31 p. toukok. 792 §, 14 p. kesäk. 884 §, 2 p. elok. 1 025 § ja 23 p. elok. 1 126 §. — ³¹⁾ S:n 8 p. marrask. 1 501 §. — ³²⁾ S:n 2 p. helmik. 166 §. — ³³⁾ S:n 1 p. maalisk. 322 §. — ³⁴⁾ S:n 5 p. huhtik. 494 §. — ³⁵⁾ S:n 9 p. elok. 1 052 §.

kysymyksiä kaupunkialueella ¹⁾, katu-, tie- ym. niihin verrattavia töitä ²⁾, katu- ja vieräkirakennuskustannusten jakamista kaupungin ja tontinomistajien kesken ³⁾, satamien ja varastoalueiden paloturvallisuutta ⁴⁾, Senaatintorin ympäristön julistamista vanhaksi kaupunginosaksi ⁵⁾, leikki- ja urheilukenttiä ⁶⁾, vuokra-autojen ja pika-ajurien ajotaksoja ⁷⁾, pesulautan rakentamista Munkkiniemeen ⁸⁾, tonttien osoittamista kunnalliskodin vanhainkotiosastoa ⁹⁾, sähkö- ja kaasulaistosten asentajien asuinrakennuksia ¹⁰⁾ ja kättilöopistoa ¹¹⁾ varten, Backas nimiseen valtion virkataloon kuuluvan metsäpalstan käyttöä ¹²⁾ sekä lentoaseman perustamista vesilentokoneita varten ¹³⁾.

6. Kiinteistötoimiston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat

Tonttijakokartat. Kaupunginhallitukselle päätettiin puoltaa seuraavia kortteleita koskevien tonttijakokarttojen hyväksymistä: 6 kaupunginosan korttelia n:o 236 ¹⁴⁾; 7 kaupunginosan korttelia n:o 133 ¹⁵⁾; 9 kaupunginosan korttelia n:o 204 ¹⁶⁾; 21 kaupunginosan korttelia n:o 649 ¹⁷⁾; 23 kaupunginosan korttelia n:o 672 ¹⁸⁾; Pitäjänmäen korttelia n:o 9 ¹⁹⁾ ja Herttoniemen korttelia n:o 106 ²⁰⁾.

Uusi matkailijakartta. Kaupunkimittausosastolle päätettiin ²¹⁾ antaa tehtäväksi laatia uusi matkailijakartta, johon osoitettiin varat talousarvion kiinteistöjen Erinäiset menot luvun momentilta Helsingin matkailijakartan uusi painos.

Kuljetusmaksut. Kaupunkimittausosaston töihin vuokratun henkilöauton kuljetusmaksu korotettiin ²²⁾ 15 mk:ksi elokuun 15 p:n ja marraskuun 30 p:n 1948 välisenä aikana suoritetuista kuljetuksista.

Käyttövarat. Lautakunnan käyttövaroista myönnettiin vuoden kuluessa vuosilomakorvausta 66 313 mk, sairausapua 20 410 mk ja kurssimaksuja 3 000 mk.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat mm.: entisen Haagan kauppalan alueella olevien kaupungin omistamien tilojen jakamista uusiksi rekisteriyksiköiksi ²³⁾, taksamaksujen korottamista ²⁴⁾, auton hankkimista kaupunkimittausosastolle ²⁵⁾ ja mittausmiesten palkkaamista töihin kaupungin ulkopuolelta ²⁶⁾.

Lausunto kaupunginhallitukselle annettiin mm. Sipoon kunnan Nikkilän kylässä olevan Dalskärrvägen nimisen tien julistamisesta kylätieksi ²⁷⁾.

Lukuisasti annettiin lausuntoja lohkomistoimituksista alueita rakennustonteiksi eroitettaessa.

Palkkalautakunnalle annettiin lausunto mittausmiesten siirtämisestä kuukausipalkalle ²⁸⁾.

¹⁾ Kiint. lautak. 12 p. tammik. 33, 34, 35, 36 ja 37 §, 19 p. tammik. 79, 80, 81 ja 87 §, 26 p. tammik. 121 ja 122 §, 9 p. helmik. 201 ja 204 §, 16 p. helmik. 244 ja 245 §, 23 p. helmik. 295 §, 1 p. maalisk. 318 ja 324 §, 8 p. maalisk. 361 ja 363 §, 15 p. maalisk. 415 §, 5 p. huhtik. 493, 497, 498 ja 499 §, 12 p. huhtik. 537 §, 19 p. huhtik. 571, 572, 573, 574, 576 ja 577 §, 26 p. huhtik. 610 §, 10 p. toukok. 692 §, 18 p. toukok. 711 §, 31 p. toukok. 788 §, 7 p. kesäk. 836 ja 837 §, 14 p. kesäk. 869 §, 21 p. kesäk. 909 §, 12 p. heinäk. 965 §, 2 p. elok. 1 008, 1 009, 1 010, 1 011, 1 013, 1 014 ja 1 016 §, 20 p. syysk. 1 230 ja 1 231 §, 27 p. syysk. 1 260 §, 4 p. lokak. 1 299 §, 11 p. lokak. 1 348, 1 349, 1 350, 1 351, 1 353 ja 1 354 §, 25 p. lokak. 1 403 ja 1 409 §, 1 p. marrask. 1 458, 1 460, 1 461 ja 1 463 §, 8 p. marrask. 1 502, 1 503, 1 505 ja 1 518 §, 15 p. marrask. 1 542 ja 1 548 §, 22 p. marrask. 1 580 ja 1 581 §, 7 p. jouluk. 1 648, 1 649, 1 650 ja 1 651 §, 13 p. jouluk. 1 695 ja 1 697 § ja 20 p. jouluk. 1 727, 1 728, 1 731, 1 732 ja 1 733 §. — ²⁾ S:n 12 p. tammik. 42 §, 26 p. huhtik. 611 ja 612 §, 2 p. elok. 1 015 §, 6 p. syysk. 1 169 ja 1 171 §, 1 p. marrask. 1 459 §, 15 p. marrask. 1 544 §, 22 p. marrask. 1 583 § ja 20 p. jouluk. 1 729, 1 730 ja 1 737 §. — ³⁾ S:n 9 p. helmik. 202 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. helmik. 243 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. maalisk. 323 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. toukok. 651 ja 652 §, 10 p. toukok. 682 ja 683 §, 24 p. toukok. 745 §, 31 p. toukok. 791 §, 9 p. elok. 1 053 §, 16 p. elok. 1 091 §, 6 p. syysk. 1 170 §, 25 p. lokak. 1 400 § ja 20 p. jouluk. 1 736 §. — ⁷⁾ S:n 10 p. toukok. 684 §, 14 p. kesäk. 870 §, 2 p. elok. 1 012 §, 23 p. elok. 1 117 §, 13 p. syysk. 1 198 § ja 15 p. marrask. 1 543 §. — ⁸⁾ S:n 6 p. syysk. 1 168 §. — ⁹⁾ S:n 11 p. lokak. 1 352 §. — ¹⁰⁾ S:n 25 p. lokak. 1 405 ja 1 406 §. — ¹¹⁾ S:n 25 p. lokak. 1 408 §. — ¹²⁾ S:n 25 p. lokak. 1 404 §. — ¹³⁾ S:n 15 p. marrask. 1 545 §. — ¹⁴⁾ S:n 31 p. toukok. 798 §. — ¹⁵⁾ S:n 2 p. elok. 1 031 §, 25 p. lokak. 1 436 § ja 1 p. marrask. 1 466 §. — ¹⁶⁾ S:n 26 p. tammik. 127 §. — ¹⁷⁾ S:n 2 p. helmik. 168 § ja 12 p. huhtik. 539 §. — ¹⁸⁾ S:n 29 p. marrask. 1 614 §. — ¹⁹⁾ S:n 16 p. helmik. 248 §. — ²⁰⁾ S:n 31 p. toukok. 793 §. — ²¹⁾ S:n 15 p. maalisk. 422 §. — ²²⁾ S:n 16 p. elok. 1 094 § ja 11 p. lokak. 1 357 §. — ²³⁾ S:n 26 p. tammik. 124 §. — ²⁴⁾ S:n 26 p. tammik. 125 ja 126 § ja 24 p. toukok. 747 §. — ²⁵⁾ S:n 12 p. huhtik. 538 § ja 26 p. huhtik. 618 §. — ²⁶⁾ S:n 6 p. syysk. 1 174 §. — ²⁷⁾ S:n 9 p. helmik. 208 §. — ²⁸⁾ S:n 22 p. maalisk. 450 §, 5 p. huhtik. 500 § ja 10 p. toukok. 687 §.

7. Kiinteistötoimiston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat

Vuokralle otetut huoneistot. Kertomusvuoden aikana otettiin vuokralle kaupungin virastoja ja laitoksia varten seuraavat huoneistot:

Virasto tai laitos, jota varten huoneis- to vuokrattiin	Vuokranantaja	Osoite	Vuokrankausi		Kuu- kausi- vuokra, mk
			alkaa	päätyy	
Kansakoulut, ruot- sinkieliset	Privata svenska flickskolan i Hel- singfors ¹⁾	Apollonkatu 10—12	1948, kesäk. 1	1949, toukok. 31	2 600
S:n	Svenska privata lä- roverket för flickor ²⁾	Ritarikatu 5	1948, elok. 1	1949, toukok. 31, sen jälk. 3 kk. irtis. jälk.	³⁾ 6 000
S:n	Lauttasaaren sää- tiö ⁴⁾	Lauttasaari, Iso- kaari 20	1948, syysk. 1	1949, toukok. 31	7 000
S:n	Svenska kristliga fö- reningen av unga män ⁵⁾	Liisankatu 27	1948, lokak. 1	1949, toukok. 31	³⁾ 7 000
S:n, suomenkieliset	Agronomi K. M. Soi- ninen ⁶⁾	Sinivuorentie 25	1948, kesäk. 1	1949, toukok. 31, sen jälk. 3 kk. irtis. jälk.	127
S:n	Töölön yhteiskoulu ⁷⁾	Urheilukatu 10—12	1948, syysk. 1	1949, toukok. 31	12 000
S:n	Agronomi R. Söder- holm ⁸⁾	Sinivuorentie 27	1948, syysk. 1	1949, toukok. 31	⁹⁾ 4 500
Lastentarhat	Asunto oy. Länt. Brahenkatu 12 ¹⁰⁾	Länt. Brahenk. 12	1948, helmik. 1	1949, tammik. 31, sen jälk. 3 kk. irtis. jälk.	470
S:n	Herra L. Laaksonen ¹¹⁾	Oulunkylä, Koivik- ko 4	1948, tammik. 1	1948, toukok. 31 sen jälk. 3 kk. irtis. jälk.	¹²⁾ 299
S:n	Kristillis-Yhteis- kunnallinen työ- keskus Kalliola ¹³⁾	Vaasanrinne 5	1948, syysk. 1	1949, toukok. 31, sen jälk. vuod. kerr. 3 kk. irtis. jälk.	³⁾ 9 000
S:n	Mannerheimliiton Santahaminan osasto ¹⁴⁾	Santahamina	1949, tammik. 1	Kuten edell.	³⁾ 7 000
S:n	Osuusliike Elanto ¹⁵⁾	Neljäs linja 3—5	1949, tammik. 1	Kuten edell.	¹⁶⁾ 25 000
Lastentarhat	Svenska bildningens vänner i Socken- backa ¹⁷⁾	Pitäjänmäki, Alp- pitie 1	1949, tammik. 1	1949, toukok. 31	¹⁸⁾ 3 000
Terveystoimilau- takunta	Mannerheimliitto ¹⁹⁾	Toinen linja 19	1948, jouluk. 1	1949, toukok. 31, sen jälk. vuod. kerr. 3 kk. irtis. jälk.	7 000
Äitiys- ja lastenhoi- don neuvolat	Maunulan pienasun- not oy. ²⁰⁾	Maunula, Metsäpu- rontie 3 B 6	1948, maalisk. 1	1948, toukok. 31, sen jälk. 3 kk. irtis. jälk.	²¹⁾ 4 190
S:n	Suomen luterilainen evankeliumiyh- distys ²²⁾	Alppikatu 19	1948, huhtik. 1	Kuten edell.	²³⁾ 3 000
S:n	Metsänhoitaja E. Aukee ²⁴⁾	Pakila, Koivumäen- tie 9	1948, syysk. 1	1949, toukok. 31, sen jälk. 3 kk. irtis. jälk.	²⁵⁾ 5 500
S:n	Rouva A. Kuula ²⁶⁾	Pitäjänmäki, Kaivo- tie 1	1948, jouluk. 1	Kuten edell.	²⁵⁾ 5 000

¹⁾ Kiint. lautak. 3 p. toukok. 658 § ja 21 p. kesäk. 919 §. — ²⁾ S:n 21 p. kesäk. 920 §. — ³⁾ Lämpöineen ja valoineen. — ⁴⁾ Kiint. lautak. 6 p. syysk. 1 175 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. lokak. 1 423 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. toukok. 689 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. elok. 1 042 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. elok. 1 120 §. — ⁹⁾ Lämpöineen. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. tammik. 136 §. — ¹¹⁾ S:n 7 p. kesäk. 842 §. — ¹²⁾ Ilman lämpöä. — ¹³⁾ Kiint. lautak. 20 p. syysk. 1 238 §. — ¹⁴⁾ S:n 1 p. marrask. 1 473 §. — ¹⁵⁾ S:n 15 p. marrask. 1 555 §. — ¹⁶⁾ Lämpöineen ja lämmin vesi. — ¹⁷⁾ Kiint. lautak. 29 p. marrask. 1 617 §. — ¹⁸⁾ Valoineen. — ¹⁹⁾ Kiint. lautak. 8 p. marrask. 1 512 §. — ²⁰⁾ S:n 22 p. maalisk. 455 § ja 3 p. toukok. 659 §. — ²¹⁾ Ilman lämpöä. — ²²⁾ Kiint. lautak. 22 p. maalisk. 456 §. — ²³⁾ Lämpöineen ja valoineen. — ²⁴⁾ Kiint. lautak. 23 p. elok. 1 121 §. — ²⁵⁾ Lämpöineen. — ²⁶⁾ Kiint. lautak. 22 p. marrask. 1 586 §.

Edellä mainittujen vuokralle otettujen huoneistojen vuokrasopimuksissa sovittiin mm. seuraavaa:

Alppikadun 19:stä vuokrattu huoneisto oli vuokranantajan kanssa yhteiskäytössä siten, että se oli äitiysneuvolan käytössä 5 päivänä viikossa klo 9—12 ja kerran viikossa klo 13—15.

Liisankadun 27:stä vuokratun huoneiston vuokranmaksuun sisältyi myös siivous. Lisäksi oli oikeus käyttää kalustoa ja pianoa. Mikäli kaupunki tarvitsi kysymyksessä olevaa huoneistoa v:n 1949 syyslukukaudella, oli vuokra maksettava myös sen vuoden kesä—elokuun väliseltä ajalta.

Lastentarhoja varten Santahaminasta ja Neljännen linjan 3—5:stä sekä terveydenhoitolautakuntaa varten vuokratuissa huoneistoissa kaupunki sai teetättää haluamiansa korjaustöitä omalla kustannuksellaan.

Pitäjänmäeltä Alppitien varrelta lastentarhaa varten vuokratun huoneiston vuokraehdoista mainittakoon: a) Svenska bildningens vänner i Sockenbacka nimisellä yhdistyksellä on oikeus iltaisin ilman korvausta käyttää huoneistoa ja keittiötä ei saa lastentarha eivätkä muutkaan käyttää asuntotarkoitukseen; b) huoneistossa haluamansa korjaukset kaupunki kustantaa, mutta on niistä ensin sovittava yhdistyksen kanssa ja c) kaupungin on huolehdittava pihamaan siivouksesta sekä lumenluonnista taloon johtavalta tieltä ja pihamaalta. Samalla vuokrattiin lastentarhan käyttöön osa johtaja F. Nemlanderin omistamalla Alppitien tontilla n:o 1 olevasta kellarista 600 mk:n kuukausivuokrasta tammikuun 1 p:stä 1949 alkaen 1 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin.

Brändö skolförening nimisen yhdistyksen kanssa marraskuun 18 p:nä 1946 tehtyä vuokrasopimusta muutettiin ¹⁾ siten, että yhdistys yhden luokkahuoneen asemesta vuokraa kaupungille kansakoulujen käyttöön kaksi luokkahuonetta muiden vuokraehtoien pysyessä entisellään.

Tarvittavat varat kaikkiin edellä mainittuihin vuokranmaksuihin osoitettiin talousarvion kiinteistöjen erinäisten menojen momentilta Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset.

Töölönkadun 55:ssä olevan koulutalon vuokraaminen. Suomenkielisten kansakoulujen käyttöön päätettiin ²⁾ vuokrata Koulu oy:n Töölönkadun 55:ssä omistama koulutalo elokuun 1 p:n 1948 ja toukokuun 31 p:n 1958 väliseksi ajaksi, jonka jälkeen sopimus edelleen jatkuu 5 vuotta ellei sitä jommaltakummalta puolen irtisanota viimeistään helmikuun aikana 1958. Tämän jälkeen vuokrasopimus jatkuu tavallisena vuosivuokrasopimuksena ellei sitä jommaltakummalta puolen irtisanota 3 kuukautta ennen vuokratuuden päättymistä. Vuotuinen vuokranmaksu on 2 000 000 mk. Vuokra maksetaan vuokravuositain, elokuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n välisenä aikana, etukäteen kahtena eränä toukokuun 31 p:nä ja marraskuun 30 p:nä. Vuokra elokuun 1 p:stä marraskuun 30 p:ään 1948, 666 667 mk, suoritetaan elokuussa 1948. Vuokra muodostuu kesäkuu 1 p:stä 1949 alkaen virallisen elinkustannusindeksin mukaan siten, että vuokran kulloinkin erääntyvä määrä on korotettava yhtä monella täydellä 5 %:lla kuin virallinen elinkustannusindeksi maksukuukauden edellisenä kuukautena on täysissä 5 %:ssa korkeampi kuin elokuussa 1948. Jos edellä tarkoitettu indeksi alenee, on vuokraa vastaavasti alennettava, ei kuitenkaan alle 2 milj. mk:n. Muut vuokraehdot ovat:

- 1) Kaupungin on kustannettava talon lämmitys ja palkattava talonmies-lämmittäjä.
- 2) Kaupungin on huolehdittava kiinteistön puhtaanapidosta ja rakennusten sisä- ja ulkokorjauksista, olkoopata ne mitä laatua tahansa. Vuokranantaja puolestaan huolehtii katuosuiden korjauksista.
- 3) Vuokranantaja luovuttaa kansakoulun käyttöön ilman eri korvausta pannuhuone- ja koulukaluston, kuten pulpetit, kuvastot, voimistelu- ja muut opetusvälineet, lukuunottamatta fyysisiä ja kemiallisia opetusvälineitä sekä täytettyjen eläinten kokoelmaa. Kysymyksessä olevasta luovutettavasta irtaimistosta seuraa sopimusta erityinen luettelo. Kaupunki on velvollinen korjaamaan rikutun kaluston tai suorittamaan korvauksen hävitetyistä kalustosta.

4) Vuokranantaja pidättää johtaja E. Martion tarvetta varten vuokravapaasti talon III kerroksesta n. 32 m² käsittävän huoneiston, johon kaupunki antaa lukukauden aikana

¹⁾ Kiint. lautak. 21 p. kesäk. 919 §. — ²⁾ S:n 23 p. elok. 1 119 §.

lämmön, mutta vuokranantaja kustantaa huoneiston valon ja korjaukset. Siinä tapauksessa, että johtaja Martio kuolisi vuokra-ajan kuluessa, siirtyy kyseinen huoneisto yhden kuukauden kuluttua kaupungin hallintaan, ilman että vuokranmaksu sen johdosta kohoaa.

Virastohuoneistojen järjestelyt. Kertomusvuoden aikana osoitettiin eri virastojen käyttöön huoneistotiloja seuraavasti: Unioninkadun 27:stä luovutettiin 18.5 m²:n suuruinen huone n:o 409 lastensuojeluviraston¹⁾ käyttöön, huoneet n:o 416 ja 417 ja niiden yhteydessä oleva varastotila, huone n:o 418, tilastotoimiston²⁾ käyttöön ja huoneet n:o 410, 411 ja 412, yhteensä 107 m², nuorisotyölautakunnan³⁾, käyttöön viimeksi mainittu helmikuun 1 p:stä 1948 lukien. Haagasta Huvilapolun 3:sta luovutettiin toimistohuone kaupungin kirjaston⁴⁾ käyttöön helmikuun 1 p:stä 1948 alkaen ja kaupungintalosta, Pohj. Esplanadikadun 11—13:sta huoneet n:o 250 ja 253, yhteensä 42 m², kesäkuun 1 p:stä 1948 alkaen urheilu- ja retkeilytoimiston⁵⁾ käyttöön. Mariankadun 22:sta luovutettiin ent. sairaalahallituksen huoneisto työnvälityslautakunnan⁶⁾ käyttöön ja Mariankadun 5:stä huoneisto rikostuomioiden toimeenpanokonttorin⁶⁾ käyttöön, molemmat huhtikuun 1 p:stä 1948 lukien. Aleksanterinkadun 16—18:sta, Katariinankadun 3:n F-portaan II kerroksesta, luovutettiin 3 huonetta, yhteensä 91 m², heinäkuun 16 p:stä 1948 alkaen poliisilaitoksen⁷⁾ käyttöön sen keskuskortistoa varten. Tarvittavat varat tilitysvuokriin osoitettiin talousarvion kiinteistöjen erinäisten menojen momentilta Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset ja kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että poliisilaitoksen käyttöön luovutetun huoneiston siivoamista varten perustettaisiin tilapäinen, 1 440 mk:n kuukausipalkkainen siivoajan toimi heinäkuun 16 p:stä 1948 lukien.

Mariankadun 5:stä vuokrattu huoneisto. Fastighetsaktiebolaget Mariegatan 5 nimiseltä yhtiöltä talosta Mariankatu n:o 5 vuokratuista huoneistoista päätettiin⁸⁾ yhtiön anomuksesta luovuttaa yhtiölle talon I kerros, yhteensä 204 m², huhtikuun 1 p:stä 1948 alkaen ehdoin, että pesutupa samoin kuin kaupungin talon kellariin rakennuttamat arkistohuoneet jäävät edelleen yksinomaan kaupungin käyttöön sisältyen käyttöoikeus huoneistojen vuokraan. Lisäksi on sairaalahallituksen henkilökunnalla oikeus tarvittaessa kulkea luovutettavan huoneiston keittiön kautta edellä mainittuihin kellarissa oleviin arkistohuoneisiin. Jäljelle jäävien huoneistojen vuokraksi merkittiin 10 820 mk kuukaudessa.

Solhem lastentarhan huoneisto. Oy. Kulmion ja kaupungin väliseen helmikuun 13 p:nä 1933 allekirjoitettuun Solhem lastentarhan huoneistoa koskevaan vuokrasopimukseen lisättiin⁹⁾, että kaupunki on velvollinen poistamaan v. 1948 erääseen huoneeseen asentamansa kaksi WC laitetta ja saattamaan huoneen vuokrasopimuksen päättyessä alkuperäiseen kuntoonsa.

Vuokranmaksut. Merkittiin kertomusvuoden aikana tapahtuneet vuokranmaksujen muutokset ja osoitettiin niitä varten tarvittavat varat talousarvion kiinteistöjen erinäisten menojen momentilta Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset.

Hietaniemenkadun 4:ssä olevien huoneistojen lämpöennakkoprosentti vahvistettiin¹⁰⁾ 75 %:ksi vuokrasta.

Linja-autoaseman vuokrauksen uudistaminen. Oy. Matkahuolto ab:n kanssa päätettiin¹¹⁾ jatkaa linja-autoaseman vuokrausta koskevaa vuokrasopimusta tammikuun 1 p:stä 1949 alkaen 300 000 mk:n vuosivuokrasta, johon ei sisälly lämpö eikä valo seuraavin lisäehdoin: 1) vuokrasopimuksen 6 kohtaan sisältyvä vuokraajan velvollisuus huolehtia kustannuksellaan kaikista asemarakennuksessa tarpeellisista sisäkorjauksista käsittää ainoastaan vuokraajan hallinnassa olevan asemarakennuksen osan (ei esim. erikseen vuokrattavan asemakahvilan osaa); 2) mikäli kaupunki omaan käyttöönsä tarvitsee huoneistotiloja, on vuokraaja velvollinen luovuttamaan tarvittavat huoneistotilat kaupungin hallintaan 1 kuukauden kuluttua irtisanomisesta ja on vuokraaja tällöin oikeutettu saamaan alennusta vuokranmaksustaan luovutuspäivästä alkaen luovutetun pinta-alan mukaisessa suhteessa koko vuokrapinta-alaan; sekä 3) vuokrasopimus jatkuu toistaiseksi 3 kuukauden molemminpuolisoin irtisanomisajoin.

Linja-autoaseman odotushuoneessa oleva sanomalehtikioski päätettiin¹²⁾ vuokrata

¹⁾ Kiint. lautak. 19 p. tammik. 98 §. — ²⁾ S:n 19 p. tammik. 100 §. — ³⁾ S:n 9 p. helmik. 211 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. tammik. 135 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. maalisk. 378 §. — ⁶⁾ S:n 5 p. huhtik. 505 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. elok. 1 062 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. maalisk. 381 § ja 26 p. huhtik. 635 §. — ⁹⁾ S:n 1 p. maalisk. 334 §. — ¹⁰⁾ S:n 9 p. helmik. 213 §. — ¹¹⁾ S:n 27 p. jouluk. 1 766 §. — ¹²⁾ S:n 27 p. jouluk. 1 768 §.

Rautatiekirjakauppa oy:lle 60 000 mk:n vuosivuokrasta tammikuun 1 p:stä 1949 alkaen 3 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin. Sanoma- ja aikakauslehtien ohella kioskissa saadaan myydä ainoastaan kirja- ja paperikauppa-alaan kuuluvia tuotteita. Kioskia saadaan suurentaa nykyisestäään enintään $\frac{1}{3}$:lla kiinteistölautakunnan hyväksymien piirustusten mukaan.

Helsingin osuuskauppa nimiselle osuuskunnalle päätettiin¹⁾ vuokrata linja-autoaseman asemakahvilan ja -käymälän hoito tammikuun 1 p:stä 1949 alkaen kaupungin ja Oy. Lasipalatsi ab:n välillä toukokuun 24 p:nä 1935 tehdyn sopimuksen perusteella seuraavin muutoksin: 1) ent. vuokrasopimuksen kohta 2: sanoma- ja aikakauslehtien kioskimyyntiä koskeva sopimus poistetaan; 2) kohta 3: sopimus on voimassa toistaiseksi 3 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin; 3) kohta 4: vuosivuokra, johon sisältyy myöskin korvaus lämmöstä, on 240 000 mk ja 4) kohta 6: poistetaan.

Kaivohuoneen ulkoravintolan vuokralleanto. Kaivohuoneen ulkoravintola siihen kuuluvine ulkorakennuksineen ja piha-alueineen päätettiin²⁾ vuokrata Vaaralinna oy:lle huhtikuun 1 p:n ja lokakuun 31 p:n 1948 väliseksi ajaksi, jonka päättyessä vuokraus ilman irtisanomista lakkaa, 200 000 mk:n vuokrasta koko vuokrakaudelta ja on se etukäteen suoritettava, sekä muuten tavanmukaisin entisiin vuokraehdoin. Vuokralaiselle myönnetään oikeus vuokra-aikanaan siirtää vuokraoikeus velvollisuuksineen muunnimiselle yhtiölle sitä ennen hankittuaan siirrolle kiinteistölautakunnan hyväksymisen.

Esplanaadikappeli. Esplanaadikappeli vuokrattiin³⁾ syyskuun 22 ja 28 p:n väliseksi ajaksi Nylands svenska trädgårdssällskap nimiselle seuralle 60-vuotisjuhlanäyttelyn järjestämistä varten 8 000 mk:n vuokrasta määrätyn ehdoin.

Suomen turkiseläinten kasvattajain liitolle vuokrattiin⁴⁾ joulukuun 3—5 p:ksi turkiseläinten näyttelyä varten Esplanaadikappelin piha-alue ja päärakennuksen avonainen terassi, jonka lattia oli huolellisesti peitettävä, sekä musiikkikappeli, johon ei kuitenkaan saanut sijoittaa eläimiä, 7 000 mk:n korvauksesta ja muuten tavanmukaisin ehdoin.

Myymälähuoneiston vuokralleanto. Hyväksyttiin⁵⁾ Osuusliike Elannon esittämät muutospäätökset Kumpulän puistokylässä Kymintien 70:ssä olevan mankeli- ja varastohuonetilan muuttamiseksi maitomyymäläksi ehdoin, että osuuskunta niiden mukaan ja omalla kustannuksellaan suorittaa muutostyöt ja vuokrattiin tällä edellytyksellä huoneisto Osuusliike Elannelle heinäkuun 1 p:stä 1948 alkaen 5 vuodeksi eli kesäkuun 30 p:ään 1953, jolloin vuokraus irtisanomattakin lakkaa, 4 300 mk:n kuukausivuokrasta ilman lämpöä ja valoa.

Åbergin huvilan vuokralleanto. Helsingin poliisien yhdistykselle vuokrattiin⁶⁾ edelleen Lautasaareissa oleva ent. Åbergin huvila entisiin ehdoin ja 50 mk:n maksusta kuukaudessa kustakin alueella olevasta majasta, joita oli yhteensä 25.

Toukolan puistokylän saunan vuokralleanto. Talo-osasto oikeutettiin⁷⁾ vuokraamaan Toukolan puistokylän sauna rouva A. M. Ohtoselle 6 000 mk:n kuukausivuokrasta, siitä päivästä alkaen, kun sauna lopullisesti valmistuu.

Vallilan kerhokeskuksen huoneisto. Vallilan kerhokeskuksen huoneiston keittiö ja eteisaula puukellareineen vuokrattiin⁸⁾ Lastenruokinnan keskustoimikunnalle tammikuun 1 p:stä 1949 saman vuoden kesäkuun 15 p:ään 1 000 mk:n kuukausivuokrasta ja muuten samoin ehdoin kuin aikaisemminkin.

Nuorisotyölautakunnan kerhohuone. Nuorisotyölautakunnalle päätettiin⁹⁾ luovuttaa marraskuun 1 p:stä 1948 lukien Kumpulän kunnallisiin asuntoihin kuuluvan talon, Kymintie n:o 48, kellarikerroksessa oleva n. 20 m²:n suuruinen huone kerhohuoneeksi 240 mk:n vuokrasta kuukaudessa, johon sisältyy myös korvaus valosta, mutta ei lämmöstä.

Malmin piirin huoneenvuokralautakunnan huoneisto. Malmin piirin huoneenvuokralautakunnan uuden huoneiston korjaustöihin Helsingintien 5—7:ssä talo-osasto oikeutettiin¹⁰⁾ käyttämään kertomusvuoden talousarviossa olevista korjausmäärärahoista korjauksiin arvioitu määrä, 210 000 mk.

Munkkiniemen eräiden tonttien siirtyminen kaupungin hallintaan. Talo-osasto oikeutettiin¹¹⁾ suorittamaan Munkkiniemen säätiölle Munkkiniemen Riihitien tonttien n:o 12 ja

¹⁾ Kiint. lautak. 27 p. jouluk. 1 767 §. — ²⁾ S:n 19 p. huhtik. 580 §. — ³⁾ S:n 7 p. kesäk. 841 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. marrask. 1 478 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. kesäk. 840 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. huhtik. 629 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. jouluk. 1 660 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. marrask. 1 558 §. — ⁹⁾ S:n 1 p. marrask. 1 480 §. — ¹⁰⁾ S:n 29 p. marrask. 1 626 §. — ¹¹⁾ S:n 27 p. jouluk. 1 772 §.

14 kiinteistöistä tammikuun 1 p:n 1946 ja elokuun 31 p:n 1948 väliseltä ajalta vuokramaksuna yhteensä 353 707: 50 mk talousarvion kiinteistöjen erinäisten menojen määrärahaista Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset.

Snellmaninkadun koulutontin piharakennus. Merkittiin ¹⁾, että korttelin n:o 45 Snellmaninkadun tontilla n:o 10 olevan piharakennuksen oli pidetyssä huutokaupassa ostanut Suomen punainen risti 60 000 mk:sta.

Talouuskellarikeromerot. Kumpulan puistokylän isännöitsijä oikeutettiin ²⁾ vuokraamaan Kumpulan kunnallisten asuntojen kellarikerroksiin rakennettuja kellarikeromeroita Kumpulan ja myös Toukolan ja Koskelan puistokyläen asukkaille 40 mk:n vuokrasta kuukaudessa.

Varastotilat. Huoltolautakunnalle vuokrattiin ³⁾ Käpylän kirjastotalon kellarikerroksesta Väinölänkadun 5:stä 75 m²:n suuruinen varastotila 17 mk:n tilitysvuokrasta m²:ltä kuukaudessa valoineen ja lämpöineen.

Liikennelaitokselle vuokrattiin ⁴⁾ Korkeavuorenkadun kalliosuojasta 2 huonetta, pinta-alaltaan yhteensä 28 m², 756 mk:n kuukausivuokrasta maaliskuun 1 p:stä 1948 alkaen.

Poliisilaitokselle vuokrattiin ⁵⁾ Sofiankadun 4:stä 55 m²:n suuruinen kellaritila arkistotilaksi 935 mk:n kuukausivuokrasta heinäkuun 1 p:stä 1948 alkaen.

Senaatintorin kalliosuojan ns. poliisiosasto päätettiin ⁶⁾ luovuttaa takaisin poliisilaitoksen käyttöön aseiden varastoimista varten.

Poliisilaitoksen aseapaja- ja asevarikkohuoneiston sisustustyöt. Talo-osasto oikeutettiin ⁷⁾ suorittamaan poliisilaitoksen aseapajaa ja asevarikkoa varten Hernesaarenkadun 14—16:sta vuokratassa huoneistossa tarpeelliset erikoissisustustyöt 98 000 mk:n kustannuksin.

Puhelinkioskin rakentaminen. Helsingin puhelinyhdistys oikeutettiin ⁸⁾ rakentamaan marraskuun 1 p:stä 1948 alkaen puhelinkioski Pirkkolaan Kaarelan- ja Pirkkolantien risteuksen aukion laidassa olevan tontin Kaarelantien n:o 29 edustan jalkakäytävälle, joulukuun 1 p:stä 1948 alkaen Pakilaan Hyrylän valtatie ja Huvilatien kulmaukseen sekä Oulunkylän Etumetsään Hyrylätien ja Metsälään johtavan tien risteykseen kukin 1 500 mk:n suuruisesta vuosittain etukäteen maksettavasta vuosivuokrasta ja muuten tavannukaisin ehdoin.

Kaupunginmuseon kellarivalot. Talo-osaston huolehdittavaksi annettiin ⁹⁾ sähköjohtojen uusimistyö kaupunginmuseon kellarikerroksessa ja ottamaan siihen varat talousarvion käytössään olevista korjausmäärärahoista.

Jäähdyttämön rakentaminen kalamyymälään. Kontio & Kontio oy. oikeutettiin ¹⁰⁾ rakentamaan Kauppatorin kauppahallista vuokraamaansa kalamyymäläryhmään jäähdyttämö.

Lämminvesijohdot asentaminen kalliosuojaan. Vilhonvuoren kalliosuojan kahden majoipaikan peseytymishuoneisiin päätettiin ¹¹⁾ asentaa lämminvesijohdot.

Vedenlämmittäjän asentaminen poliisilääkärin vastaanottohuoneistoon. Sähköistetty vedenlämmittäjä päätettiin ¹²⁾ asentaa poliisilääkärin vastaanottohuoneistoon Pengerkadun 5:een.

Hyväksytyjä piirustuksia. Vuoden aikana hyväksytyistä piirustuksista ¹³⁾ mainittakoon piirustukset useita saunarakennuksia ¹⁴⁾ ja käymälärakennuksia ¹⁵⁾ varten.

Mainonta. Suomen ulkomainonta oy:n kanssa ulkomainonnan harjoittamisesta v. 1946 tehtyä vuokrasopimusta muutettiin ¹⁶⁾ siten, että vuokranmaksu mainospilaria ja -taulua kohden korotettiin 6 000 mk:aan vuodessa tammikuun 1 p:stä 1949 alkaen.

Anomuksesta vuokrattiin ¹⁷⁾ edellä mainitulle yhtiölle 11 uutta mainospaikkaa pilareita varten 3 000 mk:n vuokrasta paikkaa kohden kertomusvuonna ja 6 000 mk:n vuokrasta paikkaa kohden tammikuun 1 p:stä 1949 alkaen.

Päätettiin ¹⁸⁾, että toistaiseksi peritään tilapäismainosluvista kaupungille korvauksena 2 000 mk mainospaikkaa kohden n. viikon tai sitä lyhyemmältä ajalta.

¹⁾ Kiint. lautak. 11 p. lokak. 1 367 § ja 1 p. marrask. 1 477 §. — ²⁾ S:n 18 p. toukok. 727 §. — ³⁾ S:n 2 p. helmik. 173 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. helmik. 302 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. kesäk. 846 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. elok. 1 149 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. jouluk. 1 664 §. — ⁸⁾ S:n 1 p. marrask. 1 475 § ja 22 p. marrask. 1 587 §. — ⁹⁾ S:n 20 p. jouluk. 1 738 §. — ¹⁰⁾ S:n 22 p. maalisk. 464 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. helmik. 301 §. — ¹²⁾ S:n 16 p. helmik. 251 §. — ¹³⁾ S:n 26 p. tammik. 141 §, 11 p. lokak. 1 365 § ja 20 p. jouluk. 1 745 §. — ¹⁴⁾ S:n 26 p. tammik. 142 §, 2 p. helmik. 172 § ja 12 p. huhtik. 549, 550 ja 553 §. — ¹⁵⁾ S:n 7 p. kesäk. 843 § ja 29 p. marrask. 1 619 §. — ¹⁶⁾ S:n 25 p. lokak. 1 428 §; ks. v:n 1946 kert. II osan s. 41. — ¹⁷⁾ Kiint. lautak. 25 p. lokak. 1 429 §. — ¹⁸⁾ S:n 9 p. elok. 1 060 §.

Kertomusvuoden aikana myönnettiin lukuisasti lupia mainosjulistaiden pystyttämiseen.

Kauppahallit. Vuoden aikana pidetyissä huutokaupoissa vuokrattiin 2 Kauppatorin kauppahallin myymälää yhteensä 35 400 mk:n kuukausivuokrasta ¹⁾, 7 Kasarmitorin kauppahallin myymälää yhteensä 14 200 mk:n kuukausivuokrasta ²⁾ ja 13 Hakaniementorin kauppahallin myymälää yhteensä 78 425 mk:n kuukausivuokrasta ³⁾.

Torikauppa. Kauppatorin maalaisriveistä A, C ja D vuokrattiin ⁴⁾ huutokaupalla v:ksi 1948 kaikki 22 kiinteätä puutarhatuotteiden myyntipaikkaa perusvuokran ollessa 1 500 mk kuukaudessa ja kaikki 8 kiinteätä perunain myyntipaikkaa perusvuokran ollessa 750 mk kuukaudessa, yhteensä 163 400 mk:n kuukausivuokrasta.

Seuraavaksi vuodeksi edelliset myyntipaikat vuokrattiin ⁵⁾ yhteensä 66 900 mk:n ja perunain myyntipaikat yhteensä 37 600 mk:n kuukausivuokrasta.

Kioskit. Huutokaupalla vuokrattiin ⁶⁾ myyntikaudeksi 1948 10 virvoitusjuomakioskia yhteensä 2 742 000 mk:sta, erät ehdoin, että verojäämät maksetaan heti. Muut virvoitusjuomakioskit vuokrattiin entisille vuokraajille edellisen vuoden huutokauppavuokrasta, 6 829 000 mk:sta, joten vuokrat virvoitusjuomakioskeista nousivat yhteensä 9 571 000 mk:aan.

Rouva H. Aalto oikeutettiin ⁷⁾ rakentamaan esittämiensä piirustusten mukainen virvoitusjuomakioski Maunulaan Metsäpurontien ja Pakilantien kulmaan ehdoin, että kioski tulee heti valmistuttuaan kaupungin omaisuudeksi ilman eri korvausta ja että rakennuttaja saa ilman eri korvausta käyttää kioskia v. 1948, 1949 ja 1950 kaupungin kioskien myyntikautena ja myyntiaikoina ja että kaupungin rakennustoimisto ja kiinteistötoimiston talo-osaston rakennusmestari valvovat ja lopullisesti rakenteellisesti hyväksyvät rakennetun kioskin.

Hakaniementorilla oleva betonirakenteinen pyöreä kioski päätettiin ⁸⁾ siirtää kadun leventämisen vuoksi Kulosaaren urheilukentän viereen ja siirrosta aiheutuviin kuluihin myönnettiin 130 000 mk.

Helsingin- ja Kaarlenkadun risteyksessä oleva virvoitusjuomakioski päätettiin ⁹⁾ siirtää lähemmäksi Brahen urheilukenttää ja anoa työn suorittamiseen 43 500 mk.

Rouva E. Koskiselle Malmilta Porvoon- ja Tullivuorentien kulmasta vuokratun kioskitontin vuokraoikeutta päätettiin ¹⁰⁾ jatkaa v:ksi 1948 entisin ehdoin 30 000 mk:n vuosi- vuokrasta.

Jäätelönmyyntipaikat. Huutokaupalla vuokrattiin ¹¹⁾ myyntikaudeksi 1948 23 jäätelönmyyntipaikkaa yhteensä 639 100 mk:n vuokrasta, eräs ehdoin, että verojäämät suoritetaan heti.

Kioskien välittömässä läheisyydessä aikaisemmin olleita jäätelönmyyntipaikkoja ei vuokrattu, koska kioskikauppiaille myönnettiin oikeus poikkeuksellisesti v. 1948 myydä vuokraamistaan kioskeista myös jäätelöä.

Makkaranmyyntipaikat. Huutokaupalla vuokrattiin ¹²⁾ myyntikaudeksi 1948 7 makkaranmyyntipaikkaa yhteensä 85 900 mk:n vuokrasta kuukaudessa ja v:ksi 1949 19 makkaranmyyntipaikkaa yhteensä 1 742 300 mk:n vuokrasta kuukaudessa, erät ehdoin, että maksamatta olevat verot oli suoritettava ennen myyntikauden alkamista.

Kukanmyyntipaikat. Kesäkaudeksi 1948 vuokrattiin ¹³⁾ huutokaupalla kaikki 19 kiinteätä kukanmyyntipaikkaa yhteensä 3 027 000 mk:n vuokrasta, erät ehdoin, että verojäämät maksetaan heti.

Lapinlahdenkadun kukanmyyntipaikka n:o 4 vuokrattiin ¹⁴⁾ neiti E. Kjellanderille 900 mk:n vuokrasta kuukaudessa.

Kukkien myynti sallittiin ¹⁵⁾ kiinteissä kukkien myyntipaikoissa Vapunpäivän aattona klo 24:ään ja Vapunpäivän aamuna klo 6:sta alkaen.

Joulukuusien myyntipaikat. Joulukuusien yleiset myyntipaikat päätettiin ¹⁶⁾ vuokrata

¹⁾ Taloj. 23 p. elok. 5 § ja 18 p. syysk. 14 §. — ²⁾ S:n 23 p. elok. 4 §. — ³⁾ S:n 23 p. elok. 3, 7 ja 9 § ja 18 p. syysk. 12 ja 13 §. — ⁴⁾ Kiint. lautak. 12 p. tammik. 48 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. jouluk. 1 665 § ja 20 p. jouluk. 1 741 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. helmik. 303 §, 1 p. maalisk. 328 § ja 12 p. huhtik. 552 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. elok. 1 033 §. — ⁸⁾ S:n 4 p. lokak. 1 315 §. — ⁹⁾ S:n 15 p. maalisk. 429 §. — ¹⁰⁾ S:n 5 p. huhtik. 514 §. — ¹¹⁾ S:n 26 p. huhtik. 638 § ja 24 p. toukok. 755 §. — ¹²⁾ S:n 26 p. huhtik. 637 §, 24 p. toukok. 754 §, 29 p. marrask. 1 627 § ja 20 p. jouluk. 1 742 §. — ¹³⁾ S:n 1 p. maalisk. 330 § ja 5 p. huhtik. 511 §. — ¹⁴⁾ S:n 12 p. heinäk. 975 §. — ¹⁵⁾ S:n 26 p. huhtik. 636 §. — ¹⁶⁾ S:n 29 p. marrask. 1 624 §.

entisin ehdoin 300 mk:n vuorokausimaksusta ja joulukuusen jalkojen myyntipaikat 250 mk:sta myyntikaudelta. Yksinmyyntipaikat päätettiin vuokrata huutokaupalla, jolloin perusvuokra oli 3 000 mk paikalta ja myyntiaika 5 vuorokautta.

Joulupöydän koristeiden myyntipaikat. Joulupöydän koristeiden myyntipaikkoja vuokrattiin ¹⁾ kertomusvuonna 13 yhteensä 89 500 mk:n vuokrasta entisin ehdoin.

Valokuvauspaikat. Kesäkaudeksi 1948 vuokrattiin ²⁾ huutokaupalla kaikki tarjotut 8 kiinteätä valokuvauspaikkaa yhteensä 170 300 mk:sta.

Sanomalehtien myyntipaikat. Määrättiin ³⁾ 115 sanomalehtien myyntipaikkaa, joista huolehtiminen luovutettiin Pikatoimisto Marsille.

Kengänkiilloituspaikat. Määrättiin ⁴⁾ 29 kengänkiilloituspaikkaa ja niistä huolehtiminen annettiin Pikatoimisto Marsille.

Tilapäisen jakelupaikan järjestäminen. Suomen punainen risti oikeutettiin ⁵⁾ käyttämään Elintarvikekeskuksen Katariinankadun 2:ssa olevaa ruokailuhuoneistoa marraskuun 2 ja 4 p:n välisenä aikana vaatteiden jakamista varten puutteessa oleville helsinkiläisille 500 mk:n korvauksesta eräin ehdoin.

Pullokeräyksen järjestäminen Lasten päivän yhteyteen. Nuorten Talkoot nimisen yhdistyksen sallittiin ⁶⁾ järjestää pullokeräys Lasten päivän yhteydessä määrätyn ehdoin.

Vallilan kerhokeskuksen avustaminen. Vallilan kerhokeskuksen käytettäväksi myönnettiin ⁷⁾ talousarvion kiinteistöjen talo-osaston käytettävissä olevista kasvatustoiminnan määrärahoista yhteensä 11 750 mk aikakauslehtien tilaamista varten sekä kerholaisten osallistumista varten Kerholiiton taide-, harrastus- ja talvipäiville sekä 5 250 mk kerholaisten kesäleiritoimintaa varten.

Sotavakuutusmaksut. Kaivuhuoneen ravintolarakennusta ja Bråvällan ent. huvilarakennuksia koskevien sotavakuutusmaksujen hoito annettiin ⁸⁾ kaupunginhallituksen asiamiesosaston tehtäväksi.

Kalliosuojien majoitusmaksut. Kalliosuojien tilapäisten majoituspaikkojen majoitusmaksuiksi päätettiin ⁹⁾ puoltaa seuraavia hintoja: joukkomajoituspaikoista Sinebrychoffin, Katajanokan, Vilhonvuoren ja Siltavuoren kalliosuojissa 35—40 mk henkilöltä vuorokautta kohden riippuen maksun määrä majoitushuoneen suuruudesta ja laadusta, sekä matkustajamajoituksesta Korkeavuorenkadun kalliosuojassa 2 henkilön huoneesta 70 mk, 4—6 henkilön huoneesta 60 mk ja 8 henkilön huoneesta 50 mk henkilöä kohden vuorokaudessa. Maksukorotus ei koske diakonissalaitoksen ja Erottajan kalliosuojissa olevaa perhemajoitusta.

Linja-autoaseman käymälämaksu. Linja-autoaseman käymälän maksu vahvistettiin 5 mk:ksi tammikuun 1 p:stä 1949 lukien edellytyksin, että käymälät vuokraajan kustannuksella kunnostetaan täysin tyydyttävään kuntoon ¹⁰⁾.

Talousarvio. Talo-osaston talousarvio v:ksi 1949 hyväksyttiin ¹¹⁾.

Käyttövarat. Lautakunnan käyttövaroista myönnettiin ¹²⁾ 50 043 mk sairausapuna ja 3 600 mk kirjoituskoneen vuokran maksamiseen.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat mm.: kaupungin kiinteistöjen palovakuuttamista ¹³⁾, sääntöpalkkaisen talonmiehen toimen ja kahden tilapäisen siivoojan toimen perustamista ¹⁴⁾, Vartiokylän kartanon päärakennuksen luovuttamista kokonaisuudessaan kansakoulukäyttöön ¹⁵⁾, terveystalon rakentamista Vartiokylään ¹⁶⁾, Kumpulän kunnallisten asuntojen vuokralleantoa Kymintien 54:ssä ja Limingantien 100:ssä ¹⁷⁾ sekä Kaartin maneesin vuokraamista kaupungin tarpeisiin ¹⁸⁾.

Lisäksi kaupunginhallitukselle esitettiin lukuisasti määräraha-anomuksia, jotka koskivat muutos- ja korjaustöitä, vuokranmaksuja yms.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka koskivat mm.: vuokran-

¹⁾ Kiint. lautak. 13 p. jouluk. 1 709 §. — ²⁾ S:n 1 p. maalisk. 329 § ja 5 p. huhtik. 512 §. — ³⁾ S:n 12 p. huhtik. 544 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. huhtik. 546 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. lokak. 1 427 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. huhtik. 634 § ja 24 p. toukok. 760 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. tammik. 47 § ja taloj. 23 p. elok. 2 §. — ⁸⁾ Kiint. lautak. 9 p. helmik. 214 § ja 16 p. helmik. 263 §. — ⁹⁾ S:n 11 p. lokak. 1 359 §. — ¹⁰⁾ S:n 27 p. jouluk. 1 770 §. — ¹¹⁾ Taloj. 23 p. elok. 1 §. — ¹²⁾ Kiint. lautak. 19 p. tammik. 99 §, 15 p. maalisk. 425 ja 426 §, 12 p. huhtik. 547 §, 19 p. huhtik. 584 § ja 27 p. syysk. 1 274 §. — ¹³⁾ S:n 2 p. helmik. 178 §. — ¹⁴⁾ S:n 31 p. toukok. 802 §, 1 p. marrask. 1 479 § ja 29 p. marrask. 1 629 §. — ¹⁵⁾ S:n 21 p. kesäk. 914 §. — ¹⁶⁾ S:n 13 p. syysk. 1 201 §. — ¹⁷⁾ S:n 11 p. lokak. 1 368 §. — ¹⁸⁾ S:n 29 p. marrask. 1 628 §.

maksuja ¹⁾, kiinteistökauppoja ²⁾, Katajanokan kalliosuojan majoitusoikeutta ³⁾, korjaus- ja muutostöitä ⁴⁾, palkka-asioita ja eläkkeitä ⁵⁾, kunnalliskodin Oulunkylän haaraosastojen rakennusten palauttamista kunnalliskodin käyttöön ⁶⁾, maatalous- ja puutarhatuotteiden tukkukauppaa ⁷⁾ sekä osakkeiden merkintää Etelärannan 10:een tulevaan kiinteistöön ⁸⁾.

8. Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset

Kiinteistötoimiston maatalousosaston toiminnastaan antama kertomus v:lta 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Viranhaltijat. Kun kuuden omassa viljelyksessä olevan tilan aikaisemmin työsopimus- suhteessa olleet työnjohtajat määrättiin v:n 1948 alusta lukien sääntöpalkkaisiksi, oli maatalousosaston palveluksessa seuraavat viranhaltijat: kaupunginagronomi, agronomi A. J. Tamminen, I apulaisagronomi, agronomi J. Kukkonen, II apulaisagronomi, agronomi H. Lappalainen sekä työnjohtajat J. R. Korkman, O. T. Laine, T. A. Merilaita, T. V. Roos, U. N. Vainio ja N. F. Zachrisson.

Toimisto. Toimiston työtavassa ei tapahtunut mainittavampia muutoksia. Kaupunginagronomi valmisti ja esitteli osaston asiat kiinteistölautakunnalle ja maatalousjaostolle sekä antoi lausunnot. Maatalousosastolla oli vähän varsinaisia omia asioita kiinteistölautakunnassa hoidettavanaan, mutta kaupunginagronomin läsnäoloa pidettiin kuitenkin välttämättömänä kiinteistölautakunnan kokouksissa. Kaupunginagronomille kuului myöskin ylin valvonta toimistossa, omassa viljelyksessä olevilla tiloilla ja maanvuokra-alueilla.

I apulaisagronomi johti ja valvoi kaupunginagronomin alaisena maatilojen peltoviljelyksiä ja rakennusasioita, avusti kaupunginagronomia maanvuokraus- ym. asioissa ja hoiti ostot ja myynnit ym. II apulaisagronomi valvoi kotieläintaloutta ja hoiti työntekijöitä koskevat asiat ym. Työnjohtajat jakoivat työt työväelle ja valvoivat töitä, hoitivat tiloilla pidettävän varasto- ja kassakirjanpidon ja huolehtivat tavaramarkkinoiden käteismyyntistä ym.

Kokoukset ja niissä käsitellyt asiat. Kiinteistölautakunnan maa- ja metsätalousjaoston kokouksia oli kaikkiaan 6 ja niissä pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 78. Lautakunnassa tai sen maa- ja metsätalousjaostossa käsiteltiin 81 osaston asiaa. Sitä vastoin maatalousosaston työntekijäin sairaus- ja tapaturma-avustusta koskevat asiat käsiteltiin osaston omilla kokouksissa.

Maa-alueet. Osaston valvontaan ei joutunut kertomusvuonna mitään uusia alueita. Kuitenkin oma viljelys lisääntyi jonkin verran, kun tonttiosasto luovutti takaisin perunapalstamaita niiden vähäisen kysynnän vuoksi. Lisäksi maatalouskerhoalueet ja yksityisten vuokra-alueet pienenivät. Mutta toisaalta omat viljelykset ja vuokramaat vähenivät mm. asutuksen leviämisen vuoksi ja siksi, että alueita luovutettiin urheilukentiksi ja myöskin toisille laitoksille. Leppävaarassa oli osaston hallinnassa vuoden lopussa enää n. 50 ha maata maanlunastustarkoituksiin tapahtuneiden maa-alueuovutusten jälkeen. Korpaksen eli Haagan alueelta luovutettiin peltoa tiemaaksi yms., joten osaston vuokramiehet menettivät peltoa n. 3 ha. Oulunkylässä pienenivät vuokra-alueet n. 5 ha ja loput otettiin omaan viljelykseen. Tuomarinkylässä omien peltujen pinta-ala väheni n. 45 ha ja Pakilan vuokramaat n. 10 ha. Latoja menetettiin 9 kpl. Muilta tiloilta ei menetetty maata asutukseen. Peltoalat olivat v. 1948 seuraavat:

¹⁾ Kiint. lautak. 19 p. tammik. 92 ja 94 §, 12 p. huhtik. 541 §, 31 p. toukok. 803 §, 2 p. elok. 1 042 § ja 9 p. elok. 1 058 §. — ²⁾ S:n 19 tammik. 96 §, 18 p. toukok. 723 ja 724 §, 24 p. toukok. 756 §, 31 p. toukok. 809 §, 7 p. kesäk. 844 §, 16 p. elok. 1 095 §, 6 p. syysk. 1 180 §, 20 p. syysk. 1 245 §, 27 p. syysk. 1 273 §, 11 p. lokak. 1 358 §, 25 p. lokak. 1 420 §, 1 p. marrask. 1 469 §, 13 p. jouluk. 1 704 § ja 27 p. jouluk. 1 764 §. — ³⁾ S:n 12 p. tammik. 53 § ja 26 p. huhtik. 633 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. tammik. 129 §, 2 p. helmik. 170 §, 1 p. maalisk. 333 §, 8 p. maalisk. 373 §, 22 p. maalisk. 453 §, 5 p. huhtik. 502 §, 3 p. toukok. 661 §, 2 p. elok. 1 032 §, 25 p. lokak. 1 419 § ja 8 p. marrask. 1 506 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. helmik. 171 §, 1 p. maalisk. 331 §, 22 p. maalisk. 452 §, 19 p. huhtik. 586 §, 10 p. toukok. 688 § ja 28 p. kesäk. 947 §. — ⁶⁾ S:n 5 p. huhtik. 508 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. helmik. 216 § ja 20 p. syysk. 1 244 §. — ⁸⁾ S:n 25 p. lokak. 1 432 §.

Tila	Omassa viljelyksessä, ha	Vakinaisella vuokralla, ha	Tilapäisvuokralla, ha	Yhteensä, ha
Fallkulla	71	6	11	88
Haltiala	163	—	14	177
Herttoniemi	—	47	—	47
Kaarela	—	98	—	98
Korpas	—	124	—	124
Leppävaara	—	128	—	128
Pukinmäki	162	155	26	343
Stansvik	—	15	—	15
Tali	91	34	19	144
Tullisaari	—	15	—	15
Tuomarinkylä	251	8	7	266
Vartiokylä	88	44	18	150
Viikinmäki	—	40	—	40
Yhteensä	826	714	95	1 635

Omassa viljelyksessä olevat maatilat yhteensä olivat edelleen Suomen suurimmat. Muita suurviljelijöitä ei maassamme oikeastaan enää ollutkaan, sillä suurimmat yksityis-tilat, kuten Mommila ja Kytäjä ym. ovat menettäneet pelloistaan 60—70 %. Valtion Jokioinen, pinta-alaltaan n. 600 ha, oli erikoisasetmassa koe- ja jalostusmaatilana. Suurimmat jalostuskarjamme muuttuivat pieniksi. Suurnavetoissa oli enää vain 30—40 eläintä.

Tilapäisvuokrauksiin kuuluivat työväelle perunamaaksi luovutetut alueet, lain mukaan siirtoväelle vuokrattaviksi määrättyt alueet ja muut tilapäisesti vuokralle annetut alueet. Siirtoväelle vuokrattiin avopeltoa 14.5 ha ja heinämaata 31 ha eli yhteensä 45.5 ha.

Peltoviljely. Peltoviljelysmailla viljeltiin erilaisia viljelyskasveja seuraavasti:

	Fallkulla	Haltiala	Pukinmäki	Tali	Tuomarinkylä	Vartio- kylä	Kaikki tilat
Absoluuttiset luvut, ha							
Puutarha	2.47	—	0.80	—	—	0.10	3.37
Kesantona	5.50	9.13	13.39	8.17	19.80	7.46	63.45
Rukiilla	10.00	6.24	9.24	10.20	5.42	3.85	44.95
Syysvehnällä	—	7.31	8.65	—	14.70	3.84	34.50
Kevätvehnällä	7.00	22.51	12.00	7.43	32.25	7.22	88.41
Ohralla	—	22.81	11.31	6.93	27.31	7.31	75.67
Kauralla	15.30	42.40	30.64	23.08	53.07	18.06	182.55
Perunalla	7.00	6.34	7.15	7.52	10.17	5.76	43.94
Juurikasvilla	1.40	—	2.45	2.80	2.40	1.00	10.05
Heinällä	16.80	40.05	47.53	23.11	71.55	27.36	226.40
Laitumena	5.55	—	17.99	1.00	12.44	5.32	42.30
Muilla kasveilla	0.30	6.40	0.80	1.00	2.25	0.30	11.05
Yhteensä	71.32	163.19	161.95	91.24	251.36	87.58	826.64

	Fallkulla,	Haltiala,	Pukinmäki,	Tali,	Tuomarinkylä,	Vartio- kylä,	Kaikki tilat,
Prosenttiluvut							
Puutarha	3.5	—	0.5	—	—	0.1	0.4
Kesantona	7.7	5.6	8.3	9.0	7.9	8.5	7.7
Rukiilla	14.0	3.8	5.7	11.2	2.2	4.4	5.4
Syysvehnällä	—	4.5	5.3	—	5.8	4.4	4.2
Kevätvehnällä	9.8	13.8	7.4	8.1	12.8	8.2	10.7
Ohralla	—	14.0	7.0	7.6	10.9	8.3	9.2
Kauralla	21.4	26.0	18.9	25.3	21.1	20.6	22.1
Perunalla	9.8	3.9	4.4	8.2	4.0	6.6	5.3
Juurikasvilla	2.0	—	1.5	3.1	1.0	1.1	1.2

	Fallkulla	Haltiala	Pukinmäki	Tali	Tuomarinkylä	Vartio- kylä	Kaikki tilat
Prosenttiluvut							
Heinällä	23.6	24.5	29.4	25.3	28.5	31.4	27.4
Laitumena	7.8	—	11.1	1.1	4.9	6.1	5.2
Muilla kasveilla	0.4	3.9	0.5	1.1	0.9	0.3	1.2
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Peltoviljely oli huomattavasti, yli 50 %, viljavaltaista. Yksistään leipäviljalla oli yli 30 % peltoalasta, mikä oli tuntuvasti yli maamme keskiarvotilaston. Perunan suhteellinen viljelyslaaajuus oli myöskin harvinaisen korkea, n. 5.3 %, kun otetaan huomioon, että oli kysymyksessä suurtilaviljely. Heinän prosentuaalinen osuus peltoalasta oli taas suhteellisen alhainen, vain 27.4 %, mikä oli tuntuvasti pienempi kuin keskimäärin maassamme. Öljykasveja viljeltiin 4 ha:n suuruisella alalla. Kesannon osuus peltoalasta oli myös vain 7.7 %.

Kertomusvuonna viljellyt kasvilajit olivat seuraavat:

Ruis: maatiaistunut Petkus ja Pekka; syysvehnä: Varma; kevätvehnä: Timantti I; ohra: Binder ja Balder, joista viimeksi mainittu oli satoisampi ja panimo-ohraksi hyväksyttynä voittaa yhä enemmän alaa; herne: Konkordia; kaura: Eho, Esa ja Kultasade II; virna: oma vanha unkarilainen kanta; timotei: oma kanta; lanttu: Mustialan ja Bangholman kanta; rehujuurikas: Barres; peruna: Alfa, King Georg, Ruusulehti ja Tammiston aikainen; sekä öljykasvit: Konkurrent sinappi ja kuituöljypellava.

Sopimusviljelyksinä viljeltiin Balder-ohraa, Eho-kauraa ja öljykasveja.

Tärkeimmät kylvöt eri tiloilla olivat seuraavat:

	Fallkulla, kg	Haltiala, kg	Pukinmäki, kg	Tali, kg	Tuomarinkylä, kg	Vartio- kylä, kg	Kaikki tilat, kg
Ruista	1 400	1 080	1 450	1 550	2 150	600	8 230
Syysvehnää	—	1 400	1 750	—	2 500	100	5 750
Kevätvehnää	2 050	7 414	3 850	2 250	9 700	2 468	27 732
Ohraa	—	6 627	2 500	1 650	7 400	1 900	20 077
Kauraa	3 840	11 300	7 450	6 050	13 450	5 021	47 111
Perunaa	22 509	18 860	18 800	21 420	31 700	18 650	131 939

Lisäksi kylvettiin mm. timotein siementä n. 1 700 kg ja puna-apilan siementä n. 450 kg. Hehtaaria kohden kylvettiin seuraavat kilomäärät: ruista 140—200 kg, syysvehnää n. 200 kg, kevätvehnää n. 300 kg, ohraa n. 250 kg ja perunaa n. 3 000 kg. Heinän siemenen sekoituksena käytettiin yleensä n. 5 kg puna-apilaa ja 20 kg timoteita hehtaaria kohden. Kun käytettyyn siemenmäärään vaikutti maan laatu, kasvukunto, ojitus, siemenen itävyys jne., olivat eri tiloilla hehtaaria kohden käytetyt siemenmäärät eri suuria.

Tärkeimpien viljelyskasvien sadot olivat seuraavat:

	Fallkulla	Haltiala	Pukinmäki	Tali	Tuomarinkylä	Vartio- kylä	Kaikki tilat
Kokonaissadot, 1000 kg							
Ruista	26.8	17.0	19.6	24.8	27.4	7.4	123.0
Syysvehnää	—	15.2	30.7	—	46.9	7.9	100.7
Kevätvehnää	18.8	42.5	21.5	11.4	52.4	15.2	161.8
Ohraa	—	68.1	29.2	14.9	68.8	14.7	195.7
Kauraa	30.1	82.7	85.0	58.9	115.1	29.6	401.4
Perunaa	137.8	187.2	180.6	173.0	269.0	145.3	1 092.9
Lanttua	61.0	—	34.2	50.9	51.6	—	197.7
Rehuja	49.4	—	70.2	—	55.2	31.0	205.8
Heinää	36.5	155.9	150.5	100.7	383.4	96.3	923.3

	Fallkulla	Haltiala	Pukinmäki	Tali	Tuomarinkylä	Vartiokylä	Kaikki tilat
Sadot hehtaaria kohden, 1000 kg							
Ruista	2.7	2.7	2.1	2.4	2.4	2.0	2.7
Syysvehnää	—	2.1	3.6	—	3.2	2.1	2.9
Kevätvehnää	2.7	1.9	1.8	1.5	2.1	2.1	2.0
Ohraa	—	3.0	2.6	2.1	2.5	2.0	2.6
Kauraa	2.0	2.0	2.8	2.6	2.2	1.6	2.2
Perunaa	19.7	29.5	25.3	23.0	26.5	27.8	25.2
Lanttua	71.8	—	76.0	33.9	41.3	—	48.8
Rehuja	89.8	—	70.2	—	48.0	31.0	55.6
Heinää	3.2	4.3	3.4	4.6	6.1	4.3	4.6

AIV-rehua valmistettiin n. 180 900 kg, apilan siemeniä saatiin n. 1 200 kg, timotein siemeniä n. 1 950 kg, sinapin siemeniä 1 915 kg, herneitä n. 7 150 kg ja kuituöljypellavaa n. 3 590 kg. Pahnoista poltettiin osa heti, koska niillä ei ollut riittävästi menekkiä.

Myytävät tuotteet saatettiin kaikki hyvään kauppakuntoon ja huomattava osa viljoista myytiin laatu- ja kauppasiemenenä.

Turun maatalousnäyttelyssä saatiin virnasta I palkinto ja 2 II palkintoa sekä sinapista II palkinto.

Sadot olivat kertomusvuonna yleensä hyviä paitsi kevätvehnän ja osittain ohran osalta. Ennätyksellisen suuri oli perunasato. Kuitenkin kaikki omassa viljelyksessä olevat alueet, nim. osa Fallkullan, Talin ja Vartiokylän maista eivät olleet laadultaan eikä muutenkaan viljelyskunniltaan sellaisia maita, että niillä saataisiin kauttaaltaan hyviä satoja. Sitä paitsi näillä alueilla ei voida viljellä vaativampia viljelyskasveja ollenkaan. Sadot olivat laadultaan myös melko hyviä. Kasvitauteja enempää kuin tuholaisiakaan ei ilmennyt mainittavasti, sillä sääsuhteet eivät olleet niille edullisia. Luovutusvelvollisuus ylitettiin huomattavasti ja palkkio ylityksestä oli 690 416 mk.

Lannoitukseen käytetyt lanta- ja väkilannoitusmäärät olivat seuraavat:

	Fallkulla	Haltiala	Pukinmäki	Tali	Tuomarinkylä	Vartiokylä	Kaikki tilat
Kaupunkilantaa,							
krm	126	360	—	450	500	76	1 512
Kotieläinlantaa, krm	478	1 420	1 920	535	1 398	634	6 385
Väkilannoitteita, kg:							
Typpi	5 800	4 448	6 836	4 072	4 424	4 600	30 180
Fosfaatti	18 450	36 050	32 100	41 550	46 770	39 666	214 586
Kali	5 150	7 600	10 400	6 000	6 800	7 200	43 150
Kalkki, kg	37 000	—	21 000	62 000	—	12 000	132 000

Käytetyt lannoitemäärät olivat ennätyksellisen suuret, mikä johtui siitä, että monena sodanjälkeisenä vuonna saatiin väkilannoitteita hyvin niukalti eikä eräitä lajeja ollenkaan. Puhtaanapitolaitoksen toimesta ajettiin kaupunkilanta korvausta vastaan eri tiloilla oleviin lantakuoppiin, mistä se osaston toimesta ajettiin edelleen kesantomaille.

Työntekijät. Osastolla oli kertomusvuonna kaksi kuukausipalkkaista työsopimussuhteessa olevaa apulaistyönjohtajaa, nimittäin V. H. Karvonen Tuomarinkylässä ja A. A. Sundqvist Pukinmäessä. Työntekijöitä oli lokakuun 31 p:nä 1948 seuraavasti:

Tila	Vakinaisia työntekijöitä,			Tilapäisiä työntekijöitä,		
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Fallkulla	8	1	9	2	11	13
Haltiala	13	—	13	4	4	8
Pukinmäki	18	6	24	3	4	7
Tali	11	1	12	1	5	6
Tuomarinkylä	21	3	24	5	7	12
Vartiokylä	12	1	13	3	2	5
Yhteensä	83	12	95	18	33	51

Tilapäisiä työntekijöitä tarvittiin varsinkin sadonkorjuun aikana. Sellaisiksi palkattiin vakinaisten työntekijöiden perheenjäseniä ja muita paikkakuntalaisia. Keskitalvella tällaisille päivätyöntekijöille ei ollut sanottavasti työtä tarjottavissa.

Osaston alaisissa töissä oli voimassa kaupungin ja kaupungin maataloustyöntekijäin ja ammattiosaston välinen työehtosopimus. Marraskuun 1 p:nä voimaan tulleen työehtosopimuksen mukaan luovuttiin ns. muonamiesjärjestelmästä, joten maataloustyöntekijät saatettiin lähes samaan asemaan kaupungin muiden työntekijäin kanssa. Muutos oli pikemminkin muodollista laatua, sillä palkka oli aikaisemmin maksettu tuntipalkkana eikä vuosityösopimuksia voitu käyttää.

Kertomusvuoden alussa oli tavallisen maataloustyöntekijän tuntipalkka 53: 50 mk, ammattitaitoa vaativissa töissä 58: 50 mk ja naistyöntekijän palkka vastaavasti 45: 25 mk ja 47: 25 mk. Huhtikuun alusta tuli 5 %:n indeksilisa, minkä mukaisina palkat pysyivät sitten vuoden loppuun saakka. Urakatöitä ei varsinaisissa maataloustöissä voitu mainittavammin järjestää.

Hevoset. Hevosia oli kertomusvuoden lopussa seuraavasti:

Tila	Hevosia		Hevosten työpäiviä	
	Kaikkiaan	100 ha kohden	Hevosta kohden	Ha kohden
Fallkulla	6	8.4	257	21.7
Haltiala	13	8.0	188	15.0
Pukinmäki	15	9.3	190	17.6
Tali	8	8.8	213	18.8
Tuomarinkylä	17	6.8	206	13.9
Vartiokylä	10	11.5	150	17.0
Yhteensä	69	8.3	196	16.4

Varsoja ja nuoria hevosia oli 15. Hevoskanta oli vahva. Kun traktoreita saadaan lisää, vähennetään hevosten lukumäärää.

Edellä olevat työn määrää koskevat luvut hehtaaria kohden olivat tyypillisiä pääasiassa viljanviljelyksessä. Fallkullassa ja Talissa viljeltiin runsaasti työtä vaativia viljelyskasveja, perunaa ja juurikasveja, suhteellisesti enemmän. Keskimäärin oli perunalla ja juurikasveilla 6.5 % viljelyspinta-alasta, Fallkullan osuuden ollessa 11.8 % ja Talin 11.3 %. Avoin peltoala oli myös kokonaisuudessaan mainituilla tiloilla suhteellisesti suurempi kuin muilla.

Nautakarja. Karja oli Ay-rotua. Tuomarinkylässä oli kertomusvuonna vielä 4—5 LSK-eläintä, mitä rotua tilan karja aikoinaan oli yksinomaan. Haltialassa ei ollut karjaa ja Talissa oli vain 3—4 lehmää oman väen maidon saantia varten.

Karjan lukumäärä, rehunkäyttö ja tuotanto keskimäärin tarkastusvuonna 1947/48 käyvät ilmi seuraavasta:

Tila	Lehmien luku	Rehuyksiköitä	Maitoa, kg	Rasva-%	Rasvaa, kg
Fallkulla	8.6	2 932	3 498	4.2	147
Pukinmäki	38.6	2 785	3 332	4.4	146
Tuomarinkylä	34.9	2 959	3 481	4.1	141
Vartiokylä	8.2	2 896	3 500	4.3	152

Eri rehulajien käyttö tarkastusvuonna oli koko karjan keskimäärään verraten prosentteissa seuraava:

Rehulaji	Fallkulla	Pukinmäki	Tuomarinkylä	Vartiokylä
Öljyväkirehuja	5.0	6.7	4.7	3.4
Muita väkirehuja	13.9	24.2	19.3	15.3
Korsirehuja	22.2	27.4	28.5	18.7
Tuorehuja	27.1	8.5	16.8	28.4
Laidunta	31.8	33.2	30.7	34.2

Karjatilojen, Talia lukuunottamatta, viljelysala oli v. 1948 yhteensä 572 ha. Tarkastusvuonna 1947/48 oli karjatilojen lehmäluku 90.^s eli 15.^s lehmää 100 viljeltyä ha kohden. Lehmien keskituotanto oli 3 423 kg maitoa. Rasvaa saatiin 145 kg rasvaprosentin ollessa 4.2. Hehtaaria kohden tuotettiin maitoa 540 kg ja rasvaa 23 kg. Maidontuotanto hehtaaria kohden oli eri tiloilla seuraava: Fallkullassa 424 kg, Pukinmäessä 795 kg, Tuomarinkylässä 484 kg ja Vartiokylässä 326 kg. Tuloksia voidaan pitää jo hyvinä. Vertailun vuoksi esitetään tuotantoa koskevat tiedot tarkastusvuodelta 1946/47:

Tila	Maitoa, kg	Rasva- %	Rasvaa, kg	Tila	Maitoa, kg	Rasva- %	Rasvaa, kg
Fallkulla	3 146	4.2	131	Tuomarinkylä ...	3 210	4.0	128
Pukinmäki	3 176	4.2	133	Vartiokylä	3 449	4.1	140

Öljyväkirehun saannin helpotuttua tätä rehua voitiin käyttää runsaammin kuin edellisenä vuonna ja siten järjestää ruokinta paremmaksi. Fallkullassa ja Vartiokylässä oli hyvä tuoreruokinta, kun taas Pukinmäessä silloisten säilörehurakenteiden puutteellisuuden vuoksi AIV-rehun valmistus jäi vähäiseksi väkirehun käytön noustessa.

Kertomusvuonna osasto liittyi jäseneksi Uudenmaan keinosiemenyhdistykseen Fallkullan ja Vartiokylän karjojen osalta ja näiltä tiloilta hävitettiin sonnit. Kun sonnin ylläpitokustannus nousi vuosittain n. 50 000 mk:aan, muodosti se pienissä karjoissa huomattavan kustannuserän lehmää kohden. Yhdistyksen vuosimaksuun, mikä v. 1948 oli 1 200 mk lehmää kohden, sisältyi enintään kolme käsittelyä, tiineystarkastus ja mahdollinen mahoushoito. Kun yhdistyksellä oli arvokkaat siitossonnit, voidaan karjojen jalostuksellisen tason odottaa nousevan.

Talin sikala. Talin sikalassa oli kertomusvuoden alussa 1 karju ja vuoden lopussa samaten 1, emakoita vastaavasti 19 ja 22, lihotussikoja 7 ja 55 sekä porsaita 10 ja 13.

Siat olivat Yorkshiretyyppisiä ja polveutuivat Herttoniemen vanhasta kannasta. Karjut hankittiin aina tunnetuista siitossikaloista. Porsaita syntyi vuoden aikana 392 ja keskimääräinen porsasluku emakkoa kohden oli 9—11, mitä tulosta on pidettävä tyydyttävänä. Emakoista oli 3 yli 13 kertaa porsinutta sekä 6 1—2 kertaa porsinutta.

Ruokinnassa käytettiin jäteviljaa, säilöperunaa sekä Helsingin työväen yhdistyksen ruokalasta ostettuja keittiöjätteitä. Kertomusvuonna valmistettiin emakoita varten vähän AIV-rehua.

Traktorit. Kaikki maatalousosaston omistamat 8 traktoria olivat vanhoja ja vaativat huomattavia korjauskustannuksia. Ensimmäinen kumipyöräinen Fordson Major traktori ostettiin ostoluvalla Tuomarinkylään. Traktorien työtuntimäärät olivat seuraavat: Fallkullassa 592, Haltialassa 885, Pukinmäessä 1 323, Talissa 616, Tuomarinkylässä 1 617 ja Vartiokylässä 493, yhteensä 5 526 työtuntia.

Traktorityötuntimääriä voidaan pitää tyydyttävinä, kun otetaan huomioon, että monet korjaukset kiireisinäkin työaikoina vähensivät traktorien käyttömahdollisuuksia.

Kuorma-autoja maatalousosastolla oli vain 1 Vartiokylässä. Sen vuotuinen työtuntimäärä oli 1 924.5 t, joten se oli miltei aina ajossa. Auto oli jo vanha ja sen korjauskustannukset olivat melkoiset. Vieraita autoja oli myöskin käytössä.

Rakennukset. Korjauksia suoritettiin jatkuvasti kaikilla tiloilla. Perusteellisesti korjattiin muutamia työväen asunorakennuksia ja useita peltolatoja. Kun kunnollisia maaliitarpeita alettiin saada, maalattiin sisältä useita työntekijäin asuntoja ja muutamia rakennuksia ulkopuoleltakin. Fallkullan tilalle rakennettiin navettarakennuksen yhteyteen sementtitiilinen painorehutorni.

Yleinen maataloustilanteen kehitys. Pahnatavaran menekki heikkeni huomattavasti kertomusvuonna edellisiin vuosiin verraten. Yleinen elintarviketilanne parani tuntuvasti syksyllä 1948, mistä oli näkyvimpänä seurauksena sianlihan hinnan aleneminen alle tuotantokustannusten. Puutarhatuotteiden hinnat pysyttelivät myöskin alhaisina lisääntyneen tarjonnan johdosta. Vain viljan ja maataloustuotteiden hinnat olivat enää säännöstellettyjä. Hintasäännöstely puolestaan merkitsi maatalousosaston kohdalla selvästi peltoviljelyn kannattavuutta ja aiheutti huomattavaa karsintaa sekä karja- että sikataloudessa. Heinän menekki, joka v. 1947 oli loistava, supistui huomattavasti samalla kun hinnat laskivat, joskin ne pysyivät vielä tuotantokustannusten yläpuolella.

Myynti. Leipävilja myytiin pääasiassa kauppamylyille ja siemenvilja suurliikkeille, perunat, juurikasvit ja puutarhatuotteet pääasiassa kaupungin laitoksille, eniten poliisilaitokselle, ja suurin osa yksityisille tarvitsijoille. Maito myytiin pääasiassa Osuusliike Elannolle ja eläimet Karjakunta nimiselle toiminimelle. Oma työväki sai ostaa tiloilta tarvitsemansa viljatuotteet ja maidon sekä polttopuut.

Taloudelliset tulokset. Rahatoimisto hoiti entiseen tapaan sekä kameraalisen kirjanpidon että liikekirjanpidon. Maatalousosaston toimistossa ja omassa viljelyksessä olevilla tiloilla oli oma kassakirjanpito, varasto- ja työkirjanpito. Inventointi suoritettiin vuoden vaihteessa omin voimin entiseen tapaan revisorin ollessa osittain mukana. Kaupunginvaltuuston valitsemat tarkastajat suorittivat tavannukaisesti tarkastuksensa. Laskutus suoritettiin toimistosta käsin, missä myöskin hyväksyttiin laskut maksettaviksi. Liiketoiminta tapahtui pääasiassa muutamien suurliikkeiden ja erikoisliikkeiden kanssa.

Kiinteistötoimiston maatalousosaston hoidossa ja valvonnassa olevien maa-alueiden puhdas voitto (+) tai tappio (—) v. 1944—48 oli seuraava:

Tila	Maatalous-		Rakennus-		Peltohehtaaria kohden	
	desta,	Maanvuok-	ten vuok-	Yhteensä,	Maatalous-	Maanvuok-
	mk	rauksesta,	rauksesta,	mk	desta,	rauksesta,
		mk	mk	mk	mk	mk
Fallkulla	— 248 465	+ 191 593	— 304 917	— 361 789	— 3 528	+ 11 470
Haltiala	+ 2 073 082	+ 210 674	— 13 434	+ 2 270 322	+ 12 718	+ 15 000
Pukinmäki	— 224 124	1 152 622	— 105 800	+ 822 698	— 1 384	+ 6 370
Tali	+ 173 750	+ 295 967	— 146 023	+ 615 740	+ 1 909	+ 5 584
Tuomarinkylä ...	2 859 060	+ 369 567	— 48 415	+ 3 180 212	+ 11 391	+ 24 638
Vartiokylä	— 300 617	+ 425 234	— 3 368	+ 121 249	— 3 409	+ 6 859
Herttoniemi	—	+ 251 427	— 371 532	— 120 105	—	+ 5 349
Kaarela	—	+ 234 698	— 5 156	+ 229 542	—	+ 2 303
Korpas	—	+ 363 482	— 10 616	+ 374 098	—	+ 2 931
Leppävaara	—	+ 364 324	— 69 128	+ 295 196	—	+ 2 848
Stansvik	—	— 25 934	— 66 684	— 92 618	—	— 1 729
Tullisaari	—	+ 28 796	— 48 361	— 19 565	—	+ 1 600
Viikinmäki	—	+ 125 930	— 7 079	+ 118 851	—	+ 3 148
Yhteensä	+ 4 332 686	+ 3 988 380	— 887 235	+ 7 433 831	+ 4 309	+ 4 880
1947	+ 7 817 679	+ 3 094 528	+ 215 155	+ 11 127 362	+ 9 499	+ 3 680
1946	+ 7 974 986	+ 2 768 968	+ 218 218	+ 10 962 172	+ 9 785	+ 2 921
1945	+ 4 988 826	+ 1 548 046	+ 197 736	+ 6 734 607	+ 5 781	+ 1 496
1944	+ 2 984 115	+ 685 008	+ 171 681	+ 3 840 804	+ 2 725	+ 809
Keskimäärin						
v. 1944—48	+ 5 619 658	+ 2 416 986	— 16 889	+ 8 019 755	+ 6 420	+ 2 757

Laskelmassa on otettu menoihin myöskin kaikki toimistomenot, agronomien palkat ja osa kiinteistötoimiston hallintomenoista (v. 1948 21 610 mk) sekä vielä poistojakin.

Maatalouden puhdas tuotto osoitti selvää edellisiin vuosiin verraten, mikä johtui pääasiassa yleisen maatalouden konjunktuuritilanteen heikkenemisestä. Maanvuokrauksesta tulot sen sijaan vielä nousivat. Rakennusten kunnostamiseen uhrattiin monen vuoden päästä enemmän kuin mitä niiden säännöstellyt vuokratulot olivat. Tämä oli kuitenkin välttämätöntä syystä, että työväen asuinrakennukset sotavuosien jälkeen tosiaan tarvitsivat ja tarvitsevat edelleenkin perusteellista kunnostamista.

Maatalousosaston menot v. 1948 käyvät ilmi seuraavasta taulukosta:

Kiinteistölautakunta ja kiinteistötoimisto			
Menoerä	Määrärahat yhteensä, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Sääntöpalkkaiset virat	1 124 605	1 124 605	—
Vuokra (toimisto) tilityserä	18 000	18 000	—
Lämpö »	24 000	24 000	—
Valaistus »	9 000	10 463	— 1 463
Siivoaminen »	15 000	15 000	—
Yhteensä	1 190 605	1 192 068	— 1 463

Maatalousosasto	Määrärahat yhteensä, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (-), mk
Sääntöpalkkaiset virat	1 530 060	1 530 060	—
Tilapäistä työvoimaa	15 298 612	15 298 612	—
Työpalkat	6 500 000	5 586 794	+ 913 206
Puhtaanapito	60 000	105 669	— 45 669
Kaluston hankinta	2 420 000	1 202 559	+ 1 217 440
Kaluston kunnossapito	1 300 000	1 615 112	— 315 111
Tarverahat	105 000	101 523	+ 3 477
Läkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	50 000	111 966	— 61 966
Tallit	4 710 000	2 774 938	+ 1 935 062
Naivetat ja sikala	8 275 000	4 964 034	+ 3 310 966
Maanviljelys	7 830 000	7 124 076	+ 705 924
Verot ja vakuutusmaksut.....	150 000	150 544	— 544
Rakennukset	3 575 000	4 754 604	— 1 179 604
Yhteensä	51 803 672	45 320 491	+ 6 483 181
Kaikkiaan	52 994 277	46 512 559	+ 6 481 718

Maatalousosaston tulot arvioitiin talousarvion mukaan yhteensä 50 953 000 mk:ksi, josta tulot maatalousosaston hoitamista tiloista arvioitiin 50 153 000 mk:ksi ja vuokralle annettujen tilojen vuokramaksut 800 000 mk:ksi. Todelliset tulot tilien mukaan olivat vastaavasti 52 929 189 mk, 51 313 233 mk ja 1 615 956 mk.

Kameraalisen kirjanpidon ylijäämä oli 7 608 698 mk, mikä erosi vain n. 200 000 mk:lla puhtaan tuoton määrästä. Ero johtunee kalustopääoman vastaavasta muutoksesta.

V:n 1948 tulosta arvosteltaessa on otettava huomioon, että inflatio ei jatkunut entiseen tapaan, ja että talouselämä osoitti vakaantumisen merkkejä, jolloin maatalous menetti sen edullisen asemansa, mikä sillä oli sotavuosina muiden elinkeinojen rinnalla.

Kaupungin geodeetin antama toimintakertomus v:lta 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Kaupunkimittaustalon henkilökunnan muodostivat kaupungingeodeetti, apulaisgeodeetti, 4 insinööriä, 7 vakinaista mittausteknikkoa, kiinteistöluetteloita hoitaja, 1 laskija, 5 vakinaista kartoittajaa, 1 ylimääräinen kartoittaja, 8 vakinaista piirtäjää, 1 tilapäinen piirtäjä, 1 toimistonhoitaja, 2 tilapäistä toimistoapulaista ja 1 vahtimestari.

Kaupungingeodeetille kuuluvista tontinmittaajan ja tonttikirjanpitäjän tehtävistä on mainittava seuraavat työt ja toimitukset:

Tontinmittauksia	88 kpl	Vuokra-alueita paalutettu	48 kpl
Kivijalkakatselmuksia	83 »	Lohkomistoimituksia varten paalutettu alueita	3 »
Tontinrajojen tarkistuksia	28 »	Paalutettu katuja, teitä tai niiden osia	10.5 km
Rakennusalan paalutuksia ym. toimituksia	121 »	Annettu otteita ja todistuksia ...	421 kpl
Tonttikartan ja mittauskirjan jäljennöksiä, joista kaupungille 4 kpl	154 »	Lähetetty kirjelmiä maistraatille ym.	70 »
Karttaotteita tai -jäljennöksiä joista kaupungille 118 kpl	722 »	Tehty tonttijakokarttoja	16 »
Asemakaavan tai rakennussuunnitelman mukaisia kortteleita paalutettu	13 »		

Kolmiomittausta varten rakennettiin uusia kolmiomittaustorneja 22, pyramiideja 5 ja tavallisia maapisteitä 32. Kolmiomittauksen kulmahavaintoja suoritettiin 93 pisteellä. Koordinaatit laskettiin 35 uudelle ja 27 vanhalle pisteelle.

Uusia tarkkavaakituspisteitä rakennettiin 36 ja niille määrättiin korkeudet.

Monikulmiomittaus-, kartoitus- ja vaakitustyöt selviävät alla olevasta luettelosta:

Mittausalue	M o n i k u l m i o m i t t a u s		
	Rakennettu uusia pis- teitä, kpl	Suoritettu kulmahavain- toja, kpl	Mitattu sivuja, m
Herttoniemi	22	22	2 230
Jollas.....	123	123	10 170
Kaarela.....	—	48	5 500
Kanta-Helsinki, pönttöpisteitä	67	617	50 000
» haarukkapisteitä	400		
Kulosaari	13	13	1 350
Kuusisaari	—	32	3 600
Laajasalo	6	6	1 140
Lehtisaari	23	23	2 900
Malmin kartano	—	52	8 600
Oulunkylä—Pakila—Tuomarinkylä	63	100	8 700
Yhteensä	717	1 036	94 190

Alue	Yksityis- kohtainen mittaus, ha	Pinta- vaakitus, ha	Alue	Yksityis- kohtainen mittaus, ha	Pinta- vaakitus, ha
Jollas	70	70	Malmin kartano	280	280
Kulosaari	16	16	Oulunkylä—Pakila— Tuomarinkylä	24	4
Kuusisaari	40	40	Tikkurila	4	4
Laajasalo	5	5	Yhteensä	439	419

Täydennysmittauksia suoritettiin Kanta-Helsingissä, Malmi—Tapanilassa, Herttoniemessä, Talissa ja Kaarelassa.

Sisätöinä laskettiin koordinaatit 1 005 monikulmiopisteelle.

Uudismittausten perusteella piirrettiin karttoja 1 : 500 202 ha ja 1 : 2000 580 ha. Täydennysmittausten perusteella karttoja täydennettiin ja osittain uusittiin 1 : 500 650 ha.

Maaperätutkimuksia suoritettiin Malmilla 120 pisteellä ja Tapanilassa 288 pisteellä.

Kiinteistöluetteloa täydennettiin varsinkin rakennusliitteiden osalta. Kiinteistöluettelon puhtaaksikirjoittaminen päälehtien kohdalta suoritettiin loppuun.

Helsingin yleiskartasta 1 : 10000 ilmestyi 7 uutta karttallehteä, joten koko painos saatiin valmiiksi.

Helsingin keskustasta piirrettiin ja ilmestyi painosta uusi kolmivärinen ns. pieni matkailijakartta.

Kaupungin alueella suoritettavia maanjakotoimituksia, joissa kaupunkimittausosastolla oli edustaja saapuvilla oli yhteensä 68.

Helsingin kaupungin kunnallisten työväenasuntojen hoidosta v. 1948 annettiin seuraava kertomus:

Rakennusten sisä- ja ulkokorjauksia suoritettiin verrattain runsaasti. Asuntojen täydellinen sisäkorjaus suoritettiin 195 asunnossa ja osittainen 11 asunnossa. Kuuden rakennuksen vesikatot uusittiin, useiden vesikattojen uusimistöiden siirtyessä seuraavaan vuoteen. Aikaisemmin välttämättömäksi havaittu sekä kertomusvuonna aloitettu eräiden taloryhmien sähköjohtojen korjaus- ja uusimistöjä jäi tarvikkeiden puutteessa kesken ja siirtyi seuraavaan vuoteen.

Huoneistojen lukumäärään ja vuokriin nähden ei tapahtunut muutoksia.

Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee kunnallisten työväenasuntojen huoneistojen sekä niissä asuvien henkilöiden lukumäärä v:n 1948 lopussa:

	Huoneis- toja	Huo- neita	Niissä asuvia henkilöitä kaikkiaan huonetta kohden	
Asuntoryhmä				
Hietaniemenkatu 5—13	68	79	195	2.4
Kirstinkatu 16	40	44	133	3.0
Somerontie 4—12	124	130	435	3.3
Kangasalan tie 13—19	239	240	806	3.3
Karstulantie I—XXI	333	500	1 268	2.5
Mäkelänkatu 37—43	87	175	364	2.0
Sammattintie 9—11	48	72	173	2.4
Kaikki asunnot	939	1 240	3 374	2.7

Asuinhuoneistojen lisäksi oli 5 myymälähuoneistoa ja yksi toimistohuoneisto, jossa sijaisi kunnallisten työväenasuntojen konttori.

Kertomusvuoden menoarvioon oli kunnallisia työväenasuntoja varten merkitty 6 280 840 mk, johon vuoden kuluessa myönnettiin lisämäärärahaa 1 099 165 mk. Määrärahojen käyttö ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

	Määrärahat, talousarvion mukaan, mk	Lisämäärä- rahat, mk	Yhteensä, mk	Menot tilien mukaan, mk	Määrärahan sästö (+) tai ylitys (—), mk
Talousarvion momenttiniemike					
Sääntöpalkkaiset virat	872 760	512 457	1 385 217	1 385 217	—
Tilapäistä työvoimaa	265 080	214 460	479 540	479 540	—
Kesälomasijaiset	81 400	21 848	103 248	103 248	—
Vuokrat	132 200	50 400	182 600	186 800	— 4 200
Lämpö	126 400	—	126 400	125 004	+ 1 396
Valaistus	125 000	—	125 000	124 147	+ 853
Siivoaminen	10 000	—	10 000	9 230	+ 770
Vedenkulutus	318 000	300 000	618 000	582 124	+ 35 876
Puhtaanapito	770 000	—	770 000	630 877	+ 139 123
Kaluston hankinta	20 000	—	20 000	28 496	— 8 496
Kaluston kunnossapito	20 000	—	20 000	2 321	+ 17 679
Kasvatustoiminta	40 000	—	40 000	39 999	+ 1
Korjaukset	3 500 000	—	3 500 000	3 498 384	+ 1 616
Yhteensä	6 280 840	1 099 165	7 380 005	7 195 387	184 618

Eri asuntoryhmien kesken kustannukset jakaantuivat seuraavasti¹⁾:

Asuntoryhmä	Mk	Asuntoryhmä	Mk
Hietaniemenkatu 5—13	721 613	Sammattintie 9—11	334 896
Kirstinkatu 16	351 138	Kangasalan tie 11, isännöitsi- jän asunto	59 170
Somerontie 4—12	690 120	Yhteensä	6 701 618
Kangasalan tie 13—19	1 376 708	Kerhohuoneisto	494 369
Karstulantie I—XXI	1 857 716	Kaikkiaan	7 195 387
Mäkelänkatu 37—43	1 309 657		

Vuokrasaatavia oli edellisestä vuodesta siirtynyt jääminä 10 733 mk. Kertomusvuoden vuokratulo arvioitiin 4 382 508 mk:ksi. Vapaina olleista huoneistoista aiheutui tappiota 1 638 mk. V:een 1949 siirrettiin jäämiä 9 109 mk. Nettovuokratulot olivat 4 419 782 mk, josta asuinhuoneistoista oli 4 378 752 mk, kerhohuoneistosta 6 600 mk ja isännöitsijän maksama vuokra 34 430 mk.

¹⁾ Määrä osoittaa vuosikuluja, lukuunottamatta rakennusten ulkokorjauksista johtuvia menoja, 5 932 740 mk, jotka esiintyvät rakennustoimiston talousarviossa. Määrään ei myöskään sisälly rakennuksiin kiinnitetyn pääoman korkoja eikä kuoletuksia.

5. Painatus- ja hankintatoimisto

Painatus- ja hankintatoimiston kertomus toiminnastaan v. 1948 sisälsi seuraavaa:

Toimiston toiminta laajeni kertomusvuoden aikana edelliseen vuoteen verraten kaupunginvaltuuston päätettyä helmikuun 18 p:nä 1948 keskittää kaiken kaluston samoin kuin käyttötarvikkeidenkin hankinnan toimistoon. Tämän päätöksen toimeenpano ei kuitenkaan päässyt vielä kertomusvuonna täysin toteutumaan osaksi henkilökunnan puutteen ja osaksi huoneistotilojen ahtauden vuoksi.

Henkilökunta. Toimiston henkilökunta lisääntyi vuoden aikana yhdellä tilapäisellä toimistoapulaisella, yhdellä tilapäisellä painajalla ja kahdella konttorikonekorjaajan apulaisella ja kuului siihen vuoden lopussa toimistopäällikkö, 2 osaston esimiestä, 6 toimistoapulaista, 3 painajaa, 3 konttorikonekorjaajaa ja 2 lähettiä. Lisäksi oli toimistolla kesän aikana toimistoapulaisten kesälomasijainen.

Painatus ja sidonta. Painatus- ja sidontamenot v. 1947 ja 1948 olivat seuraavat:

	1948 Mk	1947 Mk
V:sta 1947 siirtyneet määrärahat	620 913	47 625
Kertomusvuoden painatus- ja sidontamäärärahat	18 371 500	18 363 500
Ylitysoikeudet ja lisämäärärahat	8 542 693	3 660 666
Tarveraha- ym. tilien määrärahat	13 167 245	3 747 915
Yhteensä	40 702 351	25 819 706
Varsinaisten painatusmäärärahojen käyttö	25 934 919	20 795 691
Tarverahojen ym. määrärahojen käyttö	13 167 245	3 747 915
Yhteensä	39 102 164	24 543 606
V:een 1949 siirtyneet määrärahat	398 085	620 912
Määrärahojen säästö	1 202 102	655 188
Yhteensä	40 702 351	25 819 706

Kuten edellä olevasta asetelmasta näkyy nousivat kaupungin painatus- ja sidontamenot 14 558 559 mk v:n 1947 vastaaviin menoihin verraten. Syynä tähän kehitykseen oli sekä graafisen teollisuuden hintojen vapautuminen säännöstelystä että vuoden aikana tapahtunut palkkojen nousu. Myös »paperisodan» jatkuminen osaltaan vaikutti lisäävästi painatuskustannuksiin.

Asetelmaa lähemmin tarkastettaessa kiintyy ehkä huomio tarveraha- ym. tileiltä suoritettujen menojen suureen nousuun: 3 747 915 mk:sta 13 167 245 mk:aan. Tämä nousu aiheutui siitä, että kaupunginkirjaston v:n 1948 sidontamenot, 5 246 547 mk, suoritettiin kirjallisuuden hankintamomentilta, mutta edellisenä vuonna varsinaiselta painatus- ja sidontamomentilta. Samoin liikennelaitoksen vastaavat menot siirrettiin ensiksi mainitulta tililtä muilta tileiltä suoritettujen menojen ryhmään.

Painatustöiden kallistumisen vuoksi otettiin kertomusvuoden lisätalousarvioon kaupunginhallituksen käytettäväksi 15 milj. mk:n määräraha, josta myönnettiin eri laitoksen painatus- ja sidontamäärärahoihin lisäyksiä yhteensä 8 542 693 mk, määrärahan säästön, 6 457 307 mk:n, siirtyessä seuraavaan vuoteen.

Ilmoitukset ja kuulutukset. Ilmoitushinnat nousivat kesäkuun 1 p:nä n. 30 %. Nämä menot olivat kertomusvuonna 5 694 979 mk (4 621 436 mk v. 1947), josta yhteisten viranhakuilmoitusten osalle tuli 541 257 mk (523 953 mk v. 1947).

Sanoma- ja aikakauslehdet. Myös sanoma- ja aikakauslehtien hinnat nousivat osittain graafisen alan hintojen nousun takia vuoden jälkipuoliskolla. Kustannukset olivat 582 411 mk (443 935 mk v. 1947).

Puhelinmenot. Puhelinosuuksia hankittiin 18 kpl ja näiden hankintakustannukset olivat 722 700 mk. Puhelimien vuosimaksuista ja puheluista sekä puhelimien hoidosta, siirroista ja korjauksista oli menoja yhteensä 9 502 435 mk. Kun edellämainittuihin lukuihin vielä lisätään puhelintuettolasta johtuvat painatuskustannukset 330 795 mk, olivat kaupungin puhelinmenot kertomusvuonna 10 555 930 mk.

Menojen nousu johtui osaksi maksujen kohoamisesta ja osaksi puhelimien lukumäärän lisääntymisestä. Eräänä syynä oli myös Helsingin puhelinyhdistykselle suoritettu ns. rahoituslaina, josta kertomusvuonna suoritettiin kaksi erää.

Osuuspuhelimia oli kaupungin laitoksissa 761 ja vuokrapuhelimia 46. Puhelimien lukumäärä oli vuoden lopussa, omiin keskuksiin liitetyt puhelimet mukaanluettuna, n. 2 150. Kaikista puhelimia koskevista luvuista puuttuvat teknillisten laitosten ja liikennelaitoksen puhelimet sekä rakennustoimiston työpaikkapuhelimet ja halkotoimiston puhelimet puhelinkortiston epätäydellisyyden vuoksi. Nyt on ryhdytty kortiston täydentämiseen.

Kaluston hankintaan käytettiin yhteismäärärahatililtä 3 593 951 mk ja määrärahasta siirtyi seuraavaan vuoteen 394 049 mk. Sen lisäksi hankki toimisto erälle laitoksille kalustoa 2 928 469 mk:n edestä.

Kaluston hankintaan varattuja määrärahoja oli vuoden talousarviossa ja lisätalousarviossa, palokunnan, rakennustoimiston, liikennelaitoksen, satamain ja teurastamon sekä teknillisten laitosten määrärahoja lukuunottamatta, 44 922 260 mk, josta sairaalain osalle tuli lähes 10 milj. mk.

Kaluston korjaamiseen käytettiin kertomusvuonna 76 968 mk. Seuraavaan vuoteen siirtyi määrärahasta 123 032 mk.

Kaluston korjaukseen oli määrärahoja käytettävänä, kaluston hankinnan kohdalla mainittujen laitosten määrärahoja lukuunottamatta, 15 240 575 mk, josta sairaalain määrärahat olivat lähes 10 milj. mk.

Käytöstä poistettu kalusto ja romut. Kaupunginhallitus päätti helmikuun 26 p:nä, revisiotoimiston esityksestä, että laitosten, joiden hallussa oli kirjoista poistettua kalustoa ja romua, tuli ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin kuin painatus- ja hankintatoimiston kanssa neuvotellen harkittiin aiheelliseksi. Tämä keskitys osoittautuikin tarpeelliseksi, sillä toimisto onnistui jo myytäväksi aiotun kaluston ja romun joukosta pelastamaan toisten laitosten käyttöön soveltuvaa irtaimistoa ym. Mm. löytyi erään laitoksen romun joukosta rakennustoimiston tarvitsemää ja sillä hetkellä vaikeasti saatavissa olevaa teräslajia, joka muutoin olisi myyty tavallisena romurautana halpaan hintaan.

Käyttötarvikkeet. Kaupunginvaltuusto päätti helmikuun 18 p:nä keskittää kaupungin käyttötarvikehankinnat painatus- ja hankintatoimistoon. Toimisto ryhtyikin jo jossain määrin toimenpiteisiin, mutta koska käsite käyttötarvikkeet on laaja, vaatii näiden hankinta tarkkaa, pitemmän ajan vaativaa tutkimista ennenkuin se saadaan koko laajuudessaan käyntiin.

Konttori- ym. tarvikkeet. Näitä tarvikkeita toimitettiin laitoksille ja kouluille osittain varastosta ja osittain suoraan liikkeistä.

Varaston toiminta selviää seuraavasta:

Vastattavaa	Mk	Vastaavaa	Mk
Edellisestä vuodesta siirtyneet laskut	223 561	Maksetut laskut	11 756 047
Varasto 1. 1. 1948.....	1 013 480	Seuraavaan vuoteen siirtyneet laskut	1 611 063
Varastoon osto	13 721 571	Varasto 31. 12. 1948	2 552 814
Kustannukset	191 195		
Ylijäämä	770 117		
		Yhteensä	15 919 924
	Yhteensä		15 919 924

Koulutarvikemenot olivat suomenkielisissä kansakouluissa 15 144 387 mk ja ruotsinkielisissä kouluissa 5 719 442 mk. Oppilasta kohden olivat nämä menot suomenkielisissä kouluissa, keskimääräisen oppilasluvun ollessa 14 888, 1 017 mk, vastaavan luvun edellisenä vuonna ollessa 609 mk, ja ruotsinkielisissä kouluissa, joissa keskimääräinen oppilasluku oli 4 153, 1 377 mk (edellisenä vuonna 824 mk). Rahanarvon aleneminen korotti näitäkin hintoja.

Matkailija- ja asemakaavakartat. Toimisto huolehti myös matkailija- ja asemakaavakarttojen myynnistä kirja- ja paperikaupoille ym. ja oli tämä myynti 785 529 mk sen oltua edellisenä vuonna 905 315 mk. Syynä myynnin pienenemiseen oli matkailijakartan painoksen loppuminen keskellä vuotta ja se, että uutta matkailijakarttaa ei ehditty saada kertomusvuonna valmiiksi.

Kaupungin kustantamasta matkailijakartasta oli v. 1941—48 tuloja 2 101 447 mk ja sen painatuskustannukset olivat 617 772 mk, joten ylijäämäksi jäi 1 483 675 mk. Kiinteistötoimiston kaupunkimittausosaston kustannukset alkuperäisen kartan piirtämisestä ym. voitaneen arvioida n. 200 000 mk:ksi, jolloin puhtaaksi tuloksi jäi n. 1 283 000 mk. Sodan aikana oli kartan myynti kielletty.

Muut painotuotteet. Rahatoimiston julkaisemia veronlisäystaulukoita ja maidontarkastamon laatimia maidontarkastuslomakkeita myytiin paitsi kaupungin omille laitoksille myös muille kunnille ja valtion viranomaisille. Näiden julkaisujen myynnistä saatu puhtas tulo oli n. 285 000 mk.

Liikevaihtoveroa suoritettiin karttojen ja julkaisujen myynnistä 87 728 mk vastaavan luvun edellisenä vuonna ollessa 101 497 mk.

Konttorikonehuolto oli kuten edellisenäkin vuonna osittain erään yksityisen konttorikoneoliikkeen ja osittain painatus- ja hankintatoimiston tehtävänä. Kaupungin omassa huollossa olevien laitosten lukua lisättiin ja tästä syystä palkattiin konttorikonemekaanikolle kaksi apulaista. Koneiden korjaukset ja puhdistukset maksoivat 887 308 mk. Korjattavina ja huollettavina olleiden koneiden lukumäärä oli 948. Vaikeimmat ja aikaa vaativat korjaukset suoritettiin yleensä omassa korjaamossa, koska siten voitiin saada säästöjä näissä menoissa. Oman konekorjaamon kannattavuudesta tulee toimisto antamaan selvityksen.

Monistukset lisääntyivät edelleenkin. Monisteiden lukumäärä, joka edellisenä vuonna oli 7 443 sivua, oli kertomusvuonna 9 818 sivua ja niiden painosmäärä, joka edellisenä vuonna oli 1 384 655 sivua, oli nyt 1 861 295 sivua.

Tilaukset ja laskut. Kirjallisten tilausten lukumäärä oli 2 929 (v. 1947 2 527) ja tarkastettujen laskujen luku oli 5 486 (5 758 v. 1947). Toimiston laskutusten luku oli 2 592 (1 727 v. 1947).

Lähetettyjen kirjelmien luku oli 379, josta kaupunginhallitukselle oli 176, Helsingin puhelin yhdistykselle lähetettyjä 115 ja muille lähetettyjä 88.

6. Työtehoimisto

Helsingin kaupungin työtehoimiston toiminnastaan v. 1948 antama kertomus sisälsi seuraavaa:

Yleistä. Helsingin kaupungin palvelukseen otettiin v:n 1948 alusta kaupungin virastojen ja laitosten rationalisoinnista huolehtiva tilapäinen viranhaltija, joka nimettiin työtehoimiston hoitajaksi. Kuitenkin jo saman vuoden keväällä, kaupunginhallituksen taholta oli ryhdytty antamaan uusia tehtäviä työtehoimiston hoitajalle ja myöskin virastojen ja laitosten taholta oli ruvettu kääntymään oma-aloitteisesti työtehoimiston hoitajan puoleen neuvojen saamista varten erilaisissa konttoriteknillisissä kysymyksissä, kävi ilmeiseksi apu- ja työvoiman tarpeellisuus työtehoimiston hoitajalle. Käyttäen hyväksi kokemuksia, joita oli saatu muilla aloilla: mm. valtion laitoksissa, missä esim. valtiovarainministeriössä ja parissa keskusvirastossa (rautatielaitos sekä posti- ja lennätinlaitos) oli jo 3—5 vuotta toiminut n. 10 henkiset työntutkimuselimet, päätti kaupunginvaltuusto oikeuttaa kaupunginhallituksen perustamaan Helsingin kaupunkiakin varten pienen elimen työtehoimistuksen suorittamiseksi. Tähän, toistaiseksi tilapäiseen, työtehoimistoksi nimettyyn elimeen, hyväksyttiin tällöin otettavaksi palvelukseen seuraavasta syksystä lähtien kaksi konttorityöntutkijaa ja työntutkimusinsinööri.

Työtehoimiston tehtävät määriteltiin ¹⁾ seuraaviksi:

- 1) suunnittelemaan ja yhdessä asianomaisen viraston kanssa suorittamaan organisaatio- ja työntutkimuksia kaupungin virastojen ja laitosten rationalisoinniseksi;
- 2) valvomaan, että kaupungin virastojen ja laitosten työn järjestelyssä on otettu huomioon myös niitä käyttävän yleisön mukavuus ja ajan säästö;
- 3) ylläpitämään yhteyttä kaupungin viranhaltijoita ja työntekijöitä edustaviin järjestöihin työoloja koskevissa kysymyksissä;
- 4) ryhtymään toimenpiteisiin toimialalla havaittujen epäkohtien korjaamiseksi;
- 5) tarkastamaan hyväksytyjen rationalisoinnissuunnitelmien toimeenpanoa;
- 6) huolehtimaan kaupungin virastojen ja laitosten edustajille järjestettävästä rationalisoinniskoulutuksesta;
- 7) antamaan kaupunginhallitukselle vuosittain kertomuksen toimiston edellisen vuoden toiminnasta; sekä
- 8) suorittamaan muut kaupunginhallituksen tai kaupunginjohtajan antamat tehtävät.

Koska koulutettua sopivaa työvoimaa ei ollut saatavissa eikä myöskään sosiaaliministeriön palkkaosasto ollut vielä lopullisesti vahvistanut asianomaisen henkilökunnan palkkoja, oli toinen konttorityöntutkijoiden paikoista vuoden vaihteessa vielä täyttämättä. Sen sijaan sovittiin siitä, että huoneenvuokralautakuntien konttoripäällikkö ryhtyi tammikuun 15 p:stä 1949 alkaen työskentelemään, toistaiseksi komennettuna, työtehoimistossa.

Työtehoimiston henkilökunta oli seuraava: toimistopäällikkö (44 palkkaluokka), ekonomi R. I. Oksanen, tammikuun 1 p:stä 1948 lukien; konttorityöntutkija (37 palkkaluokka), kapteeni A. A. Vuoristo, syyskuun 1 p:stä 1948 lukien; sekä työntutkimusinsinööri (42 palkkaluokka), insinööri, ekonomi A. T. Salo, lokakuun 1 p:stä 1948 lukien.

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 13.

Konekirjoitus- ym. toimiston rutiiniluontoiset työt suoritettiin kaupunginkansliassa, jonka yhteydessä työtehoimisto toimi. Työtehoasiain hoitaja ja myöhemmin palvelukseen otetut kaksi työntutkijaa pitivät virkapaikkanaan väliaikaisesti valtuuston puheenjohtajan huonetta kaupungintalossa, mutta v:n 1949 alusta sai toimisto siirtyä palkkalautakunnan toimiston entiseen huoneistoon.

Konteran tutkimukset. Työtehoasiain hoitajan tehtäväksi annettiin ensiksi rationalisoimistoiminimi Kontera oy:n kaupungille suorittamien työtehotutkimusten selvittäminen, minkä jälkeen piti ryhtyä uusiin tutkimuksiin. Koska melkein kaikki Konteran rationalisointiehdotukset olivat toteuttamatta ja asianomaisten laitosten johtajiston taholta esitettiin runsaasti vastaväitteitä ehdotuksia vastaan, oli työtehoasiain hoitajan perusteellisesti tutustuttava tehtyihin ehdotuksiin ja suoritettava tarpeellisia lisätutkimuksia. Vanhimmista Konteran tutkimuksista, jotka käsittivät kaupunginkanslian ja osan kiinteistötoimistoa ja jotka samalla mittasuhteiltaan olivat pienimmät, työtehoasiain hoitaja antoi lausuntonsa tammikuun 28 p:nä. Olosuhteiden muuttumisen takia (tutkimukset oli tehty v:n 1946 puolivälissä) osa ehdotuksista oli menettänyt merkitystään. Kaupunginkanslian tutkimuksen yhteydessä esiintunut kaupungin viranhaltijoista pidettävän henkilökortiston uudelleenjärjestämiskysymys oli kuitenkin vielä tutkimuksen alaisena, ja lopullinen ehdotus voitiin tehdä sen jälkeen, kun pyydytyt lisälausunnot oli saatu virastoilta.

Konteran teknillisiä laitoksia koskevista rationalisointiehdotuksista annettiin lausunto toukokuun 14 p:nä ja kaupunginvaltuusto hyväksyi tehdyn ehdotuksen lopullisesti seuraavan lokakuun 6 p:nä, joten asia kertomusvuoden päättyessä oli toteuttamisvaiheessa. Tarvittavien reikäkorttikoneiden pitkän hankinta-ajan ja ehdotusten sisältämien melko laajakantoisten muutosten takia ehdotusten lopullinen toteuttaminen kuitenkin tulee viemään useita vuosia. Konteran kaupungin rahatoimistosta tekemät rationalisointiehdotukset olivat sen jälkeen kesästä lähtien tutkimuksen alaisina. Pelkästään Konteran tekemistä ehdotuksista olisi lausunto voitu antaa jo syksyllä, mutta koska rahatoimistoon keskittyy koko kaupungin hallinnon rahä- ja laskentatoimi, katsottiin tarkoituksenmukaisemmaksi siirtää lausunnon anto kokonaistilanteeseen perehtymisen jälkeen tapahtuvaksi. Tähän vaikutti sekin seikka, että kaupunginhallituksen asettamalta tilisääntökomitealta oli lähiaikoina odotettavissa uusi tilisääntöehdotus, joka tuli aiheuttamaan muutoksia rahatoimiston toimintaan. Toisaalta tämän tutkimustyön valmistumista häiritsi kaupunginhallituksen työtehoasiain hoitajalle jo keväästä lähtien jatkuvasti antamat melko kiireellisuontoiset muut tehtävät kuten lausuntojen anto samoin kuin tulevaa toimintaa silmällä pitäen tarpeellinen koulutustoiminta. Rahatoimiston tutkimus oli tarkoitus saattaa loppuun talvikauden 1948/49 aikana. Sen jälkeen oli Konteran tutkimuksista vielä jäljellä kaupungin rakennustoimistossa suoritettu tutkimus. Koska tämä ehdotus, josta rakennustoimistokaan ei vielä ollut antanut lausuntoaan, huomattavalta osalta perustui siihen edellytykseen, että rakennustoimisto sai huomattavia huoneistolisätiloja (teknillisiltä laitoksilta) ja sellaisten saantimahdollisuudet nykyoloissa olivat hyvin pienet, ei asia ollut kiireellisuontoinen. Työtehoimiston lausunto rakennustoimiston tutkimuksesta siirtyi seuraavaan vuoteen.

Koska Konteralle tutkimuksista tuleva palkkio tehdyn sopimuksen mukaan oli kytetty aikaansaataviin vuosisäästöihin, mitä seikkaa olisi ollut mahdottomuus todeta pitkiin aikoihin ja kun myöskään useissa kohdin ei olisi voitu hyväksyä Konteran säästölaskelmia, selvitettiin palkkiokysymys neuvottelutietä Kontera oy:n kanssa lopullisesti kaupunginvaltuuston kesäkuun 2 p:nä 1948 tekemän päätöksen¹⁾ mukaan.

Toimenpiteet mielialan muokkaamiseksi. Koska viraston tai laitoksen ulkopuolisella työntutkijalla oli psykologiselta kannalta katsoen voitettavanaan usein suuriakin vaikeuksia tutkimuskohteissa, pyrittiin tämä tekijä alusta lähtien ottamaan huomioon työtänsä aloittavan rationalisointielimen tulevaa toimintaa varten. Tätä varten kaupunginhallitus järjesti työtehoasiain hoitajan esityksestä helmikuun 11 p:nä 1948 kaupungintalossa tiedoitus- ja keskustelutilaisuuden, johon oli kutsuttu kaikki kaupunginvaltuutetut, lautakuntien puheenjohtajat ja virastojen päälliköt. Pidettyjen alustusten jälkeen virisi kaupunginjohtajan toimiessa puheenjohtajana, läsnäolijoiden kesken erittäin vilkas keskustelu.

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 12.

Edellä mainittu tilaisuus tarkoitettiin nimenomaan virastojen ja laitosten ylintä johtoa varten. Vastaavanlaisia neuvottelunluontoisia tilaisuuksia järjestettiin sen jälkeen työtehoasiain hoitajan toimesta tarpeen vaatiessa muidenkin johtoportaiden edustajille tutkimuksen alaisissa laitoksissa.

Osittain myöskin psykologista merkitystä voidaan katsoa olleen Tehoa virastotyöhön -nimisen, yleisiä konttoriteknillisiä ohjeita sisältävän kirjasen julkaisemisella ja jakamisella n. 1 000 kpl:n painoksena virastojen ja laitosten esimiesasemassa olevien viranhaltijain käytettäväksi. Samaa oli myöskin sanottava kaupunginhallituksen toimesta järjestetystä virastotöiden rationalisointikurssista, joka käsitti n. 4 kuukauden pituisen kirjeellisen opiskelun ja sen jälkeen 2 ½ viikon luentokurssin tutustumiskäynteineen. Tämän kurssin kolmeakymmentä eri virastoa edustavan 80 henkisen osanottajajoukon kautta saattoi työtehotoimisto luoda myöskin luottamuksellisia suhteita kysymyksessä oleviin virastoihin ja laitoksiin.

Koulutukselliset näkökohdat, joista seikoista myöhemmin, olivat luonnollisesti edellä mainittujen toimenpiteiden päätarkoituksena. Tätä tarkoittivat myöskin ne useat rationalisointisaiheiset esitelmät ja alustukset, joita työtehoasiain hoitaja piti eri kunnallisten järjestöjen tai yhdistysten neuvottelukokouksissa.

Työtehoneuvottelukunta. Tehdäkseen mahdolliseksi määrätynlaisten laajakantoisten ja periaatteellista laatua olevien kaupungin virastoja ja laitoksia koskevien rationalisointikysymysten mahdollisimman pätevän ja arvovaltaisen käsittelyn päätti¹⁾ kaupunginhallitus maaliskuun 11 p:nä perustaa toistaiseksi voimassa olevan toimikunnan, Helsingin kaupungin työtehoneuvottelukunnan. Tähän neuvottelukuntaan, joka kokoontui kaupunginjohtajan kutsusta tarvittaessa, kuuluivat puheenjohtajana kaupunginjohtaja sekä jäsenenä apulaiskaupunginjohtajat, kaupunginsihteerit, kaupunginreviisori ja valtuuston eri ryhmiä edustavat 5 kaupunginvaltuutettua. Viimeksi mainituiksi edustajiksi nimettiin neuvottelukunnan perustamisen yhteydessä valtuutetut Hannula, Kulo, Modeen, Varjonen ja Virkkunen. Luottamusjäsenien mukanaolon kautta neuvottelukunnassa oli tarkoitus antaa heille mahdollisuus rationalisointisaloitteiden tekemiseen myöskin tämän elimen kautta. Neuvottelukunnan sihteeriksi määrättiin kaupungin työtehoasiain hoitaja. Neuvottelukunta piti perustamisensa jälkeen kertomusvuoden aikana yhteensä 3 kokousta.

Uudet tutkimukset. Huomioonottaen työvoiman vähyyden ja toisaalta jo odottamassa olevat tehtävät, kuten Konteran rationalisointiehdotukset, samoin tulevalle toiminnalle välttämättömät edellä selostetut valmistavat toimenpiteet, koulutustoiminnan sekä kaupunginhallituksen antamat erillistehtävät, erikoisesti lausuntojenannon, ja virastojen pyynnöstä suoritettua neuvontatoiminnan, ei työtehotoimiston ensimmäisen toimintavuoden aikana ollut mahdollisuuksia suuremmassa määrin suorittaa ja saada valmiiksi oma-aloitteisia työtehotutkimuksia. Joitakin sellaisia kuitenkin suoritettiin ja osa oli tutkimuksen alaisena. Ehdotusten toteuttamisella aikaansaataavaa hyötyä ei kaikissa tapauksissa voitu luonnollisestikaan määrittellä rahassa. Kaupunginhallitukselle esitettiin seuraavat tutkimukset ja esitykset:

Huhtikuun 23 p:nä esitettiin tutkimus ja ehdotus kaupungin työntekijäin palkanmaksun muuttamisesta joka toinen viikko tai kaksi kertaa kuukaudessa tapahtuvaksi. Laskettu säästö oli I vaihtoehdon mukaisesti 3 milj. mk ja II vaihtoehdon mukaisesti 1.5 milj. mk vuodessa. Kaupunginhallitus, hankittuaan asiasta lausuntoja eri lautakunnilta, periaatteessa hyväksyi ehdotuksen ja kehoitti palkkalautakuntaa sisällyttämään nämä määräykset aikanaan uuteen työehtosopimukseen.

Syyskuun 30 p:nä ehdotettiin sähkö- ja kaasuliesien käytön opetuksen keskittämistä kotitalouslautakunnan hoidettavaksi ruoanlaittokurssien yhteydessä. Säästöä ei laskettu. Sekä kotitalouslautakunta että teknillisten laitosten lautakunta antoivat myönteisen lausunnon kaupunginhallitukselle asiasta.

Joulukuun 21 p:nä esitettiin tutkimus ja ehdotus kaupunginkirjaston luettelointityön uudelleen järjestämiseksi. Laskettu rahansäästö oli 640 000 mk vuodessa ja lisäksi oli eri muodoissa mahdollisuus tehostaa kirjaston toimintaa. Suunnitelma liitettiin kirjastoasiain komitean mietintöön.

Joulukuun 29 p:nä esitettiin tutkimus ja ehdotus kustannusten säästämiseksi kaupun-

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 130.

gin työnvälitystoimistossa, joka tarkoitti lisätehtävien antamista toimiston johtajalle, työvoiman palvelukseen oton rajoittamista ja toiminnan keskittämistä säästämällä samalla huonetiloja.

Vuoden vaihteessa keskeneräisinä olleet tutkimukset koskivat satamalaitoksen satamamaksujen kannannan uudelleen järjestämistä; kaupungin laitosten varastopalvelun rationalisointia; rahatoimiston uudelleen organisointia (liittyy Konteran tutkimuksiin); palokunnan työn rationalisointia; ja kaupungin viranhaltijain henkilökortiston uudelleen järjestämistä.

Työohjelmaan kuuluvia mutta vielä odottamaan jääneitä tutkimuksia olivat mm. tutkimus mahdollisesta kaupungin autokuljetusten keskittämisestä; tutkimus Konteran tutkimuksiin liittyvän rakennustoimiston rationalisoimisehdotuksen johdosta; tutkimukset ja toimenpiteet kaupungin virastojen ja laitosten lomakkeiden rationalisoimiseksi; sekä kustannuslaskentatoimen tarkistaminen määrättyissä kaupungin laitoksissa.

Työtehoimiston perustamisen kautta hankittu lisätyövoima tarkoitettiinkin käytettäväksi juuri edellä mainitunlaisen tutkimustyön suorittamiseen.

Lausunnot. Usein on vaikea erottaa lausunnon antamiseksi tarpeellisia toimenpiteitä varsinaisesta työntutkimuksesta. Periaatteessahan työntutkimuselin ei saisi antaa mitään lausuntoa ilman perusteellista tutkimusta. Käytännöllinen tarve on kuitenkin vienyt siihen, että esim. valtion virastojen rationalisoimiselin, valtiovarainministeriön järjestelyosasto, antaa lausuntoja valtion talousarvion laatimista varten mm. uusien virkojen perustamisesta. Tällöin tulee kysymykseen ns. pikatutkimus, jonka suorittamiseen sopii työntutkija sitä paremmin, mitä enemmän hän omaa alansa ja asianomaisten virastojen tuntemusta.

Myöskin Helsingin kaupungin työtehoasiain hoitaja, myöhemmin työtehoimisto, suoritti tällaisia pikatutkimuksia ja antoi niiden perusteella lausuntoja. Kaupunginhallituksen pyytämät lausunnot koskivat etupäässä anomuksia uusien virkojen perustamisesta, tilapäisten virkojen vakinaistamisesta, virkojen tai virkatehtävien uudelleen järjestämisestä tai muuten työtehoon läheisesti liittyviä kysymyksiä. Yhteensä annettiin 42 eri laajuista kirjallista lausuntoa. Työtehoimiston käsittelemissä asioissa anottiin perustettavaksi uusia virkoja yhteensä 152, näistä 42:n perustamista työtehoimisto ei puoltanut, minkä kannan myöskin kaupunginhallitus tai kaupunginvaltuusto muutamaa poikkeusta lukuunottamatta hyväksyi.

Kaupunginhallitukselle annettiin talousarvion laatimista varten muutamia lausuntoja, jotka koskivat tilapäisen työvoiman tarpeellisuutta.

Koulutustoiminta. Työtehoimiston koulutustoiminnan avulla oli tarkoitus toisaalta lisätä virastojen edustajien mahdollisuuksia oma-aloitteisten uudistustoimenpiteiden suorittamiseen, toisaalta hankkia virastoihin yhdysmiehiä ja avustajia työtehoimiston toimintaa varten. Koulutustoiminta toimintakauden aikana tapahtui kirjallisten ja suullisten ohjeiden sekä kurssitoiminnan muodossa. Ensiksi mainituista oli ennen kaikkea mainittava Tehoa virastotyöhön ohjekirjanen, joka laadittiin yhteistoiminnassa valtiovarainministeriön järjestelyosaston kanssa. Jo aikaisemmin mainittiin kaupungin virastojen edustajille toimeenpantu virastotöiden rationalisoimiskurssi, johon sisältyi toukokuun 14 p:n ja syyskuun 15 p:n välisenä aikana kirjekurssi (10 tehtävää) sekä lokakuun 4 ja 20 p:n välisenä aikana 56 tuntia käsittänyt luentokurssi tutustumiskäynteineen. Useat tämän kurssin 80 osanottajasta voivat jo käytännössä soveltaa kurssilla saamiaan oppeja virastossaan taikka tekivät esimiehilleen parannusehdotuksia erilaisista virastoissa suoritettavista töistä. Samoin työtehoimistokin voi jo käyttää hyväkseen edellä mainituin toimenpitein luotua yhdysmiesverkostoa. Tulevaa toimintaa ajateltaessa näytti tarpeelliselta erinäisten erikoiskurssien toimeenpano. Sellaisia olivat esim. kustannuslaskentakurssi, joka edeltäisi jo edellä mainittuja kustannuslaskennallisia työtehotutkimuksia. Sellaisen järjestämistä yhteistoiminnassa Teollisuuden työteholiiton kanssa suunniteltiin sen jälkeen kun viimeksi mainittu toiminimi sai valmiiksi kaupungin teknillisissä laitoksissa käynnissä olevan laskentatointa koskevan tutkimuksensa. Sikäli kuin työtehoimisto sai täytettyä kolmannen ja toistaiseksi avoinna olleen työntutkijan paikan, voitiin ryhtyä varsinaiseen lomakerationalisointityöhön, mikä voi antaa aiheen lomake-tekniillisten kurssien toimeenpanoon. Yksi kaupungin virastojen edustaja, huoneenvuokralautakuntien konttoripäällikkö, osallistui työtehoimiston aloitteesta valtiovarainministeriön järjestelyosaston v:n 1948 joulukuun 13 ja 18 p:n välisenä aikana järjestämiin lomaketekniillisiin kurssiin Helsingissä.

Työtehoimiston oman henkilökunnan jatkokoulutuksesta mainittakoon työtehoasiain hoitajan osallistuminen Työntutkijain kiltä-nimisen yhdistyksen Helsingissä maaliskuun 4—6 p:nä järjestämiin neuvottelupäiviin sekä elokuun 30 p:stä syyskuun 13 p:ään kestävä opintomatka Ruotsiin Tukhoman kaupungin työtehoelimen (stadskansliets organisationsavdelning) sekä Ruotsin valtion järjestelylautakunnan toimintaan tutustumista varten. Työtehoimiston insinööri A. P. Salo osallistui Teollisuuden työtehoiliiton Helsingissä marraskuun 8—13 p:nä järjestämiin varastonhoitajien kursseihin. Lisäksi toimiston koko henkilökunta osallistui Työntutkijain killan Helsingin kerhon järjestämiin esitelmätilaisuuksiin ja tutustumiskäynteihin.

Muu toiminta. Työtehoimiston muusta toiminnasta mainittakoon virastoja ja laitoksia erilaisissa konttoriteknillisissä kysymyksissä palveleva neuvontatoiminta, joka tavallisesti tapahtui suullisten ohjeiden tai neuvottelujen muodossa. On selvää, että useimmiten vastauksen antaminen vaati näissäkin tapauksissa olosuhteisiin tutustumista itse paikalla. Tällaisista tapauksista mainittakoon lukuisia neuvotteluja aiheuttanut huoltoviraston syksyllä perustetun lapsilisätoimiston konttoriteknillinen järjestely.

Työtehon lisäämiseen tähtäävänä toimenpiteenä mainittakoon vielä konekirjoittajille asetettu pätevyysvaatimus. Työtehoasiain hoitajan tehtyä asiasta esityksen, kaupunginhallitus hyväksyi ¹⁾ huhtikuun 8 p:nä pätevyysvaatimuksen Helsingin kaupungin palveluksessa olevilta konekirjoittajilta vaadittavasta työtaidosta. Mainittu päätös merkitsee sitä, että kaupungin palvelukseen pyrkivän konekirjoittajan oli pystyttävä 7 000 nettolyönnin kirjoitusnopeuteen ½ tunnin kokeessa; 19 tai sitä korkeampaan palkkaluokkaan pääsemisen edellytyksenä oli 8 000 nettolyönnin nopeus. Jo palveluksessa olevien konekirjoittajien oli kertomusvuoden aikana osoitettava pystyvänsä vähintään 6 000 nettolyönnin kirjoitusnopeuteen. Tämän pätevyysvaatimuksen asettamisen havaittiinkin lisänneen kaupungin konekirjoittajien keskuudessa kirjoitustaidon lisäämisen harrastusta, joissakin tapauksissa syntyi jopa kilpailumieltäkin. Kaupungin palvelukseen pyrkivien konekirjoittajien suhteen vaatimuksen asettaminen antoi osaltaan takeita oikeudenmukaisesta henkilövalinnasta. Kaupungin palveluksessa olevista konekirjoittajista 68 suoritti v:n 1948 loppuun mennessä hyväksytyyn (vähintään 6 000 nettolyöntiä) pätevyysvaatimuksen. Hyväksytyistä 34 saavutti vähintään 8 000 nopeuden ja 17 vähintään 9 000 nettolyöntinopeuden. Viimeksi mainituista sai 14, jotka suorittivat kokeen jossakin kaupungin virastossa tai laitoksessa kaupunginhallituksen kunniakirjan.

Kaupunginhallituksen yleisjaosto vapautti 3 konekirjoittajaa kokeen suorittamisesta ja muutamia vapautusesityksiä oli vielä odotettavissa. Parhaat konekirjoitustulokset olivat seuraavat:

	Netto- lyöntejä		Netto- lyöntejä
Työnvälitystoimisto: E. M. Luukonen	12 393	Kaupunginkanslia: U. B. Jorma	10 499
Kaupunginkanslia: K. B. Johansson.	12 288	» A. A. Becker ...	10 453
Työnvälitystoimisto: H. K. Heinonen	11 850	Nikkilän sairaala: E. U. Louhivuori	10 161
Palkkalautakunnan toimisto: M. E. Ivalo	11 137	Huoneenvuokratoimisto: A. L. Vento	9 463
Kaupunginhallituksen asiamiesosasto: R. Bremer	10 714	Kaupunginkanslia: M. E. Karkinen	9 305

Lopuksi mainittakoon, että työtehoimiston päällikkö osallistui aloitetoimintakomitean ja kirjastoasiainkomitean työskentelyyn.

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 125.

7. Tilastotoimisto

Helsingin kaupungin tilastotoimiston toimintakertomus v:ltä 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Toimiston henkilökunta. Aktuaari J. R. Torppa erosi eläkeiän saavutettuaan huhtikuun 30 p:nä. Aktuaarin virkaan kaupunginhallitus valitsi sittemmin apulaisaktuaari K-E. Forsbergin, joka astui toimeensa syyskuun 1 p:nä hoidettuaan samaa virkaa sijaisena touko—elokuun aikana.

Ylimääräisenä aktuaarina toimi edelleen tammikuun 1 p:stä huhtikuun 30 p:ään apulaisaktuaari K-E. Forsberg sekä toukokuun 1 p:stä lähtien apulaisaktuaari A-M. Lipponen. Apulaisaktuaari Forsbergin virkaa hoiti tammikuun 1 p:stä syyskuun 30 p:ään filosofian maisteri L. O. Kivekäs, joka sittemmin lokakuun 1 p:nä astui siihen vakinaisena, sekä apulaisaktuaari Lipposen virkaa toukokuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään valtiotieteiden kandidaatti V. M. Krisé.

Tilastotoimisto ehdotti, että ylimääräinen aktuaarin virka muutettaisiin sääntöpalkkaiseksi 29. palkkaluokkaan kuuluvaksi aktuaarin viraksi, mutta kaupunginhallitus hylkäsi ehdotuksen. Sitä vastoin kaupunginhallitus suostui ehdotukseen, että v:n 1949 talousarvioehdotukseen saataisiin merkitä uusi ylimääräinen apulaisaktuaarin virka, joka palkkattaisiin 26. palkkaluokan mukaisesti.

Toimistoapulainen E. H. E. Särkisilta erosi eläkeiän saavutettuaan syyskuun 30 p:nä. Hänen seuraajakseen valittiin toimistoapulainen H. M. Suolahti, joka astui virkaan lokakuun 1 p:nä. Toimistoapulainen B. L. E. Kolula erosi marraskuun 1 p:nä siirtyäkseen huoltoviraston palvelukseen; hänen virkaansa hoiti vuoden loppuun saakka toimistoapulainen L. E. Ruotsalainen, joka sittemmin valittiin siihen v:n 1949 alusta lukien; viimeksi mainitun virkaa hoiti marras- ja joulukuun aikana toimistoapulainen A. H. Ikonen sijaisenaan toimistoapulainen A. D. Grönroos ja tämän sijaisena ylimääräinen toimistoapulainen Astrid Ahlman.

Edellä selostetun johdosta avoimiksi tullessiin kahteen 19. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan valittiin toimistoapulainen T. M. Heimo lokakuun 1 p:stä lukien sekä toimistoapulainen E. M. N. Inberg v:n 1949 alusta lukien.

18. palkkaluokan toimistoapulainen L. O. Arjomaa erosi huhtikuun 30 p:nä, H. L. Ragnell toukokuun 31 p:nä ja M. T. Tervo marraskuun 1 p:nä. Sijaisiksi määrättiin ensiksi mainitun virkaan toimistoapulainen A. D. Grönroos (elokuun 4 ja 15 p:n välisenä aikana toimistoapulainen H. H. Sundholm), jonka virkaa hoiti ylimääräinen toimistoapulainen Astrid Ahlman (heinäkuun 15 p:stä elokuun 14 p:ään toimistoapulainen E. J. Rydberg); toimistoapulaisen Sundholmin sijaisena toimi toimistoapulainen S. I. Anijärvi; rouva Ragnellin virkaan toimistoapulainen S. S. Rainio, jonka virkaa hoiti ylimääräinen toimistoapulainen H. A. Lehtinen; sekä neiti Tervon virkaan toimistoapulainen S. I. Kaila sijaisenaan neiti Lehtinen. Kahteen ensiksimainittuun sekä toimistoapulaisen T. M. Heimon siirtymisen johdosta vapautuneeseen toimistoapulaisen virkaan valittiin sittemmin lokakuun 1 p:stä lukien 16. palkkaluokan toimistoapulaiset S. S. Rainio, Agnes Ahlman ja H. H. Sundholm sekä M. T. Tervon ja E. M. N. Inbergin siirtymisen johdosta vapautuneisiin kahteen virkaan tammikuun 1 p:stä 1949 lukien rouva L. O. Arjomaa ja 16. palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulainen K. E. Bergh.

Tilastotoimisto ehdotti kaupunginhallitukselle, että toimistoon perustettaisiin v:n 1949 alusta lukien uusi sääntöpalkkainen 18. palkkaluokkaan kuuluva toimistoapulaisen virka. Kaupunginvaltuusto suostui¹⁾ ehdotukseen siten, että virka sijoitettaisiin 16. palkkaluokkaan. Kolmeen 16. palkkaluokkaan kuuluvaan toimistoapulaisen virkaan valittiin niiden entisten haltijain siirrettyä 18. palkkaluokan virkoihin ylimääräiset toimistoapulaiset E. I. Rydberg ja S. M. M. Österlund sekä neiti M. M. Rinne lokakuun 1 p:stä lukien sekä ylimääräinen toimistoapulainen Astrid Ahlman tammikuun 1 p:stä 1949 lukien. Uuteen tähän palkkaluokkaan kuuluvaan virkaan valittiin ylimääräinen toimistoapulainen S. T. I. Ohenoja.

Tilastotoimisto ehdotti, että sen ylimääräisen apulaisvahtimestarin erottua virka muutettaisiin sääntöpalkkaiseksi 19. palkkaluokkaan kuuluvaksi toimistoapulaisen viraksi v:n 1949 alusta lukien. Tähän kaupunginvaltuusto suostui, kuitenkin siten, että virka sijoitettaisiin 16. palkkaluokkaan, ja oikeutti kaupunginhallituksen täyttämään viran sitä haettavaksi julistamatta. Siihen valittiin sittemmin ylimääräinen toimistoapulainen S. I. Anijärvi.

Ylimääräisinä toimistoapulaisina toimivat alla mainittuina aikoina seuraavat henkilöt, jotka kuitenkin suureksi osaksi hoitivat sääntöpalkkaisia virkoja: valtiotieteiden kandidaatti V. M. Krisé helmikuun 22 p:stä huhtikuun 30 p:ään, rouvat Astrid Ahlman ja S. I. Anijärvi koko vuoden, S. T. I. Ohenoja syyskuun 16 p:stä joulukuun 31 p:ään, M. A. Pitkänen syyskuun 16 p:stä joulukuun 31 p:ään, I. V. Remander maaliskuun 1 p:stä syyskuun 15 p:ään, E. J. Rydberg tammikuun 1 p:stä syyskuun 30 p:ään, I. M. Tarmo lokakuun 11 p:stä joulukuun 31 p:ään ja S. M. M. Österlund tammikuun 1 p:stä syyskuun 30 p:ään, neiti H. A. Lehtinen tammikuun 16 p:stä joulukuun 31 p:ään ja herra H. Back tammikuun 1 p:stä heinäkuun 22 p:ään.

Ylimääräinen apulaisvahtimestari K. Hj. Tuominen erosi helmikuun 15 p:nä.

Siivooja S. Kylkinen erosi siirtyäkseen eläkkeelle syyskuun 30 p:nä; siivoustyöt järjestettiin sen jälkeen siten, että toinen siivooja J. Skogberg palkattiin 9. palkkaluokan mukaan ja uudeksi siivoojaksi otettiin rouva M. Näkyvä 3. palkkaluokan palkalla. Sivuhuoneiston siivoojaksi otettiin A. Soitinkangas tammikuun 10 p:stä lukien 1 250 mk:n kuukausipalkalla.

Sairaslomaa nauttivat: toimistoapulainen E. H. E. Särkisilta heinäkuun 13 p:stä heinäkuun 31 p:ään ja elokuun 9 p:stä syyskuun 30 p:ään sijaisenaan elokuun 23 p:stä lukien toimistoapulainen H. M. Suolahti, jonka virkaa hoiti toimistoapulainen G. Fontell ja tämän virkaa toimistoapulainen G. L. Holmqvist sijaisenaan ylimääräinen toimistoapulainen I. V. Remander (syyskuun 16 p:stä lukien neiti M. M. Rinne); toimistoapulainen M. L. Björklund maaliskuun 9 p:stä 14 p:ään; toimistoapulainen E. M. N. Inberg huhtikuun 12 p:stä 24 p:ään; toimistoapulainen M. S. Sandström tammikuun 17 p:stä 24 p:ään ja lokakuun 23 p:stä joulukuun 31 p:ään, josta 10 päivää 2/3 palkalla, sijaisenaan syksyllä toimistoapulainen E. I. Rydberg, jonka virkaa hoiti ylimääräinen toimistoapulainen S. T. I. Ohenoja; toimistoapulainen A. D. Grönroos helmikuun 24 p:stä maaliskuun 4 p:ään; toimistoapulainen G. L. Holmqvist marraskuun 16 p:stä tammikuun 7 p:ään 1949; ylimääräinen apulaisvahtimestari K. Hj. Tuominen helmikuun 1 p:stä 15 p:ään; sekä siivooja S. Kylkinen kesäkuun 7 p:stä 19 p:ään sijaisenaan siivooja A. Hänninen.

Synnytyslomaa nautti toimistoapulainen B. L. E. Kolula vuoden alusta helmikuun 18 p:ään, jolloin hän sai 2/3 palkkaa neljän päivän aikana; hänen virkaansa hoiti toimistoapulainen H. M. Suolahti sijaisenaan toimistoapulainen G. M. A. Fontell, jonka virkaa hoiti toimistoapulainen A. D. Grönroos sijaisenaan ylimääräinen toimistoapulainen S. M. M. Österlund.

Palkatonta yksityislomaa saivat seuraavat viranhaltijat: toimistoapulainen B. L. E. Kolula elokuun 26 p:stä lokakuun 31 p:ään sijaisenaan toimistoapulainen L. E. Ruotsalainen, jonka virkaa hoiti toimistoapulainen A. H. Ikonen sijaisenaan toimistoapulainen Agnes Ahlman syyskuussa ja tämän sijaisena ylimääräinen toimistoapulainen S. M. M. Österlund sekä lokakuussa toimistoapulainen A. D. Grönroos sijaisenaan ylimääräinen toimistoapulainen Astrid Ahlman; toimistoapulainen L. O. Arjomaa tammikuun 16 p:stä maaliskuun 2 p:ään sijaisenaan toimistoapulainen S. S. Rainio, jonka virkaa hoiti ylimääräinen toimistoapulainen E. I. Rydberg; toimistoapulainen M. T. Tervo elokuun

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 4.

26 p:stä lokakuun 31 p:ään sijaisenaan toimistoapulainen S. I. Kaila, jonka virkaa hoiti syyskuussa ylimääräinen toimistoapulainen E. I. Rydberg ja lokakuussa ylimääräinen toimistoapulainen H. A. Lehtinen; toimistoapulainen A. D. Grönroos elokuun 4 p:stä elokuun 15 p:ään; toimistoapulainen G. L. Holmqvist heinäkuun 19 p:stä heinäkuun 31 p:ään sijaisenaan ylimääräinen toimistoapulainen I. V. Remander; ylimääräinen toimistoapulainen Astrid Ahlman kesäkuun 17 p:stä 30 p:ään ja heinäkuun 15 p:stä elokuun 14 p:ään; ylimääräinen toimistoapulainen S. I. Anijärvi heinäkuun 1 p:stä 14 p:ään sekä ylimääräinen toimistoapulainen E. I. Rydberg heinäkuun 5 p:stä 11 p:ään.

Tilastotoimisto ehdotti sovittuaan asiasta Tukholman kaupungin tilastokonttorin kanssa, että aktuaari K-E. Forsberg saataisiin virkamiesvaihdon puitteissa lähettää Tukholmaan yhden kuukauden ajaksi perehtymään siellä noudatettuihin työmenetelmiin ja samalla myös Ruotsin uuteen väestön rekisteröimisjärjestelmään. Kaupunginhallituksen hyväksyttyä tämän ehdotuksen, aktuaari Forsbergille myönnettiin virkavapautta lokakuun 4 p:stä marraskuun 3 p:ään täysin palkkaeduin ja hänen matkakustannuksiinsa myönnettiin 8 380 mk:n suuruinen määräraha. Tukholmassa olonsa aikana Tukholman kaupunki suoritti hänelle päivärahaa. Palattuaan aktuaari Forsberg lähetti matkakertomuksensa kaupunginhallitukselle. Tukholman kaupungin tilastokonttorin edustaja, herra P. E. Andér ei sitävastoin voinut saapua tänne.

Palkkausolot. Hinta- ja palkkaneuvosto oli joulukuun 22 p:nä 1947 antanut kaupunkien ja kauppalain viran- ja toimenhaltijain palkkauksen järjestelyä koskevat ohjeet, jotka edellyttivät Helsingin kaupungin siirtymistä kokonaan uuteen palkkaluokkajärjestelmään. Helmikuun 4 p:nä 1948 hyväksyikin kaupunginvaltuusto näiden ohjeiden mukaan laaditun kaupungin sääntöpalkkaisten viranhaltijain palkkasäännön. Siihen kuului 3—60 palkkaluokkaa ja palkkamäärät olivat osittain peruspalkkoja, osittain taas ikäkorotuksia, jotka olivat 6 % peruspalkasta ja joita myönnettiin 3, 6, 9 ja 12 vuoden palvelusajan perusteella. Eri palkkaluokkien palkkamäärät korotettiin keskimäärin 32 %, runsaammin alempien palkkojen osalta ja laskevan asteikon mukaan ylempien palkkojen osalta. Viranhaltijoille taattiin lisäksi oikeus 5,5 %:n suuruiseen automaattiseen palkan- korotukseen siinä tapauksessa, että elinkustannusindeksi, joka laskettuna niin, että perustaksi oli otettu v:n 1947 lokakuun taso, joka oli merkitty pisteluvulla 100, nousisi 5:llä, ollen tämä palkkojen tarkistus toteutettava aina vuosineljänneksen alussa. Ensimmäinen indeksikorotus myönnettiin tammikuun 1 p:stä 1948 lukien ja saman vuoden huhtikuun 1 p:stä lukien korotettiin palkat jälleen 5,5 %. Uutta palkkajärjestelmää kokonaisuudessaan sovellettiin taannehtivasti lokakuun 1 p:stä 1947 lähtien, mutta palkkaennakko oli kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti suoritettu jo joulukuussa 1947, jolloin maksettiin 1/6 siitä palkasta, jonka asianomainen viranhaltija oli oikeutettu saamaan saman vuoden viimeisen vuosineljänneksen ajalta, minkä lisäksi v:n 1948 tammikuussa oli suoritettu palkkaennakko, jonka suuruus kahdessa ylimmässä palkkaluokassa oli 20 % kokonaispalkasta, seuraavissa 27 palkkaluokassa 30 % ja 27 alimmassa palkkaluokassa 40 %.

Tilastotoimiston sääntöpalkkaiset virat luokiteltiin uuden palkkasäännön mukaan seuraavasti:

	Palkka- luokka		Palkka- luokka
Toimistopäällikkö	40	2 toimistoapulaista	19
2 aktuaaria	32	1 kirjajaaja.....	19
1 aktuaari	29	10 toimistoapulaista	18
2 apulaisaktuaaria	26	7 toimistoapulaista	16
1 kirjaston- ja arkistonhoitaja	26	1 vahtimestari	19
4 toimistoapulaista	21	1 apulaisvahtimestari	17

Tilapäisten viranhaltijain palkat korotettiin samassa suhteessa kuin vakinaistenkin viranhaltijain palkat vastaavissa palkkaluokissa.

Kaupunginhallitus oli kehoittanut kaupungin virastoja lähettämään palkkalautakunnalle ehdotuksensa palkkakuoppien tasoittamiseksi. Tilastotoimisto, joka oli saanut sen käsityksen, että viime palkkajärjestelyssä oli erityisesti sovittu toimistoapulaisten palkoista siten, ettei heidän virkojensa voitu katsoa olevan palkkakuopassa sekä ettei ollut

toiveita tässä kohden saada parannuksia aikaan, totesi lausunnossaan, että sen toimisto-apulaisten virat suurin piirtein olivat samalla tasolla kuin kaupungin muut vastaavat virat ja tyytyi sen vuoksi esittämään ainoana toivomuksenaan 29. palkkaluokan aktuaarin viran siirtämistä samaan palkkaluokkaan kuin muut aktuaarin virat eli 32. palkkaluokkaan. Asiaa ei ratkaistu kertomusvuoden aikana.

Huoneisto-olot. Kiinteistölautakunta määräsi tilastotoimiston Sofiankadun 4:ssä olevan julkaisuvaraston tilitysvuokraksi 9 996 mk vuodessa.

Toimiston päähuoneiston lämmityskulut v:n 1947 marraskuun ja v:n 1948 toukokuun välisenä aikana olivat 3 967 mk kuukaudessa. Seuraavaksi lämmityskaudeksi määrättiin 4 856 mk:n suuruinen ennakkomaksu lämmityskulujen peittämiseksi.

Koska kaupungissa oli sattunut lukuisia murtoja, jolloin varsinkin kirjoitus- ja laskukoneita oli varastettu, toimisto kalliiden ja sille välttämättömien sekä vaikeasti korvattavien koneidensa suojelemiseksi kaupunginhallituksen suostumuksella teki A. Koskisen Etsivä- ja vartiotoimiston kanssa sopimuksen tilastotoimiston huoneiston vartiointista yön aikana huhtikuun 15 p:stä lukien.

Koneiden hankinta. Toimisto sai uuden, kipeästi kaivatun Numeria merkkisen laskukoneen, jonka hinnan suorittamiseen kaupunginhallitus myönsi 47 320 mk.

Koska toimiston töissä yhä enemmän otettiin käyttöön Hollerith-reikäkortteja, jotka, niiden tultua lävistetyiksi, käsiteltiin joko tilastollisessa päätoimistossa taikka Hollerith-koneiden asioimistossa, (International Business Machines Company), päätettiin kaupunginhallituksen suostumuksella vuokrata 1 Hollerith-järjestelmän lajittelukone kortinlaskulaitteineen 35 dollarin kuukausivuokrasta sekä 2 sähköistettyä lävistyskonetta yhteensä 15 dollarin kuukausivuokrasta. Koska koneiden kysyntä Amerikassa oli hyvin suuri, varsinkin kun v. 1950 kaikkialla maailmassa toimeenpantavissa väestönlaskennoissa tarvittiin paljon koneita, oli toimitusaika ilmoituksen mukaan 12 kuukautta, joten ne saataisiin vasta v. 1949.

Rationalisointi. Toimiston kirjaaja, rouva A. V. Jäppinen osallistui kaupungin toimesta sen viranhaltijoille järjestettyyn rationalisointiskurssiin.

Rahatoimisto otti käytäntöön uudet tilikaavakkeet, jotka aiheuttivat toimistolle huomattavasti lisätyötä sekä muutoinkin osoittautuivat hankaliksi. Kun uuden järjestelmän yhteydessä havaittiin, ettei painatus- ja hankintatoimisto enää lähettänyt toimistolle eriteltyjä laskuja, vaan laskuun otettiin ainoastaan kunkin kuukauden lähetyslippujen yhteenlaskettu summa, toimisto ilmoitti mainitulle toimistolle, että hyvän liiketavan mukaan oli saatava selvästi eriteltyt laskut kaikista veloituksista.

Käteiskassan enimmäismäärä korotettiin 5 000 mk:aan.

Muistutusasia. Revisiotoimiston aloitteesta rahatoimisto vaati tilastotoimistoa suorittamaan 76 mk, mikä erä rahatoimiston mielestä olisi ollut pidätettävä erälle henkilölle maksetuista palkkioista, 480 + 280 mk. Toimisto selitti sopineensa eri seurakuntien kansliain kanssa siitä, että niiden kanslia-apulaiset korvausta vastaan lähettivät toimistolle luettelot seurakuntien muuttoliikkeestä, mikäli mahdollista useasti pienissä erin. Apulaisille maksettiin palkkaa arkkiluvun mukaan. Kyseinen henkilö oli laatinut luetteloita sekä Keski-Helsingin että Huopalahden seurakunnasta ja yllä mainitut laskut olivat sattumalta saapuneet samanaikaisesti tilastotoimistoon. Kun lain mukaan pidätys oli toimitettava kunkin palkanmaksun yhteydessä, oli tässä tilastotoimiston mielestä kysymys kahdesta eri palkanmaksusta, ja kun molempien laskujen määrä alitti 500 mk, ei pidätystä katsottu voitavan suorittaa. Koska toimisto ei siis ollut syypää laiminlyöntiin, tilastotoimisto kieltäytyi suorittamasta rahatoimiston vaatimaa rahaerää. Asia ei aiheuttanut enempiä toimenpiteitä.

Julkaisu- ja toiminta. Toimintavuoden aikana ilmestyivät seuraavat 8 teosta:

Helmikuun	2 p:nä	Helsingin kaupungin tilasto. I. Terveysten- ja sairaanhoito. 29. 1944. Edellinen osa. IV + 135 s.
»	28 »	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 57. 1944. Edellinen osa. IV + 224 s.
Huhtikuun	8 »	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 57. 1944. Jälkimmäinen osa. III + 298 s.
»	22 »	Helsingin kaupungin tilasto. I. Terveysten- ja sairaanhoito. 27—29. 1942—44. Jälkimmäinen osa. IV + 60 + 106 s.

Kesäkuun	6 p:nä	Ulkomaan kauppa ja merenkulku. 11. 1943—44. IV + 29 + 173 s.
»	30 »	Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja — Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 37. 1948. XIII + 415 s.
Lokakuun	1 »	Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 20. 1948. XVI + 377 s.
»	1 »	Kommunal kalender för Helsingfors stad. 20. 1948. XVI + 376 s.

Kirjapainoissa vallitsevat olot viivästyttivät yhä vieläkin kaikkien julkaisujen painatustöitä. Mm. myöhästyi kunnalliskalenterin julkaiseminen, vaikka toimisto koetti kaikin keinoin saada sen julkisuuteen jo keväällä. Kunnallisesta asetuskokoelmasta ei saatu edellisen vuoden vuosikertaa valmiiksi ennenkuin v:n 1949 alussa ja kertomusvuodenkin asetuskokoelma myöhästyi; tähän myötävaikuttii painatustöiden siirtäminen toiseen kirja-painoon. Opetuslaitosten tilastokin oli tuntuvasti ajastaan jäljessä eikä siitä saatu valmiiksi yhtään julkaisua. Terveystilastossa julkaistavat terveyden- ja sairaanhoito-viranomaisten vuosikertomukset olivat samoin painattamatta useilta vuosilta. Tilasto-toimisto sai huomattavaa apua painatustoimiston päälliköltä tämän koettaessa saada töitä edistymään, mutta tulokset olivat siitä huolimatta huononlaiset. Koska kaikilla kirjapainoilla oli samat vaikeudet eikä siis painatustöiden siirtämisestä toisiin kirjapai-noihin ollut mitään hyötyä, olisi syytä ryhtyä vakavasti suunnittelemaan oman kirjapai-non hankkimista kaupungille.

Eripainoksia otettiin seuraavista asetuskokoelmassa julkaistuista asetuksista: kiin-teistötoimiston johtosäännöstä (200 kpl), nuorisotyölautakunnan johtosäännöstä (200 kpl), sairaalahallinnon ohjesäännöstä (200 kpl), suomenkielisen työväenopiston ohjesään-nöstä (200 kpl) ja ruotsinkielisen työväenopiston ohjesäännöstä (100 kpl).

Väestötutkimus v:n 1946 henkikirjoituksen perusteella. Väestöprognosit. V:n 1947 vuosikertomuksessa mainittu, henkikirjoituskortteja käyttämällä suoritettu tutkimus väestön kokoonpanosta iän, sukupuolen, siviilisäädyn ja pääkielen mukaan sekä sen jakau-tumisesta kaupunginosittain valmistui keväällä, ja sen tuloksista annettiin tietoja kau-punginhallitukselle ja lautakunnille. Yksityiskohtaisia tietoja lasten ja nuorison ikäluok-kien suuruudesta annettiin lisäksi nuorisotoimistolle, työnvälitystoimistolle ja lastentarho-jen tarkastajalle.

Tämä tutkimus muodosti perustan toimiston väestöprognosilaskelmia varten, jotka alkoivat syksyllä. Vuoden loppuun mennessä oli laskelmissa päästy niin pitkälle, että voi-tiin antaa ensimmäiset ennakkotiedot odotettavissa olevasta väestönkehityksestä vv. 1948—80.

Verotilastot. V:n 1946 tuloista v. 1947 valtionverotuksessa verotettuja koskeva tilasto, joka, kuten edellisen vuoden kertomuksessa mainittiin, laadittiin Tilastollisessa päätoimis-tossa siten, että tilastotoimisto osallistui työn aiheuttamiin kustannuksiin, valmistui ke-väällä ja tilaston tulokset voitiin julkaista v:n 1948 tilastollisessa vuosikirjassa. Syksyllä ryhdyttiin laatimaan tilastoa kunnallisverotuksesta v. 1947, jolloin toimisto sai käytettä-väkseen verotusvalmisteluviraston tällöin ensimmäisen kerran käyttämät reikäkortit. Näihin toimisto lävisti muutamat lisätiedot; fyysillisten henkilöiden kortit saatiin val-miiksi merkityiksi ja tarkastetuiksi tammikuussa 1949. Valitettavasti saadut kortit olivat usein sangen kuluneita ja myöhemmin niitä lajittelukoneissa käsiteltäessä osoittautui, että niiden konekäsitely tämän johdosta huomattavasti vaikeutui. Jos vastaisuudessaakin verotusvalmisteluviraston kortteja käytetään tilastotoimistossa, on niissä olevat tiedot ilmeisesti siirrettävä uusille korteille, mikä kyllä käy verrattain helposti päinsä.

Palkkatilasto. V. 1922 rahatoimikamari oli antanut tilastotoimiston tehtäväksi laatia yhtenäisen tilaston kaupungin työntekijöilleen maksamista palkoista laitosten työpalkka-kortteja käyttämällä. Jotta tämä kävisi päinsä, hyväksyttiin laitosten edustajien kanssa käydyissä neuvotteluissa yhtenäiset työläiskortit, jotka kaupungin painatustöiden val-vojan toimesta painettiin kaikille laitoksille toimitettaviksi. Palkkasäännöstelyn johdosta oli kuitenkin viime aikana otettu käytäntöön kaikenlaisia uusia palkanlisä ja prosentti-korotuksia, ja urakkatyö oli tullut tärkeämmäksi kuin aikaisemmin. Näitä koskevia mer-kintöjä varten ei ollut tilaa korteissa eikä myöskään kansaneläkemaksuja ja veroennakkoja koskevia merkintöjä varten. Tämän johdosta tilastotoimisto ryhtyi suunnittelemaan uutta palkkakorttia ja kutsui kaupungin tärkeimpien laitosten edustajia neuvottelukokoukseen, jossa toimiston laatima ehdotus yksityiskohtia myöten tutkittiin. Neuvottelukokouksen jälkeen toimisto laati lopullisen ehdotuksensa sekä esitti kaupunginhallitukselle, että se

vahvistaisi uuden palkkakorttikaavakkeen ja kehoittaisi kaikkia laitoksia ottamaan uudet kortit käytäntöön v:n 1949 alusta lähtien.

Kaupunginhallituksen pyydettyä työtehtötoimiston lausuntoa asiasta tämä ehdotti eräitä muutoksia palkkakorttiin sekä laati myös oman ehdotuksensa sillä edellytyksellä, että voitaisiin ottaa käytäntöön läpikirjoitusmenetelmä palkkalistoja, palkkakortteja ja tilipusseja kirjoitettaessa. Tilastotoimisto tiedusteli laitosten mielipidettä viimeksimainitun ehdotuksen johdosta ja ilmoitti, että laitokset miltei yksimielisesti vastustivat ehdotettua uutta järjestelmää; sitä vastoin toimisto katsoi, että muutamat työtehtötoimiston ehdottamat muutokset toimiston suunnittelemaan palkkakorttiin voitaisiin tehdä. Kaupunginhallitus päätti sittemmin ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään sitä vastaan, että työntekijäin palkkakortit laaditaan tilastotoimiston viimeisen ehdotuksen mukaisesti.

Tietojen ja selvitysten antaminen viranomaisille ja yksityisille. Kuten aikaisempinakin vuosina tilastotoimisto sai kuukausittain sosiaaliministeriön sosiaaliselta tutkimustoimistolta tietoja elintarvikkeiden hinnoista ja elinkustannusindeksistä, joista lähetettiin jäljennökset niitä haluaville kunnallisille elimille. Tilastoa laivaliikenteestä laadittiin kuukausittain käyttämällä satamalaitoksen päiväkirjoja, ja tiedot lähetettiin satamaviranomaisille. Huolto- ja lastensuojelulautakunnille lähetettiin niiden vuosikertomuksia varten tarvittavat tilastotiedot yhteiskunnallista huoltoa edellisinä vuonna saaneista henkilöistä ja lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisista lapsista sekä irtolaisista ja alkoholisteista. Sosiaaliministeriön sosiaaliselle tutkimustoimistolle lähetettiin vastaavat tiedot virallista tilastoa varten. Samalle toimistolle lähetettiin neljännesvuosittain tietoja rakennustoiminnasta kaupungin alueella. Kansakoulujen tarkastajille annettiin toimiston keräämiä, kansakouluoppilaita koskevia tilastotietoja kouluhallitukselle ja Tilastolliselle päätoimistolle lähetettäväksi sekä kansakoulujen vuosikertomuksiin otettaviksi. Samanlaisia tietoja lastentarhojen ja -seimien hoitamista lapsista toimitettiin lastentarhain tarkastajalle. Helsingin ja sen ympäristön aluesuunnitelmaliitolle lähetettiin tietoja Espoon, Helsingin maalaiskunnan, Sipoon, Tuusulan ja Nurmijärven väkiluvusta kylittäin. Uudemaan lääninhallitukselle toimitettiin eräitä sen vuosikertomusta varten tarvittavia tilastotaulukoita ja Vakuutusyhtiö Pohjolalle tietoja tapaturman varalta vakuutettujen työntekijäin lukumäärästä ja heidän työansiostaan v. 1947. Tukholman kaupungin tilastokonttorille toimitettiin Helsinkiä koskevat tiedot Pohjoismaiden suurkaupunkien yhteistä, näiden vuosikirjoissa julkaistavaa tilastoa varten. Tilastolliselle päätoimistolle lähetettiin tavanmukainen kaupungin raha-asioita v. 1947 koskeva tilasto sekä tilastotoimiston keräämät tilastotiedot yleishyödyllisistä rahastoista. Kaupunginjohtajalle lähetettiin eräitä hänen pyytämäänsä työläisten palkkatasoa osoittavia taulukkoja ja Argentiinan lähetystölle samoin kaupungissa vallitsevaa palkkatasoa osoittavia lukuja. Professori O. Gripenbergille lähetettiin hänen pyytämänsä luettelo kaupungin vv. 1935—37 myymistä tonteista sekä tietoja niiden hinnoista. Valtiokalenterin toimitukselle lähetettiin luettelo kaupungin virastoista ja niiden viranhaltijoista ja vastaavia tietoja toimitettiin Maalaiskuntien liitolle sen kuntahakemistossa julkaistavaksi sekä Helsingin osoitekalenterin toimitukselle. Kansliasihteri P-E. Gustafsille lähetettiin luettelo kaikista voimassa olevan kielitaitosäännön vahvistamisen jälkeen perustetuista uusista viroista ja niiden kielitaitoluokista. Herra P. Bertelsen Tanskasta sai pyynnöstään eräitä kaupungin hallintoa koskevia tietoja ja Montevideon kaupunki sai pyytämänsä vastaavat tiedot. Ruotsin tilastolliselle päätoimistolle annettiin tietoja poliisitalaston järjestelystä Helsingissä.

Erinäiset muut toimenpiteet. Virkasääntökomitea oli pyytänyt lausuntoa komitean laatimasta ehdotuksesta uudeksi virkasäännöksi samoinkuin muutoksiksi työntekijäin lomasääntöön ja heidän sairaus- ja hautausapuaan koskeviin määräyksiin.

Jo sitä ennen oli erillisinä asioina käsitelty kysymykset viranhaltijain vuosilomista sekä eräiden viranhaltijain asettamisesta virkasäännön määräysten ulkopuolelle. Tilastotoimisto ehdotti edellisen kysymyksen johdosta annetussa lausunnossaan mm., että vuosilomien pituus määrättäisiin työpäivissä kuten esim. Tukholmassa oli asianlaita, jolloin kaikki erimielisyydet sunnuntai- ja pyhäpäivien sisällyttämisestä loma-aikaan häviäisivät. Toimisto oli sitä mieltä, ettei menetety loman korvausta olisi maksettava virkasuhteen päättyessä viranhaltijan kuoleman johdosta. Edelleen toimisto huomautti, että se vähän aikaisemmin oli ehdottanut, että synnytyslomaa olisi myönnettävä kuusi viikkoa ennen lääkärintodistuksessa mainittua arvioitua synnyttämispäivää, sekä kuusi viikkoa synnytyksen jälkeen ja ehdotti, että vastaavat määräykset nyt hyväksyttäisiin.

Virkasääntöön nähden toimisto mm. yhtyi komitean jäsenen, kaupunginsihteerin E. J. Warosen osapäivätyötä suorittavia viranhaltijoita koskevaan eriävään mielipiteeseen ja katsoi lisäksi puolestaan, että määrättäessä kaupungin viranhaltija hoitamaan virkaa vieraassa kaupungin virastossa tai laitoksessa oli edeltäpäin saatava hänen esimiehensä suostumus siihen, sillä jäljestäpäin oli vaikeata olla myöntämättä pyydettyä virkavapautta vaikka se viraston tai laitoksen kannalta olisikin haitallista. Toimisto perusteli edelleen tarkemmin aikaisemmin tekemänsä, mutta komitean hylkäämää ehdotusta, että viranhaltijan ensimmäisen ikäkorotuksen saamiseen vaadittaisiin palkkalautakunnan päätös, mutta että seuraavat ikäkorotukset maksettaisiin automaattisesti viranhaltijoille ilman erityistä palkkalautakunnan päätöstä. Ylityökorvauksen suorittamisen johtavassa asemassa oleville viranhaltijoille tilastotoimisto vastoin komitean ehdotusta katsoi aiheettomaksi, koska näiden tulisi kokonaan antautua virkansa hoitamiseen ja tehokasta valvontaa tässä kohden tuskin voitaisiin aikaansaada. Vuosiloma olisi, kuten toimisto aikaisemminkin oli ehdottanut, laskettava työpäivissä. Tilastotoimisto oli edelleen sitä mieltä, että kaupungin palvelukseen otettavalta olisi vaadittava lääkärintodistus ja katsoi myös, että olisi tutkittava, olisiko joku ikäraja asetettava kaupungin palvelukseen astuville, jotta heillä eroamisiään saavutettuaan olisi eläkkeeseen riittävä määrä palvelusvuosia.

Säännös, jonka mukaan välittömästi kaupunginhallituksen alaisten elinten viranhaltijain ikäkorotuskysymykset ratkaisee kaupunginhallitus, olisi tarpeettomana poistettava. Lopuksi toimisto huomautti, että vaikka luottamusmiesten asettamisesta kaupungin virastoihin ja laitoksiin saattoi olla hyötyä, olisi kuitenkin pidettävä huolta siitä, ettei kaikille järjestöille myönnettäisi oikeutta asettaa omia luottamusmiehiänsä, kuten esim. sairaaloissa, joissa on lukuisiin ammattijärjestöihin kuuluvia viranhaltijoita. Työntekijöitä koskeviin määräyksiin nähden toimisto ei katsonut olevan aihetta lausua mielipidettään.

Kaupunginhallituksen asettama kielitaitosääntökomitea oli pyytänyt lausuntoa laatimastaan ehdotuksesta uudeksi kielitaitosäännöksi. Tilastotoimisto katsoi puolestaan, että koska sen tuli julkaista sekä suomen- että ruotsinkielisiä teoksia, oli välttämätöntä, että sen palveluksessa oli sekä suomen- että ruotsinkielistä hyvin hallitsevia viranhaltijoita. Samoin esim. sairaaloissa, huoltovirastossa yms. laitoksissa oli sekä suomen- että ruotsinkielisiä asiakkaita, joiden tulisi saada hoitaa asioitaan äidinkielellään. Sekä voimassa olevien että ehdotettujen säännösten mukaan vaadittiin kuitenkin saman viraston tai laitoksen kaikilta samannimisistä virkoja hoitavilta viranhaltijoilta sama kielitaito, yleensä suurempi suomen- ja pienempi ruotsinkielien taito. Tämä perusvirhe olisi oikaistava siten, että muutamilta viranhaltijoilta vaadittaisiin hyvä suomenkielen, muutamilta taasen hyvä ruotsinkielien taito. Virkoja täytettäessä olisi otettava huomioon, että kuhunkin kieliryhmään kuuluvia asiakkaita palvelemaan saadaan henkilöitä, jotka hyvin hallitsevat asianomaisen äidinkieltä. Jos kuitenkin entisiä säännöksiä edelleen oli noudatettava, olisi tilastotoimiston kirjaajan virka, entinen toimistoapulaisen virka, siirrettävä V kielitaitoluokasta IV luokkaan; lisäksi toimisto huomautti, että sen 21. palkkaluokan toimistoapulaiset, aikaisemmin assistentti -nimiset, kuuluivat IV luokkaan ja olisi jätettävä siihen. Muihin muistutuksiin luokitteluun nähden toimistolla ei ollut aihetta.

Kaupunginhallituksen kassa- ja tililaitoksen johtosäännön uusimista varten asettama komitea oli pyytänyt niitä virastoja ja laitoksia, jotka halusivat esittää näkökohtansa huomioon otettavaksi uutta johtosääntöä laadittaessa, ilmoittamaan yleiskäsityksensä asiasta sekä toivomansa muutokset. Tilastotoimisto puolestaan esitti mm. seuraavaa: vaikka teknillisten laitosten yksityisille tilaajille tekemistä töistä ja muusta myynnistä saadut tulot merkittiin talousarvioon nettoluvuin, olisi silti tilinpäätöskertomuksessa ilmoitettava sekä bruttotulot että niistä vähennetyt menot, sillä tilastoyhdistelmiä laadittaessa otetaan bruttotulot huomioon. Maksuja suoritettaessa voitaisiin postisiirtotili ottaa yleisempään käytäntöön esim. siten, että virastot maksuja suoritettaessa kirjoittaisivat valmiit tililtäottokortit, jotka laskujen ohella toimitettaisiin rahatoimistoon ja laskujen tultua hyväksytyiksi lähetettäisiin sieltä edelleen maksunsaajille. Myös palkkioita ja palkkoja maksettaessa olisi tililtäottokortti mukava. Tällöin kassavirastojen kassojen työtaakka vähenisi ja vastuu maksun mahdollisesta maksamisesta väärälle henkilölle siirtyisi kassavirastolta postilaitokselle. Myös säästyisi maksun saajalta moni turha käynti kassavirastossa ennen laskun saapumista sen kassaan. Tilastotoimisto huo-

mautti edelleen, että ellei kaupungin jonkin viraston veloittama lasku veloitusvuoden aikana tule suoritetuksi ja sen määrä kirjataan tulojäämien tilille, on tällöin viraston vaikea valvoa laskun aikana tapahtuvaa suoritusta, koska jäämien tili ei kuulu sille. Tämän johdosta olisi tutkittava, voitaisiinko tässä kohden saada aikaan parannusta. Kun kaupunginhallitus on vahvistanut virastojen käteiskassojen enimmäismäärän, olivat kassavirastot tulkinneet tätä määräystä liian ankarasti ja kieltäytyneet maksamasta virastolle uutta ennakkoa ennenkuin se oli saanut tilityksen vanhan ennakon käytöstä. Tilastotoimiston mielestä olisi kysymyksessä olevia määräyksiä selvennettävä siten, ettei kassavirasto saisi kieltäytyä suorittamasta tilattua ennakkoa, vaikka se ylittäisi vahvistetun rajan, sillä viraston asiana oli huolehtia siitä, että ennakkovarat käytettiin siten, ettei kassassa olevat varat ylittäneet vahvistettua summaa.

Rahatoimisto oli laatinut kaupungin maatalouskirjanpidon uusimista tarkoittavan ehdotuksen. Tilastotoimisto, jolla oli tilaisuus esittää muistutuksensa sen johdosta, ei kuitenkaan voinut yksityiskohtaisesti arvostella ehdotukseen sisältyvää nimikeluetteloa, varsinkin kun kaikki perustelut puuttuivat. Yleishuomautuksena toimisto kuitenkin ilmoitti olevan tärkeätä, että saataisiin esille ne kaupungin harjoittaman maatalouden menot, jotka vastasivat yksityisen maanviljelijän menoja, minkä vuoksi kaikki varsinaiseen kunnallishallintoon kuuluvat menot olisi kirjattava erikseen. Toimisto esitti myös eräitä huomautuksia ehdotettua nimikeryhmitystä vastaan.

Eräät kaupunginvaltuutetut olivat valtuuston kokouksessa esittäneet aloitteen, jossa ehdotettiin käännöstoimiston perustamista kaupunginkanslian yhteyteen. Kaupunginhallituksen kehoituksesta tilastotoimisto lähetti sille luettelon niistä toimiston käännöstoista, jotka voitaisiin siirtää tällaiselle käännöstoimistolle.

Koska kaupungissa olevat kirjapainot työvoiman niukkuuden sekä koneiston riittämättömyyden ja alakuntoisuuden vuoksi eivät voineet määrääaikoina suorittaa niille uskottuja kaupungin yhä lisääntyviä painatustöitä ja oman kirjapainon hankkiminen kaupungille sillä hetkellä näytti mahdolliselta, tilastotoimisto kiinnitti kaupunginhallituksen huomiota eräeseen monistusjärjestelmään, jonka mukaan painettava teksti kirjoitetaan koneella, valokuvataan, klisheerataan ja painetaan. Toimiston mielestä ainakin muutamat kunnalliset julkaisut voitaisiin toimittaa tätä menetelmää käyttämällä, joten kysymystä olisi tarkemmin tutkittava.

Tilastotoimisto ilmoitti kesäkuussa kaupunginhallitukselle, ettei kansanhuoltolautakunta ollut laatinut kertomusta toiminnastaan v. 1945, vaikka sen johtosäännössä oli sensuuntainen määräys. Kansanhuoltotoimistosta oli ilmoitettu, että asianomainen viranhaltija, jonka velvollisuuksiin kertomuksen laatiminen kuului, oli eronnut, joten kertomusta ei voitu laatia. Tilastotoimiston mielestä kertomuksen laatiminen oli viraston eikä yksityisen viranhaltijan asia.

Keväällä tilastotoimisto teki kaupungin seurakuntien kirkkoherroille esityksen, että seurakunnat ryhtyisivät asetuksissa edellytettyihin toimenpiteisiin, jotta kirkonkirjoihin merkityt, 90 vuotta vanhemmat henkilöt, joista ei enää ollut varmaa tietoa, julistettaisiin kuolleiksi ennen vuotta 1950, jolloin kirkonkirjat oli kirjoitettava uudelleen.

Edelleen toimiston taholta esitettiin, että seurakuntien väestökirjanpitoon tehtäisiin eräitä sen kirjelmässä tarkemmin mainittuja parannuksia. Kun seurakunnat tämän johdosta asettivat kysymystä tutkimaan komitean, kutsuttiin sen jäseneksi aktuaari K.-E. Forsberg.

Valmistelut Helsingin kaupungin 400-vuotisjuhlan juhlanäyttelyä varten jatkuivat koko vuoden.

Menot ja tulot. Seuraava taulukko osoittaa, missä määrin tilastotoimistolle myönnettyjä määrärahoja käytettiin:

Talousarvion momentti-nimike	Määrärahat talousarvion mukaan, mk	Siirto- ja lisämäärärahat, mk	Yhteensä käytettävissä olevia varoja, mk	Menot tilien mukaan, mk	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—), mk
Sääntöpalkkaiset virat	4 648 150	¹⁾ 2 547 839	7 195 989	7 195 989	—
Tilapäistä työvoimaa	1 146 300	²⁾ 372 732	1 519 032	1 519 032	—

¹⁾ Siitä 9 860 mk ikälisäyksiin, 73 988 mk sairauslomasijaisten palkkaamiseen ja 2 463 991 mk korotettujen palkkojen suorittamiseen. — ²⁾ Siitä 3 500 mk sairauslomasijaisten palkkaamiseen ja 369 232 mk korotettujen palkkojen suorittamiseen.

Talousarvion momentti- nimike	Määrärahat talousarvion mukaan, mk	Siirto- ja lisä- määrärahat, mk	Yhteensä käytettävissä olevia varoja, mk	Menot tilien mukaan, mk	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—), mk
Vuokra	217 308	24 804	242 112	222 881	³⁾ + 19 231
Valaistus	12 000	—	12 000	7 823	+ 4 177
Siivoaminen	24 000	¹⁾ 37 422	61 422	61 422	—
Painatus ja sidonta ...	2 624 000	²⁾ 1 741 737	4 365 737	4 365 737	—
Tarverahat	117 000	—	117 000	183 123	⁴⁾ — 66 123
Yhteensä	8 788 758	4 724 534	13 513 292	13 556 007	— 42 715

Toimiston tulot myydyistä julkaisuista olivat 33 154 mk sekä vuokratuloja sen siivoajalle vuokratusta keittiöstä 5 688 mk.

Talousarvioehdotus. Tilastotoimiston laatima talousarvioehdotus v:ksi 1949 päättyi 15 959 018 mk:aan. Talousarvion käsittelyn aikana korotettiin sääntöpalkkaisten virkojen tilin samoin kuin vuokratilin määrärahat, mutta painatusmääräraha alennettiin 6 500 000 mk:sta 5 000 000 mk:aan ja tarverahat 325 800 mk:sta 300 000 mk:aan. Valtuuston hyväksymä talousarvio päättyi näin ollen 14 638 854 mk:aan.

Kalustonhankinnat. Paitsi aikaisemmin mainittuja konttorikoneiden hankintoja tilastotoimisto sai kertomusvuoden aikana kaksi kirjoituspöytä ja kaksi pöytävalaisinta, joiden hankintaan myönnettiin 14 184 mk.

Lähetysten lukumäärä oli 2 780, niistä lähetettyjä kirjeitä 1 293 ja jaettuja julkaisuja 1 487.

Kirjasto lisääntyi 652 nidettä. Kertomusvuoden aikana ryhdyttiin uudelleen julkaisujen vaihtoon useiden ulkomaan kaupunkien ja laitosten kanssa, joihin yhteydet sodan aikana olivat keskeytyneet, ja niille toimitettiin tästä syystä toimittamatta jääneet toimiston julkaisut.

Tilastotoimisto lähetti kiertokirjeen kaikille kaupungin oppi- ja muille kouluille pyytäen, että näiden painetut vuosikertomukset vastedes säännöllisesti lähetettäisiin toimistolle.

¹⁾ Korotettujen palkkojen suorittamiseen. — ²⁾ Siitä 620 913 mk siirretty v:sta 1947. — ³⁾ Siitä 6 223 mk lämpökustannusten palautusta. — ⁴⁾ Kaupunginhallituksen sallima ylitys.

8. Kaupunginarkisto

Kaupunginarkiston v:n 1948 toimintakertomus oli seuraavan sisältöinen:

Henkilökunta. Kaupunginarkiston henkilökunnan kokoonpanossa ei v:n 1948 aikana tapahtunut mitään muutoksia, vaan kaupunginarkistonhoitajana oli edelleenkin filosofian maisteri R. Rosén, arkistoamanuensseina filosofian maisterit V. Mattila ja S. Möller, toimistonhoitajana neiti A. Soura ja vahtimestarina herra E. Parkkali. Temppeliaukion arkistovaraston lämmittämisestä huolehti vahtimestarin kesäloman aikana rouva A. Välimäki.

Kaupunginhallituksen suostumuksella kaupunginarkistonhoitaja Rosén maaliskuun 30 p:stä toukokuun 15 p:ään oli virkavapaana tieteellisiä töitä varten sijaisenaan amanuenssi Mattila, tämän sijaisena toimistonhoitaja Soura sekä viimeksi mainitun sijaisena rouva A. Hanhinen. Kesäkuun 19 p:n ja heinäkuun 1 p:n välisenä aikana kaupunginarkistonhoitaja Rosén, niinikään kaupunginhallituksen luvalla, kävi Norjassa osallistuen tällöin Lillehammerissa pidettyyn pohjoismaiseen arkistokokoukseen, missä mm. käsiteltiin kysymystä kunnallisten arkistojen niveltymisestä yleiseen arkisto-organisaatioon, sekä samalla tutustuen eräisiin Norjan huomattavimpiin yleis- ja kunnanarkistoihin. Amanuenssi Mattila osallistui kaupunginarkiston edustajana vuoden kuluessa työtehoasiain hoitajan aloitteesta toimeenpantuihin virastotöiden rationalisoimiskursseihin.

Toimisto- ja arkistotilat. Suunnilleen seitsemän kuukautta kestäneen välivaiheen jälkeen, jonka kuluessa työskentely ja asiakkaiden palvelu monesti — luetteloiden, käsikirjaston ja muiden apuvälineiden ollessa laatikkoihin pakattuina ja eri paikkoihin hajoitettuina — oli varsin hankalaa, toimisto vihdoin lokakuussa voitiin siirtää Sofiankadun 1:n toisessa kerroksessa olevaan, entistä huomattavasti tarkoituksenmukaisempaan ja viihtyisämpään huoneistoon. Varsinaisiin arkistotiloihin sekä näiden riittämättömyyteen ja osittaiseen vaaranalaisuuteen katsoen aikaisempi epätydyttävä tilanne kuitenkin jatkuu, alkavatpa jo viimeisetkin vielä varaamatta olleet säilytyspaikat täyttyä. Kansanhuoltolautakunnan ja sen toimiston todennäköisesti jo v:n 1949 aikana lopettaessa toimintansa ei kaupunginarkisto enää missään tapauksessa pysty nykyisiin suojiinsa vastaanottamaan sen yksinpä jo pysyväisesti säilytettäviltä osiltaan n. 800 hyllymetriksi arvioitua arkistoa. Kun toisaalta kaupungin painatus- ja hankintatoimisto jo pian tarvitsee lisätiloja varastojensa ja nimenomaan painotuotteitansa varten (viimeksi mainitut ovat melkoiselta osaltaan olleet kaupunginarkiston suojissa, mutta lisäkasvua varten ei enää ole tilaa) ja samoin rahatoimisto kipeästi kaipaa paikkaa sen huostassa pysyväisesti säilytettäviä asiakirjoja varten, ja laajennus kummankin viraston kohdalta luonnollisimmin tapahtuu kaupunginarkiston käytössä nykyään olevien, Sofiankadun 4:ssä ja Unioninkadun 27:ssä sijaitsevien varastojen suuntaan, olisi epäilemättä kaikin puolin paras ratkaisu, että arkistolle ensi tilassa saataisiin uudet, arkistolain vaatimuksia vastaavat tilat esim. Temppeliaukion kalliosuojaa laajentamalla ja rakentamalla siihen liittyvä vaatimaton toimistotalo.

Toiminta kunnallisena arkistokeskusviranomaisena

Esitykset ja lausunnot. Yleiseen kunnalliseen arkistohallintoon kuuluvista, kaupunginarkiston antamista lausunnoista ja esityksistä on mainittava seuraavat:

kaupunginhallitukselle maaliskuun 22 p:nä revisiotoimiston eräiden asiakirjasarjojen seulomisesta; kesäkuun 18 p:nä kaupungin viranhaltijakortiston uusimisesta ja säilytyk-

sestä; lokakuun 1 p:nä herra D. L. Kazantsovin keräämän, Helsingin kreikkalaiskatolista väestöä koskevan muistiinpanokokoelman lunastamisesta ja säilytyksestä; lokakuun 25 p:nä Helsinkiä koskevien, Ruotsissa olevien karttojen valokuvaamisesta;

palkkalautakunnalle maaliskuun 15 p:nä viranhaltijain palkkajärjestelystä; virkasääntökomitealle kesäkuun 8 p:nä määrärahasta palkattujen työntekijäin palveluksesta sekä

kielitaitosääntökomitealle joulukuun 16 p:nä kaupunginarkiston viranhaltijoille asetettavista kielitaitovaatimuksista.

Lisäksi on eri viranomaisten pyynnöstä laadittu muutamia arkistonhoidollisia yksityiskohtia koskevia selvityksiä. Suullisia neuvotteluja on useaan otteeseen käyty mm. kaupunginreviisorin, työtehtötoimiston ja tilisääntökomitean kanssa näiden viranomaisten ja elinten käsitellessä arkistonhoidollisesti tärkeitä kysymyksiä.

Tarkastukset ja arkistoneuvonta. Johtosäännön 11 §:n mukaisia tarkastuksia suoritettiin v:n 1948 kuluessa ensimmäisen kerran seuraavissa virastoissa ja laitoksissa:

rikostuomioiden toimeenpanijan konttorissa; Ryttylän koulukodissa; nuorisotyötoimistossa sekä rakennusasiamiehen toimistossa.

Sitä paitsi kaupunginarkistonhoitaja oli saapuvilla joulukuun 31 p:nä toimitetussa kiinteistötoimiston kansliaosaston arkiston luovutuskatselmuksessa. Uusintatarkastuksia suoritettiin useissa eri virastoissa ja laitoksissa, joissa arkistojen järjestämistyöt yhä jatkuvat, toisinaan (esim. liikennelaitoksen tiliarkiston järjestelytyön ollessa loppuvaiheessaan) miltei päivittäin.

Kuten aikaisemminkin myöskin v:n 1948 aikana useat henkilöt kävivät tutustumassa arkistoinnimenetelmiin ja neuvoja pyytämässä. Maalaiskuntien liiton järjestäessä kunnallisvirkailejoille tarkoitettua arkistonhoitokursseja osanottajat tutustuivat myöskin kaupunginarkistoon, ja kaupunginarkistonhoitajan pidettyä Svenska medborgarhögskolan'in aloitteesta arkistonhoidon alkeita käsittelevän luentosarjan, kuulijoille järjestettiin kaksi neuvontatilaisuutta Temppeleaukion arkistovarastossa.

Toiminta asiakirjavarikkona ja tutkimuslaitoksena

Asiakirjasiirrot. Asiakirjoja luovuttivat v:n 1948 kuluessa seuraavat virastot, laitokset ja yksityiset virkamiehet:

kaupunginhallitus; revisiotoimisto; liikennelaitos; satamalaitoksen kassa- ja tilivirasto; huoltoviraston työttömyysluottokanslia; majoituslautakunta; kouluhammasklinikka; rikostuomioiden toimeenpanijan konttori; kaupunginorkesteri; kansanhuoltotoimisto; rakennusasiamiehen toimisto; kaupunginsihteeri E. Waronen; kanslias sihteeri P.-E. Gustafs sekä apulaisasemakaava-arkkitehti B. Aminoff.

Lopullisen luovutusluettelon aikaisemmin siirtämistään asiakirjoista lähetti maistraatin ja raastuvuoneuden arkisto. Viimeksi mainittua lukuunottamatta luovutukset käsittivät n. 100 hyllymetriä hyllyille asetettua arkistoaainestoa sekä lisäksi n. 500 erikokoista pinottua, myöhemmin osittain seulottavaa pakettia tai kansiota. Postitarkastaja S. Grönroos lahjoitti jäljennöksiä Helsingin postimestarin G. Wessmanin kirjeistä ylipostitirehtöörille v:lta 1739.

Inventoinnit sekä järjestely- ja luettelointityöt. Kaikki v:n 1948 aikana vastaanotetut asiakirjat inventoitiin ja asetettiin paikoilleen. Työvoimaviranomaisten arkistoon saadut melkoiset lisät järjestettiin. Tilastotoimiston tonttitekierikortiston jäljentäminen siltä osalta, joka on kaupunginarkistolle tärkeä, saatettiin päätökseen. Ent. rahatoimikamarin osaksi erittäin tärkeiksi osoittautuneiden sekalaisten asiakirjojen inventointi ja luettelointi pantiin alulle, ja niinkään ryhdyttiin järjestämään valtuuston ja rahatoimikamarin vanhempien pöytäkirjojen liitteitä. Erittäin arvokkaan, aikaisemmin suureksi osaksi järjestämättömän maistraatinarkiston aikaavieppää yksityiskohtaista inventointia ja uudelleenjärjestämistä jatkettiin, arkiston kummankin amanuenssin osallistuessa siihen vuoropäivin. Niinkään jatkettiin kaupunginarkistonhoitajan valvonnan alaisena tapahtuvaa, mutta vierain työvoimin suoritettua väestönsuojeluviranomaisten arkistojen järjestämistä.

Käsikirjasto. Luopuminen aikaisemmasta huoneistosta ja sijoittuminen uuteen, jossa kirjastotilaa on vähemmän, joskin tarkoituksenmukaisemmin käytettävää kuin aikaisemmin, on pakottanut laajoihin uudelleenjärjestelyihin ja mm. siirtämään osan kirjavarastosta Sofiankadun 4:n varastoon. Kirjalahjoituksia tekivät vuoden varrella: rauta-

tiehallitus, kunnallinen keskustoimisto, Jyväskylän kaupunginkanslia, yliopiston kirjasto, Suomen sukututkimusseura, Helsingin käsityö- ja tehdasyhdistys, Tukholman kaupunginarkisto, Stadshistoriska institutet (Tukholma), Lundin yliopiston kirjasto ja vuorineuvos H. Hackman. Kaikkiaan kirjastoa lahjoituksin, vaihdoin, ostoin ym. kartutettiin 443 nidettä. Erikoisella tyydytyksellä on mainittava, että Helsingin 400-vuotisjuhlia silmälläpitäen kaupunginhallituksen myöntämien erikoismäärärahojen turvin on voitu täydentää Helsinkiä koskevaa kirjavarastoa.

Kirjeenvaihto ja arkiston käyttö. Saapuneita kirjelmia kirjattiin 152 (v. 1947 184) ja menneitä 71 (99). Jäljennöksiä, todistuksia ja kirjallisia selvityksiä annettiin 97 (98). Puhelimitse tehtyjä hengillepano- ym. tiedusteluja oli 40 (58). Asiakaskäyntejä (tutkijoita sekä tietojen ja selvitysten tarvitsijoita) merkittiin toimistossa 88 (116) ja Temppelaukion arkistovarastossa 169 (214); näihin lukuihin eivät sisälly ne monet käynnit, joita varsinkin revisiotoimiston ja rahatoimiston virkailijat ovat suorittaneet rahatoimiston vanhempia asiakirjoja käyttäessään.

Tulot ja menot. Kaupunginarkiston tulot, jotka supistuvat annetuista toimituskirjoista kertyviin lunastusmaksuihin, nousivat v. 1948 1 480 mk:aan.

Menot, niihin laskettuina myöskin tilitysvuokrat, olivat 2 034 745 mk. Uusien kalustesineiden hankkimiseen kaupunginhallitus lisäksi myönsi 113 614: 50 mk erinäisiin hallintomenoihin sisältyvästä kalustonhankintamäärärahasta.

9. Verotusvalmistelu

Taksoituslautakunnan, tutkijalautakunnan ja verolautakunnan sekä näiden lautakuntien yhteisen verotusvalmisteluviraston kertomus v:lta 1948 sisälsi seuraavaa:

Taksoituslautakunta

Taksoituslautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat jäsenet: tarkastaja A. Ahola, filosofian maisteri A. F. Alenius, tarkastaja K. Altti, verotusvirkailija A. R. Bockström, kauppatieteiden kandidaatti C. G. von Bonsdorff, kirjeenkantaja R. R. Bäckström, kähertäjä M. W. Fager, peltiseppä K. V. Granlund, ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, toimitusjohtaja K. E. V. Haaki, kamreeri R. A. Hasselblatt, raitiovaununkuljettaja J. W. Johansson, verotusvirkailija A. O. Keskiväli, kauppias L. A. Koivujuuri, liikevaihtoverotarkastaja E. V. Korjus, sähköasentaja E. Kulmalä, maalari P. B. Laheri, konttoristi L. S. Lehto, pankinjohtaja L. E. Levämäki, vakuutusjohtaja K. A. Linnos, varatuomari K. A. A. Linturi, toimittaja L. I. Meller, toimittaja L. M. Nieminen, dipl. insinööri V. J. Niemistö, kirvesmies K. V. Niinikoski, varatuomari T. J. Nordberg, verotusvirkailija K. B. Nylander, varatuomari H. R. Olsson, kauppatieteiden kandidaatti E. I. Palmu, kirvesmies E. Peuranen, hioja H. J. Poutanen, proviisori V. K. Purasmaa, johtaja G. Pätynen, kamreeri F. M. Rautio, kansakoulun johtajaopettaja S. T. Rekola, metsänvartija O. E. Skogman, vapaaherra R. Standertskjöld-Nordenstam, kauppias K. A. Teräskallio, taksoitussihteeri T. M. Uimonen, rouva A. L. Valkama, kirvesmies V. A. Valoranta, kamreeri G. N. Weckström, autonasentaja H. A. Westerlund, varatuomari J. R. E. Westin, kauppaneuvos L. Viljanen ja johtaja K. M. Virva.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi varatuomari Nordberg ja varapuheenjohtajana tarkastaja Ahola.

Laajempia ja tärkeämpiä kysymyksiä yleiskokousta varten valmisti lautakunnan asettama valmisteluvaliokunta, johon varatuomari T. Nordbergin puheenjohtajana ollessa kuului yhteensä yhdeksän jäsentä.

Lautakunta toimi yhteentoista jaostoon jakaantuneena ja oli sillä 7 yleiskokousta; jaostoilla oli yhteensä 433 kokousta sekä valmisteluvaliokunnalla 8 kokousta.

Lautakunnan yleiskokousten pöytäkirjat sisälsivät yhteensä 44 pykälää ja valmisteluvaliokunnan pöytäkirjat 37 pykälää. Yleiskokouksissa päätettiin seuraavista asioista: puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsemisesta; tuloilmoitusten antojasta; tuloilmoitusten antojan pidentämisestä tehtyjen anomusten käsittelystä; valmisteluvaliokunnan asettamisesta; verovelvollisille annettavassa kuulutuksessa kosketeltavista asioista; rakennusten arvonnostoista; luontoisetujen arvoista; käyvän vuokran määrittämisestä palkannauttijain kokonaan tai osaksi vuokravapaasta asunnosta; virkamiesten edustuskulujen vähennyskelpoisuudesta; teatteri- ja filminäyttelijöille ammatin harjoittamisesta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuudesta; ammattikirjallisuuden hankkimisesta johtuneiden menojen vähennyskelpoisuudesta; virkapukujen hankkimisesta johtuneiden menojen vähennyskelpoisuudesta; soittajille ammatin harjoittamisesta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuudesta; tulonvähennyksestä erinäisille työnte-

kijäryhmille työkalujen kulumisesta; työpaikkaan ja takaisin tehtyjen matkojen aiheuttamien kustannusten vähennyskelpoisuudesta; rajavartiolaitoksen palveluksessa olevien toimirahojen sekä puolustuslaitoksessa palvelevien leirirahojen ja merivartiostoissa palvelevien purjehdusrahojen ym. vähennyskelpoisuudesta; sairauskulujen vähennyskelpoisuudesta; kiinteistöjen harkintatakoituksesta; liitosalueen taksoitusperusteista; lautakunnan jakaantumista jaostoihin; sodasta aiheutuneen onnettomuuden johdosta myönnettävistä verohelpotuksista; kuolleen henkilön tulon verottamisesta, jos häneltä on jäänyt leski ja turvattomia lapsia; jaostoilta siirretyistä asioista; neljän jäsenen valitsemisesta tutkijalautakuntaan; esityksestä kaupunginhallitukselle lautakunnan työn sopimattomasta jouduttamisesta ja maatalouskiinteistöjen taksoitusperusteista.

Lautakunnalle saapui muiden paikkakuntien taksoituslautakunnilta ja muilta viranomaisilta suuri määrä tiedusteluja ja tiedoituksia taksoitusta koskevista asioista, jotka kohdistuivat enimmäkseen yksityisiin verotusobjekteihin.

Taksoitus, joka toimitettiin v:n 1947 tulojen perusteella, valmistui heinäkuun alkupuolella ja taksoitusluettelo oli verovelvollisten nähtävänä heinäkuun 20 p:stä elokuun 2 p:ään. Taksoituksen tuloksesta mainittakoon, että tuloilmoitusten lukumäärä oli 236 255 ja verotettujen lukumäärä 214 854 sekä että veroäyriä kertyi 327 698 097, joista kiinteistötulojen osalta 9 079 001 äyriä, elinkeinosta ja ammatista 83 287 717 äyriä ja palkanluontoisista tuloista 235 331 379 äyriä.

Tutkijalautakunta

Lautakuntaan kuuluivat maistraatin jäsenet v.t. kunnallispormestari C. C. Oker-Blom, puheenjohtajana, kunnallisneuvosmiehet Y. N. Similä ja J. E. I. Forsman sekä v.t. oikeusneuvosmies R. H. Lax, kaupunginvaltuuston valitsemina jäsenenä maalari K. V. Andersson, toimitusjohtaja E. V. Hasa, toimitusjohtaja L. J. Kinnunen, varatuomari O. H. A. Lindberg, oikeusneuvos N. M. Luukanen, varatuomari B. G. Rehbinder, taloudenhoitaja A. B. Rönnqvist ja liikkeenjohtaja S. A. Viljanen sekä taksoituslautakunnan valitsemina jäsenenä filosofian maisteri A. F. Alenius, kähertäjä M. W. Fager, ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl ja johtaja G. Pätynen.

Lautakunta käsitteli taksoituksesta tehdyt muistutukset, joita oli n. 2 500, elokuussa ja syyskuun alkupäivinä. Lautakunnan käsiteltyä muistutukset veroäyriä lukumäärä aleni 326 122 913 veroäyriin, joista tuli kiinteistöjen osalle 9 054 470 äyriä, elinkeinotulojen osalle 82 112 754 äyriä ja palkanluontoisten tulojen osalle 234 955 689 äyriä. Tutkijalautakunnan päätös ja kunnallisverojen kantoluettelo pidettiin nähtävänä lokakuun 12 p:stä lukien 14 päivän ajan. Veroäyriä hinnaksi vahvistettiin 8 mk.

Verolautakunta

Verolautakuntaan kuuluivat valtiovarainministeriön määrääminä varatuomari J. R. E. Westin, puheenjohtajana, varatuomarit J. E. Blomkvist, K. A. A. Linturi ja E. Helanen, hovioikeudenauskultantit W. W. Wirtanen, A. Jalanne, R. Zeiden, K. Paavola, L. Salovaara ja R. Kytö, kansliapäällikkö V. Nikko, reviisorit V. Suosalmi, I. Krieg, L. Kallio ja K. Lindroos, ekonomi K. Erander, jaostopäällikkö W. Leinonen, filosofian maisterit A. Alenius ja K. O. Rautakoski, osastonjohtajat G. Willberg, A. Standertskjöld, A. Denisoff, O. Kaareskoski, K. Saarinen, P. Paakkanen, E. Pöysti, H. Kalpa, S. Sinervä, N. Lehtosalu, U. Lehmusvuo ja O. Vuorimies, verotusvirkailijat M. Klinthe ja T. Tuunanen, tarkastaja U. Merilinna, toimitsija E. O. Saastamoinen, liikennetarkastaja H. Mustonen, isännöitsijä L. Englund, kamreeri G. Weckström ja pankinjohtaja L. Levämäki. Lisäksi kuului lautakuntaan sama lukumäärä ministeriön määräämiä varamiehiä.

Kaupunginvaltuuston valitsemina kuuluivat lautakuntaan varatuomarit O. U. Kivi, K. B. von Fieandt ja A. Arle, hovioikeudenauskultantti R. Å. O. Rosenius, toimitusjohtajat A. A. Kivilahti ja E. V. Hasa, johtajat G. Pätynen ja K. M. Virva, elokuvatyöntekijä A. E. Räisänen, isännöitsijät B. T. Björkman ja B. Ärt, liikevaihtoverotarkastaja E. V. Korjus, toimittaja N. K. Nilsson, kamreerit A. G. R. Estlander ja A. I. Penttilä, verotusvirkailijat K. B. Nylander, A. O. Keskiaväli ja A. R. Bockström, rouva L. E. Kyröläinen,

taloudenhoitajat E. I. Havu ja E. S. Linnanvirta, asematarikkaaja I. R. Hast, toimitus-
sihteeri T. O. Mutikainen, räätäli E. S. Paasio, filosofian kandidaatti O. L. Lehtokari,
taksoitussihteeri T. M. Uimonen, ylijunailija A. W. Winberg, putkiasentaja T. E. Niemi-
nen, vakuutusjohtaja K. A. Linnos, filosofian maisteri C. S. Stenius, peltiseppä K. V.
Granlund ja seppä E. V. Riihilampi. Valtuuston valitsema varamiehiä oli sama luku-
määrä.

Lautakunta toimi seitsemään jaostoon jakaantuneena ja kullakin jaostolla oli minis-
terion määrämät puheenjohtaja ja valtionasiamies. Ensimmäisen yleiskokouksensa lau-
takunta piti tammikuun 2 p:nä, toisen tammikuun 12 p:nä ja kolmannen kesäkuun 9 p:nä,
kun taas jaostokokoukset kestivät lokakuun loppuun saakka.

Kertomusvuonna toimitettiin tulo- ja omaisuusverotus v:ltä 1947, II omaisuuden-
luovutusverotus v:n 1946 omaisuuden perusteella ja ilmoittamatta jätetyn tulon ja omai-
suuden kertakaikkisesta verottamisesta eräissä tapauksissa annetun lain mukainen vero-
tus. Tulo- ja omaisuusveroluettelon ja eräiden valtionverojen jälkiverotuksia koskevien
veroluettelojen lyhennysotteet olivat asianomaisten nähtävinä marraskuun 13 p:stä saman
kuukauden 26 p:ään, II omaisuudenluovutusveron veroluettelon lyhennysote helmikuun
21 p:stä maaliskuun 5 p:ään ja kertakaikkista verotusta koskeva veroluettelo kesäkuun
1 p:stä saman kuukauden 14 p:ään, sanotut päivät mukaan luettuina.

Tulo- ja omaisuusverotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:

Verotuslautakunnan määräämä

	Mk	
Tulovero	8 556 578 437	
Omaisuusvero	693 236 075	
Verolisäys ¹⁾	35 301 381	
Jälkivero edellisiltä vuosilta	40 682 609	9 325 798 502
Palautettava ennakkomäärä	256 022 921	
Palauttamattomat ennakot ²⁾	29 657	256 052 578
Tuloista pidätetty veron ennakko	1 847 101 384	
Ennakkoverolipuilla maksuunpantu veron ennakko	4 506 237 623	
Suoritettava tulo- ja omaisuusveromäärä	3 227 131 107	
Poisjätetyt pennimäärät yhteensä	33 766	
Vähennykset ³⁾	1 347 200	9 581 851 080

Verotettujen lukumäärä oli 202 423 ja veroilmoitusten lukumäärä 237 541. Tulo- ja
omaisuusverotuksesta tehtiin 4 202 määrääikaista valitusta.

II omaisuudenluovutusverotuksesta mainittakoon seuraavaa:

	Mk
Osakeyhtiöille määrätty vero	584 127 307
Osuuskunnille määrätty vero	67 120 914
Muille verovelvollisille määrätty vero	384 367 790
Yhteensä	1 035 616 011

Verotettujen lukumäärä oli 37 024 ja verotuksesta tehtiin 560 määrääikaista valitusta.

Ilmoittamatta jätetyn tulon ja omaisuuden kertakaikkisesta verottamisesta eräissä
tapauksissa annetun lain nojalla määrättiin veroa 494 736 365 mk ja verotettujen luku-
määrä oli 4 516. Verotuksesta tehtiin 1 192 määrääikaista valitusta.

Verotusvalmisteluvirasto

Kertomusvuonna toimi viraston johtajana varatuomari J. R. E. Westin ja apulais-
johtajana varatuomari J. E. Blomkvist.

Viraston palveluksessa olevia henkilöitä määrättiin kertomusvuoden aikana uusiin
virkoihin virastossa seuraavasti: apulaissihteeriksi asiainvalvojan apulainen E. Salmi

¹⁾ V. 1943 annetun tulo- ja omaisuusverolain 96 §:n perusteella. — ²⁾ S:n 45 §:n perusteella. —
³⁾ V. 1944 annetun alusverolain 13 §:n perusteella.

marraskuun 1 p:stä, asiainvalvojan apulaiseksi ylimääräinen apulaissihteeri E. Kivikari heinäkuun 1 p:stä, liiketarkkaajiksi osastonjohtajat P. Paakkanen ja O. Halme huhtikuun 1 p:stä, osastonjohtajiksi apulaisosastonjohtajat E. Biström helmikuun 1 p:stä ja A. Heiskanen, T. Jaaramo, M. Jokipii ja A. Turunen lokakuun 1 p:stä, apulaisosastonjohtajiksi ylimääräinen tarkkaaja M. Synterä lokakuun 1 p:stä, tarkkaaja E. Tuormaa helmikuun 1 p:stä ja tarkkaajat A. Puolanne ja V. Veijalainen lokakuun 1 p:stä, tarkkaajiksi ylimääräiset tarkkaajat R. Kaarlehto, O. Oksava, L. Peränen, J. Katajavuori, M. Väisänen, P. Riipinen ja M. Lahtinen lokakuun 1 p:stä, toimistoapulaiseksi kanslia-apulainen L. Nurmi helmikuun 1 p:stä, toimentajaksi kanslia-apulainen T. Eskonen heinäkuun 1 p:stä sekä kanslia-apulaisiksi ylimääräiset kanslia-apulaiset V. Harima elokuun 1 p:stä, G. Granberg maaliskuun 1 p:stä, H. Karlsson heinäkuun 1 p:stä, A. Nuutinen ja D. Wassström maaliskuun 1 p:stä, E. Finér, K. Holm, M. Koskivaara, M. Blomstedt, A-M. Pettinen ja S. Simonen heinäkuun 1 p:stä ja E-L. Lahtinen, T. Jääskeläinen, M. Oras ja P. Värtö lokakuun 1 p:stä lukien.

Kertomusvuoden aikana otettiin osastonjohtajan virkaan sosiaalitarkastaja V. Rautapalo.

Viraston palveluksesta erosivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: apulaissihteeri R. Viitanieni lokakuun 31 p:nä, asiainvalvojan apulainen E. Kivikari joulukuun 31 p:nä, osastonjohtaja H. Kalpa huhtikuun 8 p:nä, liiketarkkaaja S. Aarniala tammikuun 15 p:nä, apulaisosastonjohtaja K. Salmi huhtikuun 30 p:nä, tarkkaaja L. Tikkanen marraskuun 15 p:nä, toimistoapulainen A-M. Tuukkanen lokakuun 31 p:nä sekä kanslia-apulaiset K. Ansa joulukuun 27 p:nä, A. Aschan maaliskuun 31 p:nä, E. Johansson toukokuun 31 p:nä, V. Kajanterä lokakuun 5 p:nä, H. Kamppinen elokuun 31 p:nä, E-L. Lahtinen joulukuun 27 p:nä, C. Molin syyskuun 30 p:nä, P. Nessler elokuun 31 p:nä, L. Pesonen huhtikuun 30 p:nä, K. Pirttijoki huhtikuun 31 p:nä, E. Pukkila tammikuun 31 p:nä, T. Ruoho lokakuun 31 p:nä, R. Stålhammar syyskuun 30 p:nä, H. Tallgren syyskuun 30 p:nä ja P. Värtö joulukuun 30 p:nä.

Virkavapautta kertomusvuoden aikana nautti 62 viranhaltijaa, heistä 55 sairauden perusteella; loma-aika vaihteli 3 päivästä 258 päivään.

Kunnan varoista suoritettiin kertomusvuoden aikana palkkaa sääntöpalkkaisille viranhaltijoille 13 907 431 mk, tilapäisille virkailijoille 33 370 145 mk ja ylityökorvauksina 2 449 889 mk, kun taas valtion varoista suoritettiin vakinaisille toimenhaltijoille 14 654 569 mk varsinaisina palkkoina ja 4 841 662 mk ylityöstä, tilapäisille apulaisille 31 438 504: 50 mk ynnä lisätyövoiman käyttämisestä yksinomaan valtion verotuksissa 16 126 491 mk. Tuntipalkka oli vuoden aikana miehillä 79—160 mk ja naisilla 61—69: 37 mk.

Viraston huoneistosta maksettiin vuokraa kunnan varoista 1 481 174 mk ja valtion varoista 1 434 370 mk. Kertomusvuoden päättyessä oli viraston käytössä kunnan varoilla ostettua kalustoa 1 454 607: 15 mk:n arvosta ynnä kirjoitus- ja laskukoneita 888 392 mk:n arvosta sekä valtion varoilla hankittua kalustoa 1 537 555: 90 mk:n arvosta ynnä kirjoitus- ja laskukoneita 806 566: 75 mk:n arvosta.

Viraston sisäisestä järjestelystä mainittakoon, että kertomusvuoden alusta yksityisosastojen lukumäärä supistettiin kahdestakymmenestä kahdeksaantoista ja että virastossa vallinneen tilanpuutteen helpottamiseksi erikoisjaostoon kuuluva kiinteistöosasto siirrettiin tammikuun lopulla taloon Siltasaarenkadun 5:een.

Kunnallistaksoituksesta tehtyjen valitusten johdosta 1 697 lausuntoa lähetettiin lääninhallituksille ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle, kun taas valtion verotuksista tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin n. 6 500 valtionasiamiehen vastinetta läänien tarkastuslautakunnille ja 284 lausuntoa valtiovarainministeriölle. Sitä paitsi eri virastoille lähetettiin 1 233 kunnallistaksoitusta tahi valtionverotusta koskevaa muuta kirjelmää. Vuoden kuluessa saapui sellaisia kirjelmiä, joissa ei pyydetty lausuntoa, 395 kunnallisverotusta koskevaa ja 607 valtion verotuksia koskevaa. Lisäksi suoraan eri osastoilta lähetettiin ja osastoille saapui suuri määrä erilaisia virkakirjeitä. Kaupunginhallituksen käsiteltävänä oli 1 037 kunnallisveroa koskevaa verovapautusasiaa, joista sellaisia, joista vero poistettiin, 485, joissa vero oikaistiin, 199, joissa vero pysytettiin muuttamatta, 292, ja joissa veron maksuaikaa pidennettiin, 61. Kansaneläkemaksua koskevia lyhennysasioita oli kaupunginhallituksen käsiteltävänä 686, joista sellaisia, joissa maksu poistettiin, 316, joissa maksu oikaistiin, 312, ja joissa maksu pysytettiin muuttamatta, 58.

Asiamiesosaston toiminnasta mainittakoon seuraavaa: Verolakeja vastaan tehdyistä rikoksista, joita osastolla valmistavasti tutkittiin, 71 tapausta ilmoitettiin rikospoliisille enempiä toimenpiteitä varten. Näistä 3 tapausta koski rahaolojen säännöstelemisestä annetun lain rikkomista, joihin liittyi myös veronkavalluksia, 29 tapausta yksinomaan veronkavalluksia ja 39 tapausta ennakkoperintälain ja kansaneläkelain rikkomisia, joihin viimeksi mainittuihin useimmissa tapauksissa liittyi ennakkovarojen kavalluksia. Raastuvanoikeuden tuomitsemat rangaistukset olivat yleensä sakkoja, mutta eräissä tapauksissa myös vielä 9 kuukauden pituisia vankeus- tai kuritushuonerangaistuksia. Vahingonkorvauksia näissä rikosasioissa tuomittiin kunnalle 306 391 mk:n ja valtiolle 2 961 527 mk:n arvosta. Kaupunginlakimiehen ja Uudenmaan lääninhallituksen pyynnöstä verosaatavien valvontaa varten annettiin lausunto n. 230 vuosihaaste-, konkurssi-, pakkohuutokauppa- ja pesäeroasiassa. Monissa tutkituissa tapauksissa, jotka eivät aiheuttaneet syytettä, hankittiin verotuksessa vartenotettavia tietoja verovelvollisten tuloista ja varoista sekä huolehdittiin siitä, että osakekaupoista aikanaan maksamatta jätetyt leimaverot tulivat perityiksi.

Viraston menoista viraston tarkkaajat antoivat lähemmän selvityksen kyseessä olevalta vuodelta laatimassaan kertomuksessa, johon tässä viitataan, päätyen kunnan menot 57 052 003 mk:aan ja valtion menot 74 352 932 mk:aan. Varsinaisia tuloja ei virastolla ollut muita kuin evankelisluterilaisten seurakuntien taksoitusluettelon kappaleesta suoritama 450 000 mk:n korvaus, josta puolet tilitettiin suoraan rahatoimistolle kunnan osuutena ja toinen puoli lääninkonttorille valtion osuutena, sekä toimituskirjain lunastuksia kunnalle 46 800 mk ja valtiolle 66 040 mk, mitkä määrät niinkään tilitettiin rahatoimistolle ja lääninkonttorille.

Verotusvalmisteluviraston tarkkailijain kertomus v:lta 1948 oli seuraavan sisältöinen: Helsingin kaupungin v:n 1948 talousarviossa oli verotusvalmisteluviraston menot arvioitu kaikkiaan 84 281 780 mk:ksi, josta valtion osuus oli 42 728 290 mk ja kunnan osuus 42 453 150 mk. Eroavaisuus valtion ja kunnan osuuksien välillä johtui osaksi siitä, että kaupungin menoarvioon oli merkitty edellisen vuoden korottamattomat peruspalkat, eikä kansanvakuutusmaksuja oltu otettu huomioon, vaan myönnettiin rahavarat niitä varten erikseen.

Verotusvalmisteluviraston työtaakka lisääntyi kertomusvuonna huomattavasti uusien verotustehtävien johdosta. Koska osa näistä tehtävistä kohdistuu sellaiseen valtion verotukseen, joiden tehtävien suorittamisesta sopimusta valtion ja kaupungin välillä ei ollut tehty, merkittiin valtion menoarvioon niitä varten 10 420 720 mk ja tämän lisäksi myönnettiin lokakuun 27 p:nä 4 000 000 mk ja helmikuun 5 p:nä 1949 472 648 mk eli yhteensä 14 893 368 mk. Mainittu lisämääräraha käytettiin mm. tarpeellisen lisätyövoiman palkkaamiseen. Viraston menoarvion momentteja ylitettiin jossain määrin, mitkä ylitykset asianmukaisesti hyväksyttiin.

Verotusvalmisteluviraston palveluksessa oli kertomusvuonna 140 valtion ja 62 kaupungin palkkaamaa sääntöpalkkaista ja 93 tilapäistä viranhaltijaa. Niiden viranhaltijain lukumäärä taasen, jotka saivat palkkansa osaksi valtion ja osaksi kaupungin varoista, oli vakinaisina 139 ja tilapäisissä töissä 434.

10. Leski- ja orpoeläkekassa

Leski- ja orpoeläkekassan johtokunnan v:lta 1948 antama toimintakertomus sisälsi seuraavaa:

Kassan yhdentenätoista toimintavuonna kuuluivat sen johtokuntaan kaupunginjohtaja E. H. Rydman puheenjohtajana sekä jäseninä vanh. oikeusneuvosmies K. E. Furu-hjelm ja toimistonhoitaja S. Hiisivaara-Mörk kaupunginvaltuuston valitsemina sekä apu-laisvarastonhoitaja E. W. Angelvirta ja sairaalatarkastaja S. M. Saarenheimo ja työnväli-tystoimiston johtaja E. W. S. Seppälä kassan jäsenistön valitsemina. Näistä herrat Furu-hjelm ja Angelvirta olivat vuoden lopussa eroamisvuorossa. Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan joulukuun 15 p:nä 1948 vanhemman oikeusneuvosmiehen Furu-hjelmin uudestaan ja kassan jäsenistö kokouksessaan huhtikuun 28 p:nä 1948 apulaisvaraston-hoitaja Angelvirran uudestaan. Johtokunnan varapuheenjohtajana toimi johtaja Seppälä ja sihteerinä apulaiskaupunginsihteerinä A. I. L. Danielson. Sääntöjen määräämässä kassan jäsenten vuosikokouksessa, joka pidettiin huhtikuun 28 p:nä, valittiin v:n 1948 tilejä tarkastamaan kamreeri V. Kerkkänen ja liikennetarkastaja V. J. Laitinen sekä varalle kamreeri R. R. Brandt ja opettaja S. T. Rekola.

Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen mukaisesti suoritti kaupunki edelleenkin kassan myöntämille eläkkeille kalliinajanlisäyksiä samojen perusteiden mu-kaan kuin kaupungin palknauttijoille.

Kertomusvuonna liittyi kassaan 212 uutta jäsentä ja erosi 36. Kassan jäsenistä kuoli vuoden kuluessa 55. Jäsenmäärä eri eläkeluokissa oli seuraava:

	Jäsenten peruspalkka kuukaudessa							Jäseniä yhteensä
	I alle 9 100 mk		II 9 100—11 299 mk		III 11 300— 14 349 mk	IV 14 350— 18 899 mk	V 18 900 mk	
	Kuu- kausi- palkkaisia	Tunti- tai viikko- palkkaisia	Kuu- kausi- palkkaisia	Tunti- tai viikko- palkkaisia	Kuukausipalkkaisia			
V:sta 1947 jäljellä olevia	170	698	581	89	437	284	208	2 467
Uusia	11	49	67	4	51	21	9	212
Eronneita	10	5	9	1	6	4	1	36
Kuolleita	4	23	9	—	9	8	2	55
V:een 1949 jääneitä	153	700	638	70	497	309	221	2 588
Eläkeluokasta toiseen siirtyneitä:								
Entisen luokan mukaan	15	19	8	26	20	7	—	95
Uuden luokan mukaan ...	1	—	16	4	44	23	7	95

Kassan v. 1948 kuolleiden jäsenten jälkeen jäi 50 leskeä ja 32 orpoa, joille myönnettiin seuraavat eläkkeet:

Eläkeluokka	Kuolleita	Leskiä	Orpoja	Eläkeluokka	Kuolleita	Leskiä	Orpoja
I	27	24	17	IV	8	7	4
II	9	9	3	V	2	2	—
III	9	8	8				
				Yhteensä	55	50	32

Eläkettä nauttivia leskiä meni v. 1948 uuteen avioliittoon 3 ja kuoli 5. Orpoeläkkeitä päättyi yhteensä 19.

Kertomusvuoden lopussa voimassa olevien eläkkeiden edustama rahamäärä kuukautta kohden oli yhteensä 186 471 mk ja jakaantui leskien ja orpojen kesken sekä eläkeluokitain seuraavasti:

Eläkeluokka	Eläkettä nauttivia leskiä	Leski-eläkkeitä, mk	Eläkettä nauttivia orpoja	Orpo-eläkkeitä, mk	Eläkkeitä kaikkiaan, mk
I	225	67 500	105	11 630	79 130
II	51	20 400	23	3 307	23 707
III	56	28 000	33	5 534	33 534
IV	39	27 300	10	2 100	29 400
V	20	18 000	10	2 700	20 700
Yhteensä	391	161 200	181	25 271	186 471

Kassan tulot ja menot olivat seuraavat:

Tulot	Mk	Menot	Mk
Eläkemaksut	2 217 175	Kulungit	229 674
Kaupungin osuus eläkkeisiin .	1 611 157	Suoritettut eläkkeet.....	2 180 964
Kaupungin suorittamat kal-		Suoritettut kalliinajanlisät	15 106 975
liinajanlisät	15 106 975	Poistot	17 612
Korot	1 123 215	Siirretty:	
Agio	10 678	vakuutusmaksurahastoon ...	1 981 848
Makasiini oy:n rahasto	286 822	varmuusrahastoon	99 092
		käyttörahaan	739 857
Yhteensä	20 356 022	Yhteensä	20 356 022

11. Ulosottolaitos

Helsingin kaupungin ulosottolaitoksen tarkkaajan tilastoeselostus toisen kaupunginvoudinkonttorin v. 1948 Helsingin kaupungissa toimittamasta verojen ja yleisten maksujen pakkoperinnästä oli seuraavan sisältöinen:

Helsingin kaupungin ulosottolaitoksen tarkkailuosaston päätehtävänä oli edelleenkin valvoa toisen kaupunginvoudin konttorin toimintaa, joka käsitti verojäämien pakkoperintää.

Alempana annetaan tietoja toisen kaupunginvoudin konttoriin perittäviksi jätetyistä verolippuista sekä tämän perimisen tuloksista v. 1948:

	Lukumäärä tammikuun 1 p:nä	Vuoden aikana saapu- neita	Yhteensä	Näistä lipuista:		Jäi jäljelle v:teen 1949	Perittyjä %:nako lukumää- rystä
				Pe- rittiin	Palau- tettiin		
Kunnallisvero	116 870	82 443	199 313	33 276	21 197	144 840	16.7
Valtion tulo- ja omai- suusvero	98 505	46 462	144 967	29 859	18 115	96 993	20.6
S:n ennakkomaksut ...	10 066	28 647	38 713	8 763	4 875	25 075	22.6
Kirkollisvero	54 894	68 594	123 488	40 837	27 553	55 098	33.1
Yhteensä	280 335	226 146	506 481	112 735	71 740	322 006	22.3

Näiden verolippujen edustama rahamäärä oli seuraava:

	Kunnallis- vero, mk	Valtion tulo- ja omaisuus- vero, mk	Kirkollis- vero, mk	Yhteensä, mk
Edellisestä vuodesta jäljellä olevien	339 174 163	1) 885 354 404	27 956 502	1 252 485 069
V. 1948 perittäviksi saapu- neiden	303 838 897	2) 455 605 086	54 635 214	814 079 197
Yhteensä	643 013 060	1 340 959 490	82 591 716	2 066 564 266
Perittyjen	104 508 090	3) 152 451 252	20 731 805	277 691 147
Palautettujen	64 687 022	4) 65 801 889	10 384 841	140 873 752
V:een 1949 jääneiden	473 817 948	5) 1 122 706 349	51 475 070	1 647 999 367
Yhteensä	643 013 060	1 340 959 490	82 591 716	2 066 564 266

1) Siitä 564 526 019 mk ennakkomaksuja. — 2) S:n 247 820 761 mk. — 3) S:n 64 086 284 mk. — 4) S:n 20 115 089 mk. — 5) S:n 728 145 408 mk.

Muist.: Aikaisemmin sanottiin määrättyinä vuonna maksuunpannun kunnallisveron olevan lähinnä edellisen vuoden veroa, koska se oli määrätty verovelvollisten sen vuoden tulojen perusteella. V. 1934 tapahtuneella lainmuutoksella on säädetty, että verotusmäärä on varainhoitovuoden veroa, ts. sen vuoden, jona maksuunpano tapahtuu. Vertailumahdollisuuksien saamiseksi muihin verolajeihin ja edellisiin verotusvuosiin ei tätä terminologiaa kuitenkaan ole noudatettu esillä olevassa toimintaker-
tomuksessa vaan tarkoittavat siinä mainitut vuosiluvut verotetun tulon nautintavuosia.

Lisäksi perittiin kunnallisveron lisäystä 12 621 049 mk sekä valtion tulo- ja omaisuusveron lisäystä 12 047 836 mk, johon jälkimmäiseen määrään sisältyy ennakkomaksujen lisäystä 4 647 896 mk.

Toimeksiantajien Helsingissä perittäviksi jättämistä verolipuista palautettiin vuoden kuluessa yhteensä 71 740 merkinnöin, ettei veromääriä voitu laillisesti periä seuraavista syistä:

Kunnallisvero vuodesta:	Verovelvolliset olivat				Yhteensä
	Varattomia	Löytmättömiä	Muut esteet	Virka-apu-tapaukset	
1944 ja aikaisemmin	6 580	1 410	343	841	9 174
1945	1 926	1 488	991	1 641	6 046
1946	186	1 335	977	2 198	4 696
Ennakkomaksut	1 281
Yhteensä	8 692	4 233	2 311	4 680	21 197
Valtion tulo- ja omaisuusvero vuodesta:					
1944 ja aikaisemmin	5 618	2 977	469	3 058	12 122
1945	458	2 028	265	3 237	5 988
1946	—	5	—	—	5
Ennakkomaksut	4 875
Yhteensä	6 076	5 010	734	6 295	22 990
Kirkollisvero vuodesta:					
1944 ja aikaisemmin	7 843	3 270	520	1 208	12 841
1945	2 056	3 458	720	3 084	9 318
1946	60	1 370	93	3 871	5 394
Yhteensä	9 959	8 098	1 333	8 163	27 553
Kaiken kaikkiaan	24 727	17 341	4 378	19 138	71 740

Palautetut veroliput edustivat rahassa 140 873 752 mk. Edellisen vuoden perintään verraten palautettujen verolippujen lukumäärä aleni 13 113 eli 15.5 % kun taas niiden edustama rahamäärä nousi 22 845 645 mk eli 19.4 %. Nämä palautukset jakautuivat verolajiin nähden seuraavasti: kunnallisvero 29.6 %, tulo- ja omaisuusvero 32.0 % ja kirkollisvero 38.4 %. V. 1947 olivat vastaavat suhdeluvut 36.2, 20.6 ja 43.2. Estelajin mukainen ryhmittely oli: varattomuus 37.7 %, tuntemattomuus 26.4 %, sekalaiset esteet 6.7 % ja virka-avun pyynnöin palautettuja verolippuja 29.2 %. V:n 1947 vastaavat luvut olivat 38.1, 27.2, 9.6 ja 25.1.

Edellä mainittujen verojäämien lisäksi perittiin ulosottolaitoksen toimesta seuraavat sekalaiset verot ja maksut:

Vero- tai maksulaji:	Perittyjen verolippujen luku	Peritty määrä, mk
Liikevaihtovero	780	130 487 029
Suhdannevero	87	7 832 570
Omaisuudenluovutusvero	7 520	65 805 224
Ylimääräinen tulovero	6 623	19 226 144
V:n 1943 tuloveron lisäys	8 270	4 735 948
Ylimääräinen varallisuusvero	1 614	10 771 355
Perintö- ja lahjavero	129	2 237 110
Mätkäysvero	65	9 113 589
Koiravero	199	111 248
Sotalaina	375	1 196 959
Sotavakuutus	562	2 125 908
Kansaneläkemaksut	21 423	5 974 494
Ruotsalaisen Olaus Petrin seurakunnan veloittamat verot...	54	44 503
Viipurin saksalaisen seurakunnan veloittamat verot.....	12	6 269
Viipurin kreikkalais-katolisen seurakunnan veloittamat verot	86	71 376

Vero- tai maksulaji:	Perittyjen verolippujen luku	Peritty määrä, mk
Venäläisen kreikkalais-katolisen seurakunnan veloittamat verot	610	312 448
Juutalaisen seurakunnan veloittamat verot	6	3 455
Kauppayhdistyksen veloittamat maksut	758	99 309
Sairaalamaksut	142	242 441
Sairaankuljetusmaksut	314	62 850
Erilaiset uudisrakennusmaksut	2	3 000
Hissintarkastusmaksut	51	110 930
Puhtaanapitomaksut	17	49 127
Radiolupamaksut (maaseutuosaston perimät)	1 712	586 310
Biljardimaksut	10	640
Apteekkimaksut	2	263 010
Kodinperustamislaina	1	3 000
Liikenne- ja tuulaakimaksut	41	5 750
Yhteensä	51 465	261 481 996

Toisen kaupunginvoudinkonttorin toimesta pakkoperittiin kertomusvuonna sekalaisia veroja ja yleisiä maksuja yhteensä 51 465 lippua, joista rahassa kertyi kaikkiaan 261 481 996 mk. Viimeksi mainitusta määrästä tuottivat omaisuudenluovutusverot 25.2 %, liikevaihtovero 49.9 %, ylimääräinen tulovero 7.3 %, suhdannevero 3.0 %, ylimääräinen varallisuusvero 4.1 %, mätkäysvero 3.5 %, kansaneläkemaksut 2.3 %, perintö- ja lahjaverot 0.9 % ja muut sekalaiset verot sekä yleiset maksut yhteensä 3.8 %. V. 1948 perittyjen sekalaisen verojen ja yleisten maksujen lukumäärä lisääntyi v:n 1947 määrästä 11 652 lippua eli 29.3 %, rahallisen tuloksen kasvaessa 155 889 070 mk eli 147.6 %.

Helsingissä maksuunpantujen kunnallis-, valtion tulo- ja omaisuus- sekä kirkollisverojen seteleitä perittiin yhteensä 112 735 eli 10 077 verolippua 9.8 % enemmän kuin edellisenä vuonna, jolloin 102 658 verolippua saatiin maksetuksi. Näiden perittyjen jäämien edustama raha-arvo veronlisäyksineen oli 302 360 032 mk eli 108 058 962 mk 55.6 % enemmän kuin v. 1947.

Kunnallisverojen perintätulos osoittautui lukumäärään nähden ja etenkin rahallisesti tuntuvasti paremmaksi kuin edellisenä vuonna, sikäli että perittyjen verolippujen lukumäärä kasvoi v:n 1947 vastaavaan määrään verraten 3 107 eli 10.3 %. Kunnallisverolippujen koko tilitettävä verolippuvarasto, yhteensä 199 313 verolippua, edustaaen raha-arvoltaan 643 013 060 mk, kasvoi edellisen vuoden verolippujen lukumäärään verraten 12.1 % ja rahamäärään nähden 27.2 %. Tämän verolajin koko lippumäärästä saatiin perityksi lukumäärään nähden 16.7 % ja rahamäärään nähden 16.3 %, edellisen vuoden vastaavien tulosten ollessa 17.0 % ja 16.4 %. Estetodistuksin tai virka-avun pyynnöin palautettiin toimeksiantajille 10.6 % koko verolippuvaraston lukumäärästä ja niin ikään 10.1 % sen edustamasta rahamäärästä. Perimättömien jäämien v:een 1949 siirtynyt jäännös nousi koko verolippuvaraston lukumäärään nähden v:n 1947 osoittamasta 66,5 %:sta 72.7 %:iin ja niiden raha-arvon kohotessa 67.1 %:sta 73.7 %:iin.

Valtion tulo- ja omaisuusverojäämiin nähden v:n 1948 pakkoperintä tehostui huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna. Perittiin näet 7 852 verolippua eli 25.5 % enemmän ja raha-arvoltaan 70 898 728 mk eli 86.9 % enemmän kuin v. 1947. Tämän veroryhmän perittävien verolippujen koko lukumäärä, yhteensä 183 680 verolippua, edustaaen raha-arvoltaan 1 340 959 492 mk, kasvoi edellisen vuoden verolippujen lukumäärään verraten 17.1 % ja rahamäärään nähden 35.1 %. Perittyjen verolippujen lukumäärän ja raha-arvon suhde koko tulo- ja omaisuusverolippujen varastoon oli vastaavasti 21.0 % ja 11.4 %, vastaavien suhdelukujen v. 1947 ollessa 19.6 % ja 8.2 %. Estetodistuksin tai virka-avun pyynnöin palautettiin toimeksiantajille 12.5 % koko verolippuvaraston lukumäärästä ja 4.9 % sen raha-arvosta. V:n 1947 vastaavat prosenttimäärät olivat 11.2 % ja 2.6 %. Saman veroryhmän perimättömien jäämien v:lle 1949 siirtynyt jäännös oli lukumäärään nähden 66.5 % koko verolippuvaraston lukumäärästä ja raha-arvoltaan 83.7 %. V:n 1947 vastaavat luvut olivat 69.2 % ja 89.2 %.

Kirkollisveroja perittiin v. 1948 882 eli 2.1 % vähemmän, rahassa edustaen 6 869 892 mk eli 49.6 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Koko verolippuvarasto, tehden tässä jäämryhmässä 123 488 verolippua, raha-arvoltaan 82 591 716 mk, väheni verolippujen lukumäärään nähden 7.3 % ja kasvoi rahamäärältään 62.0 %. Perittyjen verolippujen lukumäärän ja raha-arvon suhde koko kirkollisverolippujen varastoon oli vastaavasti 33.1 % ja 25.1 %, samojen suhdelukujen v. 1947 ollessa 31.3 % ja 27.2 %. Estetodistuksin tai virka-avun pyynnöin palautettiin toimeksi antajille 22.3 % tämän verolajin koko lippuvaraston lukumäärästä ja 12.6 % sen raha-arvosta. V:n 1947 vastaavat prosenttiluvut olivat 27.5 ja 18.0. Saman veroryhmän perimättömien jäämien v:lle 1949 siirtynyt jäännös kasvoi lukumäärään nähden v:n 1947 41.2 %:sta 44.6 %:iin ja raha-arvoltaan 54.8 %:sta 62.3 %:iin.

Maaseudulta virka-avun pyynnöin saapuneita verolippuja perittiin 19 198 ja rahassa 33 906 798 mk, mikä merkitsee 10 779 verolippua eli 36.0 % ja 16 717 201 mk eli 33.0 % vähemmän kuin v. 1947.

Toisen kaupunginvoudinkonttorin perimäin vero- ja maksujäämien kokonaismäärä nousi v. 1948 183 398 verolippuun, joista veronlisäyksineen kertyi 597 748 826 mk. Tämä merkitsee, että kertomusvuonna perittiin 10 950 verolippua eli 6.3 % ja rahassa 247 230 831 mk eli 70.5 % enemmän kuin v. 1947.

Ulosottolaitoksen tarkkaaja valvoi kertomusvuoden aikana tuontuostakin toimittamallaan tarkastuksilla myös sekä ensimmäisen kaupunginvoudin että avustavan rikostuomioiden toimeenpanijan konttorien kassa- ja pankkivarain hoitoa ja kirjanpitoa.

12. Rakennustarkastus

Helsingin kaupungin rakennustarkastuskonttorin kertomus v:lta 1948 oli seuraavan sisältöinen:

V:n 1948 aikana vahvistettiin piirustuksia 976 uudisrakennusta varten, joista 340 oli lisärakennuksia tai korotuksia, sekä 336 muutostöitä varten. Uudisrakennussuunnitelmissa oli 1 461 asuinhuoneistoa ja näissä 4 366 asuinhuonetta ja keskimäärin 3.0 huonetta huoneistoa kohden. Varasto-, myymälä-, työhuone- yms. tiloja oli suunnitelmissa 147 874 m². Mainittujen rakennusluvan saaneiden rakennusten yhteinen kuutiotilavuus oli 919 153 m³.

Vuoden aikana valmistui 420 uudisrakennusta, joista 195 oli lisärakennuksia tai korotuksia, ja 208 muutostöitä. Valmistuneissa rakennuksissa oli 738 asuinhuoneistoa ja näissä 1 929 asuinhuonetta, mutta kun vuoden aikana puretuissa rakennuksissa oli 49 huonetta, oli vuoden asuinhuonelisäys 1 880. Valmistuneissa asuinhuoneistoissa oli keskimäärin 2.6 huonetta. Varasto-, myymälä-, työhuone- ym. tiloja oli valmistuneissa rakennuksissa yhteensä 95 726 m². Näiden rakennusten yhteinen kuutiotilavuus oli 557 265 m³.

Rakennustarkastuskonttorin valvonnan alaisena oli vuoden aikana 934 työmaata, josta uudis- ja lisärakennuksia oli 735 ja muutos- ja korjaustöitä 199. Kortiston mukaan suoritettiin työmailla n. 3 400 tarkastusta.

Rakennusainekulutus rakennustarkastuskonttorin valvonnan alaisissa uudisrakennuksissa oli kertomusvuoden aikana n. 10.1 milj. tiiltä, n. 2 800 tonnia sementtiä ja n. 450 tonnia rautaa.

Piirustusten tarkastamisesta ja rakennustöiden valvonnasta rakentajat maksoivat kaupungille 3 255 675 mk. Tämän lisäksi rakentajat suorittivat vuokria rakennusaikana käyttämästään katumaasta 817 429 mk, joten kaupunki vuoden kuluessa sai rakennustoinnin kautta tuloja 4 073 104 mk. Rakennustarkastuksesta aiheutuneet menot nousivat 7 036 368 mk:aan.

13. Julkisivupiirustusten tarkastus

Julkisivupiirustusten tarkastajat antoivat seuraavan kertomuksen toiminnastaan v. 1948:

Helsingin kaupungin julkisivupiirustusten tarkastajina toimivat kertomusvuonna itseoikeutettuina rakennustarkastaja A. V. Toivonen, joka samalla toimi puheenjohtajana, asemakaava-arkkitehti B. A. K. Brunila ja kaupunginarkkitehti G. H. Ekelund sekä kaupunginvaltuuston vuodeksi kerrallaan valitsemina professori J. S. Sirén, joka toimi vara-puheenjohtajana, ja rakennusteknikko E. I. Fahlenius. Sihteerinä toimi rakennustarkastuskonttorin toimistonhoitaja S. F. K. von Schoultz.

Kaupungin liitosalueella vilkastuneen rakennustoiminnan johdosta kasvoi tarkastajille jätettyjen piirustusten lukumäärä huomattavasti. Tarkastajat kokoontuivat 25 kertaa. Tarkastettujen piirustusten lukumäärä jakautui seuraavasti:

Asuin- ja liikerakennuksia	31
Tehdas-, varasto- yms. rakennuksia	39
Korotus- ja lisärakennuksia	37
Huvila-, talous- yms. rakennuksia liitosalueella	816
Julkisivunmuutoksia	21
Mainoksia	7
	<hr/>
	Yhteensä 951

Julkisivupiirustusten tarkastuksesta oli talousarviovuonna 1948 menoja 47 300 mk.

14. Holhouslautakunta

Kertomus holhouslautakunnan toiminnasta v. 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Holhouslautakuntaan kuuluivat v. 1948 puheenjohtajana korkeimman oikeuden presidentti O. Möller sekä jäseninä filosofian maisteri, varatuomari N. A. Lahtinen, hallitusneuvos R. R. Lehto ja hallintoneuvos M. E. Jaakkola. Lautakunnan sihteerinä oli edelleen filosofian maisteri, varatuomari H. L. Borenius.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 45 varsinaiseen kokoukseen. Sääntömääräiset kokoukset pidettiin joka tiistai, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, jolloin kokoukset pidettiin kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena maanantaina. Puheenjohtajan vastaanottoja oli lisäksi joka perjantai, kesäkuukausina joka torstai. Sitä paitsi oli lautakunnassa arkipäivisin klo 10—12 asiakirjojen vastaanotto.

Tammikuun 17 p:nä 1948 vanhempi oikeusneuvosmies E. von Bondsdorff toimitti raastuvanoikeuden puolesta holhouslain 72 §:ssä edellytetyn tarkastuksen lautakunnassa.

Lautakunnan kokouksissa laadittujen pöytäkirjojen yhteinen pykälämäärä oli 1 163 ja sen vuoden aikana tarkastamien holhoustilien luku 988. Sen ohessa lautakunta antoi holhoojille ja kasvattajille neuvoja holhouksenaisten asioiden hoidosta. Lautakunnan holhouskirjaan oli v. 1948 alussa merkitty 1 642 holhous- ja uskotunmiehen tointa, joista edellisiä oli 1 361 ja jälkimmäisiä 281; holhoustoimista oli 622 lakimääräisiä ja 739 määräykseen perustuvia. Vuoden aikana merkittiin holhouskirjaan 147 uutta holhous- ja uskotunmiehen tointa sekä poistettiin 176 holhous- ja uskotunmiehen tointa. Vuoden lopussa oli holhouskirjaan merkittynä yhteensä 1 613 holhous- ja uskotunmiehen tointa, joista lakimääräisiä holhoustoimia oli 594 ja määräykseen perustuvia 736 eli yhteensä 1 330, sekä uskotunmiehen toimia 283. Näihin määriin eivät sisälly kaupungin huolto- ja lastensuojelulautakuntien holhouksessa olevat henkilöt.

15. Huoneenvuokralautakunnat

Helsingin kaupungin huoneenvuokralautakuntien toiminnastaan v. 1948 antama kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Lautakuntien toiminta

Kertomusvuonna oli kaupunki jaettuna huoneenvuokrasäännöstelystä helmikuun 11 p:nä 1943 annetun valtioneuvoston päätöksen 35 §:n 2 mom:n tarkoittamiin piireihin siten, että Malmin-Tapanilan alue muodosti Malmin piirin, muun osan kaupunkia muodostaessa ns. varsinaisen kaupungin piirin. Huoneenvuokralautakuntia oli 4 varsinaista ja 3 ylimääräistä. Ylimääräisistä lautakunnista yksi toimi Malmin piirissä. Muut lautakunnat toimivat varsinaisen kaupungin piirissä ja käsittelivät huoneenvuokrasäännöstelyn alaan kuuluvia asioita määrätyn työnjaon perusteella. Lautakunnat olivat, lukuunottamatta yhtä varsinaista päätoimista eli ns. virkamieslautakuntaa, kaikki ns. luottamusmieslautakuntia, joiden puheenjohtajat ja jäsenet hoitivat tehtävänsä sivutoimina. Lautakuntien yhteisenä elimenä, jolle kuului lautakuntien yhteisten asioiden hoito, toimi huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunta. Huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunta oli kuten ennenkin, pääasiassa periaate- ja tulkintakysymysten käsittelyä varten.

Lautakuntien kokouksia oli yhteensä 1 536. Tällöin varsinaisen päätoimisen eli I huoneenvuokralautakunnan säännöllisen työpäivän katsottiin muodostavan kaksi kokousta siten, että aamu- ja iltapäivästä kummastakin muodostui yksi erillinen kokous. Kokoukset jakaantuvat eri lautakuntien osalle seuraavasti:

Kanta-Helsingin lautakunnat:	Kokouksia		Kokouksia
I	514	Malmin piirin lautakunta	128
II	275	Keskuslautakunta	41
III	228	Neuvottelukunta	3
IV	235		
V	112		
		Yhteensä	1 536

Kokouksissa käsiteltiin kaikkiaan 53 959 asiaa, joista Malmin piirin lautakunnassa 1 852. Käsitellyt asiat jakaantuivat laatunsa mukaan seuraavasti:

Asia koski:	Käsiteltyjä asioita	Asia koski:	Käsiteltyjä asioita
Perusvuokran vahvistamista	363	Asunnonsaantihakemusten luokittelua ja ottamista ns. kiireellisten tapausten listalle	2 010
Irtisanomislupia	2 406	Huoneistojen vapaaksi julistamista	1 558
Liikehuoneistojen vuokrasuhteita	576	Keskuslautakunnan asioita	563
Alivuokralaisten vuokranmaksun suuruutta	359	Neuvottelukunnan asioita	14
Huoneistojen käytön tehostamista	2 648	Muita asioita	268
Asumislupia	36 800		
Asunnonvälityksiä	6 194	Yhteensä	53 759

Asumisluvat. Asumislupa varsinaisen kaupungin piirissä myönnettiin 31 083 henkilölle. On kuitenkin otettava huomioon, että tähän lukuun sisältyi 18 148 opiskelijaa, koululaista ja kurssilaista, joille asumislupa myönnettiin vain lukukaudeksi kerrallaan tai asianomaisen kurssin kestämisajaksi. Opiskelijat, koululaiset ja osa kurssilaisista joutui sitä paitsi kahdesti vuodessa anomaan asumislupaa. Kun viimeksi mainittu ryhmä vähennetään asumisluvan saaneiden määrästä, jää jäljelle 12 935 henkilöä. Anomuksista hylättiin 11 267 henkilön asumislupapyyntö eli 46.6 %, jos jätetään huomioon ottamatta opiskelijoiden, koululaisten ja kurssilaisten asumislupa-anomukset. Kaupungista poismuuttaneita, kuolleet mukaan luettuina, oli n. 16 480.

Malmin piirin huoneenvuokralautakunta myönsi asumisluvan 961 henkilölle ja 260 henkilön asumislupapyyntö hylättiin.

Asunnonvälitys. Vuoden ensimmäisenä päivänä oli varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien kortistossa 4 229 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää asunnonsaantihakemusta. Hakemukset käsittivät yhteensä 12 611 henkilöä. Vuoden viimeisenä päivänä oli vastaavien hakemusten lukumäärä 5 372, käsittäen 16 457 henkilöä. Hakemuksista oli suurin osa eli 3 211 1—2 lapsisten perheiden, 434 vähintään 3 lapsisten perheiden, 1 620 lapsettomien perheiden ja 107 yksinäisten henkilöiden tekemiä. Hakijoiden asunto-olojen mukaan muodostivat ne hakijat suurimman ryhmän, jotka asuivat alivuokralaisina. Vuoden lopussa olevista hakemuksista oli n. 59 % eli 3 179 alivuokralaisina asuvien tekemiä, päävuokra-asunnon omaavien tekemiä oli 1 092 ja tilapäisasunnoissa asuvien tai aivan ilman asuntoa olevien 1 101. Kertomusvuoden aikana 1 862 huoneistoa joutui Kanta-Helsingin piirin lautakuntien välitettäväksi. Tähän lukuun sisältyivät vuokranantajain vapaaksi tai vapautuviksi ilmoittamat huoneistot sekä huoneenvuokralautakuntien vapaaksi julistamat tai tehostamistoimenpiteillä saamat asuinhuoneistot. Näistä vuoden kuluessa 1 798 osoitettiin asunnontarpeessa oleville ja 64 joutui vapaasti vuokrattaviksi, kun kortistossa olleet asunnontarpeeseen hakijat eivät hyväksyneet huoneistoja.

Malmin piirin lautakunnan kortistossa oli vuoden alussa 367 asunnontarpeeseen hakijaa, jotka kaikki lautakunnan käsityksen mukaan olivat välttämättömässä asunnontarpeessa. Vuoden lopussa oli vastaava luku 372. Lautakunnan välittämiä huoneistoja oli 104.

Huonelukunsa mukaan lautakuntien välittämät huoneistot jakaantuivat seuraavasti:

	Kanta-Helsingin piirin lk:n välittämiä	Malmin piirin lk:n välittämiä
1 huone tai keittiö	967	42
1 huone ja keittiö tai kaksio	405	54
2 huonetta ja keittiö	299	6
3 huonetta ja keittiö	104	2
4 huonetta ja keittiö	16	—
5 huonetta ja keittiö	4	—
6 huonetta ja keittiö	2	—
7 huonetta ja keittiö	1	1
Yhteensä	1 798	105

Huoneistojen vaihtohakemuksia hyväksyttiin Kanta-Helsingin piirissä 3 093 ja väliaikaisia vuokrasopimuksia 259 sekä Malmin piirissä vastaavasti 190 ja 8.

Tehostamistoimenpiteet. Huoneistojen käytön tehostamisesta elokuun 31 p:nä 1944 annetun valtioneuvoston päätöksen mukaan voi huoneenvuokralautakunta määrätä sanotun päätöksen 3 §:n nojalla ja siinä lähemmin mainituin edellytyksin huoneiston haltijan luovuttamaan asunnoksi soveltuvan huoneiston tai huoneiston osan, jota on käytetty tai käytetään muuhun tarkoitukseen, asunnoksi vuokrattavaksi; julistaa erilliseksi huoneistoksi huoneiston osan, johon ulkoa tai portaikosta on oma sisäänkäytävä; ja määrätä alivuokralaisia otettaviksi huoneiston osaan. Nämä mahdollisuudet asuntojen saantiin ovat Helsingissä jo tulleet käytettyä miltei loppuun, joten niillä asuntopulan lieventämisen kannalta ei enää ole mainittavampaa käytännöllistä merkitystä. Niinpä kertomusvuonna liikehuoneistoja Kanta-Helsingin piirissä voitiin määrätä asutokäyttöön vain 2 käsittäen 9 huonetta pinta-alaltaan 251 m². Vastaavat luvut edellisenä vuonna olivat 24, 43 ja 932.7 ja v. 1945 358, 807 ja 17 922. Sanottavampia tuloksia ei myös-

kään tuottanut se toiminta, jonka tarkoituksena oli muodostaa itsenäisiä asuntoja julistamalla huoneita, johon ulkoa tai portaikosta oli oma sisäänkäytävä, erillisiksi huoneistoiksi. Kertomusvuonna voitiin julistaa erillisiksi huoneistoiksi 78 huoneiston osaa. Vastaava luku oli edellisenä vuonna 77 ja v. 1945, jolloin tehostamistoiminta oli vilkkaimmillaan, 570. Mitä taas tuli alivuokralaisten määräämiseen eli ns. pakkoalivuokraukseen, voitiin 188 huoneiston osaan määrätä otettavaksi 206 alivuokralaista, jolloin 3 huoneiston osaan määrättiin otettavaksi perhe. Edellisenä vuonna olivat vastaavat luvut 297, 383 ja 17 sekä v. 1945 2 762, 4 378 ja 797.

Malmin piirin huoneenvuokralautakunta julisti kertomusvuonna 1 huoneiston osan erilliseksi huoneistoksi ja määräsi 9 huoneiston osaan otettavaksi 8 tapauksessa yksinäisiä henkilöitä ja 1 tapauksessa perheen alivuokralaisiksi. Sen sijaan ei kertomusvuonna määrätty yhtään liikehuoneistoa luovutettavaksi asuntokäyttöön.

Sosiaaliministeriön toukokuun 18 p:nä 1946 tekemän päätöksen mukaan oli huoneiston haltijan Helsingin kaupungissa valittava huoneenvuokralautakunnan huoneiston osaan määräämä perhe lautakunnan kortistoon hyväksytyistä välttämättömässä asunnontarpeessa olevista asunnonhakijoista. Koska käytännössä kuitenkin todettiin, että välttämättömässä asunnontarpeessa olevat perheelliset asunnonhakijat eivät yleensä ottaneet vastaan heille tarjottua alivuokralaisasuntoa ja huoneiston haltijalla useimmissa tapauksissa oli suuria vaikeuksia saada alivuokralaisperheensä valituksi huoneenvuokralautakuntien kortistosta, huoneenvuokralautakunnat joulukuun 19 p:nä 1947 tehdyn päätöksen nojalla esittivät sosiaaliministeriölle edellä mainitun ministeriön päätöksen kumoamista. Sosiaaliministeriö kumosikin tämän päätöksen kertomusvuonna huhtikuun 17 p:nä.

Huoneenvuokratoimisto

Kanta-Helsingin piirin huoneenvuokralautakuntien alainen toimisto sijaitsi koko vuoden Aleksanterinkadun 28:ssa (Unioninkadun 27:ssä) ja Malmin alatoimisto Malmin Päätien 6:ssa. Kertomusvuoden alusta yhdistettiin huoneenvuokratoimiston asumislupaosasto asunnonvälitysosastoon, joten toimisto jakaantui asunnonvälitys-, tehostamisasiain- ja kansliaosastoon. Tehostamisasioiden huomattavan vähenemisen vuoksi yhdistettiin syyskuun 1 p:stä lukien tehostamisasiainosasto kansliaosastoon, joten toimistossa mainitusta ajankohdasta lukien oli vain 2 osastoa. Toimiston henkilökunnan lukumäärä oli seuraava:

Kanta-Helsingin toimisto:	1. 1. 48	31. 12. 48	Kanta-Helsingin toimisto:	1. 1. 48	31. 12. 48
Toimistopäällikkö	1	1	Toimistoapulaiset	68	57
Yleissihteeri	1	—	Ylivahtimestari	1	1
Konttoripäällikkö	1	1	Vahtimestarit	3	3
Osastonpäälliköt	3	2	Siivoojat	4	4
Sihteerit	10	9	Lähetit	3	3
Apulaissihteerit	7	7	Malmin alatoimisto:		
Kortistonhoitaja	1	1	Sihteerit	1	1
Keskuskortistonhoitaja	1	1	Asunnontarkastajat ..	2	2
Asunnontarkastajat ...	20	15	Toimistoapulaiset	3	2
			Yhteensä	130	110

Lisäksi mainittakoon päätoimisen eli I lautakunnan puheenjohtaja ja 2 jäsentä, jotka on katsottava myöskin määrärahopalkkaisiksi viranhaltijoiksi.

Huoneenvuokralautakunnilla oli kuten ennenkin lisäksi toiminnanjohtaja. Yksi varsin naisten lautakuntien puheenjohtajista toimi lautakuntien yhteisenä puheenjohtajana, jonka huoneenvuokralautakuntien johtosäännön mukaan tuli mm. johtaa ja valvoa lautakuntien toimintaa ottamalla huomioon, mitä huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtajasta oli säädetty, toimia neuvottelukunnan puheenjohtajana ja huolehtia siitä, että neuvottelukunnalle esitettävät asiat valmistellaan ja esitellään. Lautakuntien palveluksessa oli myöskin ylimääräisiä apulaissihteereitä, jotka pitivät istunnoissa pöytäkirjaa. Näitä oli kertomusvuoden alussa 10 ja he saivat työstään ainoastaan kokouspalkkion.

Melko laaja huoneenvuokrasäännöstelyä koskeva lainsäädäntö aiheutti hyvin runsaasti kyselyjä yleisön taholta. Huoneenvuokratoimiston neuvonnassa oli 6 virkamiestä, joista 4 otti vastaan yleisöä asunnonsaantiasioissa ja 2 hoiti varsinaisen juriidisen neuvonnan, joka saattoi tapahtua myöskin puhelimitse. Neuvonnassa yleisö myös pani viireille riita-asiansa lautakunnissa. Viireillepanot koskivat suurimmaksi osaksi vuokramaksun vahvistamista ja irtisanomuslupaa koskevia anomuksia. Neuvonnassa kävi kertomusvuonna 47 985 henkilöä, minkä lisäksi 14 706 henkilöä puhelimitse kääntyi neuvonnan puoleen.

Menot ja tulot. Huoneenvuokralautakuntien määrärahojen käyttö v. 1948 oli seuraava:

Talousarvion momenttiniemi	Määrärahat yhteensä, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) ylitys (-), mk
Palkkiot	2 968 500	2 929 174	+ 39 326
Tilapäistä työvoimaa	26 494 475	27 080 046	— 585 571
Kesälomasijaiset	140 650	104 272	+ 36 378
Vuokra	568 880	567 912	+ 968
Siivoaminen	46 400	41 726	+ 4 674
Painatus ja sidonta	700 000	674 841	+ 25 159
Tarverahat	400 000	677 610	— 277 610
Omistajan kustannuksella siirrettävän ja varastoitavan omaisuuden siirtämis- ja varastoimiskustannukset	200 000		+ 200 000
	Yhteensä 31 518 905	32 075 581	— 556 676

Pöytäkirjojen lunastusmaksuista kertyi tuloja 488 495 mk.

16. Rakennustoimikunta

Rakennustoimikunnan antama kertomus toiminnastaan v. 1948 oli seuraavan sisällöinen:

Kaupunginhallituksen v. 1946 asettaman ¹⁾ rakennustoimikunnan menot olivat suorittaneet osaksi valtio ja osaksi Helsingin kaupunki. V:sta 1948 alkaen tuli voimaan uusia, rakennustoiminnan säännöstelyä koskevia määräyksiä ²⁾ ja niiden nojalla rakennustoimikunta joutui kokonaan kunnalliseksi elimeksi ³⁾.

Toimikunnan kokoonpano. Rakennustoimikuntaan kuuluivat puheenjohtajana kiinteistöjohtaja V. V. Salovaara, varapuheenjohtajana dipl. insinööri E. A. Kalaja, sihteerinä apulaiskaupunginsihteerinä T. S. Törnblom, muina jäseninä pankinjohtaja L. J. Ahva, arkkitehti P. Hanste, apulaisinsinööri T. I. Raulo, toimitsija W. A. Rautelin, johtaja E. M. Sorvari ja arkkitehti A. V. Toivonen sekä varajäseninä dipl. insinööri A. I. Ranki ja toimitsija E. O. Saastamoinen. Esittelijänä toimi rakennusasiames.

Valmistavaan työvaliokuntaan kuuluivat arkkitehti A. V. Toivonen, dipl. insinööri E. J. Peltonen ja rakennusasiames dipl. insinööri A. E. Lahti.

Toimikunnan tekemien päätösten toimeenpanosta huolehti rakennusasiames miehen toimisto, johon kuuluivat rakennusasiames, 3—4 toimistoapulaista ja 5 rakennustarkastustoimiston piiritarkastajaa, joille tämä oli sivutoimi.

Rakennustoimikunnan toiminta. Kertomusvuoden aikana myönnettiin 408 rakennustyölupaa, jotka koskivat yhteensä 101 949 m³. Tästä kuutiomäärästä oli asuinrakennuksia 56 641 m³ eli n. 630 huonetta.

Samaan aikaan myönsi kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön rakennusasiain osasto (Kymro) toimikunnan antaman lausunnon perusteella yhteensä 293 työlupaa. Nämä koskivat 791 524 m³, josta asuinrakennuksia oli 255 727 m³ eli n. 2 840 huonetta. Erikoisesti mainittakoon, että kaikki halukkaat asuintalojen rakentajat saivat sekä työluvan että tarvittavan materiaalin.

Tärkeimpiä säännöstelyalaisia rakennusaineita myönnettiin tammikuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n 1948 välisenä aikana seuraavasti:

Tavaralaji	Uudisrakennuksiin	Korjaustöihin	Yhteensä
Nauloja, kg	35 718	62 301	98 019
Betoniterästä, kg	8 911	900	9 811
Teräsverkkkoa, kg	4 904	350	5 254
Sementtiä, pp.	18 988	—	—
Tiiliä, kpl.	753 103	324 183	1 077 286
Täryttiä, kpl.	22 330	—	22 330
Kevytbetonia, m ³	563	—	563

Ostolupia kirjoitettiin yhteensä n. 11 600 kpl.

¹⁾ Ks. v:n 1946 kert. I osan s. 151. — ²⁾ Ks. Kunnall. asetuskok. s. 81. — ³⁾ Ks. tämän kert. I osan ss. 106—107.

Määrärahojen käyttö. Toimikunnalle myönnettiin määräraha 1 550 000 mk, jota tiliä Kymro myöhemmin hyvitti 10 550 mk:lla, joten käytettävissä oli yhteensä 1 560 550 mk. Kertomusvuonna käytettiin tästä toimikunnan menoihin 1 558 797 mk, joten huolimatta indeksin aiheuttamista palkankorotuksista, oli säästö 1 753 mk. Säästö aiheutui lähinnä siitä, että syksyllä, jolloin huomattava osa rakennusaineista vapautui säännöstelystä, ei samaan aikaan vapautunutta toimistoapulaisten paikkaa täytetty.

17. Palotoimi

Palolautakunnan antama kertomus Helsingin kaupungin palotoimesta v. 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Palolautakunnan kokoonpano ja käsiteltyjen asioiden lukumäärä. Palolautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: puheenjohtajana lakitieteen kandidaatti C. A. Öhman, varapuheenjohtajana diplomi-insinööri V. J. Niemistö, itseoikeutettuna jäsenenä rakennustarkastaja A. V. Toivonen sekä muina jäseninä varatuomari L. J. Ahva, toimitsija E. E. Hakala, palokorpraali V. A. Hammar, toimitsija R. J. Heinonen, palokorpraali E. A. Jauros, varatuomari E. F. Länsiö ja vakuutustarkastaja G. O. Rundman, itseoikeutettuna varajäsenenä apulaistarkastaja I. Ahonen ja muina varajäseninä kamreeri A. G. R. Estlander, palokorpraali V. A. Heino, taloustirehtööri M. J. Hopeavuori sekä kirvesmies E. A. Peuranen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kirjakaupanjohtaja K. F. Sundqvist ja sihteerinä toimi varatuomari P.-E. Gustafs.

Lautakunta kokoontui 29 kertaa ja kokouksissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 476. Kirjeitä saapui 429 ja lähetettiin 240.

Kertomusvuoden aikana lautakunnan kokouksissa käsiteltiin asioita, jotka koskivat mm.: palokunnan rahastojen v:ot 2 ja 3 v:n 1947 tilien hyväksymistä ¹⁾, avustusmäärärahojen myöntämistä erilaisia tarkoituksia varten ²⁾, Helsingissä olevien öljylämmityslaitteiden tarkkailua ³⁾, vapaaehtoisille palokunnille luovutettavaa poltto- ja voiteluainetta ⁴⁾, hälytyssireenien käyttöönottamista vilkasliikenteisissä katujen risteyksissä ⁵⁾, ohjesääntökomitean työn kiirehtimistä ⁶⁾, nuohoustyön kuittausjärjestelmää ⁷⁾, palopäällyksen oikeutta ratkaista öljylämmityslaitteiden jatkuvan käytön tarkkailua koskevat anomukset ⁸⁾, sairaankuljetustehtävien luovuttamista kokonaisuudessaan sairaankuljetusliikkeen harjoittajalle H. Oinoselle ⁹⁾, palopäällystön palvelusvuoroja ¹⁰⁾, komitean asettamista nuohouspiirien uudelleen järjestämiseksi ja nuohoustaksojen muuttamiseksi ¹¹⁾, nuohoustyön laskutuksen valvontaa ¹²⁾, sekä Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle teatterivartiointista tulevan korvauksen korottamista ¹³⁾.

Esityksiä kaupunginhallitukselle ja muille viranomaisille tehtiin asioista, jotka koskivat: sairaankuljetusmaksujen korottamista ¹⁴⁾, palokunnan henkilökunnan vaate- ja varusesineiden käyttöoikeutta ¹⁵⁾, eräitä v:n 1947 ja kertomusvuoden määrärahoja koskevia ylitysoikeuksia ¹⁶⁾, palokaivojen kunnossapitoa varten tarvittavaa määrärahaa ¹⁷⁾, apulaispäällyksen eläkeikää ¹⁸⁾, lasten päiväkotien henkilöturvallisuutta ¹⁹⁾, palokunnan

¹⁾ Palokk. 21 p. tammik. 29 §. — ²⁾ S:n 21 p. tammik. 30 §, 21 p. huhtik. 168 ja 175 §, 26 p. toukok. 216 §, 15 p. syysk. 350 §, 3 p. marrask. 398 §, 1 p. jouluk. 448 §, 15 p. jouluk. 456 § ja 29 p. jouluk. 469 §. — ³⁾ S:n 21 p. tammik. 38 § ja 3 p. maalisk. 104 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. maalisk. 109 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. maalisk. 111 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. maalisk. 114 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. maalisk. 140 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. huhtik. 171 §. — ⁹⁾ S:n 21 p. huhtik. 174 §. — ¹⁰⁾ S:n 21 p. huhtik. 176 §. — ¹¹⁾ S:n 21 p. huhtik. 177 §. — ¹²⁾ S:n 26 p. toukok. 220 §. — ¹³⁾ S:n 3 p. marrask. 400 §. — ¹⁴⁾ S:n 7 p. tammik. 16 §. — ¹⁵⁾ S:n 21 p. tammik. 31 § ja 4 p. helmik. 55 §. — ¹⁶⁾ S:n 21 p. tammik. 39 §, 3 p. maalisk. 102 ja 110 §, 26 p. toukok. 217 §, 9 p. kesäk. 247 §, 29 p. kesäk. 283 §, 11 p. elok. 311 ja 312 §, 20 p. lokak. 382 § ja 15 p. jouluk. 453 §. — ¹⁷⁾ S:n 21 p. tammik. 40 §. — ¹⁸⁾ S:n 3 p. maalisk. 100 §. — ¹⁹⁾ S:n 3 p. maalisk. 108 §.

viranhaltijain palkkakuoppien korottamista ¹⁾, liitosalueen nuohoustariffin korottamis-
ta ²⁾, kaupungin laitosten autojen värejä ³⁾, öljylämmityslaitteiden hankkimista palo-
kunnan taloihin ⁴⁾, nuohouskomitean erään jäsenen ja sihteerin opintomatkaa ⁵⁾,
palokunnassa suoritettavia rationalisointitoimenpiteitä ⁶⁾, 2 vesisäiliöauton hankkimista
palokunnalle ⁷⁾, liikkeiden automaattihälytyslaitteiden liittämistä palokunnan hälytys-
verkostoon ⁸⁾, yleisen palotarkastuksen toimittamista vielä tarkastamatta olevilla alueil-
la ⁹⁾, talousarvioesitystä v:lle 1949 ¹⁰⁾, sammutusvälineiden lainaamista Pitäjänmäen ja
Lauttasaaren vapaaehtoisille palokunnille ¹¹⁾, avunannosta perittävien maksujen korotta-
mista ¹²⁾, ja Tapaninkylässä olevan BR 304 nimisen tilan ostamista kaupungille ¹³⁾.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle ja muille viranomaisille annettiin asioista, jotka
koskivat: palokunnan rahastojen hoitoa ¹⁴⁾, palokaivojen ja tierumpujen rakennus- ja
korjaustöitä ¹⁵⁾, Puistolan vapaaehtoisen palokunnan anomusta saada kaupungilta lah-
jaksi tontti ¹⁶⁾, nuohoustoimintaa liitosalueella ¹⁷⁾, Sörnäistenniemellä olevien öljysäiliöi-
den käyttöä ¹⁸⁾, sunnuntaivuorossa olevien palomiesten palvelusvahvuuden supistamis-
ta ¹⁹⁾, avustusanomuksia ²⁰⁾, anomuksia sairaankuljetusmaksujen korottamiseksi ²¹⁾,
palokunnan henkilökunnan vapaata sairaushoitoa ²²⁾, kaupungintalon pihamaalle raken-
nettavaa autovajaa ²³⁾, varsinaisella kaupunkialueella kannettavia nuohousmaksuja ²⁴⁾,
sanomalehti- ja aikakausjulkaisutilauksia ²⁵⁾, erilaisten kiinteistöjen ja irtaimiston palo-
vakuuttamista ²⁶⁾, virkasääntökomitean mietintöluonnosta ²⁷⁾, Oy. Shell ab:n vaahto-
sammutuslaitteiden hankkimista ²⁸⁾, Herttoniemen Saha oy:n sahalaitoksen toiminnan
jatkamista ja puutavaravarastoja ²⁹⁾, palokellojen käyttämistä poliisin hälytyspuheli-
mina ³⁰⁾, virkasäännön määräysten ulottamista tilapäisiin viranhaltijoihin ³¹⁾, vahingon-
korvauksen suorittamista autoilija A. Lehesmäelle autojen yhteenajosta ³²⁾, viranhalti-
jain henkilökortiston uudelleen järjestämistä ³³⁾, palokunnan varusteiden luovuttamista
Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle ³⁴⁾, virkasääntökomitean ehdotusta uudeksi virka-
säännöksi ym. ³⁵⁾, yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevien työntekijäin palkkoja ³⁶⁾,
palomiesten sivutoimia ja ansiotöitä vapaa-aikoina ³⁷⁾, lastentarharakennukseen rakennet-
tavaa palomuuria ³⁸⁾, Pukinmäen vapaaehtoisen palokunnan anomaa lisälainaa ³⁹⁾ sekä
kaupungin vaatetarvikehankintojen keskittämistä ⁴⁰⁾. Sitä paitsi annettiin asemakaavan-
muutoksia ja rakennusmuutoksia yms. koskevia lausuntoja 71 kpl.

Palolaitos

Henkilökunta. Kertomusvuoden alussa oli palokunnan vakinaisten viranhaltijain luku-
määrä 291. Kun vuoden aikana erosi 32 viranhaltijaa ja heidän tilalleen otettiin uusia
viranhaltijoita saman verran ei vakinaisten viranhaltijain lukumäärä vuoden aikana
muuttunut.

Kertomusvuoden aikana saavutti palopäällikkö W. W. Bergström eläkeiän eroten palo-
kunnan palveluksesta syyskuun 27 p:nä. Samoin siirtyi apulaispalopäällikkö L. A. Karto
lokakuun 31 p:nä eläkkeelle. Uudeksi palopäälliköksi valitsi kaupunginvaltuusto Palo-
suojelukeskuksen ja Palopäällystökoulun johtajan varatuomari L. J. Pesosen, joka astui

¹⁾ Palolk. 23 p. maalisk. 141 §. — ²⁾ S:n 21 p. huhtik. 179 §. — ³⁾ S:n 26 p. toukok. 234 §
ja 29 p. kesäk. 285 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. kesäk. 235 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. kesäk. 259 §. — ⁶⁾ S:n 18 p.
kesäk. 261 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. kesäk. 267 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. kesäk. 278 §. — ⁹⁾ S:n 11 p. elok.
305 §. — ¹⁰⁾ S:n 11 p. elok. 325 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. syysk. 347 ja 348 §. — ¹²⁾ S:n 1 p. jouluk.
441 §. — ¹³⁾ S:n 1 p. jouluk. 449 §. — ¹⁴⁾ S:n 7 p. tammik. 3 §. — ¹⁵⁾ S:n 7 p. tammik. 13 §
7 p. huhtik. 153 §, 21 p. huhtik. 172 §, 15 p. syysk. 352 § ja 15 p. jouluk. 460 §. — ¹⁶⁾ S:n 7 p.
tammik. 15 §. — ¹⁷⁾ S:n 7 p. tammik. 17 §. — ¹⁸⁾ S:n 7 p. tammik. 18 §. — ¹⁹⁾ S:n 21 p. tammik.
35 §. — ²⁰⁾ S:n 21 p. tammik. 36 §, 3 p. maalisk. 101 § ja 21 p. huhtik. 180 §. — ²¹⁾ S:n 4 p.
helmik. 51 §. — ²²⁾ S:n 4 p. helmik. 57 §. — ²³⁾ S:n 18 p. helmik. 80 §. — ²⁴⁾ S:n 18 p. helmik.
84 §. — ²⁵⁾ S:n 18 p. maalisk. 131 §. — ²⁶⁾ S:n 18 p. maalisk. 138 ja 139 §. — ²⁷⁾ S:n 21 p. huh-
tik. 173 §. — ²⁸⁾ S:n 21 p. huhtik. 182 §. — ²⁹⁾ S:n 5 p. toukok. 183 § ja 11 p. elok. 321 §. —
³⁰⁾ S:n 12 p. toukok. 199 §. — ³¹⁾ S:n 9 p. kesäk. 246 §. — ³²⁾ S:n 9 p. kesäk. 248 §. — ³³⁾ S:n 29 p.
kesäk. 270 §. — ³⁴⁾ S:n 11 p. elok. 322 §. — ³⁵⁾ S:n 6 p. lokak. 372 §. — ³⁶⁾ S:n 20 p. lokak.
385 §. — ³⁷⁾ S:n 3 p. marrask. 401 §. — ³⁸⁾ S:n 3 p. marrask. 408 §. — ³⁹⁾ S:n 1 p. jouluk.
442 §. — ⁴⁰⁾ S:n 15 p. jouluk. 457 §.

virkaansa marraskuun 11 p:nä 1948. Apulaispalopäällikön virkaa hoiti vuoden loppuun palomestari C-W. Åström.

Elokuun 15 p:nä 1948 eronneen apulaispalotarkastaja V. Hännisen tilalle valitsi palolautakunta syyskuun 1 p:stä lukien rakennusmestari R. U. Särkijärven.

Vuoden aikana nimitti palopäällikkö kahteen avoimeksi tulleeseen palokersantin virkaan palokorpraalit M. W. Hyytiäisen ja M. O. Harjukarin.

V:n 1948 aikana siirtyivät täysin palvelleina eläkkeelle palokersantit K. Seppälä ja V. F. Virtanen sekä palokorpraalit E. Juoksukangas, E. Leskinen ja A. Sjöberg.

Tuntityössä olevien eri ammattimiesten määrä oli koko vuoden ajan 16.

Palokunnan koko henkilökunnan vahvuus ja sijoitus ilmenee seuraavasta taulukosta:

Palo- tai vartioasema	Sammutushenkilökunta			Palotarkastajat	Toimisto		Varusvarasto ja työpajat			Yhteensä
	Palo-päällystö	Ali-päällystö	Miehistö		Mp.	Np.	Viranhaltijat	Tuntityöntekijät		
								Mp.	Np.	
Pääpalosema	4	13	100	3	4	2	4	14	2	146
Kallio	1	6	75	—	—	—	—	—	—	82
Käpylä	—	2	37	—	—	—	—	—	—	39
Munkkiniemi	—	1	19	—	—	—	—	—	—	20
Kulosaari	—	1	19	—	—	—	—	—	—	20
Yhteensä	5	23	250	3	4	2	4	14	2	307

Virkavapautta joko opintomatkaa, opiskelua tms. tarkoitusta varten alla mainituiksi ajoiksi myönnettiin seuraaville viranhaltijoille: palokorpraali E. Saksalle ja palomies R. Määttäselle helmikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään, palopäällikkö W. W. Bergströmille toukokuun 2 p:stä toukokuun 6 p:ään, palokersantti A. A. Wirénille sekä palokorpraaleille H. Törröselle, A. Kokkiselle, K. Mäkiselle ja V. Heinolle toukokuun 8 p:stä toukokuun 17 p:ään, apulaispalotarkastaja V. Hänniselle toukokuun 20 p:stä kesäkuun 25 p:ään, palotarkastaja T. S. Sundquistille toukokuun 15 p:stä kesäkuun 15 p:ään ja palokorpraali E. A. Jaurokselle elokuun 22 p:stä syyskuun 14 p:ään.

Huoneistot. Jo edellisen kertomusvuoden aikana pääpaloseman asuintalossa olevia autotalleja ryhdyttiin muuttamaan asuinhuoneistoiksi, jotka valmistuivat v:n 1948 alkupuolella. Siten saatiin palokunnan viranhaltijain käyttöön 4 asuinhuoneistoa lisää. Kun Pasilan paloasemalta siirrettiin sairaankuljetusosasto Kallion paloasemalle, saatiin täten vapautuneeseen huonetilaan sijoitetuksi vielä yksi perheellinen palomies.

Kalusto. Kertomusvuonna hankittiin 2 Volvo-auton alustaa. Paloletkujen paikkausta varten hankittiin 15 Stenormerkkistä vulkanoimislaitetta. Uutta paloletkua ostettiin 1 450 m. Kun paloletkua samaan aikaan poistettiin käyttökelvottomana 2 149 m käsitti letkuvarasto vuoden lopussa 37 399 m.

Englannista v. 1940 lahjaksi saatu ruiskuauto n:o 39 kiinteine ja hinattavine moottori-ruiskuineen sekä nokkapumpulla varustettu letkuvaunu n:o 6 miehitettiin ja siirrettiin varakalustosta ensilähtökaluun. Niistä muodostettiin raskas ruiskuyksikkö eli Rr., jonka vesiteho on 6 000 m/l, kaikkien palo- ja vartioasemien yhteiseksi tukiyksiköksi vaarallisissa paikoissa sattuvia tulipaloja varten.

Englannista v. 1940 lahjaksi saatu Dodge merkinen kuorma-auto luovutettiin kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti rakennustoimistolle. Loppuunkäytetty Schandler merkinen henkilöauto sekä vanhentuneet Koebe-Record merkinen pumppu n:o 1 ja Koebe merkinen keskipakoislaippapumppu myytiin.

Palolaitoksen moottoriajoneuvojen luku ja jakaantuminen paloasemittain selviää seuraavasta taulukosta:

Paloasema	Moottoriajoneuvot ¹⁾															Moottori-ruiskuja
	H	P	R	Rr	MR	LR	T	L	N	IS	S	A	K	J	Yht.	
Pääpaloasema ...	3	1	1	1	—	1	1	—	1	—	—	1	3	5	18	5
Kallio	1	1	1	—	1	—	1	—	1	—	3	—	1	1	11	2
Käpylä	1	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	4	2
Munkkiniemi	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
Kulosaari	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1
H:gin vapaaehtoisen palokunnan käytössä	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Varalla	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4
Yhteensä	12	3	6	1	2	1	2	1	2	1	3	1	4	6	45	15

Palolaitoksen ruiskuautoista kolme oli varustettu 2 500, neljä 2 000, yksi 1 700, kolme 1 500, neljä 1 000, kaksi 800 ja kolme 500 min./litr:n pumpulla. Edellä mainituista ruiskuautoista oli kuusi varustettu lisäksi tehokkaammilla vaahtosammutuslaitteilla. Moottori-ruiskuja oli 15, joista kolme 1 500, neljä 1 000, yksi 800 ja seitsemän 600 min./litr:n tehoisia. Kaikkien ruiskujen yhteinen teho oli siis 37 800 min./litr.

Paloilmoitus ja hälytys. Palokunnan palolennätinverkkoon oli kytketty 278 palolennätinkaappia, joista yksityisiä oli 28. Itsetoimivia paloilmoituslaitteita, jotka olivat kytketyt suoraan palolaitoksen palolennätinverkkoon, oli 10 paikassa.

Puhelinkeskus oli yhdistetty palokunnan hälytysnumeroon 500 kolmella johdolla.

Hälytystä varten olivat palo- ja vartioasemat sekä poliisi yhdistetyt toisiinsa suoralla johdolla. Kahdessa henkilöautossa oli radiopuhelimet.

Palopostit ja vedenottoaikat. Vesijohdon paloposteja oli vuoden lopussa 2 105. Kanta-kaupungissa oli palokaivoja 7 ja 450 m³:n suuruisia sammutusvesisäiliöitä 3 sekä liitosalueella 49 kaivoa, 12 lammikkoa ja 6 allasta.

Tulipalot ja avustustapaukset. Palokunta hälytettiin kertomusvuoden aikana 14 177 kertaa, kuten alla olevasta taulukosta tarkemmin ilmenee:

Hälytyksen syy	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Tulipalo	42	51	55	60	63	41	72	27	45	43	37	32	568
Sairaankuljetus	1 657	1 145	927	922	918	756	667	791	850	1 892	857	989	12 371
Tapaturma	75	63	59	62	73	72	53	64	50	52	75	86	784
Nokipalo	5	12	16	5	6	4	7	5	1	11	12	10	94
Savu- tai kaasuvaara	5	5	5	9	10	5	11	7	7	2	1	10	77
Erehdys	3	—	2	6	3	5	4	4	—	3	6	5	41
Vika hälytyslaitteissa	—	—	1	—	—	—	—	—	1	2	1	1	6
Ilkivalta	9	4	15	8	3	5	6	5	8	5	5	6	79
Happikoje- tai pulmoottoriavustuksen antaminen	1	2	2	3	1	3	1	1	1	2	2	3	22
Muun avustuksen antaminen ...	8	3	8	6	9	16	19	18	14	11	13	10	135
Yhteensä	1 805	1 285	1 090	1 081	1 086	907	840	922	977	2 023	1 009	1 152	14 177

Todelliset tulipalot jakaantuivat syytymispaikan ja syytymissyyn mukaan seuraavasti:

Syytymispaikka:

Asuinhuoneita	67
Keittiöitä	41
Elokuvateattereita	1

Syytymispaikka:

Liikehuoneita	11
Tehtaita	42
Työhuoneita	48

¹⁾ H = hyökkäysautoja, P = pioneeriautoja, R = ruiskuautoja, Rr = raskasruiskuautoja, MR = maaseuturuiskuautoja, LR = letku-ruiskuautoja, T = tikapuuautoja, L = letkuautoja, N = nokipaloautoja, IS = irtosammutusautoja, S = sairaankuljetusvaunuja, A = ambulanssi (tapaturmia varten), K = kuorma-autoja ja J = henkilöautoja.

Sytymispaikka:

Uudisrakennuksia	9
Kellareita	19
Pesutupia	4
Ullakoita	22
Kattoja	1
Hissejä	8
Pölykanavia	9
Saunoja	5
Autovajoja	6
Kattilahuoneita	9
Vajoja tai ulkorakennuksia	29
Varistorakennuksia	20
Kioskeja	8

Sytymispaikka:

Autoja	26
Kaatopaikkoja	4
Kuloja	54
Laivoja ja moottoriveneitä	24
Polttoainevarastoja	30
Raitiovaunuja	5
Rautatievaunuja	3
Roskalaatikoita	37
Silta ja telakka	4
Tervapatoja	20
Muuntajia	2
Yhteensä	568

Sytymissy:

Avotulen huolimaton käsittely	53
Räjähdytys	4
Kamiini ym. ylikuumentuminen	68
Hitsauskipinä	33
Puhalluslamppu	3
Viallinen savuhormi	12
Varomaton tuhkan käsittely	25
Varomaton tulenarkojen nesteiden käsittely	22
Varomaton sähkökeittimen käsittely	6

Sytymissy:

Varomaton sähkösilitysraudan käsittely	12
Varomaton tupakointi	32
Muu huolimattomuus	47
Lasten leikkiminen tulella	45
Itsesytytys	33
Oikosulku	48
Murhapoltto	11
Kipinöitä	79
Rakennusvaurio	9
Selville saamaton	26
Yhteensä	568

Suuruutensa mukaan tulipalot jakaantuivat seuraavasti:

Tulipaloja	Tammik.	Helmik.	Maaisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Omatoimisesti sammutettuja ...	10	13	17	8	10	6	9	7	12	7	7	5	111
Pieniä	20	26	10	31	23	19	21	5	13	15	15	17	215
Keskikokoisia	6	9	22	21	28	13	33	11	17	18	13	10	201
Suuria	6	3	6	—	2	3	9	4	3	3	2	—	41
Yhteensä	42	51	55	60	63	41	72	27	45	43	37	32	568

Kuten taulukosta selviää, sammutettiin kertomusvuoden tulipaloista 19.5 % omatoimisesti. Pieniä eli sellaisia, jotka sammutettiin sankoruiskulla tai muulla käsikalustolla oli 37.9 %, keskikokoisia, jotka sammutettiin käyttämällä yhtä palopostia tai ruiskua, oli 35.4 % ja vakavalaatuksia, joissa tarvittiin enemmän voimaa, oli 7.2 %.

Vakavaluontoihin tulipaloihin voidaan lukea seuraavat tulipalot:

Malmilla sijaitseva Riihimäen Lautatarha oy:n puinen varistorakennus, lautatapulit ja pienempi konttorirakennus oli sytytetty elokuun 29 p:n vastaisena yönä klo 2. Tuli levisi voimakkaan tuulen vaikutuksesta viereiseen Keskusosuuskunta Laborin varistorakennusryhmään, joka paloi, samoin kuin sen yhteydessä oleva tiilinen varistorakennus vilja- ja rehukakkuvarastoineen. Suurin ponnistuksin saatiin läheinen aseman makasiini ja Laborin muut varastot pelastetuiksi. Sammutustyö kesti aamuun klo 9:ään. Tuhopolttaja saatiin pidätetyksi.

Lokakuun 5 p:nä tuli tuhosi Kesko oy:n tekstiilivarastossa Katajanokalla huomattavat määrät arvokkaita tekstiiliasusteita. Sammutustyö kesti kauan ja oli kovin rasittavaa, sillä palavat kumi-, kangas- ja nahkatekstiilit kehittivät sammutustyötä vaikeuttavaa savua ja erilaisia kaasuja.

Edellä mainittujen suurpalojen lisäksi oli vuoden aikana vielä muitakin huomattavia tulipaloja, joista mainittakoon seuraavat: tammikuun 12 p:nä Tuva oy:n tupakkatehtaalla

Kruunuvuorenkadun 4—16:ssa, maaliskuun 21 p:nä Arabian tehtaalla Toukolassa, maaliskuun 28 p:nä ullakkopalo Hämeentien 12:ssa, heinäkuun 20 p:nä elokuvateatterissa Pitäjänmäellä ja syyskuun 22 p:nä ullakkopalo Helsinginkadun 13:ssa.

Hälytystapa. Ensimmäinen tieto tulen irtopääsystä saatiin 460 tapauksessa puhelimitse, 106 tapauksessa palolennättimellä ja 2 tapauksessa suullisesti, 399 tulipaloa sattui klo 6—18 ja 169 tulipaloa klo 18—6 välisenä aikana.

Henkilökunnan tapaturmat. Kertomusvuoden aikana sattui tulipaloissa sammutusmiehistössä savumyrkytyksiä tai loukkaantumisia 17 tapausta. Harjoituksissa tai työpalvelussa loukkaantui 21, sellaisia tapaturmia, joista johtuneita työpäivämenetyksiä tapaturmayhtiöt eivät korvanneet oli 9. Mainittujen tapaturmien työpäivämenetykset olivat 657 päivää ja tapaturmayhtiöiden niistä suorittamat korvaukset 117 514 mk.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Tulen välittömästi uhkaaman irtaimen omaisuuden arvo oli 2 225 876 000 mk ja kiinteän omaisuuden arvo 4 244 111 630 mk eli yhteensä 6 469 987 630 mk. Vahingon suuruuden tai palovahingon korvauksen määrä nousi irtaimiston osalta 21 016 628 mk:aan ja kiinteistön osalta 49 570 493 mk:aan eli yhteensä 70 587 121 mk:aan, joka oli 1.1 % uhatun omaisuuden arvosta.

Palovahingon korvausprosentit vv. 1939—48 olivat seuraavat:

1939	0.8	1944	0.2
1940	1.0	1945	2.3
1941	0.9	1946	1.6
1942	0.8	1947	0.9
1943	0.4	1948	1.1

Sairaankuljetustoiminta. Kuten aikaisemmin esitetystä taulukosta ilmenee, käytettiin sairaankuljetusautoja kertomusvuoden aikana 13 155 kertaa, joista 12 371 kertaa sairaiden ja 784 kertaa tapaturmaisesti vahingoittuneiden henkilöiden kuljettamiseen. Vastaaavat luvut v. 1947 olivat 17 500, 16 653 ja 847. Kuljetusten lukumäärä väheni siis 4 345:llä. Ajojen lukumäärä päivää kohden oli n. 36, eli 12 vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Kuljetusmatkojen pituus oli 130 907 km. Kuljetuksista suoritettiin kaupunginkassaan yhteensä 3 386 677 mk, edellisenä vuonna 1 918 930 mk.

Työpajat ja varusvarasto. Palokunnan työpajat sijaitsivat varsin ahtaissa ja epämukavissa huonetiloissa, mutta niihin saataneen ensi tilassa aikaan parannuksia.

Varastotila supistui entisestäänkin, joten siellä työskentely tuotti vaikeuksia. Myöskin se, että varastoa hoiti varusmestari yksinään ilman vakinaista apulaista, käynee ajanmittaan kestävämmäksi.

Varapalokunnat

Sopimuksen mukaan kaupungin palotoimeen kuuluvia varapalokuntia oli 19 vapaaehtoista palokuntaa, joiden yhteenlaskettu miesvahvuus oli 735 miestä ja kalustovahvuus seuraava: paloautoja ilman kiintopumppua 7, kuorma-autoja 2, autoruiskuja 10, moottori-ruiskuja 22 ja käsivoimaruiskuja 15, 3":n letkua 8 015 m ja 2":n letkua 5 200 m. Vapaaehtoisten palokuntien toimintaa valaisevat seuraavat luvut:

Vapaaehtoinen palokunta	Hälytysten luku			Vapaaehtoinen palokunta	Hälytysten luku		
	Kaupunkialueella	Kaupungin ulkop.	Yht.		Kaupunkialueella	Kaupungin ulkop.	Yht.
Helsingin	1	10	11	Munkkiniemen	2	—	2
Degerön	6	—	6	Oulunkylän	16	—	16
Haagan	14	—	14	Pakilan	5	—	5
Kottbyn	3	—	3	Pukinmäen	21	2	23
Kärbölen	—	—	—	Puistolän	20	3	23
Käpylän	1	—	1	Pitäjänmäen	6	3	9
Lautsaaren	10	2	12	Tammelundin	—	—	—
Malmi	28	2	30	Tapanilan	23	1	24
Marjaniemen	14	1	15	Vartiokylän	—	—	—
Mellunkylän	8	—	8				
				Yhteensä	178	24	202

Palonehkäisy ja nuohous

Yleiset ja ylimääräiset tarkastukset. Yleiset palotarkastukset suoritti palotarkastaja T. Sundquist apulaisineen. Paitsi näitä tarkastuksia suorittivat palomestarit tarkastuksia tulenaroissa ja henkilöturvallisuuteen nähden vaarallisissa laitoksissa kukin omassa piirissään. Tämän lisäksi palopäällikkö toimitti tarkastuksia yleisissä kokoussaleissa, teattereissa, bensiininsäilytyspaikoissa, filmivaraistoissa, suurehkoissa autovajoissa ym. tulenaroissa paikoissa. Tulenaroissa laitoksissa suoritettiin jatkuvasti ennakkovalvontaa. Lisäksi tehtiin pyydettyjä tarkastuksia sekä harjoitettiin palonehkäisy- ja rakennustyö-
neuvontaa.

Turvavartiointi. Teattereissa yms. huoneistoissa oltiin vartiossa näytäntöjen aikana yhteensä 863 kertaa seuraavasti: Suomen kansallisteatterissa 2 miestä 298 kertaa ja 1 mies 8 kertaa, ruotsalaisessa teatterissa 2 miestä 384 kertaa ja 1 mies 3 kertaa, suomalaisessa oopperassa 2 miestä 170 kertaa. Tämän lisäksi asetti Helsingin vapaaehtoinen palokunta turvavartioita erinäisiin muihin teattereihin.

Messujen, näyttelyiden, lasten päivien, sirkusnäytösten yms. tilaisuuksien turvavartiointista huolehtivat vapaavuorojen miehet.

Nuohous. Kaupunki oli nuohoustöiden suorittamista varten jaettu 24 nuohouspiiriin. Nokivalkeiden lukumäärä viimeisenä kymmenvuotiskautena oli seuraava:

1939	16	1944	24
1940	45	1945	51
1941	30	1946	101
1942	35	1947	115
1943	19	1948	94

Menot ja tulot

Kertomusvuoden aikana melkein kaikki palokunnan menot lisääntyivät, mutta huomattavin nousu oli palkkamenojen kohdalla. Ainoastaan autojen käyttömääräraha pieneni, mikä johtui autojen vähäisemmästä käytöstä.

Palolaitoksen menot v. 1948 käyvät ilmi seuraavasta taulukosta:

Menoerä	Määräraha talous- arvion mukaan, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (-), mk
Palkkiot	123 800	103 900	+ 19 900
Sääntöpalkkaiset virat	39 079 065	72 514 674	— 33 435 609
Tilapäistä työvoimaa	197 200	364 404	— 167 204
Kesälomasijaiset	2 310 000	3 712 815	— 1 402 815
Vuokra	1 471 668	1 441 668	+ 30 000
Lämpö	3 608 185	3 467 388	+ 140 797
Valaistus	258 150	215 155	+ 42 995
Siivoaminen	90 000	87 436	+ 2 564
Vedenkulutus	87 000	176 788	— 89 788
Puhtaanapito	52 980	55 472	— 2 492
Kaluston hankinta	5 170 000	4 721 300	+ 448 700
Kaluston kunnossapito	2 500 000	3 716 613	— 1 216 613
Painatus ja sidonta	60 000	97 251	— 37 251
Tarverahat	300 000	389 796	— 89 796
Vaatteiden pesu	185 000	361 291	— 176 291
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	35 000	40 350	— 5 350
Yleisten laitteiden kunnossapito	30 000	110 735	— 80 735
Käyttövoimaa ..	40 000	75 459	— 35 459
Autojen käyttö	2 056 000	1 684 756	+ 371 244
Vakuutusmaksut	66 000	74 201	— 8 201
Hevosten elatus	25 000	—	+ 25 000
Työkomennuskunta	2 000 000	4 080 189	— 2 080 189
Yhteensä	59 745 048	97 491 641	— 37 746 593

Avustuksena jaettiin Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle 442 500 mk, Suomen palo-
suojeluyhdistykselle 133 680 mk ja liitosalueen vapaaehtoisille palokunnille 1 499 999 mk.

Palolaitoksen tulot tilien mukaan olivat 5 569 333 mk. Erikoisesti lisääntyivät tulot
sairaankuljetuksista sairaankuljetusmaksujen huomattavan nousun vuoksi. Tulot ja-
kaantuivat seuraavasti: sairaankuljetusmaksut 3 386 677 mk, luontoisedut 772 449 mk
ja sekalaiset tulot 1 410 207 mk.

Palokunnan säätiöt. Lahjoitusvaroista sekä siten, että kaupunginvaltuusto myönsi
v. 1922 palokunnalle 10 % kertyneistä sairaankuljetusmaksuista, palokunnalle muodostui
kolme avustus- ja viihdytysrahastoa, joiden yhteinen pääoma kertomusvuoden lopussa
oli 961 826 mk. Rahastot luovutettiin joulukuun 31 p:nä 1947 rahatoimiston hoidettaviksi.

18. Huoltotoimi

Huoltolautakunnan antama kertomus¹⁾ Helsingin kaupungin yhteiskunnallisen huollon hallinnosta v. 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Huoltolautakunta jatkoi kertomusvuonna määrätietoisesti edellisinä vuosina aloitettuja pyrkimyksiään huollon saajiin kohdistuvan huoltotoiminnan saattamiseksi mahdollisimman yksilölliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi sekä toisaalta virastotyön kehittämiseksi joustavaksi ja yksinkertaiseksi. Edellisenä vuonna laitoshuollon tason ja tehokkuuden parantamiseksi ylemmille viranomaisille tehtyjen esityksien ja lausuntojen sarjaan lisättiin uusia, joista merkittävin oli ehdotus uuden hoidokkirakennuksen rakentamisesta Tervalammen työlaitokseen. Virastotyön alalla suoritetuista toimenpiteistä on mainittava lapsilisälain täytäntöönpanosta huoltolautakunnalle aiheutuneiden uusien tehtävien virastomenettelyn suunnittelu ja järjestely sekä erityisen lapsilisäkanslian perustaminen, sotilasavustuslaissa huoltolautakunnalle annettujen niinkään uusien tehtävien mukauttaminen entiseen virasto-organisaatioon, kokouspöytäkirjojen pitämässä tapahtuneet uudistukset, eräiden valtiolta perittävien korvausten menettelyyn liittyvien tehtävien siirtäminen asiamiestoimistosta huoltokanslioiden hoidettaviksi ym.

Huoltolautakunnan toimintaa koskevista säännöksistä on mainittava, että lautakunta hyväksyi maaliskuun 15 p:nä tarkoituksenmukaisiksi uusittuna Tervalammen työlaitoksen yhteydessä toimivan alkoholistihuoltolan ohjesäännön, Tervalammen työlaitoksen ja sen yhteydessä toimivan alkoholistihuoltolan järjestyssäännön sekä Tervalammen työlaitoksen ja alkoholistihuoltolan päiväjärjestyksen. Hyväksytty ohjesääntö alistettiin sosiaaliministeriön vahvistettavaksi ja ministeriö antoi vahvistuksensa huhtikuun 10 p:nä 1948 antamallaan päätöksellä. Yleisistä huoltolautakunnan toimialaan liittyvistä, kertomusvuonna annetuista lainsäännöksistä olivat tärkeimpiä mm. kesäkuun 28 p:nä annettu sisäasiainministeriön päätös siirtoväen varsinaisten huoltomenojen siirtämisestä kuntien kustannettaviksi, jolla päätöksellä sanotut menot mm. Helsingissä heinäkuun 1 p:stä lukien siirtyivät kokonaan kaupungin kannettaviksi; heinäkuun 22 p:nä annettu lapsilisälaki vastaavine täytäntöönpanoasetuksineen sekä samana päivänä annettu sotilasavustuslaki ja sotilasavustusasetus; syyskuun 23 p:nä annettu laki köyhäinhoitolain muuttamisesta; joulukuun 17 p:nä annettu laki köyhäinhoidollisesta kotipaikkaoikeudesta eräissä tapauksissa annetun lain muuttamisesta; joulukuun 23 p:nä annettu laki alkoholistilain väliaikaisesta muuttamisesta; sekä joulukuun 30 p:nä annettu asetus alkoholistin määräämisestä yleiseen alkoholistihuoltolaan. Näiden lisäksi on mainittava valtioneuvoston päätökset yleiseen alkoholistihuoltolaan määrättyjen hoidosta huoltolassa sekä heidän hoito- ja matkakustannuksistaan; irtolaisten työlaitoshoidon päiväkustannusten määrästä ja sokeanavustuslain toimeenpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, jolla viimeksi mainitulla korotettiin vakinaisena jatkuvan sokeanavustuksen vuotuista määrää; sekä sisäasiainministeriön päätökset siirtoväen huoltoavustusten korottamisesta ja vapaaseen sairaushoitoon oikeuttavien todistusten antamisoikeuden lakkauttamisesta tietyissä kunnissa. Sosiaalihuoltoa yleensä koskevista, huoltolautakunnan toimintaan välillisesti vaikuttavista säännöksistä olivat huomattavimmat uusi tapaturmavakuu-

¹⁾ Eräät kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole tähän otettu, on julkaistu Helsingin tilastollisessa vuosikirjassa.

tuslaki vastaavine asetuksineen, sotilasvammalaki täytäntöönpanoasetuksineen, laki invalidihuoltolain muuttamisesta, tuberkuloosilaki ja tuberkuloosiasetus, laki avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetun lain muuttamisesta, laki lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa vastaavine asetuksineen, laki elatusavustusten korottamisesta, asetus kuuromykkäin ammattikoulusta sekä valtioneuvoston päätökset invalidi-rahasta, äitiysavustuksen suuruuden vahvistamisesta, vähävaraisille äideille järjestetyn kesävirikistyksen valtionavusta, työntekijäin tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen korvausten korottamisesta. Vielä on lisättävä, että kansaneläkelaitos kahdesti vuoden kuluessa korotti niitä tuloajoja, joiden perusteella oikeus kansaneläkelain mukaiseen lisäeläkkeeseen määräytyy, sekä että lisäeläkkeiden määriä nostettiin niinkään kahdesti, nimittäin heinäkuun 1 p:stä 1948 ja tammikuun 1 p:stä 1949 lukien.

Yhteiskunnallisen huollon aiheuttama taloudellinen rasitus osoitti markkamääräisesti tuntuva nousua edellisestä vuodesta, mikä nousu aiheutui pääasiassa palkkojen korotuksista sekä hintojen noususta ja siitä seuranneista hoitomaksujen ja avustusten korotuksista. Suhteellisesti rasitus oli kuitenkin edelleen varsin kohtuullinen. Tämä johtui nimenomaan siitä, että kaupungin asukkaiden oli tarvis turvautua köyhäinhoitoon edellisten vuosien tavoin verrattain vähäisessä määrässä. Niinpä välittömästi avustettujen henkilöiden kokonaislukumäärä oli 8 326, mikä merkitsi 59 henkilön eli 0.7 %:n vähennystä edelliseen vuoteen verraten. Sanotusta kokonaislukumäärästä oli varsinaisten avunsaajien luku noussut 2.1 %, kun sitä vastoin tilapäistä avustusta — alle 2 500 mk:n suuruisia kotiaavustusta — saaneiden lukumäärä oli vähentynyt 19.0 %. Vuosia 1943—46 lukuunottamatta edusti välittömästi avustettujen henkilöiden kokonaisluku alhaisinta v:n 1924 jälkeen.

Viimeisen kymmenen vuoden ajalta ovat välittömästi avustettujen henkilöiden vuotuiset lukumäärät sekä heidän prosentuaalinen osuutensa kaupungin kirkonkirjoihin ja arvoa siviilirekisteriin merkitystä väestöstä seuraavat:

Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta	Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta
1939	16 053	5.1	1944	6 768	2.0
1940	16 657	5.2	1945	7 049	2.1
1941	14 424	4.5	1946	8 106	2.2
1942	9 554	2.9	1947	8 385	2.2
1943	7 672	2.3	1948	8 326	2.2

Niinkään oli huoltolautakunnan työtupiin otettujen työntekijäin määrä ja heidän yhteenlaskettujen työpäiviensä summa jatkuvasti sangen alhainen. Sitä vastoin nousivat sekä irtolais- että alkoholisti-huollossa olleitten lukumäärät korkeimpiin arvoihinsa koko irtolais- ja alkoholistilakien voimassaoloaikana. Niistä uusista huoltotoimen alaan kuuluvista tehtävistä, jotka lautakunta kertomusvuonna sai suorittaakseen lapsilisälain ja sotilasavustuslain täytäntöönpanossa, aiheutui lautakunnalle menoja ainoastaan hallintokulujen muodossa.

Huoltotoimen kustannuksista voidaan mainita, että bruttomenot nousivat edellisestä vuodesta n. 97.4 milj. mk tehden kertomusvuonna 310 402 224 mk.

A. Huoltolautakunta ja sen toiminta

I. Kokoonpano, kokoukset, kirjeenvaihto

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 12 jäsentä ja 12 lisäjäsentä; varajäseniä ja varalisjäseniä oli vastaavat määrät. Lautakunnan kokoonpano oli seuraava:

Jäsenet:

Järjestösihteeri V. Porkkala
 Insinööri F. Kreander
 Leikkaaja L. Heinonen
 Ompelija E. Tilli

Varajäsenet:

Autonasentaja E. Nurminen
 Pastori F. Fernström
 Toimitussihteeri S. Niemimaa
 Toimitsija M. Romberg

Jäsenet:

Filosofian maisteri M. Borg-Sundman
 Rovasti F. E. Lilja
 Filosofian maisteri J. Saukkonen
 Terveys sisar M. Boman
 Tullivartija S. Lindroos
 Kirjaltaja I. Mattila
 Rouva S. Saveri
 Pankinjohtaja V. Sipi

Lisäjäsenet:

Siivooja A. Syrjälahti
 Levyseppä H. Kumpulainen
 Toimittaja O. Rikberg
 Teologian tohtori V. Päivänsalo
 Varatuomari M. Olsson
 Tarkastaja M. Björklund
 Rehtori H. Blomqvist
 Tullipäälysymies A. Forsström
 Rouva A. Appelberg
 Puhtaanapitotyöntekijä E. Hintikainen
 Rouva E. Niklander
 Toimistosihiteeri M. Tamminen

Varajäsenet:

Varatuomari I. Sahlan
 Kauppatieteiden kandidaatti A. Puukari
 Toimitusjohtaja S. Saarinen
 Liittosihteeri H. Bjurström
 Tullaaja H. Enberg
 Pianoteknikko J. Virtanen
 Luennoitsija A. Rinne
 Filosofian maisteri A. Linko

Varalisäjäsenet:

Pankkivirkailija A. Lindström
 Rouva V. Pessi
 Kappaampelija L. Pyykkö
 Kansakoululääkäri E. Alho
 Huoltojohtaja R. Orava
 Ekonomi S. Visapää
 Kansakoulunjohtaja K. Saltzman
 Rouva L. Sjöblom
 Sairaanhoitajat V. Stenius
 Vaatturi G. Nyman
 Konttoristi E. Lankinen
 Filosofian maisteri O. Suominen

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Porkkala ja varapuheenjohtajana jäsen Kreander.

Valvontapiirit. Kaupunki oli köyhäinhoitoa varten jaettu 5 valvontapiiriin ja kukin kahteen alueeseen. Alueiden valvojina alla mainituissa alueissa toimivat seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet:

Ia jäsen Saveri
 IIa jäsen Boman
 IIIa jäsen Lilja
 IVa jäsen Saukkonen
 Va lisäjäsen Kumpulainen

Ib lisäjäsen Päivänsalo
 IIb lisäjäsen Hintikainen
 IIIb lisäjäsen Rikberg
 IVb lisäjäsen Niklander
 Vb jäsen Lindroos

Osastot ja jaostot. Kaupungille vahvistetun huolto-ohjesäännön mukaisesti huoltolautakunnassa jatkuvasti toimii neljä osastoa: hallinto-osasto, köyhäinhoito-osasto, irtolaishuolto-osasto ja alkoholistihuolto-osasto.

Hallinto-osastoon kuului lautakunnan puheenjohtaja Porkkala puheenjohtajana, sen varapuheenjohtaja Kreander varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä muiden kolmen osaston puheenjohtajat, nimittäin huoltotoimen toimitusjohtaja köyhäinhoito-osaston puheenjohtajan ominaisuudessa ja apulaisjohtaja Toivola irtolais- ja alkoholistihuolto-osastojen puheenjohtajan ominaisuudessa sekä jäsenet Lilja ja Mattila valittuina.

Köyhäinhoito-osastoon kuuluivat puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta sekä jäseninä köyhäinhoito-osaston jaostojen varapuheenjohtajat, nimittäin Boman, Heinonen, Lilja, Lindroos, Saveri, Saukkonen, Tilli ja Sipi, joista viimeksi mainittu osaston varapuheenjohtajana.

Huolto-ohjesäännön mukaan huoltolautakunta jakoi osaston vuoden alussa 9 jaostoon. Näistä jaostot I—VI käsittelivät kaupungin alueella oleskelevien köyhäinhoitoanomuksia ollen kullakin oma rajoitettu alueensa kaupungista hoidettavanaan, lukuunottamatta VI jaostoa, joka ratkaisi huoltolaitoksiin ottamista koskevat sekä vakinaista asuntoa vaille olevien muutakin köyhäinhoitoa koskevat anomukset katsomatta siihen, missä kaupungin osassa ja piirissä asianomainen asui. Kussakin jaostossa toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä asianomainen apulaisjohtaja viran puolesta sekä muina jäseninä kaksi lautakunnan keskuudestaan valitsemaa jäsentä, joista toinen lisäjäsenistä valittuna, nimittäin ensimmäisessä jaostossa jäsen Saveri ja lisäjäsen Päivänsalo, toisessa jaostossa jäsen Boman ja lisäjäsen Hintikainen, kolmannessa jaostossa jäsen Lilja ja lisäjäsen Rik-

berg, neljännessä jaostossa jäsen Saukkonen ja lisäjäsen Niklander, viidennessä jaostossa jäsen Lindroos ja lisäjäsen Kumpulainen sekä kuudennessa jaostossa jäsen Heinonen ja lisäjäsen Blomqvist.

Seitsemäs jaosto (ns. B-jaosto) käsitteli ulkokunnissa avustettujen helsinkiläisten korvausasioita koskevat tehtävät ja kuuluivat siihen puheenjohtajana toinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Tilli ja jäsenenä lisäjäsen Björklund.

Kahdeksas jaosto päätti asioista, jotka koskivat täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuunottoa sekä sen käyttämistä hoidon korvaamiseen, ja kuuluivat siihen puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta määrättyä sekä varapuheenjohtajana jäsen Sipi ja jäsenenä lisäjäsen Olsson.

Yhdeksäs jaosto käsitteli kodinperustamislain mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat tehtävät ja kuuluivat siihen puheenjohtajana ensimmäinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Borg-Sundman ja jäsenenä jäsen Mattila.

Lokakuun 1 p:nä voimaan tulleen lapsilisälain edellyttämiä asioita käsittelemään asetettuun jaostoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola viran puolesta määrättyä sekä valittuina jäsenet Sipi ja Mattila.

Irtolaishuolto-osastoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola viran puolesta määrättyä sekä valittuina jäsenet Boman ja Saukkonen, edellinen varapuheenjohtajana, ja lautakunnan lisäjäsenet Syrjälähti ja Tamminen. Irtolaishuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä ja yleisvalvojina ovat toimineet lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Boman, Saukkonen, Syrjälähti ja Tamminen.

Alkoholistihuolto-osastoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola viran puolesta määrättyä sekä jäseninä lautakunnan jäsenet Sipi ja Lindroos, edellinen varapuheenjohtajana, ja lisäjäsenet Niklander ja Appelberg. Alkoholistihuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä, jossa yleisvalvojina toimivat lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Sipi, Lindroos, Niklander ja Appelberg.

Osastojaon ulkopuolella toimivaan siirtoväen huoltotoimikuntaan kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola, jäseninä varalisäjäsen Orava sekä siirtoväen edustajana valittu kansakoulunopettaja H. Koivu.

Huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten johtokuntiin kuuluivat seuraavat henkilöt: kunnalliskodin johtokuntaan puheenjohtajana Lilja, varapuheenjohtajana Heinonen ja jäsenenä Blomqvist sekä varalla Puukari, Niemimaa ja Saltzman;

Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan puheenjohtajana Mattila, varapuheenjohtajana Borg-Sundman ja jäsenenä Orava sekä varalla Virtanen, Sahlan ja Olsson; sekä työtupien johtokuntaan puheenjohtajana Kreander, varapuheenjohtajana Tilli sekä jäseninä Saveri, Visapää ja Forsström.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa, hallinto-osastossa sekä köyhäinhoito-, irtolais- ja alkoholistihuolto-osastoissa oli kaupunginhallituksen jäsen J. Kivistö. Jaostoissa ja huoltolaitosten johtokunnissa edustivat kaupunginhallitusta seuraavat vuosijäsenet: jaostossa, joka päättää täyden köyhäinhoidon varaan joutuneiden omaisuuden haltuunottoa ja sen käyttämistä hoidon korvaamiseen koskevat asiat, kunnalliskodin johtokunnassa ja huoltolautakunnan työtupien johtokunnassa kunnallisneuvos M. Hannula sekä Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa rahatoimenjohtaja E. von Frenckell.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 11 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 81 asiaa. ¹⁾ Hallinto-osasto kokoontui 11 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 189 asiaa. Köyhäinhoito-osastolla ei ollut yhtään kokousta. Köyhäinhoito-osaston eri jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Pykälien luku ¹⁾	Jaosto	Kokouksia	Pykälien luku
I	14	59	VI	15	133
II	12	67	B-jaosto	5	7
III	22	96	Omaisuusjaosto	8	140
IV	21	121	Kodinperustamisjaosto	26	855
V	11	38	Lapsilisäjaosto	16	17

¹⁾ Käsiteltyjen asioiden lukumääriä koskevat numerotiedot eivät ole verrannollisia aikaisempiin vuosiin, koska rationalisointitarkoituksessa samankaltaiset asiat on vuoden alusta lukien ryhmitelty samoihin pykäliin, kun sitä vastoin aikaisemmin kukin asia muodosti oman pykälänsä.

Irtolaishuolto-osasto piti 25 kokousta, joissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli yhteensä 274. Alkoholistihuolto-osastolla oli 29 kokousta ja vastaava pöytäkirjojen pykäläluku oli 473. Siirtoväen huoltotoimikunta kokoontui 11 kertaa käsiteltyjen asioiden muodostaessa 26 pykälää. Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunta kokoontui 12 kokoukseen käsitellen niissä 218 asiaa. Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 14 kokousta ja niissä pykäläiä yhteensä 145. Työtupien johtokunta kokoontui 10 kertaa käsitellen 140 asiaa.

Kirjeenvaihto. Huoltolautakunta ja koko sen alainen huoltovirasto lähettivät kertomusvuonna yhteensä 38 911 kirjelmää. Saapuneita kirjelmiä oli kaikkiaan 22 929. Näihin lukuihin ei sisälly lautakunnan alaisten huoltolaitosten kirjeenvaihto.

II. Tärkeimmät päätökset

Lapsilisälain toimeenpano. Heinäkuun 22 p:nä säädetyn ja lokakuun 1 p:nä voimaan tulleen lapsilisälain toimeenpanon tultua annetuksi huoltolautakunnan tehtäväksi lautakunta päätti ¹⁾ asettaa erityisen lapsilisäjaoston käsittelemään lapsilisäasioita niissä tapauksissa, joita lapsilisälain 8 §:n 2 momentin nojalla ei voida siirtää lautakunnan alaisen viranhaltijan päätettäväksi, sekä nimetä ne viranhaltijat, jotka määrätään lapsilisälain 8 §:n 2 momentin nojalla käyttämään huoltolautakunnan päätösvaltaa sanotussa lainkohdassa tarkoitetuissa asioissa. Samalla huoltolautakunta päätti lapsilisäasioiden hoitamiseksi perustaa lapsilisäkanslian, joka sijoitettiin Helsinginkadun taloon n:o 24.

Sotilasavustuslain toimeenpano. Kun heinäkuun 22 p:nä annetussa ja lokakuun 1 p:nä voimaan tullessa sotilasavustuslaissa säädetty asevelvollisten omaisten huoltotoiminta asianomaisen palveluksen aikana oli keskitetty huoltolautakunnan toimeenpantavaksi, päätti ²⁾ lautakunta mukauttaa sanotun avustustoiminnan suorittamisen lautakunnan ja huoltoviraston entiseen organisaatioon siten, että avustuksista päättäminen tuli köyhäinhoito-osaston jaostojen tehtäväksi ja käytännöllisistä toimenpiteistä huolehtiminen olemassa olevien huoltokanslioiden huoleksi.

Kotiaavustusten suuruus. Avohuollossa olevien köyhäinhoidon avunsaajien ravitsemustason pysyttämiseksi kohtuullisena hintatason ja kulutusolosuhteiden muuttuessa teki huoltolautakunta kertomusvuoden aikana seuraavat päätökset.

Sen johdosta että valtioneuvoston päätökseen nojautuva maidon ja ravintorasvojen hinnanalennusjärjestelmä, joka oli koskenut suurinta osaa avustuksensaajistakin, lokakuun 1 p:stä lukien lakkautettiin, päätti ³⁾ lautakunta että voimassa oleviin v:n 1947 vuosikertomuksessa tarkemmin selostettuihin perusavustuseriin oli lokakuun alusta lukien lisättävä alennuksia vastaavat kuukausittaiset lisäerät seuraavasti: alle 2 vuotiaalle lapselle 400 mk, v. 1929 tai sen jälkeen syntyneelle 2 vuotta täyttäneelle 270 mk, raskaalle tai imettävälle naiselle 300 mk, pysyvästi työkyvyttömänä pidettävälle sairaalle 300 mk, 65 vuotta täyttäneelle henkilölle 100 mk sekä perhelisää saavalle äidille 100 mk.

Samalla päätettiin myös tehdä avunsaajien puhtaus-, pesu- ym. menoihin myönnettäviin ns. käyttövaroihin lisäykset hintojen nousua vastaavasti.

Kun elintarvikkeiden säännöstelyn rakenteessa oli tapahtunut useita muutoksia eräiden tarvikkeiden tultua vapautetuiksi säännöstelystä ja eräiden toisten tarvikkeiden tultua määriltään tuntuvasti lisätyiksi, mitkä seikat yhdessä elintarviketilanteen yleisen parantumisen kanssa olivat aiheuttaneet melkoisia muutoksia kuluttajaperheiden elintarvikkeiden kulutuksen rakenteessa, suoritettiin huoltovirastossa perusteellinen tutkimus ravintoavustussuunnitelmien uudelleen määräämistä varten. Tutkimuksen perusteella huoltolautakunta päätti ⁴⁾ määrätä kuukautisten ravintoavustusten perusnormit joulukuun 1 p:stä lukien seuraaviksi: kotona aterioivien, perheessä olevien 0—3 vuotiaiden lasten 750 mk:ksi, 4—6 vuotiaiden 1 000 mk:ksi, 7—10 vuotiaiden 1 250 mk:ksi, 11—15 vuotiaiden 1 500 mk:ksi ja yli 16 vuotiaiden 1 800 mk:ksi sekä yli 16 vuotiaiden yksinäisten henkilöiden 1 900 mk:ksi. Ulkona aterioivien ravintoavustussuunnitelma vahvistettiin 85 mk:ksi päivässä. Näiden normien soveltamisesta päätettiin samalla:

a) että norveja voidaan kussakin yksityistapauksessa tositarpeen mukaan lisätä sai-

¹⁾ Huoltol. 30 p. elok. 60 §. — ²⁾ S:n 18 p. lokak. 71 §. — ³⁾ S:n 18 p. lokak. 69 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. marrask. 76 §.

rauden, raskaudentilan tai muiden niihin verrattavien, avustusehdotuksessa perusteltavien syiden nojalla, jolloin raskaudentila-, imettämis- ja sairaustapauksissa lisäavustukset on määrättävä niin suuriksi, että ne vastaavat kansanhuoltoviranomaisten antamien lisäannosten kustannuksia;

b) että vahvistettuja normeja vastaavia avustuseriä on vähennettävä avustettavan ja hänen elätettävinaan olevien perheenjäsentensä mahdollisten ansiotulojen määrällä, kun kuukausiansiosta ensin on asianomaisen jaoston harkinnan mukaan vähennetty 400—600 mk;

c) että huoltokansliat oikeutetaan ilman asianomaisen jaoston päätöstä korottamaan siihen mennessä myönnettyjä vakinaisia avustuksia niin, että ne eri asianhaarat huomioonottaen tulevat vastaamaan nyt vahvistettuja normeja; sekä

d) että toimitusjohtaja oikeutetaan elintarvikkeiden hintojen kohoamisen perusteella antamaan ohjeita normien soveltamisesta ja tarkistamisesta, jolloin vertailuperusteena on käytettävä marraskuun 1948 ravintoindeksiä.

Lopuksi on mainittava muuan lautakunnan päätös, joka välillisesti merkitsi avohuollossa olevien avunsaajien olojen parantamista. Ottaen huomioon heinäkuun 22 p:nä säädetyn lapsilisälain hengen ja tarkoituksen lautakunta periaatteessa päätti ¹⁾, ettei lapsilisää oteta tulona huomioon avunsaajien normaalisia huoltoavustuksia määrättäessä, vaan saavat avunsaajaperheet näissä tapauksissa vähentämättöminä täysin määrin käyttää lapsilisät lasten hoidon ja kasvatuksen aiheuttamiin kustannuksiin. Sen sijaan lasten erikoistarpeisiin avustusta anottaessa, mikäli niitä voidaan pitää elintason kohottamiseen tähtävinä, voidaan avustuseriä harkittaessa kohtuullisessa määrässä ottaa huomioon myös lapsilisät.

Eräiden lääkeaineiden myöntäminen köyhäinhuoltona. Ottaen huomioon ne tulokset, joita asiantuntijain lausuntojen mukaan oli saavutettu käytettäessä streptomysiiniä eräiden tuberkuloosilajien hoidossa, ja ne edut, jotka voitiin saavuttaa mm. sairaalahoitopäivien vähenemisen muodossa sanottua lääkettä käytettäessä, huoltolautakunta päätti ²⁾ periaatteessa, että köyhäinhuolto-osaston jaostot voivat myöntää maksusitoumuksia streptomysinhoidon hankkimiseen siinä tapauksessa, että kaksi päällikkölääkärin asemassa olevaa kaupungin virkalääkäriä puoltaa streptomysinhoidon antamista. Sanotut päätökset oli kuitenkin ennen täytäntöönpanoa ilmoitettava huoltotoimen toimitusjohtajalle mahdollista huolto-ohjesäännön 10 §:n 2 mom:n edellyttämää alistamista varten.

Kunnalliskodin hoitopäivämaksut. Kunnalliskodin edellisen vuoden tilinpäätöksen osoittamien todellisten nettomenojen perusteella huoltolautakunta vahvisti ³⁾ v:n 1948 perimistöiminnassa noudatettaviksi hoitopäivämaksuiksi 170 mk ulkokuntalaisten hoidosta ja ns. valtion tapauksissa sekä 60 mk Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien henkilöiden hoidosta.

Utteruusrahat kunnalliskodissa. Kun työhön osallistuville kunnalliskodin hoidokeille kuukausittain myönnettävien ahkeruusrahojen edellisenä vuonna vahvistettu enimmäismäärä 500 mk oli hoidokkien yleisimmin käyttämien tarvikkeiden hintojen nousun vuoksi käynyt riittämättömäksi, huoltolautakunta päätti ⁴⁾ korottaa sanotun enimmäismäärän 1 000 mk:aan kuukaudessa syyskuun 1 p:stä lukien. Täysi utteruusraha oli kuitenkin maksettava vain työkykyisille ja ammatitaidon omaaville, mutta muille suhteessa heidän työsuorituksiinsa.

Kunnalliskodin hoidokkien käyttövarat. Koska se 500 mk:n suuruinen rahamäärä, jonka kunnalliskotiin saapuvat uudet hoidokit saivat omista varoistaan pitää hallussaan omaa käyttöönsä varten, oli hintatason muutosten vuoksi käynyt kohtuuttoman pieneksi, huoltolautakunta päätti ⁵⁾ korottaa summan 1 000 mk:aan.

Kunnalliskodin hoidokkien lomamääräykset. Huoltolautakunta päätti ⁶⁾ muuttaa tammikuun 31 p:nä 1938 vahvistetun kunnalliskodin järjestyssäännön 10 §:n, joka sisältää määräykset lomien myöntämisestä hoidokeille, seuraavaan loman saantia helpottavaan uuteen muotoon:

»Loma haluavan hoidokin tulee ilmoittautua osastonhoitajattarelle, joka voi myöntää loman, ellei lomakieltoa tai muuta perusteltua estettä ole. Jos loma on myönnetty,

¹⁾ Huoltol. 8 p. marrask. 75 §. — ²⁾ S:n 8 p. marrask. 77 §. — ³⁾ S:n 26 p. helmik. 13 §. — ⁴⁾ S:n 6 p. elok. 49 §. — ⁵⁾ S:n 2 p. tammik. 5 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. lokak. 68 §.

saa hoidokki lomakirjan, johon on merkitty loma-ajan pituus. Lomakirja on lomalta palattua jätettävä takaisin osastonhoitajattarelle.

Jos osastonhoitajatar kieltää pyydetyn loman, on hänen alistettava kielteinen päätöksensä johtajan harkittavaksi.

Hoidokin anomuksen päästä kokonaan pois laitoksesta ratkaisee laitoksen johtokunta, jolle asian esittelee laitoksen johtaja».

Tervalammen alkoholistihuoltolan ohje- ja järjestyssäännöt sekä Tervalammen työlaitoksen ja alkoholistihuoltolan päiväjärjestys. Tervalammen työlaitoksen yhteyteen v. 1947 perustetussa väliaikaisessa alkoholistihuoltola-osastossa oli sisäisissä järjestelyissä noudatettu valtion alkoholistihuoltoloiden malliohjesääntöä ja Tervalammen työlaitoksen järjestyssääntöä. Malliohjesääntö sisälsi kuitenkin määräyksiä, jotka olivat ristiriidassa Helsingin kaupungin viranhaltijain johtosäännön kanssa, järjestyssääntö ei ollut yhdenmukainen muiden työlaitosten yhteisen järjestyssäännön kanssa ja päiväjärjestys oli käynyt epätarkoituksenmukaiseksi alkoholistihuoltolaosaston perustamisen jälkeen. Tämän vuoksi huoltolautakunta päätti ¹⁾ hyväksyä tarkoituksenmukaisiksi uusittuina

1) Tervalammen työlaitoksen yhteydessä toimivan alkoholistihuoltolan ohjesäännön,

2) Tervalammen työlaitoksen ja sen yhteydessä toimivan alkoholistihuoltolan järjestyssäännön; sekä

3) Tervalammen työlaitoksen ja alkoholistihuoltolan päiväjärjestyksen.

Hyväksytyt ohjesäännön sosiaaliministeriö vahvisti huhtikuun 10 p:nä. Järjestyssääntö ja päiväjärjestys määrättiin astumaan voimaan huhtikuun 1 p:nä.

Työtulospisteen raha-arvo Tervalammen työlaitoksessa. Työlaitosten keskusliiton suosituksen johdosta hallinto-osasto korotti ²⁾ tammikuun 1 p:stä 1949 lukien työtulospisteen raha-arvon 30 mk:ksi ja elatuskustannusten raha-arvon 150 mk:ksi päivältä.

Perimistöimienpiteiden tehostaminen. Sodan päättymisen jälkeen oli Helsingissä todettu, että tapaukset, joissa perheen huoltajat laiminlöivät perheensä elatuksen joko muuttaen pois kotoaan tuntemattomiin tai avioerotapauksissa jättämällä vaimolle ja lapsille maksettaviksi määrättyt elatusavut suorittamatta, olivat suuresti lisääntyneet. Tästä oli ollut seurauksena, että hylätyt perheet olivat usein joutuneet turvautumaan huoltolautakunnan avustuksiin. Kun oli osoittautunut, että sanotunlaisten elatusvelvollisten saattaminen korvaamaan perheittensä köyhäinhoidosta aiheutuneet kustannukset oli tavanomaisin menetelmin mahdotonta, koska he muuttelemalla paikkakunnalta toiselle pysyivät viranomaisten saavuttamattomissa, päätti ³⁾ huoltolautakunta asian periaatteellisen tärkeyden huomioonottaen, että sellaisten perheensä elatuksen laiminlyöneiden miesten, joiden perheiden oli ollut turvaututtava köyhäinhoitoon, etsimiseksi julkaistaisiin virallisessa lehdessä köyhäinhoidon korvausta ja työvelvollisten työlaitokseen toimittamista koskevan vaatimuksen tiedoksiannosta sekä työvelvollista koskevasta etsintäkuulutuksesta marraskuun 3 p:nä 1933 annetussa asetuksessa tarkoitettut asiakirjat sekä ryhdyttäisiin muihinkin samassa asetuksessa edellytettyihin toimenpiteisiin.

Keuhkotuberkuloottisten huollettavien kansaneläke. Kansaneläkelain 104 §:n nojalla on Helsingissä kansaneläke maksettu huoltolautakunnalle mm. niissä tapauksissa, jolloin kyseistä eläkettä nauttiva varaton henkilö on joutunut huoltolautakunnan maksusitoumuksella hoidettavaksi tuberkuloosisairaalaan tai -parantolaan. Tällaisissa tapauksissa oli huoltolautakunnassa asianomaisen jaoston päätöksellä luovutettu huollettavan henkilökohtaiseen käyttöön kuukausittain määrätty osa eläkkeestä, mikä osa viimeksi oli ollut 500 mk kuukaudessa eli noin kolmannes eläkkeestä, kun sitä vastoin muu osa oli käytetty huoltokustannusten korvaamiseen. Näistä järjestelyistä oli ollut seurauksena sellainen epäkohta, että kyseiset henkilöt olivat joutuneet huonompaan asemaan kuin ne vähävaraiset, joille sairaalasta oli saatu järjestymään vapaapaikka ja jotka tällöin saavat vapaasti itse määrätä kansaneläkkeestään, koska huoltolautakunnalla ei ole mitään oikeutta vapaapaikalla olevan kansaneläkkeeseen. Ottaen huomioon, että vapaapaikalle määrääminen käytännöllisistä syistä usein oli sattumanvaraista ja että osa varattomistakin pääsi vapaapaikalle sekä että asialla lisäksi oli taudin laatuun katsoen

¹⁾ Huoltol. 15 p. maalisk. 22—24 §. — ²⁾ Hallinto-os. 29 p. jouluk. 189 §. — ³⁾ Huoltol. 2 p. tammik. 6 §.

merkitystä mielialaan ja paranemiseen, huoltolautakunta päätti ¹⁾, että heinäkuun 1 p:stä lähtien keuhkotuberkuloottisten kansaneläke jätetään asianomaisen käyttöön siinäkin tapauksessa, että hänestä on annettu tuberkuloosisairaalle tai -parantolalle maksusitoumus, kuitenkin ehdoin että huollettavalla on köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus Helsingissä ja etteivät asianomaisen elämäntavat anna aiheutta epäillä, että eläkettä tul-taisiin väärinkäyttämään.

Lautakunnan ja kaupungin edustajat erinäisissä tehtävissä. Huoltolautakunta valitsi ²⁾ edustajakseen tilapäismajoitusolojen parantamista selvittelevään kaupunginhallituksen asettamaan komiteaan huoltotoimen toimitusjohtajan A. Asteljoen ja varaedustajakseen apulaisjohtaja O. Toivolan; hallinto-osasto valitsi ³⁾ niiden 15 yhdistyksen ja järjestön valvojiksi, joille kaupunginhallitus oli yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahaa myöntänyt avustuksia, vastaavan lukumäärän lautakunnan jäseniä ja lisäjäseniä; hallinto-osasto valitsi ⁴⁾ huoltolautakunnan edustajaksi Helsingin vapaan huollon keskuksen v:ksi 1949 huoltotoimen toimitusjohtajan A. Asteljoen ja varaedustajaksi apulaisjohtaja H. Lindroosin. Tässä yhteydessä mainittakoon myös, että kaupunginvaltuusto oli lokakuun 27 p:nä valinnut Uudenmaan työlaitosliiton liittovaltuustoon tammikuun 1 p:nä 1949 alkavaksi kolmivuotiskaudeksi kaupungin varsinai-seksi edustajaksi huoltotoimen toimitusjohtajan A. Asteljoen ja varaedustajaksi apulais-johtaja O. Toivolan.

III. Esitykset

Sosiaaliministeriölle lautakunta teki esityksen ⁵⁾, että sosiaaliministeriö ryhtyisi sel-lisiin toimenpiteisiin, ettei vaarallisia alkoholisteja eikä irtolaisia, ainakaan ensikerta-laisia, vastaisuudessa säilytettäisi asian käsittelyvaiheen aikana vankilassa, vaan että lääninhallituksen ryhtyessä asiaa käsittelemään heidät määrättäisiin välittömästi siir-rettäviksi asianomaisiin laitoksiin odottamaan lääninhallituksen lopullista päätöstä.

Kaupunginhallitukselle lautakunta tai sen hallinto-osasto tekivät seuraavat tärkeim-mät esitykset:

esitys, että viipymättä ryhdyttäisiin toimenpiteisiin Helsingin satama-alueiden eristä-miseksi siten, etteivät asiaankuulumattomat ja varsinkaan irtolaisnaiset olisi tilaisuudessa käymään satamissa olevissa aluksissa ⁶⁾;

esitys kunnalliskodin laajennussuunnitelman toteuttamisen ottamisesta kiireellisesti käsiteltäväksi huoltolautakunnan joulukuun 3 p:nä 1947 tekemän esityksen ja huolto-laitoskomitean ehdotusten pohjalta ⁷⁾;

esitys, että kunnalliskodin sikala- ja maanviljelystoiminta lakkautettaisiin syyskuun 1 p:ään mennessä, kuitenkin niin, että laitoksen kolmen hevosen elättämistä varten jat-kettaisiin rehunviljelystä n. 7 ha:n alueella ⁸⁾;

esitys potilashissin rakentamisesta kunnalliskodin sairasosastorakennukseen paari-potilaiden ja ruumiiden kuljettamista varten sekä tarvittavan määrärahan varaamisesta v:n 1948 lisämenoarvioon ⁹⁾;

esitys, että Tervalammen työlaitokseen, entisen hoitopaikkojen luvun käytyä lisään-tyneen työlaitohoidon tarpeen vuoksi riittämättömiksi, rakennettaisiin väliaikainen hoidokkirakennus 58—60 hoidokille, minkä rakennuspiirustusten ja kustannusarvion laatiminen annettaisiin talorakennusosaston tehtäväksi sekä kustannusarvion edellyt-tämä määräraha merkittäisiin v:n 1949 talousarvioon ¹⁰⁾; sekä

esitykset Kaupunkiliiton kultaisen ansiomerkin myöntämisestä 30 vuoden uskollisesta palveluksesta huoltoviraston viranhaltijoille apulaisjohtaja H. Lindroosille, kanslianhoi-taja E. Hartikaiselle, kanslianhoitaja V. Paulinille, toimistoapulaiselle N. Johanssonille ja ylijärjestysmies H. Liimataiselle, kunnalliskodin viranhaltijoille johtaja H. Vaahter-linnalle, konemestari K. Lehtiniemelle ja osastonhoitajat T. Tarvaiselle sekä työtupien viranhaltijalle työtuvanhoitaja I. Allénille, niinkään kultaisen ansiomerkin myöntämi-sestä eläkkeelle siirtyville, pitkäaikaisesti ja nuhteettomasti palvelleille kunnallis-kodin viranhaltijoille vartija A. Johanssonille ja käsityönohjaaja V. Salmelle

¹⁾ Huoltol. 26 p. huhtik. 37 §. — ²⁾ S:n 26 p. huhtik. 29 §. — ³⁾ Hallinto-os. 19 p. kesäk. 77 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. jouluk. 157 §. — ⁵⁾ Huoltol. 6 p. elok. 48 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. helmik. 14 §. — ⁷⁾ S:n 30 p. elok. 61 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. maalisk. 20 §. — ⁹⁾ Hallinto-os. 13 p. toukok. 71 §. — ¹⁰⁾ Huoltol. 9 p. kesäk. 45 §.

sekä hopeisen ansiomerkin myöntämisestä kunnalliskodin pesuapulaiselle M. Hiedalle¹⁾

Näiden lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle esityksiä eräiden virkojen uudelleenjärjestelystä, tilapäisestä työvoimasta, määrärahoja koskevia esityksiä sekä vähäisempiä juoksevia virastoasioita koskevia esityksiä.

IV. Lausunnot

Vuoden kuluessa lautakunta antoi eri viranomaisille lukuisia siltä pyydettyjä lausuntoja. Osan lausuntopyynnöistä käsitteli huoltolautakunta, osan lautakunnan hallinto-osasto, minkä lisäksi useihin annettuihin lausuntoihin liittyi huoltolautakunnan alaisten laitosten johtokunnilta vaaditut lausunnot. Tärkeimmistä lausunnoista mainittakoon seuraavat kaupunginhallitukselle annetut.

Vanhainkodin paikkakysymys. Kuten v:n 1947 toimintakertomuksesta kävi selville yhtyi huoltolautakunta aikanaan ns. huoltolaitoskomitean esityksiin, että Käpylän kunnalliskodin välittömään läheisyyteen rakennettaisiin n. 600—700 paikkaa käsittävä, kunnalliskodin osastona toimiva vanhainkoti, jota varten Koskelantien kaakkoispuolelta varattaisiin esityksissä määritelty alue. Sittenmin oli ilmennyt, että osittain samalle alueelle oli suunniteltu rakennettavaksi suuri raitiotie- ja omnibusvaunujen halli ja että asiassa pyrittiin sellaiseen ratkaisuun, että osa huoltolautakunnan ehdottamasta alueesta olisi varattava vanhainkodille ja osa raitioteiden hallille. Rahatoimenjohtajan suullisesti pyydettyä kaupunginhallituksen puolesta huoltolautakunnalta kiireellisesti lausuntoa asiasta huoltolautakunta päätti²⁾ lausunnossaan ilmoittaa pysyvänsä aikaisemmassa, koko ehdotetun alueen luovuttamista vanhainkodille koskevassa esityksessään. Asiasta pidettiin sittemmin syyskuun 24 p:nä huoltolautakunnan ja liikennelaitoksen lautakunnan edustajien yhteinen informaatioluontoinen neuvottelukokous, jonka jälkeen huoltolautakunta, kaupunginhallituksen pyydettyä siltä lokakuun 5 p:lle päivätyllä lähetteellään lausuntoa raitiotiehallien paikkakysymyksestä, saattoi lausunnossaan³⁾ ilmoittaa, ettei sillä ollut huomauttamista ehdotettua paikkaa vastaan, varsinkin kun alueelle tulisi rakennettavaksi yksinomaan raitiovaunuhalli. Samalla lautakunta esitti toivomuksen vanhainkotosaston paikkakysymyksen ja rakentamisen kiireellisen ratkaisemisen välttämättömyydestä.

Kunnalliskodin vanhusten viihtyisyys. Kaupunginkanslia pyysi lokakuun 11 p:lle päivätyllä lähetteellään huoltolautakunnan lausuntoa kaupunginvaltuutettujen V. Päivänsalon ym. tekemästä valtuustoaloitteesta, joka koski vanhusten viihtyisyyden lisäämistä ja vanhusten viihtyisyyden ja aseman turvaamista kaupungissa yleensäkin. Huoltolautakunta käsitteli⁴⁾ asiaa kahdessa eri kokouksessaan pyytäen asiasta myös kunnalliskodin johtokunnan lausunnon. Antamassaan lausunnossa lautakunta totesi, että perussyyinä kunnalliskodin epävihtyisyyteen oli sen rakennusten vanhanaikaisuus ja epätarkoituksenmukaisuus sekä tilanpuute, jotka tekivät mahdottomaksi hoidokkien ryhmittelyn asianmukaisella tavalla, mistä johtuviin epäkohtiin ei ollut mahdollista saada lopullista parannusta ennen uuden vanhainkotosaston rakentamista ja koko laitosten uudistamista. Lausunnossa kiinnitettiin huomiota kaikkiaan seuraaviin viiteen eri pääkohtaan, joiden kohdalla parannukset olivat tarpeellisia ja joiden osalta oli jo ryhdyttykin kaikkiin käytettävissä oleviin toimenpiteisiin epäkohtien poistamiseksi: hoidokkientarkoituksenmukainen ryhmittely osastoille ja huoneisiin, henkilökohtaisen vapauden lisääminen kunnalliskodissa ja vaatetuksen parantaminen sekä laitoksen liinavaatetilanteen parantaminen ja kunnalliskodin ruokataloudessa todetut epäkohdat. Edelleen mainittiin hoidokkien viihtyisyyden lisäämiseen tähtäävät toimenpiteet.

Lautakunta huomautti samalla siitä, että useimpien näiden pääkohtien kohdalla suunniteltujen parannusten toteuttaminen riippui taloudellisista mahdollisuuksista, ja oli lautakunta tehnytkin sekä talousarvioesityksissään että muissa esityksissään useita määrärahojen myöntämistä koskevia ehdotuksia.

Työtupien huoneistotilat. Tammikuun 21 p:lle päivätyllä lähetteellään pyysi kaupunginkanslia lausuntoa eräiden työtupien huoneistotilojen luovuttamisesta elintarvikekeskuksen laajentamista varten. Kun ehdotettu suunnitelma näytti mm. tekevän mahdottomaksi ruokatarjoilun jatkamisen entiseen tapaan työtupien hoidokeille sekä tulevan

¹⁾ Hallinto-os. 2 p. helmik. 16 §, 6 p. elok. 101 § ja 1 p. lokak. 133 §. — ²⁾ Huoltol. 26 p. toukok. 40 §. — ³⁾ S:n 18 p. lokak. 65 §. — ⁴⁾ S:n 18 p. lokak. 67 § ja 8 p. marrask. 74 §.

suuresti vaikeuttamaan työtupien myymälän toimintaa, huoltolautakunta ilmoitti ¹⁾ asettuvansa vastustamaan muutoksia esitettyjen suunnitelmien mukaisina.

Uudenmaan työlaitosliiton tarjous. Uudenmaan työlaitoksen liittohallitus oli marraskuun 16 p:nä ilmoittanut kaupunginvaltuustolle tarjoavansa yhteensä 10 lisähoitopaikkaa Uudenmaan työlaitoksessa jäsenkuntien ostettavaksi 400 000 mk:n yksikköhinnasta. Huoltolautakunnan hallinto-osasto ilmoitti ²⁾ kaupunginhallituksen asiassa tekemän lausuntopyynnön johdosta kantanaan, ettei kaupungilla ollut syytä lunastaa tarjottuja paikkoja lunastushinnan korkeuden vuoksi ja koska kaupungille oli edullisempaa tyydyttää työlaitospaikkatarpeensa rakentamalla Tervalammen työlaitos riittävän suureksi.

Katajanokan kalliosuojan majoipaikka. Kaupunginkanslia pyysi tammikuun 19 p:lle päivätyllä lähetteellään huoltolautakunnan lausuntoa terveydenhoitolautakunnan ja poliisilaitoksen aloitteista, joissa esitettiin, että Katajanokan kalliosuojassa oleva työttömien merimiesten ja muiden asunnottomien miesten tilapäismajoituspaikka otettaisiin kaupungin hallintaan lähinnä huoltolautakunnan alaiseksi sosiaaliseksi huoltolaitokseksi. Aloite oli johtunut siitä, että sanotussa Koulumatkailutoimisto oy:n hoitamassa majoipaikassa oli esiintynyt jatkuvia vakaviakin järjestyshäiriöitä, minkä vuoksi toimiston erivapaus majoipaikan pitoon oli ehdotettu lopetettavaksi. Huoltolautakunnan hallinto-osasto ilmoitti yksityiskohtaisesti perustellussa lausunnossaan ³⁾ vastustavansa majoipaikan ottamista kaupungin hallintaan, mutta sen tarpeen yhä jatkuessa puoltavansa sen hoidon jättämistä entiselle hoitajatoimistolle mahdollisesti asetettavin erinäisin ehdoin sekä mahdollisen kaupungin taloudellisen tuen varassa.

Viljelyspalstatoiminnan lopettaminen. Kun v. 1934 aloitettu, erillisen viljelyspalstatoimikunnan alaisena tapahtuva viljelyspalstatoiminta oli muuttuneiden olosuhteiden vuoksi käynyt tarpeettomaksi ja sitä hyväkseen käyttävien perheiden luku sangen vähäiseksi, oli viljelyspalstatoimikunta ehdottanut toiminnan lopetettavaksi v:n 1948 alusta lukien. Kaupunginkanslian pyydettyä helmikuun 27 p:lle päivätyllä lähetteellään asiasta huoltolautakunnan lausuntoa huoltolautakunta ilmoitti ⁴⁾ yhtyvänsä lopettamishdotukseen, kuitenkin sillä ehdolla, että halukkaille avunsaajille ja muillekin huoltolautakunnan suosittelemille varattomille henkilöille annettaisiin kiinteistötoimiston hoitaman palstaviljelytoiminnan puitteissa viljelyspalstat vuokravapaasti.

Raittiuslautakunnan perustaminen. Huhtikuun 16 p:lle päivätyllä lähetteellään kaupunginhallitus pyysi lausuntoa kaupunginvaltuuston maaliskuun 31 p:nä käsittelemästä kysymyksestä raittiusvalistuslautakunnan muuttamisesta raittiuslautakunnaksi. Lausunnossaan huoltolautakunta, viitaten mm. raittiuslautakunnan merkitykseen huoltotyönkin kannalta tärkeän ehkäisevän raittius työn alalla, puolsi ⁵⁾ raittiuslautakunnan asettamista ja esitti, että sille annettaisiin raittiuslautakuntien malliohjesäännössä mainitut tehtävät kuitenkin sellaisin rajoituksin, että eräissä tärkeimmissä väkijuomapolitiittisissa kysymyksissä lautakunnan esitykset voitaisiin määrätä alistettaviksi kaupunginhallituksen tutkittaviksi.

Virkasääntökomitean mietintö. Huoltolautakunta antoi ⁶⁾ kaupunginkanslian huhtikuun 12 p:lle päivätyyn lähetteen johdosta lausunnon virkasääntökomitean välimietinnöstä tehden lausunnossaan mm. ehdotuksen, että loka—toukokuun aikana nautittuun vuosilomaan liittyisi oikeus saada 3 vuorokauden lisäloma viikkoa kohden. Myöhemmin antoi ⁷⁾ hallinto-osasto virkasääntökomitealle sen syyskuun 2 p:lle päivätyssä kirjeessään pyytämän lausunnon komitean mietinnöstä, tehden huomautuksia mm. sääntöpalkkaisten virkojen täyttämistä, ikäkorotusten myöntämisyjärjestystä, ylityökorvauksia ym. koskevien mietinnön kohtien johdosta.

Vapaiden huoltojärjestöjen avustusanomukset. Eri järjestöjen avustusanomuksista antoi huoltolautakunta tai sen hallinto-osasto kaupunginhallitukselle seuraavat lausunnot: Helsingin vapaan huollon keskuksen anomuksesta saada 1 milj. mk:n suuruinen avustus juokseviin hallintomenoihinsa ⁸⁾; Oulunkylän vapaan huollon keskuksen anomuksesta saada apurahaa 40 000 mk sellaisiin juokseviin menoihinsa, joita ei voida suorittaa varsinaisilla avustusvaroilla ⁹⁾; Kansanavun Helsingin paikallistoimikunnan anomuksesta saada 1 milj. mk:n suuruinen avustus hallintomenoihinsa ¹⁰⁾; viidentoista eri jär-

¹⁾ Huoltol. 26 p. helmik. 9 § — ²⁾ Hallinto-os. 3 p. jouluk. 167 §. — ³⁾ S:n 19 p. maalisk. 41 §. — ⁴⁾ Huoltol. 15 p. maalisk. 21 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. huhtik. 35 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. huhtik. 34 §. — ⁷⁾ Hallinto-os. 1 p. lokak. 128 §. — ⁸⁾ Huoltol. 26 p. helmik. 10 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. helmik. 11 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. helmik. 12 §.

jestön ja yhdistyksen anomuksesta, että niille yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta myönnettäisiin apurahoja niiden toiminnan tukemiseksi¹⁾; Finlands lönhörda förening (Suomen huonokuuloisten yhdistys) nimisen järjestön anomuksesta, että sille yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta myönnettäisiin 10 000 mk toimintansa tukemiseen ja 50 000 mk sarjakuulolaitteiden hankkimiseksi²⁾; Kansan raittiusapu nimisen yhteiselimen anomuksesta saada avustusta suorittamaansa vapaaehtoista alkoholistityötä varten³⁾; Pelastusarmeijan anomuksista, jotka koskivat 60 000 mk:n ja 80 000 mk:n avustusten saamista lämmittelytuvan ylläpitämistä varten kodittomille miehille⁴⁾; sekä Finlands svenska socialarbetares förening nimisen järjestön anomuksesta saada apuraha kunnallisten sosiaalityöntekijäin keskuudessa suorittamansa valistustyön tehostamiseksi⁵⁾.

Muut lausunnot. Eri osastojensa ja jaostojensa toimesta huoltolautakunta antoi viranomaisille ja yksityisille huoltajärjestöille tuhatmäärin yksityisiä henkilöitä ja huolonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten pyysi näitä lausuntoja kansaneläkelaitos.

B. Huoltoviraston ja huoltolaitosten toiminta

I. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huoltoviraston henkilökunnasta siirtyivät eläkkeelle mm. huoltotarkastajat R. Bronck ja A. Mariani. Asiamiestoimiston notaariksi valittiin J. Antman. Lapsilisälain täytäntöönpanon aiheuttamien käytännöllisten organisaatiotehtävien helpottamiseksi ja selvittämiseksi teki huoltotoimen toimitusjohtaja heinä-elokuun taitteessa kaupunginhallituksen määräyksestä virkamatkan Tukholmaan tutustuakseen sikäläisiin järjestelyihin lapsilisäasiain hoidossa.

Huoneistot ym. Lokakuun 1 p:stä lukien avattiin keskusviraston yhteyteen erillinen lapsilisäkanslia, joka sijoitettiin entiseen työtupien puutyöosaston huoneistoon It. Alppirinne 1. Lapsilisien maksattamistyötä varten hankittiin kansliaan kaupunginhallituksen myöntämällä määrärahoilla sähkökäyttöiset Adremapainokone ja -pistoituskone.

Köyhäinhoitoa varten asetetut huoltokansliat pidettiin yleisöä varten avoinna aluksi entiseen tapaan arkipäivisin klo 9—14, paitsi lauantaisin ja juhla-aattona klo 9—13. Huoltokanslioiden työtehon lisäämiseksi supistettiin yleisön vastaanottoajat lokakuun 1 p:stä lukien vastaavasti klo 10—13 ja 10—12.

Kansliatyö. Köyhäinhoidon saamista koskevia anomuksia tehtiin köyhäinhoitoa varten asetettuihin huoltokanslioihin yhteensä 19 140, joiden jakautuminen ja käsittely eri kanslioiden osalta selviää taulukkoliitteestä 1. Lisäksi vastaanotettiin rekisterikansliaan sairaaloiden maksusitoumusanomuksia 3 809, joista rekisterikanslia käsitteli 1 746 ja loput valmisteltiin eri huoltokanslioissa.

Köyhäinhoitoa varten asetetuissa huoltokanslioissa vuoden kuluessa käsiteltyjen asioiden kokonaislukumäärä oli 115 138, jotka jakautuivat eri kanslioiden osalle taulukkoliitteen I osoittamalla tavalla. Näiden kanslioiden huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 22 400 kotikäyntiä tapausten tutkimiseksi ja jakautuivat ne eri kanslioihin kuuluvien valvontapiirien kesken siten, että I kanslian osalle tuli 3 790, II 3 212, III 3 931, IV 5 019, V 2 348 ja VI (laitoskanslian) 4 100. Kanslianesimiehet toimittivat edellisten lisäksi yhteensä 521 tarkistuskäyntiä avustuksensaajien luona. Kanslioiden huoltosisaret suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita tai muita sellaisia henkilöitä, jotka tarvitsivat erikoishuoltoa. Huoltosisarten täten tekemiä kotikäyntejä oli yhteensä 12 915.

Rekisterikansliassa pidetyn avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 6 234 uudella kortilla, joten rekisteri vuoden päättyessä sisälsi kaikkiaan 158 397 korttia. Henkilöasiakirjavihkojen eli ns. aktien luku kasvoi 3 675 ja oli niiden kokonaisuudessaan vuoden lopussa 154 949. Kansliassa käsiteltiin vuoden aikana 1 746 sairaalahoitoa koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sairaaloihin 1 145 tapauksessa ja 601 tapauksessa varattomuustodistus. Rekisterikans-

¹⁾ Huoltol. 15 p. maalisk. 27 §. — ²⁾ S:n 26 p. huhtik. 36 §. — ³⁾ S:n 26 p. huhtik. 38 §. —

⁴⁾ Hallinto-os. 2 p. helmik. 11 § ja 19 p. kesäk. 82 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. jouluk. 184 §.

lian huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 3 756 tutkimuskäyntiä. Rekisterikanslian tehtäviin on lopuksi kuulunut huoltotoimintaa valaisevien tilastollisten katsausten ja tutkimusten laatiminen ja suorittaminen sekä niitä varten tarvittavan aineiston kokoaminen ja myös kaupungin ja valtion julkaisemia tilastokatsauksia varten tarpeellisten ensitietojen kerääminen ja asianomaisille viranomaisille toimittaminen.

Kodinperustamislainakansliassa otettiin vastaan 885 laina-anomusta. Asiakkaiden käyntejä oli kansliassa 5 063.

Lapsilisäkanslia otti vastaan kaikkiaan 50 670 lapsilisäilmoitusta, joiden perusteella lapsilisä myönnettiin 48 530 nostajalle, minkä lisäksi lastensuojelulautakunta ja huoltolautakunta esiintyivät lapsilisän nostajina huostassa tai laitoksissa hoidettavina olevien lasten osalta. Epäävä päätös tehtiin 389 tapauksessa.

Irtolais- ja alkoholistihuoltokansliaan ilmoitettiin tai muuten tuli sen tietoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 329 uutta irtolaistapausta ja 1 332 uutta alkoholistitapausta. Kanslian huoltotarkastajat saivat tutkittavakseen kaikkiaan 8 290 tapausta, joista uusintäkäsittelyyn joutui 6 629 edellisinä vuosina rekisteröityä irtolais- ja alkoholistitapausta. Tutkimuksia ja kuulusteluja suorittivat huoltotarkastajat näissä tapauksissa yhteensä 25 033. Irtolaisiin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 279, valvonta- ja jatkovalvontapäätöksiä 228, jälkivalvontapäätöksiä 212, työlaitokseen lähettämispäätöksiä 228 ja pakkotyöhön lähettämispäätöksiä 43; kotikuntaan lähetettiin 172 irtolaista. Alkoholisteihin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 2 021, valvonta- ja jatkovalvontapäätöksiä 916, jälkivalvontapäätöksiä 334 ja huoltolaan lähettämisesityksiä 314. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista, luvultaan 907, ja alkoholistihuollossa olleista luvultaan 3 117, on edempänä luvuissa irtolaislakiin perustuva huolto ja alkoholistihuolto-lakiin perustuva huolto. Lisäksi annettiin kansliasta työvoimaviranomaisille lausuntoja 553 ns. pinnariksi epäilystä henkilöstä. Nuoria väkijuomien käyttäjiä, jotka joutuivat huoltoon ns. raittiushuoltolain nojalla, oli 266. Tarkempi selvitys raittiushuollon kohteeksi joutuneista on edempänä luvussa Raittiushuolto.

Asiamiestoimiston johtosäännön mukaisten viiden eri kanslian tehtävät on v:n 1938 toimintakertomuksessa yksityiskohtaisesti selostettu, joten tässä esitetään vain kertomusvuoteen kohdistuvia numerotietoja niiden kansliatoiminnasta.

Yleinen kanslia, jota tehtäviensä laadun mukaan nimitetään tavallisesti omaisuus-kansliaksi, hoiti päätyönään täyteen huolenpitoon otettujen henkilöiden holhousasiat ja heidän omaisuutensa haltuunottoon, hoitoon ja rahaksimuuttoon liittyvät monipuoliset tehtävät, joiden yhteydessä jouduttiin lautakunnan puolesta runsaasti mm. esiintymään oikeusistuimissa. Vuoden aikana tuli kanslian hoidettavaksi 1 032 uutta asiaa. Kansliassa pidetyn holhouskortiston mukaan oli holhouksessa vuoden alussa 1 073 henkilöä ja lopussa 1 083 henkilöä.

Ulkokuntalaisia koskevien asiain eli A-kanslia esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 1 621 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 1 145 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna vireillepantuja uusia tapauksia 742, joista 550 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa. Kaikista vireillä olevista tapauksista saatiin kertomusvuonna lopullisesti selvitettyiksi 746, joista 528 huoltolautakunnan, loput lastensuojelulautakunnan.

Ulkokunnissa huollettuja helsinkiläisiä koskevien asiain eli B-kansliaan saapui vuoden varrella toisilta kunnilta korvausvaatimuksia, jotka koskivat 893 eri päähenkilöä, mutta nousi laskutustapausten määrä heidän kohdaltaan 1 208:aan.

Valtiontapausten eli D-kanslia haki korvauksia valtiolta huoltolakien nojalla annetusta huollosta, jonka valtio lain mukaan on velvollinen korvaamaan, kaikkiaan 1 302 eri henkilöä koskevassa tapauksessa, ja koski niistä 870 huoltolautakunnan, 196 lastensuojelulautakunnan ja 30 molempien antamaa huoltoa, minkä lisäksi 206 tapauksessa oli kysymys kansaneläkkeen lisäeläkkeiden kunnanosuuksien korvaamisesta kotipaikkaoikeussäännösten mukaisesti. Näiden lisäksi kanslia haki valtiolta korvausta 201 sotasiirtolaisen saamasta huollosta, viidelle henkilölle lautakunnan toimesta hankitusta proteesista sekä 131 henkilölle sotilasavustuksen nojalla myönnetystä huoltoavustuksesta, jotka oli rahoitettu huoltolautakunnan määrärahoihin, mutta jotka valtio kokonaan maksaa. Näiden tehtävien lisäksi kanslia hoiti asiat, jotka koskivat köyhäinhoidon korvauksen perimistä ja korvaussummien toimittamista valtiolle tapauksissa, joissa ulkomailla köyhäinhoitoa saaneilla oli

täällä omaisuutta tai korvauskykyisiä korvausvelvollisia, ja oli täten hoidettuja tapauksia 91.

Yksityisiin elatusvelvollisiin kohdistuvien korvausasiain eli L-kanslia velkoi yksityisiltä elatusvelvollisilta korvausta 11 176 avunsaajapäähenkilölle annetusta avustuksesta, joista 8 225 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa sekä loput 2 951 tapausta lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Uusia tapauksia oli kokonaismäärästä 2 736, joista 1 574 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan. Kertomusvuonna selvitettiin lopullisesti kaikkiaan 2 235 tapausta, niistä huoltolautakunnan 1 749 ja lastensuojelulautakunnan 486. Työlaitoksen kanslia lähetti työllään annettua köyhäinhoitoa korvaamaan 35 miestä ja 2 naista. Tässä on syytä huomauttaa, että yksityisiin maksuvelvollisiin kohdistuva perimistöiminta tapahtuu toiminnan uudelleenjärjestelyn jälkeen pääasiassa huoltokansliossa L-kanslian valvomana sekä että kansliassa toimivat seuraavat erikoistyöryhmät: lastensuojeluhoidosta aiheutuvia korvauksia keskitetysti perivä ns. Ls-ryhmä, oikeudenkäynti- ja tutkimusasiain ryhmä, joka mm. hoitaa yksityisiä maksuvelvollisia vastaan kohdistettavat lainhakuasiat, työlaitokseen pakolla toimittamiset jne. sekä ns. eläkeasiainkanslia, joka keskitetysti hoitaa huoltolautakunnalle kansaneläkkeistä aiheutuvia tehtäviä, huoltolautakunnalle maksettavaksi määrättyjä ja välitettäviä eläkkeitä yms. koskevat asiat.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

a. Köyhäinhoitolakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Avunsaajien lukumäärä. Varsinaisia avustuksensaajia oli yhteensä 7 432 henkilöä eli 1.9 % kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä asukasluvusta vuoden lopussa. Miehiä oli tästä luvusta 2 518, naisia 4 647 ja alle 16-vuotiaita lapsia 267. Edelliseen vuoteen verrattuna oli kokonaislukumäärässä lisäystä 151 henkilöä eli 2.1 %. Varsinaisten avustettujen luku oli, v. 1943—45 ja 1947 lukuunottamatta, pienempi kuin minään vuonna v:n 1924 jälkeen.

Tilapäistä avustusta eli yksinomaan kotiaavustusta vuoden aikana alle 2 500 mk saaneita oli 894 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 210 henkilön eli 19.0 %:n vähennystä. Samalla kun turvautuminen köyhäinhoidon avustukseen oli varsinaisten avustuksensaajain kohdalla hieman noussut, oli tilapäisten avunsaajain määrä vähentynyt. Laskemalla molemmat edellä olevat avustuksensaajain ryhmät yhteen, saadaan välittömästi avustettujen luvuksi 8 326 henkilöä.

Näiden lisäksi tuli kotiin annetuista varsinaisista kotiaavustuksista välillisesti osalliseksi 2 064 henkilöä, joista avunsaajain aviopuolisoita 360 ja lapsia 1 704. Laskemalla yhteen varsinaiset sekä tilapäisesti ja välillisesti avustetut, saadaan yhteissummaksi 10 390, joka henkilöluku osoittaa Helsingin kaupungin köyhäinhoidosta välittömästi tai välillisesti osallisiksi tulleiden koko määrän.

Yllä esitettyihin lukuihin sisisältymättöminä ja niistä erillään pidettävänä ryhmänä on vielä mainittava muissa kunnissa avustetut, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivat henkilöt, yhteensä 893 sekä huoltotoimen varsinaisiin määrärahoihin kuulumattomilla lahjoitusvaroilla avustetut 105 henkilöä.

Köyhäinhoitoavustusta nauttineiden henkilöiden lukumäärän kehitystä vv. 1939—48 absoluuttisesti sekä suhteessa kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyyn kaupungin väestöön kunkin vuoden lopussa osoittaa seuraava vertailu:

	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948
	Absoluuttiset luvut									
Varsinaiset avunsaajat	12 249	13 021	11 942	8 388	6 972	6 259	6 587	7 698	7 281	7 432
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	16 053	16 657	14 424	9 554	7 672	6 768	7 049	8 106	8 385	8 326
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	20 425	21 527	19 236	11 740	8 939	7 677	8 130	10 192	10 481	10 390

	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948
	%:na väkiluvusta									
Varsinaiset avunsaajat	3.9	4.1	3.7	2.6	2.1	1.9	1.9	2.1	1.9	1.9
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	5.1	5.2	4.5	2.9	2.3	2.0	2.1	2.2	2.2	2.2
Varsinaiset + tilapäiset + välillises- ti avustetut	6.5	6.7	6.0	3.6	2.7	2.3	2.4	2.7	2.8	2.7

Seuraavassa esitetään yksityiskohtaisempia selvityksiä tärkeimmästä avunsaajien ryhmästä, varsinaisista avunsaajista. Siten oli syntymäpaikkaa koskevan selvityksen perusteella kaikista varsinaisista avunsaajista 79.7 % syntynyt muulla paikkakunnalla ¹⁾ kuin Helsingin kaupungissa. Maalaiskunnissa oli syntynyt 59.6 %, maamme kaupungeissa 35.6 %, ulkomailla 4.7 % ja 0.1 %:n syntymäpaikka oli tuntematon. Erikseen miehistä, naisista ja alle 16-vuotiaista lapsista oli muualla kuin Helsingissä syntyneitä:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä ¹⁾ syntyneitä.....	1 928	3 971	27	5 926
%:na varsinaisista avunsaajista	76.6	85.5	10.1	79.7

Siten siis yli $\frac{3}{4}$ miehistä ja runsaasti $\frac{4}{5}$ naisista ei kuulunut kaupungin syntyperäiseen väestöön, kun sen sijaan lapset, vähäisiä poikkeuksia lukuunottamatta, olivat helsinkiläis-syntyisiä. Kertomusvuonna tässä suhteessa ilmenevä tilanne ei sanottavasti poikennut edellisistä vuosista.

Avunsaajien kotipaikkaoikeus. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus muualla kuin Helsingin kaupungissa oli 1 693 henkilöllä eli 22.8 %:lla varsinaisista avunsaajista, ja on tähän luettu myös ne henkilöt, joiden kotipaikkaoikeus oli selvittämättä tai riidanalainen. Erikseen miehiin, naisiin ja alle 16-vuotiaisiin lapsiin nähden oli vastaava luku seuraava:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavia	563	1 048	82	1 693
%:na varsinaisista avunsaajista	22.4	22.6	30.7	22.8

Tämän avustettavien ryhmän suuruus ja prosenteissa laskettu osuus kaikista varsinaisista avustetuista on vv. 1939—48 kehittynyt seuraavasti:

	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien luku	2 715	2 921	2 668	1 767	1 434	1 314	1 590	1 834	1 625	1 693
%:na varsinaisista avunsaajista ...	22.2	22.4	22.3	21.1	20.6	21.0	24.1	23.8	22.3	22.8

Helsingin kaupungissa avustettujen ns. ulkokuntalaisten ja valtion tapausten osuus lähenteli siis neljättä osaa kaikista varsinaisista köyhäinhoidon avunsaajista.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syynä 16 vuotta täyttäneillä avunsaajilla oli hallitsevassa asemassa sairaus, kivullosuus ja muu työkyvyttömyys, joiden osuus oli 65.2 %, josta mielisairaus 20.3 %, tuberkuloosi 6.7 %, vajaamielisyys 2.2 %, nivelreumatismi 0.8 %, raajarikkoisuus 0.7 %, sokeus ja kuurous 0.6 % sekä muut sairaudet 33.9 %. Suuruusjärjestyksessä toisella sijalla esiintyi syynä vanhuudenheikkous 22.5 %:lla ja seuraavina huolehtiminen avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta 1.8 %:lla, riittämätön ansio 1.5 %:lla, aviopuolison perheensä jättäminen 1.3 %:lla, perheen suurilukuisuus 1.0 %:lla, synnytys 0.9 %:lla, työttömyys 0.8 %:lla, aviopuolison kuolema 0.3 %:lla sekä tässä mainitsemattomat muut syyt 4.7 %:lla. Eri syyryhmät ovat edelliseen vuoteen verraten muuttuneet vain aivan vähäisessä määrässä. Eri sukupuolien osalta eroaa useimpien syyryhmien suhteellinen osuus toisaalta miesten ja toisaalta naisten kohdalla suhteellisen vähän. Kuitenkin on toisaalta merkittävä, että muutamissa syyryhmissä suku-

¹⁾ Tuntematon syntymäpaikka siihen luettuna.

puolien välinen ero oli varsin tuntuva: vanhuudenheikkous esiintyi syynä naisilla 29.7 %:lla, mutta miehillä vain 9.2 %:lla, kun taas tuberkuloosi oli syynä miehistä 14.3 %:lla ja naisista vain 2.7 %:lla sekä muu sairaus miehillä 41.0 %:lla ja naisilla 30.0 %:lla. Aviopuolison perheensä jättäminen, huolehtiminen aviottomista lapsista ja synnytys esiintyi syynä yksinomaan naisten kohdalla.

Ryhmittämällä eri syyryhmät muutamiksi suuremmiksi ryhmiksi havaitaan, että eri syyryhmien suhteellinen osuus prosenteissa laskettuna on kymmenvuotiskautena 1939—48 kehittynyt seuraavasti:

	1939	1940	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948
Vanhuudenheikkous	18.7	18.5	19.6	26.2	28.6	30.8	27.4	25.4	26.5	22.5
Mielisairaus ja vajaamielisyyt	16.8	15.2	16.9	21.3	23.0	24.3	23.4	21.8	23.4	22.5
Muut sairaudet ¹⁾	38.7	34.7	34.3	37.3	37.4	34.9	39.0	40.5	38.9	42.7
Aviopuolison kuolema	0.1	0.1	0.0	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2	0.3	0.3
Perheen suurilukuisuus	0.8	0.7	0.7	0.8	0.5	0.4	0.4	0.6	0.9	1.0
Epäsosiaalinen elämäntapa ²⁾	5.9	6.5	7.3	6.5	6.0	4.1	5.0	6.3	6.4	6.5
Työttömyys	13.8	19.7	15.7	2.6	0.3	0.7	1.1	1.2	0.9	0.8
Muut syyt ³⁾	5.2	4.6	5.4	5.1	4.1	4.6	3.6	4.0	2.7	3.7
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Alle 16-vuotiaiden lasten avuntarpeen syynä oli lapsen sairaus tai viallisuus 28.8 %:lla, vanhemmista johtuva seikka 56.2 %:lla ja jokin muu syy 15.0 %:lla.

Aikuisiin avunsaajiin nähden on myös selvitetty avuntarpeen pääsyyin ohella vaikuttava lisäsy, milloin se on katsottu niin huomattavaksi, että se oleellisesti vaikuttaa avustuksen tarpeeseen. Huomioonotettava lisäsy esiintyi 1 320 henkilön kohdalla, joista 587:llä oma tai perheessä esiintynyt sairaus, kivullosuus tai muuten vähentynyt työkyky, 158:llä juoppous tai muu epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus, 155:llä riittämätön ansio sekä 41:llä perheen suuruus, muiden lisäsyiden esiintyessä harvemmin.

Avustuksen muoto. Avustuksen muodon mukaan avunsaajat jaetaan laitoksissa olleisiin, sijoituskodeissa yksityishoitoa saaneisiin ja kotiavustusta nauttineihin, mutta on osa heistä saanut kahdessa muodossa annettua köyhäinhoitoa. Tämän mukaan ryhmittyvät varsinaiset avustuksensaajat seuraavasti:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia ⁴⁾	Yhteensä
Yksinomaan laitoksessa olleita	1 326	2 158	221	3 705
» yksityishoidossa olleita	2	—	—	2
» kotiavustusta saaneita	636	1 871	17	2 524
Laitoshoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	554	617	29	1 200
Laitos- ja yksityishoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	—	1	—	1
Yhteensä	2 518	4 647	267	7 432

Jos avunsaajat ryhmitellään Suomen virallisessa köyhäinhuoltotilastossa käytännössä olevan menettelytavan mukaan vain kolmeen ryhmään, jolloin yksityishoidon katsotaan voittavan kotiavustuksen ja laitoshoidon molemmat edelliset, saadaan seuraava asetelma:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia ⁴⁾	Yhteensä
Laitoksissa olleita	1 880	2 776	250	4 906
Yksityishoidossa olleita	2	—	—	2
Kotiavustusta saaneita	636	1 871	17	2 524
Yhteensä	2 518	4 647	267	7 432

¹⁾ Tähän on luettu erilaiset sairaudet, sokeus, kuurous, raajarikkoisuus ja vähentynyt työkyky. —

²⁾ Tähän on luettu avunsaajan tai hänen aviopuolisonsa työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous ja irstas elämä, aviopuolison perheensä jättäminen ja vapausrangaistus sekä aviottoman lapsen elättäminen tai synnytys. — ³⁾ Tähän on luettu riittämätön ansio, aviolapsen synnytys sekä muut sekalaiset syyt. — ⁴⁾ Kotiavustusta saaneisiin lapsiin nähden huomattakoon, että kotiavustus heidän kohdallaan on etupäässä käsittänyt heille henkilökohtaisesti annettuja lääkkeitä, sairaanhoitovälineitä tms.

Laitohoitoa joko yksinomaan tai yksityishoidon ja kotiavustuksen ohella oli siis saanut 4 906 henkilöä eli 66.0 % varsinaisista avunsaajista (edellisenä vuonna 66.9%) ja yksinomaan kotiavustusta 34.0 % (edellisenä vuonna 33.1 %), yksityishoidon osuuden ollessa vain 0.03 % (edellisenä vuonna 0.03 %).

Avustuksen säännöllisyys tai lyhytaikaisuus. V. 1937 aloitettua tutkimusta siitä, miten varsinaiset avunsaajat jakautuvat avustuksen säännöllisyyden tai lyhytaikaisuuden mukaan, on edelleen jatkettu. Säännölliseksi on tällöin katsottu avustus, jota kertomusvuonna on keskeytymättä annettu vähintään 6 kuukauden aikana, sekä avustus, joka täyttämättä keskeytymättömyyden vaatimusta on kestänyt vähintään 9 kuukautta. Lyhytaikaista on ollut kaikki muu avustus. Tämän perusteen nojalla saadaan seuraava taulukko säännöllistä ja lyhytaikaista avustusta v:n 1948 aikana saaneista henkilöistä:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Säännöllinen	1 129	2 961	12	4 102
Lyhytaikainen.....	1 389	1 686	255	3 330
Yhteensä	2 518	4 647	267	7 432

Suurimmalla osalla eli 55.2 %:lla kaikista varsinaisista avunsaajista oli avustus säännöllistä. Miehet ja naiset erosivat tässä suhteessa toisistaan siten, että miehistä vain 44.8 %, mutta naisista 63.7 % sai säännöllistä avustusta. Lasten saama avustus oli etupäässä lyhytaikaista vain 4.5 %:n saadessa säännöllistä köyhäinhuoltoavustusta. Edelliseen vuoteen verraten oli säännöllistä avustusta saaneiden prosenttiluku jonkin verran alentunut.

Avunsaajien siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan varsinaiset 16 vuotta täyttäneet avunsaajat ryhmittivät siten, että heistä oli naimattomia 46.2 %, naimisissa olevia 23.0 %, eronneita 9.5 % ja leskiä 21.3 %. Miehet ja naiset ryhmittivät varsin eri tavoin siviilisäätyynsä nähden: kun miehistä oli naimattomia 42.7 %, naimisissa olevia 39.0 % ja leskiä 7.7 %, oli naisista naimattomia 48.1 %, vajaa kolmasosa eli 28.6 % leskiä ja vain 14.3 % naimisissa olevia. Eronneita oli miehistä 10.6 % ja naisista 9.0 %. Syntyperän mukaan oli alle 16-vuotiaista varsinaisista avunsaajista 71.5 % aviosyntyisiä ja loput 28.5 % aviottomia. Isä oli kuollut 27 avustetulta lapselta ja 45 lapsen isästä ei ollut tietoa.

Avunsaajien ikä. Varsinaisista avunsaajista 96.4 % oli 16 vuotta täyttäneitä ja vain 3.6 % alle 16-vuotiaita lapsia. 16 vuotta täyttäneiden jakautuminen eri ikäryhmiin oli alla olevan taulukon mukainen.

Ikä, vuotta	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	31	1.2	24	0.5	55	0.8
20—29	249	9.9	453	9.7	702	9.8
30—39	491	19.5	576	12.4	1 067	14.9
40—49	612	24.3	612	13.2	1 224	17.1
50—54	256	10.2	294	6.3	550	7.7
55—59	213	8.5	273	5.9	486	6.8
60—69	364	14.4	887	19.1	1 251	17.4
70—	302	12.0	1 528	32.9	1 830	25.5
Yhteensä	2 518	100.0	4 647	100.0	7 165	100.0

Ikäryhmitys osoittaa, että 55 vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia eli siis henkilöitä, joiden köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus ei enää muutu, oli miltei puolet eli 49.8 % kaikista täysikasvuista avunsaajista; naisten kohdalla tämä ryhmä oli 57.8 %, mutta miesten kohdalla 34.9 %. Nuoremmista ikäryhmistä esiintyivät suurimpina ryhmät 40—49 ja 30—39 tehden vastaavasti 17.1 % ja 14.9 %: Miehistä kuului näihin ikäryhmiin huomattavasti suurempi osa kuin naisista, nimittäin ikäryhmään 40—49 24.3 % ja 30—39 19.5 %, naisista vastaavasti 13.2 % ja 12.4 %.

Avunsaajien ammatti. Täysikasvuiset avunsaajat jakautuivat eri ammattiryhmiin seuraavasti:

Ammatti	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	64	2.5	98	2.1	162	2.3
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	32	1.3	52	1.1	84	1.2
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	185	7.4	501	10.8	686	9.6
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	134	5.3	307	6.6	441	6.1
Tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä	961	38.2	997	21.4	1 958	27.3
Muita työntekijöitä	849	33.7	1 018	21.9	1 867	26.1
Merimiehiä ja kalastajia	54	2.1	12	0.3	66	0.9
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	65	2.6	60	1.3	125	1.7
Yksityisten palvelijoita	—	—	1 012	21.8	1 012	14.1
Muun elinkeinon harjoittajia	23	0.9	133	2.9	156	2.2
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	151	6.0	457	9.8	608	8.5
Yhteensä	2 518	100.0	4 647	100.0	7 165	100.0

Kuten edellisinäkin vuosina esiintyivät suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät sekä muut työntekijät, joihin luetaan ammattitaidottomat aputyöntekijät yms. ja kuului näihin kumpaankin ryhmään yhteensä yli puolet kaikista täysikasvuista avunsaajista; erikseen miehistä oli näiden ryhmien osuus miltei $\frac{3}{4}$, naisista vajaa puolet. Merkille pantava on lisäksi naisten kohdalla yksityisten palvelijoiden suhteellisen suuri ryhmä eli yli viidesosa kaikista naispuolisista avustetuista.

Alle 16-vuotiaat lapset on ryhmitetty vanhempiensa ammatin mukaan, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin. Näistä oli tehdas- ym. ammattityöntekijöitä 53.2 % ja muita työntekijöitä 17.2 %, muiden ammattiryhmien osuuden ollessa aivan vähäinen.

Avunsaajien asunto-olot. Avunsaajien asunto-oloja koskeva selvitys ¹⁾ osoittaa: 1 871 avunsaajaa asui 1 huoneen asunnoissa, 671 2 huoneen asunnoissa sekä 197 kolme tai useampia huoneita käsittävissä asunnoissa. Asukkeina asui 1 074 ja yömajoissa 247 henkilöä, loput olivat koko vuoden laitoksissa tai olivat heidän asunto-olonsa tuntemattomat. Jos nämä laitoksissa olleet ja ne, joiden asunto-oloista ei ole tietoa, jätetään laskelman ulkopuolelle, voidaan todeta, että yhden huoneen asunnoissa asui 46.1 %, kahden huoneen 16.5 %, kolmen tai useamman huoneen asunnoissa asui 4.9 %, asukkeina 26.4 % sekä yömajoissa 6.1 %.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoidosta saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiavustusta saaneista.

Laitushoito

Köyhäinhuoltolain nojalla hoidettiin kaikista varsinaisista avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 1 880 miestä, 2 776 naista ja 250 alle 16-vuotiasta lasta eli kaikkiaan 4 906 eri henkilöä (edellisenä vuonna 4 869).

Laitushoitopäivien kokonaislukumäärä oli heidän kohdallaan 970 709 (edellisenä vuonna 956 061), joten laitoksissa ollutta henkilöä kohden tuli keskimäärin 197.9 huoltopäivää (edellisenä vuonna 196.4). Keskimääräinen huoltopäiväluku nousi miesten kohdalla 181.6 päivästä 181.9 päivään ja naisten kohdalla 217.3 päivästä 222.2 päivään sekä aleni lasten kohdalla 48.0 päivästä 47.2 päivään. Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken:

¹⁾ Ks. taulukkoliite 2, siv. 40.

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1948

16 vuotta täyttäneet

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	1 880	2 776	4 656	341 945	616 962	958 907	206.0
Kaupungin omat laitokset	1 670	2 252	3 922	302 394	516 307	818 701	208.7
<i>Huollolautakunnan alaiset</i>	488	731	1 219	113 705	204 291	317 996	260.9
Kunnalliskoti	451	731	1 182	107 868	204 291	312 159	264.1
Tervalammen työlaitos	53	—	53	5 419	—	5 419	102.3
» alkoholistihuoltola	5	—	5	418	—	418	83.6
<i>Sairaalat</i>	774	712	1 486	44 961	38 632	83 643	56.3
Marian sairaala	298	258	556	8 707	8 317	17 024	30.6
Kivelän sairaala	228	325	553	11 595	19 513	31 108	56.3
Tuberkuloosisairaala	245	70	315	22 922	7 212	30 134	95.7
Kulkutautisairaala	17	28	45	337	600	937	20.8
Malmin sairaala	44	54	98	1 400	3 040	4 440	45.3
<i>Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden keskus-</i> <i>kodit</i>	536	904	1 440	143 728	273 334	417 062	289.6
Nikkilän sairaala	438	771	1 209	134 169	252 685	386 854	320.0
Kivelän sairaala	100	122	222	9 518	17 791	27 309	123.0
Keskuskodit	1	30	31	41	2 858	2 899	93.5
Muiden omistamat laitokset	264	611	875	39 551	100 655	140 206	160.3
<i>Vanhainkodit ja turvakodit</i>	13	200	213	3 335	38 025	41 360	194.3
Vanhainkoti Altenheim	—	7	7	—	2 288	2 288	326.9
» Annikoti	—	4	4	—	1 067	1 067	266.6
» Aurinko	—	1	1	—	339	339	339.0
» De gamlas hem	—	10	10	—	3 082	3 082	308.2
» Helenahemmet	—	1	1	—	71	71	71.0
» Hemgården	—	3	3	—	1 098	1 098	366.0
» Iitala	—	6	6	—	1 861	1 861	310.2
» Maria yhdistyksen	—	22	22	—	5 672	5 672	257.9
» Martta-koti	—	1	1	—	366	366	366.0
» Rouvasväenyhdistyksen	—	4	4	—	1 464	1 464	366.0
» Ruotsalaisen metodistiseura- <i>kunnan</i>	—	8	8	—	2 143	2 143	267.9
» Sjömansro	1	—	1	366	—	366	366.0
» Syysaurinko	—	1	1	—	366	366	366.0
» Taloustyöntekijän yhdis- <i>tyksen palvelijatarkoti</i>	—	3	3	—	260	260	86.7
» Venäläisten	11	32	43	2 603	10 131	12 734	296.1
Lepokoti Lepopirtti	—	1	1	—	92	92	92.0
Äitienkoti Ensikoti	—	35	35	—	2 174	2 174	62.1
» Solhem	—	2	2	—	317	317	158.5
Pippingskjöldin hoitola	—	43	43	—	2 730	2 730	63.5
Emmauskoti	—	12	12	—	511	511	42.6
Kuhankosken tyttökoti	—	4	4	—	1 158	1 158	289.5
Kuuromykkäkoti Salmela	1	—	1	366	—	366	366.0
» Ävik	—	3	3	—	835	835	278.3
<i>Työkodit ja siirtolat</i>	1	15	16	366	1 333	1 699	106.2
Kylänpään tyttökoti	—	2	2	—	539	539	269.5
Rajamäen työsiirtola	1	—	1	366	—	366	366.0
Turvakoti Väinölä	—	13	13	—	794	794	61.1
<i>Sairaalat, parantolat yms.</i>	140	251	391	5 355	9 890	15 245	39.0
Helsingin yleisen sairaalan synnytysosasto	—	48	48	—	631	631	13.1
Helsingin yleisen sairaalan muut osastot	52	122	174	1 627	3 950	5 577	32.1
Suomen punaisen ristin sairaala	72	62	134	1 814	1 708	3 522	26.3
Mikkelin lääninsairaala	—	1	1	—	11	11	11.0
Erilaiset keuhkotautiparantolat	3	9	12	159	1 232	1 391	115.9
Heinolan reumasairaala	2	1	3	83	14	97	32.3
Invaliidisäätiön huoltolaitos	4	2	6	242	105	347	57.8
Invaliidisäätiön parantola	2	1	3	139	17	156	52.6
Viipurin diakonissalaitos Betel	1	—	1	19	—	19	19.0
Helsingin sairaskoti	—	4	4	—	1 464	1 464	366.0
Veikkolan parantola	5	3	8	540	118	658	82.3
Kaatumatautisten hoitolat	2	2	4	732	640	1 372	343.0

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yh- teensä	Miesten	Naisten	Yh- teensä	
<i>Mielisairashoitolat</i>	102	163	265	29 688	51 314	81 002	305.7
Lapinlahden sairaala	4	5	9	222	303	525	58.3
Niuvanniemen sairaala	—	2	2	—	732	732	366.0
Pitkäniemen sairaala	1	1	2	366	366	732	366.0
Kellokosken sairaala	37	62	99	10 335	19 836	30 171	304.8
Seinäjoen piirisairaala	2	3	5	177	156	333	66.6
Harjavallan piirimielisairaala	4	2	6	1 464	732	2 196	366.0
Tammisaaren piirimielisairaala	26	42	68	6 709	11 998	18 707	275.1
Uudenkaupungin piirimielisairaala	1	25	26	194	9 139	9 333	359.0
Mustasaaren vankimielisairaala	1	1	2	366	19	385	192.5
Perttulan tylsämielisten kasvatuslaitos ..	1	—	1	254	—	254	254.0
Vaalialan tylsämielisten lasten hoitola ...	12	9	21	3 713	3 080	6 793	323.6
Diakonissalaitoksen Rinnekoti	15	14	29	4 882	4 953	9 835	339.1
Toivolalan poikakoti	3	—	3	1 006	—	1 006	335.3
<i>Alkoholistihuollot</i>	10	1	11	807	93	900	87.8
Lapinjärven	2	—	2	256	—	256	128.0
Perniön	8	—	8	551	—	551	68.9
Sairilan	—	1	1	—	93	93	93.0

16 vuotta nuoremmat

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tyt- töjä	Yh- teensä	Poi- kien	Tyt- töjen	Yh- teensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	130	120	250	5 953	5 849	11 802	47.2
Kaupungin omat laitokset	91	90	181	4 276	4 449	8 725	48.2
<i>Huoltolautakunnan alainen</i>	17	19	36	1 020	598	1 618	44.9
Kunnalliskoti	17	19	36	1 020	598	1 618	44.9
<i>Sairaalat</i>	73	69	142	3 197	3 119	6 316	44.5
Marian sairaala	30	24	54	907	772	1 679	31.1
Kivelän sairaala	6	6	12	154	150	304	25.3
Tuberkuloosisairaala	3	6	9	495	994	1 489	165.4
Kulkutautisairaala	33	36	69	1 580	1 049	2 629	38.1
Malmin sairaala	5	4	9	61	154	215	23.9
<i>Mielisairaalat</i>	1	2	3	59	732	791	263.7
Nikkilän sairaala	—	1	1	—	296	296	296.0
Kivelän sairaala	1	2	3	59	436	495	165.0
Muiden omistamat laitokset	47	31	78	1 677	1 400	3 077	39.4
<i>Kesäsiirtolat</i>	2	1	3	97	90	187	62.3
<i>Sairaalat, parantolat ym.</i>	45	30	75	1 580	1 310	2 890	38.5
Helsingin yleinen sairaala	31	26	57	985	738	1 723	30.2
Suomen punaisen ristin sairaala	7	1	8	199	18	217	27.1
Invaliidisäätiön huoltolaitos	1	—	1	7	—	7	7.0
Högsandin parantola	4	2	6	234	188	422	70.3
Karkun parantola	1	—	1	108	—	108	108.0
Kiljavannun parantola	—	1	1	—	366	366	366.0
Meltolan parantola	1	—	1	47	—	47	47.0

Näiden taulukoiden mukaan tuli 85.2 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 32.9 % huoltopäivistä huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairashoitoloissa oli runsaasti puolet eli 51.5 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, kunnalliskodissa sekä Tervalammen työla-
itoksessa hoidettiin kaikista laitushoitoa saaneista 488 miestä, 731 naista ja 36 lasta eli
yhteensä 1 255 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 37 henkilön vähennys-
tä. Näiden huoltolautakunnan omien laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa
seuraavissa katsauksissa.

K u n n a l l i s k o t i

Kertomusvuoden kuluessa lakkautettiin kunnalliskodin sikalan toiminta syyskuun 1 p:stä lukien ja laitoksen maanviljelys supistettiin 17 ha:sta 7 ha:iin, minkä yhteydessä tapahtui eräitä virkojen uudelleenjärjestelyjä. Laitoksessa jatkuvasti vallinneen hoitopaikkojen riittämättömyyden johdosta Oulunkylän kunnalliskodin rakennukset vapautettiin kaupunginhallituksen päätöksellä niiden väliaikaisesta muusta käytöstä luovutettaviksi takaisin kunnalliskodin haaraosastoksi, mutta rakennuksissa suoritettavien korjausten vuoksi ei osastoa vielä kertomusvuonna voitu avata. Eräille laitoksen viranhaltijoille jaettiin kertomusvuonna laitoksessa järjestetyissä juhlatilaisuuksissa Suomen kaupunki-liiton ansiomerkkejä ¹⁾).

Hoidokit. Kunnalliskodissa hoidettiin kertomusvuonna 451 miestä ja 731 naista, yhteensä 1 182 täysikasvuista henkilöä, sekä 36 lasta, joista 17 poikaa ja 19 tyttöä, eli siis kaikkiaan 1 218 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 866 henkilöä, vuoden varrella otettiin 352 ja poistettiin 348 henkilöä. V:een 1949 jäi siis jäljelle laitoksiin 870 henkilöä. Kaikkiin hoidokkien lukumäärää koskeviin numerotietoihin sisältyvät myös ns. sotasiirtolaiset. Laitoksen työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtöpien miespuolisia työntekijöitä ei hoidokkilukuihin ole luettu.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	137	Karkasi laitoksesta	3
Lähetettiin kotikuntaansa	5	Kuoli	147
Lähetettiin muihin laitoksiin	56		
		Yhteensä	348

Uusien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku eri kuukausina käy selville seuraavasta asetelmasta:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu ...	52	29	874	Heinäkuu	24	17	816
Helmikuu	31	29	890	Elokuu	24	18	834
Maaliskuu ...	24	30	880	Syyskuu	21	34	848
Huhtikuu	28	26	862	Lokakuu.....	28	36	855
Toukokuu ...	28	28	849	Marraskuu ...	35	33	872
Kesäkuu	22	19	840	Joulukuu	35	49	869
				Koko vuosi .	352	348	857

Huoltopäiviä oli koko vuonna 313 777 eli 257. 6 päivää keskimäärin hoidokkia kohden. Miesten päiviä oli 107 868, naisten 204 291 ja lasten 1 618 eli keskimäärin hoidokkia kohden vastaavasti 239. 2 279. 5 ja 44. 5.

Menot ja tulot. Kunnalliskodin ja sen työhuoneiden menot ja tulot ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Kunnalliskodin	67 845 131	Kunnalliskodin	751 555
Työhuoneiden	4 290 988	Työhuoneiden	1 605 023
Yhteiset menot	9 179 765	Yhteiset tulot	3 888 365
	Yhteensä 81 315 884		Yhteensä 6 244 947

Tuotannollisista laitoksista tuottivat voittoa maanviljelys 259 762 mk, sikala 1 612 707 mk ja pesulaitos 1 433 577 mk. Tuotantolaitosten yhteinen voitto oli näin ollen 3 306 046 mk (edellisenä vuonna 1 063 941 mk).

Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden, lapset ja sotasiirtolaiset mukaan lukien oli 259: 15 mk. Jos vähennetään kunnalliskodin ja työhuoneiden tulot, saadaan hoidokki-

¹⁾ Ks. tämän kert. s. 8.

päivän nettokustannukseksi 239: 25 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten voitto, jää hoidokkipäivän nettokustannukseksi 228: 71 mk.

Hoidokkien työ. Työkykyiset hoidokit työskentelivät laitosten taloustehtävissä ja työhuoneissa sekä maanviljelyksessä, sikalassa ja pesulaitoksessa.

Lääkärinhoito. Poliklinikalla käyntien luku oli 3 103, ollen suurin lokakuussa, 333 käyntiä, ja alhaisin toukokuussa, 184 käyntiä.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 147 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuoleman syy	Mp.	Np.	Yht.	Kuoleman syy	Mp.	Np.	Yht.
Vanhuudentaudit	12	29	41	Ruoansulatuselinten taudit	1	1	2
Tartuntataudit	3	1	4	Virtsaelinten taudit	4	2	6
Hermoston taudit	—	2	2	Luuston ja nivelten taudit .	1	—	1
Verenkiertoelinten taudit ..	17	43	60	Kasvaimet	5	5	10
Hengityselinten taudit	8	13	21				
				Yhteensä	51	96	147

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Laitosten saarnaaja toimitti laitoksen kirkossa 52 suomenkielistä ja 13 ruotsinkielistä jumalanpalvelusta. Edellisissä oli osanottajia yhteensä 3 802 ja jälkimmäisissä 385 henkilöä. Erikseen pidettiin sairastosastoilla säännöllisesti hartaushetkiä. Ehtoollisjumalanpalveluksia pidettiin suomenkielellä 28 ja ruotsinkielellä 4, minkä lisäksi eri osastoissa ja yksityisten sairaiden kohdalla järjestettiin ehtoollistilaisuuksia. Myös useita lasten kastamisia ja hautauksia toimitettiin. Kertomusvuoden huomattavimmista hengellisistä tilaisuuksista mainittakoon jouluaton hartaushetki, jossa saarnasi kunnalliskodin johtokunnan puheenjohtaja rovasti F. Lilja ja jota kunnioitti läsnäolollaan mm. kaupunginjohtaja E. Rydman. Marraskuun alusta lukien välitettiin laitoksen kirkossa radion avulla aamu- ja iltahartaudet.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. henkilökunnan ja hoidokkien sekakuorojen sekä hoidokkien opintokerhon avulla. Laitoksen kirjasto tyydytti omien kirjavarojensa lisäksi kaupunginkirjastosta saatujen ja neljästi vuodessa vaihdettujen kirjerien turvin hoidokkien ja henkilökunnan lukuhalua. Lainauksien luku suomenkielisten teosten osalta oli 8 050 ja ruotsinkielisten 3 476. Hoidokkien käytössä oli lisäksi 132 vuosikertaa sekä suomen- että ruotsinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä ja puutarhanhoitoa harjoitettiin aikaisempaan tapaan laitoksen omiksi tarpeiksi pääasiallisimpien viljelyskasvien ollessa erilaisia ruokajuureksia ja keittiövihanneksia sekä rehuviljakasveja. Maanviljelys tapahtui kuitenkin entisestään supistettuna, kuten jo mainittiin. Nettovoitto oli 259 762 mk.

Sikala. Sikakanta käsitti vuoden alussa 81 eläintä, ja syksyllä sikalan toiminta lopetettiin. Vuoden kuluessa myytiin 1 848 325 kg sianlihaa, jota lisäksi laitoksen omaan talouteen toimitettiin 10 065 kg. Voitto sikalasta oli 1 612 707 mk.

Pesulaitos. Pesulassa pestiin ja mankeloitiin yhteensä 295 898 kg (edellisenä vuonna 296 219 kg) vaatteita. Pesulassa työskenteli 2 hoitajaa, lämmittäjämekaanikko ja parikymmentä palkattua pesuapulaista sekä keskimäärin 7 hoidokkia päivittäin, joiden viimeksi mainittujen päivätyöstä velottiin pesualta 40 mk henkilöä kohden. Pesula tuotti voittoa 1 433 577 mk.

Tervalammen työlaitos

Hoidokit. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 226 eri henkilöä, kaikki miehiä.

Köyhäinhuoltolain nojalla oli näistä laitoksessa 53 eri henkilöä, joista köyhäinhuoltolain 56 §:n perusteella 16, 31 §:n nojalla 31 sekä 31 ja 56 §§:ien nojalla 6. Vuoden alussa oli laitoksessa köyhäinhuoltolain nojalla 26 miestä, v. en 1949 jäi 23.

Alkoholistilain nojalla hoidettiin vuoden aikana alkoholistihuoltolaosastossa 173 miestä. Seuraavaan vuoteen heitä jäi 62.

Koko laitoksen kaikkien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keski-

määräinen hoidokkiluku vuorokautta kohden kuukausittain käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen
			hoidokkiluku kohden				hoidokkiluku kohden
Tammikuu ...	9	10	83	Heinäkuu	9	7	72
Helmikuu	6	9	79	Elokuu	14	19	66
Maaliskuu ...	7	17	73	Syyskuu	11	6	68
Huhtikuu	18	17	67	Lokakuu.....	19	16	71
Toukokuu ...	17	16	68	Marraskuu ...	17	11	77
Kesäkuu	11	11	67	Joulukuu	18	9	85
				Koko vuosi ¹⁾	156	148	61

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 22 286, josta köyhäinhuitolain nojalla hoidettujen 5 419 ja alkoholistolain nojalla hoidettujen 16 867.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 8 910 035 mk ja bruttotulot 4 644 755 mk. Maatilan puhdas tuotto oli 2 509 243 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 399: 80 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 191: 39 mk (edellisenä vuonna 198 mk). Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan nettotuotto, saadaan nettomenoksi 78: 80 mk (edellisenä vuonna vastavasti tuloa yli kustannusten 20 mk hoitopäivältä).

Hoidokkien työ. Hoidokit työskentelivät peltoviljelys-, puutarha- navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä tehden kaikkiaan 17 945 työpäivää. Tästä määrästä oli työvelvollisten työpäiviä 1 713 ja köyhäinhuitolain 31 §:n nojalla laitokseen otettujen hoidokkien työpäiviä 2 642 sekä alkoholistien työpäiviä 13 590. Työvelvollisten laskettiin työllään korvanneen joko itse saamaansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 163 482 mk:n arvosta.

Terveystenhoito. Laitoksen lääkäri kävi kerran kuukaudessa tarkastamassa hoidokkeja, ja hänen vastaanotoillaan oli kaikkiaan 205 potilasta. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä. Lisäksi lääketieteen ja kirurgian tohtori E. Okko suoritti 12 tarkastuskäyntiä tutkien kerrallaan keskimäärin 15 alkoholistihuollettavaa.

Henkinen huolto. Hoidokkien sielunhoidosta huolehtivat pääasiassa Vihdin seurakunnan papit käymällä pitämässä laitoksessa hartautilaisuuksia. Lisäksi kävivät Helsingin katulähetyksen ym. edustajat hengellistä ohjelmaa esittämässä. Kaikkiaan oli hartaushetkiä ja jumalanpalveluksia 19.

Muu henkinen virkistystoiminta oli monipuolista ja hoidokkeja kehittävää. Huollettavien keskinäisiä kerhoiltoja järjestettiin 24 ja niissä huollettavat esittivät laulua, lausuntaa ja humoristisia numeroita. Syyskautena luettiin kerhoilloissa D. Hemdalin kirjaa Alkoholisti ja keskusteltiin luetun johdosta. Myös jokin sopiva esitelmä ja tietokilpailu sisältyivät ohjelmaan. Juhlia ja illanviettoja pidettiin hoidokkien ja henkilökunnan omin voimin 12 sekä Kansan raittiusavun, Sosiaalidemokraattisen raittiusliiton ym. toimesta 8. Urheilukilpailuja oli laitoksessa viidet, minkä lisäksi laitoksen hoidokeista ja henkilökunnasta kokoonpantu joukkue kilpaili muiden alkoholistihuoltoloiden joukkueiden kanssa kerran hiihdossa ja kerran jalkapallossa. Vielä mainittakoon laitoksen näytelmäkerhon ja musiikkiyhtyeen toiminta ja esiintymiset, shakki- ym. pelien harjoitukset ja niissä pidetyt kilpailut, neljä kertaa järjestetyt elokuvanäytännöt sekä radiovastaanottimien, sanoma- ja aikakauslehtien sekä laitoksen kirjaston tarjoamat viihdytys- ja kasvatusmahdollisuudet.

Maatila. Viljely pinta-ala käsitti kertomusvuonna peltoa ja puutarhaa 136.76 ha sekä 16.64 ha raivattua laidunmaata. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat kylvö- ja satomäärät.

¹⁾ Niihin lukuihin nähden, jotka koskevat laitokseen otettuja ja sieltä poistettujen määriä, on otettava huomioon, etteivät ne tarkoita eri henkilöitä, sillä sama henkilö on saatettu ottaa ja poistaa laitoksesta useamman kerran vuoden aikana.

K a s v i	Viljelysala ha	Kylvö määrä kg	S a t o	
			Kaikkiaan kg	Hehtaaria kohden kg
Ruis	9.12	1 130	16 500	1 809
Kevätvehnä	12.03	3 550	10 450	869
Ohra	10.54	1 700	15 500	1 471
Herne	3.52	750	8 350	2 372
Kaura	21.18	5 180	39 700	1 876
Peruna	8.25	15 800	82 250	9 970
Heinä kuivana korjattu	30.94	—	72 000	2 327
» tuoreena korjattu (AIV)	6.57	—	133 000	20 244
Timoteinsiemen	1.85	—	410	222
Apilansiemen	2.00	—	245	123
Täyskesanto	5.61	—	—	—
Puutarha	3.75	—	—	—
Laidun	19.02	—	—	—
Lanttu	0.40	—	12 500	31 250
Sokerijuurikas	0.40	—	10 000	25 000
Vihantarehu	1.00	300	35 000	35 000
Muiden viljelyksessä	2.00	—	—	—

Heinää kylvettiin suojaviljan kanssa 12.03 ha:lle. Lannoitukseen käytettiin 2 131 kuormaa karjanlantaa, 2 900 kg kalkkialpietaria, 19 500 kg superfosfaattia, 1 600 kg kalisuolaa ja 4 300 kg renofosfaattia. Hevostyöpäiviä suoritettiin yhteensä 2 709. Nautakarja käsitti vuoden alussa 54 ja lopussa 57 päätä. Koko karjan (45.2 kpl) keskituotanto oli tarkastuvuonna 1947—48 3 104 kg maitoa, 126.0 kg rasvaa rasvaprosentin ollessa 4.1 ja säännöllisten (32 kpl) vastaavasti 3 387 kg, 135 kg 4.0 %. Sikalassa oli vuoden alussa yhteensä 125 eläintä ja vuoden lopussa 442 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 103 sikaa ja 156 porsasta. Lampaiden luku oli vuoden alussa 23 ja vuoden lopussa 10.

Sijoitus yksityishoitoon

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 3 täysikasvuista henkilöä, joista 2 miestä ja 1 nainen.

Kotiaavustukset

Kertomusvuonna jaettiin varsinaista kotiaavustusta kaikkiaan 3 725 Helsingissä asuvalle henkilölle, joista 2 524 sai yksinomaan kotiaavustusta vähintään 2 500 mk:n arvosta. Tilapäistä avustusta eli kotiaavustusta alle 2 500 mk:n arvosta sai edellisten lisäksi 894 henkilöä. Varsinaisille avunsaajille annettua kotiaavustuksesta tuli vielä osalliseksi 360 aviopuolisoa ja 1 704 lasta.

Seuraava taulukko osoittaa perhesuhteet ja lasten luvun niissä tapauksissa, joissa lapset olivat osallisina varsinaisesta kotiaavustuksesta:

Lasten luku	Perheitä, joihin kuului:				Lasten luku	Perheitä, joihin kuului:			
	Mies ja vaimo	Mies	Vaimo	Perheitä yhteensä		Mies ja vaimo	Mies	Vaimo	Perheitä yhteensä
1	35	4	181	220	6	6	—	6	12
2	64	2	184	250	7	4	—	—	4
3	49	2	92	143	8	2	—	—	2
4	35	1	33	69	9	2	—	—	2
5	16	—	13	29					
					Yhteensä	213	9	509	731

Alle 16-vuotiaita lapsia oli näissä varsinaista kotiaavustusta saaneissa perheissä siis kaikkiaan 1 704 eli perhettä kohden keskimäärin 2.3 (edellisenä vuonna 2.3).

Laskemalla yhteen varsinaiset ja tilapäiset kotiaavustusta saaneet sekä kotiaavustuksista osallisiksi joutuneet, saadaan summaksi 6 683 (edellisenä vuonna 6 836), joka luku ilmai-

see niiden Helsingissä asuvien kokonaismäärän, jotka suoraan tai välillisesti pääsivät nauttimaan kotiaavustusta.

Kotiaavustukset annettiin osittain rahana, osittain ruokatavaroiden, vaatteiden, polttopuiden ym. luontoismuodossa. Rahana annettujen avustuksien osuus oli 90.1 % ja tarveaineina annettujen osuus 9.9 %. Mitä kotiaavustustasoon tulee, on sitä vuoden kuluessa elinkustannusindeksin noustessa vastaavasti korotettu. Tästä johtuen osoittaa tapausta kohden laskettu keskimääräinen avustus nousua edellisiin vuosiin verrattuna. Tapausta kohden kuukaudessa laskettu kotiaavustus on viime vuosina ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1939 ...	321: 68	1941 ...	405: 58	1943 ...	496: 19	1945 ...	726: 90	1947 ...	1 646: 87
1940 ...	350: 95	1942 ...	435: 26	1944 ...	519: 28	1946 ...	1 268: 69	1948 ...	2 412: 46

Kertomusvuoden eri kuukausina Helsingin kaupungissa asuville jaetut kotiaavustukset sekä vastaavien avustustapausten lukumäärä näkyvät seuraavasta taulukosta:

Kuukausi	Kotiaavustus- tapauksia	Lisäksi avustuk- sesta osallisia	Yh- teensä	Kotiaavustukset, mk					
				Rahana	Poltto- puina	Ruokana	Vaat- teina	Muussa muo- dossa	Yhteensä
Tammikuu	2 074	858	2 932	4 015 550	239 984	4 112	41 870	55 857	4 357 373
Helmi- kuu	2 066	902	2 968	4 075 143	457 071	100	32 256	46 899	4 611 469
Maaliskuu	2 110	906	3 016	4 387 971	771 840	2 525	20 616	77 539	5 260 491
Huhtikuu	2 086	858	2 944	4 338 714	442 485	2 200	43 290	65 389	4 892 078
Toukokuu	1 951	837	2 788	4 140 558	469 514	1 355	44 289	153 266	4 808 982
Kesäkuu	1 891	610	2 501	4 027 277	150 626	—	39 518	146 122	4 363 543
Heinäkuu	1 935	616	2 551	3 924 875	45 650	—	39 201	74 389	4 084 115
Elokuu	1 906	566	2 472	4 256 007	16 640	—	14 176	115 964	4 402 787
Syyskuu	1 910	696	2 606	3 942 293	61 988	—	27 541	90 868	4 122 690
Lokakuu	2 025	708	2 733	4 682 378	482 757	—	39 303	49 105	5 253 543
Marraskuu	2 065	742	2 807	4 927 390	565 110	1 470	61 205	146 075	5 701 250
Joulukuu	2 147	912	3 059	5 828 957	446 177	135	49 577	116 560	6 441 406
Koko vuosi	24 166	9 211	33 377	52 547 113	4 149 842	11 897	452 842	1 138 033	58 299 727

Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtuvat toimivat entiseen tapaan kolmena osastona sijaiten kaikki osastot talossa Helsinginkatu 24. Näistä osastoista:

A-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia varattomille täysikäisille henkilöille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingin kaupungissa ja jotka vanhuuden, henkisen tai ruumiillisen sairaalloisuuden, ruumiinvamman tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi ainoastaan osittain pystyivät omalla työllään hankkimaan itselleen elatusta sekä joiden työtupiin ottaminen katsottiin yhteiskunnallisen huollon tarkoituksen mukaiseksi;

B-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia niille alkoholisti- ja irtolaisnaisille, lähinnä valvonta-asteella oleville, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä ja joille ei ollut onnistuttu saamaan sopivaa ansiotyötä muualla; sekä

C-osaston tarkoituksena oli varata tilaisuutta ansioon ja itse-elatukseen varattomille, työttömyyden vuoksi yhteiskunnallista huoltoa tarvitseville työkykyisille, työnhaluksille ja ilman omaa syytään työttömille naisille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä.

Työskentely tapahtui A-osastolla 5 työryhmässä, joista 4 oli naisia varten, B-osastolla yhtenä ryhmänä sekä C-osastolla 3 ryhmänä. Työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa kaikille osastoille yhteisesti 240. Työtupien kaikki osastot olivat suljettuina heinäkuun 15 p:n ja elokuun 16 p:n välisen ajan. Kesäkuun alusta lukien luovutettiin työtupien huonetilaa elintarvikekeskukselle 219 m² ja syyskuun alusta huoltoviraston lapsilisäkanslialle 149 m². Työtupien puutyöosaston edellisenä vuonna tapahtuneen lakkauttamisen jälkeen ovat mainitun osaston työntekijät jatkuvasti työskennelleet kunnalliskodin työhuoneessa. Mainittakoon, että työtupien kolmen työnjohtajan tultua väliaikaisten järjestelyjen johdosta jo edellisenä vuonna siirretyiksi työskentelemään huoltovirastossa tai kunnalliskodissa, heidän palkkauksensa on edelleen suoritettu työtupien palkkamomenteilta.

Työtupien pääasiallisimpina töinä olivat edelleen tilaustyöt kaupungin eri laitoksille, ja nousi näiden osuus työtupien koko tuotannosta kertomusvuonna 56 %:iin.

Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululasten vaatteiden, sairaaloiden makuu-ym. vaatteiden, sähkö- ja kaasulaitosten mittarinlukijain virkapukujen ja huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden valmistaminen. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulunoppilaille samoin kuin vastaava kenkien korjaus oli niinkään työtupien tehtävänä. Yksityisten tilaajien töitä voitiin suorittaa vain varsin rajoitetusti.

Työntekijäin lukumäärä vaihteli eri kuukausina s. 9* olevasta taulukosta n:o 18 tarkemmin ilmenevällä tavalla. Sanottu lukumäärä oli pienimmillään 156, kesäkuun 13 p:n ja heinäkuun 15 p:n, sekä suurimmillaan, 178, helmikuun 22 p:n ja maaliskuun 20 p:n välisenä aikana. Työntekijäin lukumäärä oli pitkin vuotta huomattavasti talousarviossa edellytettyä alhaisempi. Työpäivien lukumäärä koko vuonna oli 40 695, ja on tähän luettu myös kunnalliskodin työhuoneilla työskennelleiden työpäivät.

Työtupien bruttomenot olivat 20 705 917 mk ja bruttotulot 12 206 885 mk, joten nettomenoiksi kirjanpidon mukaan jää 8 499 032 mk. Jos näiden kirjanpidon mukaisten arvojen perusteella lasketaan keskikustannus työntekijää ja työpäivää kohden, saadaan bruttomenoksi 508: 81 mk (edellisenä vuonna 415 mk) ja nettomenoksi 208: 85 mk (edellisenä vuonna 143 mk). Nämä numerot eivät kuitenkaan anna oikeata kuvaa työtupien kustannuksista. On nimittäin huomattava, että vuoden määrärahoista jouduttiin sitomaan varoja työaineisiin, joita vuoden päättyessä ei vielä ollut ehditty valmistaa tilaajille. Suurin tällainen erä oli kaupungin sairaaloita varten ostettu patjakangasmäärä. Vuoden päättyessä oli valmiste- ja työainevaraston arvo 5 630 468 mk. Kun vastaava arvo oli vuoden alussa ollut 2 788 593 mk, niin varaston arvo oli kasvanut 2 841 875 mk:lla. Jos nettokustannuksia laskettaessa tämä otetaan huomioon sekä lisäksi työtupien palkkamonteilta maksetut, muualla huoltolautakunnan alaisissa tehtävissä työskennelleiden työnjohtajien palkat 685 620 mk, saadaan nettokustannukseksi 146: 20 mk (edellisenä vuonna 108 mk) työntekijää ja työpäivää kohden.

Ns. ehkäisevänä huoltomuotona on työtuville ollut oma, joskin normaalivuotona pienempi kansantaloudellinen ja sosiaalinen merkityksensä, ja on niiden avulla joukko pääkaupungin vakinaisia asukkaita voitu estää joutumasta suoranaisten köyhäinhuoltoavustuksen varaan. Niinkään työtupien erikoisosastot ovat jatkuvasti tarjonneet työmahdollisuuksia valvonnassa oleville naispuolisille alkoholisteille, irtolaisille sekä vähäiselle määrälle työttömiä.

Lopuksi on huomautettava, että työtupien A- ja C-osastoilla työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu avunsaajiin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa, sensijaan sisäytyvät B-osastolla työskennelleet irtolais- ja alkoholistinaiset asianomaisiin irtolais- ja alkoholistitilastoihin.

Lahjoitusrahastojen koroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja ja muita lahjoituksia oli kertomusvuonna tapahtuvaa jakoa varten kertynyt seuraavasti:

	Mk		Mk
Aleksandras understöd rahasto	395	Holmströmin, John, rahasto kaino-	
Bergmanin, Maria, testamenttira-		jen köyhien hyväksi	13 213
hasto	546	Kordelinin, Alfred, avustusrahasto ..	12 482
Brobergin, Gustava Katarina, ym.		Lampan, Elsa Maria, rahasto.....	855
rahastot.....	600	Mattson-Kivilän, Isak, puolisoiden	
Elgin, Vilhelm, pauvres honteux,		apurahasto	6 269
rahasto	579	Sierckin, Adolf Fredrik, rahasto	382
Gardbergin, Lisette, rahasto	55	Sierckenin, Carl, rahasto.....	153
Grefbergin, Emma, rahasto	6 280	Wavulinin, Waldemar, lahjoitus-	
Gripenberg, Hedvig Charlotta, ra-		rahasto	820
hasto	611	Westzynthiuksen, W. J. S., testa-	
Hanellin, Carl Gustaf, rahasto	284	menttirahasto	1 141

Yhteensä 44 665

Näistä varoista jaettiin huoltolautakunnan toimesta avustukseksi 105 henkilölle yhteensä 44 594 mk.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annettua köyhäinhoidon luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin, eikä lahjoitusvarojaa saaneita henkilöitä ole otettu huomioon, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös köyhäinhuoltolain nojalla.

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 907 eri henkilöä, joista 242 miestä ja 665 naista. Niinä vuosina, joina voimassa olevaan irtolaislakiin perustuvaa irtolaishuoltoa on pääkaupungissa suoritettu, on kunakin vuonna kohdistettu irtolaishuoltotoimenpiteitä seuraavasta asetelmasta ilmenevään lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1943	75	629	704
1938	132	359	491	1944	63	571	634
1939	176	466	642	1945	71	548	619
1940	145	551	696	1946	165	587	752
1941	112	579	691	1947	180	621	801
1942	69	597	666	1948	242	665	907

Kuten havaitaan, oli irtolaishuollossa olleiden lukumäärä suurempi kuin yhtenäkkään aikaisempaan vuoteen koko irtolaislain voimassaoloaikana.

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 329, erikseen miehistä uusia 145 ja naisista 184. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1943	37	203	240
1938	71	171	242	1944	15	116	131
1939	79	185	264	1945	41	128	169
1940	53	238	291	1946	129	187	316
1941	35	169	204	1947	109	164	273
1942	20	202	222	1948	145	184	329
				Yhteensä	852	2 193	3 045

Uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka irtolaislain voimassa ollessa ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 28.0 %, joten irtolaishuolto valtaosaltaan on ollut naisten huoltoa. Seuraavassa esiintyvät selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa on ollut merkittävä ero verrattuna näihin, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Syntymäpaikan mukainen ryhmittely osoittaa, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kaikista irtolaisista vain 150 eli 16.5 %, erikseen miehistä 18.2 % ja naisista 15.9 %.

Kaikista irtolaisista oli syntynyt prosentteissa:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa	36.8	35.9	36.2
» maalaiskunnissa	61.1	62.9	62.4
Ulkomailla	2.1	1.2	1.4

Äidinkielenä oli suomi 802:lla eli 88.4 %:lla, ruotsi 94:llä eli 10.4 %:lla ja lopulla 11:llä jokin muu kieli.

Irtolaishuollon peruste. Ne erityiset perusteet, joiden nojalla asianomaiset henkilöt ovat lain mukaan voineet joutua irtolaishuollon alaisiksi ovat: 1) kuljeksiva elämä, 2)

tavanomainen työn vieroksuminen, 3) kerjuu, 4) ammattihaureus tai 5) jokin muu peruste. Ryhmittämällä irtolaiset tämän mukaisesti ja sitä perustetta silmälläpitäen, jota on katsottu pääperusteeksi heidän ensi kerran irtolaishuoltoon joutuessaan, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	37	15.3	5	0.8	42	4.6
Työn vieroksuminen	46	19.0	6	0.9	52	5.7
Kerjuu	9	3.7	—	—	9	1.0
Ammattihaureus	—	—	644	96.8	644	71.0
Muu peruste	150	62.0	10	1.5	160	17.7
Yhteensä	242	100.0	665	100.0	907	100.0

Irtolaisnaisista joutui 96.8 % huoltoon ammattihaureuden perusteella ja loput työn vieroksumisen, kuljeksivan elämän tai muun perusteen nojalla. Miehistä suurin osa, 150 eli 62.0 %, otettiin huoltoon muilla perusteilla, so. olivat henkilöitä, jotka muulla elämäntavallaan kuin haureudella tuottivat ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siveellisyydelle¹⁾, mutta varsin monilla, 46:lla eli 19.0 %:lla, huollon perusteena oli työn vieroksuminen. Loput olivat huollossa kuljeksivan elämän tai kerjuun perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Irtolaisten suhteen käytettäviä huoltotoimenpiteitä ovat varoitus ja sen ohessa mahdollinen kotikuntaan lähettäminen, irtolaisvalvonta sekä työlaitokseen tai pakkotyöhön määrääminen, minkä lisäksi työlaitoksesta ja pakkotyöstä ehdollisesti vapautuneet irtolaiset ovat määräjän ns. jälkivalvonnan alaisina. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee, missä määrin käytännössä on sovellettu eri huoltomuotoja, ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	80	33.1	113	17.0	193	21.3
Kotikuntaan lähettäminen	14	5.8	31	4.7	45	4.9
Irtolaisvalvonta	53	21.9	141	21.2	194	21.4
Työlaitos	47	19.4	195	29.3	242	26.7
Pakkotyö	2	0.8	11	1.6	13	1.4
Jälkivalvonta	29	12.0	155	23.3	184	20.3
Ilman huoltotoimenpidettä	17	7.0	19	2.8	36	4.0
Yhteensä	242	100.0	665	100.0	907	100.0

Vain varoitusasteelle jääneitä oli siis 21.3 % ja valvonta-asteelle 21.4 %, työlaitoksessa oli 26.7 % ja pakkotyössä 1.4 %. Suljettussa laitoshuollossa oli siis viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan runsas neljäsosa, 28.1 %, kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Aivan vuoden lopussa huoltoon joutuneisiin 36 henkilöön nähden ei ehditty kertomusvuoden puolella täytäntöönpanna huoltotoimenpiteitä. Uusista irtolaisista jäi varoitusasteelle 47.4 %, valvonta-asteelle 15.5 %, työlaitoksessa oli 10.0 %, pakkotyössä 0.3 % ja jälkivalvonnassa 3.7 %.

Työlaitokseen ja pakkotyöhön toimittamiseen nähden on huomattava, että poliisiviranomaiset joutuivat useasti soveltamaan irtolaislain 20 §:n 3 mom:ssa olevaa säännöstä, jonka mukaan poliisipäällikön on ilman edellä käyviä lievempiä huoltotoimenpiteitä tehtävä maaherralle esitys irtolaisen lähettämisestä laitokseen, jos tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä. Erinäisistä käytännöllisistä syistä on laitokseen lähettämisesitykset jätetty poliisiviranomaisten tehtäväksi.

¹⁾ Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin.

Huoltopäivien luku irtolaistyölaitoksissa oli kaikkiaan 46 676, josta 8 666 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittäytyivät irtolaiset seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	110	45.4	381	57.3	491	54.1
Naineita	105	43.4	151	22.7	256	28.2
Leskiä	7	2.9	26	3.9	33	3.7
Eronneita	20	8.3	107	16.1	127	14.0
Yhteensä	242	100.0	665	100.0	907	100.0

Aviottomina syntyneitä oli kaikista irtolaisista 101 eli 11.1 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 8.8 % ja naisista 12.2 %.

Lapsia oli kaikkiaan 279 irtolaisella yhteensä 420.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteelliset osuudet prosentteissa olivat irtolaishuollossa olevien keskuudessa seuraavat:

	1) 18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60 v. —	Yhteensä
	Miehiä	5.8	20.6	30.6	25.6	11.6	5.8
Naisia	6.9	36.4	35.2	16.5	4.5	0.5	100.0
Kaikkiaan	6.6	32.2	33.9	19.0	6.4	1.9	100.0

Koulusivistys. Irtolaisista 38 eli 4.2 % ei ollut käynyt mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 56 eli 6.2 %, kansakoulun käyneitä oli 713 eli 78.6 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 49 eli 5.4 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 29:llä eli 3.2 %:lla ja kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys 22:lla eli 2.4 %:lla.

Ammatti. Aikaisemmin pääasiallisesti harjoittamansa ammatin mukaan ryhmittäytyivät irtolaiset seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	1	0.4	2	0.3	3	0.3
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	3	1.2	7	1.0	10	1.1
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	11	4.5	34	5.1	45	5.0
Liikkeenkilökuntaa:						
a) päällystää, työnjohtajia, konttorienkilökuntaa	13	5.4	30	4.5	43	4.7
b) työntekijöitä	6	2.5	33	5.0	39	4.3
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	100	41.3	300	45.1	400	44.1
Muita työntekijöitä	88	36.4	96	14.4	184	20.3
Merimiehiä ja kalastajia	6	2.5	—	—	6	0.7
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	10	4.1	3	0.5	13	1.4
Yksityisten palvelijoita	—	—	143	21.5	143	15.8
Muun elinkeinon harjoittajia	4	1.7	3	0.5	7	0.8
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	—	—	14	2.1	14	1.5
Yhteensä	242	100.0	665	100.0	907	100.0

1) Huomattava on, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Myös uudet irtolaiset ryhmittäivät ammattinsa mukaan suurin piirtein suhteellisesti samalla tavoin kuin kaikki irtolaiset.

Muita tietoja. Irtolaisiin nähden on edelleen selvitetty eräitä yhteiskunnalliselta kannalta tärkeitä seikkoja, kuten heidän aikaisempaa irtolaisuuttaan, rikollisuuttaan ym., mutta kuitenkin entisestään supistetussa muodossa.

Kaikista irtolaisista oli 322 eli 35.5 % sellaisia, joita ei ollut aikaisemmin käsitelty irtolaisuudesta tai kerjuusta.

Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 417 eli 46.0 % kaikista, miehistä erikseen 161 eli 66.5 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 45.3 %.

Köyhäinhoitoa ennen kertomusvuotta oli huollossa olevista irtolaisista saanut 304 henkilöä eli 33.5 % kaikista, erikseen miehistä 31.4 % ja naisista 34.3 %. Kertomusvuonna sai heistä köyhäinhuollon avustusta 17 miestä ja 16 naista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli 201 985 mk.

Lisäksi huollettiin heitä, lukuunottamatta irtolaistyölaitoksia, köyhäinhuoltotoimenpitein muissa laitoksissa yhteensä 3 837 huoltopäivää, jotka jakautuivat seuraavalla tavalla:

Laitosryhmä	Miesten huoltopäiviä	Naisten huoltopäiviä	Huoltopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	61	652	713
Työlaitos	184	—	184
Sairaalat	801	800	1 601
Mielisairaalat	—	991	991
Tuberkuloosisairaalat	62	168	230
Muut laitokset	—	118	118
Yhteensä	1 108	2 729	3 837

Kustannukset. Kaupunkikunnan bruttomenot irtolaishuollosta nousivat kertomusvuonna 4 840 704 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti korvauksina toisilta kunnilta ja valtiolta 463 866 mk, joten nettomenoiksi jäi 4 376 838 mk. Irtolaisille annetun köyhäinhuollon kustannukset eivät sisälly näihin lukuihin.

c. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 3 117 eri henkilöä, joista 2 769 miestä ja 348 naista, eli enemmän henkilöitä kuin yhtenäkkään aikaisempina vuonna. Niiden vuosien aikana, joina lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on vuosittain huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1943	650	98	748
1938	764	41	805	1944	509	109	618
1939	817	38	855	1945	1 445	198	1 645
1940	533	14	547	1946	1 794	197	1 991
1941	426	12	438	1947	2 448	321	2 769
1942	493	50	543	1948	2 769	348	3 117

Kertomusvuonna huollossa olleiden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 1 585 miestä ja 200 naista eli yhteensä 1 785 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sensijaan ensi kertaa vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 1 184 miestä ja 148 naista eli kaikkiaan 1 332 henkilöä. Näitä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1943	346	78	424
1938	484	24	508	1944	191	65	256
1939	315	8	323	1945	915	126	1 041
1940	150	4	154	1946	968	104	1 072
1941	201	8	209	1947	1 297	170	1 467
1942	242	43	285	1948	1 184	148	1 332
				Yhteensä	6 678	814	7 492

Uusien alkoholistien yhteissumma 7 492 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi alkoholistilain voimassaoloaikana. Naisia oli näistä kaikista vain 10.9 %. Seuravassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on kuitenkin tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksesta.

Kaikista alkoholisteista oli syntyperäisiä helsinkiläisiä lähes neljäsosa eli 24.1 %, naisten joukossa suhteellisesti vähemmän kuin miesten. Kaikista alkoholisteista oli syntynyt prosentteissa laskien:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa	46.9	36.8	45.8
» maalaiskunnissa	51.3	61.5	52.4
Ulkomailla	1.8	1.7	1.8

Äidinkielenä oli suomi 2 785:llä eli 89.3 %-lla, ruotsi 305:llä eli 9.8 %-lla ja jokin muu kieli 27:llä.

Huollon peruste. Perusteita, joiden nojalla alkoholistien suhteen on ryhdytty lainmukaisesti huoltotoimenpiteisiin, erotetaan tilastossa: 1) vaarallisuus, 2) häiriö tai pahennus, 3) elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 4) joutuminen läheisen henkilön rasitukseksi, 5) köyhäinhoidon tarve, 6) juopumuspidätykset sekä 7) vapaaehtoisuus.

Alkoholistien jakautuminen eri ryhmiin sen pääperusteen mukaan, jonka nojalla heidät ensiksi on otettu alkoholistihuoltoon, selviää seuraavasta taulukosta:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	36	1.3	2	0.6	38	1.2
Häiriö tai pahennus	978	35.3	134	38.5	1 112	35.7
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	55	2.0	2	0.6	57	1.8
Rasitukseksi joutuminen	49	1.8	4	1.1	53	1.7
Köyhäinhoidon tarve	4	0.1	—	—	4	0.1
Juopumuspidätykset	1 624	58.7	203	58.3	1 827	58.6
Vapaaehtoisuus	23	0.8	3	0.9	26	0.9
Yhteensä	2 769	100.0	348	100.0	3 117	100.0

Juopumuspidätykset olivat jatkuvasti huoltoon joutumisen perusteena suurimmalla osalla alkoholisteja, 58.6 %-lla. Toisella sijalla olivat ne, jotka olivat olleet ilmeiseksi häiriöksi tai pahennukseksi ympäristölleen, 35.7 % (edellisenä vuonna 34.2 %). Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyönnin, omaisten rasitukseksijoutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta joutui huoltoon 3.6 % (edellisenä vuonna 4.8 %).

Vaarallisuus oli perusteena vain 1.2 %-lla. Uusien alkoholistien kohdalla olivat eri perusteiden suhteelliset osuudet muuten jokseenkin saman suuruiset, paitsi että juopumuspidätysten osuus oli 68.6 % ja häiriön tai pahennuksen osuus 26.0 %. Vapaaehtoisena oli huollossa 26 alkoholistia¹⁾.

¹⁾ Huomattava on, että vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sen jälkeen kun asianomaiset ovat vapautuneet huoltoloista ja joutuneet ns. jalkivalvontaan.

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien palauttamiseksi raittiiseen ja säännölliseen elämäntapaan voidaan alkoholistilain mukaan edeltävänä toimenpiteenä käyttää varoitusta ja sen yhteydessä tapahtuvaa ohjausta ja tukevaa toimintaa. Varsinaisina huoltotoimenpiteinä tulevat kysymykseen raittiusvalvonta ja hoito yleisessä alkoholistihuoltolassa. Alkoholistihuoltolasta pois päästetty henkilö on vielä sen jälkeen lain määräämän ajan raittiusvalvonnassa, jota seuraavassa nimitetään jälkivalvonnaksi. Huollossa olleiden alkoholistien ryhmittyminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	1 567	56.6	167	48.0	1 734	55.6
Raittiusvalvonta	635	22.9	97	27.9	732	23.5
Huoltolaohoito, täytäntöönpanematon	225	8.1	41	11.8	266	8.6
Huoltolaohoito, täytäntöönpanu	122	4.4	16	4.6	138	4.4
Jälkivalvonta	220	8.0	27	7.7	247	7.9
Yhteensä	2 769	100.0	348	100.0	3 117	100.0

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 83.0 %, raittiusvalvontaan 11.3 %, huoltolaohoitoon määrättyinä oli 4.3 %, kun sitä vastoin jälkivalvontaan oli uusista alkoholisteista ehtinyt vain 1.4 %.

Huoltopäivien luku alkoholistihuoltoloissa oli yhteensä 35 472, joista 4 125 oli naisten. Numerot eivät ole täydellisiä, vaan niistä puuttuvat vaarallisten sekä vapaaehtoisina omalla kustannuksellaan huoltoloissa olleiden päivät.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäätyyn nähden ryhmittyvät alkoholistit seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	864	31.2	80	23.0	944	30.3
Naineita	1 574	56.9	172	49.4	1 746	56.0
Leskiä	67	2.4	42	12.1	109	3.5
Eronneita	264	9.5	54	15.5	318	10.2
Yhteensä	2 769	100.0	348	100.0	3 117	100.0

Aviottomina syntyneitä oli alkoholisteista 5.0 %, erikseen miehistä 4.7 % ja naisista 7.5 %. Lapsia oli 1 455 alkoholistilla yhteensä 2 795.

Ikä. Alkoholistihuoltoon joutuneiden ikäryhmitys osoittaa, että suurin osa alkoholisteista oli 30—39 vuotiaita, nimittäin 35.5 %. Myös 40—49 vuotiaita oli runsaasti, 34.7 %. Alle 21-vuotiaita oli vain 0.7 % ja 50 vuotta vanhempia 15.3 %. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60— v.	Kaik- kiaan
Luku	—	22	429	1 107	1 081	402	76	3 117
%	—	0.7	13.8	35.5	34.7	12.9	2.4	100.0

Koulusivistykseltään oli alkoholisteissa 89 eli 2.9 % sellaisia, jotka eivät olleet käyneet mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 217 eli 7.0 %, kansakoulun käyneitä oli 2 189 eli 70.2 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 114 eli 3.7 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 209:llä eli 6.7 %:lla, akateemisen loppututkinnon oli suorittanut 40 eli 1.3 %, kaupallinen tai muu ammatti-

koulusivistys oli 254:llä eli 8.1 %:lla ja viiden alkoholistin koulusivistyksestä ei ollut tietoa.

Ammatti. Ammattinsa mukaan alkoholistit jakautuivat seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	92	3.3	3	0.9	95	3.0
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	10	0.4	1	0.3	11	0.4
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	226	8.2	37	10.6	263	8.4
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	197	7.1	27	7.8	224	7.2
b) työntekijöitä	51	1.8	16	4.6	67	2.1
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	1 360	49.1	160	46.0	1 520	48.8
Muita työntekijöitä	682	24.6	59	16.9	741	23.8
Merimiehiä ja kalastajia	43	1.6	—	—	43	1.4
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa ...	76	2.7	4	1.1	80	2.6
Yksityisten palvelijoita	—	—	32	9.2	32	1.0
Muun elinkeinon harjoittajia	13	0.5	3	0.9	16	0.5
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	19	0.7	6	1.7	25	0.8
Yhteensä	2 769	100.0	348	100.0	3 117	100.0

Suurimman ammattiryhmän muodostivat jatkuvasti tehdas- ym. ammattityöntekijät kuuluen siihen 48.8 % kaikista alkoholisteista. Myös muiden työntekijäin (apu-, satama- ym. työntekijäin) osuus oli huomattava, 23.8 %. Seuraavina suuruusjärjestyksessä olivat itsenäiset liikkeenharjoittajat, liikealan päällystö ja konttorihenkilökunta sekä virkamiehet ja vapaiden ammattien harjoittajat. Naisten keskuudessa olivat suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät, muut työntekijät (aputyöntekijät, siivoajat yms.), itsenäiset liikkeenharjoittajat sekä yksityisten palvelijat.

Muita tietoja. Irtolaisina oli alkoholisteista ennen huoltoon joutumistaan käsitelty 288 eli 9.2 %, niistä 120 naista.

Köyhäinhuoltoavustusta oli ennen huoltoon joutumistaan saanut miehistä 968 ja nais-alkoholisteita 139, yhteensä 1 107 henkilöä eli 35.5 % kaikista alkoholisteista. Kertomusvuonna sai köyhäinhuollon avustusta yhteensä 288 henkilöä eli 9.2 % kaikista alkoholisteista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli kaikkiaan 2 256 811 mk. Lisäksi huollettiin heitä köyhäinhuollon nojalla eri laitoksissa seuraavien lukujen lähemmin osoittamalla tavalla.

Laitosryhmä	Miesten huoltopäiviä	Naisten huoltopäiviä	Huoltopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	2 835	279	3 114
Työlaitos	1 674	16	1 690
Sairaalat	3 336	432	3 768
Mielisairaalat	1 194	185	1 379
Tuberkuloosisairaalat	1 741	20	1 761
Yhteensä	10 780	932	11 712

Kustannukset. Kaupunkikunnan bruttokustannukset alkoholistihuollosta nousivat kertomusvuonna 8 771 165 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti muilta kunnilta, yksityisiltä ja valtiolta korvauksina yhteensä 323 806 mk, joten kaupungin lopullisiksi nettomenoiksi jäi 8 447 359 mk. Näihin lukuihin eivät sisälly alkoholisteille annetusta köyhäinhuollosta aiheutuneet kustannukset.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian toiminnan taustaksi esitetään edelleen eräitä selvityksiä juopumuspidätyksistä, sikäli kuin ne koskevat Helsingissä asuvia henkilöitä.

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 13 945 eri henkilöä, joista miehiä 12 328 ja naisia 1 617. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 884 henkilöä vähemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 4 219 ja syytteeseen asetettiin 4 410 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 29 764. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuoden aikana oli kutakin pidätettyä miestä kohden 2.12 ja kutakin naista kohden 2.27. Eniten pidätyksiä sattui huhti- ja heinäkuussa, vähiten marras- ja joulukuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholisteina rekisteröityjä 4 563, irtolaisina rekisteröityjä 799 sekä raittiushuoltolain mukaisina tapauksina rekisteröityjä 351.

Juopumuspidätykset vv. 1939—48 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muualla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1939	15 711	1 573	17 284	18 031	2 320
1940	13 549	1 952	15 501	16 378	2 829
1941	12 466	1 319	13 785	15 104	2 638
1942	13 795	1 484	15 279	17 922	4 127
1943	15 668	1 267	16 935	20 680	5 012
1944	10 834	526	11 360	13 021	2 187
1945	24 537	2 289	26 826	27 673	3 136
1946	29 446	2 584	32 030	33 898	4 452
1947	28 051	2 794	30 845	32 241	4 190
1948	27 557	2 207	29 764	31 643	4 086

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu taulukko-osastossa, taulukoissa 8 ja 23.

d. Raittiushuolto

Huollettavien lukumäärä. Juopuneina tavattujen henkilöiden raittiushuollosta eräissä tapauksissa annetun lain tarkoittamia toimenpiteitä sovellettiin 266 eri henkilöön, joista 254 miespuolista ja 12 naispuolista.

Syntyperäisiä helsinkiläisiä oli näistä vajaa puolet, nimittäin 126 eli 47.4 %. Kaikista raittiushuollossa olleista oli syntynyt:

	Miehiä %	Naisia %	Yhteensä %
Suomen kaupungeissa	63.8	58.3	63.5
» maalaiskunnissa	35.8	41.7	36.1
Syntymäpaikka tuntematon	0.4	—	0.4

Huoltotoimenpiteet, siviilisääty ja syntyperä. Lain edellyttämiä huoltotoimenpiteitä ovat varoitus ja raittiussuojelu. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä siviilisäädyn mukaan ryhmittäytyvät raittiushuollossa olleet seuraavasti:

	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
<i>Huoltotoimenpide</i>						
Varoitus	223	87.8	12	100.0	235	88.3
Raittiussuojelu	31	12.2	—	—	31	11.7
Yhteensä	254	100.0	12	100.0	266	100.0
<i>Siviilisääty</i>						
Naimattomia	242	95.3	11	91.7	253	95.1
Naineita	11	4.3	1	8.3	12	4.5
Eronneita	1	0.4	—	—	1	0.4
Yhteensä	254	100.0	12	100.0	266	100.0

Aviottomina syntyneitä oli 3 miestä, mutta 17 miehen ja 1 naisen syntyperä oli tuntematon.

Ikä. Suurin osa raittiushuollossa olleista oli 18—20 vuotiaita, nimittäin 80.5 %. Lakia voidaan soveltaa vain alle 25 vuotiaisiin. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—24 v.	Kaikkiaan
Luku	3	214	49	266
%	1.1	80.5	18.4	100.0

Ammatti. Ammattinsa mukaan raittiushuollossa olevat ryhmittäytyivät seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	2	0.8	1	8.3	3	1.1
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	4	1.6	—	—	4	1.5
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystää, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	10	3.9	3	25.0	13	4.9
b) työntekijöitä	15	5.9	2	16.7	17	6.4
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	104	40.9	3	25.0	107	40.3
Muita työntekijöitä	74	29.1	2	16.7	76	28.0
Merimiehiä ja kalastajia	8	3.2	—	—	8	3.0
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa ...	17	6.7	—	—	17	6.4
Yksityisten palvelijoita	—	—	1	8.3	1	0.4
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	20	7.9	—	—	20	7.5
Yhteensä	254	100.0	12	100.0	266	100.0

Suurimman ammattiryhmän muodostivat tehdas- ym. ammattityöntekijät ja seuraavalla tilalla olivat muut työntekijät, so. apu-, seka- ym. senkaltaiset. Näinollen painopiste raittiushuollon kohteina olevien ryhmittymisessä ammattittain oli yhdenmukainen irtolais- ja alkoholistihuollossa oleviin verrattuna.

Muita tietoja. Köyhäinhoitoa ennen huoltoon joutumisestaan oli saanut vain 5 henkilöä, ja kertomusvuonna 2 henkilöä.

Raittiushuollosta aiheutuneet kustannukset ovat vain hallintokustannuksia, joita ei ole voitu erikseen laskea ja jotka sisältyvät irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian muihin kustannuksiin.

e. Kodinperustamislainat, lapsilisät ja sotilasavustukset

Kaupungin sosiaaliin oloihin vaikuttavista valtion rahoittamista, mutta huoltolautakunnan täytäntöönpanotehtäviin joko osittain tai kokonaan kuuluvista toimintamuodoista, kodinperustamislainoista, lapsilisistä ja sotilasavustuksista mainittakoon edellä virastotoiminnasta esitettyjen numerotietojen lisäksi seuraavat tiedot:

Kodinperustamislainoja myönsi sosiaaliministeriö kertomusvuonna 678:lle helsinkiläiselle nuorelle avioparille kaikkiaan 18 251 000 mk.

Lapsilisää maksettiin lokakuun 1 p:nä voimaan tulleen lapsilisälain perusteella vuoden neljänneltä neljännekseltä huoltolautakunnan toimesta kaikkiaan 48 530 yksityiselle nostajalle 78 945 lapsesta. Lisäksi nostivat huoltolautakunta tai lastensuojelulautakunta lapsilisän 772 lapsesta, joten niiden lasten yhteisluku, joista lapsilisää myönnettiin suorittavaksi oli 79 717.

Lapsilisää nostaneet yksityiset perheet (= nostajat) ryhmittäytyivät sen mukaan, kuinka monesta lapsesta he lapsilisän nostivat, seuraavasti:

Lapsilisä nostettiin	Nostajia	Lapsilisä nostettiin	Nostajia
1 lapsesta	27 357	5 lapsesta	359
2 »	14 456	6 »	96
3 »	4 864	7 »	27
4 »	1 361	8 »	10

Maksettavaksi määrättyjen lapsilisien kokonaismäärä oli 143 490 600 mk.
Sotilasavustusta maksettiin lokakuun 1 p:nä voimaantulleen sotilasavustuslain no-
 jalla asevelvollisten 131 omaiselle kaikkiaan 970 255 mk.

III. Huoltotoimen kustannukset

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten v:ksi 1948 varoja yhteensä 271 499 737 mk, josta määrästä kuitenkin 2 000 000 mk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta. Huoltolautakunnalle jäi siis käytettäväksi määrärahoja yhteensä 269 499 737 mk, johon sisältyi Helsingin sokeaintalosaatiolle, Väestöliitolle ja Svenska befolkningsförbundet i Finland nimiselle järjestölle tulevat, yhteensä 413 000 mk tekevät avustukset. Vuoden varrella myönnettiin lautakunnalle lisämäärärahoja yhteensä 33 794 611 mk.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 312 046 598 mk:aan, mutta kun siitä vähennetään edellä mainituille yhdistyksille jaetut yhteensä 413 000 mk:n suuruiset avustukset sekä lapsilisäkanslian kalusto- ja konehankintoihin käytetyt 1 249 374 mk, jää varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 310 384 224 mk. Kun tästä huoltomenojen kokonaismäärästä vähennetään tulot 81 936 155 mk, jää jäljelle 228 448 069 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan suorittamasta varsinaisesta huolto- toiminnasta kaupunkikunnalle aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1948. Mainittuun summaan sisältyy tällöin myös alkoholistien ja irtolaisten huollosta aiheutuneet kustannukset. Edellisestä vuodesta nousivat nettomenot 74 443 371 mk. Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1939—48 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1939	37 559 245	1944	42 932 472
1940	44 656 114	1945	64 514 281
1941	47 858 837	1946	114 765 724
1942	42 236 476	1947	154 004 698
1943	41 433 239	1948	228 448 069

Seuraavat taulukot ¹⁾ osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin v. 1948:

T u l o t	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan	Määrä, jolla todelliset tulot ylittävät (+) tai alittavat (—) lasketut
	M a r k k a a		
Korvaukset annetusta huollosta	28 000 000	35 823 285	+ 7 823 285
Kunnalliskoti laitoksineen:			
Kunnalliskoti	847 000	751 555	— 95 445
Työhuoneet	3 580 000	1 605 023	— 1 974 977
Maanviljelys	1 600 000	1 015 420	— 584 580
Sikala	2 500 000	2 789 637	+ 289 637
Pesulaitos	6 983 700	7 425 044	+ 441 344
Tervalammen työlaitos	3 401 810	4 644 755	+ 1 242 945
Tervalammen maatala	9 656 600	11 786 182	+ 2 129 582
Työtuvat	11 000 000	12 206 885	+ 1 206 885
Luontoisetujen korvaukset	4 164 617	3 888 369	— 276 248
Talousarvion ulkopuolella	—	²⁾ 1 059 969	²⁾ + 1 059 969
Yhteensä	71 733 727	82 996 124	+ 11 262 397

¹⁾ Yksityiskohtaisemmat tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V. 33. 1948. —

²⁾ Tästä on valtionapua Tervalammen työlaitoksen perustamiskustannuksiin 1 050 034 mk ja saatuja tapaturmakorvauksia 9 935 mk.

Menot	Talousarvioon otetut määrä- rahat	Vuoden varrella myönnettyt lisä- määrärahat	Todelliset menot tilien mukaan	Säästö (+) tai ylitys (—)
	M a r k k a a			
Huoltolautakunta ja sen kansliat ...	28 034 272	9 562 742	37 682 105	— 85 091
Kassa- ja tilitoimisto.....	2 567 016	912 555	3 407 268	+ 72 303
Asiamiestoimisto	9 134 640	2 915 757	11 987 598	+ 62 799
Kunnalliskoti laitoksineen:				
Yhteiset kustannukset	5 703 585	3 392 831	9 179 765	— 83 349
Kunnalliskoti	51 521 453	11 366 288	67 845 131	—4 957 390
Työhuoneet	3 712 118	549 437	4 290 988	— 29 433
Maanviljelys	640 380	112 020	755 658	— 3 258
Sikala	1 723 593	3 401	1 176 930	+ 550 064
Pesulaitos	4 819 351	1 444 697	5 991 467	+ 272 581
Tervalammen työlaitos	6 833 280	1 747 021	8 910 035	— 329 734
Tervalammen maatila	8 937 677	704 500	9 276 939	+ 365 238
Työtuvat	19 704 372	1 083 362	20 705 917	+ 81 817
Yksityishoito	30 000	—	7 800	+ 22 200
Sairaanhoito	53 000 000	—	55 618 195	—2 618 195
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet ...	1 800 000	—	2 413 625	— 613 625
Suoranaiset avustukset	70 000 000	—	69 924 981	+ 75 019
Päivähoitokustannukset.....	25 000	—	32 413	— 7 413
Matkakulut	300 000	—	410 979	— 110 979
Hautauskulut	600 000	—	766 430	— 166 430
Yhteensä	269 086 737	33 794 611	310 384 224	—7 502 876

Yhteiskunnallisen huollon aiheuttaman kunnallisen rasituksen suhteellisen suuruuden ja siinä ilmenevän kehityssuunnan selvittämiseksi on verrattu huoltotoimen bruttomenoja kunakin vuonna kaupungin väkilukuun, jolloin on käytetty kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyä väkilukua kunkin vuoden lopussa. Viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana on täten laskettu meno asukasta kohden ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1939 ...	181: 30	1941 ...	210: 10	1943 ...	195: 05	1945 ...	281: 97	1947 ...	564: 33
1940 ...	191: 64	1942 ...	194: 93	1944 ...	195: 32	1946 ...	410: 01	1948 ...	813: 64

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi on erikseen mainittava, että kaupunki joutui kertomusvuonna suorittamaan kansaneläkelaisissa säädettyjen lisäeläkkeiden kunnan- osuuksia kansaneläkelaitokselle kaikkiaan 5 482 102 mk.

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamiestoimiston toimesta perittiin v. 1948 rahakorvauksina annetusta huollosta 52 826 002 mk, josta 35 823 285 mk koski huoltolautakunnan ja 17 002 717 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huolto- lautakunnan an- tamasta huol- lost, mk	Korvaus lasten- suojelulautakun- nan antamasta huollosta mk	Yhteensä, mk
Valtiolta peritty	14 951 298	3 902 276	18 853 574
Toisilta kunnilta peritty	8 596 318	3 735 215	12 331 533
Yksityisiltä peritty	12 275 669	9 365 226	21 640 895
Yhteensä	35 823 285	17 002 717	52 826 002

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 21 mieheltä Tervalammen työlaitoksessa suoritettun työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 163 482 mk, josta 151 631 mk huoltolautakunnalta saadun ja 11 851 mk las-

tensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä. Kaikkiaan kertyi raha- ja työkorvausta seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Rahasuoritukset	35 823 285	17 002 717	52 826 002
Työllä korvattu	151 631	11 851	163 482
	Kaikkiaan 35 974 916	17 014 568	52 989 484

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvausten yhteismäärä nousi edelliseen vuoteen verraten 12 416 817 mk eli 53.0 %. Erikseen laskien nousivat valtiolta saatujen korvausten määrät 5 786 929 mk eli 63.1 %, toisilta kunnilta perittyjen 2 873 086 mk eli 50.2 % ja yksityisiltä perittyjen 3 756 802 mk eli 44.1 %. Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskautena 1939—48 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1939 ...	41.3	1941 ...	34.3	1943 ...	49.7	1945 ...	54.8	1947 ...	36.4
1940 ...	32.4	1942 ...	35.1	1944 ...	47.9	1946 ...	42.0	1948 ...	34.3

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Sanotut suhdeluvut julkaitaan alla kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa. Suhdeluvut ovat seuraavat:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1939 ...	18.2	1941 ...	15.0	1943 ...	17.7	1945 ...	13.3	1947 ...	11.0
1940 ...	13.3	1942 ...	17.5	1944 ...	16.2	1946 ...	8.5	1948 ...	11.5

Yllä esitettyjen perittyjen korvausten lisäksi perittiin ulkopuolella huoltotoimen varsinaisen talousarvion korvauksina kansaneläkelain mukaan suoritettujen lisäeläkkeiden kunnanosuuksista toisilta kunnilta kaikkiaan 245 714 mk.

TAULUJA

1. Katsaus köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokansliain kansliatyöhön v. 1948

	Vastaanotettuja anomuksia	Evätyyjä anomuksia	Läheteitä huoltolautakunnan alaisiin			Maksusitoumuksia		Lääke- ja sairaanhoitoarvikemääräyksiä	Annettuja kotavastuksia	Suoritettuja kassamaksueriä	Annettuja varattomuustodistuksia	Annettuja lausun- toja kansaneläkelaitokselle	Annettuja muita todistuksia	Muita asioita	Asioita yhteensä
			kunnallis- kotiin	työlaitokseen	työtupiin	sairaaloihin	muihin lai- toksiin								
<i>Kansliat</i>															
I	3 180	106	—	—	—	379	—	1 614	4 571	6 058	386	15	422	8 988	25 719
II	3 275	142	—	—	7	237	—	2 908	5 099	6 805	305	7	448	203	19 436
III	3 428	159	—	—	7	205	2	2 908	4 535	6 915	243	13	347	6	18 768
IV	3 498	87	—	—	2	289	—	3 181	5 013	6 697	270	12	635	—	19 684
V	1 359	55	—	—	—	145	—	1 660	2 525	3 412	114	76	651	425	10 422
VI	4 400	112	345	25	55	528	111	816	2 423	11 053	338	45	765	142	21 158
Yhteensä	19 140	661	345	25	71	1 783	113	13 087	24 166	40 940	1 656	168	3 268	9 764	115 187
<i>Kuukausi</i>															
Tammikuu	1 822	56	34	1	16	156	9	1 226	2 074	3 531	179	16	178	182	9 480
Helmikuu	1 596	78	33	—	4	115	9	1 209	2 066	3 428	138	13	139	156	8 984
Maaliskuu	1 512	47	28	1	7	119	8	1 191	2 110	3 508	140	12	373	145	9 201
Huhtikuu	1 598	58	28	2	4	154	15	1 061	2 086	3 608	120	10	239	137	9 120
Toukokuu	1 307	61	27	1	2	159	5	1 153	1 951	3 482	118	15	239	287	8 807
Kesäkuu	1 249	46	25	2	3	122	3	1 041	1 891	3 044	107	6	383	164	8 086
Heinäkuu	1 344	45	28	1	—	126	9	980	1 935	3 019	100	11	127	157	7 882
Elokuu	1 348	40	19	4	2	164	6	938	1 906	3 716	90	15	154	153	8 555
Syyskuu	1 762	52	23	2	7	156	5	888	1 910	3 009	269	7	250	6 876	15 216
Lokakuu	2 084	61	31	6	8	203	15	1 102	2 025	3 440	162	15	407	692	10 251
Marraskuu	1 748	65	31	3	7	133	13	1 150	2 065	3 543	114	23	353	487	9 735
Joulukuu	1 770	52	38	2	11	176	16	1 148	2 147	3 612	119	25	426	328	9 870
Yhteensä	19 140	661	345	25	71	1 783	113	13 087	24 166	40 940	1 656	168	3 268	9 764	115 187

2. Köyhäinhoidon avunsaajat asunto-olojensa mukaan v. 1948

Asuntomuoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
1 huone.....	413	1 391	67	1 871
2 huonetta	224	393	54	671
3 »	67	57	10	134
4 »	26	24	13	63
Asui asukkina	320	737	17	1 074
» yömajassa	208	37	2	247
» laitoksessa koko vuoden	1 247	2 000	103	3 350
Tuntematon	13	8	1	22
Yhteensä	2 518	4 647	267	7 432

4. Irtolaishuollossa olleet henkilöt heitä koske-

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.	
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.
Irtolaishuollossa olleita kaikkiaan	14	46	19	105	31	137	43	116
<i>Irtolaishuollon peruste</i>								
Kuljeksiva elämä	9	1	7	1	6	—	7	—
Työn vieroksuminen	2	—	1	2	9	2	8	—
Kerjuu	—	—	—	—	1	—	1	—
Ammattihaureus	—	45	—	101	—	135	—	114
Muu peruste	3	—	11	1	15	—	27	2
<i>Viimeisen huoltotoimenpiteen laatu</i>								
Varoitus	6	15	6	22	7	13	14	16
Kotikuntaan lähettäminen	5	9	3	9	4	8	1	3
Irtolaisvalvonta	—	7	3	20	7	25	6	27
Työlaitos.....	1	5	4	38	7	50	13	37
Pakkotyö	—	1	—	—	—	3	—	2
Jälkivalvonta	—	3	1	8	5	36	5	28
Ei toimenpidettä	2	6	2	8	1	2	4	3
<i>Syntymäpaikka</i>								
Helsinki	3	15	7	14	5	21	6	21
Helsinkiä ympäröivät kunnat ¹⁾	—	—	—	4	—	2	—	2
Muut Uudenmaan läänin kaupungit	1	1	—	3	—	—	—	4
» » » maalaiskunnat	1	6	—	13	3	10	2	6
» Suomen kaupungit	6	10	5	13	7	21	12	20
» » » maalaiskunnat	3	14	7	58	15	81	23	62
Ulkomaat	—	—	—	—	1	2	—	1
<i>Saanut köyhäinhoitoa v. 1948</i>								
» » ennen huoltoon joutumista.....	3	1	2	15	3	35	11	57
<i>Rikollisuus</i>								
Tuomittu 0 kertaa	9	42	5	67	10	85	11	78
» 1 kerran	5	4	14	38	21	52	32	38
<i>Pidätetty juopumuksesta v. 1948</i>								
Koko vuonna 0 kertaa	12	39	15	84	22	88	31	62
» » 1—2 »	2	7	1	16	8	37	7	26
» » 3— »	—	—	3	5	1	12	5	28

1) Espoo ja Helsingin maalaiskunta.

3. Köyhäinhoidon avunsaajat avustuksen säännöllisyyden ja lyhytaikaisuuden sekä huoltomuodon mukaan v. 1948

Huoltomuoto	Säännöllistä avustusta saaneet				Lyhytaikaista avustusta saaneet ¹⁾				Avunsaajia kaikkiaan
	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	
Yksinomaan laitoksissa olleita.....	706	1 456	11	2 173	620	702	210	1 532	3 705
Yksinomaan yksityishoidossa olleita ..	1	—	—	1	1	—	—	1	2
Yksinomaan kotiaavustusta saaneita ..	223	1 177	1	1 401	413	694	16	1 123	2 524
Laitoshoidon lisäksi kotiaavustusta saaneita.....	199	327	—	526	355	290	29	674	1 200
Laitos- ja yksityishoidon lisäksi kotiaavustusta saaneita	—	1	—	1	—	—	—	—	1
Yhteensä	1 129	2 961	12	4 102	1 389	1 686	255	3 330	7 432

vien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1948

35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60 v. —		Kaikki ikäluokat		
Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
31	118	30	63	32	47	17	19	11	11	14	3	242	665	907
1	1	3	—	3	—	—	2	—	—	1	—	37	5	42
5	1	4	1	8	—	5	—	1	—	3	—	46	6	52
1	—	1	—	2	—	—	—	1	—	2	—	9	—	9
—	113	—	62	—	46	—	17	—	10	—	1	—	644	644
24	3	22	—	19	1	12	—	9	1	8	2	150	10	160
8	19	8	12	9	9	10	4	5	1	7	2	80	113	193
—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	31	45
9	27	7	18	9	10	6	4	3	3	3	—	53	141	194
6	37	6	12	7	10	—	2	1	3	2	1	47	195	242
1	1	1	2	—	1	—	—	—	1	—	—	2	11	13
5	32	5	19	5	17	1	9	1	3	1	—	29	155	184
2	—	2	—	2	—	—	—	1	—	1	—	17	19	36
6	15	7	12	4	6	2	—	3	2	1	—	44	106	150
1	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	2	11	13
—	1	—	—	1	2	1	—	—	—	—	—	3	11	14
6	3	2	5	5	5	2	3	—	1	1	1	22	53	75
1	21	2	18	5	9	2	8	1	2	1	—	42	122	164
16	75	19	27	17	22	8	8	7	5	9	2	124	354	478
1	2	—	1	—	1	1	—	—	1	2	—	5	8	13
1	3	1	3	5	2	4	1	—	2	4	—	17	16	33
11	48	17	27	14	26	6	10	2	9	7	—	76	228	304
7	73	14	32	10	19	5	6	4	7	6	—	81	409	490
24	45	16	31	22	28	12	13	7	4	8	3	161	256	417
15	54	19	23	19	20	12	10	6	4	8	2	159	386	545
8	40	6	19	7	12	4	8	3	1	4	—	50	166	216
8	24	5	21	6	15	1	1	2	6	2	1	33	113	146

¹⁾ Ks. tämän ker. s. 16.

5. Irtolaishuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen ja huollon perusteen mukaan v. 1948

Huollossa olleita koskevat henkilötiedot	Irtolaishuollon peruste									Huollossa olleita kaikkiaan		
	Kuljek-siva elämä		Työn vieroksu-minen		Kerjuu		Am-matti-hau-reus	Muu peruste		Mp.	Np.	M.sp
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Np.	Mp.	Np.			
Irtolaishuollossa olleita kaikkiaan	37	5	46	6	9	—	644	150	10	242	665	907
<i>Siviilisääty</i>												
Naimattomia	35	4	19	3	5	—	372	51	2	110	381	491
Naineita	2	—	20	1	3	—	147	80	3	105	151	256
Leskiä	—	—	2	1	—	—	24	5	1	7	26	33
Eronneita	—	1	5	1	1	—	101	14	4	20	107	127
<i>Syntyperä</i>												
Aviosyntyisiä	30	3	42	5	8	—	565	138	7	218	580	798
Aviottomia	7	2	3	1	1	—	75	9	3	20	81	101
Syntyperä tuntematon	—	—	1	—	—	—	4	3	—	4	4	8
<i>Ammattiryhmä</i>												
Virkamiehiä yms.	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	2	3
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	1	—	—	—	—	—	7	2	—	3	7	10
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	1	—	6	—	—	—	34	4	—	11	34	45
Liikehenkilökuntaa:												
a) päällystöä, työnjohtajia	2	1	1	1	—	—	28	10	—	13	30	43
b) työntekijöitä	1	1	—	1	—	—	31	5	—	6	33	39
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	8	1	13	1	—	—	293	79	5	100	300	400
Muita työntekijöitä	21	1	21	1	9	—	91	37	3	88	96	184
Merimiehiä ja kalastajia	2	—	2	—	—	—	—	2	—	6	—	6
Yleisten laitosten palveluskuntaa	1	—	3	—	—	—	3	6	—	10	3	13
Yksityisten palvelijoita	—	1	—	1	—	—	139	—	2	—	143	143
Muun elinkeinon harjoittajia	—	—	—	1	—	—	2	4	—	4	3	7
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	—	—	—	—	—	—	14	—	—	—	14	14

6. Alkoholistihuollossa olleet henkilöt, heidän elämänsä koskevien tietojen mukaan ikäluokittain v. 1948

	Alle 20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40 v. —		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Alkoholistihuollossa olleita kaikkiaan	22	—	139	10	253	27	421	43	573	70	1 361	198	2 769	348	3 117
Saanut köyhäinhoitoa v. 1948	1	—	6	2	20	2	42	2	51	5	134	23	254	34	288
Saanut köyhäinhoitoa ennen huoltoon joutumistaan	—	—	12	1	38	18	115	9	203	25	600	86	968	139	1 107
Ei ollut saanut köyhäinhoitoa	21	—	121	7	195	7	264	32	319	40	627	89	1 547	175	1 722
Käsitelty irtolaisuudesta (kerjuusta) ennen v. 1948	1	—	1	4	5	9	20	10	28	25	113	72	168	120	288
Ei käsitelty irtolaisuudesta	21	—	138	6	248	18	401	33	545	45	1 248	126	2 601	228	2 829
Pidätetty juopumuksesta v. 1948:															
Koko vuonna 0 kertaa	6	—	13	2	21	2	45	15	65	10	178	37	328	66	394
» » 1—2 »	10	—	40	4	75	8	111	11	172	20	392	60	800	103	903
» » 3— »	6	—	86	4	157	17	265	17	336	40	791	101	1 641	179	1 820

7. Alkoholistihuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1948

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60 v. —		Kaikki ikäluokat			
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.	
	Alkoholistihuollossa olleita kaikkiaan ...	22	—	139	10	253	27	421	43	573	70	564	80	385	52	215	41	133	13	64	12	2 769	348	3 117
<i>Alkoholistihuollon peruste</i>																								
Vaarallisuus	1	—	—	—	4	—	5	—	10	2	11	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	36	2	38
Häiriö tai pahennus	8	—	39	3	76	7	144	14	190	25	241	38	154	20	65	14	43	8	18	5	978	134	1 112	
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	—	—	1	—	4	—	14	1	16	—	9	—	8	—	—	1	3	—	—	—	55	2	57	
Läheisen henkilön rasitukseksi joutuminen	2	—	8	—	4	—	7	1	9	—	8	—	4	1	2	1	4	—	1	1	49	4	53	
Köyhäinhoidon tarve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	4
Juopumuspidätykset	11	—	91	7	163	20	245	25	342	43	290	42	210	30	148	25	81	5	43	6	1 624	203	1 827	
Vapaaehtoisuus	—	—	—	—	2	—	6	2	6	—	3	—	3	1	—	—	2	—	1	—	23	3	26	
<i>Huoltoimenpiteen laatu</i>																								
Varoitus	12	—	101	7	161	17	246	26	330	29	289	35	193	27	123	12	72	7	40	7	1 567	167	1 734	
Raittiusvalvonta	8	—	27	3	55	7	86	8	137	19	129	25	91	16	53	14	33	2	16	3	635	97	732	
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon...	1	—	4	—	15	1	42	5	35	14	55	11	44	4	14	4	11	2	4	—	225	41	266	
Huoltolahoito, täytäntöönpantu	—	—	4	—	7	2	12	1	28	5	31	2	25	3	9	3	5	—	1	—	122	16	138	
Jälkivalvonta	1	—	3	—	15	—	35	3	43	3	60	7	32	2	16	8	12	2	3	2	220	27	247	
<i>Syntymäpaikka</i>																								
Helsinki	11	—	67	3	88	5	113	16	160	14	108	8	82	9	32	7	19	1	8	1	688	64	752	
Helsinkiä ympärivät kunnat ¹⁾	—	—	1	—	7	1	8	—	9	—	8	—	8	—	7	—	2	—	1	—	51	1	52	
Muut Uudenmaan l:n kaupungit	—	—	2	1	2	—	3	—	10	1	14	—	7	—	9	—	4	—	—	—	51	2	53	
Muut Uudenmaan l:n maalaiskunnat ...	1	—	8	—	17	4	39	3	45	2	53	7	39	3	27	4	21	3	10	1	260	27	287	
Muut Suomen kaupungit	6	—	29	2	49	4	83	4	115	17	118	19	84	7	40	6	24	2	11	1	559	62	621	
Muut Suomen maalaiskunnat	4	—	32	4	88	12	165	20	223	35	251	45	156	32	97	23	61	7	32	8	1 109	186	1 295	
Ulkomaat	—	—	—	—	2	1	10	—	11	1	12	1	9	1	3	1	2	—	2	1	51	6	57	

¹⁾ Espoo ja Helsingin maalaiskunta.

8. Juopumuksesta pidätetyt Helsingissä asuvat henkilöt iän ja pidätyskertojen lukumäärän mukaan v. 1948

Ikä, vuotta	Henkilöitä, jotka vuoden varrella pidätettiin								Kaikkiaan pidätettyjä henkilöitä	Näistä						Kaikkiaan pidätyskertoja	Näistä johdettu syyteeseen
	1	2	3	4	5	6—9	10—	Syyteeseen asetettuja		Ei ennen pidätettyjä	Nuorina rekisteröityjä	Alkoholisteina rekisteröityjä	Irtolaisina rekisteröityjä				
	kertaan																
Miehiä																	
Alle 18	42	3	2	—	—	—	—	47	14	35	7	1	—	54	14		
18—20	277	39	15	11	3	8	—	353	93	179	214	29	11	510	98		
21—24	625	155	61	33	14	22	5	915	318	401	111	172	11	1 543	383		
25—29	872	243	105	50	25	51	19	1 365	469	474	—	377	31	2 634	613		
30—34	1 034	318	125	89	57	95	35	1 753	596	532	—	573	47	3 831	799		
35—39	1 422	394	171	107	82	114	60	2 350	754	582	—	843	72	5 219	1 038		
40—44	1 230	381	159	101	58	131	53	2 113	679	549	—	816	45	4 906	958		
45—49	895	274	101	63	47	77	46	1 503	497	371	—	578	49	3 433	700		
50—54	571	160	75	38	26	39	26	935	296	236	—	343	17	2 036	411		
55—59	346	82	39	21	15	24	12	539	152	163	—	188	16	1 139	194		
60—	320	65	31	16	12	6	5	455	113	146	—	131	7	785	162		
Kaikki	7 634	2 114	884	529	339	567	261	12 328	3 981	3 668	332	4 051	298	26 090	5 370		
Naisia																	
Alle 18	4	—	—	—	—	—	—	4	—	4	—	—	—	4	—		
18—20	22	3	—	—	—	—	—	25	3	15	14	1	8	28	3		
21—24	59	15	6	3	1	1	2	87	19	40	5	12	25	148	22		
25—29	133	50	11	14	2	7	3	220	51	88	—	41	79	427	58		
30—34	157	34	21	13	16	8	5	254	61	94	—	59	88	534	72		
35—39	189	54	20	15	9	18	14	319	79	101	—	108	110	823	109		
40—44	154	52	20	14	13	21	9	283	84	87	—	103	80	712	114		
45—49	113	24	28	9	7	19	4	204	68	55	—	91	55	490	82		
50—54	69	20	4	5	4	4	4	110	38	29	—	53	29	235	53		
55—59	31	11	6	—	2	5	3	58	15	21	—	24	18	163	17		
60—	40	2	2	3	1	4	1	53	11	17	—	20	9	110	15		
Kaikki	971	265	118	76	55	87	45	1 617	429	551	19	512	501	3 674	545		

19. Lastensuojelu

Lastensuojelulautakunnan toimintakertomus¹⁾ v:lta 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Yleiskatsaus

V:n 1948 lastensuojelutyössä esiintyy eräitä varsin merkittäviä erikoispiirteitä. Sosiaalisen lainsäädännön jatkuvan kehityksen tuloksena joutui kunnallisten viranomaisten toimeenpantavaksi uusi lapsilisälaki sekä laki lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa, jotka kumpikin varmaan jättävät näkyvän jäljen tulevaisuudessa niiden vaikutuspiiriin joutuvien lapsiryhmien hoitoon ja kasvatukseen. Edellisen täytännönpäno jäi lähinnä käytännöllisistä syistä huoltoviraston ja jälkimmäisen lastensuojeluviraston eli lähemmin lastenvalvojan tehtäväksi.

Kertomusvuosi oli muussakin suhteessa pääkaupungin lastensuojelutyön käännevuosi. Sotien johdosta maaseudulle ja ulkomaille siirtyneet lapset olivat suurimmalta osaltaan palanneet koteihinsa ja aiheuttaneet entistäinkin suurempia huolto- ja sijoituspulmia asuntovaikeuksissa kamppaileville pääkaupunkilaisperheille. Kunnallinen lastensuojelu ei kyennyt riittävässä määrin huolehtimaan sijoituspaikkojen puutteesta tapauksista, jotka sen olisi pitänyt normaalioloissa selvittää. Varsinkin pienten ja vajaamielisten lasten sijoituksissa esiintyi suuria vaikeuksia yksityiskotisijoitusmahdollisuuksien jatkuvasti supistuttua. Uusien laitosten rakentamishjelma saatiin kuitenkin alulle Nukarin lastenkodin valmistuttua vuoden lopulla. Toiminnassa olevien laitosten sodanjälkeinen kunnostamistyö pääsi kertomusvuonna vasta vaatimattomaan alkuun, koska tarkoituksenmukaisista tarveaineista oli edelleenkin puutetta.

Lastensuojelulautakunta

Lautakunnan ja sen eri osastojen kokoonpano. Sosiaaliministeriön tammikuun 7 p:nä 1947 vahvistaman uuden lastensuojeluohjesäännön mukaisesti lautakuntaan kuului puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 7 muuta jäsentä sekä osastoissa käsiteltäviä asioita varten 6 lisäjäsentä ja samoin yhtä monta varajäsentä kuin lautakunnassa oli jäseniä ja lisäjäseniä. Lautakunta ja eri osastot muodostuivat seuraavasti:

Puheenjohtaja:

Leivo-Larsson, T. L., museonhoitaja

Varapuheenjohtaja:

Päivänsalo, V. A., teologian tohtori

Muut jäsenet:

Ylppö, A. H., yliopiston professori

Meinander, R., kouluneuvos

Bruun, E., kirjastonhoitaja

Ilvesviita, O., huoltovirkailija

Tainio, O. K., sihteeri

Manninen, S., toimittaja

Suosalmi, M., rouva

Varajäsenet:

Heiniö, P. J., ylilääkäri

Lindberg, B., varatuomari

Mickwitz, A.-M., rouva, filosofian maisteri

Lassila, T., lehtori

Ronimus, L., liikeapulainen

Ruohonen, R., rouva

Kallio, H., rouva

Lahdensuu, S., lääketieteen tohtori

Huttunen, M., rouva

¹⁾ Eräät kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole tähän otettu, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa.

Lisäjäsenet:

Borg-Sundman, M., filosofian maisteri
 Nuotio, S., sacr.min.kand.
 v. Weissenberg, G. K. B., filosofian maisteri
 Saarinen, T., rouva
 Ruuskanen, E., rouva
 Lappe, E., ompelija

Varalijäsenet:

Hytönen, A., filosofian maisteri ¹⁾
 Jännes, N., lääketieteen lisensiaatti
 Saltzman, K., opettaja
 Leino, H., kassanhoitaja
 Leskinen, I., kassanhoitaja
 Ristimäki, I. L., rouva

Lautakunnan jäsenistä Leivo-Larsson, Päivänsalo, Ylppö, Bruun, Ilvesviita ja Tainio muodostivat samalla lautakunnan alaisissa laitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunnan, johon opettajakunnan edustajana kuului opettaja V. E. Kivisalo ja opettajiston varaedustajana opettaja T. R. Reino.

Kaupunginhallitusta edusti sekä lautakunnassa että koulujen johtokunnassa toimitsija E. Saastamoinen.

Eri osastojen puheenjohtajiksi, varapuheenjohtajiksi sekä jäseniksi määrättiin seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet:

Turvattomien lasten huolto-osasto:

Päivänsalo, V., puheenjohtaja
 Bruun, E., varapuheenjohtaja
 Ruuskanen, E.
 Suosalmi, M.

Suojelukasvatusosasto:

Meinander, R., puheenjohtaja
 Ilvesviita, O., varapuheenjohtaja
 Ylppö, A. H.
 Borg-Sundman, M.

Erityishuolto-osasto:

Ylppö, A. H., puheenjohtaja
 Manninen, S., varapuheenjohtaja
 Saarinen, T.
 Lappe, E.

Työhuolto-osasto:

Leivo-Larsson, T., puheenjohtaja
 Tainio, O. K., varapuheenjohtaja
 v. Weissenberg, G.

Kaupunginhallitusta edusti kaikissa osastoissa toimitsija E. Saastamoinen.

Ulkopuolisina jäseninä kuuluivat työhuolto-osastoon insinööri A. Breitholtz ja käsintöidenopettaja S. Jutila sekä näiden varamiehenä insinööri L. Blomstedt ja ompelija S. Huotari.

Lastensuojelulautakunnan kokoukset ja tärkeimmät päätökset. Lautakunnan työn ja kaannuttua osastojärjestelmän pohjalle edellytettiin uudessa lastensuojeluohjessaänössä varsinaisia lastensuojelulautakunnan kokouksia tarvittavan pitää suhteellisesti harvoin, vain pari kertaa vuodessa. Sellaisia hallinnollisia ym. virastojen välisiä asioita, joiden käsittely ei siedä viivytystä, oli kuitenkin pitkin vuotta niin runsaasti, että lautakunnan piti kokoontua kerran kuukaudessa, välistä kahdestikin, eli yhteensä 18 kertaa. Kansakouluasioita, kuten opettajain vaaleja sekä opetussuunnitelmain vahvistamisia ja lukuvuoden pituutta käsiteltiin 3 kokouksessa. Lautakunnan pöytäkirjoihin oli kertomusvuonna merkitty yhteensä 735 (edellisenä vuonna 721) toimitusjohtajan esittelemää asiaa. Eri osastojen toimintaselostus seuraa tuonnempana.

Edellisenä vuonna kaupungin haltuun hankitun Nukarin lastenkodin kunnostamistyöt jatkuivat kertomusvuonna aina myöhäiseen syksyyn saakka. Lautakunta teki mm. kokouksessaan tammikuun 27 p:nä ja helmikuun 24 p:nä esitykset kaupunginhallitukselle huomattavien lisämäärärahojen myöntämisestä tarkoitukseen. Koti saattoi ottaa vastaan ensimmäiset hoidokkinsa marraskuun 8 p:nä.

Seuraten aikaisemmin tapahtunutta ja vielä kertomusvuonna osittain jatkunutta inflatoorista kehitystä lautakunta joutui vuoden kuluessa useassa yhteydessä korottamaan yksityisten sijoituskotien ja yksityisten lastenkotien hoitomaksuja keskimäärin

¹⁾ Filosofian maisteri A. Hytönen erosi elokuun 31 p:nä ja hänen tilalleen valittiin filosofian maisteri A. Voipio-Juvas.

75 %:lla. Edelleen lautakunta korotti yksityisten hoitoon sijoitettujen lasten jalkineavustuksen 1 000 mk:aan ja 15—16 vuotiaitten puvunhankinta-avustuksen 4 000 mk:aan vuodessa.

Toivoniemen koulukodin korkein oppilasmäärä alennettiin oppilasasuntolassa tehtyjen muutosten johdosta 30:stä 26:ksi.

Hoitopaikkojen puute, varsinkin pienten lasten kohdalla, oli suuri. Niinpä lautakunta joutui ¹⁾ esittämään kaupunginhallitukselle, että Sofianlehdon lastenkodin paikkaluku, tilat tarkoin käyttäen, saataisiin korottaa toistaiseksi 115:een, sinne tässä tarkoituksessa palkata tarpeellinen lisähenkilöstö ja hankkia lisäsänkyjä. Esitys hyväksyttiin. Koska mainittu toimenpide ei kuitenkaan vielä ollut riittävä, lautakunta päätti ²⁾ esittää kaupunginhallitukselle, että se antaisi rakennustoimiston tehtäväksi laatia selvityksen Sofianlehdon lastenkodin laajentamismahdollisuuksista 145 paikkaa käsittäväksi. Käsiteltyään sittemmin muutospiirustukset lautakunta päätti tehdä esityksen lastenkodin laajentamisesta näiden mukaisesti kuitenkin edellyttäen, että ensin ratkaistaan henkilökunnan asutokysymys.

Tehostaakseen vastaanottokodin tarkkailutoimintaa lautakunta päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että laitokseen perustettaisiin tarkkailuluokan opettajanvirka. Toimenpide johti tulokseen.

Toivolan koulukodin uuden koulu- ja osatorakennuksen rakennusasia oli ollut edellisenä vuonna vireillä, mutta ilman tulosta. Lautakunta päätti ³⁾ tehdä asiassa uuden esityksen, koska tilanne Toivolassa suuren tilanahtauden vuoksi oli jatkuvasti vaikea. Rakennusasiaa ei ratkaistu kertomusvuoden kuluessa, vasta v:n 1949 alussa kaupunginvaltuusto hyväksyi piirustukset periaatteessa, mutta töiden aloittaminen siirtynee v:een 1950.

Hoitopaikkojen lisäämistä tarkoitti myös lautakunnan esitys Espoon pitäjän Kvarnbyn kylässä sijaitsevan Petaksen tilan ostosta. Esitys ei kuitenkaan johtanut tulokseen.

Sodassa täysin tuhoutuneen Bengtsårin koulukodin tilalla suoritettiin lautakunnan esityksestä kertomusvuonna tarpeellisia metsänsiivous- ja maanparannustöitä. Kesällä pidettiin mm. nuorisotyölautakunnan toimesta tilalla nuorisoleirejä.

Sen johdosta, että Malmin lastensuojelutoimiston työskentely ei muodostunut tarpeeksi itsenäiseksi ja vastuulliseksi, lautakunta päätti ⁴⁾ esittää kaupunginhallitukselle, että avoinna olevaa toimistonhoitajan virkaa ei toistaiseksi täytettäisi, vaan että kokeilumielessä saataisiin säästyneellä palkalla ottaa toimeen tp. kodissakävijä. Esitys hyväksyttiin, ja Malmin toimisto toimi senjälkeen kodissakävijäasemana.

Asumus- ja avioerolasten valvonnasta annetun uuden lain aiheuttamat lisätehtävät siirrettiin ohjesäännön muutoksella lastenvalvojan hoidettaviksi ja kaupunginhallitukselle esitettiin apulaislastenvalvojan ja toimistoapulaisen palkkaamista lastenvalvojan toimistoon.

Kun poikien eristyslaitoksen tarve kertomusvuonna jatkuvasti pieneni eikä laitoksia muutenkaan vastannut täysin suunniteltua tarkoitustaan, lautakunta päätti väliaikaisesti keskeyttää toiminnan sen silloisessa muodossa ja esittää sosiaali- ja sisäasiainministeriöiden hyväksyttäväksi suunnitelman yli 15-vuotiaiden asosiaalisten poikien tilapäisestä säilyttämisestä rikospoliisin yhteyteen kunnostettavassa askarteluhuoneessa. Tämä suunnitelma raukesi sisäasiainministeriön ilmoitettua vastustavansa sitä. Eristyslaitoksen toiminta jatkui sittemmin entisessä paikassa supistetussa muodossa.

Kertomusvuoden lopussa lautakunta hyväksyi ehdotuksen sopimukseksi lastensuojeluviraston ja terveydenhoitolautakunnan alaisten neuvoloiden välisestä yhteistyöstä. Terveydenhoitolautakunnan hyväksyminen saatiin vasta seuraavan vuoden puolella.

Lastensuojeluviraston ja lastenhuoltolaitosten henkilökunnan sairaus- ja synnytysloma-anomuksia lautakunta käsitteli yhteensä 87 (edellisenä vuonna 52).

Edellä mainittujen esitystensä lisäksi antoi lautakunta sosiaaliministeriön ja kaupunginhallituksen pyynnöstä kertomusvuonna 20 (22) eri lausuntoa, joista useimmat koskivat lasten- ja nuorisonhuoltoon anottuja avustusrahoja.

Oman erikoisryhmänsä muodostivat sosiaaliministeriön lastensuojelutoimistolle annetut 77 (115) lausuntoa, jotka koskivat erinäisten helsinkiläislasten luovuttamista ottolapsiksi Ruotsiin ja Tanskaan.

¹⁾ Lastens.lk. 24 p. helmik. 31 §. — ²⁾ S:n 28 p. toukok. 20 §. — ³⁾ S:n 29 p. kesäk. 67 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. elok. 2 §.

Lastensuojeluvirasto

Toimistot. Lastensuojeluvirasto jakaantui ohjesäännön mukaisesti kuuteen toimistoon seuraavasti:

1. Yleinen eli hallinnollinen toimisto, jonka tehtävänä oli valmistella lastensuojelulautakunnan käsiteltäväksi ja panna täytäntöön kunnallisen lastensuojelun ja -huollon sekä muiden siihen liitettyjen huoltoalojen yleiset hallinto- ja talousasiat sekä valvoa lastenhuoltolaitosten toimintaa. Toimiston johtajana sekä samalla koko lastensuojeluviraston toimitusjohtajana toimi filosofian maisteri R. Liukkonen toukokuun 31 p:ään saakka, jolloin hän siirtyi täysin palvelleena eläkkeelle ja lastenvalvoja, hovioikeuden auskultantti A. E. Heiskanen siirtyi sanottuun virkaan. Lautakunnan sihteerinä oli varatuomari A. Koskenkylä toukokuun 31 p:ään saakka. Joulukuun 1 p:stä sihteerin virkaan tuli E. Stenholm.

2. Turvattomien lasten huoltotoimisto eli lasten huoltotoimisto, jonka asiat käsiteltiin turvattomien lasten huolto-osastossa. Toimiston tehtävänä oli valmistella ne tapaukset, joissa lapsen yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 § 1 momentin a), b), c) ja d) kohdissa mainituista syistä, sekä toimeenpanna osaston päätökset. Toimiston johtajana oli lastenhuollontarkastaja, pastori K. F. Palomäen erottua edellisen vuoden lopussa tammikuun 15 p:stä alkaen filosofian maisteri M. Törnudd.

3. Suojelukasvatustoimiston tehtävänä oli valmistella suojelukasvatusosastolle esitettäväksi ne asiat, joissa lapsen tai nuoren henkilön yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin e) kohdassa tai 8 § 2 momentissa mainituista syistä, niin myös suorittaa ne tehtävät, jotka nuoria rikoksentekejiä koskevissa säännöksissä on lastensuojelulautakunnalle määrätty. Toimiston johtajana oli nuorisonhuoltaja, filosofian maisteri K. Helasvuo.

4. Aviottomien lasten huoltotoimisto eli lastenvalvojan toimisto, jonka tehtävänä oli hoitaa kaikki ne tehtävät, jotka avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetussa laissa ja näiden lasten valvontaa koskevassa asetuksessa on lastenvalvojalle määrätty, kuin myös asianomaisen lapsen huoltajan tai huoltoviranomaisen pyynnöstä tapahtuva asumus- ja avioerolasten hoidon ja kasvatuksen sekä taloudellisten etujen valvonta. Toimiston päättävänä elimenä oli lautakunnan asettama erityis-huolto-osasto. Toimiston johtajana oli lastenvalvoja, hovioikeuden auskultantti A. E. Heiskanen ja hänen siirryttyään kesäkuun 1 p:stä lukien lastensuojeluviraston toimitusjohtajaksi varatuomari A. Koskenkylä apunaan apulaislastenvalvoja, hovioikeuden auskultantti S. Tuomivaara.

5. Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto, joka valmisteli perhelisälain ja äitiysavustuslain mukaiset asiat erityishuolto-osastolle esiteltäväksi ja jonka tehtävänä lisäksi oli täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä lautakunnalle määrätty tehtävät sekä järjestää ja valvoa pikkulastenhoidon neuvontaa ja äitiyshuoltoa. Toimiston hoitajana toimi rouva S. Hiisivaara-Mörk.

6. Työhuoltotoimisto, jonka tuli valmistella sotaorpojen ja sotaleskien työhuoltolakien, invalidihuoltolain ja ammattiopintojen avustamisesta annetun lain edellyttämät asiat työhuolto-osastolle esiteltäväksi ja muuten täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä lautakunnalle määrätty tehtävät. Toimiston johdosta vastasi työ- ja opintohuoltaja, filosofian maisteri M. Törnudd tammikuun 15 p:ään saakka ja huhti-kuun 1 p:stä lukien insinööri A.-L. Levanto.

Muut toimistot, paitsi yleinen toimisto, selostavat järempänä lähemmin toimintaansa.

Kassa-, tili- ja perimisasiat hoiti yhteinen huoltotoimen kassa- ja tili-toimisto sekä asiamiesosasto.

Henkilökunta. Kertomusvuoden alussa oli lastensuojelun palveluksessa 163 sääntöpalkkaisesti sekä 72 tilapäisesti palkattua eli yhteensä 235 viranhaltijaa. Vastaavat luvut olivat vuoden päättyessä 175, 78 ja 253 johtuen nousu lähinnä uuden Nukarin lastenkodin avaamisesta kertomusvuoden lopulla. Henkilökunnasta oli vuoden alussa 49 sääntöpalkkaista ja 5 tilapäistä ja vuoden päättyessä 49 sääntöpalkkaista ja 12 tilapäistä lastensuojeluviraston sekä loput laitosten palveluksessa.

Toimistotyö. Lastensuojeluvirastosta lähetettiin kertomusvuoden aikana 33 382 kirjelmää (edellisenä vuonna 36 404). Näistä oli hallinnollisen toimiston 1 506 (1 120),

turvattomien lasten huoltotoimiston 3 556 (4 694), suojelukasvatustoimiston 5 298 (5 639) aviottomien lasten huoltotoimiston 10 361 (9 856), äitiysavustus- ja perhelisätoimiston 7 208 (10 392) ja työhuoltotoimiston 5 453 (4 703).

Lastenhuoltolaitokset

Kertomusvuonna olivat kaupungin omistuksessa seuraavat lastenhuoltolaitokset:

Sofianlehdon pikkulasten koti, jossa eri osastoilla on yhteensä 100 hoitopaikkaa 0—2 vuoden ikäisille normaalilapsille. Syyskuun 9 p:nä paikkojen lukumäärää lisättiin ¹⁾ väliaikaisesti 15:llä. Kodin johtajana toimi terveystisair L. Härmälä apunaan 36 sääntöpalkkaista ja 34 tilapäistä viranhaltijaa.

Reijolan lastenkoti, jossa eristysosastoineen on 35 hoitopaikkaa, on tarkoitettu lastentarhaikässä oleville normaalikykyisille lapsille. Kodin johtajana toimi neiti M. Ritvanen apunaan 10 sääntöpalkkaista ja 5 tilapäistä viranhaltijaa.

Kullatorpan lastenkodissa hitaasti kehittyviä ja sairaalloisia lastentarhaikäisten kehitystasolla olevia lapsia varten on niinkään 35 hoitopaikkaa. Kodin johtajana oli neiti A. Orola. Lisäksi oli laitoksen palveluksessa 9 sääntöpalkkaista ja 5 tilapäistä viranhaltijaa.

Malmin lastenkoti on tarkoitettu normaalilapsia varten ja sen paikkaluku on 35. Kodin johtajana oli neiti E. Hytönen apunaan 11 sääntöpalkkaista ja 6 tilapäistä viranhaltijaa.

Nukarin lastenkoti aloitti toimintansa elokuun 1 p:nä, mutta lapsia sinne otettiin vasta marraskuun 8 p:nä. Laitos on tarkoitettu lähinnä syvästi vajaamielisille lapsille. Lokakuun 13 p:nä sosiaaliministeriö hyväksyi laitoksen vajaamielisilaitokseksi. Kodissa on 30 paikkaa. Johtajaksi valittiin ²⁾ vuoden koeajaksi neiti R. Ojalainen. Muuta henkilökuntaa oli 10 sääntöpalkkaista ja 3 tilapäistä viranhaltijaa.

Toivolän koulukoti Helsingin kaupungin Pakilassa omine maatalouksineen on tarkoitettu enintään 85 apukouluasteella olevalle, käytökseltään moitteettomalle lapselle. Laitoksessa toimi suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu. Koulukodin johtajana toimi opettaja V. Ilasmaa. Muuta henkilökuntaa oli 23 sääntöpalkkaista ja 8 tilapäistä viranhaltijaa.

Rytylän koulukoti omine maatiloineen, Hausjärven pitäjässä, voi ottaa vastaan 100 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän koulukodin toiminnassa on kiinnitetty erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana toimi diplomi-insinööri V. Antila helmikuun 1 p:ään saakka sekä maaliskuun 1 p:stä lukien kansakoulunopettaja M. E. Sutinen apunaan 33 sääntöpalkkaista ja 4 tilapäistä viranhaltijaa.

Toivoniemen koulukoti siihen kuuluvine maatiloineen, Lohjan pitäjässä, on tarkoitettu 26 kansakoulu- ja jatkokouluiässä olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajana, joka osallistui myös opetukseen, toimi neiti H. Laaksonen apunaan 8 sääntöpalkkaista ja 3 tilapäistä viranhaltijaa.

Tavolan koulukoti Nummen pitäjässä on tarkoitettu enintään 25 kehityksensä puolesta apukouluasteella olevalle suomenkieliselle pojalle. Laitoksen oppilasasuntolassa oli 20 sijaa. Osa oppilaista oli sijoitettu täysihoitoon laitoksen lähellä oleviin yksityisiin perheisiin. Koulukodin johtajana ja samalla opettajana toimi J. Jokinen apunaan 3 sääntöpalkkaista viranhaltijaa.

Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti sijaitsee Sofianlehdossa. Edellinen näistä toimii vainnoimislaitoksena kouluikäisten lasten vastaisiin hoitopaikkoihinsa sijoittamista varten, jota paitsi käytökseltään moitteettomat lapset voivat sen koululaisosastolla asuen käydä kaupungin kansa- ja ammattikouluissa. Ammattioppilaskoti taasen tarjoaa asunon ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin tai tehtaiden työpajoihin siirtyville pojille, joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksin jätettyinä voisi vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen. Vastaanottokodissa oli yhteensä 100 ja ammattioppilaskodissa 36 hoitopaikkaa. Kummankin laitoksen johtajana toimi opettaja M. Tuokko apunaan 27 sääntöpalkkaista ja 8 tilapäistä viranhaltijaa.

Poikien eristyslaitos. Laitos on perustettu sellaisten siveellisesti harhaantuneiden nuorten väliaikaista sijoitusta varten, jotka eivät ole soveliaita pidettäväksi vastaanottokodissa ja jotka ovat erikoisen huolellisen valvonnan tarpeessa. Sinne voidaan sijoittaa myös sellaisia nuoria rikoksentekejiä, jotka muutoin tulisivat tutkimusaikana olemaan

¹⁾ Lastens.lk. 24 p. helmik. 31 §. — ²⁾ S:n 29 p. kesäk. 49 §.

poliisin huostassa tai lääninvankilassa. Laitoksessa on 11 paikkaa. Johtajan tehtäviä hoiti voimistelunopettaja R. A. Riksberg apunaan 4 muuta tp. viranhaltijaa.

Hyvösen lastenkoti, jonka omistaa samanniminen säätiö, mutta joka on kaupungilta useana vuonna saanut avustusta toimintansa tukemiseksi, toimi 35 paikkaisena Kotkankadun talossa n:o 14—16. Kodin hallintoa on valvonut lastensuojelulautakunnan kolmeksi vuodeksi asettama johtokunta, johon kertomusvuonna kuuluivat talousneuvos M. Sillanpää puheenjohtajana sekä muina jäseninä kanslisti Y. A. Aittokoski, tarkastaja E. Borenus, varatuomari M. Mustakallio ja professori A. Ylppö. Kodin johtajattarena toimi neiti I. Siirala apunaan 9 muuta toimenhaltijaa. Kodin kaikki hoidokit olivat lastensuojelulautakunnan sinne sijoittamia.

Lastenhuoltolaitosten toiminta. Senlisäksi, mitä muualla eri yhteyksissä on esitetty lastenhuoltolaitoksista, mainittakoon, että laitosten välittömästä johdosta vastasi asianomainen laitoksen johtaja. Laitosten yleisvalvonnan suoritti toimitusjohtaja. Kasvatuksellisesta valvonnasta huolehti lastenkotien osalta lastenhuollontarkastaja ja koulukotien osalta nuorisonhuoltaja.

Tietopuolinen opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty pääasiallisesti pääkaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Jatko-opetukseen sisältyvillä käytännöllisillä oppiaineilla oli oma, niitä varten laadittu ohjelmansa. Ruotsinkielisiä luokkia ei lautakunnan hallintoon kuuluvissa kouluissa ollut, sillä verraten harvalukuiset ruotsinkieliset hoidokit voivat käydä vastaanottokodissa asuen kaupungin ruotsinkielisissä kansakouluissa sekä hoitopaikkojensa lähellä sijaitsevista vieraiden kuntien ylläpitämässä ruotsinkielisissä kansakouluissa. Opetuksen tarkastuksesta koulukodeissa huolehti Helsingin kaupungin kansakoulujentarkastaja.

Terveydenhoitotarkastukset laitoksissa hoiti lautakunnan lääkäri, lääketieteen lisensiaatti P. Leisti. Lasten terveydentilasta mainittakoon seuraavaa:

Lasten yleiskunto ja terveydentila osoittivat vuoden kuluessa melkoista paraneamista, mihin osaltaan on vaikuttanut parantunut ruoka- ja vaateustilanne. Sairastuneiden kokonaismäärä aleni 1 070:stä 791:een. Eri sairaustapausten lukumäärä ilmenee oheisesta taulukosta:

Tautiryhmä	Sofianlehto	Reijola	Kullatorppa	Malmi	Nukari	Ryhtylä	Toivonlempi	Tavola	Toivola	Vastaanotto- ja ammatti-opplaskoti	Yhteensä
Kuumeiset hengityselin-sairaudet	114	36	8	3	4	8	—	—	10	2	185
Vatsa- ja suolistosai- raudet	115	—	1	2	—	3	—	1	7	—	129
Paiseet	18	6	—	7	—	5	—	1	31	19	87
Korvasairaudet	66	2	—	3	1	3	—	1	1	6	83
Angina ja nielutulehduk- set	26	—	—	—	—	29	4	—	3	14	76
Ihotaudit	54	—	—	11	—	3	—	—	2	4	74
Influenssa	—	2	19	5	—	—	—	—	5	4	35
Tapaturmat	—	—	—	3	—	11	—	2	6	4	26
Hinkuyskä	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
Keuhkokuume	19	—	2	—	—	—	—	—	—	—	21
Silmäsairaudet	12	—	—	1	—	—	—	—	3	1	17
Suutulehdukset	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Keltatauti	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	5
Matoja	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	3
Tuberkuloosi	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2
Nivelreumatismi	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Paratyfus	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Tuhkarokko	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Muut sairaudet	1	—	—	2	—	2	4	—	—	—	9
Yhteensä	460	46	30	39	5	71	8	5	73	54	791

Kulkutaudeista esiintyi runsaammin vain hinkuyskää, jota Sofianlehdon pikkulasten-kodissa oli elo—syyskuun aikana 25 tapausta. Senjohdosta täytyi uudet, sisääntulevat

lapset sijoittaa vastaanottokodissa avatulle väliaikaiselle osastolle. Lapset saivat tarpeelliset rokotukset.

Eniten vaikeuksia lastenhoidossa tuotti jatkuvasti kova paikkapula; lapsia jouduttiin varsinkin pikkulastenkotiin sijoittamaan enemmän kuin mitä paikkamäärä ja henkilökunnan vahvuus edellyttivät. Seurauksena tästä oli jatkuvasti se, että riittävää eristystä sairastapausten sattuessa ei voitu järjestää, jonka takia helposti tarttuvat taudit, kuten ripuli ja äkilliset kuumetaudit, esiintyivät runsaslukuisempina kuin olisi ollut suotavaa. Tämän takia lääke- ja hoitomenot pakostakin pysyivät suurina. Suurin osa sairastuneista hoidettiin asianomaisissa laitoksissa.

Turvattomien lasten huoltotoimisto

Lukuunottamatta kasvattilapsia, kesäksi maalle toimitettuja sekä leikkikentille ilmoitettuja lapsia jätettiin turvattomien lasten huoltotoimistolle kertomusvuoden kuluessa 1 696 ilmoitusta tai virka-apupyynnöä. Virka-apupyynnöt koskivat useimmissa tapauksissa lausunnon antamista holhousasioissa (46) ja adoptioasioissa (65) sekä muissa lasten kotiolojen selvitystä koskeissa asioissa. Ilmoitukset jakautuivat niitä tehneisiin nähden, niiden syy ja niiden aiheuttamien toimenpiteiden mukaisesti seuraavasti:

	0—1 v.		2—6 v.		7—15 v.		Yli 16 v.		Kaikkiaan		
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
<i>Ilmoituksen tekijä</i>											
Huoltoviranomainen	10	9	31	25	16	34	2	—	59	68	127
Terveystoimiviranomainen	46	27	37	28	13	6	—	—	96	61	157
Kouluviranomainen	—	—	—	1	11	10	—	—	11	11	22
Poliisiviranomainen	9	9	10	12	10	12	—	—	29	33	62
Muut viranomaiset	11	7	26	26	67	73	1	1	105	107	212
Lastensuojelujärjestöt	18	16	32	37	7	7	—	—	57	60	117
Lastensuojeluviraston virkailijat	19	7	19	19	8	9	—	2	46	37	83
Vanhemmat	169	123	148	89	52	37	—	—	369	249	618
Yksityiset henkilöt	33	25	51	62	51	72	3	1	138	160	298
Yhteensä	315	223	354	299	235	260	6	4	910	786	1 696
<i>Ilmoituksen syy</i>											
<i>Lapsen:</i>											
sairaus	5	7	17	14	6	4	1	—	29	25	54
raajarikkoisuus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
aistivallisuus	—	—	—	—	1	2	—	—	1	2	3
vajaamielisyys ja mielisairaus	2	2	5	3	7	4	—	—	14	9	23
muu henkinen poikkeavuus	—	—	1	5	2	2	—	—	3	7	10
<i>Isän, äidin tai molempien:</i>											
kuolema	16	15	11	3	5	4	3	—	35	22	57
sairaus	85	59	89	66	22	14	—	—	196	139	335
lapsen hylkääminen	8	6	12	16	15	16	—	—	35	38	73
työnpuute	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
huolimattomuus, työhaluttomuus	21	13	44	39	19	19	—	—	84	71	155
työolot	50	34	19	13	8	7	—	—	77	54	131
asuntovaikeudet	88	61	47	28	17	19	1	—	153	108	261
juoppous	28	19	63	44	43	48	—	2	134	113	247
irtolaisuus	4	3	—	1	—	—	—	—	4	4	8
vapausrangaistus	3	2	5	8	4	3	—	—	12	13	25
lapsen pahoimpitely	2	—	9	10	14	5	—	—	25	15	40
muu kasvatuskyvyn puute	1	2	9	22	18	13	—	—	28	37	65
Muu syy	—	—	14	16	32	79	1	2	47	97	144
Aiheeton ilmoitus	2	—	9	11	22	21	—	—	33	32	65
Yhteensä	315	223	354	299	235	260	6	4	910	786	1 696

	0—1 v.		2—6 v.		7—15 v.		Yli 16 v.		Kaikkiaan		
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
<i>Toimenpide</i>											
Varoitus	29	8	30	21	35	22	—	—	94	51	145
Suojeluvallonta	1	1	2	1	1	—	—	—	4	2	6
Epätäydellinen huostaanotto	60	57	142	127	44	39	4	—	250	223	473
Huostaanotto:											
sopimuksen perusteella orpouden tai hylkäämisen perusteella	36	30	9	11	16	16	—	—	61	57	118
vastoin vanhempien tahtoa	4	3	3	2	13	10	—	—	20	15	35
Lausunnot eri viranomaisille	1	3	1	1	—	2	—	—	2	6	8
Muut toimenpiteet	16	16	30	31	70	82	—	2	116	131	247
Ei toimenpidettä	60	25	3	—	24	51	2	2	89	78	167
	108	80	134	105	32	38	—	—	274	223	497
Yhteensä	315	223	354	299	235	260	6	4	910	786	1 696

Huostaanotetut lapset. Turvattomain asten huoltotoimiston luetteloissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 1 951 (1 973) turvatonta, oman kodin ulkopuolella kasvatettavaa lasta, joista suurin osa eli 1 244 (1 323) lasta oli sijoitettu yksityishoitoon, nimittäin 637 (659) yksityisiin perheisiin ja 607 (664) yksityisiin lastenkoteihin. Kertomusvuoden aikana otettiin osaston huostaan 634 (640) lasta ja poistettiin 643 (656) lasta, joten toimiston luetteluihin v:een 1949 jäi 1 308 (1 317) lasta.

Eri sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa yhteensä 96 lasta 6 495 päivää, näistä yksinomaan sairaalahoitoa saaneita oli 17 lasta, 3 323 hoitopäivää. Seuraavaan vuoteen jäi sairaaloihin 18 lasta. Vajaakykyisiä tai poikkeuksellisia lapsia oli eri laitoksissa vuoden päättyessä 308, kasvatuskodeissa 18 lasta.

Hoidokkien vaihtuminen kaupungin lastenkodeissa v:n 1948 aikana selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Sofianlehdon pikkulastenkoti	Reijolan lastenkoti	Kullatorpan lastenkoti	Malmin lastenkoti	Nukarin lastenkoti	Toivolankoulu-koti	Vastaanottokodin koululaisosasto	Yhteensä
V:sta 1947 hoitoon jääneitä	101	30	34	39	—	78	56	338
V. 1948 hoitoon otettuja	206	87	24	40	20	21	94	492
Yhteensä	307	117	58	79	20	99	150	830
Näistä:								
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen sijoitettiin:								
yksityishoitoon...	7	6	—	2	—	—	11	26
toiseen lastenkotiin	33	29	17	7	2	8	32	128
sairaalaan	7	4	1	—	—	—	—	12
b) Toimiston hoidosta poistettuina luovutettiin: vanhempiensa hoitoon	102	39	2	32	—	5	26	206
toisten maksuttomaan hoitoon	22	2	—	1	—	2	17	44

Jatk.

	Sofian- lehdon pikkulas- tenkoti	Reijolan lasten- koti	Kulla- torpan lasten- koti	Malmin lasten- koti	Nukarin lasten- koti	Toivolan koulu- koti	Vastaan- ottokodin koululais- osasto	Yhteensä
luovutettiin toi- sen kunnan huol- toon	7	2	—	—	—	—	5	14
lähetettiin mui- hin lastenhuolto- laitoksiin	4	1	—	1	—	1	3	10
kuoli	13	—	1	—	—	—	—	14
poistettiin muista syistä	—	—	—	—	—	4	2	6
Poistettuja yhteensä	195	83	21	43	2	20	96	460
V:een 1949 jääneitä	112	34	37	36	18	79	54	370

Näistä kaupungin omiin laitoksiin sijoitetuista lapsista oli 1 aistiviallinen, 115 heikko-
mielisiä ja 25 syvemmin vajaamielisiä.

Yksityishoitoon sijoitetut lapset. Yksityisiin lastenkoteihin ja yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista. V. 1948 hoitoon otettujen ryhmään voi sama lapsi sisältyä useampaan kertaan, jos hän vuoden aikana on ollut useammassa hoitopaikassa. Näin on asianlaita maaseudulle yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 6 lapseen, Helsinkiin yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 2 lapseen, Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettuun 1 lapseen ja maaseudun yksityisiin perheisiin sijoitettuun 2 lapseen nähden.

	Yksityisiin lasten- koteihin sijoitettuja lapsia		Yksityisiin perhei- siin sijoitettuja lapsia		Yhteensä
	Helsinkiin	Maa- seudulle	Helsinkiin	Maa- seudulle	
V:sta 1947 hoitoon jääneitä	233	146	184	316	879
V. 1948 hoitoon otettuja	160	68	60	77	365
Yhteensä	393	214	244	393	1 244
Näistä:					
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen:					
siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	18	4	2	3	27
siirrettiin kunnan lastenkotiin	17	10	1	11	39
siirrettiin yksityisiin lastenkoteihin	8	3	—	5	16
siirrettiin sairaalaan	6	1	—	1	8
b) Toimiston hoidosta poistettuina:					
siirrettiin työhuolto-osastolle	—	—	1	1	2
siirrettiin suojelukasvatustoimiston huoltoon	—	2	3	—	5
luovutettiin vanhempainsa hoitoon	91	39	16	29	175
luovutettiin toisen kunnan huoltoon	3	1	1	3	8
lähetettiin muihin lastenhuoltolaitoksiin	—	—	1	—	1
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	16	7	16	13	52
poistettiin työkykyisiksi tultuaan	10	8	29	41	88
poistettiin muista syistä	—	—	—	—	—
kuoli	1	—	—	—	1
Poistettuja yhteensä	170	75	70	107	422
V:een 1949 jääneitä	223	139	174	286	822

Muuten mainittakoon, että Överbyn ammattikoulussa oli 1 poika 46 päivää, Leppävaarassa sijaitsevassa valtion ammattikoulussa 1 poika 366 päivää ja Kauniaisissa sijaitsevassa Kodinhoito-opistossa oli 4 poikaa yhteensä 212 päivää ja 5 tyttöä yhteensä 204 päivää. Seuraavaan vuoteen jäi 4 tyttöä ja 4 poikaa.

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin mahdollisuuksien mukaan sijoittaa suku-

laisten luokse. Maaseudulla sijaitsevien hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin lautakunnan tiheimmille sijoitusalueilleen asettamien paikallisasiamiesten ja huoltolautakuntien välityksellä tarpeelliset tiedot. Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lähinnä lastensuojeluviraston kodissakävijät ja lastenhoidon-neuvoloiden terveysisaret, kun taasen maaseudulla tämän tehtävän suorittivat asianomaiset huoltolautakunnat osittain lautakunnan omien paikallisasiamiesten avustamina. Myöskin lastenhuollontarkastaja apulaisineen suoritti kertomusvuoden aikana tarkastusmatkoja maaseudulle.

Yksityisiin tai valtion laitoksiin sijoitettujen poikkeuksellisten lasten lukumäärä selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Laitokset	Lapsia								Huoltopäiviä		
	Jäljellä v:sta 1947		Uusia		Yhteensä	Eronneita		Jäljellä v:een 1949		Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohden
	Poikia	Tyt-töjä	Poikia	Tyt-töjä		Poikia	Tyt-töjä	Poikia	Tyt-töjä		
Aistivallislaitokset	1	2	2	1	6	2	3	1	—	1 411	235.2
Kaatumatautisten huoltolaitokset	5	1	—	1	7	1	—	4	2	2 002	286.0
Vajaamielislaitokset	32	30	3	4	69	6	3	29	31	22 349	323.9
Yhteensä	38	33	5	6	82	9	6	34	33	25 762	314.2

Kaikki kouluiässä olevat normaalikykyiset lapset saivat käydä kansakoulua, joista vieraille kunnille menevät koulumaksut lautakunta suoritti omista määrärahoistaan. Sitäpaitsi toimitti lautakunta 31 (30) kansakoulukurssin suorittaneelle lapselle tilaisuuden saada taipumustensa mukaista opillista tai ammatillista jatko-opetusta käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 405 505 mk, josta saatiin sosiaaliministeriöltä 178 900 mk:n korvaus.

Maaseudulle yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten lukumäärä oli vuoden alussa 316. Näistä erosi 107 ja uusia sijoitettiin 77, joten vuoden päättyessä maaseudulle sijoitettujen lukumäärä oli 286.

Palkattuja asiamiehiä lautakunnalla oli seuraavissa kunnissa: Helsingin maalaiskunta, Espoo, Kirkkonummi, Vihti, Siuntio, Tuusula, Lohja, Nurmijärvi, Sipoo, Hyvinkää, Mäntsälä, Nummi, Ylivieska, Somero ja Nurmo.

Hoitomaksut yksityisiin perheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitetuista lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempien sukulaisuudesta ym. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 800 mk:sta 4 000 mk:aan kuukaudelta. Tuberkuloottisten lasten hoidosta maksettiin diakonissalaitoksen lastenkodille 3 500—4 100 mk kuukaudelta. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairashoito- ja matkakustannukset kuin myöskin säällittävissä tapauksissa myönnetty vaateavustukset, tulivat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat normaalikykyiset lapset aikaisemmin mainitut koulutuskustannukset huomioiden maksamaan yhteensä 17 231 083 mk eli keskimäärin 13 975 mk vuodessa kutakin lasta kohden maksukykyisiltä vanhemmilta ja vierailta kunnilta sekä valtiolta ammattiopetuskustannuksiin saatua osuutta lukuunottamatta.

Kasvatillapset. Lastensuojelulain säännösten mukaan tulee lastensuojelulautakunnan valvoa toiminta-alueillaan olevien kasvatti- eli sellaisten lasten hoitoa ja kasvatusta, joita yksityiset ilman lastensuojelu- tai huoltolautakunnan välitystä ovat jättäneet vieraan henkilön tai jonkun sukulaisensa hoitoon joko ilman hoitomaksua tai korvausta vastaan. Lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisina oli kertomusvuonna yhteensä 700 (582) kasvattilasta, joista poikia 306 (266) ja tyttöjä 394 (316). Näistä oli avioliiton ulkopuolella syntyneitä 359 (391) ja aviolapsia 341 (191).

Lapsilisälain voimaantultua lisääntyi valvottavien kasvattilasten lukumäärä huomattavasti. Monet kasvattivanhemmat olivat näet laiminlyöneet kasvattinsa ilmoittamisen lastensuojeluviranomaisille, mutta päästäkseen lapsilisästä osallisiksi oli heidän kesällä 1948 tehtävä ilmoitus lapsesta huoltoviranomaisille.

Lastensuojeluviraston kodissakävijät huolehtivat kasvattilasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta, kukin omassa toimintapiirissään.

Lasten kesävirkestystoiminta. Tarjotakseen varattomimpienkin perheiden lapsille mahdollisuuden päästä kesäksi maalle lastensuojeluvirasto jakoi rautatielippuja 15 vuotta nuoremmille lapsille ja aivan pienten lasten saattajille. Näin jaettiin lippuja kaikkiaan 717 (530), joista 388 (449) lapsille ja 329 (81) saattajille. Edelleen hankittiin sellaisille lapsille, joiden vanhemmilla ei ollut sukulaisia tai tuttavuuksia, jotka olisivat ottaneet lapset hoitoonsa ilman maksua, vanhempien avustuksella maksuttomia ja maksullisia kesäkoteja 50, jolloin turvattomien lasten huolto-osasto tarpeen mukaan välitti hoitomaksut. Useimmissa tapauksissa lapset saivat olla koko kesän maalla; vain poikkeustapauksissa oli oleskelu lyhyempiaikaista. Ennen lasten maalle lähettämistä toimitettiin terveystarkastus. Useimmat lapset tutki lautakunnan lääkäri joko lastensuojeluvirastossa tai omalla vastaanotolla.

Edellä mainittujen matkalippujen hinnoista, 189 614 mk:sta, valtio korvasi puolet, joten kaupungin osuudeksi jäi 94 807 mk.

Sellaisille lapsille, jotka eivät syystä tai toisesta päässeet maalle, järjestettiin leikkikenttätöimintää eri puolilla kaupunkia, nim. Vallilassa, Eläintarhassa, Hietarannassa, Kaivopuistossa, Toukolassa, Taka-Töölössä ja Pirkkolan omakotialueella, kaikkiaan 7 eri kentällä. Näille ilmoittautuneita lapsia oli yhteensä 3 146 (2 600). Keskimäärin päivää kohden koko kesän aikana oli kentillä 863 lasta, jakaantuen kutakin kenttää kohden seuraavasti: Eläintarha 197, Hietaranta 160, Pirkkola 133, Kaivopuisto 133, Töölö 95, Vallila 67 ja Toukola 78. Suurin lapsiluku päivässä oli kaikilla kentillä yhteensä 2 241 (2 285). Lapset saivat kerran päivässä keittoruokaa, jonka oli valmistanut kaupungin elintarvikekeskus. Leikkikentät olivat avoinna kolme kesäkuukautta klo 10—15.

Kokoukset. Turvattomien lasten huolto-osasto piti 17 kokousta.

Suojelukasvatustoimisto

Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia ja nuoria henkilöitä koskevia ilmoituksia saapui toimistoon v:n 1948 aikana kaikkiaan 869 (939), jotka ilmoitusten tekijäin, ilmoitusten syiden sekä ryhdyttyjen toimenpiteiden mukaan ryhmittäytyivät seuraavasti:

	Alle 16 v.		16—17 v.		Kaikkiaan		
	Poikia	Tyt-töjä	Poikia	Tyt-töjä	Poikia	Tyt-töjä	Yhteensä
<i>Ilmoituksen tekijä</i>							
Kouluviranomainen	80	24	2	1	82	25	107
Poliisi- tai oikeusviranomainen	200	42	158	83	358	125	483
Huoltoviranomainen	12	3	3	—	15	3	18
Lastensuojeluviranomainen	23	8	17	8	40	16	56
Yksityinen henkilö	82	39	42	42	124	81	205
V. 1948 saapuneita ilmoituksia yhteensä	397	116	222	134	619	250	869
<i>Ilmoituksen syy</i>							
Lsl. 8 § 1 mom. e-kohta:							
Luvatun ansiotoimi	1	2	—	—	1	2	3
Oppivelvollisuuden laiminlyönti	61	19	1	1	62	20	82
Lsl. 8 § 2 mom:							
Rangaistava teko:							
Syyttäjän käsittelemättä	240	34	12	1	252	35	287
Syyttäjä jättänyt syyttämättä, LNR 2 §	1	—	—	—	1	—	1
Oikeus jättänyt tuomitsematta, LNR 3 §	10	2	15	—	25	2	27
Havaittu irtolaiseksi	54	46	66	106	120	152	272
Ehdollinen tuomio	7	2	38	13	45	15	60
Tavattu juopuneena	9	4	81	10	90	14	104
Muu syy	14	7	9	3	23	10	33
V. 1948 saapuneita ilmoituksia yhteensä	397	116	222	134	619	250	869
V:sta 1947 jäljellä olevia ilmoituksia	34	8	8	10	42	18	60
Kaikkiaan	431	124	230	144	661	268	929

	Alle 16 v.		16—17 v.		Kaikkiaan		
	Poi- kia	Tyt- töjä	Poi- kia	Tyt- töjä	Poi- kia	Tyt- töjä	Yh- teensä
<i>Kohdistetut toimenpiteet</i>							
Osaston määräämä tai vahvistama toimenpide:							
Lsl. 9 § 2 mom. b-kohta, varoitus	150	25	69	35	219	60	279
Lsl. 9 § 2 mom. c-kohta	2	2	—	1	2	3	5
Lsl. 9 § 2 mom. d-kohta:							
Toimitettu kotikuntaansa	8	8	6	12	14	20	34
Toimitettu lääkärin hoitoon	5	1	1	—	6	1	7
Muu toimenpide	3	1	3	—	6	1	7
Lsl. 9 § 2 mom. e-kohta, suojeluvalvojan määrää- minen	44	11	19	10	63	21	84
Lsl. 9 § 1 mom.	6	—	—	—	6	—	6
Lsl. 11 §, kodin ulkop. kasvattaminen, sopimuksen nojalla	33	9	10	8	43	17	60
Lsl. 12 §, kodin ulkop. kasvattaminen, lastensuojelu- lautakunnan päätöksen nojalla	13	7	6	9	19	16	35
Nuorisonhuoltajan toimenpide tai ei mitään toimen- pidettä	91	41	92	48	183	89	272
V. 1948 käsitellyt ilmoituksia yhteensä	355	105	206	123	561	228	789
V:een 1949 jääneitä ilmoituksia	76	19	24	21	100	40	140
Kaikkiaan	431	124	230	144	661	268	929

Ilmoitukset koskivat 771 lasta, nimittäin 548 poikaa, joista 358 alle 16 vuotta ja 190 16—17 vuotiasta sekä 223 tyttöä, joista 106 alle 15 vuotta ja 117 16—17 vuotiasta.

Tutkimuksen yhteydessä pyydettiin psykiatrilääkärin lausunto kaupungin lastenpsykiatrilta 99, koulupsykiatrilta 47, Malmin kasvatusneuvolalta 10, Samfundet Folkhälsan i svenska Finland-nimisen järjestön mentaalihygieniseltä neuvonta-asemalta 15 ja Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosaston lääkäriltä 12, yhteensä 183 tapauksessa, minkä lisäksi eräitä hoidokkeja ohjattiin psykiatrilääkärin yksityisvastaanotolle.

Lastenhuoltolaitokset. Suojelukasvatustoimiston kaupungin lastenhuoltolaitoksiin sijoittamien lasten ja nuorten henkilöiden vaihtuminen ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Huoltolaitos	L a p s i a					Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1947	Uusia	Yh- teensä	Eron- neita	Jäljellä v:een 1949	Kaik- kiaan	Keski- määrin hoidokkia kohden
Ryttylän koulukoti	44	39	83	31	52	17 263	208.0
Toivoniemen koulukoti	25	15	40	25	15	5 908	147.7
Tavolan koulukoti	18	12	30	10	20	5 782	192.7
Vastaanottokoti	10	97	107	89	18	5 683	53.1
Ammattioppilaskoti	25	9	34	19	15	7 026	206.6
Poikien eristyslaitos	4	78	82	80	2	1 761	21.5
Yhteensä	126	¹⁾ 250	¹⁾ 376	¹⁾ 254	122	43 423	115.5

Tavolassa oli lisäksi 2 vuoden aikana otettua turvatonta poikaa, joista 1 erosi ja 1 jäi v:een 1949, sekä ammattioppilaskodissa 29 turvatonta poikaa, joista 12 oli jäljellä edellisestä vuodesta ja 17 oli kertomusvuoden aikana kotiin otettuja, 7 erosi ja 22 jäi kodin hoitoon v:een 1949. Turvattomien lasten hoitopäiviä oli Tavolassa 327 ja ammattioppilaskodissa 6 759.

Muissa laitoksissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 249 lasta. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 72 poikaa ja 45 tyttöä. Vuoden kuluessa sijoitettiin niihin 96 poikaa ja 36 tyttöä. Huoltopäiviä oli 45 120.

¹⁾ Hoidokin siirtyessä kaupungin huoltolaitoksesta toiseen tulee hän lasketuksi sekä laitoksesta eronneena että laitokseen otettuna hoidokkina ja sisältyy siis kahdesti kokonaissummaan.

Sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa 27 lasta yhteensä 2 109 päivää; 7 poikaa ja 8 tyttöä oli sitäpaitsi ollut jossain muussa laitoksessa. Seuraavaan vuoteen jäi sairaalaan 2 poikaa ja 2 tyttöä.

Pysyväisessä valvonnassa olleet näkyvät seuraavasta taulukosta:

	Suojeluvälittämisen alaisia		Laitoshuollon jälkivalvonnan alaisia tai perheisiin sijoitettuja		Valvottavia kaikkiaan		
	Valvojan ollessa				Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
	Lastensuojeluviranom.	Lastenhuollon viranom.	Yksityisen henn. kilön	Yksityisen henn. kilön			
Jäljellä v:sta 1947	178	25	58	8	180	89	269
V. 1948 valvontaan tulleita	111	4	72	2	119	70	189
Yhteensä	289	29	130	10	299	159	458
Näistä:							
Muutti toiselle paikkakunnalle, vihittiin avioliittoon, kuoli tai valvonnan määräaika päättyi	16	—	8	1	15	10	25
Poistettiin valvonnasta myönteisin tuloksin	56	7	27	3	70	23	93
Otettiin lastensuojelulautakunnan huostaan tai sijoitettiin jälleen lastenhuoltolaitokseen	34	5	17	2	34	24	58
Valvonta lopetettiin tuloksettomana	8	2	2	—	11	1	12
Tuomittiin rikoksesta tai siirrettiin huoltolautakunnan alkoholisti- ja irtolaishuolto-osaston huollettavaksi ...	17	2	2	2	15	8	23
V:een 1949 jääneitä	158	13	74	2	154	93	247
Yhteensä	289	29	130	10	299	159	458

Ansiotyötä koskevan luvan myönsi suojelukasvatusosasto 76 alaikäiselle henkilölle.

Jälkihuolto. Laitoksista poistettujen tyttöjen jälkihuoltoja varten on suojelukasvatustoimistossa edelleen ollut sosiaaliministeriön palkkaama naispuolinen työntekijä.

Kokoukset. Suojelukasvatusosasto piti v. 1948 17 kokousta.

Alaikäiset lainrikkohjat. Suojelukasvatustoimiston puolesta hoiti nuorista rikoksentekeijöistä annetun lain määräämät tehtävät Vankeusyhdistyksen ylläpitämä nuorisonvalvontatoimisto. Tämä suoritti esitutkimat Helsingin raastuvanoikeudelle 15 vaan ei 21 vuotta täyttäneinä rangaistavan teon tehneistä, syytteeseen asetetuista ja nuorisonhuoltajan tarkastuksen alaisena huolehti ehdollisesti tuomittujen nuorten rikoksentekeijäin valvonnan järjestelystä sekä lastensuojelulain määräämästä lautakunnan edustuksesta oikeudessa, milloin tutkittava oli 15 vaan ei 18 vuotiaana rikoksensa tehnyt. Poliisikuulusteluissa oli läsnä suojelukasvatustoimiston edustaja.

Useat nuorisojärjestöjen jäsenet ja johtohenkilöt samoin kuin eräät muut yksityiset kansalaiset toimivat kasvatuksellisen tuen tarpeessa olevien tai siveellisesti hairahtuneiden alaikäisten vapaaehtoisina valvojina. Näille maksettiin palkkiota 200—250 mk kuukaudessa valvottavaa kohden. Samasta määrärahasta myönnettiin valvottaville tilapäisiä avustuksia, kuten kirjoja ja urheiluvälineitä, tunnustukseksi hyvästä käytöksestä.

Nuorison rikollisuuden määrää Helsingissä valaisevat seuraavat tiedot rikospoliisin v:n 1948 aikana tutkimista rikokseen syylliseksi todetuista alaikäisistä henkilöistä:

	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Alle 15 vuotiaita	130	8	138
15—17 »	196	51	247
18—20 »	372	104	476
Yhteensä	698	163	861

Poliisilaitoksen huolto-osastossa pidätettiin v. 1948 irtolaisuuden takia 75 alle 18 vuotiaasta henkilöä, joista poikia 13 ja tyttöjä 62. Pidätyksiä saman henkilön uusiintuneet pidätykset mukaanluettuina oli 91, joista 18 poikia ja 73 tyttöä koskevia.

V:n 1948 aikana saapui huoltolautakunnan alkoholistihuolto-osastolle seuraavat tiedot poliisin pidättämisestä alle 18-vuotiaista juopuneista: pidätyksiä oli 58, joista 54 poikia ja 4 tyttöjä koskevia, ja pidätettynä oli 51 eri henkilöä. Viimeksi mainituista oli poikia 47 ja tyttöjä 4.

Edellä luetelluista tulivat suojelukasvatustoimiston huollettaviksi alle 15 vuotiaana rikoksensa tehneet sekä joku määrä syytteesen asetettuja tai tuomittuja 15—17 vuotiaana rikoksen tehneitä viimeksi mainittujen pääosan jäädessä yksinomaan rikosoikeudellisten toimenpiteitten varaan tai ehdollisesti tuomittuina oikeusministeriön määräämään valvontaan. Suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulivat edelleen kaikki edellämainitut irtolaistapaisen elämän takia ilmoitetut tai juopuneena pidätetyt, lukuunottamatta 1 poikaa, joka alkoholistilain nojalla jäi huoltolautakunnan huollettavaksi.

Kaikki suojelukasvatustoimiston huollettavaksi tulleet e.m. tapaukset sisältyvät alussa mainittuihin tilastoihin.

Aviottomain lasten huoltotoimisto

Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan aviottomain lasten huoltotoimiston tärkeimpinä tehtävinä olivat edelleenkin aviottomain lasten tiedusteleminen ja luette-loiminen, elatusvelvollisuuden tutkiminen ja elatussopimusten tai -tuomioiden aikaansaaminen, elatusmaksujen periminen, äitien opastaminen lastenhoidossa sekä lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja hoidon valvominen.

Toimintakaudella lokakuun 1 p:stä lukien liitettiin lastenvalvojan valvontaan ja hoitoon myös asumus- ja avioerolapset, elokuun 20 p:nä 1948 lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain perusteella. Kun ensiksi mainittuun päivään saakka olivat lasten äidit saaneet vointinsa ja kykynsä mukaan koettaa periä sopimukseen tai oikeuden tuomioihin perustuvia elatusmaksuja erossa-asuvilta tai entisiltä miehiltään, oli elatusmaksujen laiminlyönti tullut peräti yleiseksi, minkä vuoksi kohta ensimmäisestä päivästä oli neuvojen ja oikeusavun kysyjä runsaasti. Vuoden kolmen viimeisen kuukauden aikana oli lastenvalvojan rekisteriin ilmoitettu yli 300 tapausta, jotka aiheuttivat ensi aluksi paljon kirjeenvaihtoa eri viranomaisten kanssa. Perhepinnareita, joiksi elatusvelvollisuutensa laiminlyöjiä alettiin kutsua, koetettiin saada maksamaan elatusmaksuja sovinnolla, lyhentämään rästiksi jäänyttä velkaansa, tekemään sopimuksia elatuksesta, haastettiin oikeuteen ja yritettiin toimittaa lopuksi työlaitokseen, jollei mikään muu auttanut.

Lapset, äidit ja elatusvelvolliset. Toimiston kirjoihin merkittyjen avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luku oli seuraava:

V:sta 1947 jäljellä olevia	3 072	Luettelosta poistettuja	598
Uusia hoidokkeja	552	V:een 1949 jääneitä	3 026

Seuraavat yhdistelmät valaisevat vuoden lopulla luetteloissa olleiden lasten äitien sekä elatusvelvollisten siviilisäätyä, ikää ja ammattia lasten syntyessä:

Siviilisäädyn mukaan:	Äitejä	Elatusvelvollisia
Naimattomia	2 685	1 391
Leskiä ja laillisesti eronneita	275	192
Naineita	37	617
Tietoja puuttuu	29	826
	Yhteensä 3 026	3 026
Iän mukaan:		
—15 vuotiaita	5	—
16—19 »	272	77
20—24 »	987	587
25—29 »	794	560
30—34 »	553	443
35—39 »	305	291
40—49 »	87	244
50— »	—	72
Tietoja puuttuu	23	752
	Yhteensä 3 026	3 026

Ammatin mukaan:	Äitejä	Elatusvelvollisia
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	51	169
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	32	147
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	201	166
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	460	244
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	856	835
Muita työntekijöitä	240	352
Merimiehiä ja kalastajia	1	106
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	91	212
Yksityisten palvelijoita	721	5
Muun elinkeinon harjoittajia	27	5
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	346	785
	Yhteensä 3 026	3 026

Lasten sijoittamisessa avustivat äitejä naistarkastajat, jotka yksityisesti tiedustelemalla tai sanomalehdissä ilmoittamalla hankkivat sopivia hoitokoteja. Hoitokustannusten suorittaminen tuotti luonnollisesti varattomille äideille suuria vaikeuksia, minkä vuoksi ne useimmissa tapauksissa suoritettiin lautakunnan puolesta ja velottiin elatusvelvollisilta sopimusten tai tuomioiden sekä äideiltä maksukyvyyn mukaan.

Aviottomain lasten hoitoa valvoivat kodissakävijät ja lastenhoidonneuvolain hoitajat käyden tarkastamassa nuorempien lasten hoitopaikkoja kerran kuukaudessa ja vanhempien vähintään 4 kertaa vuodessa. Tällöin seurattiin lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä annettiin äideille ohjeita lasten järkipäisessä hoidossa ja kasvatuksessa. Milloin lasten katsottiin olevan sairashoidon tarpeessa, käytettiin asianomaisen lääkärin apua.

Kodissakävijäin ja lastenhoidonneuvolain hoitajien tiedonantojen mukaan lasten hoito-olot olivat seuraavat:

Äitinsä luona olevista lapsista sai:	%	Kasvatusäidin luona olevista lapsista sai:	%
Hyvän hoidon	77.9	Hyvän hoidon	79.8
Suhteellisen hyvän hoidon	21.2	Suhteellisen hyvän hoidon	19.7
Epätyydyttävän hoidon	0.9	Epätyydyttävän hoidon	0.5
Äidin koti oli:		Kasvatusäidin koti oli:	
Hyvässä kunnossa	73.6	Hyvässä kunnossa	79.8
Suhteellisen hyvässä kunnossa	23.1	Suhteellisen hyvässä kunnossa	18.3
Epätyydyttävässä kunnossa	3.3	Epätyydyttävässä kunnossa	2.4

Lastenvalvojan luetteloissa olevista lapsista kuoli v:n 1948 aikana 27, joista kuollessaan 21 oli sairaalassa, 4 lastenkodissa, 1 kotona ja 1 lapsen kuolinpaikka oli tuntematon.

Kuoleman syy:	Kuoleman syy:		
Aivokalvontulehdus	1	Synnynnäinen heikkous	2
Hukkuminen	1	Takaraivo puuttui	1
Ilmatiehyttulehdus	1	Tukehtuminen	1
Keskosia	4	Vesipää	3
Keuhkokuume	6	Äkillinen maha- ja suolitulehdus	3
Virus keuhkokuume	1	Tuntematon	1
Ravintomyrkytys	2		
		Yhteensä	27

Selvitystoimenpiteet. Elatusvelvollisuuden alustavan selvityksen suoritti lastenvalvoja tavallisesti äitien antamien tietojen perusteella. Asianosaisten ja lastenvalvojan keskeisissä neuvotteluissa koetettiin kussakin tapauksessa saada aikaan elatussopimus, mutta jos elatusvelvolliseksi makaaajaksi ilmoitettu kieltäytyi sopimasta tai elatusavun määrästä ei päästy yksimielisyyteen eikä lapsen äiti vastustanut oikeudenkäyntiä, otettiin elatusvelvollista vastaan haaste sitten, kun lastenvalvoja oli hankkinut todistusaineistoa siinä määrin, että oikeudenkäyntiin oli syytä ryhtyä.

Elatusvelvollisuus selvitettiin lopullisesti asianosaisten keskeisellä ja lautakunnan hyväksymällä sopimuksella 170 tapauksessa, joista aikaisemmin tehtyjen sopimusten korotuksia 5.

Oikeudessa oli edellisestä vuodesta siirtyneitä juttuja vireillä 36 ja uusia haasteita otettiin 147. Koska näistä 37 tapauksessa ei vastaajaa saatu laillisesti haastetuksi ja kun 10 juttua sovittiin sekä 12 siirtyi seuraavaan vuoteen, käsiteltiin siis oikeudessa lopullisesti 124 elatuskannetta. Näistä oli aikaisemmin tehtyjen sopimusten tai oikeuden päätösten varassa olleiden elatusapumaksujen korotuksia 22. Jutuista voitettiin 99, hävittiin 6 riittämättömien todistusten vuoksi ja 7 tapauksessa oli samasta syystä tai siksi, että lapsen äiti kieltäytyi antamasta selvitykseen tarpeellista tietoa, oikeudenkäynnistä toistaiseksi luovuttava, koska hylkäävä päätös oli selvästi odotettavissa. Kaikkiaan esiinnyttiin oikeudessa 350 kertaa.

Toimisto antoi aikaisempaan tapaan toisten kuntien lastenvalvojille ja muillekin huoltoviranomaisille pyynnöstä virka-apua lastenvalvojen toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Virka-apupyyntöjen kokonaismäärä oli 320.

Lähetettyjen kirjeiden luku, kuten toisessa yhteydessä jo on mainittu, oli kertomusvuonna 10 361.

Toimiston tiliasema oli vuoden päättyessä seuraava:

Tulot:

Säästö v:sta 1947

Juoksevan tilin ja kassan saldo	mk	245 459	
Valvottujen säästötilien saldo	»	<u>3 206 824</u>	3 452 283
Helsinkiläisille lapsille perityt elatusmaksut			12 448 497
Ulkokuntalaisille lapsille perityt elatusmaksut			27 892
Kunnalle suoritettavat elatusmaksujen korvaukset			2 296 009
Oikeuskulujen korvauksia peritty			212 663
Tilapäisten avustusten korvauksia peritty			84 267
Oikeuskulujen korvauksia kunnalta			<u>162 971</u>
		Yhteensä mk	18 684 582

Menot:

Helsinkiläisille äideille suoritettu lastenhoitoavustus			10 819 493
Ulkokuntien lastenvalvojille suoritettut maksut			27 892
Kunnalle suoritettut:			
elatusmaksujen korvaukset			2 296 009
tilapäisten avustusten korvaukset			11 117
Oikeuskuluihin käytetty			375 634
Tilapäisiin avustuksiin käytetty			73 150
Siirto v:een 1949:			
Postisiirtotilin ja kassan saldo		466 470	
Valvottujen säästötilien saldo		<u>4 614 817</u>	5 081 287
		Yhteensä mk	18 684 582

Lastenvalvojan oikeuskuluihin ja kansliamenoihin sekä aviottomien lasten ja heidän äitiensä tilapäiseksi avustamiseksi oli varattu lautakunnan menoarvioon 235 000 mk:n suuruinen määräraha, mutta tarvittiin tähän 448 784 mk, josta kuitenkin saatiin v. 1948 takaisin perityksi 296 930 mk, mikä selviää edellä olevasta tiliselvityksestä. Tämän lisäksi jaettiin Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korkovaroista 1 080 mk kehoituspalkintoina lapsensa hyvin hoitaneille imettävälle äideille. Helsingissä yksityisiin perheisiin sijoitetuille lapsille ja heidän hoitajilleen järjestettiin yhteinen joulujuhla.

Ottolapsiksi hyviin lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin asianomaisten äitien suostumuksella 82 (100) aviotonta lasta.

Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto

Äitiysavustukset. V:n 1948 aikana oli erityishuolto-osastolla 23 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 4 937 (edellisenä vuonna 5 890) äitiysavustusanomusta. Anomuksista hyväksyttiin 4 876 (5 844) ja hylättiin 61 (46). Anomuksia oli jätetty vuoden loppuun mennessä 5 257, joista osa siirrettiin lain muutoksen takia seuraavana vuonna käsiteltäväksi. Äitiysavustuksen määrä oli 3 000 mk syntynyttä lasta kohden. Vuoden alusta hyväksyi lautakunta ns. harkintaverorajaksi 1 500 äyriä, mikä raja heinäkuun alusta korotettiin 2 000 äyriksi. Rajan ylittävissä tapauksissa oli anomukseen liitettävä tarkka selvitys anojan ja hänen miehensä tuloista ja muista avustuksen myöntämiseen vaikuttavista seikoista, joista myöskin kotikäynneillä otettiin selvää. Heille itselleen ja heidän miehilleen annettujen veroäyrien mukaisesti anojat jakautuivat seuraavasti:

Veroäyreja	Anojia	Veroäyreja	Anojia
—	517	1 001—2 000	1 650
1—1 000	2 455	2 001—	315
		Yhteensä	4 937

Anomuksia ottivat vastaan lastensuojeluviraston lisäksi äitiysneuvolat ja yksi Maitopisara-yhdistyksen lastenneuvola sekä liitosalueen kättilöt. Lastensuojeluvirastoon jätettiin 1 582 (1 541) ja neuvonta-asetemille 3 355 (4 349) anomusta.

Äitiysavustuksen hakijoista oli 4 606 (5 545) naimisissa olevaa ja 331 (345) naimatonta. 70 (75) anojaa synnytti kaksoset. Äitiysavustuksen anojain tai heidän miestensä ammatti ilmenee seuraavasta asetelmasta:

Virkamiehiä ja opiskelijoita	1 367	Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	2 027
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	64	Kotiapulaisia	82
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	340	Muita työntekijöitä	513
Autonkuljettajia	317	Tietoja puuttuu	227
		Yhteensä	4 937

V:n 1948 loppuun mennessä suoritettiin hakijoille edelliseltä vuodelta nostamatta jääneitä ja vuoden aikana myönnettyjä avustuksia yhteensä 16 419 000 mk. Luontoisavustuksia annettiin 3 418 150 mk:n arvosta. Luontoisavustukset olivat 1 000—2 000 mk:n hintaisia lastenvaatteita sisältäviä pakkauksia. Ohjekirjasia odottaville äideille jaettiin kaupungin kustannuksella.

Perhelisät. Vuoden aikana käsiteltiin 1 538 (edellisenä vuonna 1 368) perhelisäanomusta, joista 385 (329) leskien ja 75 (49) työkyvyttömiä anomuksia. Näistä hylättiin 28 (12), joista 13 tapauksessa veroäyrien määrä huomattavasti ylitti ylimmän sallitun rajan, 12 tapauksessa ei perheen huollettavana ollut lisän saantiin oikeuttavaa määrää lapsia, kahdessa tapauksessa lapset eivät olleet Suomen kansalaisia ja yhdessä tapauksessa perheessä esiintyi perinnöllistä mielisairautta. Verotettavan tulon raja oli 2-lapsisella perheellä 800, 3-lapsisella 960, 4-lapsisella 1 100, 5-lapsisella 1 320 jne. Perhelisää saaneista perheistä oli 124 (150) sellaisia, joille lautakunta myönsi perhelisän harkinnan perusteella, vaikka maksuunpantujen veroäyrien määrä ylitti valtioneuvoston vahvistaman enimmäismäärän. Perhelisän määrä oli 4 000 mk lasta kohden. Perhelisän saajilla oli lisäksi oikeutettuja lapsia yhteensä 6 136 (5 556), joista 5 999 (5 433) alle 16-vuotista ja 132 (123) sellaista 16 vuotta täyttäneitä, mutta alle 20-vuotiasta, jotka huomioitiin perhelisää myönnettäessä sen takia, että he jatkoivat koulunkäyntiään tai opintojaan sekä 5 (5) sellaista 16 vuotta täyttäneitä lasta, jotka huomioitiin työkyvyttömyyden takia. Perhelisän saajien lapset jakaantuivat eri suuruisiin perheisiin seuraavasti:

Lasta perhettä kohden	Perheitä	Lasta perhettä kohden	Perheitä
2	259	7	39
3	131	8	21
4	655	9	4
5	290	10	4
6	107		
		Yhteensä	1 510

Ammatin mukaan jakaantuivat perhelisän saajat seuraavasti:

Valtion, kunnan tai seurakunnan vi-	Työnjohtoasemassa olevia	39	
ran- ja toimenhaltijoita	184	Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä .	598
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	16	Muita työntekijöitä	196
Liike- ja varastoapulaisia	106	Leskiä, työkyvyttömiä ja muita	
Autonkuljettajia	87	ilman ammattia olevia	284
		<u>Yhteensä</u>	<u>1 510</u>

Kertomusvuonna suoritetusta koko perhelisämäärästä 9 321 300 mk:sta jaettiin suurille perheille 6 340 300 mk, leskiperheille 2 322 000 mk ja työkyvyttömiä perheille 659 000 mk. Luontoisavustuksia hankki perhelisätoimisto 570 460 mk:n, Väestöliitto 2 358 000 mk:n ja anajat itse 6 392 840 mk:n arvosta. Perhelisävaroista käytettiin viljelysten edistämiseen 19 000 mk, kotieläimiin ja niiden rehuun 63 000 mk, asuinrakennusten kunnostamiseen 153 500 mk, sänkyihin ja vuodevaatteisiin 2 561 100 mk, huonekaluihin 534 000 mk, astiastoihin ja muihin taloustarvikkeisiin 462 800 mk, vaatetukseen 5 033 600 mk, elintarvikkeisiin 29 500 mk sekä muihin luontoissuorituksiin 464 800 mk.

Perhelisän hakijoitten luo tehtiin vuoden kuluessa 2 825 (2 075) kotikäyntiä, joilla tarkkailijat tutustuivat perheen taloudellisiin ja terveydellisiin olosuhteisiin ja neuvottelivat perhelisän tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä. Koska liitosalueella asuvista hakijoista oli vaikea saada tarvittavia tietoja terveysisärien välityksellä, oli toimistoon otettava toinen tarkkailija.

Lähetetyt kirjeet. Kuten toisessa yhteydessä on jo mainittu, lähetti lastensuojeluviraston äitiysavustus- ja perhelisätoimisto kertomusvuoden aikana 7 208 (10 392) kirjettä.

Työhuoltotoimisto

Sotaorpojen työhuolto. Työhuoltotoimiston kirjoissa oli v:n 1948 päättyessä v. 1929—48 syntyneitä sotaorpoja 1 969 (2 028), joista tyttöjä 937 ja poikia 1 032.

Toimisto teki kertomusvuoden aikana sotaorpojen työhuollosta annetun lain mukaisesti sosiaaliministeriölle 84 (75) esitystä työhuollon myöntämisestä helsinkiläisille sotaorvoille eri oppilaitoksissa ja ammattikursseilla. Ministeriö antoi myönteisen päätöksen 72 (72) tapauksessa, 3 evättiin ja 9 tapauksessa päätös ja maksut siirtyivät vuoden 1949 puolelle. Uusia työhuoltoa saavia orpoja oli 59. Kun edellisinä vuosina annettujen päätösten mukainen työhuolto jatkui vielä 78 orvon kohdalta oli työhuoltoa nauttivia orpoja kaikkiaan 137 (120). Huoltoavustusten määrä nousi kaikkiaan 1 720 375 mk:aan. (1 066 298 mk).

Lisäksi tehtiin 35 sotaorvon puolesta 37 esitystä ministeriölle avustuksen myöntämiseksi presidentti Kallion rahastosta. Anomuksiin saatiin myönteinen vastaus 28 tapauksessa ja suoritettiin 1 000—15 000 mk:n suuruisina avustuserinä kaikkiaan 147 835 mk (118 880 mk), mihin myös sisältyvät edellisen vuoden päätöksiin perustuvat maksuerät. Rahaston varoista saadut avustukset huomioiden sotaorvoille maksettiin erilaisina avustuksina siis kaikkiaan 1 868 210 mk (1 181 498 mk).

Sotaleskien työhuolto. Kertomusvuoden lopussa oli toimiston kirjoissa 1 776 (1 780) sotaleskeä.

Sotaleskien puolesta tehtiin sosiaaliministeriölle 165 (133) erilaatuista työhuolto- ja avustusesitystä. Työhuoltoa myönnettiin ammattikoulutuksen muodossa 20 (19) leskelle ja 20 leskeä sai työvälinaavustusta. Työhuoltoavustuksina suoritettiin kertomusvuonna kaikkiaan 902 323 mk (822 088 mk). Lisäksi suoritettiin avustuksina presidentti Kallion rahastosta 45 anomuksen perusteella 42 leskelle (36) 269 000 mk (129 450 mk), mihin summaan sisältyy 50 000 mk työvälinalainoja.

Sairausavustuksina sotaleskille maksettiin 172 927 mk (67 502 mk), mikä summa jakaantui eri suurina erinä 55 anomuksen perusteella 47 vähävaraiselle leskelle.

Kaikkiaan sai 147 sotaleskeä avustusta jossain muodossa v. 1948 avustussumman noustessa kaikkiaan 1 344 250 mk:aan.

Tavanmukainen tarkastus työvälinaapua saaneiden sotaleskien luona osoitti, että saatu apu oli ollut tarpeellinen ja työvälinaat asianmukaisessa kunnossa.

Ammattiopintojen avustaminen. Toimiston kirjoissa oli vuoden alussa 772 (718) sellaista opiskelijaa, joiden avustaminen vielä jatkui edellisinä vuosina annettujen päätösten perusteella. Uusia laina- ja apurahaesityksiä käsiteltiin 978 (897). Myönteisen päätöksen sai 323 helsinkiläistä hakijaa 331 esityksen nojalla ja 395 maaseutulaista 406 anomuksen nojalla. Aktiivisen huollon alaisena oli kaikkiaan 1 426 opiskelijaa. Kaikkiaan myönnettiin apurahoina ja lainoina 18 537 900 mk (13 974 040 mk), josta helsinkiläisille maksettiin 8 384 600 mk, ja suoritettiin yhteensä 15 946 375 mk (10 674 325 mk) sekä palautettiin opintojen keskeytymisen ym. vuoksi 1 030 750 mk. V. 1949—50 maksettavaksi jäi tileille 13 685 530 mk. Kaupungin talousarvioon merkitystä 1 milj. mk:n määrärahasta myönnettiin lainoina ja apurahoina 991 278 mk.

Ammattiopintojen avustuslaissa edellytetyt lausunnot on pyynnöstä annettu 87 (110) anojalle.

Invaliidihuolto. Invaliidihuoltolain mukaisesti toimisto on jatkuvasti hoitanut Helsingissä asuvien työhuoltoesitykset. Vuoden kuluessa annettiin 403 lausuntoa anomusten johdosta ja 281 anomukseen saatiin myönteinen päätös, 71 anomusta hylättiin ja 52 anomuksesta saatiin päätös seuraavan vuoden puolella. Edellä mainittujen invaliidien joukossa oli vain osa sellaisia, joiden huollon toimisto hoiti alusta loppuun saakka, muut hoitivat eri invaliidihuoltoelimet, joille aloitteentekijöinä kuului myös päätöksen toimeenpano.

Lääkintähuoltona myönnettiin sairaalahoitoa 59 tapauksessa, tekojäseniä, sidoksia, ortopedisia jalkineita, vaunuja ym. apuvälineitä ja lääkkeitä 159 tapauksessa. 37 lääkintähuoltoanomusta hylättiin. Lääkintähuoltojen kunnalle aiheuttamien kustannusten vuoksi anottiin valtiolta 396 268 mk:n korvaus.

Ammattikoulutusta varten sai 36 invaliidia lainan tai avustuksen, 3 lisäksi huoltorahan. Niiden koulutusmenojen osalta, jotka työhuoltotoimisto hoiti, suoritettiin kaikkiaan 410 801 mk apurahoina ja lainoina ja 217 801 mk huoltomenoina.

Oman yrityksen perustamiseen ja työvälineiden hankintaan myönnettiin yhteensä 273 675 mk avustuksena ja 844 000 mk korottomina lainoina 22 invaliidille.

Kunnallisia invaliidivaroja käytettiin edellä mainittujen, valtion myöntämien määrerien lisäksi 352 899 mk.

Hakemuksesta myönsi sosiaaliministeriö valtion menoarvioon varatusta määrärahasta ensimmäisen kerran kertomusvuonna ns. invaliidirahan vaikeavammaisille, työkykyisille, toimeentulostaan huolehtiville invaliideille. Tätä varten annettiin 64 lausuntoa. Invaliidirahan määrä vaihteli 7 200 mk:sta 3 000 mk:aan.

Kokoukset ym. Työhuolto-osasto kokoontui 15 (19) kertaa.

Lähetettyjen postilähetysten määrä oli 5 453 (4 703).

Eräitä yhdistelmätietoja

Lastensuojelulautakunnan täysihuollossa oli edelliseltä vuodelta jäljellä kaikkiaan 1 567 lasta. Kertomusvuoden kuluessa otettiin hoidettavaksi 821 lasta (edellisenä vuonna 832), joten vuoden aikana oli lautakunnan täysihuollossa yhteensä 2 388 (2 413) lasta. Näistä oli 1 939 turvatonta ja 437 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta tai nuorta henkilöä. Sitä paitsi oli 12 lasta osan vuodesta turvattomien lasten huoltotoimiston ja osan vuodesta suojelukasvatustoimiston huollossa.

Lautakunnan huoltoon otetuista lapsista oli avioliitossa syntyneitä 1 528 eli 64.0 % ja aviottomia 860 eli 36.0 %. Turvattomiin lapsiin nähden olivat vastaavat suhdeluvut 61.7 ja 38.3 sekä suojelukasvatusta tarvitseviin lapsiin nähden 73.9 ja 26.1. Kaikista aviosyntyisistä lapsista oli 986:lla eli 64.5 %:lla molemmat vanhemmat elossa, 434:llä eli 28.4 %:lla oli jompikumpi vanhemmista kuollut ja 108 eli 7.1 % oli täysin orpoja. Aviottomista lapsista 390:llä eli 45.4 %:lla oli sekä isä että äiti elossa, 413:lla eli 48.0 %:lla oli isä tai äiti kuollut tai isä tuntematon ja 57:llä eli 6.6 %:lla olivat molemmat vanhemmat kuolleet tai tuntemattomia.

Suurin osa lapsista oli syntynyt Helsingissä, nim. 1 738 eli 75.2 % niistä, joiden syntymäpaikka oli tiedossa. Pääkaupunkia ympäröivissä kunnissa oli syntynyt 54 ja muualla Uudenmaan läänissä 94, joten muualla syntyneitä oli ainoastaan 425 eli 18.4 %. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus oli 1 564:llä eli 65.5 %:lla Helsingissä, 26:lla kaupunkia

ympäröivissä kunnissa sekä 34:llä muualla Uudenmaan läänissä. Vain 132:lla oli kotipaikka-oikeus jossakin muussa maan kunnassa, kun taas 244 lapsen hoitokustannukset valtio korvasi.

Jotta saataisiin selvitettyksi, mihin yhteiskuntaluokkiin lautakunnan huollossa olevat lapset kuuluvat, on heidät ryhmitetty vanhempainsa ammatin perusteella, avioliittotilasta isän ja aviottomat äidin ammatin mukaan. Sen nojalla oli mm. tehdas- ym. ammattityöntekijäin lapsia 945 eli 39.6 %, muiden työntekijäin 448 eli 18.8 %, palvelijoiden 217 eli 9.1 %, itsenäisten liikkeenharjoittajain 185 eli 7.7 %, liikeapulaisten ja palveluskunnan 306 eli 12.8 % sekä virkamiesten ja vapaiden ammattien harjoittajien lapsia 71 eli 3.0 %.

Kodeissa toimitettujen tutkimusten mukaan oli syynä siihen, miksi edellä mainitut lapset otettiin lautakunnan huostaan useimmissa tapauksissa jokin vanhemmista johtuva seikka. Ainoastaan 644:ssä eli 27.0 %:ssa tapauksista syy johtui lapsesta; 265 lasta nimittäin otettiin sairauden, vajaamielisyyden, aistivallisuuden tai raajarikkoisuuden ja 379 lasta pahantapaisuuden vuoksi lautakunnan huostaan. Sen sijaan 1 558:ssä eli 65.2 %:ssa tapauksista syy johtui vanhemmista, 390 eli 16.8 % lapsista otettiin huollettavaksi sen vuoksi, että vanhemmilta puuttui kasvatuskyky, 359:ltä eli 15.0 %:lta oli jompikumpi tai molemmat vanhemmista kuolleet, 194 lasta eli 8.1 % oli vanhempiensa hylkäämiä, 404 lapsen, 16.9 %:n, vanhemmat olivat joko sairaita tai oli heillä muuten työkyky vähentynyt ja 131 tapauksessa, 5.5 %:ssa, vanhemmat olivat joko työhaluttomia, huolimattomia tai juoppoja.

Äidinkieli oli 2 099:llä eli 87.9 %:lla suomi, 260:llä eli 10.9 %:lla ruotsi ja 29:llä eli 1.2 %:lla jokin muu kieli.

Muussa suhteessa viitataan kertomuksen liitteenä olevaan tilasto-osaan.

Lastensuojelutyön rahoitus

Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot olivat v. 1948 lautakunnan tilinpäätöksen mukaan 122 177 445 mk, jakautuen seuraaviin eriin:

	Mk
Lastensuojelulautakunta	14 224 510
Lastenkodit	31 713 746
Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti	11 506 948
Toivolankoulukoti	8 938 114
Kasvatuksellisesti laiminlyötyjen lasten koulukodit.....	14 842 283
Sijoitus yksityishoitoon ja jatko-opetus	17 231 083
Kunnallinen lisäavustus ammattiopetukseen	969 578
Suojelukasvatuksen alaisten lasten sijoitus valtion laitoksiin ja yksityishoitoon	2 108 815
Palkkiot suojelukasvatuksen alaisten yksityisille valvojille sekä valvottavien tilapäiset avustukset	60 428
Keuhkotautisten lasten hoito	3 466 525
Tylsämielisten, aistivallisten ja raajarikkoisten lasten erikoishoito ja opetus	1 933 903
Lasten hammashoito, kesävirikistötoiminta sekä matkakulut	1 603 186
Lastenvalvojan kansliamenot sekä aviottomien lasten avustaminen	167 126
Koulukotien maatilat	9 080 572
Poikien eristyslaitoksen käyttökustannukset	1 187 834
Suojelukasvatuksessa olevien siirrot sekä alaikäisten irtolaisten lähettämisen kotikuntiinsa	248 194
Luentokurssit lastensuojelutyön tekijöille	14 600
Yksityisille lastensuojeluyhdistyksille myönnettyt avustukset	2 880 000
Yhteensä ¹⁾	122 177 445

¹⁾ Yleisistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus lisäksi myönsi 3 000 mk Tapaturmatorjuntayhdistyksen neuvottelupäivien järjestämiseksi Ryttylän koulukodissa.

Näiden menojen lisäksi oli rakennustoimiston tilille viety alla mainittujen lastenhuolto-
laitosten rakennus- ja korjauskustannuksia seuraavat määrät:

	Mk
Sofianlehdon pikkulastenkoti	568 197
Reijolan lastenkoti.....	282 952
Kullatorpan lastenkoti	281 223
Malmin lastenkoti	514 050
Nukarin lastenkoti	5 104 433
Ryttylän koulukoti	311 250
Toivoniemen koulukoti	624 771
Toivolan koulukoti	1 443 972
Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti	307 323
	<hr/>
Yhteensä	9 438 171

Lastensuojelutoiminnasta saadut tulot nousivat v. 1948 40 911 917 mk:aan, jakautuen seuraaviin eriin:

	Mk	Mk
Lastenhoidosta saatu korvaus		
Valtiolta	3 902 277	
Vierailta kunnilta	3 735 214	
Yksityisiltä korvausvelvollisilta	9 365 226	17 002 717
Koulukotien valtionapu		8 086 846
Koulukotien oppilastöistä saadut tulot.....		639 215
Ammattioppilaskodin hoidokkien suorittama korvaus		874 491
Maatilojen tilittämät tulot:		
Ryttylän tilan	3 702 382	
Toivoniemen tilan	1 791 327	
Toivolan tilan	2 845 820	8 339 529
Laitosten ja maatilojen henkilökunnan suorittamat luontoisetujen korvaukset		5 930 423
Vierailta kunnilta ym. perittävät matkakustannusten korvaukset		30 487
Eristyslaitoksen hoidokkien maksut		8 209
	<hr/>	
Yhteensä		40 911 917

Kun nämä tulot vähennetään edellä mainittujen kustannusten yhteissummasta 131 615 616 mk:sta, jää kaupunginkassaa rasittavaksi nettomenoksi 90 703 699 mk eli 33 935 867 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

Toivoniemen ja Ryttylän tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa on huomioitu myöskin vuoden lopussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maataloille suorittamat vuosivuokrat, Toivoniemessä 33 537 mk ja Ryttylässä 184 332 mk eli yhteensä 217 869 mk, joista laitosten tuloihin sisältyy 30 %:n valtionapu, siirrettiin kaupunginkassaan kaupungin näihin kiinteistöihin sijoittamien pääomien korkohyvitykseksi. Näiden suoritusten sekä erinäisten maanparannus- ja maatalousrakennusten kuoletusten jälkeen osoitti maatilojen tilinpäätös tappiota Toivoniemessä 52 715 mk ja Ryttylässä 389 851 mk eli yhteensä 442 566 mk.

Eri laitosten varsinaiset nettomenot eli rakennustoimiston suorittamat korjaukset, yksityishoitoon lähetettyjen lasten vaatetus sekä henkilökunnan luontoiseduistaan suorittama korvaus toimihenkilöiden palkoista poisluettuna nousivat v. 1948 seuraaviin määriin:

Laitos	Kaikkiaan mk	Lasta ja päivää kohden, mk	Lasta ja vuotta kohden, mk
Sofianlehdon pikkulastenkoti	15 096 495	365	133 513
Reijolan lastenkoti	3 896 538	315	115 290
Kullatorpan lastenkoti	3 438 094	275	100 788
Malmin lastenkoti	3 023 954	226	82 749

Laitos	Kaikkiaan mk	Lasta ja päivää kohden, mk	Lasta ja vuotta kohden, mk
Nukarin lastenkoti ¹⁾	2 753 523	2 967	1 085 981
Vastaanottokoti	8 759 937	280	102 312
Ammattioppilaskoti	1 699 027	143	52 339
Poikien eristyslaitos	1 161 014	674	246 766
Toivolan koulukoti	8 246 029	306	112 162
Tavolan koulukoti	1 520 028	225	82 517
Ryhtylän koulukoti.....	10 585 752	624	228 550
Toivoniemen koulukoti	1 827 127	299	109 412
Yhteensä	62 007 518	340	124 561

Edellä mainitut päiväkustannukset jakautuivat eri laitoksissa seuraavalla tavalla:

Menoerä	Lastenkodit					Koulukodit				Vastaanotto- koti	Poikien eristyslaitos	Ammatti- oppilaskoi	Kaikkiaan
	Sofian- lehto	Reijola	Kalla- torppa	Malmi	Nukari	Ryhtylä	Toivo- niemi	Tavola	Toivola				
Markkaa													
Palkkaukset	235	230	186	148	670	313	170	136	183	172	462	67	201
Vuokra, lämpö ja valo ..	39	28	16	33	360	196	32	15	25	34	12	12	47
Ruokinta	44	35	45	26	136	67	40	43	66	53	158	52	51
Vaatus ja kalusto	28	14	21	14	1 606	29	36	23	21	11	15	6	28
Muut menot	19	8	7	5	195	19	21	8	11	10	27	6	13
Yhteensä	365	315	275	226	2 967	624	299	225	306	280	674	143	340

Nukarin lastenkotiin lapset tulivat vasta marraskuun 8 p:nä, joten se toimi kertomusvuonna ainoastaan 53 päivänä yhteensä 855 hoitopäivää. Koska laitoksen perustamisvaiheessa henkilökuntaa oli palkattava jo elokuun 1 p:stä alkaen ja oli runsaasti kalustonhankinta- ym. menoja, muodostuivat hoitopäiväkustannukset poikkeuksellisen suuriksi. Eristyslaitos joutui kertomusvuoden loppupuolella väliaikaisesti keskeyttämään toimintansa silloisessa muodossaan osan henkilökuntaa kuitenkin jäädessä ylimenokaudeksi palvelukseen. Senvuoksi sanotun laitoksen hoitopäiväkustannukset ovat, Nukaria lukuunottamatta, muihin laitoksiin verrattuna korkeimmat. Hintatason jatkuudesta nousesta ja erinäisistä muistakin syistä johtuen kohosivat lastenhoitokustannukset edelliseen vuoteen verraten kaikissa laitoksissa yhteensä keskimäärin 139 mk kutakin hoitopäivää kohden.

Yksityisen lastensuojelutoiminnan tukeminen

Kuten edellä olevasta menojen luettelosta ilmenee, jaettiin talousarvioon merkittyinä avustuksina yksityisille lastensuojelujärjestöille yhteensä 2 880 000 mk. Tästä saivat *Lastentyökotiyhdistys* koululäikäisten lasten päiväkotien ylläpitoa varten 385 000 mk; *Koteja kodittomille lapsille* niminen yhdistys ylläpitämänsä lasten vastaanottokodin avustamiseksi 50 000 mk; *Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osasto* Sofie Mannerheimkodin ylläpitämiseksi yksinäisiä naisia ja heidän lapsiaan varten 120 000 mk; *Suomen lastenhoitoyhdistys* ylläpitämiensä lastenkotien tukemiseksi 470 000 mk; *Helsingin kaupunkilähetys* Kilossa ylläpitämänsä poika- ja tyttökodin avustamiseksi 115 000 mk; *Maitopisarayhdistys* avunannosta äitiysavustuksen jakamisessa ym. 1 490 000 mk; *Pelastusarmeija* lastenkotiensa ylläpitoa varten 45 000 mk; *Helsingin Ensi Koti* niminen yhdistys äiti- ja lapsikodin ylläpitämiseksi 160 000 mk; ja *Kalliolan työkeskus* nuorison kerhotoiminnan tukemiseksi 45 000 mk.

¹⁾ Ks. s. 8.

Näiden avustusten lisäksi kaupunginhallitus jakoi lautakunnan tilien ulkopuolella yleishyödyllisten yritysten ja laitosten määrärahasta lastensuojelutarkoituksiin yhteensä 119 500 mk. Näistä varoista saivat: *Helsingin poikakotiyhdistys* kahden ammattioppilaskodin ylläpitämiseksi 35 000 mk; *Sairaanhoidajatar H. Kivimäki* Leppävaarassa sijaitsevan pikkulastenkotinsa ylläpitämiseksi 25 000 mk; *Lastenkoti Bethel* 7 000 mk; *Nikkilän sairaalan henkilökunnan yhdistys* lasten leikkikoulua varten 12 500 mk; ja *Kallioniemen kesäkodin kannatusyhdistys* varattomien äitien ja lasten kesävirkestystä varten 40 000 mk.

Edelleen kaupunginvaltuusto myönsi kertomusvuoden kuluessa *Helsingin lastenruokintatoimikunnalle* 2 206 566 mk lastenruokinnan keitto- ja jakelukustannuksiin; *Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitolle* 200 000 mk avustuksena ongelmalasten tarkkailukotia varten; *Hyvösen lastenkodille* 2 368 835 mk v:n 1948 tappion peittämiseksi sekä *Diakonissalaitokselle* 2 000 000 mk avustuksena Pitäjänmäen tuberkuloottisten lasten kotia varten eli yhteensä 6 775 401 mk.

Kaupungin avustamain yksityisten lastenhuoltolaitosten toiminnan valvominen oli lähinnä lautakunnan lastenhuollontarkastajan tehtävänä ja hän on antanut tässä suhteessa tekemistään havainnoista kaupunginhallitukselle eri selostuksen.

Lastensuojelurahastot

Lastensuojelulautakunnalle kuului muutamia varattomien lasten hyväksi lahjoitettuja, rahatoimiston hoidossa olevia rahastoja, joiden pääomat ja käytettävissä olevat korkovarot olivat joulukuun 31 p:nä 1948 seuraavan suuruiset:

	Pääoma mk	Korot mk
Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvattomille äideille ja lapsille	39 664	12 903
L. A. Grönholmin Helsingin orpolasten rahasto	9 828	3 556
Bergman-puolisoiden lahjoitusrahasto jatko-opetuksen hankkimiseksi turvattomille lapsille	60 060	18 847
M. Kotschakin lastenvaateusrahasto	71 960	4 140
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	31 134	2 052
Johan Gustaf Rosenbergin rahasto	12 080	7 067
Lasten kesäsiirtolan rahasto	20 697	12 108
	Yhteensä 245 423	60 673

20. Oikeusaputoimisto

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston toiminnasta v. 1948 oli seuraava:

Kokouksessaan joulukuun 17 p:nä 1947 valitsi kaupunginvaltuusto oikeusapulautakuntaan puheenjohtajaksi oikeusneuvos G. F. Nyberghin ja jäseniksi valtiotieteen ylioppilas E. A. Aleniuksen, varatuomari E. I. Sahlanin, hovioikeudenauskultantti L. P. Saaraman ja liittosihteeri T. A. Sumun. Jäsenistään valitsi oikeusapulautakunta kokouksessaan tammikuun 23 p:nä 1948 varapuheenjohtajakseen liittosihteeri Sumun. Kaupunginhallituksen edustajana oikeusapulautakunnassa oli päätoimittaja L. E. Aho.

Oikeusapulautakunnalla oli kertomusvuoden aikana 5 kokousta, joissa pääasiassa käsiteltiin juoksevia asioita.

Oikeusavustajana kertomusvuonna oli edelleenkin varatuomari Y. J. E. Hämesalo ja apulaisoikeusavustajana varatuomari S. M. K. Korpela. Toimistoapulaisena oli rouva A. S. Lindegrén. Kesälomasijaisina toimivat varatuomari H. Miilumäki ja neiti A. Lessig.

Talousarvion mukaan olivat oikeusaputoimiston menot v. 1947 313 684 mk ja kertomusvuonna 861 956 mk. Monet määrärahat osoittautuivat viimeksi mainittuna vuonna kuitenkin riittämättömiksi ja niitä ylitettiin seuraavasti: palkkiot 225 mk, tilapäinen työvoima 12 465 mk, kesälomasijaiset 26 451 mk, siivoaminen 80 mk sekä tarverahat 21 234 mk.

Oikeusaputoimisto sai kertomusvuoden aikana toimeksiantoja Tampereen ja Lahden kaupunkien oikeusaputoimistoilta sekä Vaasan ja Turun oikeusavustajilta. Muutamia toimeksiantoja oli myös Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rätthjälpsanstalt) ja Tukholman läänin oikeusaputoimistolta (Stockholms läns rätthjälpsanstalt).

Rekisteröityjen asioiden luku oli kertomusvuonna 1 430 oltuaan edellisenä vuonna 1 580. Vähennys edelliseen vuoteen verraten johtui pääasiassa siitä, että lapsen elatusapua koskevat asiat, myös aviolasten osalta, siirtyivät lokakuun 1 p:nä voimaan tulleen lain mukaan (Laki lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa, annettu elokuun 20 p:nä 1948) lastensuojelulautakunnan hoidettaviksi. Työ- ja palkkariidat muodostivat kertomusvuonna edelleenkin suurimman asiaryhmän, mutta näistä saatiin suurin osa sovinnolla, ilman oikeudenkäyntiä, järjestettyä. Veroasiat lisääntyivät, mutta avioero- ja huonevuokra-asiat vähentyivät jonkin verran. Seuraavat numerotiedot selvittävät tarkemmin oikeusaputoimiston toimintaa kertomusvuonna:

Käyntien luku oli vuoden aikana 10 318 oltuaan v. 1947 10 383, v. 1946 11 054 ja v. 1945 9 489.

Eri kuukausien osalle käynnit jakaantuivat seuraavasti:

Kuukausi	Vastaanotto- paikka	Käyntejä		Kuukausi	Vastaanotto- paikka	Käyntejä	
		kaik- kiaan	päivää kohden			kaik- kiaan	päivää kohden
Tammikuu	25	899	36.0	Heinäkuu	27	879	32.6
Helmikuu	24	827	34.5	Elokuu	26	887	34.1
Maaliskuu	24	861	35.9	Syyskuu	26	911	35.0
Huhtikuu	26	821	31.6	Lokakuu	26	906	34.8
Toukokuu	24	859	35.8	Marraskuu	26	851	32.7
Kesäkuu.....	25	885	35.4	Joulukuu	25	732	29.8
				Yhteensä	304	10 318	33.9

Kuten edellä olevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden aikana avoinna 304 päivää. Käyntien luku päivää kohden nousi siis 33.9:ään, niiden oltua v. 1947 34.6 ja v. 1946 — 36.4.

Suurin käyntien luku samana päivänä oli 53 ja pienin 4.

Seuraavat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioiden luvun ja rekisteröityjen asiakkaiden säädyn, ammattiryhmän ym. ainoastaan niissä asioissa, joissa toimisto ryhtyi oikeudenkäyntiin, kirjallisiin tehtäviin tai pitempiin suullisiin neuvotteluihin. Tällaisia asioita oli kaikkiaan 1 430, joista 1 407 oli kertomusvuonna tulleita ja 23 edellisestä vuodesta ratkaisematta olevia. Kirjallisia toimituksia oli 1 587, niistä hakemuskirjoja 564.

Säätynsä tai ammatinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittivät seuraavasti:

	Mp	Np	Yht.
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	2	1	3
Palstatilallisia	1	—	1
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	20	96	116
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	19	63	82
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	225	137	362
Muita työntekijöitä.....	112	84	196
Merimiehiä ja kalastajia	2	—	2
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	18	6	24
Yksityisten palvelijoita	—	62	62
Muun elinkeinon harjoittajia	6	12	18
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	5	434	439
Yhteensä			
	410	895	1 305

Vuoden aikana käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Yleisiä veroja koskevia asioita	176
vuokrariitoja	22	Holhousasioita	10
työ- ja palkkariitoja	306	Erinäisiä kyselyjä, hakemuksia, valituksia ym.	165
muuta velkomisjuttuja	64	Pieniä rikosjuttuja	23
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	14	Toimeksiantoja	18
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Sotilasavustuksia ja -huoltoeläkeitä	2
avioiriitoja	21	Tapaturma-asioita	39
avioeroja	178	Huoneenvuokra-asioita	133
perheen elatusasioita	199	Lapsen sukuasemaa koskevia asioita	4
kuolleeksi julistamisia	4		
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita ...	41	Yhteensä	1 430
Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	11		

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1 417 kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	499	Juttuja, joissa toimisto otti haas-	
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	247	teen, mutta ei ajanut perille	34
Erinäisistä syistä jätetty sillensä	73		
Annettu eri viranomaisille	564		
			Yhteensä 1 417

Edellä mainitut eri virastoille jätetyt 564 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvan-oikeuteen ja muualle otettuja haasteita, jakaantuivat eri viranomaisten kesken seuraavasti

Tasavallan presidentti	14	Vakuutus oikeus	20
Korkein oikeus	5	Valtion tapaturmatoimisto	7
Korkein hallinto-oikeus	12	Oulun kaupungin raastuvanoikeus ...	1
Turun hovioikeus	25	Suomen pankki	1
Vaasan hovioikeus	2	Rautatiehallitus	1
Valtiovarainministeriö	26	Posti- ja lennätinhallitus	1
Puolustusministeriö	3	Lääkintähallitus	1
Maatalousministeriö	2	Metsähallitus	1
Sisäasiainministeriö	2	Jämsän tuomiokunnan tuomari	1
Ulkoasiainministeriö	1	Kangasniemen tuomiokunnan tuomari	1
Kulkulaitosten ja yleisten töiden mi-		Perniön tuomiokunnan tuomari	1
nisteriö	5	Rovaniemen tuomiokunnan tuomari .	1
Kansanhuoltoministeriö	2	Kuusamon tuomiokunnan tuomari ...	1
Sosiaaliministeriö	14	Espoon ym. pitäjien kärjäkunnan	
Uudenmaan lääninhallitus	79	kihlakunnanoikeus	2
Uudenmaan l:n valtion verojen tar-		Joutsenon pitäjän nimismies.....	1
kastuslautakunta	34	Kymin pitäjän nimismies	1
Turun ja Porin lääninhallitus	3	Sysmän pitäjän nimismies	1
Hämeen lääninhallitus	2	Nurmijärven pitäjän nimismies	1
Vaasan lääninhallitus	4	Tuusulan pitäjän nimismies	2
Lapin lääninhallitus	1	Lavian pitäjän nimismies	3
Kymin lääninhallitus	7	Alatornion pitäjän nimismies	1
Kuopion lääninhallitus	2	Pyhäjärven pitäjän nimismies	1
Mikkelin lääninhallitus	2	Lahden kaupungin kaupunginvouti ..	2
Helsingin kaupungin:		Lappeenrannan kaupungin kaupun-	
kaupunginhallitus	42	ginvouti	1
maistraatti	11	Turun kaupungin kaupunginvouti	1
raastuvanoikeus	26	Kemin kaupungin kaupunginvouti ...	1
tutkijalautakunta	4	Tampereen kaupungin kaupungin-	
kansanhuoltolautakunta	4	vouti	1
palkkalautakunta	3	Arvioimistarkastuslautakunta	1
holhouslautakunta	2	Tuusulan kunnan lastenvalvoja	1
huoneenvuokralautakunnat	79	Jokioisten huoltolautakunta	1
vuokrantarkastuslautakunta	48	Sotaylioikeus	2
lastensuojelulautakunta.....	1	Kansaneläkelaitos	2
ensimmäinen kaupunginvouti	17	Helsingin sotilaspiirin esikunta.....	1
poliisilaitos	4	Helsingin ev. luterilaisten seurakun-	
verotusvalmisteluvirasto	8	tien kirkkohallintokunta	3
			Yhteensä 564

Se seikka, että 73 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinäkin vuosina siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kun oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä siitä, että hakijat

eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuustodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut perille 34 edellä mainittua asiaa, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistuimiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston johtosäännön mukaan eivät olleet velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, ettei vastaajia oltu haasteella tavattu tai että asia oli järjestetty ennen oikeuden istuntoa.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vuoden aikana 293 asiassa. Näistä toimisto ajoi vuoden aikana loppuun 247 asiaa, joista 241 juttua voitettiin ja 6 hävittiin. Helsingin raastuvan-oikeudessa esiinnyttiin vuoden aikana toimiston puolesta 382 kertaa 198 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 304:ään esiinnyttiin niin muodoin raastuvanoikeudessa suunnilleen 2 päivänä kolmesta.

21. Työnvälitys

Työnvälitystoimiston toimintakertomus¹⁾ v:lta 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Työmarkkinat ja hallinnolliset toimenpiteet

Työnvälitystoiminta kuului kertomusvuonna jatkuvasti kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön valvontaan, sen työnvälitys asioiden väliaikaista järjestelyä koskevan päätöksen mukaisesti, jonka valtioneuvosto oli tehnyt v:n 1947 lopulla.

Kertomusvuoden alussa, tammikuusta huhtikuulle, oli jälleen huomattavissa rakennus- ja kausiluontoista työvoiman ylitarjontaa, joka esiintyi suoranaisena työttömyytenä. Merialalla ei enää vallinnut varsinaista työttömyyttä, mutta helmi—maaliskuulla joutuivat alan työnhakijat sataman kiinniolon tähden odottamaan vuoroaan tavallista kauemmin. Yleensä vallitsi syyskauteen saakka muilla työaloilla jatkuva työvoiman puute, joka eräillä aloilla oli huomattava. Kertomusvuoden aikana tapahtui työmarkkinoilla kuitenkin selvä muutos. Poikkeusajan säännöstelytoimenpiteiden yhä enemmän lakatessa irtaantui säännöstelyvirastoista jonkin verran työvoimaa vapaille työmarkkinoille. Teollisuutemme ei korkeiden tuotantokustannusten vuoksi pystynyt entisessä määrin pitämään tuotantoa yllä. Niinpä sotakorvaustuotantoa ylläpitävä teollisuuskin on joutunut uusien vaikeiden tehtävien eteen, kun sen on etsittävä uusia sijoitusmahdollisuuksia sotakorvaushelpotusten vapauttaessa osan sen sodanjälkeisestä, tavattomasti kasvaneesta tuotannosta. Kaikki nämä seikat, jotka toisaalta merkitsevät taloudellisen elämämme tervehtymistä ja pääsemistä poikkeusoloista normaalisille raiteille, ovat aiheuttaneet uuden vaiheen myös työmarkkinoilla. Työvoiman puute on melkoiselta osalta pienentynyt, useilla aloilla ovat työmarkkinat tasaantuneet, ja vuoden lopulla alkoi jo näkyä työttömyyttäkin eri puolilla maata. Helsingissä ei vuoden loppuun mennessä ilmaantunut virallista työttömyyttä, mikä on laskettava myös leudon talven ja siitä johdettujen laivaliikenteen esteettömän jatkumisen ansioksi.

Työnvälityslautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Työnvälityslautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna varatuomari A. A. Anerio ja varapuheenjohtajana toimittaja N. S. Teerimäki. Työnantajien edustajina kuuluivat lautakuntaan johtaja V. Korhonen ja talousneuvos O. R. Vilamo sekä työntekijäin edustajina liittosihteeri V. Liljeström ja leipuri K. R. Lindholm. Varajäseninä olivat työnantajien edustajat varatuomari H. G. H. Hallberg ja insinööri V. J. Hintikka sekä työntekijöiden edustajat toimitsija J. E. Saveri ja pianoteknikko J. Virtanen. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa kanslianeuvos G. M. Modeen.

Lautakunnan kokoukset. Työnvälityslautakunnalla oli kertomusvuonna 6 (edellisenä vuonna 6) kokousta, ja käsiteltiin niissä yhteensä 85 (105) asiaa. Lautakunnan tekemistä päätöksistä ja esityksistä sekä antamista lausunnoista mainittakoon seuraavaa:

Kaupunginhallitukselle tehtiin esitykset ylioppilasväilyksen hoitajan puolen päivän toimen muuttamisesta kokopäivän toimeksi²⁾ ja kuorma-autoaseman sijoittamisesta Meritullintorille³⁾. Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle puoltavat lausunnot Työväen ohjelmapalvelu r.y:n⁴⁾, Medicinarklubben Thorax r.f:n⁵⁾, Suomen muusikkojen liitto r.y:n⁶⁾, Ekonomiyhdistys r.y:n⁷⁾, Yleinen osuuskauppojen liitto r.y:n⁸⁾ ja Kulutusosuuskuntien keskusliitto r.y:n⁹⁾ anomuksista saada toimilupa työnvälityksen harjoittamiseen

¹⁾ Eräät kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole tähän otettu, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa. — ²⁾ Työnv. lk. 28 p. heinäk. 52 §. — ³⁾ S:n 23 p. marrask. 83 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. helmik. 6 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. helmik. 7 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. heinäk. 46 §. — ⁷⁾ S:n 28 p. heinäk. 47 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. marrask. 72 §. — ⁹⁾ S:n 23 p. marrask. 73 §.

jäsenilleen sekä kielteiset lausunnot Kontorens platsförmedling r.f:n¹⁾ ja Agrologernas förening r.f:n²⁾ vastaavista anomuksista. Kaupunginhallituksen pyytämät lausunnot lautakunta antoi maatalousosaston toiminnan kehittämistä³⁾, virkasääntökomitean mietinnöstä⁴⁾ sekä Malmin—Tikkurilan ammatillisen paikallisjärjestön ehdotuksesta työnvälitystoimiston edustajan sijoittamisesta Malmille⁵⁾. Lisäksi antoi lautakunta kielitaitosääntökomitealle lausunnon kielitaitosäännöstä saaduista kokemuksista⁶⁾.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriölle lautakunta esitti eräiden ammattiryhmien siirtoja työnvälitystoimiston osastojen kesken⁷⁾.

Työnvälitystoimisto.

Osastojako. Työnvälitystoimistossa oli kertomusvuoden aikana kaksi yleistä ja viisi erikoisosastoa. Yleisistä osastoista kumpikin, miesosasto ja naisosasto, jakaantuivat kolmeen alaosaan, nim. miesosasto rakennus- ym. ammattimiesten, metalli- ym. ammattimiesten ja sekatyömiesten alaosaan sekä naisosasto kotiapulaisten, tehdas- ym. ammattityöntekijäin sekä puhdistus- ja aputyöläisten alaosaan. Erikoisosastoja olivat henkisen työn osasto, nuoriso-osasto, merimiesosasto, maatalousosasto ja ravintolaosasto.

Henkilökunta. Sääntöpalkkaisia viranhaltijoita olivat: työnvälitystoimiston johtajana filosofian maisteri E. S. Seppälä; osastonjohtajina henkisen työn osastolla filosofian maisteri Y. J. Vuorjoki, nuoriso-osastolla filosofian maisteri W. Mattlar, merimiesosastolla ekonomi N. B. Mattsson ja ravintolaosastolla herra E. O. Auer; ammatinvalintapsykologina filosofian tohtori K. V. J. von Fieandt; ammatinvalintasiologina filosofian maisteri H. A. Turja; osastonjohtajan apulaisena neiti H. L. Koski; alaosaanjohtajina rakennus- ym. ammattimiesten alaosaalla herra V. A. Jyrkänne, metalli- ym. ammattimiesten alaosaalla konemestari V. J. Lähikari, sekatyömiesten alaosaalla herra T. T. Leander, kotiapulaisten alaosaalla neiti S. A. M. Rechartt, tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosaalla filosofian kandidaatti K. I. Sihvonen sekä puhdistus- ja aputyöläisten alaosaalla neiti L. A. Ahkia; merimiesosaston naistyönvälityksessä alaosaan hoitajana neiti A. Ahovaara; toimentajina rouvat A. E. Berglund, A. D. Ekroth, H. Kantola, M. E. Turunen, T. K. Petäjaniemi, ja A. V. Seppälä, neidit A. M. Weckman, A. T. Melanen, M. E. Olenius, E. Saarela ja A. I. Vitikka sekä herrat V. V. V. Dahlström, A. S. Kättö, T. T. Linnajoki, R. J. Ryöti, K. B. Sundström ja M. O. Turunen; toimistoapulaisena neiti D. A. D. Andersson. Virkaa toimittavana maatalousosaston osastonjohtajana oli herra V. O. Ahtio ja virkaa toimittavana kirjajana neiti Sinikka Solje. Vahtimestareina toimivat herrat V. O. Kauhanen, V. J. Lahtinen ja P. Pihakaski.

*Kustannukset*⁸⁾. Työnvälitystoimiston kokonaismenot nousivat kertomusvuonna 16 433 805 mk:aan (edellisenä vuonna 10 180 181 mk). Ne menot, joihin anotaan valtion osallistumista työnvälityslain mukaan, olivat 16 287 066 mk (edellisenä vuonna 10 074 909 mk). V:n 1947 menoista valtio suoritti korvausta 4 840 302 mk.

Kirjeenvaihto. Työnvälitystoimiston kirjeenvaihto kertomusvuonna, verrattuna edelliseen vuoteen, selviää seuraavasta asetelmasta:

Osasto	Vuonna 1948		Vuonna 1947	
	saapuneet	lähetetyt	saapuneet	lähetetyt
Yleiset osastot	2 678	2 278	2 436	1 860
Henkisen työn osasto	1 179	3 241	1 133	3 264
Nuoriso-osasto	745	4 777	1 347	3 216
Merimiesosasto	2 764	2 095	1 152	1 208
Maatalousosasto	281	259	223	225
Ravintolaosasto	1 139	4 437	1 053	3 404
Yhteensä	8 786	17 087	7 344	13 177

Huoneistot. Yleiset osastot ja maatalousosasto olivat edelleen Aleksanterinkadun 1:ssä, henkisen työn osasto ja nuoriso-osasto Aleksanterinkadun 21:ssä, merimiesosasto Satamakadun 2:ssa ja ravintolaosasto huhtikuuhun asti Mariankadun 5:ssä ja sen jälkeen Mariankadun 22:ssa.

¹⁾ Työnv. lk. 26 p. helmik. 5 §. — ²⁾ S:n 23 p. huhtik. 27 §. — ³⁾ S:n 23 p. huhtik. 26 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. huhtik. 28 § ja 23 p. marrask. 74 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. heinäk. 45 § ja 23 p. marrask. 80 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. helmik. 12 §. — ⁷⁾ S:n 23 p. marrask. 77 §. — ⁸⁾ Ks. myös taulukkoliitettä 1.

Työnhakemukset. Työnhakemus on voimassa, mikäli työhönsijoitusta tai työnhakijan ilmoittamaa peruutusta ei tapahdu, ilmoittautumisviikkoa seuraavan viikon loppuun asti. Jos hakemus tämän ajan umpeenkuluttua mutta saman kalenterikuukauden aikana uudistetaan, merkitään kuukausitilastoon uusi työnhakemus saman henkilön kohdalta. Samoin menetellään, jos työnhakija on osoitettu niin lyhytaikaiseen työhön, että hän saman kalenterikuukauden tai jo saman viikon aikana uudistaa työnhakemuksensa. Jos työnhakemus on voimassa kuukauden vaihteessa, se merkitään siirtona seuraavan kuukauden tilastoon.

Seuraavasta asetelmasta käyvät selville työnhakemusten luvussa tapahtuneet muutokset v. 1947—48:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	24 120	52.6	21 622	48.7	+2 498	+11.6
Naisten työnhakemukset	21 700	47.4	22 818	51.3	-1 118	-4.9
Yhteensä	45 820	100.0	44 440	100.0	+1 380	+3.1

Työnhakemusten kokonaisluku pysyi suunnilleen ennallaan, miesten työnhakemusten hieman noustessa ja naisten laskeessa. Naistyövoiman puute oli edelleen huomattava, eikä muuttunut tilanne työmarkkinoilla ehtinyt miestyövoiman tarjontaan sanottavasti vaikuttaa.

Työnhakemusten jakautuminen eri ammattialoille ja osastoille selviää tarkemmin taulukkoliitteistä 2 ja 5. Miesten kohdalla muodostivat suurimpia ryhmiä erinäiset toimet (sekatyöntekijät, lähetit ym.) 32.6 % kaikista miesten työnhakemuksista, meriliikenne 15.9 %, liike- ja toimistoala 10.2 %, rakennustyöt 8.9 %. Naisten kohdalla olivat suurimmat suhdeluvut erinäiset toimet 32.9 %, ravintola- ja hotelliliike 25.6 %, liike- ja toimistoala 24.8 %, muut korkeakoulututkinnon suorittaneet (näihin luettuina myös ylioppilaskäytännön työnhakemukset) 5.3 %. Eniten työnhakemuksia eli 28.3 % tehtiin henkisen työn osastolle, 14.9 % sekatyömiesten alaosastolle, 14.0 % ravintolaosastolle ja 13.9 % puhdistus- ja aputyöläisten alaosastolle. Voimassa olevia työnhakemuksia oli eniten eli 6 702 kesäkuussa ja vähiten, 4 263, heinäkuussa.

Työtä hakeneet henkilöt. Työnhakijain luvussa tapahtuneet muutokset v. 1947—48 käyvät ilmi seuraavasta asetelmasta:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	11 286	54.3	10 524	49.8	+ 762	+ 7.2
Naiset	9 508	45.7	10 590	50.2	-1 082	-10.2
Yhteensä	20 794	100.0	21 114	100.0	- 320	- 1.5

Naispuolisten työnhakijoiden puute käy työnhakijaluvuista esiin vielä selvemmin kuin työnhakemusten luvuista.

Kuten taulukkoliitteestä 2 käy tarkemmin selville olivat miespuolisten työnhakijoiden kohdalla suurimpia ammattiryhmiä: meriliikenne 23.4 % kaikista miespuolisista työnhakijoista, erinäiset toimet 19.9 %, liike- ja toimistoala 10.4 % ja rakennustyöt 9.7 %. Naisten kohdalla olivat suurimmat suhdeluvut liike- ja toimistoala 33.2 %, ravintola- ja hotelliliike 27.0 %, erinäiset toimet 12.7 % ja muut korkeakoulututkinnon suorittaneet (myös ylioppilaskäytännön työnhakijat) 9.7 %. Eniten työnhakijoita eli 31.5 % kaikista työnhakijoista ilmoittautui henkisen työn osastolle, 14.4 % merimiesosastolle, 14.2 % ravintolaosastolle ja 13.6 % nuoriso-osastolle.

Työnhakijoiden viikoittainen kokonaisluku sekä viikoittaiset työssä olleiden ja vieraskuntalaisten luvut käyvät selville taulukkoliitteestä 3. Keskimäärin oli vieraskuntalaisia työnhakijoita 16.8 % (edellisenä vuonna 15.9 %) ja työssä olevia 19.2 % (edellisenä vuonna 22.8 %). Suurin työnhakijamäärä, 4 854, oli toukokuussa ja pienin, 3 161, tammikuussa.

Tarjotut työpaikat. Työpaikkatarjousten luvussa tapahtuneet muutokset v. 1947—48 käyvät ilmi seuraavasta asetelmasta:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	14 744	44.7	14 674	44.3	+ 70	+ 0.5
Naisten paikat	18 207	55.3	18 440	55.7	— 233	— 1.3
Yhteensä	32 951	100.0	33 114	100.0	— 163	— 0.5

Taulukkoliitteestä 2 käy selville, että useimmat työpaikkatarjoukset miehille tehtiin seuraavissa ryhmissä: erinäiset toimet, 39.5 % kaikista miesten työpaikkatarjouksista, meriliikenne 21.0 %, rakennustyöt 13.7 % sekä liike- ja toimistoala 5.5 %. Vastaavat suhdeluvut naisten kohdalla olivat: erinäiset toimet 39.9 %, ravintola- ja hotelliliike 22.2 %, liike- ja toimistoala 18.4 % ja taloustoimet 9.7 %. Työpaikkoja tarjottiin eniten täytettäväksi seuraavilla osastoilla: puhdistus- ja aputyöläisten alaosa 19.9 %, sekatyömiesten alaosa 17.7 %, henkisen työn osasto 13.5 % ja ravintolaosa 13.2 %.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 139.1 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1947 134.2 ja v. 1946 140.7.

Työnvälitykset. Työnvälitysten luvussa tapahtuivat seuraavat muutokset v. 1947—48:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	12 525	48.9	12 516	48.0	+ 9	+ 0.1
Naisten välitykset	13 065	51.1	13 533	52.0	— 468	— 3.5
Yhteensä	25 590	100.0	26 049	100.0	— 459	— 1.8

Välitysten luku verrattuna v:teen 1947 nousi henkisen työn, merimies- ja ravintolaosastoilla sekä rakennusammattimiesten ja kotiapulaisten alaosailla ja laski nuoris- ja maatalousosastoilla sekä metalliammattimiesten, sekatyömiesten, tehdas- ja ammattityöntekijäin ja puhdistus- ja aputyöläisten alaosailla.

Kuten taulukkoliitteestä 2 ilmenee, tapahtuivat useimmat miesten välitykset seuraavissa ammattiryhmissä: erinäiset toimet, 42.1 % kaikista miesten välityksistä, meriliikenne 22.5 %, rakennustyöt 12.2 %, metsätalous 4.7 % (joista enemmistö uittotöihin välitettyjä ylioppilaita). Vastaavat suhdeluvut olivat naisten kohdalla: erinäiset toimet 48.6 %, ravintola- ja hotelliliike 21.7 %, liike- ja toimistoala 15.9 %, taloustoimet 3.8 %. Välityksiä toimitettiin eniten seuraavilla osastoilla: puhdistus- ja aputyöläisten alaosa 23.4 %, sekatyömiesten alaosa 21.1 %, merimiesosa 12.9 % ja ravintolaosa 12.0 %.

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 55.8 välitystä (v. 1947 58.6 ja v. 1946 54.0) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 77.7 välitystä (v. 1947 78.7 ja v. 1946 75.9).

Ylioppilaspäilyksen, joka toimi henkisen työn osaston alaisena, luvut sisältyvät eri osastojen välitystilastoihin siten, että sen työnhakijat kuuluivat henkisen työn osaston työnhakijoihin, paitsi uittotöihin ilmoittautuneita, jotka merkittiin maatalousosaston työnhakijoiksi; työpaikkatarjoukset ja välitykset taasen jakautuivat useiden eri osastojen kesken ko. työpaikan laadun mukaan.

Erikoisosastot. Erikoisosastojen toimintaa valvovat työnvälityslain ja työnvälitystoimiston ohjesäännön mukaan erityiset toimikunnat, puheenjohtajanaan lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajanaan lautakunnan varapuheenjohtaja.

Henkisen työn osasto (henkisen työn välityskeskus). Henkisen työn osaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajat ekonomi G. A. Hannén ja kauppatieteiden kandidaatti A. P. Kauppinen sekä työntekijäin edustajina toiminnanjohtaja J. H. Hakulinen ja sihteeri A. A. Happonen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajat filosofian maisterit H. J. Hormio ja G. V. Sjöberg sekä työntekijäin edustajat sihteeri V. J. V. Kanerva ja toimitsija L. Lehto. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna 4 kertaa.

Kertomusvuoden alkupuoliskolla vallitsi henkisen työn erikoisaloilla jatkuva työvoiman puute, lukuunottamatta teknillisen koulun joulukuussa 1947 suorittaneita, joilla koko kertomusvuoden oli sijoitusvaikeuksia ja joista osan täytyi hakeutua aluksi oman alansa ruumiilliseen työhön. Työmarkkinatilanne muuttui kuitenkin vuoden loppupuolis-

kon aikana huomattavasti, johtuen tämä etupäässä taloudellisessa elämässämme tapahtuneista muutoksista. Teollisuuden myyntimarkkinoita ovat vaikeuttaneet paitsi korkeat tuotantokustannukset myös sotakorvaushelpotukset sekä säännöstelytalouden huomattavasti lakatessa esiintynyt rahankireys. Poikkeusaikojen säännöstelyvirastoista siirtyi vapautuvaa työvoimaa jo kertomusvuoden aikana jonkin verran työmarkkinoille. Ensimmäisiä merkkejä akateemisen loppututkinnon suorittaneiden ylituotannosta alkoi myös näkyä. Henkisen alan työttömyyttä ei kertomusvuoden aikana syntynyt ja erällä aloilla vallitsi edelleen työvoimanpuute, mutta toisilla aloilla työvoiman kysyntä ja tarjonta tasaantuivat ja muutamilla syntyi jonkin verran työvoiman sijoittumisvaikeuksia.

Opetustoimen alalla vallitsi edelleen huomattava työvoiman puute. Teknillisillä aloilla työskentelevistä mainittiin edellä teknillisen koulun käyneet. Sotakorvausteollisuudelle myönnettyt helpotukset ovat jo asettaneet sotakorvausteollisuudellemme vaikeasti ratkaistavan pulman: uusien ulkolaisten markkinoiden löytäminen. Tämän johdosta ja myös ulkomaisen kilpailukykyimme heikkenemisen tähden on useilla teknillisillä erikoisaloilla insinöörien puute muuttunut kysynnän ja tarjonnan tasapainoksi, vaikka sijoittumisvaikeuksia ei ainakaan vielä ilmaantunut. Metsänhoitajien liikatuotanto alkoi jo loppuvuodesta vaikuttaa, aiheuttaen etenkin ns. liikemetsänhoitajien kohdalla sijoitusvaikeuksia. Lakitieteen kandidaattitutkinnon (ent. ylempi oikeustutkinto) juuri suorittaneidenkin on täytyntä useissa tapauksissa odottaa työpaikan saantia pari kuukautta. Lääkintäalan toimihenkilöistä oli edelleen puutetta. Konttorialalla tasaantuivat työvoiman kysyntä ja tarjonta, paitsi että erikoispätevyyden omaavista oli edelleen puutetta. Kauppaopiston käyneillä miehillä oli vuoden lopulla hieman sijoitusvaikeuksia. Liikeapulaisista oli edelleen puutetta. Pääkaupungissa, kuten yleensä kaupungeissa, jatkuva asuntopula huomattavasti esti työvoiman rekrytointia maaseudulta. Työmarkkinoiden luonteen muuttumiseen on osaltaan jo kertomusvuoden lopulla alkanut vaikuttaa työvoiman vapautuminen poikkeusaikojen virastoista.

Kertomusvuonna jatkui osaston sisäisen organisaation uudistaminen. Syyskauden alussa luovuttiin lopullisesti osaston toiminnan jakaantumisesta miesten ja naisten erilliseen vastaanottoon ja muodostettiin seuraava alaosastojako: virkamiehet, järjestöjen toimihenkilöt ja korkeakoulututkinnon suorittaneet sekä opettajat; konttorihenkilöstö; myynti- ja mainoshenkilöstö; teknikot ja muusikot. Kun aikaisemmin virkailijat olivat konttori-, teknikko- ja muusikkoalojen hoitajia lukuunottamatta hoitaneet yhteisesti muiden alojen välitystä, sai kukin virkailija vastuullisesti hoidettavakseen yhden tai useampia erikoisaloja, minkä jo kertomusvuonna todettiin selvästi tehostaneen erikoisalojen välitystoimintaa. Ylioppilaskuntien liiton huoneistossa. Mainittakoon myös, että henkisen alan ammatillisten yhdistysten taholta on osoitettu entistä suurempaa halua yhteistoimintaan työnvälityksen merkeissä, mikä varmaankin johtuu osaston tehostuneesta toiminnasta.

Osasto harjoitti jatkuvasti molempiin työmarkkinaosapuoliin kohdistunutta propagandaa lehtiutisin ja -ilmoituksin sekä mainoslehtisin ja työnantajien kirjeitse, puhelimitse ja henkilökohtaisilla käynneillä otetuun yhteyksiin. Muutaman kuukauden väliajoilla lähetettiin sadoille työnantajille monistettu joukkotarjous, jossa esitettiin henkilötietoja osasta osastolle ilmoittautuneesta työvoimasta.

Osaston tilaamia ulkolinjapuheluja oli 350 (edellisenä vuonna 165).

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuoden aikana 3 514 603 mk (edellisenä vuonna 2 100 404 mk).

Työnhakemukset. Seuraavasta asetelmasta käyvät selville osastolle kertomusvuonna tehtyjen työnhakemusten luvussa tapahtuneet muutokset v. 1947—48:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	6 725	51.9	4 043	39.9	+2 682	+66.3
Naisten työnhakemukset	6 225	48.1	6 101	60.1	+ 124	+ 2.0
Yhteensä	12 950	100.0	10 144	100.0	+2 806	+27.7

Työnhakemusten kokonaisluvussa tapahtuneen lisäyksen on pääasiassa aiheuttanut miesten työnhakemusten kasvu. Viimeksi mainittu johtuu osaksi siitä, että osaston toiminta

kohdistui miespuolisten työnhakijoiden haluamille erikisaloille, osaksi ehkä myös aikaisemmin kuvatuista muutoksista työmarkkinoilla.

Kuten taulukkoliitteestä 2 käy tarkemmin selville, oli työnhakemuksia eniten liike- ja toimistoalalla, 7 850. Ryhmään Muut korkeakoulututkinnon suorittaneet, joka oli toiseksi suurin, 2 507 työnhakemusta, sijoitettiin vain ne työnhakijat, joilla ei vielä ollut akateemisen loppututkinnon suorituksen jälkeen mitään sellaista työtä, että heidät olisi voitu hajoittaa eri ammattiryhmiin. Ryhmän työnhakemuksien lukua kohotti huomattavasti se seikka, että siihen oli otettava ylioppilaita, joilla ammattiryhmityksessä valitettavasti ei ollut omaa ryhmäänsä. Ylioppilasvälityksen työnhakemusten ja työnhakijain koko lukumäärät rasittivat osaston työväliytystilastoa, mutta sen saamista työpaikkatarjouksista ja toimittamista välityksistä melkoinen osa kuului ruumiillisen työn aloille ja vietiin muiden a.o. osastojen välitystilastoon. Työnhakemuksissa otettiin huomioon myös ylimääräisissä virastotöissä olevat, joiden työnhakemukset vain kerran merkittiin uusiksi työnhakemuksiksi, siis etupäässä vain tammikuussa, koska uusia ylimääräisen virastotyön tekijöitä ei suotuisan työvoimatilanteen tähden juuri lainkaan otettu; sen jälkeen heidän työnhakemuksensa huomioitiin vain jatkuvina siirtoina kuukaudesta toiseen.

Suurin työnhakemusten määrä oli lokakuussa, 2 577, ja pienin heinäkuussa, 979.

Seuraavasta asetelmasta käyvät selville muutokset työnhakijain luvussa v. 1947—48:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	2 901	44.4	2 596	39.9	+ 305	+11.7
Naiset	3 640	55.6	3 913	60.1	— 273	— 7.0
Yhteensä	6 541	100.0	6 509	100.0	+ 32	— 0.5

Miespuolisten työnhakijain lisäys johtuu samoista syistä kuin miesten työnhakemusten. Naispuolisten työnhakijain luvussa tapahtunut vähennys kuvastaa huomattavaa nais työvoiman puutetta kertomusvuoden alkupuoliskolla. Eniten työnhakijoita oli seuraavissa ammattiryhmissä: liike- ja toimistoala 4 336, muut korkeakoulututkinnon suorittaneet 1 806, (siitä ylioppilasvälityksen työnhakijoita 1 130) teknilliset alat 618 jne¹⁾.

Eniten työnhakijoita oli lokakuussa, 2 019, ja vähiten heinäkuussa, 710. Työssä olevia työnhakijoita oli, kun ylioppilasvälityksen työnhakijoita ei oteta huomioon, keskimäärin 34.9 % (edellisenä vuonna 33.7 %). Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä keskimäärin 30.1 % (edellisenä vuonna 25.9 %).

Työpaikkatarjousten vaihtelut v. 1947—48 käyvät selville seuraavasta asetelmasta:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	1 464	32.9	1 042	28.6	+ 422	+40.5
Naisten paikat	2 984	67.1	2 595	71.4	+ 389	+15.0
Yhteensä	4 448	100.0	3 637	100.0	+ 811	+22.5

Työpaikkatarjousten luvun kasvu johtuu osaston toiminnan tehostumisesta ja monipuolistumisesta. Eniten avoimia työpaikkoja tarjottiin osaston välitettäväksi liike- ja toimistoalalla, 4 158. Seuravana oli kirjallinen ja taiteellinen toiminta, 358 (enimmäkseen muusikoille), julkiset yhdyskunnat ja järjestöt 315, teknilliset alat 232, opetustoimi 104 jne¹⁾. Ylioppilasvälitykselle tarjottiin välitettäväksi henkisen alan työpaikkoja seuraavasti: liike- ja toimistoala 601, julkiset yhdyskunnat ja järjestöt 252, opetustoimi 46 jne., yhteensä 930. Ryhmässä Muut korkeakoulututkinnon suorittaneet ei ollut juuri lainkaan työpaikkatarjouksia eikä välityksiä, kun ryhmän työnhakijoiden laatu perustuu tutkintoon eikä ammattiin. Todellisuudessa välitettiin paikkoja 59 korkeakoulututkinnon suorittaneelle, joista 17 filosofian, valtiotieteiden, yhteiskuntatieteiden tai opettaja kandidaatin, 13 ekonomin, 10 alemman oikeustutkinnon, 6 metsänhoitajan, 5 lakitieteen kandidaatin, 4 diplomi insinöörin, 2 lakitieteen lisensiaatin, 1 kauppatieteiden kandidaatin ja 1 voimistelunopettajan loppututkinnon suorittaneita.

1) Ks. taulukkoliitettä 2.

Voimassaolevien työpaikkatarjousten luku oli suurin, 783, toukokuussa, jolloin työvoiman puute konttorialalla oli kipein, ja pienin, 367, elokuussa. Kuvaavaa joulumarkkinoiden hiljaisuudelle oli marras—joulukuun työpaikkatarjousten luvun pienuus.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 291.1 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1947 278.9 ja v. 1946 266.9. Luvun suuruuteen vaikuttavat mm. ylimääräisissä virastotöissä olevien työnhakemukset sekä se, että ylioppilasvälityksen kaikki työnhakemukset, uittotöihin ilmoittautuneiden hakemuksia lukuunottamatta, rasittivat osaston välitystilastoa, kun sensijaan työpaikkatarjouksista on 833 (sekä uittotyön avoimet paikat) merkitty a.o. ammattiryhmiinsä toisten osastojen välitystilastoon.

Työnvälitysten luvussa tapahtuivat v. 1947—48 seuraavat muutokset:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	1 119	36.7	750	30.5	+ 369	+49.2
Naisten välitykset	1 932	63.3	1 709	69.5	+ 223	+13.0
Yhteensä	3 051	100.0	2 459	100.0	+ 592	+24.1

Välitysluvun nousu tapahtui samoista syistä kuin työpaikkatarjoustenkin. Eniten välityksiä, 2 654, toimitettiin liike- ja toimistoalalla. Sitten olivat kirjallinen ja taiteellinen toiminta 318, julkiset yhdyskunnat ja järjestöt 293, teknilliset alat 151, ja opetusala 51 jne. Ylioppilasvälityksen vastaavat luvut olivat henkisen työn ryhmissä: liike- ja toimistoala 318, julkiset yhdyskunnat ja järjestöt 242, opetustoimi 21 jne., yhteensä 588.

Sataa työnhakemusta kohden toimitettiin kertomusvuonna 23.6 välitystä (edellisenä vuonna 24.2) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 68.6 välitystä (edellisenä vuonna 67.6).

Mainittakoon, että osasto välitti kertomusvuonna 243 henkilöä (103 miestä ja 140 naista) Helsingin kaupungin toimiin sekä 404 henkilöä (102 miestä ja 302 naista) valtion toimiin, jotapaitsi 88 henkilöä välitettiin valtiollisten vaalien toimihenkilöiksi ja 56 henkilöä liike- ja teollisuuslaitoksiin, joissa valtiolla on osake-enemmistö.

Sen lisäksi, mitä edellä on esitetty ylioppilasvälityksestä, mainittakoon, että ylioppilasvälityksen toimittamien välitysten yhteisimmä kertomusvuonna oli 1 449 (edellisenä vuonna 1 980). Ellei oteta huomioon välityksiä uittotöihin, joiden luku väheni 1 428:sta 580:een, oli muiden välitysten luku noussut 552:sta 869:ään. Ylioppilasvälityksen 1 449 välitystä merkittiin työnvälitystoimiston eri osastojen välitystilastoon täytetyn työpaikan laadun mukaan, ja ne jakautuivat seuraavasti: henkisen työn osasto 588, maatalousosasto 582, ravintolaosasto 21, kotiapulaisten alaosa 159, metalliammattimiesten alaosa 8, sekatyömiesten alaosa 76, puhdistus- ja aputyöläisten alaosa 14 sekä rakennusammattimiesten alaosa 1.

Nuoriso-osasto (Nuorisovälitys ja ammatinvalinnanohjaus). Nuoriso-osaston toimikunnan varsinaisia jäseniä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina dipl. insinööri G. H. M. Burmeister ja johtaja E. V. P. Varanko, työntekijäin edustajina luennoitsija E. Salomaa ja Suomen ammattiyhdistysten keskusliiton sihteeri T. A. Sumu sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustaja pastori A. A. Palmgren. Varajäseninä toimivat työnantajien edustajina sosiaalijohtaja A. Kaskela ja varatuomari T. Sivula, työntekijäin edustajina liittosihteeri V. Liljeström ja liittosihteeri O. Lindblom sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana työväen akatemian johtaja, opetusministeri R. H. Oittinen. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Kertomusvuonna jatkettiin määrätietoisesti ammatinvalinnan ohjaustoiminnan kehittämistä. Suuntaviivat hyväksyttiin kaupunginhallituksen asettamassa ammatinvalintakomiteassa, jonka puheenjohtajana toimi kaupungin sairaala- ja opetusasiain johtaja P. Railo. Komitea kokoontui kertomusvuoden aikana 11 kertaa käsittelemään ammatinvalinnanohjausta koskevia asioita.

Ohjaustoiminta käsitti kuten edellisinäkin vuosina kouluissa ja toimistossa harjoitettua informaatiotoimintaa, soveltavuuden selvittämistä, työhön sijoitusta ja jälkitarkkailua. Näin laajana ammatinvalinnanohjaus kohdistui pääasiassa kansakoulujen jatkoloukilla oleviin nuoriin, mutta henkilökohtaista ohjausta annettiin myös niille muille nuorille, jotka tulivat sitä nimenomaan pyytämään tai jotka työtä hakiessaan katsottiin olevan ammatinvalinnanohjauksen tarpeessa.

Informaatiotoiminnan osalta on mainittava, että kertomusvuonna saatiin aikaan paljon arvokasta informaatioaineistoa. Niinpä valmistui uusi ja tarkistettu painos julkaisusta *Ammatinvalinnan opas*, tällä kertaa nimellä *Ammatillinen koulutus kansakoulun jälkeen*, ruotsiksi *Yrkesutbildning efter folkskolan*. Niinikään valmistui julkaisu *Kirjapainoalalleko — Ska jag bli typograf*, joka on ensimmäinen nuorisovälityksen ja ammatinvalinnanohjauksen painosta toimittama ammatinkuvaus. Molempia julkaisuja käytetään kansakoulujen 7. ja 8. luokilla apuneuvoina ammattielämään ja koulutusmahdollisuuksiin tutustuttaessa.

Kouluissa tapahtuvaa informaatiotoimintaa palvelivat myös ammatteja esittelevät elokuvat ja kuultokuvarainat. V:n 1947 lopussa valmistui, kuten jo edellisessä kertomuksessa mainittiin, kaitaelokuva *Kirjapainoalalleko?*, joka kiinteästi liittyy samannimiseen kirjaseen. Kertomusvuoden aikana saatiin valmiiksi kuultokuvaraina *Hehkulamppu*-, *paristo-* ja *valomainosteollisuuden ammatteja* sekä suoritettiin yhteistyössä Suomen filmiteollisuuden kanssa lyhytelokuvan *Mihin nyt pojat — ja miten? valokuvaustyöt*.

Kiinteän kehiksen saamiseksi jatkokouluissa tapahtuvalle ohjaustyölle ryhdyttiin ammatinvalintakomitean toimeksiannosta valmistamaan erityistä ammatinvalinnanohjauksen lukukirjaa ja siihen liittyvää työkirjaa, joiden tarkoituksena on antaa perusta oppilaiden ammatintoiuille. Näiden julkaisujen käsikirjoitukset saatiin valmiiksi kertomusvuoden aikana, mutta niiden painatus siirtyi seuraavaan vuoteen.

Informaatiotoimintaan kuuluvat edelleen nuorisovälityksen ja ammatinvalinnanohjauksen järjestämät koululaisten opintoretket teollisuus- ja muihin laitoksiin. Kevätlukukauden aikana kävi 59 kansakoulujen jatkoluokkaa ja 1 oppikoulun V luokka (646 poikaa, 548 tyttöä, yhteensä 1 194 koululaista) 46 eri retkeilykohteessa 196 retkellä. Osanottajia oli keskimäärin 21. Syyslukukaudella kävi 54 kansakoulujen jatkoluokkaa ja 14 ammattikoululuokkaa (772 poikaa, 560 tyttöä, yhteensä 1 332 koululaista) 52 eri retkeilykohteessa 185 retkellä. Osanottajia oli tällöinkin keskimäärin 21. Yhteensä kävi kertomusvuonna 99 eri luokkaa 60 eri kohteessa 381 tutustumisretkellä. Retkiin osallistui 1 162 poikaa ja 905 tyttöä eli yhteensä 2 067 eri koululaista.

Tärkeänä informaation toimintamuotona oli edelleen kertomusvuonna esitelmien pitäminen koulujen toimeenpanemissa ns. vanhempienilloissa.

Ammattinsa valitsevien koululaisten soveltuvuutta pyrittiin selvittämään osaksi heidän omien kirjallisesti esitettyjen toivomusten pohjalta ja nojautuen opettajien ja koululaäkärien lausuntoihin, osaksi psykologisia soveltuvuuskokeita käyttäen. Näitä viimeksi mainittuja suoritettiin jatkoluokilla (VIII lk:lta) ryhmäkokeina yhteensä 538 tapauksessa. Yksilökokeisiin osallistui lisäksi 139 koululaista sekä muita henkilöitä 199. Kun vielä vuoden aikana käytettiin psykologisia soveltuvuuskokeita ammattikouluihin pyrkivien soveltuvuutta selvitetessä 507 oppilaan kohdalla, nousi vuoden aikana näihin kokeisiin osallistuneiden määrä 1 383:een. Ammattien analyysyjä jatkettiin nimenomaan testimateriaalin kehittämistä silmälläpitäen.

Kuvan toimiston päivittäisestä henkilökohtaisesta ammatinvalinnan ohjaustoiminnasta saanee seuraavasta taulukosta, jossa koululaiset on otettu huomioon ainoastaan sikäli kuin he henkilökohtaisesti ovat käyneet toimistossa saamassa informaatiota tai osallistumassa soveltuvuuskokeisiin.

	Käyntejä	Puhelin tiedusteluja	Kirjeitä	Yhteensä
Neuvoa pyytäneitä				
henkilökohtaisesti	938	56	129	1 123
edustajan kautta	53	37	18	108
Yhteensä	991	93	147	1 231

Henkilökohtaista ammatinvalinnanohjausta kävi saamassa 133 aikaisemminkin käynnystä asiakasta ja 805 uutta. Uusista asiakkaista oli iältään alle 18 vuotiaita 617, 18—25 vuotiaita 156 ja yli 25 vuotiaita 32. Kansakoulujen VIII lk:lta ja apukoulun VII luokalta koulunsa lopettavia koulupoikia oli 232 ja -tyttöjä 209 eli yhteensä 441. Huomattavan suuri osa oli keskikoulun käyneitä.

Mainittakoon tässä yhteydessä, että osasto sangen laajassa mittakaavassa palveli radion ammatinvalinnanohjaustoimintaa laatimalla vastaukset työmiehen tunnin Pikkuserkun kirjelaatikkoon saapuneisiin ammatinvalintaa koskeviin kysymyksiin. Myös yleisradion ammatinkuvauksia suunniteltaessa osasto antoi apuaan.

Työnvälitys. Yllä kuvatun toiminnan täydennyksenä ja luonnollisena jatkona osasto huolehti entiseen tapaan alle 18 vuotiaitten työnvälityksestä, jota koskee seuraava selostus. Siinä on huomioitu ainoastaan ne tapaukset, jotka nimenomaan ovat pyytäneet työnvälitystä ja niin ollen ovat tulleet mukaan yleiseen työnvälitystilastoon. On otettava huomioon, etteivät läheskään kaikki ammatinvalinnanohjausta saaneet joudu mukaan tähän tilastoon. Runsaasti 50 % ammatinvalinnan ohjaustapauksista hakeutuu erilaisiin kouluihin ym. kartuttamaan tietojaan, ainoastaan vajaasta toisesta puolesta tulee työnvälitystapauksia. Niinpä esimerkiksi jatkokoulun päättäneestä 627 oppilaasta (334 poikaa ja 293 tyttöä) ainoastaan 340 tiedusteli työpaikkaa nuorisovälityksestä. Itse asiassa on näin ollen osaston asiakasmäärä ollut huomattavasti suurempi kuin seuraavassa työnvälitystilastossa esitettävät numerot osoittavat.

Nuoriso-osastolle esitettiin kertomusvuonna 3 378 työnhakemusta, joista poikien tekemiä 1 907 eli 56.5 % ja tyttöjen tekemiä 1 471 eli 43.5 %. Mainittakoon, että työnhakemuksia oli enemmän kuin tarjottuja paikkoja (yleinen rasitusluku yli sadan) ainoastaan kesäkuussa koulujen päätyttyä ja joulukuussa, kun runsaasti koululaisia oli pyrkimässä tilapäiseen ansiotyöhön. Kaikkina muina kertomusvuoden kuukausina työmarkkinat potivat nuoren työvoiman puutetta, joskin selvästi voidaan havaita tasoittumista vuoden loppupuoliskolla, varsinkin poikien kohdalla. Yleinen rasitusluku oli koko vuodelta 107.1 (edellisenä vuonna 124.8).

Työnhakemusten määrässä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia seuraavasti:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien työnhakemukset	1 907	56.5	2 008	51.3	— 101	— 5.0
Tyttöjen työnhakemukset	1 471	43.5	1 908	48.7	— 437	—22.9
Yhteensä	3 378	100.0	3 916	100.0	— 538	—13.7

Työnhakemusten lukumäärän aleneminen sekä tyttöjen että poikien kohdalla ei riipu yksinomaan hyvistä työnsaantimahdollisuuksista, vaan ehkä suuremmassakin määrässä siitä, että työmarkkinoille astuvien nuorten ikäluokat näinä vuosina ovat poikkeuksellisen pienet.

Työtä hakeneita henkilöitä oli nuoriso-osastolla kertomusvuonna 2 821, joista poikia 1 472 eli 52.2 % ja tyttöjä 1 349 eli 47.8 %. Näistä oli vieraskuntalaisia keskimäärin 10.5 % (edellisenä vuonna 8.3 %). Luvun alhaisuuteen vaikuttivat ensi kädessä kaupunkiinmuuttoa säännöstelevät määräykset.

Työtä hakeneita henkilöitä koskevat muutokset edelliseen vuoteen verrattuna olivat seuraavat:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pojat	1 472	52.2	1 535	49.5	— 63	— 4.1
Tytöt	1 349	47.8	1 564	50.5	— 215	—13.7
Yhteensä	2 821	100.0	3 099	100.0	— 278	— 9.0

Kuvan nuorten työnhakijoiden pyrkimisestä eri työaloille antaa seuraava taulukko.

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maa- ja metsätalous	17	1.1	23	1.7	40	1.4
Teollisuus ja käsityö.....	563	38.3	50	3.7	613	21.7
Rakennustyöt	4	0.3	—	—	4	0.1
Liike- ja toimistotyö	118	8.0	602	44.6	720	25.5
Liikenne	17	1.1	—	—	17	0.6
Ravintola- ja hotelliliike	3	0.2	4	0.3	7	0.3
Taloustoimet	—	—	102	7.6	102	3.6
Lähetit	453	30.8	326	24.2	779	27.7
Muut.....	297	20.2	242	17.9	539	19.1
Yhteensä	1 472	100.0	1 349	100.0	2 821	100.0

Työllisyystilanne oli edelleen kertomusvuonna sikäli hyvä, että voimassa olevien työpaikkatarjousten lukumäärä koulujen päättymisvaihetta lukuunottamatta pitkin vuotta oli työnhakijoiden lukumäärää suurempi. Selvää kiristymistä voitiin kuitenkin havaita loppupuolella vuotta. On myös otettava huomioon, että osastolle tarjotaan paljon sellaisia työpaikkoja, joihin nuoret eivät halua lähteä, ja joita ei ammattikasvatuksen ja ammatinvalinnanohjauksen kannalta katsottuna voida nuorille suositellakaan. Monasti osoittautui erittäin vaikeaksi, jopa mahdottomaksikin hankkia työpaikat osaston asiakkaille juuri heidän toivomalleen alalle. Työpaikkojen kokonaismäärässä ei kuitenkaan edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut sanottavaa muutosta. Muutokset selviävät seuraavasta taulukosta:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien paikat	1 571	49.8	1 526	48.6	+	45 + 2.9
Tyttöjen paikat	1 584	50.2	1 611	51.4	-	27 - 1.7
Yhteensä	3 155	100.0	3 137	100.0	+	18 + 0.6

Tarjotut työpaikat jakautuivat ammattialoittain seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maa- ja metsätalous	14	0.9	24	1.5	38	1.2
Teollisuus ja käsityö.....	565	35.9	155	9.8	720	22.8
Rakennustyöt	8	0.5	—	—	8	0.3
Liike- ja toimistotyö	116	7.4	647	40.8	763	24.2
Liikenne	10	0.6	—	—	10	0.3
Ravintola- ja hotelliliike	1	0.1	4	0.3	5	0.2
Taloustoimet	—	—	208	13.1	208	6.6
Lähetit	586	37.3	408	25.8	994	31.4
Muut	271	17.3	138	8.7	409	13.0
Yhteensä	1 571	100.0	1 584	100.0	3 155	100.0

Työvälistysten yhteissumma oli kertomusvuonna 1 814, josta poikien välyityksiä 1 013 eli 55.8 % ja tyttöjen välyityksiä 801 eli 44.2 %. Muihin kuntiin toimitettuja välyityksiä oli poikien kohdalla 11 ja tyttöjen kohdalla 43 eli yhteensä 54, mikä on 3.0 % välyitysten kokonaismäärästä. Tilapäisiin toimiin toimitettuja välyityksiä oli poikien kohdalla 64 eli 6.3 % poikien kaikista välyityksistä ja tyttöjen kohdalla 40 eli 5.0 % tyttöjen kaikista välyityksistä, yhteensä 104 eli 5.7 % kokonaismäärästä (edellisenä vuonna 5 eli 0.3 %). Välyityksissä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia seuraavaan yhdistelmän mukaan:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien välyitykset	1 013	55.8	1 044	54.1	—	31 — 3.0
Tyttöjen välyitykset	801	44.2	887	45.9	—	86 — 9.7
Yhteensä	1 814	100.0	1 931	100.0	—	117 — 6.1

Välyitysten väheneminen (117 välyitystä eli 6.1 %) riippuu tietenkin osaksi poikkeuksellisen suuresta nuoren työvoiman puutteesta, mutta osaksi myös loppupuolella vuotta ilmenneestä työtilaisuuksien vähenemisestä. Merkille pantavaa on tässä yhteydessä myös, että osasto entistä enemmän pyrki sijoittamaan nuoret työnhakijat heille soveltuviin oppipaikkoihin ammatinvalinnanohjauksen tulokset huomioonottaen. Tällöin jouduttiin hyvin suuressa määrässä harjoittamaan sopivien työpaikkojen hankintaa huolimatta siitä, että ehkä samanaikaisesti oli tarjolla paljonkin paikkoja, jotka eivät näin ollen tulleet kysymykseen sijoituspaikkoina. Mainittakoon, että kertomusvuonna sijoitettiin tällaisiin oppipaikkoihin 49.9 % pojista ja 56.3 % tytöistä eli kokonaismäärästä 52.7 % (edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 43.5 %, 53.8 % ja 48.2 %). Näin menetellen päästään tietenkin pienempiin välyityslukuihin, mutta sen sijaan kestävämpiin työsuhteisiin ja siten parempiin lopputuloksiin.

Työnvälitykset jakaantuivat ammattialoille seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maa- ja metsätalous	9	0.9	16	2.0	25	1.4
Teollisuus ja käsityö.....	383	37.8	79	9.9	462	25.5
Rakennustyöt	8	0.8	—	—	8	0.4
Lüke- ja toimistotyö	68	6.7	371	46.4	439	24.2
Liikenne	5	0.5	—	—	5	0.3
Ravintola ja hotelliliike	1	0.1	4	0.5	5	0.3
Taloustoimet	—	—	70	8.7	70	3.9
Lähetit	347	34.3	191	23.8	538	29.6
Muut.....	192	18.9	70	8.7	262	14.4
Yhteensä	1 013	100.0	801	100.0	1 814	100.0

Välityksiä oli 100 työnhakemusta kohden 53.7 (edellisenä vuonna 49.3) ja 100 työpaikkatarjousta kohden 57.5 (61.6).

Edellisessä kertomuksessa mainittiin jo, että v. 1947 oli ryhdytty toimenpiteisiin nuorten työhönsijoitettujen jälkitarkkailuun ja että sitä varten oli kiinnitetty osastolle osapäivätyötä suorittava virkailija.

Jälkitarkkailua jatkettiin kertomusvuonna samalla työvoimalla. Näin ollen sitä ei tietenkään voitu ulottaa kaikkiin työhönsijoitettuihin, ei edes kaikkiin ammatinvalinnanohjausta saaneisiinkaan, vaan pääpaino menetelmien kehittämisessä oli että ohjaustyön ja nimenomaan soveltuvuustutkimuksen kannalta tuiki tärkeät jälkitarkkailut edot voitaisiin riittävän tarkasti saada kaikista yksilöistä mahdollisimman pienellä työvoimalla ja samalla näiden tietojen avulla tehdä mahdolliseksi jälkiohjauksen antamisen kaikissa niissä tapauksissa, joissa se ensisijaisesti osoittautuu tarpeelliseksi. Erittäin tärkeänä pidettiin sopivan vertausluvun löytämistä, koska vasta sen avulla on mahdollista luoda päteviä ohjausmenetelmiä ja mittaluvuin ilmaista, missä määrin ohjaustyö on onnistunut. Jälkitarkkailun kohteeksi joutui kertomusvuonna 269 henkilöä.

Edellä kuvatun toimintansa ohella osaston virkailijat joutuivat kertomusvuonnakin harjoittamaan ammatinvalinnanohjausta koskevaa yleismainontaa esitelmin ja lehtikirjoituksin. Mainittakoon myös, että osastonjohtaja ja ammatinvalintapsykologi yhdessä ja erikseen kulkulaitosministeriön pyynnöstä kävivät muillakin paikkakunnilla esittelemässä ammatinvalinnan ohjaustoimintaan liittyviä kysymyksiä. Osastonjohtaja ja osaston psykologit pitivät myös luentoja mainitun ministeriön toimeenpanemilla työnvälitysvirkailijoiden kursseilla keväällä 1948.

Merimiesosasto. Merimiesosaston toimikuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat varsinaiset jäsenet: työnantajien edustajina merikapteeni E. Edgren ja diploomimerikapteeni K. T. Päiviö sekä työntekijäin edustajina lämmittäjä A. M. Kangasmaa ja sihtööri G. R. Tuomikoski. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina osastopäällikkö A. Heikkinen ja konetarkastaja K. A. Höök sekä työntekijäin edustajina asiamies V. L. Ahokki ja alikonemestari V. R. Syrjänen. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna 3 kertaa.

Varsinaista merialan työttömyyttä ei enää kertomusvuonna ollut havaittavissa. Ainoastaan sataman kiinniolon aikana helmikuun 6 p:stä huhtikuun 2 p:ään joutuivat merimiehet tavallista kauemmin odottamaan työtilaisuuksien järjestymistä. Höyrykonemestareita ja konemiehiä oli jonkin verran liikaa tarjolla. Sen sijaan oli puutetta kokeneista kansimiehistä ja kesäkautena myös perämiehistä. Vasta-alkajia oli hyvin runsaasti pyrkimässä merille. Näistä voitiin tosin vasta pieni osa sijoittaa, mutta kuitenkin voidaan sanoa, että normaalin kehityksen alkuun on jo merialallakin päästy.

Huolimatta siitä, että merimiesvälityksessä noudatettava vuorojärjestys sitoo välitystoiminnan pääasiassa kotisatamaan, suuntautui osaston toiminta huomattavalta osalta ulkokuntiin ja ulkomaille. Kertomusvuonna toimitettiin 692 eli 21.0 % kaikista välityksistä Helsingin ulkopuolelle. Työnhakijoista oli ulkokuntalaisia keskimäärin noin 32 %.

Osaston huomattavasti lisääntyneeseen toimintaan vaikutti ratkaisevasti meriliikenteen vilkastuminen. Suomen satamiin saapuneiden ja niistä lähteneiden alusten luku oli v. 1948 14.7 % suurempi kuin v. 1947. Koko meriliikenne oli kuitenkin vain 72.4 % v:n 1938 laivaliikenteestä.

Kiinteämmän kosketuksen saamiseksi työnhakijoihin esitelmöi osastonjohtaja N. Mattsson merimiesvälityksestä Suomen merimies-unionin järjestämällä kurseilla kesäkuussa 1948.

Osastonjohtaja Mattsson teki maaliskuussa 1948 opintomatkan Osloon ja Göteborgiin tutustuakseen sikäläisiin merimiesvälityksiin ja niiden toimintaan.

Työnhakemusten määrässä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia seuraavasti:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemuksia	3 815	86.6	2 741	85.8	+ 1 074	+39.2
Naisten työnhakemuksia	591	13.4	455	14.2	+ 136	+29.9
Yhteensä	4 406	100.0	3 196	100.0	+ 1 210	+37.9

Suurin työnhakemusten kuukausimäärä oli kesäkuussa, 1 346 työnhakemusta, ja pienin tammikuussa, 602 työnhakemusta.

Työnhakemukset jakautuivat ammattialoittain seuraavasti:

	Luku	%
Ammatti		
Päällystö	393	8.9
Kansimiehistö	1 436	32.6
Konemiehistö	1 255	28.5
Taloushenkilöstö (714 mp.+591 np.)	1 305	29.6
Muut	17	0.4
Yhteensä	4 406	100.0

Työnhakijoiden luvussa tapahtuneet muutokset edelliseen vuoteen verrattuna ilmenevät allaolevasta yhdistelmästä:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	2 631	87.7	2 112	87.5	+ 519	+24.6
Naiset	370	12.3	302	12.5	+ 68	+22.5
Yhteensä	3 001	100.0	2 414	100.0	+ 587	+24.3

Ammattialoittain työnhakijaryhmät jakautuivat seuraavasti:

	Luku	%
Ammatti		
Päällystö	307	10.2
Kansimiehistö	993	33.1
Konemiehistö	856	28.5
Taloushenkilöstö (460 mp. + 370 np.)	830	27.7
Muut	15	0.5
Yhteensä	3 001	100.0

Työpaikkatarjousten luvussa tapahtuneet muutokset edelliseen vuoteen verrattuna ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	3 100	86.0	1 878	86.1	+ 1 222	+65.1
Naisten paikat	504	14.0	302	13.9	+ 202	+66.9
Yhteensä	3 604	100.0	2 180	100.0	+ 1 424	+65.3

Työpaikkatarjousten huomattava lisääntyminen alensi yleisen rasitusluvun (työnhakemuksia 100 työpaikkatarjousta kohden) 122.5:een, sen oltua edellisenä vuonna 146.6.

Työpaikkatarjoukset jakautuivat eri aloille seuraavalla tavalla:

Ammatti	Luku	%
Päällystö	231	6.5
Kansimiehistö	1 140	31.6
Konemiehistö	974	27.0
Taloushenkilöstö (552 mp. + 504 np.)	1 056	29.3
Muut (ns. stand by töitä laivoissa niiden ollessa satamissa)	203	5.6
Yhteensä	3 604	100.0

Työnvälitysten lukumäärä merimiesosastolla oli kertomusvuonna 3 300, joista miesten välityksiä 2 819 eli 85.4 % ja naisten välityksiä 481 eli 14.6 %. Muihin kuntiin toimitettiin välityksiä miesten kohdalla 602 ja naisten kohdalla 90 eli yhteensä 692, mikä on 21.0 % kokonaismäärästä. Tilapäisiin toimiin toimitettuja välityksiä oli miesten kohdalla 25 ja naisten kohdalla 4 eli yhteensä 29 välitystä, mikä on 0.9 % kokonaismäärästä (edellisenä vuonna 17 eli 0.8 %).

Välitysten määrässä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia seuraavan yhdistelmän mukaan:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	2 819	85.4	1 778	86.2	+1 041	+58.5
Naisten välitykset	481	14.6	285	13.8	+ 196	+68.8
Yhteensä	3 300	100.0	2 063	100.0	+1 237	+60.0

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 74.9 välitystä (edellisenä vuonna 64.5) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 91.6 välitystä (edellisenä vuonna 94.6).

Välitykset jakautuivat ammattialoittain seuraavasti:

Ammatti	Luku	%
Päällystö	104	3.2
Kansimiehistö	1 096	33.2
Konemiehistö	936	28.4
Taloushenkilöstö (513 mp. + 481 np.)	994	30.1
Muut (ns. stand by töitä laivoissa niiden ollessa satamissa)	170	5.1
Yhteensä	3 300	100.0

Maatalousosasto. Maatalousosaston toimikunnan varsinaisia jäseniä olivat kertomusvuonna työnantajain edustajina agronomi M. J. Kaltio ja maatalous- ja metsätieteen kandidaatti V. V. Korsbäck sekä työntekijäin edustajina toimitsija E. Antikainen ja talousneuvos K. H. Lehti. Varajäseniä olivat työnantajain edustajina filosofian maisteri, agronomi G. C. Karlberg ja maatalous- ja metsätieteen kandidaatti L. K. Kivivuori sekä työntekijäin edustajina puutarhatyöntekijä G. V. Laine ja liittosihteeri U. A. Oras.

Maatalouden ja metsätöiden aloilla tapahtui työoloissa, sikäli kuin osaston tilastoluvut niitä kuvastavat, kertomusvuonna varsin vähän muutoksia. Samoin kuin v. 1947 voitiin havaita pientä työvoiman vajeusta ajoittain ja pääasiassa vuoden alkupuolella. Aikaisempina vuosina vallinneesta kausiluontoisesta työvoiman puutteesta ei ollut merkkejä. Työvoiman kysynnän väheneminen johtui ainakin osaksi lukuisten uusien pientilojen syntymisestä, jotka eivät kaipaa vierasta työvoimaa, sekä maanluovutuksen aiheuttamasta, suurtilojen vähentyneestä työvoimantarpeesta. Erityisesti on huomattava, että perheellisten muonamiesten kysyntä oli hyvin vähäistä. Ainoastaan naispuolisista karjakoista oli kertomusvuonna jatkuvasti puutetta. Metsätöidenkin alalla työvoiman kysyntä oli vähäisempää kuin useana edellisenä vuonna. Ei edes tilapäistyövoimaa uittotöihin kysytty lähemmäksi kuin samassa mittakaavassa kuin aikaisemmin. Tähän vaikutti tietenkin polttopuuhaakkuiden jyrkkä väheneminen, kun yhä suuremmassa määrässä voitiin siirtyä hiilien käyttöön. Muutkin haakuut olivat tavallista pienemmät ja saatiin suoritetuiksi pääasiassa paikallisen työvoiman varassa.

Tilaston osoittama osaston toiminnan suuri paisuminen kesäkuun kohdalla aiheutui kokonaan keväällä tapahtuneesta ylioppilaiden välittämisestä uittotöihin. Sataa työpaik-

katarjousta kohden oli kertomusvuonna 94,7 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasisitus-luku oli kahtena edellisenä vuonna 91,8 ja 51,8.

Työnhakemusten määrässä tapahtuivat edelliseen vuoteen verrattuna seuraavat muutokset:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	822	69,4	1 211	61,8	— 389	—32,1
Naisten työnhakemukset	362	30,6	763	38,7	— 401	—52,6
Yhteensä	1 184	100,0	1 974	100,0	— 790	—40,0

Työnhakemusten verraten suuri väheneminen, 790 työnhakemusta, lankesi kokonaan uittotyöläisten osalle. Tämän ryhmän työnhakemukset laskivat 1 468:sta 580:een eli 888:lla. Muut työnhakemukset osoittivatkin pientä nousua edelliseen vuoteen verrattuna.

Työtähakeneiden henkilöiden lukumäärässä tapahtuneet muutokset edelliseen vuoteen verrattuna olivat seuraavat:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	746	69,2	1 156	61,8	— 410	—35,8
Naiset	332	30,8	729	38,7	— 397	—54,8
Yhteensä	1 078	100,0	1 885	100,0	— 807	—42,8

Huomattava työnhakijoiden väheneminen aiheutui kokonaan uittotöihin pyrkivien ylioppilaiden vähenemisestä. Uittotyöntekijöitä oli, ylioppilaat mukaan luettuina, kertomusvuonna 584, mikä on 54,0 % työnhakijoiden kokonaismäärästä. Ryhmiin Muonamiehet ja Muut maanviljelystyöntekijät kuului yhteensä 181 hakijaa eli 16,8 % työtä hakeneiden henkilöiden kokonaismäärästä, ryhmiin Karjakot, Navetta-apulaiset ja Muiden kotieläinten hoitajat yhteensä 89 eli 8,3 % sekä ryhmään Hakkuumiehet 132 eli 12,2 %.

Vieraspaikkakuntalaisia oli kertomusvuonnakin suhteellisen paljon, keskimäärin 71,4 % osaston työnhakijoista (edellisenä vuonna 68,9 %).

Työpaikkatarjouksissa tapahtuneet muutokset edelliseen vuoteen verrattuna olivat seuraavat:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	814	65,1	1 308	60,8	— 494	—37,8
Naisten paikat	436	34,9	842	39,2	— 406	—48,2
Yhteensä	1 250	100,0	2 150	100,0	— 900	—41,9

Tarjottujen työpaikkojen väheneminen oli huomattava, mutta tässäkin tapauksessa se miltei kokonaan aiheutui ylioppilaille tarjotuista uittotyöpaikoista, jotka vähenivät 814:lla 580:een. Ryhmään Muonamiehet kuului 43 työpaikkatarjousta eli 3,4 % kokonaismäärästä, ryhmään Muut maanviljelystyöntekijät 189 eli 15,1 %, ryhmiin Karjakot, Navetta-apulaiset ja Muiden kotieläinten hoitajat 116 eli 9,3 %, ryhmään Puutarhurit ja puutarhatyöntekijät 72 eli 5,8 % sekä ryhmään Hakkuumiehet 203 eli 16,2 %.

Työväälitysten luvussa tapahtuneet muutokset edelliseen vuoteen verrattuna olivat seuraavat:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	736	70,9	1 120	62,5	— 384	—34,8
Naisten välitykset	302	29,1	672	37,5	— 370	—55,1
Yhteensä	1 038	100,0	1 792	100,0	— 754	—42,1

Ylioppilaiden uittotyöväälitykset vähenivät 838:lla 580:een, mikä on 55,9 % välitysten kokonaismäärästä. Kun kokonaisvähennys on 754, voidaan todeta osaston muiden välitysten jonkin verran nousseen.

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 87.7 (edellisenä vuonna 90.8) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 83.0 (edellisenä vuonna 83.3) välitystä.

Välityksistä kuului ryhmään Muonamiehet 21 eli 2.0 % välitysten kokonaismäärästä, ryhmään Muut maanviljelystyöntekijät 141 eli 13.6 %, ryhmiin Karjakot, Navetta-apulaiset ja Muiden kotieläinten hoitajat 49 eli 4.7 %, ryhmään Puutarhurit ja puutarhatyöntekijät 27 eli 2.6 % sekä Hakkuumiehiin 183 eli 17.6 %.

Yksityiskohtaiset tilastotiedot selviävät taulukkoliitteistä.

Ravintolaosasto. Ravintolaosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajan edustajina johtajat Y. F. Lumi ja K. Koskinen sekä työntekijöiden edustajina toimitsijat Y. Karisalmi ja E. Kerman. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina toimitusjohtaja U. A. Heinonen ja ravintoloitsija M. P. Salmi sekä työntekijöiden edustajina leipuri K. R. Lindholm sekä järjestäjä V. R. Tuomioja.

Ravintola-alan työmarkkinajärjestöjen sodan jälkeinen toiminta maamme ravintolakulttuurin kohottamiseksi kansainväliselle tasolle v:n 1952 Olympiakisoihin mennessä oli v. 1948 varsin vireää. Niinpä järjestettiin lukuisille tarjoilu- ja keittiöhenkilökunnan edustajille opiskelumahdollisuuksia ulkomailla, lähinnä Skandinavian ravintola- ja hotelli- liikkeissä. Uusien vaikutteiden saamiseksi tutustuivat monet alan toimihenkilöt ja työnantajat ravintolakulttuurin kehitykseen ulkomailla. Alan työntekijöiden itsekurin tehostamiseksi ja anniskelun hoidossa ilmenneiden epäkohtien poistamiseksi tekivät työntekijäjärjestöt v:n 1948 syyskuussa sopimuksen ns. anniskelukorttijärjestelmän käytäntöön ottamisesta v:n 1949 alkupuolella anniskelua hoitavien tarjoilijoiden keskuudessa.

Nämä tosiasiat luonnollisesti hyödyttivät jo kertomusvuonna ja tulevat, lähinnä anniskelukorttijärjestelmää ajatellen, vastaisuudessa hyödyttämään työmarkkinaosapuolten kanssa kiinteässä kosketuksessa toimivaa alan työnvälitystä. Ravintolaosaston työnhakijain laadullinen taso paranikin kertomusvuonna huomattavasti, mikä helpotti yhteistyön luomista ja ylläpitämistä työnantajiin sekä edisti mainosarvoltaan tärkeää hyvän työvoiman tarjontaa.

Jo aikaisempina toimintavuosina ilmennyt ammattitaitoisen työvoiman puute oli kertomusvuonna mm. keittiömestarien, keittäjien, kylmäkköjen ja kielitaitoisten tarjoilijattarien kohdalla suurempi kuin milloinkaan aikaisemmin osaston toiminta-aikana. Toisille aloille siirtyminen ja työvoiman vähäinen jälkikasvu, varsinkin keittiö- ja tarjoilohenkilökunnan kohdalla, osoitti kertomusvuoden aikana tilanteen vähitellen muodostuvan kestävämmäksi, elleivät työmarkkinaosapuolten asiantilan korjaamiseksi suunnittelemaat toimenpiteet johda lähivuosina suotuisiin tuloksiin. Jälkikasvun puutetta kuvaavana ilmiönä mainittakoon, että esim. Suomen hotelli- ja ravintolakoululla oli vaikeuksia saada tarpeellinen määrä sopivan ikäisiä ja vakavassa mielessä alalle pyrkiviä ja jääviä oppilaita. Joskin keittiöapulaisten ja astiainpesijain tarjonta hiukan kasvoi kertomusvuoden loppupuolella sen johdosta että terveysviranomaisten toimenpiteestä n. 40 helsinkiläistä ruokalaa suljettiin, oli nuorten työntekijöiden puute kuitenkin koko vuoden varsin suuri.

Osaston mainostoiminta keskittyi kertomusvuonna pääasiassa sanomalehti-ilmoitteleen ja -kirjoitteluun, kiertokirjeiden ja mainoskorttien lähettämiseen ja käynnteihin työnantajien luona.

Suomen ravintoloitsijain liitto r.y. ja Suomen hotelli- ja ravintolahenkilökunnan liitto r.y. tukivat jatkuvasti osaston toimintaa myönteisellä suhtautumisellaan.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 1 293 423: 50 mk (edellisenä vuonna 886 364 mk).

Tilattuja ulkolinjapuheluja oli kaikkiaan 1 098 (edellisenä vuonna 830).

Osasto siirtyi kertomusvuoden huhtikuussa Mariankadun 5:stä Mariankadun 22:teen.

Työnhakemusten määrässä tapahtui v:een 1947 verrattuna seuraavan asetelman mukaiset muutokset:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	864	13.5	736	12.4	+ 128	+ 17.4
Naisten työnhakemukset	5 543	86.5	5 186	87.6	+ 357	+ 6.9
Yhteensä	6 407	100.0	5 922	100.0	+ 485	+ 8.2

Työnhakemuksia oli huhtikuussa eniten, nimittäin 752, joista miesten tekemiä 133 ja naisten tekemiä 619 ja joulukuussa vähiten, nimittäin 393, hiljaisista työmarkkinoista johtuen.

Työnhakemusten jakaantumista ammattiryhmittäin kuvastaa allaoleva taulukko:

Ammatti	Miehet	Naiset	Yhteensä	%
Johtohenkilöstö	145	286	431	6.7
Tarjoilu- ja kassahenkilöstö	243	3 134	3 377	52.8
Keittiöhenkilöstö	125	1 896	2 021	31.5
Portierit ja hotellisiivoojat	319	158	477	7.4
Muut	32	69	101	1.6
Yhteensä	864	5 543	6 407	100.0

Eniten työnhakemuksia jättivät tarjoilu- ja keittiöhenkilökunnan ryhmiin kuuluvat työntekijät. Nämä ryhmät muodostavatkin alan työntekijöiden pääosan.

Työnhakijoiden kokonaismäärä muuttui edelliseen vuoteen verrattuna seuraavasti:

	1948		1947		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	390	13.2	368	12.0	+ 22	+ 6.0
Naiset	2 561	86.8	2 698	88.0	— 137	— 5.1
Yhteensä	2 951	100.0	3 066	100.0	— 115	— 3.8

Työnhakijamäärän väheneminen 3.8 %:lla edelliseen vuoteen verrattuna johtunee osaksi siitä, että kertomusvuonna oli havaittavissa alan työntekijöiden siirtymistä entistä runsaammin mm. teollisuuden palvelukseen, ilmeisesti mm. korkeamman palkkatason tähden. Myöskin on kasvanut tietoisuus osaston harjoittamasta kontrollista työntekijöiden ammattipätevyyden ja käytöksen suhteen osaltaan voinut vaikuttaa työnhakijoiden vähenemiseen, nimenomaan sellaisten työnhakijoiden kohdalla, jotka osaston ensimmäisinä toimintavuosina, ilmeisesti uutuudenviehätyksestä, ilmoittautuivat työnhakijoiksi, mutta jotka tuskin sen vakavammin suhtautuivat ammattiinsa ja paikansaantimahdollisuuksiinsa puutteellisen ammattitaidon vuoksi. Työnhakijoiden vähenemisen on siis katsottava tapahtuneen osaksi epäpätevän työnhakija-aineksen kustannuksella.

Työssä olevia työnhakijoita oli keskimäärin 57.1 % (edellisenä vuonna 26.1 %) kaikista työnhakijoista. Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä keskimäärin 41.0 % (edellisenä vuonna 26.1 %).

Työnhakijoiden jakaantumista ammattiryhmittäin esittää seuraava taulukko:

Ammatti	Miehet	Naiset	Yhteensä	%
Johtohenkilöstö	55	156	211	7.2
Tarjoilu- ja kassahenkilöstö	111	1 304	1 415	48.0
Keittiöhenkilöstö	61	985	1 046	35.4
Portierit ja hotellisiivoojat	143	79	222	7.5
Muut	20	37	57	1.9
Yhteensä	390	2 561	2 951	100.0

Tarjoiluhenkilöstön osuus oli 1 206 ja kassanhoitajien 209. Sesonkiaikana esiintyi tunnettua paragonkassanhoitajien puutetta, kun taasen viini- ym. kassanhoitajia oli helpommin saatavissa. Miesten kohdalla oli portierien ja vahtimestarien ryhmä suurin. Varsinkin portierit olivat kertomusvuonna yleensä hyvin ammatti- ja kielitaitoisia, mutta kysynnän ollessa tarjontaa paljon pienemmän ei heidän sijoittamisensa aina käynyt nopeasti.

Työpaikkatarjousten kohdalla tapahtui edelliseen vuoteen verrattuna seuraavia muutoksia:

	1948		1947		Muutos		
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	
Miesten paikat	321	7.4	275	6.6	+	46	+16.7
Naisten paikat	4 046	92.6	3 894	93.4	+	152	+ 3.9
Yhteensä	4 367	100.0	4 169	100.0	+	198	+ 4.7

Ylioppilasväilyksen luvut sisältyvät edellä olevaan taulukkoon siten, että miesten kohdalla oli 1, naisten kohdalla 28 eli yhteensä 29 työpaikkatarjousta.

Rahamarkkinoiden kireydestä johtunut asiakaspiirin pieneneminen ravintoloissa vähensi työvoiman kysyntää kertomusvuoden viimeisinä kuukausina siinä määrin, että työpaikkatarjousten määrä supistui asteettain vuoden kolmannella neljänneksellä. Joulukuussa olikin työpaikkatarjouksia vain 355, niiden määrän ollessa syyskuussa vielä 553. Miesten kohdalla lisääntyivät työpaikkatarjoukset 16.7 %:lla johtuen siitä, että esim. miestarjoilijoiden kysyntä kasvoi kertomusvuonna ilmeisesti heidän kielitaitonsa ansiosta. Edelleen oli todettavissa miespuolisten keittiöpulaisten ja astiainpesijäin vilkastunutta kysyntää helsinkiläisten ravintoloiden taholta.

Ammattiryhmittäin jakaantuivat työpaikkatarjoukset seuraavasti:

Ammatti	Miehet	Naiset	Yhteensä	%
Johtohenkilöstö	58	110	168	3.9
Tarjoilu- ja kassahenkilöstö	100	1 635	1 735	40.0
Keittiöhenkilöstö	83	2 164	2 247	51.8
Portierit ja hotellisiivoojat	53	91	144	3.8
Muut	26	18	44	1.0
Yhteensä	320	4 018	4 338	100.0

Yllä olevaan tilastoon tulevat lisäksi Ylioppilasväilyksen edellä mainitut 29 työpaikkatarjousta.

Varsinkin Helsingissä ilmenevä keittiöhenkilöstön puute on suuresti vaikuttanut työpaikkatarjousten määrän kasvuun tässä ryhmässä. Keittiöpulaisten ja astiainpesijäin tavaton halu vaihtaa työpaikkoja nimenomaan Helsingin ravintoloissa on myös lisännyt työpaikkatarjouksia.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 146.7 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli edellisenä vuonna 142.0.

Työväilysten määrässä tapahtui v. 1947 verrattuna seuraavia muutoksia:

	1948		1947		Muutos		
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	
Miesten väilykset	230	7.5	208	7.2	+	22	+10.6
Naisten väilykset	2 829	92.5	2 688	92.8	+	141	+ 5.2
Yhteensä	3 059	100.0	2 896	100.0	+	163	+ 5.6

Ylioppilasväilyksen aikaansaamat väilykset sisältyvät edellä oleviin lukuihin siten, että miesten kohdalla on 1, naisten kohdalla 20, eli yhteensä 21 väilystä.

Maaseudulle toimitettuja väilyksiä oli yhteensä 383 eli 12.5 % (edellisenä vuonna 363 eli 12.5 %). Joskin yhteistoiminta osaston ja maan eri työväilyselimien välillä vilkastui, rajoitti yleinen asuntopula kuitenkin työntekijöiden laajempaa sijoittamista maaseudun työpaikkoihin. Kertomusvuoden huhtikuussa välitettiin työpaikkoja eniten, 405, ja helmikuussa vähiten, 168.

Ammattiryhmittäin jakaantuivat väilykset seuraavalla tavalla:

Ammatti	Miehet	Naiset	Yhteensä	%
Johtohenkilöstö	32	49	81	2.7
Tarjoilu- ja kassahenkilöstö	82	1 341	1 423	46.8
Keittiöhenkilöstö	61	1 342	1 403	46.2
Portierit ja hotellisiivoojat	38	67	105	3.5
Muut	16	10	26	0.8
Yhteensä	229	2 809	3 038	100.0

Tähän tilastoon tulevat lisäksi Ylioppilasväilyksen edellä mainitut 21 väilystä.

Johtohenkilöstöön kuuluvia työntekijöitä, kuten vastuunalaisia hoitajia, hovimestareita ja emäntiä väilyttiin yhteensä 81. Työnhakijoiden laadullisen tason paranemisen ansiosta onnistui osasto kertomusvuoden aikana sijoittamaan useita vastuunalaisia johtohenkilöitä niin Helsingin kuin maaseudunkin ravintoloihin ja täten varmistamaan työvoimatilausten jatkuvan saannin.

Työpäivää kohden oli työnvälilyksiä 10.1.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 70.0 (edellisenä vuonna 69.5) väilystä ja sataa työnhakemusta kohden 47.7 (edellisenä vuonna 48.9) väilystä.

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta käyvät selville taulukkoliitteistä.

1. Kaupungin työvälistysoimiston menot ja tulot vuosina 1944—48

Osasto • Avdelning		1944	1945
		<i>Kokonaismenot, mk •</i>	
1	Yleiset osastot • Allmänna avdelningarna	1 069 705	2 146 692
2	Henkisen työn osasto • Avdelningen för intellektuellt arbete	471 698	1 442 044
3	Nuoriso-osasto • Ungdomsavdelningen	246 681	839 982
4	S:n työvelvollisuusmenot • D:o arbetspliktens verkställighet	47 862	—
5	Merimiesosasto • Sjömansavdelningen	385 233	387 220
6	Maatalousosasto • Lantbruksavdelningen	192 598	305 274
7	Ravintolaosasto • Restaurangavdelningen	—	—
8	Työvoimaosasto • Arbetskraftsavdelningen	1 136 681	—
9	Koko toimisto • Hela byrån	3 550 458	5 121 212
		<i>Valtion suorittama kor-</i>	
10	Yleiset osastot • Allmänna avdelningarna	427 112	856 450
11	Henkisen työn osasto • Avdelningen för intellektuellt arbete	282 796	720 673
12	Nuoriso-osasto • Ungdomsavdelningen	122 449	419 637
13	S:n työvelvollisuusmenot • D:o arbetspliktens verkställighet	47 862	—
14	Merimiesosasto • Sjömansavdelningen	192 616	193 611
15	Maatalousosasto • Lantbruksavdelningen	144 448	228 955
16	Ravintolaosasto • Restaurangavdelningen	—	—
17	Työvoimaosasto • Arbetskraftsavdelningen	1 126 101	—
18	Koko toimisto • Hela byrån	2 343 384	2 419 326

2. Kaupungin työvälistysoimiston kirjoihin rekisteröidyt työn-
Å stadens arbetsförmedlingsbyrå inregistrerade arbetssökande,

	A m m a t t i a l a Y r k e s o m r å d e	Työtä hakeneet henkilöt Arbetssökande					
		Mp. Mk.	%	Np. Kk.	%	Yht. S:a	%
		<i>Koko työvälistysoimisto •</i>					
1	Maatalous • Lantbruk	211	1.9	170	1.8	381	1.8
2	Metsätalous • Skogsbruk	549	4.9	185	2.0	734	3.5
3	Puuteollisuus • Träindustri	92	0.8	9	0.1	101	0.5
4	Paperiteollisuus • Pappersindustri	2	0.0	9	0.1	11	0.1
5	Metalliteollisuus • Metallindustri	877	7.8	99	1.0	976	4.7
6	Kaivosteollisuus • Gruvindustri	—	—	—	—	—	—
7	Kemiallinen teollisuus • Kemisk industri	5	0.0	6	0.1	11	0.1
8	Kivi-, savi-, lasi- ja turveteollisuus • Sten-, ler-, glas- o. torvindustri ...	9	0.1	13	0.1	22	0.1
9	Voima-, kaasu- ja vesijohtolaitokset • Kraft-, gas- o. vattenledningsverk	—	—	—	—	—	—
10	Nahka-, jalkine- ja kumiteollisuus • Läder-, sko- o. gummiindustri ...	7	0.1	12	0.1	19	0.1
11	Kehruu- ja kutomateollisuus • Textilindustri	1	0.0	10	0.1	11	0.1
12	Pukutavara- ja puhdistusteollisuus • Beklädnads- o. rengöringsindustri	1	0.0	66	0.7	67	0.3
13	Ravinto- ja nautintoaineteollisuus • Närings- o. nyttningsmedelsindustri	8	0.1	23	0.2	31	0.1
14	Graafinen- ja kirjansitomateollisuus • Grafisk- o. bokbinderiindustri ...	43	0.4	39	0.4	82	0.4
15	Rakennustyöt • Byggnadsarbeten	1 093	9.7	—	—	1 093	5.3
16	Opetustoimi • Undervisningsväsen	30	0.3	70	0.7	100	0.5
17	Teknilliset alat • Tekniska branschen	571	5.1	47	0.5	618	3.0
18	Liike- ja toimistoala • Affärsverksamhet och byråarbete	1 176	10.4	3 160	33.2	4 336	20.8
19	Terveysten- ja sairaanhoito • Hälso- o. sjukvård	15	0.1	17	0.2	32	0.2
20	Julkiset yhdyskunnat ja järjestöt • Offentliga samfund o. organisationer	142	1.2	19	0.2	161	0.8
21	Muut korkeakoulututkinnon suorittaneet • Annan verksamhet, som förutsätter högskolebildning	888	7.9	918	9.7	1 806	8.7
22	Kirjallinen ja taiteellinen toiminta • Litterär och konstnärlig verksamhet	172	1.5	11	0.1	183	0.9
23	Meriliikenne • Sjöfart	2 646	23.4	370	3.9	3 016	14.5
24	Maaliikenne • Kommunikationer till lands	108	0.9	1	0.0	109	0.5
25	Kalastus • Fiske	—	—	—	—	—	—
26	Ravintola- ja hotelliliike • Restaurang- o. hotellrörelse	393	3.5	2 565	27.0	2 958	14.2
27	Taloustoimet • Husligt arbete	—	—	486	5.1	486	2.3
28	Erinäiset toimet • Diverse yrken	2 247	19.9	1 203	12.7	3 450	16.6
29	Kaikkiaan • Summa	11 286	100.0	9 508	100.0	20 794	100.0

Stades arbetsförmedlingsbyrås utgifter och inkomster åren 1944—48

1946	1947	1948	1944	1945	1946	1947	1948		
<i>Totalutgifter, mk</i>			<i>Menot, joihin valtio osallistuu, mk • Utg., i vilka staten deltagar, mk</i>						
2 588 771	3 208 956	4 850 165	1 067 781	2 141 125	2 563 261	3 187 306	4 808 677	1	
1 576 870	2 100 404	3 514 603	471 326	1 441 346	1 568 735	2 093 584	3 504 003	2	
1 353 636	2 731 029	4 785 608	244 898	839 274	1 339 048	2 676 099	4 709 451	3	
—	—	—	47 862	—	—	—	—	4	
472 231	762 309	1 292 560	385 233	387 220	460 705	753 476	1 284 615	5	
362 027	491 119	697 446	192 598	305 274	355 867	486 319	692 546	6	
573 625	886 364	1 293 423	—	—	570 754	878 125	1 287 774	7	
—	—	—	1 126 101	—	—	—	—	8	
6 927 160	10 180 181	16 433 805	3 535 799	5 114 239	6 858 370	10 074 909	16 287 066	9	
<i>kaus, mk • Statsbidrag mk</i>			<i>Valtion suorittama korvaus, % • Statsbidrag, %</i>						
1 025 304	1 274 922	.	40.0	40.0	40.0	40.0	.	10	
784 367	1 046 792	.	60.0	50.0	50.0	50.0	.	11	
669 524	1 338 049	.	50.0	50.0	50.0	50.0	.	12	
—	—	—	100.0	—	—	—	—	13	
230 352	376 738	.	50.0	50.0	50.0	50.0	.	14	
266 900	364 739	.	75.0	75.0	75.0	75.0	.	15	
285 377	439 062	.	—	—	50.0	50.0	.	16	
—	—	—	100.0	—	—	—	—	17	
3 261 824	4 840 302	.	66.3	47.3	47.6	48.4	.	18	

hakijat, työnhakemukset ja välitykset ammattialoitain vuonna 1948 arbetsansökningar och tillsatta platser efter yrkesområden år 1948

Työnhakemukset Arbetsansökningar						Työpaikkatarjoukset Lediga platser						Välitykset Tillsatta platser						
Mp. Mk.	%	Np. Kk.	%	Yht. S:a	%	Mp. Mk.	%	Np. Kk.	%	Yht. S:a	%	Mp. Mk.	%	Np. Kk.	%	Yht. S:a	%	
259	1.1	204	0.9	463	1.0	211	1.4	275	1.5	486	1.5	151	1.2	133	1.0	284	1.1	1
580	2.4	185	0.9	765	1.7	611	4.2	185	1.0	796	2.4	589	4.7	185	1.4	774	3.0	2
120	0.5	15	0.1	135	0.3	109	0.7	11	0.1	120	0.4	72	0.6	6	0.1	78	0.3	3
2	0.0	10	0.1	12	0.0	4	0.0	5	0.0	9	0.0	3	0.0	4	0.0	7	0.0	4
1 352	5.6	154	0.7	1 506	3.3	729	4.9	130	0.7	859	2.6	521	4.2	79	0.6	600	2.4	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
6	0.0	11	0.1	17	0.0	7	0.1	38	0.2	45	0.1	5	0.0	25	0.2	30	0.1	7
12	0.0	17	0.1	29	0.1	23	0.2	13	0.1	36	0.1	19	0.2	7	0.1	26	0.1	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
25	0.1	16	0.1	41	0.1	18	0.1	38	0.2	56	0.2	11	0.1	17	0.1	28	0.1	10
1	0.0	15	0.1	16	0.0	3	0.0	16	0.1	19	0.1	2	0.0	4	0.0	6	0.0	11
1	0.0	95	0.4	96	0.2	2	0.0	125	0.7	127	0.4	—	—	56	0.4	56	0.2	12
15	0.1	31	0.1	46	0.1	4	0.0	59	0.3	63	0.2	3	0.0	35	0.3	38	0.2	13
49	0.2	52	0.2	101	0.2	86	0.6	95	0.5	181	0.6	46	0.4	51	0.4	97	0.4	14
2 155	8.9	—	—	2 155	4.7	2 017	13.7	—	—	2 017	6.1	1 533	12.2	—	—	1 533	6.0	15
62	0.3	138	0.6	200	0.4	53	0.4	51	0.3	104	0.3	26	0.2	25	0.2	51	0.2	16
1 254	5.2	89	0.4	1 343	2.9	184	1.3	48	0.3	232	0.7	121	1.0	30	0.2	151	0.6	17
2 461	10.2	5 389	24.8	7 850	17.1	813	5.5	3 345	18.4	4 158	12.6	575	4.6	2 079	15.9	2 654	10.4	18
40	0.2	26	0.1	66	0.2	5	0.0	9	0.0	14	0.0	2	0.0	1	0.0	3	0.0	19
357	1.5	43	0.2	400	0.9	149	1.0	166	0.9	315	1.0	134	1.1	159	1.2	293	1.2	20
1 359	5.6	1 148	5.3	2 507	5.5	15	0.1	—	—	15	0.0	8	0.1	—	—	8	0.0	21
1 301	5.4	67	0.3	1 368	3.0	346	2.4	12	0.1	358	1.1	308	2.5	10	0.1	318	1.2	22
3 829	15.9	591	2.7	4 420	9.7	3 103	21.0	504	2.8	3 607	10.9	2 821	22.5	481	3.7	3 302	12.9	23
151	0.6	1	0.0	152	0.3	107	0.7	—	—	107	0.3	68	0.5	—	—	68	0.3	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
867	3.6	5 550	25.6	6 417	14.0	322	2.2	4 050	22.2	4 372	13.3	231	1.8	2 833	21.7	3 064	12.0	26
—	—	717	3.3	717	1.6	—	—	1 774	9.7	1 774	5.4	—	—	495	3.8	495	1.9	27
7 862	32.6	7 136	32.9	14 998	32.7	5 823	39.5	7 258	39.9	13 081	39.7	5 276	42.1	6 350	48.6	11 626	45.4	28
24 120	100.0	21 700	100.0	45 820	100.0	14 744	100.0	18 207	100.0	32 951	100.0	12 525	100.0	13 065	100.0	25 590	100.0	29

3. Työnhakijain ja työpaikkatarjousten luku kaupungin työnvälitystoimistossa kunkin viikon päättyessä (lauantaina klo 11.00) v. 1948

Arbetsökande och lediga platser å stadens arbetsförmedlingsbyrå vid utgången av varje vecka (lördagen kl 11.00) år 1948

Viikko n:o Vecka n:o	Päivä- määrä Datum	Työnhakijoita kaik- kiaan Arbetsökande in- alles			Niistä • Därav						Voimassa olevia työpaikkatarjouksia Lediga platser		
					Työssä olevia I olikä arbeten sys- selsatta				Vieraskuntalaisia Utsocknebor				
		Miehiltä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiltä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	Miehiltä Män	Naisia Kvinnor	Yhteensä Summa	För män	Miehille	För kvinnor
1	3/1	926	381	1 307	229	158	387	173	58	231	224	434	658
2	10/1	646	447	1 093	162	180	342	65	56	121	196	473	669
3	17/1	773	484	1 257	198	193	391	94	62	156	224	469	693
4	24/1	729	458	1 187	125	98	223	115	78	193	252	470	722
5	31/1	839	492	1 331	148	127	275	135	82	217	195	419	614
6	7/2	1 083	495	1 578	160	88	248	154	62	216	171	438	609
7	14/2	1 350	505	1 855	193	116	309	153	64	217	211	446	657
8	21/2	1 190	518	1 708	178	107	285	139	65	204	187	472	659
9	28/2	1 215	493	1 708	211	95	306	162	67	229	255	485	740
10	6/3	1 256	566	1 822	201	96	297	163	66	229	210	533	743
11	13/3	1 214	577	1 791	203	98	301	198	73	271	217	563	780
12	19/3	1 207	571	1 778	206	103	309	209	68	277	208	592	800
13	25/3	1 149	500	1 649	218	81	299	208	59	267	209	599	808
14	3/4	1 205	610	1 815	215	95	310	222	62	284	256	676	932
15	10/4	1 167	696	1 863	213	106	319	215	67	282	266	733	999
16	17/4	1 277	796	2 073	228	115	343	221	81	302	324	875	1 199
17	24/4	1 279	888	2 167	204	138	342	238	89	327	358	991	1 349
18	30/4	1 224	881	2 105	202	106	308	244	95	339	391	984	1 375
19	8/5	1 338	910	2 248	207	111	318	243	99	342	432	1 060	1 492
20	15/5	1 357	622	1 979	213	117	330	235	92	327	513	1 150	1 663
21	22/5	1 434	956	2 390	209	89	298	245	92	337	516	1 270	1 786
22	29/5	1 413	1 026	2 439	207	113	320	255	105	360	431	1 215	1 646
23	5/6	1 315	671	1 986	191	98	289	240	111	351	399	1 098	1 497
24	12/6	1 340	705	2 045	172	109	281	260	97	357	296	1 072	1 368
25	19/6	971	359	1 330	173	113	286	250	70	320	265	1 004	1 269
26	26/6	905	317	1 222	161	94	255	242	69	311	262	957	1 219
27	3/7	970	299	1 269	168	89	257	287	63	350	275	856	1 131
28	10/7	980	340	1 320	186	127	313	243	64	317	226	900	1 126
29	17/7	998	307	1 305	189	132	321	274	60	334	223	881	1 104
30	24/7	976	288	1 264	194	120	314	287	60	347	237	768	1 005
31	31/7	1 037	331	1 368	208	153	361	273	64	337	189	676	865
32	7/8	898	329	1 227	197	148	345	231	70	301	181	695	876
33	14/8	975	427	1 402	259	161	420	226	49	275	200	752	952
34	21/8	943	413	1 356	266	170	436	186	65	251	193	718	911
35	28/8	1 014	451	1 465	257	190	447	297	75	372	203	715	918
36	4/9	896	489	1 385	243	167	410	250	85	335	220	726	946
37	11/9	910	515	1 425	250	156	406	217	96	313	208	727	935
38	18/9	1 012	580	1 592	265	158	423	239	104	343	195	735	930
39	25/9	1 088	619	1 707	292	134	426	267	89	356	195	714	909
40	2/10	1 068	628	1 696	267	130	397	257	76	333	209	634	843
41	9/10	1 032	653	1 685	255	116	371	241	93	334	166	591	757
42	16/10	1 059	676	1 735	254	122	376	224	67	291	206	689	895
43	23/10	1 107	757	1 864	257	111	368	239	73	312	228	704	932
44	30/10	1 156	772	1 928	252	101	353	239	62	301	148	576	724
45	6/11	1 173	816	1 989	255	103	358	233	73	306	160	561	721
46	13/11	1 156	822	1 978	246	104	350	232	75	307	141	537	678
47	20/11	1 204	826	2 030	271	91	362	253	74	327	121	466	587
48	27/11	1 293	848	2 141	242	104	346	257	88	345	135	438	573
49	4/12	1 258	926	2 184	259	92	351	246	84	330	156	424	580
50	11/12	1 288	880	2 168	264	75	339	233	87	320	115	421	536
51	18/12	1 318	910	2 228	264	90	354	239	86	325	117	372	489
52	24/12	951	335	1 286	267	60	327	251	76	327	94	329	423
53	31/12	945	393	1 338	268	78	346	236	67	303	93	286	379

22. Urheilu- ja retkeilytoiminta

Urheilu- ja retkeilylautakunnan v:n 1948 toimintakertomus oli seuraavan sisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano, päätökset ym.

Kaupunginvaltuuston valitsemana urheilu- ja retkeilylautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna jaostosihteeri E. V. Peuhkuri sekä jäsenenä autonkuljettaja H. V. E. Tapola, varatuomari O. A. Tuurna, pankinjohtaja K. G. Åhman, lääketieteen tohtori P. G. Forssell, tarkastaja U. T. J. Siivonen, sihteeri G. V. Rajala-Rinne ja johtaja R. B. Berner. Varapuheenjohtajakseen lautakunta valitsi sosiaalijohtaja A. Kaskelan¹⁾ ja sihteerikseen apulaistoimistopäällikkö V. I. Koivulan²⁾. Kaupunginhallitusta edusti rahatoimenjohtaja E. v. Frenckell.

Urheilu- ja retkeilylautakunnalla oli vuoden aikana 22 kokousta. Pöytäkirjain pykäläluku oli 357. Saapuneita kirjeitä oli 374 ja lähetettyjä kirjeitä 130.

Apurahojen jako. Voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukemiseen varatulla 710 000 mk:n määrärahalta avustettiin³⁾ 132 seuraa. Piirien kurssitoiminnan avustamiseen varattu 50 000 mk:n suuruinen määräraha jaettiin⁴⁾ piirijärjestöille seuraavasti: Työväen urheiluliitto 21 000 mk, Suomen voimistelu- ja urheiluliitto 15 000 mk, Suomen palloliitto 7 000 mk ja Finlands svenska centralidrottsförbund 7 000 mk. Luistinseurojen apumaksuiksi varattu 320 000 mk:n määräraha jaettiin⁵⁾ seuraavasti: Kronohagens idrottsförening 70 000 mk, Karhu-Kissat 65 000 mk, Helsingin luistelijat 65 000 mk, Kallion luistinrata 55 000 mk, Pukinmäen veto 23 000 mk, Idrottsföreningen kamraterna 22 000 mk ja Helsingfors skridskoklubb 20 000 mk. Uimakoulujen apumaksuiksi varattu 160 000 mk:n määräraha jaettiin⁶⁾ seuraavasti: Helsingin työväen uimarit 40 000 mk, Helsingfors simmsällskap ja Vetehiset, 35 000 mk kumpikin ja Helsingin uimarit 30 000 mk. Loppuerä 20 000 mk käytettiin Mustikkamaan uimakoululaisten kuljetusmaksujen korvaamiseen.

Vuokra-asiat. Lautakunta päätti vuokrata Seurasaaren ravintolarakennuksen ja saarella olevat kioskit Helsingin osuuskauppa nimiselle osuuskunnalle vv:ksi 1948—50 vuokran ollessa 100 000 mk v:lta 1948, minkä jälkeen se oli riippuvainen virallisesta elinkustannusindeksistä⁷⁾; Korkeasaaren ravintolarakennuksen ja saarella olevat kioskit Korkeasaaren ravintola oy:lle vv:ksi 1948—50 vuokran ollessa 125 000 mk v:lta 1948, minkä jälkeen se oli riippuvainen virallisesta elinkustannusindeksistä⁸⁾; Eläintarhan urheilukentän virvoitusjuomakioskin liikemies A. O. Uskille kesäkaudeksi 1948 50 000 mk:n vuokramaksusta⁹⁾; Pallokentän pukusuojarakennuksen kioskin Helsingin osuuskauppa nimiselle osuuskunnalle kesäksi 1948 40 000 mk:n kausivuokrasta¹⁰⁾; Varsasaaren kansanpuiston tarjoulukioskin kesäksi 1948 rouva E. Salmelle 7 000 mk:n kausivuokrasta¹¹⁾; Korkeasaaren uimarannan rouva M. Saarikolle kesäksi 1948 10 000 mk:n kausivuokrasta¹²⁾; Seurasaaren uimalaitoksen kirvesmies H. Nyströmille kesäksi 1948 120 000 mk:n kausivuokras-

¹⁾ Urh. retk. lk. 27 p. tammik. 27 §. — ²⁾ S:n 7 p. tammik. 3 §. — ³⁾ S:n 14 p. huhtik. 102 §. — ⁴⁾ S:n 10 p. maalisk. 64 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. kesäk. 180 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. kesäk. 193 §. — ⁷⁾ S:n 25 p. helmik. 53 §. — ⁸⁾ S:n 25 p. helmik. 56 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. maalisk. 67 §. — ¹⁰⁾ S:n 28 p. huhtik. 128 §. — ¹¹⁾ S:n 28 p. huhtik. 129 §. — ¹²⁾ S:n 28 p. huhtik. 133 §.

ta¹⁾); Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntien kiinteistötoimistolle toukokuun 1 p:stä 1948 huhtikuun 30 p:ään 1951 Mustasaassa olevien ravintolarakennuksen 18 000 mk:n, huvilarakennuksen 10 000 mk:n, kahvilakioskin maapohjan 1 000 mk:n, kesämajan maapohjan 500 mk:n ja saunarakennuksen maapohjan 500 mk:n vuosivuokrasta²⁾); Tullisaaren kansanpuiston kahvilakioskin ja rantakioskin Työväen maillopojille kesäksi 1948 6 000 mk:n kausivuokrasta³⁾); Mustikkamaan uimarannan tarjoilukioskin Helsingin työväenyhdistykselle kesäksi 1948 7 000 mk:n kuukausivuokrasta⁴⁾); Mustikkamaan itäisessä kärjessä sijaitsevan huvilan Helsingin sosiaalidemokraattiselle nuorisoyhdistykselle kolmivuotiskaudeksi 1948—50 5 000 mk:n kausivuokrasta⁵⁾); Mustikkamaalla olevan 500 m²:n suuruisen alueen liikemies E. J. Peltoselle vesiurheiluvälinevuokraamoa varten kesäksi 1948 1 000 mk:n kausivuokrasta⁶⁾); Seurasaaren kaitsijan asuinrakennuksen yläkerran Helsingin osuuskauppa nimiselle osuuskunnalle Seurasaaren ravintolan vanhemman henkilökunnan majoittamista varten huhtikuun 1 p:stä 1948 maaliskuun 31 p:ään 1949 15 000 mk:n vuosivuokrasta⁷⁾); Uimastadionin katsomorakennuksen kävelyhallin ja uima-allasta kiertävän putkikanavan Helsingin osuuskauppa nimiselle osuuskunnalle syyskuun 1 p:stä 1948 huhtikuun 30 p:ään 1949 yhteensä 8 000 mk:n kuukausivuokrasta⁸⁾); Pallokentän pukusuojarakennuksesta 576 m²:n suuruisen huonetilan Koulumatkailutoimisto oy:lle asuintarkoituksiin lokakuun 1 p:stä 1948 toukokuun 15 p:ään 1949 8 064 mk:n kuukausivuokrasta, minkä lisäksi vuokraajan oli vastattava lämpöaine- yms. kuluista⁹⁾); Ratsastushallista kaksi kaviouraa Oy. Hippodrom ab:lle, Oy. Keskustalli ab:lle ja Oy. Ratsastusopisto ab:lle lokakuun 6 p:stä 1948 huhtikuun 30 p:ään 1949 40 000 mk:n kuukausivuokrasta¹⁰⁾); velodromin katsomorakennuksesta lisätilana huoneen n:o 13—15 Koulumatkailutoimisto oy:lle marraskuun 1 p:stä 1948 huhtikuun 15 p:ään 1949 1 440 mk:n kuukausivuokrasta korottaen samalla muun Koulumatkailutoimisto oy:lle velodromilta vuokraaman huonetilan vuokran joulukuun 1 p:stä 1948 lukien 2 992 mk:sta 3 740 mk:aan¹¹⁾); sekä ratsastushallin ravintolahuoneiston, kaksi kerhohuonetta ja emännöitsijän huoneen ratsumestari T. Elfvingille v:ksi 1949 10 000 mk:n kuukausivuokrasta¹²⁾).

Ratsumestari T. Elfvingin ratsastushallin talliosastoa n:o 8 koskevan vuokrasopimuksen irtisanominen kesäkuun 15 p:stä lukien päätettiin¹³⁾ hyväksyä ja kyseinen talliosasto vuokrattiin Oy. Hippodrom ab:lle kesäkuun 16 p:stä lukien entisiin ehdoin.

Vuokra kenkien ja vaatteiden maksullisesta säilyttämisestä sekä virvokkeiden myynnistä Messukentän luistinradalla talvella 1947—48 määrättiin¹⁴⁾ 11 000 mk:ksi, josta neiti V. Järvi maksoi 6 000 mk sekä vartijat T. Ahlberg ja O. Nousiainen kumpikin 2 500 mk.

Vahtimestari G. Hagelbergille myönnettiin¹⁵⁾ oikeus harjoittaa vaatteiden maksullista säilyttämistä ja virvokkeiden myyntiä uimastadionilla kesällä 1948 20 000 mk:n kausivuokrasta.

Pihlajasaaren pukusuojan kassanhoitajalle rouva R. Laineelle myönnettiin¹⁶⁾ lupa harjoittaa uimatarvikkeiden vuokraamista ja virvokkeiden myyntiä Pihlajasaaren kansanpuistossa kesäkautena 1948 300 mk:n kausivuokrasta.

Rouva E. Wulffille päätettiin¹⁷⁾ luovuttaa virvoitusjuomakioskin pito-oikeus Vantaanjoen Pikkukoskella kesällä 1948 7 000 mk:n kausivuokrasta.

Muita lautakunnan ratkaisemia asioita. Suomen matkailijayhdistyksen retkeilyjohtajakursseillaisten tutustumismatkan järjestämisestä Pirttimäen ja Haagan retkeilymajoille aiheutunut n. 2 000 mk:n suuruinen autobussilasku päätettiin¹⁸⁾ maksaa lautakunnan tarverahoista.

Lautakunnan sekalaisia menoja varten varatusta määrärahasta myönnettiin¹⁹⁾ 6 950 mk englanninkielen Linguaphonelevyjen hankkimiseksi retkeilyosastolle.

Brändö tennisplan n:o 1⁶³² niminen tontti rakennuksineen päätettiin²⁰⁾ ottaa lautakunnan hoitoon.

Pukinmäen urheilukenttä päätettiin²¹⁾ muuttaa laajennustyön yhteydessä hiekkakentäksi.

1) Urh. retk. lk. 28 p. huhtik. 134 §. — 2) S:n 12 p. toukok. 143 §. — 3) S:n 12 p. toukok. 145 §. — 4) S:n 12 p. toukok. 146 §. — 5) S:n 26 p. toukok. 158 §. — 6) S:n 26 p. toukok. 165 §. — 7) S:n 22 p. kesäk. 197 §. — 8) S:n 10 p. syysk. 265 §. — 9) S:n 1 p. lokak. 291 §. — 10) S:n 1 p. lokak. 295 §. — 11) S:n 27 p. lokak. 310 §. — 12) S:n 15 p. jouluk. 349 §. — 13) S:n 9 p. kesäk. 182 §. — 14) S:n 10 p. maalisk. 70 §. — 15) S:n 13 p. heinäk. 215 §. — 16) S:n 13 p. heinäk. 216 §. — 17) S:n 13 p. heinäk. 217 §. — 18) S:n 7 p. tammik. 21 §. — 19) S:n 27 p. tammik. 33 §. — 20) S:n 10 maalisk. 62 §. — 21) S:n 24 p. maalisk. 75 §.

Rakennustoimiston talorakennusosaston laatimat, Eläintarhan urheilukentän ns. takapihan, Töölön puoleiseen päähän sijoitettavan vartija- ja varastohuoneen piirustukset hyväksyttiin ¹⁾).

Sekalaisia menoja varten varatusta määrärahasta lautakunta myönsi ²⁾ 5 000 mk opastyötä koskevan informatiotalaisuuden järjestämiseksi sanomalehtimiehille, järjestäjien edustajille ja oppaille.

Moottorinkuljettajat yhdistyksen kanssa tehty sopimus Mustikkamaan moottorivene-liikenteestä päätettiin ³⁾ uudistaa huomioon ottaen kansanhuoltoministeriön määräämät uudet kuljetusmaksut. Yhdistys oli velvollinen suorittamaan kaupungille 30 000 mk:n vuosivuokran ja kuljettamaan Mustikkamaalle ja sieltä takaisin uimakoulun oppilaat 50 %:n alennuksella.

Moottorinkuljettajain J. Rautakorven, V. Mässelin, R. Sjölundin, H. Holmströmin ja A. Joutsenvirran kanssa päätettiin ⁴⁾ tehdä sopimus Pihlajasaaren liikenteestä kesäkaute-na 1948.

Hyväksyttiin ⁵⁾ urheilunohjaajan laatima muistio toimintaohjeeksi parannusten järjestämisestä koululaisten käytössä olevilla urheilun harjoituspaikoilla.

Päätettiin ⁶⁾ oikeuttaa urheilu- ja retkeilytoimisto järjestämään pikkukilpailujen vuokramaksujen kanto tarpeen vaatiessa siten, että kenttien vartijat perivät maksut urheilu- ja retkeilytoimiston heille antamalla kuittauskirjoilla.

Tullisaaren kansanpuistoon (kauppaneuvos H. Borgströmin puistoon) päätettiin ⁷⁾ perustaa telttailualue.

Hyväksyttiin ⁸⁾ muutamien pienien muutoksien rakennustoimiston laatimat Pirttimäen retkeilymajan laajentamissuunnitelmaa koskevat piirustukset.

Lautakunnan sekalaisia menoja varten varatusta määrärahasta päätettiin ⁹⁾ myöntää 12 334 mk Pirttimäen retkeilymajan lämpöjohtojen korjauskustannusten suorittamiseen.

Päätettiin, että Korkeasaaren kivilaji- ja mineraalikoelma pidetään ¹⁰⁾ toistaiseksi entisessä paikassaan ja kunnostetaan.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat määrärahan myöntämistä luonnontieteellisten esitelmien ja opintoretkien järjestämistä varten helsinkiläisten kotiseututuntemuksen lisäämiseksi ¹¹⁾; Helsinkiin saapuvien retkikuntien majoitukseen tarvittavien patjojen hankintaan ¹²⁾ ja siirtokustannuksiin sekä Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueen valvontaa varten kesällä 1948 ¹³⁾; Unisaaren merikylypylässä olevan kahvilakioskin kaluston siirtämistä urheilu- ja retkeilylautakunnalle ¹⁴⁾; Paddlarklubben Canoa nimisen yhdistyksen anomusta saada avustusta kanoottivajan rakentamiseen Taivallahteen ¹⁵⁾; toimenpiteisiin ryhtymistä Herttoniemen satama-alueelle johtavan kadun suunnan muuttamiseksi siten, että Herttoniemen poliisiasemalta n. 100 m itään oleva pronssikauden hautarainio jäisi koskemattomaksi ¹⁶⁾; Pukinmäen urheilukentän uudistamista siten, että kentän keskialueelle tulisi sääntöjen mukainen palloilu-alue ¹⁷⁾; Kampin kenttää koskevien vuokrasopimusten irtisanomista ja v:n 1949 talousarvioon tarpeellisen määrärahan merkitsemistä mainitun kentän tasoittamiseksi, jotta siellä voitaisiin jälleen pitää urheiluharjoituksia ¹⁸⁾; v:n 1949 talousarvioon tarvittavan määrärahan merkitsemistä Gullbyn tilalla olevan niityn osittaista tasoittamista ja sille sijoitettavan koripallokentän kunnostamista varten ¹⁹⁾; piirustusten laatimista kustannusarvioineen Pirttimäen retkeilymajan laajentamiseksi sekä tarpeellisen määrärahan merkitsemistä sitä varten v:n 1949 talousarvioon ²⁰⁾; naispuolisen urheilunohjaajani viran perustamista urheilu- ja retkeilytoimistoon tammikuun 1 p:stä 1949 lukien ²¹⁾; toimitusjohtaja J. Hellaan vapauttamista Hietarannan kioskin vuokramaksun indeksikorotuksesta v:n 1948 erittäin epäedullisen uimakauden vuoksi ²²⁾; puhelimen hankkimista Korkeasaaren saarenvartijalle, joka samalla toimii moottoriveneen kuljettajana ²³⁾; sekä lisäavustusten myöntämistä erälle uimaseuroille uimalaitoksien kesäkauden 1948 tappioiden korvaamiseksi ²⁴⁾.

¹⁾ Urh. retk. lk. 14 p. huhtik. 93 §. — ²⁾ S:n 14 p. huhtik. 110 §. — ³⁾ S:n 26 p. toukok. 160 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. kesäk. 177 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. kesäk. 207 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. heinäk. 227 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. elok. 259 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. syysk. 272 §. — ⁹⁾ S:n 10 p. syysk. 275 §. — ¹⁰⁾ S:n 1 p. jouluk. 341 §. — ¹¹⁾ S:n 11 p. helmik. 44 §. — ¹²⁾ S:n 24 p. maalisk. 88 §. — ¹³⁾ S:n 14 p. huhtik. 109 §. — ¹⁴⁾ S:n 25 p. helmik. 48 §. — ¹⁵⁾ S:n 25 p. helmik. 57 §. — ¹⁶⁾ S:n 24 p. maalisk. 86 §. — ¹⁷⁾ S:n 28 p. huhtik. 117 §. — ¹⁸⁾ S:n 9 p. kesäk. 175 §. — ¹⁹⁾ S:n 9 p. kesäk. 176 §. — ²⁰⁾ S:n 13 p. heinäk. 238 §. — ²¹⁾ S:n 10 p. syysk. 277 §. — ²²⁾ S:n 1 p. lokak. 289 §. — ²³⁾ S:n 1 p. jouluk. 342 §. — ²⁴⁾ S:n 15 p. jouluk. 351 §.

Kiinteistölautakunnalle tehtiin esityksiä mm. asioista, jotka koskivat: virastotalon huoneiden n:o 250 ja 253 luovuttamista urheilu- ja retkeilytoimistolle¹⁾; Susisaarella olevan entisen tykkikomppanian ampumaradan varaamista urheilukentäksi ja sen rakennussuunnitelmaehdotuksen laatimista kustannusarvioineen²⁾; Vantaanjoen Pikkukosken sekä Pakilan, Pukinmäen ja Malmi—Tapanilan uimaranta-alueiden antamista urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan³⁾; Tapanilan urheilukentän suurentamista siten, että sitä ympäröivästä maatalousosastolle kuuluvasta viljelysmaasta liitettäisiin kenttään juoksurataa kiertäen vähintään 6 m:n levyinen kaistale sekä pohjoispuolella oleva kukkulametsikkö sekä näiden alueiden siirtämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan⁴⁾; sekä Vanhankaupunginlahden rannalla Annalan alapuolella olevan luonnonniittyalueen luovuttamista toistaiseksi urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan⁵⁾.

Rakennustoimiston katurakennusosastolle tehtiin esitys⁶⁾, joka koski jääkiekkoradan laittamista Haapaniemen luistinradalle ja yleisten töiden lautakunnalle esitys⁷⁾ kaupungin urheilukentillä ja -laitoksissa v. 1949 tehtävistä uudistus- ja korjaustöistä.

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: Helsingin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan kirjelmää urheilu- ja leikkikentän rakentamisesta Malmille⁸⁾; hevosharrastajain pitämistä Käpylän raviradalla⁹⁾; Tammelundin demokraattisen yhdistyksen ja Suomen kansan demokraattisen liiton Tammelundin osaston anomusta urheilukentän, uimarannan ja leikkikentän rakentamisesta Tammelundiin¹⁰⁾; opiskelija V. Elon anomusta, että Metsälän alueella oleva lammikko kunnostettaisiin uimapaikaksi¹¹⁾;

Työväen urheiluliiton koripallojaoston ja käsipallojaoston, Suomen koripalloliiton ja Suomen käsipalloliiton toimikunnan anomuksia kori- ja käsipalloilun huoneistokysymyksen järjestämisestä¹²⁾; kaupunginhallituksen asettaman lomanviettokomitean mietintöä¹³⁾; Helsingin hiihtoseurojen johtohenkilöiden ja mäkiurheilusta kiinnostuneiden henkilöiden keskustelu- ja neuvottelutilaisuudessa maaliskuun 9 p:nä 1948 valitun toimikunnan anomusta, että kaupunginhallitus varaisi Alppilan alueelta suunnilleen entisen hiihtomäen kohdalta 40 m:n kriittillisen pisteen omaavaa uutta hiihtomäkeä varten tarpeellisen määrärahan¹⁴⁾; Pesäpalloliiton ja Suomen jääkiekkoliiton anomusta, että Hesperian kentälle rakennettaisiin kiinteä istumapaikkakatsomo 3 500 henkilöä varten ja talviajoiksi irtokorokkeista koottava seisomokatsomo 7 500 henkilöä varten sekä että kentällä samalla tehtäisiin erinäisiä parannustöitä¹⁵⁾; Helsingin olympiakisojen urheilulaitoskomitean kirjelmää uima-altaan rakentamisesta Kumpulaan¹⁶⁾ sekä saman komitean esitystä erään Pallokentän avokatsomoon johtavan käytävän uusimisesta¹⁷⁾ ja toimistotalon rakentamisesta Pallokentälle¹⁸⁾; Oy. Strömberg ab:n konepajakoulun, Pitäjänmäen kansakoulujen, Pitäjänmäen Tarmon ja Pitäjänmäen Vireen anomuksia 1) vesijohdon rakentamisesta Pitäjänmäen urheilukentälle ja luistinradan rakentamisesta mieluummin jo talveksi 1948/49, 2) perusteellisen tutkimuksen suorittamisesta ja kustannusarvion laatimisesta Pitäjänmäen urheilukentän laajentamis- ja kunnostamismahdollisuuksista ja tarvittavan määrärahan varaamisesta ensi tilassa kaupungin menoarvioon ja 3) valaistun hiihtotekniikkarinteen järjestämisestä Pitäjänmäelle¹⁹⁾; yleisten töiden lautakunnan ehdotusta uimastadionin rajojen määräämisestä²⁰⁾; Suomen Ayrshireyhdistyksen anomusta saada käytettäväkseen sopiva paikka v. 1951 toimeenpantavaa 2 päivää kestävästä näyttelyä varten²¹⁾; Suomen kaapelitehdas oy:n, Siemens sähkö oy:n, Soinne & K:n oy:n, Oy. Alkoholiliike ab:n, Konekeskus oy:n, Oy. Hermetic ab:n ja Pallo-Paita oy:n anomusta, että Salmisaaren urheilukentän rakennussuunnitelmaa ryhdyttäisiin toteuttamaan mahdollisimman pian ja että jo v:n 1949 talousarvioon varattaisiin kentän perustöitä varten määräraha²²⁾; A. Töttermanin ym. anomusta, että Vartiokylään rakennettaisiin urheilukenttä²³⁾; kaupunginvaltuutettujen E. Saastamoisen, O. Ilvesviidan ja E. Kuusiston kaupunginvaltuustolle jättämää aloitetta koulukotien liikuntakasvatuksen järjestämisestä²⁴⁾;

¹⁾ Urh. retk. lk. 11 p. helmik. 38 §. — ²⁾ S:n 25 p. helmik. 47 §. — ³⁾ S:n 10 p. maalisk. 69 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. heinäk. 229 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. lokak. 307 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. tammik. 14 §. — ⁷⁾ S:n 13 p. heinäk. 213 §. — ⁸⁾ S:n 24 p. maalisk. 74 §. — ⁹⁾ S:n 24 p. maalisk. 76 §. — ¹⁰⁾ S:n 28 p. huhtik. 118 §. — ¹¹⁾ S:n 28 p. huhtik. 119 §. — ¹²⁾ S:n 28 p. huhtik. 125 §. — ¹³⁾ S:n 12 p. toukok. 142 §. — ¹⁴⁾ S:n 9 p. kesäk. 178 §. — ¹⁵⁾ S:n 9 p. kesäk. 179 §. — ¹⁶⁾ S:n 9 p. kesäk. 181 §. — ¹⁷⁾ S:n 13 p. heinäk. 220 §. — ¹⁸⁾ S:n 13 p. heinäk. 222 §. — ¹⁹⁾ S:n 26 p. heinäk. 243 §. — ²⁰⁾ S:n 17 p. elok. 251 §. — ²¹⁾ S:n 10 p. syysk. 264 §. — ²²⁾ S:n 27 p. lokak. 304 §. — ²³⁾ S:n 27 p. lokak. 305 §. — ²⁴⁾ S:n 27 p. lokak. 313 §.

professorinrouva L. Wahlin kirjelmää kauppaneuvos H. Borgströmin puiston hoidosta ja käytöstä ¹⁾); uinnin yhteistoimintavaliokunnan kirjelmää uimastadionin kunnostamisesta ²⁾); Käpylän Kunto urheiluseuran avustusanomusta hiihtomajansa kunnostamista varten ³⁾); Suomen Autoklubin kirjelmästä, joka koski lapsien joutumista liikenneonnettomuuksien uhreiksi ⁴⁾); Suomen ratsastajainliiton anomusta, että kaupunki korvaisi liiton Suomen suurkisojen johdosta Talin maastoon sijoitettujen esteiden rakentamisesta ja kunnossapidosta johtuneet kulut ja että kaupunki lunastaisi liitolta sen Laakson ratsastusstadionilla olevan estevajajan ⁵⁾); sekä Suomenlinnan Eränkävijät yhdistyksen kirjelmää kalastuksen ja metsästyksen järjestelystä Helsingin kaupungin alueilla ⁶⁾).

Kiinteistölautakunnalle annettiin lausuntoja asioista, jotka koskivat: Nuorten talkoiden anomusta saada perustaa veneveistämö ja -vuokraamo Ourat-saarille ⁷⁾); lisäalueen luovuttamista Kivinokasta Kunnantyöntekijäin keskustoimikunnalle ⁸⁾); Veljekset Karhumäki oy:n anomusta vesilentoaseman perustamisesta Helsinkiin Ourat-saarille ⁹⁾); Marjaniemen melojain anomusta saada rakentaa kanoottivaja Marjaniemen uimarannalle ¹⁰⁾); Mellunkylän Kontio urheiluseuran anomusta saada hiihtomajan paikka kaupungille kuuvalta alueelta Vartiokylässä ¹¹⁾); Suomen jousiampujain liiton anomusta saada vuokrata harjoitus- ja kilpailukenttä Ruskeasuolla olevan Invaliidisäätiön huoltolaitoksen takaisesta maastosta ¹²⁾); sekä J. Snellmanin ym. anomusta saada Malmin tontilta RN 2¹⁷ lapsia ja varhaisnuoria varten leikkinurmikko, jonka anojat omatoimisesti kunnostaisivat ¹³⁾).

Urheilu- ja retkeilytoimisto

Henkilökunta. Lautakunta valitsi 19. palkkaluokkaan kuuluvan kirjaajan virkaan rouva V. S. Wikbergin ¹⁴⁾ maaliskuun 16 p:stä lukien ja sivutoimena hoidettavaan tilapäiseen naispuolisen urheilunohjaajan toimeen rouva L. Mustosen ¹⁵⁾ helmikuun 15 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi.

Eläintenhoitaja V. S. Kanerva erosi toimestaan huhtikuun 16 p:nä ja hänen tilalleen otettiin mainitusta päivästä lukien L. R. Jalonen ¹⁶⁾.

Avoimna olleeseen 19. palkkaluokkaan kuuluvan eläintenhoitajan virkaan nimitettiin T. Niemelä ¹⁷⁾.

Merkittiin ¹⁸⁾ tiedoksi, että kaupunginhallitus oli suostunut lautakunnan esitykseen, joka koski Varsasaaren kesäkaitsijan T. Ahlbergin palkkaa ja eräitä etuja, sekä esitykseen, että urheilu- ja retkeilytoimiston retkeilyosastolle toistaiseksi otettavalle tilapäiselle toimistoapulaiselle saataisiin suorittaa 13 880 mk:n suuruinen, 19. palkkaluokkaa vastaava kuukausipalkka.

Hyväksyttiin ¹⁹⁾ toimenpide, jonka mukaan urheilunohjaaja A. E. Nummiselle myönnettiin palkatonta virkavapautta kesäkuun 28 p:stä heinäkuun 11 p:ään Prahan sokoljuhlille matkustamista varten.

Ratsastushallin ylivahtimestarille V. Skarpille myönnettiin ²⁰⁾ virkalomaa heinäkuun 20 p:stä elokuun 18 p:ään Lontoon olympiakisojen ampumakilpailuihin osallistumista varten.

Merkittiin ²¹⁾ tiedoksi, että kaupunginhallitus oli hyväksynyt esityksen urheilu- ja retkeilytoimiston toimistopäällikön K. Soinion lähettämisestä Lontoon olympiakisoihin ja päätettiin myöntää Soiniolle matkaa varten virkalomaa heinäkuun 20 p:stä elokuun 5 p:ään.

Vastuunalaiseksi arkistonhoitajaksi valittiin ²²⁾ kirjaaja S. Wikberg toimestaan eronneen kirjaaja E. Rantasen tilalle.

Merkittiin ²³⁾ tiedoksi, että retkeilyosastolle oli toistaiseksi otettu tilapäiseksi toimistoapulaiseksi rouva T. V. Holopainen.

¹⁾ Urh. retk. lk. 17 p. marrask. 327 §. — ²⁾ S:n 1 p. jouluk. 333 §. — ³⁾ S:n 1 p. jouluk. 339 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. jouluk. 348 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. jouluk. 350 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. jouluk. 356 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. tammik. 19 §. — ⁸⁾ S:n 26 p. toukok. 164 §. — ⁹⁾ S:n 13 p. heinäk. 219 §. — ¹⁰⁾ S:n 1 p. lokak. 292 §. — ¹¹⁾ S:n 27 p. lokak. 314 §. — ¹²⁾ S:n 17 p. marrask. 317 §. — ¹³⁾ S:n 17 p. marrask. 319 §. — ¹⁴⁾ S:n 11 p. helmik. 35 §. — ¹⁵⁾ S:n 11 p. helmik. 36 § ja 1 p. jouluk. 344 §. — ¹⁶⁾ S:n 24 p. maalisk. 82 ja 83 §. — ¹⁷⁾ S:n 24 p. maalisk. 84 §. — ¹⁸⁾ S:n 26 p. toukok. 156 § ja 9 p. kesäk. 174 §. — ¹⁹⁾ S:n 13 p. heinäk. 223 §. — ²⁰⁾ S:n 13 p. heinäk. 224 §. — ²¹⁾ S:n 13 p. heinäk. 230 §. — ²²⁾ S:n 26 p. heinäk. 244 §. — ²³⁾ S:n 10 p. syysk. 271 §.

Korkeasaaren valvojalle C. af Enehjelmille myönnettiin¹⁾ virkavapautta marraskuun 1 p:stä 15 p:ään eräisiin ulkomaalaisiin eläintarhoihin kaupunginhallituksen myöntämin apurahoin tehtävää tutustumismatkaa varten.

Sairaslomia myönnettiin vuoden kuluessa seuraavasti: retkeilyasiamies E. J. Koromalle tammikuun 8 p:stä 18 p:ään, Korkeasaaren kirvesmiehelle O. Leskiselälle tammikuun 30 p:stä maaliskuun 1 p:ään, Pallokentän vahtimestarille L. Kuosmaselle helmikuun 13 p:stä 29 p:ään, heinäkuun 2 p:stä 10 p:ään ja elokuun 2 p:stä 10 p:ään, Korkeasaaren siivoojalle B. Vilkmannelle helmikuun 11 p:stä 17 p:ään, urheilunohjaaja E. Nummiselle maaliskuun 4 p:stä 24 p:ään, kenttämestari O. Nousiaiselle maaliskuun 1 p:stä toukokuun 15 p:ään, uimastadionin vartijalle A. Backmanille huhtikuun 9 p:stä 16 p:ään, Kaisaniemen verkkopallokenttien rahastajalle I. Häkkiselle heinäkuun 5 p:stä 14 p:ään, Satamasaaren vartijalle K. Pirskaselle maaliskuun 18 p:stä huhtikuun 24 p:ään, Mustikkamaan kaitsijalle A. Häggille elokuun 28 p:stä syyskuun 30 p:ään, Kivinokan kaitsijalle A. Koivulalle syyskuun 13 p:stä 18 p:ään ja Korkeasaaren aputyömiehelle M. Montoselle lokakuun 18 p:stä marraskuun 23 p:ään.

Toimiston kalusto ja teknilliset apuneuvot. Urheilunohjaajalle hankittiin ohjaustyötä varten slalomsukset sauvoineen ja siteineen sekä puhelin²⁾, retkeilyosastolle kirjoituskonepöytä ja kirjoituskone³⁾ ja toimistoon 3 arkistohyllyä⁴⁾.

Urheilutoiminta

Talvikausi. Luistelulle oli talvi kohtalaisen suotuista, mutta hiihdolle epäedullinen, sillä lunta oli riittävästi vain parin viikon ajan tammikuun loppupuolella. Kunnalla oli 21 luistinrataa ja 31 kelkkamäkeä.

Eri luistinseurojen omistamilla luistinradoilla kävi yhteensä 2 305 koululuokkaa ja 57 736 oppilasta jakaantuen luokat ja oppilaat eri ratojen osalle seuraavasti:

	Luokkia	Oppilaita		Luokkia	Oppilaita
Kallio	1 244	— 32 746	Eläintarha	192	— 4 852
Kaisaniemi	310	— 7 800	Pukinmäki	21	— 398
Väinämöisen kenttä	286	— 6 523	Hesperian kenttä	18	— 334
Johanneksen kenttä	234	— 5 083			
			Yhteensä	2 305	57 736

Kuten tavallisesti avattiin Johanneksen kentän ja Väinämöisen kentän luistinradat toisia huomattavasti aikaisemmin, nimittäin marraskuun 16 p:nä. Talven luistelukausi päättyi maaliskuun puolivälin paikkeilla, jolloin Kallion, Johanneksen ja Väinämöisen luistinradat viimeisinä suljettiin. Kunnan luistinradoista avattiin useimmat joulukuun 20 p:nä ja viimeiset radat suljettiin maaliskuun 7 p:nä.

Suomen palloliiton ja Työväen urheiluliiton Helsingin piirit järjestivät kaupungin alueella yhteensä 444 (223 + 221) jääpallo-ottelua. Rahapulan vuoksi oli sarjoja osittain supistettava eikä kaikkia suunniteltuja otteluita ehditty suorittaa.

Kesäkausi. Ensimmäinen jalkapallo-ottelu pidettiin Kallion hiekkakentällä huhtikuun 11 p:nä. Käpylän nurmikentät avattiin toukokuun 9 p:nä ja suljettiin lokakuun 10 p:nä. Pallokentällä aloitettiin harjoitukset toukokuun 18 p:nä ja lopetettiin syyskuun 23 p:nä. Pääsymaksullisia kilpailuita pidettiin Pallokentällä 93, ensimmäinen toukokuun 10 p:nä ja viimeinen lokakuun 31 p:nä. Pääsymaksun suorittaneita katsojia oli 53 492. Bruttotulot olivat 4 603 665 mk, josta kaupungin puhtaaksi tuloksi jäi 649 501 mk. Kaikkiaan suoritettiin Pallokentällä 494 jalkapallo-ottelua. 50 mk:n hintaisia harjoituskortteja myytiin 901 kpl ja kertalippuja à 5 mk 24 690. Suomen palloliiton Helsingin piirillä oli kaupungin eri kentillä yhteensä 763 ja Työväen urheiluliiton Helsingin piirillä yhteensä 490 jalkapallo-ottelua.

¹⁾ Urh. retk. lk. 1 p. lokak. 287 §. — ²⁾ S:n 7 p. tammik. 24 § ja 14 p. huhtik. 101 §. — ³⁾ S:n 13 p. heinäk. 225 § ja 10 p. syysk. 276 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. lokak. 308 §.

Eläintarhan urheilukentällä pidettiin 36 pääsymaksullista kilpailutilaisuutta, joissa oli 13 392 maksavaa katsojaa.

Velodromilla pidettiin 27 pääsymaksullista tilaisuutta. Katsojia oli 15 352, joista kahdessa moottoripyöräkilpailussa oli 7 323. Ratapyöräilijäin 100 mk:n hintaisia harjoituskortteja myytiin 36 kpl ja kertalippuja à 5 mk 477.

Uimastadionilla järjestettyyn neljään kilpailu- ja näyttötilaisuuteen myytiin 7 324 pääsylippua.

Haagan urheilukenttä valmistui kesän puolivälissä. Sen vihkiäistilaisuus kansallisine yleisurheilukilpailuineen oli elokuun 18 p:nä. Pitäjänmäen ja Pakilan urheilukentille rakennettiin koripallokentät. Kalliossa tasoitettiin jääkiekkorata-alue ja sitä varten rakennettiin kunnan toiset täydelliset jääkiekkoratalaitteet. Ns. Gullbyn kenttä Malmilla siirtyi oston kautta kaupungille, ja kaupunginhallitus luovutti sen väliaikaisesti urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan kesäisin palloiluun ja talvisin pienoisluistinratana käytettäväksi.

Urheilunohjaus. Määräraha nousi aikaisemmasta 400 000 mk:sta 600 000 mk:aan minkä ansiosta urheilunohjausta voitiin laajentaa yhä suuremmassa määrin koko kaupunkialueen tarpeita palvelevaksi. Samoin voitiin myös tehostaa uimakoulutoimintaa jossain määrin.

Talven neuvontatyössä oli vakinaisten urheiluohjaajien lisäksi neuvoja seuraavasti: luistelussa 1, hiihdossa 4, mäenlaskussa 1 ja voimistelussa 1 sekä kesäkautena yleisurheilussa 2, palloilussa 1, nuorten urheilussa 1, naisten ja tyttöjen kesävirkestystoiminnassa 1, taitovoimistelussa 1 ja uimaopetuksessa 6.

Hiihtokausi jäi lyhyeksi talven vähälumisyyden takia. Helmi—maaliskuussa järjestettyihin kansanhiihtoihin osallistui n. 10 000 henkilöä. Latuverkosta selvennettiin lähtöpaikoille Laaksoon, Vallilaan, Kulosaaren, Herttoniemeen ja Kalastajatorpalle asetetuilla karttatauluilla.

Kesän neuvontatyö jakaantui yleisurheilussa kolmeen pääryhmään, varsinaiseen kaupunkialueenneuvontaan Eläintarhassa, nuorisoneuvontaan Käpylässä ja liitosalueiden kiertävään neuvontaan Tapanilan, Vartiokylän, Annalan, Vallisaaren, Oulunkylän, Pakilan ja Pukinmäen kentillä. Palloiluneuvontaa järjestettiin Käpylässä ja parilla liitosalueen kentällä, taitovoimisteluneuvontaa Pallokentällä sekä naisten ja tyttöjen voimistelunohjausta edellä mainittujen urheilupaikkojen lisäksi pääasiassa Elannon ja stadionin harjoitusalueilla ja Pikkukosken, Malmin ja Lauttasaaren uimarannoilla, joilla äitien ja lasten rantavirkkestystoiminta perheenemäntävoimisteluineen oli uutena toimintamuotona.

Uimakoulut toimivat Pikkukosken, Malmin, Herttoniemen, Lauttasaaren, Marjanien ja Pakilan rannoilla.

Neuvontatyössä ja järjestetyissä urheilunharjoitustilaisuuksissa luetteloiitiin yhteensä 2 916 miespuolista ja 2 850 naispuolista osanottajaa. Uimakoulussa oli oppilaita 760 ja uimamerkkivaatimukset suoritti 3 225 henkilöä, joihin laskettiin myös Suomi—Ruotsi uintimaaottelun osanottajat.

Kurseja pidettiin eri yhdistysten ohjaajille ja toimihenkilöille kevätkaudella lentopalloilussa, käsipalloilussa ja maastoleikeissä sekä syyskaudella naisten telinevoimistelussa ja liikuntaleikeissä. Osanottajia oli yhteensä 215.

Luentotilaisuuksia pidettiin 11 ja urheilun ja voimistelun näytetunteja annettiin 20.

Kansanpuistot ja uimarannat

Uijille ja auringonpalvoijille oli kesä varsin epäedullinen. Ainoastaan heinäkuun alkupuoli oli lämmintä, muu osa kesää tuulista, sateista ja koleaa. Vesi lämpeni vasta kesäkuun lopussa. Huonoista sääsuhteista huolimatta pysyi kansanpuistojen käyttö yhtä vilkkaana kuin edellisinä vuosina.

Hietarannalla mitattiin veden korkein lämpö 21° heinäkuun puolivälissä. Yleisöä kävi vain n. 225 000 henkilöä. Pukusuojan käyttäjiä oli 37 437 eli vähän yli puolet edellisen kesän määrästä. Ranta oli virallisesti avoinna kesäkuun 3 p:stä elokuun 31 p:ään. Henkilölukumäärä oli sama kuin aikaisemmin, 18. Yksi henkilö hukkuu sydänhalvauksen johdosta.

Uimakoulua pitäneet seurat antoivat seuraavat tilastotiedot hallussaan olleiden uimalaitosten käytöstä:

Uimalaitos	Kävijöitä suunnilleen			Uimakoulun oppilaita			
	Maksavia	Maksutta käyneitä	Yhteensä	Kaikkiaan	Uimakandidaatti- ja maisteritutkinnon suorittaneita		
					Mp.	Np.	Yhteensä
Humallahden (HU)	32 518	6 860	39 378	240	9	35	44
Mustikkamaan (HTU)	4 020	2 563	6 583	357	36	19	55
Uunisaaren (HSS)	32 273	7 395	39 668	181	38	80	118
Kalastajatorpan (Vetehiset) ...	—	—	—	181	8	28	36
Yhteensä	68 811	16 818	85 629	959	91	162	253

Seurasaaren uimalaitoksella kävi n. 16 000 ja Korkeasaaren uimarannalla n. 3 000 ihmistä.

Leirialueilla oli vakinaisia telttoja ja majoja seuraavasti: Kivinokassa 798, Varsasaaressa 265, Lauttasaassa 261 ja Satamasaassa 146, yhteensä 1 470 (edellisenä kesänä 1 326).

Lauttasaaren kansanpuistoon rakennettiin uusi kesävesijohto.

Retkeily, matkailu sekä loma- ja vapaa-ajan vietto

Retkeily-, matkailu- sekä loma- ja vapaa-ajan viettotoiminnasta antoi retkeilyasiamies seuraavat tiedot:

Retkeily. Retkeilyosaston hallinnassa oli kaksi retkeilymajaa, Pirttimäen ja Haagan retkeilymajat. Pirttimäen retkeilymajassa, jossa oli 25 vuodetilaa, yöpyi viime vuoden aikana n. 1 350 retkeilijää. Lisäksi kävi majassa samaan aikaan n. 1 500 retkeilijää, jotka eivät yöyneet. Käynnit keskittyivät pääasiassa viikonloppuihin. Edelleen järjestettiin majan alueella kolmet kurssit, joihin osallistui n. 200 kurssilaista. Sitä paitsi alueella pidettiin viidet suunnistuskilpailut, joihin osallistui n. 500 suunnistajaa. Metsään majoittuneista telttakunnista ei ole tarkkoja tietoja. Majan alueelle rakennettiin uusi polkupyörä- ja suksisuoja sekä käymälä. Alueen kahdelle pikku lammelle rakennettiin uimalautat. Majassa ja saunassa suoritettiin sisäkorjauksia. Haagan retkeilymajassa kävi vuoden aikana n. 11 600 retkeilijää, etupäässä hiihtäjiä, mutta myös suunnistajia. Haagan majassa ei ollut yöpymismahdollisuuksia. Majassa ja saunassa suoritettiin eräitä sisäkorjauksia. Vartiokylän kartanon päärakennus, joka oli varattu retkeilytoimintaa varten, luovutettiin kansakoulujen käyttöön. Helsingin retkeilykerhojen käyttöön oli jatkuvasti luovutettuna telttailualue Laajasalosta Hevossalmen rannalta. Taivalniemellä oleva kanootti-veistämö ja -suoja oli vuokrattuna Helsingin retkeilykerhojen yhteistoimikunnalle. Haagan ja Herttoniemen maastossa oli jatkuvasti käytännössä kiinteä jokamiehen suunnistusrata; ratojen karttoja myytiin n. 1 800 kpl. Haagan retkeilymajalla annettiin sunnuntaisin toukokuun ja lokakuun aikana suunnistusopetusta aloitteleville. Vuoden aikana julkaistiin retkeilyselostus, josta otettiin 20 000 kpl:n painos. Mainontaa harjoitettiin myös sanomalehtikirjoitusten ja esitelmien avulla.

Matkailu. Ulkomainen matkailuliikenne oli vuoden aikana vielä melko vähäistä. Suurempia määriä saapui ulkomaalaisia eräisiin kongresseihin. Matkapalvelua silmällä pitäen järjestettiin keväällä kaupungin toimesta 6 viikkoa kestävä opaskurssit, joihin osallistui n. 150 henkilöä. Edellisenä vuonna kurssin suorittaneille järjestettiin jatkokoulutusta, johon kuului 20 eri tilaisuutta. Kehittyneimpiä oppaita käytettiin opastehtäviin. Retkeilytoimisto huolsi n. 4 000 kotimaista ja ulkomaista matkailijaa. Korkeasaari-merkkiä myytiin n. 2 000 kpl.

Loma- ja vapaa-ajanvietto. Kotiseututuntemuksen ja -kiintymyksen herättämiseksi retkeilyosasto järjesti 9 kotiseutuesitelmää eri puolilla kaupunkia ja kaupungin ympäristössä. Yleisön harrastus tällaisia tilaisuuksia kohtaan oli melko suuri. Ulkoilmakonsertteja

järjestettiin samoin kuin edellisenäkin vuonna. Juhannusjuhla, jossa oli yleisöä n. 10 000 henkilöä, pidettiin Hietarannalla.

Retkeily- ja matkailuasioissa osasto oli yhteistoiminnassa retkeily- ja matkailualalla toimivien järjestöjen, kotiseutuyhdistysten, urheiluseurojen, koulujen, teollisuus- ja liikelaitosten ja eri virastojen kanssa.

Korkeasaaren eläintarha

Korkeasaaren toiminnasta antoi sen valvoja seuraavat tiedot:

Uudisrakennus- ja korjaustyöt. Alppikauriille rakennettiin uusi, laaja tarha edellisenä vuonna rakennetun tallin yhteyteen. Keilaradan paikalle rakennettiin kaksi uutta tallia hirvieläimille. Kaniinien tallin yhteyteen rakennettiin uusi tarha. Vanha kameelitalli purettiin ja sen paikalle siirrettiin entinen vesipuhvelitalli. Metsälintuhäkki purettiin ja sen käyttökelpoisesta verkosta pystytettiin uusi aita uimalaitoksen ympärille. Hirvitarhasta siirrettiin kaksi pientä hirsirakennusta metsälintuhäkin paikalle suojiksi uuteen tänne rakennettavaan villisikatarhaan. Jänistarha peitettiin verkolla, koska pöllöt tappoivat edellisenä kesänä useita jäniksiä. Lokkilammikon pohja päällystettiin sementillä. Leijonalinnaan sijoitettiin uusi lämpökattila. Hopeakettuhäkkeihin pystytettiin kaksi väliseinää, joten sinne saatiin kaksi uutta osastoa. Uuteen verstarsrakennukseen johdettiin sähkövalo ja sen parvekkeelle rakennettiin linnuille talvihäkit. Metsälintuhäkin paikalle siirrettiin villisikatarha. Iso laivasilta korjattiin osittain, samoin Palosaaren johtava silta. Käytävälle levitettiin uutta hiekkaa ja käytäväojia uusittiin. Palosaarella purettiin vanha venevaja, jonka käyttökelpoisista aineista rakennettiin halkovaja. Lisäksi suoritettiin häkkien ja rakennuksien korjauksia ja maalauksia.

Eläinkanta. Oston, vaihdon tai lahjoituksen kautta saatiin vuoden kuluessa seuraavat eläimet: 16 apinaa, 4 ahmaa, 2 karhua, 3 ilvestä, 1 mäntynäätä, 3 minkkiä, 1 hilleri, 3 hopeakettua, 1 työhevonen, 1 kameeli, 1 hirvi, 5 fasaania, 2 huuhkajaa, 4 hanhea sekä muutamia kaniineja ja kääpiökanoja.

Eläintarhassa syntyi vuoden kuluessa mm. 3 sutta, 3 hopeakettua, 1 valkohäntähirvi, 1 saksanhirvi, 3 mufflonlammasta, 2 alppikaurista, 8 karakul-lammasta, 1 kääpiövuohi, 1 biisoni, 1 apina, 3 huuhkajaa sekä lukuisia kaniineja, kanoja, kalkkunoita, riikinkukkoja, fasaaneja, vuohia ja hillereitä.

Vaihtoeeläiminä lähetettiin ulkomaille 1 biisoni, 1 gemssi, 1 leijona, 4 ahmaa, 2 karhua, 2 sutta, 5 huuhkajaa, 1 korppi ja 2 hanhea.

Kuolleista eläimistä mainittakoon 1 vasta saapunut hirvi, 1 vasta syntynyt biisoni, 1 alppikauris, 1 hopeakettu, 2 ilvestä ja 3 apinaa.

Eläinkanta oli kertomusvuoden päättyessä seuraava: imettäväisiä 294 kpl, 63 eri lajia, ja lintuja 178 kpl, 45 eri lajia; eläinten yhteinen arvo oli kertomusvuoden lopussa 1 087 945 mk, saapuneiden eläinten arvo 753 651 mk ja poistettujen eläinten arvo 439 419 mk.

Leijonalinnessa kävi vuoden kuluessa 181 915 henkilöä. Pääsymaksutulot olivat 2 165 539 mk.

Näkötornissa kävi 17 679 henkilöä. Pääsymaksutuloja kertyi 136 895 mk.

Huviajelut tuottivat 40 435 mk.

Liikenteestä huolehtivat s/s J. L. Runeberg ja saaren moottorivene. Meno- ja paluulippuja myytiin yhteensä 506 299.

Menot ja tulot

Menoja oli 31 780 629 mk, josta 2 899 320 mk tuli lautakunnan ja toimiston, 19 498 489 mk kansanpuistojen, 6 868 456 mk urheilulaitosten, 431 206 mk urheilunohjauksen, 1 381 430 mk urheiluavustusten sekä 701 728 mk retkeilyn jne. osalle.

Tuloja kertyi kaikkiaan 11 389 846 mk, josta kansanpuistoista 4 710 119 mk, urheilulaitoksista 6 255 923 mk sekä retkeilystä jne. 423 804 mk.

23. Kansanhuolto

Kansanhuoltolautakunnan ja kansanhuoltotoimiston toimintakertomus v:ltä 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Kansanhuoltolautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Kansanhuoltolautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna puheenjohtajana toimitusjohtaja F. J. Laakso, varapuheenjohtajana kauppaneuvos V. Mattinen sekä jäsenenä kaupungineläinlääkäri O. W. Ehrström, kipsityöntekijä Y. Forsström, talousneuvos J. Heitto, valistussihteeri A. Laurikainen, toimitusjohtaja A. W. Liukkonen, varatuomari A. O. Stenvall, joka valittiin edesmenneen isännöitsijä B. Ärtin tilalle, ylihjaaja S. A. Winter, työläistarkastaja J. E. Vuohio ja ekonomi J. V. Vuortama. Kaupunginhallituksen edustajana oli apulaiskaupunginjohtaja E. v. Frenckell.

Keskusjaosto. Kansanhuoltolautakunnan valitsemaan keskusjaostoon kuuluivat puheenjohtajana lautakunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtajana lautakunnan varapuheenjohtaja sekä jäsenenä johtaja Liukkonen, varatuomari Stenvall, ylihjaaja Winter ja työläistarkastaja Vuohio. Varajäseninä olivat kaupungineläinlääkäri Ehrström, valistussihteeri Laurikainen ja johtaja Vuortama.

Kokoukset ym. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 20 kertaa, pöytäkirjojen pykälämäärä oli 271. Keskusjaosto kokoontui 15 kertaa, pöytäkirjojen pykälämäärä oli 141.

Lautakunnan ja keskusjaoston sihteerinä toimi hovioikeudenauskultantti E. U. Louhio.

Päätökset. Kansanhuoltolautakunnan tekemät lopulliset päätökset koskivat: vaaturinliikkeen hinnoitteluryhmän määräämistä; syyte ilmoituksia, virkanimityksiä ja viranhoitoja; virkaeroja ja erottamisia; virantoimituksesta pidättämissä; pesutupamaksun vahvistamista; keskusjaoston asettamista; polttopuiden katkomis- ja pilkkomispalkkioiden määräämistä; saunamaksujen vahvistamista; viljelmien luokittelua; polttopuiden kotiinajomaksun vahvistamista; kiinteistökortiston hankkimista; kirjallisten varoitusten antamista; pasteroidun maidon hintaa; kioskeissa myytävien makeisten hintaa; kesälomia; lautakunnan vuosikertomuksen hyväksymistä; hallintopakon soveltamista; kansanhuoltotoimiston laskentaosaston yhdistämistä tukku- ja vähittäiskauppaosastoon; tekstiilien jakelua työpaikkoihin; sekä pakkolämmityksestä tehtyjä valituksia.

Keskusjaosto päätti vaatturi-, kampaamo- ja ravitsemisliikkeen hinnoitteluryhmien määräämisestä; majoitus-, sauna- ja kioskimaksujen määräämisestä; kirjallisten varoitusten antamisesta; syyte ilmoitusten tekemisestä; virkaerojen myöntämisestä; virkanimityksistä; virasta erottamisesta ja irtisanomisesta; virantoimituksesta pidättämisestä; loma-asioista; palkanlisien myöntämisestä ja kansliahuoneiston vuokraamisesta ulkopuoliselle.

Esityksiä tehtiin kansanhuoltoministeriölle suojapukujen jakelusta, työpukutilanteen parantamisesta ja tekstiilituonnin lisäämisestä sekä ns. metritavaran lisäystä kauppaan saamisesta; hinta- ja palkkaneuvostolle talonmiehille ostokorttien jakelusta suoritettavasta korvauksesta; kaupunginhallitukselle

uuden jäsenen valitsemisesta edesmenneen isännöitsijä B. Ärtin tilalle, polttoainetarkkailijoiden palkkojen korottamisesta, hinnanalennuskorttikanslian perustamisesta, lisäämäärärahan myöntämisestä, yleisten ostokorttien jakeluun osallistuneiden tuntipalkoista, kansanhuoltotoimiston virka-ajasta, eräiden palkkioiden suorittamisesta, eräiden kansliahuoneiden vuokraamisesta ulkopuolisille, talousarvioehdotuksen hyväksymisestä, Haagan, Munkkiniemen ja Oulunkylän kansliain lopettamisesta, kansanhuoltotoimistosta eroavien viranhaltijain sijoittamisesta muihin kaupungin virkoihin ja maitokauppojen sunnuntaisin aukipitämisestä; sekä p a l k k a l a u t a k u n n a l l e palkkakuoppien tasoittamisesta ja eräiden palkkojen korottamisesta.

Lausunnot. Lautakunta antoi seuraavat lausunnot: v a l t i o n e u v o s t o n o i k e u s k a n s l e r i l l e erään pakkolämmitystä koskevan valituksen johdosta; k a n s a n h u o l t o m i n i s t e r i ö l l e vaatturi- ja ravitsemisliikkeen hinnoitteluryhmän määräämisestä; sekä k a u p u n g i n h a l l i t u k s e l l e apulaiskansanhuollonjohtaja P. Riikosen eroanomuksesta, apulaiskansanhuollonjohtajan viran täyttämistä, syväjähdyttämön rakentamisesta ja kansanhuollonjohtaja E. Uskin eroanomuksesta.

Keskusjaosto antoi lausuntonsa k a n s a n h u o l t o m i n i s t e r i ö l l e vaatturi- ja ravitsemisliikkeen hinnoitteluryhmän määräämisestä.

Kansanhuoltotoimisto

Henkilökunta. V:n 1948 talousarvioon oli varattu määrärahoja 271 viranhaltijan palkkaamiseksi, vastaavan viranhaltijain lukumäärän ollessa v. 1947 342, joten vähennys oli 71 eli 20.7 %. Tammikuun 1 p:nä 1948 oli kansanhuoltotoimiston palveluksessa 255 viranhaltijaa ja joulukuun 31 p:nä 1948 enää vain 197, joten henkilövahvuus kertomusvuoden aikana oli vähentynyt 58 eli lähes 23 %. Henkilökunnan väheneminen johtui ensi sijassa sen oma-aloitteisista eronpyynnöistä, mutta myös tarpeettomiksi käyneiden viranhaltijain (polttoainetarkkailijain) irtisanomisesta. Työtapojen yksinkertaistamisen ja työtehon parantamisen johdosta samoin kuin vähäisten säännöstelylievennyksien takia osa avoimeksi tulleita virkoja voitiin jättää täyttämättä.

Kertomusvuonna oli työpäivien lukumäärä kansanhuoltotoimistossa 70 768 ja sairaustapausten ja äitiyslomien johdosta menetettyjä työpäiviä oli 2 824 eli 4 % työpäivien kokonaismäärästä.

Henkilökunnan vaihtuminen oli kertomusvuonna varsin vilkasta, johtuen ensi kädessä viranhaltijain pyrkimyksestä päästä vakinaisiin toimiin ja paremmille palkoille.

Niinpä myönnettiin pyynnöstä virkaero seuraaville kansanhuoltotoimiston ja sen eri osastojen ja ostokorttikanslioiden johtohenkilöille: ostokorttiosaston apulaisosastonjohtajalle H. Heilbutille ja E. Rosvallille helmikuun 16 p:stä lukien, vaatetusosaston apulaisosastonjohtajalle E. Stählelle maaliskuun 15 p:stä, apulaiskansanhuollonjohtajalle P. Riikoselle huhtikuun 1 p:stä, ostokorttiosaston apulaisosastonjohtajalle B. Tirkkoselle huhtikuun 30 p:stä, tukku- ja vähittäiskauppaosaston osastonjohtajalle A. Salomaalle heinäkuun 3 p:stä, Munkkiniemen ostokorttikanslian johtajalle S. Forsbergille ja Oulunkylän ostokorttikanslian johtajalle M. Lönnqvistille heinäkuun 31 p:stä, ostokorttiosaston apulaisosastonjohtajalle E. Niiniselle elokuun 15 p:stä, saman osaston apulaisosastonjohtajalle B. Taulamolle ja kamreeri L. Johanssonille lokakuun 31 p:stä sekä apulaiskansanhuollonjohtajalle A. Varanteelle joulukuun 26 p:stä lukien.

Avoimiksi tulleisiin virkoihin valittiin kertomusvuoden aikana uudet viranhaltijat seuraavasti: ostokorttiosaston apulaisosastonjohtajiksi valtiotieteen kandidaatti B. Tirkkonen ja tarkkailija M. Huopalainen helmikuun 16 p:stä lukien, hinnanalennuskorttikanslian johtajaksi apulaisosastonjohtaja O. Merimaa helmikuun 1 p:stä, vaatetusosaston johtajaksi toimistoapulainen N. Ahovuori huhtikuun 1 p:stä, kansliaosaston apulaissihteeriksi filosofian kandidaatti O. Wikström huhtikuun 9 p:stä, ostokorttiosaston apulaisosastonjohtajiksi herrat B. Taulamo ja E. Niinen huhtikuun 26 p:stä, Munkkiniemen ostokorttikanslian vt. johtajaksi toimistoapulainen P. Latvanen ja Oulunkylän ostokorttikanslian vt. johtajaksi toimistoapulainen E. Laine elokuun 1 p:stä, tukku- ja vähittäiskauppaosaston johtajaksi kanslianjohtaja O. Merimaa ja saman osaston apulaisosastonjohtajaksi tarkkailija G. Melén syyskuun 1 p:stä, ostokorttiosaston apulaisosastonjohtajaksi vaatetusosaston apulaisosastonjohtaja Hj. Lundgren lokakuun 16 p:stä, Haagan

kanslian vt. johtajaksi toimistoapulainen M. Bergström marraskuun 1 p:stä, kamreeriksi ekonomi P. Vartiainen joulukuun 15 p:stä ja vaatetusosaston apulaisosastonjohtajaksi toimistoapulainen E. Kaukonen joulukuun 1 p:stä lukien.

Entisen laskentaosaston virasta pidätetty osastonjohtaja O. Thusberg erotettiin virastaan elokuun 31 p:stä lukien Helsingin kaupungin virkasäännön 12 §:n 2 momentin nojalla.

Kirjeenvaihto. Kansanhuoltotoimiston kirjaamoon saapui kertomusvuoden aikana 51 793 kirjelmää ja sieltä lähetettiin 124 799 kirjelmää.

Huoneistot. Kansanhuoltotoimiston pääosa, kansanhuollonjohtajat, kanslia-, tarkkailu-, laskenta-, laitos- ja ravintola-, maatalous-, tukku- ja vähittäiskauppa- ja polttoaineosastot sekä polttoainepäällikön osasto toimivat Mikonkadun 9:ssä. Ostokortti- ja vaatetusosastot sijaitsivat ritarihuoneella, minkä lisäksi toimistolla oli sivukansliat Malmillä, Päätien 6:ssa, Oulunkylässä, Juhannusmäen 11:ssä, Haagassa, Asematien 38:ssa ja Munkkiniemessä, Laajalahdentien 12:ssa. Sensijaan lakkautettiin Kulosaaren, Lautta- saaren ja Sörnäisten kansliat kertomusvuoden alussa. Yleisten ostokorttien jakelut, joita kertomusvuonna toimeen pantiin kahdesti, suoritettiin Erottajan kalliosuojassa, missä myöskin hinnanalennuskorttikanslia sijaitsi.

Laskentaosasto yhdistettiin lokakuun 1 p:nä tukku- ja vähittäiskauppaosastoon.

Osastojen ja kanslioiden toiminta. *Tarkkailuosasto.* Kertomusvuonna oli tarkkailu- osaston palveluksessa osastonjohtaja, 2 apulaisosastonjohtajaa, joista toinen kuitenkin erosi helmikuun 15 p:nä, konekirjoittaja ja vuoden lopussa 20 tarkkailijaa, joista 6 vaatetusalan erikoistarkkailijaa ja 2 ravintolatarkkailijaa. Lisäksi oli erikoistarkkailijoita huonekalualaa, parturi- ja kampaamoliikkeitä, maitotaloustuotteiden ja kotivoiin keskus- liikkeitä sekä juuston tukkuliikkeitä, siirtomaatavara-, maito- ja leipämyymälöitä, mat- kustajakoti- ja hotelliliikkeitä sekä sauna- ja pesuliikkeitä varten. Tarkkailijat suorittivat Suur-Helsingin alueella säännöstelyalaisten tarvikkeiden tarkkailua sekä yleistä säännöstelymääräysten noudattamisen valvontaa.

Tehokkaan tarkkailun aikaansaamista häittäsi osaltaan henkilökunnan vähälukuisuus. Samoin sitä vaikeutti tarkkailutehtävissä jo tottuneiden tarkkailijoiden siirtyminen muille toimialoille ja uusien aikaa vievä perehdyttäminen tehtäviinsä. Niinpä otettiin kertomusvuoden aikana 7 uutta tarkkailijaa 7 eronneen tilalle.

Osasto oli läheisessä ja kiinteässä yhteistoiminnassa poliisilaitoksen rikospoliisiosaston säännöstelyryhmän ja kansanhuoltoministeriön tarkkailuosaston kanssa. Toimiston tarkkailijat toimivat myös asiantuntijoina rikospoliisiosastoon takavarikoitujen tarvik- keiden hintoja arvioitaessa.

Kertomusvuoden aikana käsiteltiin osastolla yhteensä 1 088 säännöstelyilmoitusta, joista 343 tapauksessa tehtiin ilmoitukset rikospoliisille syytetoimenpiteitä varten. Kir- jallisia varoituksia annettiin 36 tapauksessa sellaisille säännöstelymääräysten rikkojille, joiden suhteen ei katsottu sillä kertaa olevan syytä ryhtyä enempiin toimenpiteisiin. Edelleen mainittakoon, että kertomusvuonna osastolle saapuneiden kirjelmien lukumäärä oli 1 903, kun taas lähetettyjen kirjelmien lukumäärä oli 1 361.

Syytetoimenpiteitä aiheuttaneet ilmoitukset koskivat suurimmaksi osaksi vahvistet- tujen tahi kohtuullisten hintojen ja maksujen ylittämistä sekä myös huomattavalta osalta tarvikkeiden myyntiä niille säädettyä hinnanhakemusta hakematta. Elinkeinonharjoit- tajien luona sekä eri alojen liikkeissä ja myymälöissä toimeenpannuissa tarkastuksissa kiinnitettiin huomiota erikoisesti hintoihin ja maksuihin. Erittäinkin tarkkailtiin, että ulkomailta hankittujen tekstiilien markkinoinnin vähittäisliikkeille ja kuluttajille tapah- tui vahvistettuihin hintoihin. Myöskin liikkeiden varastoissa olleiden säännöstelyjen tarvikkeiden hankintaa tarkkailtiin suoritettujen tarkastusten yhteydessä.

Sanomalehti-ilmoistusten nojalla myytäväksi tarjottujen tarvikkeiden hintoja, jotka useissa tapauksissa olivat kohtuuttoman korkeat, tarkkailtiin jatkuvasti ja tuloksena olikin useiden ylinhinnoilla ostettavaksi tarjottujen tarvikkeiden takavarikoiminen sekä ylihintoja vaatineen henkilön ilmoittaminen syytteeseen pantavaksi.

Tarkkailutoiminnalle antoi runsaasti työtä liikkeiden myymälöissä ja varastoissa tapahtuneiksi ilmoitetut lukuisat murrot ja varkaudet, joiden johdosta oli suoritettava anastettujen tarvikkeiden luettelointeja. Tämä työ satoi suuressa määrässä tarkkailu- osaston tarkkailuvoimia vähentäen osaltaan mahdollisuutta suorittaa varsinaista sään- nöstelymääräysten noudattamisen valvontaa.

Toimiston tarkkailijat suorittivat myös ajoittain epäselvissä tapauksissa toimiston eri osastoilla elinkeinonharjoittajien jättämien tilitysten ja muiden selvitysten tarkastuksia sekä näin saatuja tuloksia vertaamalla liikkeessä suoritettujen tarkastusten osoittamiin tuloksiin useissa tapauksissa selvittivät säännöstelymääräysten rikkomistapauksia.

Laitos- ja ravintolaosasto antoi ravintoloille, sairaaloille ym. laitoksille ostolupia seuraavasti:

Brasilialaista naudanlihaa, mk	1 291 520	Saippua, kg	79 884
Egyptiläistä sipulia, kg	3 735	Sokeria, kg	212 378
Hunajaa, kg	36	Suklaajauhetta ja teetä, kg	374
Juustoa, kg	8 679	Tanskalaisia kananmunia, kpl	84 772
Kahvia, kg	21 875	» omenia, kg	5 821
Karamelleja, annoksia	4 449	Tanskalaista sianlihaa, kg	12 813
Maitoa, l	7 811 868	Tupakkaa, pisteitä	131 951
Perunajauhoja, kg	20 605	Viljaa, kg	3 262 637
Rusinoita, kg	3 351	Voita ja margariinia, kg	120 620

Maatalousosasto antoi kertomusvuonna 7 655 ostolupaa, jotka oikeuttivat ostamaan seuraavat määrät eri tarvikkeita:

	Tarvik- keiden määrä	Osto- lupien luku		Tarvik- keiden määrä	Osto- lupien luku
Heinää, kg	253 683	668	Siemenvehnää, kg	6 566	114
Kananrehua, kg	1 107	47	Siemenkauraa, kg	4 798	50
Kaurajauhoa, kg	53 900	271	Puna-apilan siementä, kg	1	1
Rehukauraa, kg	26 900	99	Typpilannoitetta, kg	21 885	51
Lesettä, kg	16 585	66	Y-lannosta, kg	170 021	5 471
Maissia, kg	3 140	41	Maitopystöjä, kpl	14	13
Pilaantuneita viljatuot- teita eläimille, kg	1 862	10	Separaattoreita, kpl	2	2
Väkirehua, kg	17 372	97	Kenkiä, paria	492	492
Tanskalaisia omenoita, kg	104	27	Kumijalkineita, paria	80	80
Siemenhernettä, kg	3 162	9	Pohjanahkaa, kg	40. ^s	5
Siemenohraa, kg	5 585	5	Päällisnahkaa, nj	479. ^s	40
Siemenruista, kg	150	1			
			Yhteensä ostolupia	—	7 655

Ostokortteja jaettiin 24 538, erikoiskortteja 2 089 ja TA-kortteja 1 531, yhteensä 28 158.

Kotieläimiä oli helmikuun 29 p:nä seuraavat määrät:

Hevosia:				
Alle 1-vuotiaita	18	Vuohia	85	
1—2- »	22	Sikoja:		
3- »	23	Yli 6 kuukauden karjuja	18	
Yli 3- »	814	» 6 » emakoita	193	
Nautakarjaa:		» 6 » lihotussikoja	263	
Lehmiä	873	2—6 kuukauden sikoja	501	
Yli 2-vuotiaita sonneja	16	Alle 2 kuukauden porsaita	353	
1—2-vuotiaita sonneja ja yli 1-vuo- tiaita hiehoja	133	Siipikarjaa:		
Vasikoita	124	Yli 6 kuukauden kanoja ja kuk- koja	5 451	
Lampaita:		Muuta siipikarjaa	50	
Alle 1-vuotiaita	215	Mehiläisyhteiskuntia	47	
Yli 1-vuotiaita	306			

Vaatetusosasto. Kertomusvuoden aikana annettiin alla mainituille anojille seuraavat määrät tekstiili- ja nahkatarvikkeiden ostolupia:

Kuluttajat ilman tilitysvelvollisuutta:

	Tavalliset ostoluvat,		Lisäpistekortit,	
	kpl	pisteitä	kpl	pisteitä
Tulipalossa yms. tekstiilitarv. menettäneet	985	39 010	1 869	77 203
Reserviläiset	—	—	18	980
Invalidit	—	—	1 092	43 660
Pikkulapset	26 440	892 308	7 036	422 160
Kodin perustajat	28 953	1 137 167	—	—
Lumpun luovuttajat	—	—	16 049	423 627
Kansanhuoltoministeriön määräyksestä	4 660	1 537 087	—	—
Yhteensä	61 038	3 605 572	26 064	967 630

Ostolupia ja lisäpistekortteja annettiin yhteensä 87 101 kpl vastaten pistearvoltaan 4 573 202 pistettä.

Lisäksi annettiin ostolupia 14 246 kpl ja irroitettiin kortteista niitä vastaavat pisteet yhteensä 390 621, joten kuluttajille annettiin ostolupia yhteensä 101 347 vastaten 4 963 823 pistettä.

Elinkeinonharjoittajat ym. tilitysvelvolliset:

	Ompelulangan ostoluvat,		Muut ostoluvat,	
	kpl	pisteitä	kpl	pisteitä
Kulkukauppiaat	—	—	218	26 441
Ompelimit	346	651	98	9 466
Yksityiset ompelimit	965	10 025	12	594
Vaatturit	423	10 242	731	64 997
Jalkinekorjaamot	1 473	25 902	3 279	431 130
Laitokset, järjestöt ja liikkeet	—	—	5 241	2 802 659
Muut	95	3 233	15	1 210
Yhteensä	3 302	50 053	9 594	3 336 497

Ostolupia annettiin yhteensä, 12 896 joka määrä vastaa 3 394 550 pistettä.

Vaatetusosasto sai 73 550 jalkinevakuutusostolupaa, joista 72 657 jaettiin anojille ja 893 siirrettiin v:een 1949.

Yhteenvedo v:n 1948 aikana jaetuista ostoluvista:

Tekstiili- ja nahkatarvikkeiden ostoluvat:

	Kpl	Pisteitä
Kuluttajille ilman tilitysvelvollisuutta jaetut	101 347	4 963 823
Elinkeinonharjoittajille tilitysvelvollisuuksin jaetut	12 896	3 394 550
Jalkinevakuutusostoluvat	72 657	668 440
Yhteensä	186 900	9 026 813

Vuoden aikana jaettiin 14 732 suoja-pukua, 362 paria kumiteriä ja 1 865 paria naisten kumisaappaita.

Yhteenvedo liikkeiden tilityksistä. Toimistolle tilittävät liikkeet tilittivät kertomusvuoden aikana 48 115 483 pistettä sekä 163 182 ostolupaa, pistearvoltaan 13 910 959 pistettä, kaikkiaan 62 026 442 pistettä. Jalkineostolupia tilitettiin vakuutusostolupia J. 351 110 647 kpl ja ostokuponkeja E. 269 17 889 kpl, kaikkiaan 128 536 kpl. Liikkeiden varastot käsitivät tammikuun 1 p:nä 1948 30 381 746 pistettä ja joulukuun 1 p:nä 1948 37 167 420 pistettä, joten kulutus kertomusvuoden aikana vastasi 6 785 674 pistettä.

Kansanhuoltoministeriön myöntämiä T-oikeuksia annettiin 60 ja V-oikeuksia 120.

Kirjelmä saapui postitse 7 346 ja lähetettiin 925. Suoraan, ilman postin välitystä, jätettiin osastolle 4 742 kirjelmää.

Ostokorttiosaston toimintaa valaisevat seuraavat osaston käsittelemiä asioita koskevat luvut:

Esitetty raskaudentodistuksia	11 124	Annettu S-kortteja ulkomaalaisille	84 026
» imettämistodistuksia ...	9 805	» ostokortteja muissa tapauksissa	158 548
» äidinmaidon luovuttamistodistuksia	537	Vaihdettu ostokortteja työn perusteella	85 458
Annettu lisäsokeria lapsille	2 753	S:n muun syyn takia	90 832
Hyväksytty lääkärintodistuksia .	48 898	Y-ostokortti ilmoitettu kadonneeksi	6 260
Hylätty lääkärintodistuksia	448	Muu ostokortti ilmoitettu kadonneeksi	7 840
Annettu normaaliostokortteja	720 407	Annettu ostolupia	33 893
» ostokortteja verenluovuttajille	3 102		
S:n vastasyntyneille	147 736		
S:n ulkomaalaisille	52 414		

Kirjeitä saapui 3 279 ja kirjeitä lähetettiin 6 238. Säännöstelymääräysten rikkomisesta asetettiin syytteeseen 320 henkilöä, noin 30 000 vieraskuntalaiselle leimattiin heidän ostokorttinsa, 40 819 ostokorttia palautui kuolemantapauksen, sotapalvelukseen joutumisen, ulkomaille matkustamisen ym. johdosta ja puhelintiedusteluja oli noin 60 000.

Kulutus- ja polttoaineosasto jakoi kertomusvuonna seuraavat tarvikemäärät:

Polttopuita pienkuluttajille, m ³	141 293
» keskuslämmitystaloille sekä liike- ja työhuoneita varten, m ³ ...	68 444
Koksia, tonnia	53 365
Kuonakoksia ja koksimurskaa, tonnia	108. s
Kivihültä, tonnia	3 738
Kivihilimurskaa, tonnia	400. s
Antrasiittia, tonnia	96. 4
Bensiiniä autoille ja moottoripyörille, l	23 991 070
» vesitiekuljetuksiin, l	440
» maatalouden tarpeisiin, l	5 720
Petroolia pienteollisuuden tarpeisiin, valaistukseen ja talouskäyttöön, l	98 276
» vesitiekuljetuksiin, l	380
» maatalouden tarpeisiin, l	37 810
Kaasuöljyä vesitiekuljetuksiin, l	200
» maatalouden tarpeisiin, l	400
Autorenkaita, henkilöauton, kpl	5 967
» kuorma-auton, kpl	3 992
Hevosajoneuvorenkaita, kpl	8
Polkupyörärenkaita, ulko-, kpl	23 449
» sisä-, kpl	22 907
Polkupyöriä, renkaineen, kpl	1 861
Nauvoja, lanka-, kg	33 231
» jalkinekorjaus-, kg	3 150
Saippuaa autonkuljettajille, kg	4 560

Tukku- ja vähittäiskauppaosaston toimintaa valaisevat seuraavat tiedot:

Kertomusvuoden aikana osasto myönsi saippuaostolupia, jotka edustivat seuraavat määrät: teollisuuslaitoksille 76 493 kg, elintarvikemyymälöille 2 871 kg, pesuloille 19 766 kg, saunoille 14 406 kg, kampaamoille ja parturiliikkeille 3 970 kg sekä lisäksi 15 850 l nestesaippuaa, jalkinekorjaamoille 1 031 kg, invalideille 729 kg sekä eri tarkoituksiin 530 kg tavallista ja 123 kpl hienoa saippuaa. Lisäksi myönnettiin ostolupia, joilla tukku- ja vähittäisliikkeet, leipomot, einesskeittöt ja lasihiomot saivat 6 662 464 kg vehnätuotteita, 14 384 932 muita viljatuotteita, 15 024 288 kg sokeria, 73 265 kg siirappia, 60 990 kg kahvia, 106 693 annosta suklaajauhetta, 178 509 kg voita, 84 047 kg margariinia, 133 kg rusinoita, 113 kg omenoita, 716 kg sakariinia, 266 kg karamelleja, 1 834 kg perunajauhoa,

883 l säilykemaithoa, 184 765 pistettä tupakkaa, 215 372 kg pesusaippuaa, 34 871 kg partasaippuaa ja 169 689 kpl hienosaippuaa.

Huomioitava on, että vuoden lopussa olivat varsinaisesti ostoluvilla ainoastaan leipomoiden ja eineskeittiöiden viljat sekä tukkuliikkeiden ja lasihiomojen sokerit. Muut tarvikkeet liikkeet saivat lähetyksilmoitusten nojalla. Näille muille tarvikkeille annettiin ostolupia vain perusvarastojen korottamiseksi ja erinäisissä tapauksissa kuponkeja vastaan.

Ostolupia kirjoitettiin osastolla kertomusvuoden aikana yhteensä 59 081.

Maidon tuonti ja kulutus oli seuraava:

Kuukausi	Helsingin kaupunkiin saapunut, l			Siitä jaettu maitoa kulu- tukseen, l
	Karjanhaltijoilta	Meijereiltä	Yhteensä	
Tammikuu	6 518 371	1 592 003	8 110 374	6 219 251
Helmikuu	5 838 148	1 842 688	7 680 836	6 267 684
Maaliskuu	6 107 276	2 149 246	8 256 522	6 105 137
Huhtikuu	6 581 160	2 067 097	8 648 257	6 161 173
Toukokuu	7 219 867	1 809 077	9 028 944	5 510 992
Kesäkuu	7 843 406	1 806 615	9 650 021	5 087 213
Heinäkuu	7 443 109	1 756 768	9 199 877	5 222 391
Elokuu	7 838 026	1 946 865	9 784 891	4 571 328
Syyskuu	8 098 432	2 258 527	10 356 959	4 493 561
Lokakuu	7 928 160	2 342 159	10 270 319	4 771 415
Marraskuu	8 177 707	2 499 829	10 677 536	4 461 955
Joulukuu	8 571 326	2 508 064	11 079 390	4 665 406
Yhteensä	88 164 988	24 578 938	112 743 926	63 537 506

Voin valmisteluun käytettiin 23 402 779 l ja juuston valmisteluun 41 208 l.

Ylimääräisinä annoksina jaettiin Helsingissä tanskalaisia omenia, tanskalaista silakkaa, rusinoita, makeisia, juustoa, tanskalaisia kananmunia, suklaajauhetta ja teetä, perunajauhoa, pullokermaa, egyptiläistä sipulia ja brasilialaista naudanlihaa.

Osaston toimesta laskettiin vuoden aikana seuraavat määrät kuponkeja ja ostolupia:

	Kuponkeja	Ostolupia		Kuponkeja	Ostolupia
Brasilialainen naudanliha	522 232	434	Siirappi	—	1 478
Kahvi	1 959 907	17 277	Sipuli	413 816	193
Karamellit	1 236 286	2 184	Sokeri	33 418 878	13 817
Maito	12 537 496	38 387	Suklaa ja tee	1 132 001	6 899
Perunajauho	940 522	309	Tanskalaiset omenat	843 155	59
Pullokerma	1 133 651	481	» munat	541 352	81
Rasva	15 315 034	13 238	Tanskalainen sianliha	813 639	50
Rusinat	451 392	632	Tupakka	31 481 442	2 500
Sakariini	2 019 669	3 756	Vilja	1 485 742	616
Saippua	2 427 115	92 667	Yhteensä	108 673 329	195 805

Hinnanalennuskorttikanslia oli toiminnassa kertomusvuoden alusta syyskuun 30 p:ään saakka, minä aikana käsiteltiin 37 768 anomusta, joista hyväksyttiin 31 789 ja hylättiin 5 979. Hinnanalennuskortin saivat:

Perhelisän saaneita	1 536	Sairaita	4 123
Raskaana olevia ja imettäviä	4 917	Muonamiehiä	242
Invalideja	1 411	Osittain omavaraisia	265
Vanhuksia	18 975	Yhteensä	31 469

Vaihtoja koskevia anomuksia hyväksyttiin lisäksi 320.

Hinnanalennuskortteja ja hinnanalennukseen oikeuttavia maitokortteja jaettiin yhteensä 1 260 291.

Korttien perusteella saatava hinnanalennus nousi 347 258 270 mk:aan todellisen alennuksen ollessa 268 958 270 mk.

Sivukansliat. Sivukanslioiden korttiosastojen toimintaa valaisevat seuraavat tiedot:

	Haaga	Malmi	Munkkiniemi	Oulunkylä	Yhteensä
Esitetty raskaudentodistuksia ...	170	15 018	830	950	17 740
» imettämistodistuksia ...	262	510			
» äidinmaidon luovuttamistodistuksia	17	55	20	20	112
Jaettu tavallisia ostokortteja ...	297 585	863 809	375 823	519 795	2 057 012
Annettu lisäsokeria lapsille	—	727	—	—	727
» ostokortteja lääkärintodistuksen perusteella	596	18 375	900	300	20 171
S:n verenluovuttajille	45	—	82	70	197
S:n vastasyntyneille	167	..	280	230	..
S:n suurperheisille	—	70	—	—	70
S:n metsätyöntekijöille	—	360	—	—	360
Vaihdettu ostokortteja työn perusteella	n. 250	8 997	200	n. 500	} 10 187
S:n muun syyn perusteella	60		80	100	
Annettu ostolupia	3 726	..	5 105	4 020	..
Leimattu vieraskuntalaisten ostokortteja	260	..	1 200	400	..
Saapuneita kirjeitä	1 182	100	..
Lähetettyjä kirjeitä	80
Puhelintiedusteluja	n. 5 000	..	n. 4 000	n. 4 000	..

Malmin kanslian jalkineosasto antoi jalkineostolupia 2 124 kpl, kumijalkineostolupia 79 ja rukkasien ostolupia 270, vastaanotti jalkineanomuksia 2 061 ja polkupyörianomuksia 811, sekä jakoi petroolia 943 l ja apulantaa 24 466 kg. Saman kanslian tekstiiliosasto antoi ostolupia vähittäisliikkeille 1 952 kpl, leipomoille 249, ravitsemisliikkeille 691 ja eri laitoksille 907 kpl. Häiden, hautajaisten ja syntymäpäivien viettoa varten annettiin ostolupia 756, tekstiiliostolupia annettiin 4 212 ja saippuan ostolupia 701. P.8 jaettiin 686 kpl ja tilityksiä vastaanotettiin 2 855.

Yleiset ostokorttien jakelut. Kertomusvuonna toimeenpantiin kaksi yleistä ostokorttien jakelua, joissa ja muussa jakelussa jaettiin seuraavat määrät ostokortteja:

	Kpl		Kpl
Leipäkortteja	753 771	Yleisostokortteja	740 222
Rasvakortteja	720 460	Vaatetuskortteja	742 523
Maitokortteja	705 327		
			Yhteensä 3 662 303

Väärinkäytökset. Kertomusvuoden aikana osoittautui jälleen toimiston henkilökunnan joukossa olevan henkilöitä, jotka olivat väärinkäyttäneet virka-asemaansa. Niinpä ostokorttiosaston toimistoapulaiset S. Heino ja H. Mannerheimo sekä tarkkailija V. Laurila olivat hankkineet itselleen luvottomasti ostokorttien kuponkeja ja kuljetusosaston toimistoapulainen B. Kaspersson kirjoittanut naulaostolupia olemattomille hakijoille. Sanotut viranhaltijat pidätettiin virantoimituksesta heti väärinkäytösten tultua ilmi ja tehtiin heistä ilmoitukset rikospoliisille.

Vielä mainittakoon, että toukokuussa suorittivat toimiston henkilökuntaan kuulumattomat murron Mikonkadun kanslian korttivarastoon rikkomalla betonisen väliseinän ja anastivat suurehkon määrän erilaisia ostokortteja.

Kulutustarviketilanne vuonna 1948

Ravitsemistilanne parantui edelleen kertomusvuonna ja sitä voitiin pitää tyydyttävänä. Niinpä eräitä ravitsemisaineita vapautettiin säännöstelystä kuten sakkariini huhtikuun 1 p:nä, verokahvi kesäkuun 23 p:nä, perunajauho elokuun 1 p:nä, homejuusto elokuun 16 p:nä, Carioca savukkeet syyskuun 1 p:nä, tee ja suklaajauhe, siirappi ja kotimainen sokeri lokakuun 1 p:nä sekä makeiset marraskuun 1 p:nä.

Maidonjakeluhäiriöt, jotka aikaisempina vuosina usein huononsivat ravitsemistilannetta, lakkasivat kertomusvuonna, minkä lisäksi maitoannosta voitiin lisätä.

Lihaa ja lihajalosteita oli riittävästi saatavana ja niiden hinnat alenivat melkoisesti.

Kertomusvuonna toimeenpannut lukuisat elintarvikkeiden ylimääräiset jakelut paransivat niinkään elintarviketilannetta.

Yleismainintana voidaan sanoa ravitsemistilanteen Helsingin kaupungissa olleen v. 1948 tyydyttävän.

Nahka- ja tekstiilitarviketilanne oli niinkään kertomusvuoden aikana parantunut, mistä johtuen säännöstelyä voitiin lieventää kuten alempana esitetään.

Helmikuussa vapautui säännöstelystä hirven, poron, sian, vuohen ja kotimaisen lampan nahat ja ns. kumiterät ostoluvan alaisuudesta, kesäkuun 10 p:nä lopetettiin lisäpisteiden luovuttaminen lumpun luovuttajille, heinäkuun 21 p:nä vapautettiin suoja-puvut ostolupa- ja pistesäännöstelystä sekä villasekoitteiset kankaan erikoiskuponkien alaisuudesta, syyskuun 6 p:nä sillaompelulanka säännöstelystä ja lokakuun 1 p:nä villasekoitteiset kankaat ja niistä valmistetut tuotteet pistesäännöstelystä, samoin kotiteollisuussilkistä valmistetut kotiteollisuustuotteet, joulukuussa pistesäännöstelystä Neuvostoliitosta tuodut pellavaiset lakana- ja pyyheliinakankaat sekä osa ulkomailta tuotetuista suojapuvuista.

Yleismainintana voidaan sanoa, että tekstiili- ja nahkatilanne kertomusvuoden aikana oli edelleen kireä. Tällöin on kysymys lähinnä korkeampilaatuisista pukukankaista ja suojapuvuista. Toiselta puolen on kuitenkin huomattava, että huonompilaatuisten tekstiilituotteiden menekki voimakkaasti vähentyi ja niitä alkoi kerääntyä varastoon.

Helsingiläisten liikkeiden tekstiilivarastot olivat tammikuun 1 p:nä 30 381 746 pistettä ja vuoden lopussa 37 167 420 pistettä, joten säännöstelynalainen varasto oli kasvanut 6 785 674 pistettä.

Kertomusvuoden aikana kiinnitettiin julkisuudessa huomiota tekstiilitarvikkeiden ns. työpaikkajakeluun. Kansanhuoltoministeriö oikeutti kansanhuoltolautakunnat omilla alueillaan harkintansa mukaan soveltamaan lisättyä työpaikkajakelua. Tämä jakelu koski ennestään suojapukuja. Helsingin kaupungin kansanhuoltolautakunta omaksui asiassa kielteisen kannan.

Muitten kulutustarvikkeiden osalta mainittakoon seuraavaa: Jalkinenaulat vapautettiin säännöstelystä syyskuun 1 p:nä, polttopuut hintasäännöstelystä lokakuun 14 p:nä, henkilö- ja pakettiautojen, traktorien, moottoripyörien sekä hevosajoneuvojen ulkorenkaat ja sisärenkaat sekä polkupyörän renkaat joulukuun 15 p:nä.

Lämmitystilanne. Kertomusvuoden alussa oli kulutusta varten varastoituna polttoaineita — eri laadut haloiksi muunnettuna — 780 000 m³. Helsingin polttopuun hankintajärjestön jäsenien halkovarastot kaukokuljetusreittien varsilla olivat samanaikaisesti 775 000 m³. Ilman kaasu- ja sähkölaitoksen kulutusta, joiden hiili- ja koksivarastot eivät sisälly edellä olevaan varastoinventointiin, laskettiin kaupungin vuotuisen polttoainetarpeen olevan halkona 3 milj. m³. Tästä kulutusmäärästä oli kevätkauden, tammikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään, kulutus 1.7 milj. m³, joten täällä ja kaukokuljetusreittien varsilla olevat varastot yhteensä vastasivat kulutusta suurin piirtein. Halkojen valmistus metsissä oli tyrehtynyt miltei kokonaan, koska hankkijat olivat varovaisia odottaen vilkastuvaa polttoainetuontia. Kevätkauden teorettinen polttoainevajaus oli vajaat 100 000 m³.

Köksin jakelu lämmityskaudeksi 1947/48 oli 30 % normaalivuosiikäytöstä, pienkuluttajille 60 %. Polttoainetuonti varmistui loppukevällä. Kuluttajat, jotka olivat valmiit ennakkorahoitukseen ja varastointiin suoraan saapuvista laivoista, saattoivat tilata koksia lämmityskaudeksi 1948/49 jopa 100 % normaalikustannuksestaan. Muille kuluttajille taattiin 40 % vuosikäytöstä, pienkuluttajille 80 %.

Polttoainepäällikön alaisista halkokeskusvarastoista toimitettiin polttopuita jatkuvasti niitä tarvitseville.

Lämmityssäännöstely päättyi ikäänkuin itsestään siten, että polttoainepäällikkö jätti uusimatta lämmitysmääräyksen, joten lämmittäminen lämmityskauden syksyllä alkaessa tuli vapaaksi.

Läminvesijakelu oli kevätkaudella sallittua kahtena perättäisenä päivänä kerran kuukaudessa, syyskaudella kerran viikossa.

Polttoainemenot olivat koko kertomusvuoden ajan vuokralaisten erikseen maksettavia, ja siitä johtuen oli talojen lämmitys yleensä tyydyttävää. Pakkolämmityksessä oli kevätkaudella 4 taloa, syyskaudella 2 taloa.

Halkojen enimmäishinta, joka vuoden alussa oli koivuhalkojen osalta vapaasti rautatievaunussa tai varastossa 810 mk/m korotettiin maaliskuun 1 p:stä alkaen 865 mk:aan. Polttopuiden hintasäännöstelyn tultua kumotuksi korotti Helsingin kaupungin halko-toimisto marraskuun 8 p:nä koivuhalon vastaavan hinnan 1 000 mk:ksi.

Yleismainintana voidaan sanoa lämmitystilanteen huomattavasti ja jossain määrin ennakoarviointien vastaisesti parantuneen kertomusvuoden aikana, joten sitä voidaan pitää lähes tyydyttävänä.

Toiminnan aiheuttamat kustannukset

Kansanhuoltoa varten oli kertomusvuoden talousarviossa varattu määrärahoja yhteensä 44 561 876 mk ja lisätalousarvioon merkittiin 772 000 mk. Vuoden varrella myönnettiin lisämäärärahoja 14 854 970 mk, joten käytettävissä oli kaikkiaan 60 188 846 mk. Siitä käytettiin 59 999 817 mk ja säästönä palautettiin kaupunginkassaan 189 029 mk. Määrärahat ja menot jakautuivat eri tileille seuraavasti:

Talousarvion momenttinimike	Määrärahat talousarvion mukaan, mk	Lisämäärärahat, mk	Yhteensä käytettävissä olevia varoja,		Menot tilien mukaan, mk	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—), mk	
			mk	mk			
Palkkiot	169 000	—	169 000	152 925	+	16 075	
Tilapäistä työvoimaa	31 812 060	13 060 345	44 872 405	45 033 293	—	160 888	
Kesälomasijaiset	340 000	—	340 000	288 353	+	51 647	
Vuokrat	1 926 316	149 418	2 075 734	1 856 835	+	218 899	
Valaistus	122 500	125 000	247 500	177 681	+	69 819	
Siivoaminen	78 000	—	78 000	73 698	+	4 302	
Kaluston hankinta	50 000	—	50 000	29 755	+	20 245	
Painatus ja sidonta	1 572 000	800 000	2 372 000	1 214 279	+1	1 157 721	
Tarverahat	1 364 000	—	1 364 000	2 506 158	—1	1 142 158	
Kuljetus- ja matkakustannukset	100 000	—	100 000	146 633	—	46 633	
Ostokorttien jakelu	7 800 000	720 207	8 520 207	8 520 207	—	—	
Yhteensä	45 333 876	14 854 970	60 188 846	59 999 817	+	189 029	

24. Väestönsuojelu

Väestönsuojelulautakunta antoi toiminnastaan v. 1948 seuraavan selostuksen:

Väestönsuojelulautakuntaan kuuluivat v:n 1948 aikana puheenjohtajana filosofian tohtori B. R. Nybergh, jäseninä kirvesmies T. Saarinen, johtaja J. P. Salmenoja, toimitaja J. A. Savola ja varatuomari L. Pesonen sekä varajäseninä kirvesmies J. P. Savolainen, hovioikeudenauskultantti L. P. Surama ja varatuomari R. V. Rönholm.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa teknillinen johtaja R. Granqvist. Lautakunnan sihteerinä toimi kanslias sihteeri S. Hellevaara.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna vain yhden kerran ja oli pöytäkirjan pykälien lukumäärä 12. Lautakunnan puolesta lähetettiin vuoden aikana 6 kirjettä.

Lautakunta teki kertomusvuoden aikana kaupunginhallitukselle esityksen määrärahansa ylittämisestä lautakunnan arkiston järjestelystä aiheutuvien kustannusten suorittamiseksi¹⁾ sekä antoi kaupunginhallitukselle 3 lausuntoa hälytyssireenien lainaamisesta tai myymisestä²⁾.

Väestönsuojelulautakunnalla ei ollut v:n 1948 aikana muita toimihenkilöitä kuin sihteeri, jonka tehtävänä oli samalla valmistella lautakunnan käsiteltävät asiat ja hoitaa lautakunnan juoksevat asiat sekä suorittaa muut lautakunnan määräämät tehtävät. Vuoden aikana jatkettiin lautakunnan Temppeleaukion kalliosuojaan siirretyn arkiston järjestelyä sihteerin valvonnassa.

Lautakunnan menot nousivat 72 695 mk:aan, josta palkkoja 8 100 mk.

¹⁾ Väestöns. lk. 17 p. jouluk. 9 §. — ²⁾ S:n 17 p. jouluk. 6, 7 ja 11 §.

25. Asutuslautakunta

Asutuslautakunnan kertomus toiminnastaan v. 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Helsingin kaupungin asutuslautakunnan jäseninä olivat kertomusvuonna tähän toimeen v:ksi 1946—48 valitut kaupunginjohtaja O. A. Tuurna, ent. veturinkuljettaja F. B. Gröndahl, toimittaja S. N. Manninen ja toimitsija O. E. Jokinen sekä heidän varamiehinään agronomi U. Kähönen, agronomi U. H. Forss, kivityöntekijä T. Bryggari ja taloudenhoitaja A. B. Rönqvist, joista niin varsinaisista kuin varajäsenistäkin kaksi ensiksi-mainittua edusti keskikokoisen tai sitä suuremman tilan omistajia tai näihin verrattavia henkilöitä ja kaksi viimeksimainittua itseään kokonaan tai pääasiallisesti ruumiillisella työllä elättäviä tai taloudellisesti samanvertaisia henkilöitä.

Asutuslautakunnan puheenjohtajana oli kertomusvuonna tähän toimeen v:ksi 1946—48 valittu maatalousneuvos S. O. Österberg ja varapuheenjohtajana edellä mainituksi ajaksi siihen toimeen valittu agronomi R. E. Karlsson.

Asutusneuvojana toimi lautakunnan puheenjohtaja, maatalousneuvos Österberg.

Kaupunginhallituksen edustajana asutuslautakunnassa oli edelleen kiinteistöjohtaja V. V. Salovaara.

Lautakunnan sihteerinä toimi kertomusvuonna edelleen varatuomari A. Hannus.

Asutuslautakunnalla oli kertomusvuonna 6 kokousta, joissa annettiin lausunnot 73 lautakunnalle määrääjän umpeenkuluttua jätetystä maanhankintalakiin perustuvasta maansaantihakemuksesta. Muita asioita, lukuunottamatta juoksevaa laatua olevia, ei lautakunnalla kertomusvuonna ollut käsiteltävänä.

26. Raittiusvalistuslautakunta

Raittiusvalistuslautakunnan toimintakertomus v:lta 1948 sisälsi seuraavaa:

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Kaupunginvaltuusto valitsi ¹⁾ raittiusvalistuslautakuntaan kertomusvuodeksi yhdeksän jäsentä, nimittäin puheenjohtajaksi filosofian maisteri M. R. S. Borg-Sundmanin sekä muiksi jäseniksi rakennusmestari P. Astikaisen, pastori O. Fernströmin, vaatetustyöntekijä H. L. Hjortin, insinööri K. F. Kreanderin, filosofian maisteri E. A. Kuusen, toimitsija U. O. Miettisen, koneenkäyttäjä K. A. Saarisén ja lehtori H. E. Vilkemaan. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnan kokouksissa oli toimittaja K. Y. Räisänen kuolemaansa, kesäkuun 18 p:ään saakka, ja sen jälkeen lakitieteen tohtori E. Hiitonen.

Varapuheenjohtajakseen lautakunta valitsi ²⁾ koneenkäyttäjä Saarisén ja sihteerikseen hallitusneuvos J. H. Konttisen.

Lautakunnalla oli kertomusvuoden aikana 19 kokousta. Pöytäkirjan pykäläluku oli 240 eli keskimäärin 13 pykälää kokousta kohden.

Lautakunnalle saapui kaikkiaan 274 kirjettä ym. asiakirjaa. Lähteneiden kirjeiden diaariossa oli 1 132 kirjettä.

Kokouksissa käsiteltiin paitsi juoksevia asioita ja kaupunginhallituksen lautakunnalta pyytämiä lausuntoja, niitä ehdotuksia, joita lautakunnalle sen järjestämissä neuvottelutilaisuuksissa tehtiin, samoin kuin myöskin eräitä lautakunnan oma-aloitteisia toimenpiteitä pääkaupunkimme raittiustilanteen parantamiseksi.

Neuvoja. Lähinnä työmaajuopottelun torjuntatyötä varten palkattu neuvoja herra M. M. Merilina astui virkaansa lokakuun 1 p:nä 1946 ja nimitettiin vakinaiseksi tammikuun 29 p:nä 1948. Hän hoiti virkaansa päätoimena.

Toimintaohjeet. Lautakunnan toimintaohjeena oli sille v. 1936 vahvistettu ja marraskuun 22 p:nä v. 1944 uusittu johtosääntö, jonka mukaan lautakunnan tehtävänä oli mm. edistää sekä raittiusvalistustoimintaa kaupungissa että sitä harjoittavien yhdistysten ja järjestöjen työtä, tehdä kaupunginvaltuustolle juoppoutta ja sen turmiollisten vaikutusten ehkäisemistä ja muita lautakunnan toimialaan kuuluvia asioita koskevia esityksiä sekä antaa kaupunginvaltuustolle vuosittain ennen huhtikuun loppua kertomus edellisen vuoden toiminnasta.

Työsuunnitelma ja neuvottelukokoukset. Työnsä lähtökohdaksi lautakunta laati ³⁾ itselleen työsuunnitelman, jolloin edellisinä vuosina käytäntöön otettuja työmuotoja päätettiin jatkaa ja täydennettiin niitä sen mukaan kuin muuttuneet olosuhteet antoivat aihetta. Aloittaessaan syystoimintansa lautakunta laati ⁴⁾ sitä varten lisäohjelman. Raittiusharrastuksen herättämiseksi pääkaupungin nuorisojärjestöissä päätettiin ⁵⁾ pitää kaksi neuvottelutilaisuutta, joista toinen marraskuun 1 p:nä, jolloin kutsuttiin neuvotteluun oppikoulujen teinikuntien puheenjohtajat ja sihteerit, ja toinen marraskuun 8 p:nä, jolloin kutsuttiin koolle Suur-Helsingin nuorisojärjestöjen edustajat. Molemmat tilaisuudet pidettiin kaupunginkellarissa. Näiden neuvottelukokousten lausumia toivomuksia ja

¹⁾ Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 100. — ²⁾ Raitt.v.lk. 7 p. tammik. 9 §. — ³⁾ S:n 12 p. helmik. 56 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. tammik. 13 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. elok. 136 §.

ehdotuksia pyrki lautakunta harkiten toteuttamaan. Edellisen kokouksen toivomuksista päätettiin ¹⁾ lähettää pöytäkirjanotteen mukana kirjelmä sekä Suomen teiniliitolle että Helsingin oppikoulujen teiniliitolle ja jälkimmäisen kokouksen toivomuksista kiertokirje Suur-Helsingin nuorisokeskusjärjestöille pyynnöllä, että ne ryhtyisivät niitä toiminnassaan soveltamaan.

Raittiusvalistustyö. Lautakunta järjesti esitelmätilaisuuksia paitsi pääkaupungin oppikouluissa myöskin kansakouluissa sekä teollisuus- ja ammattikouluissa. Niinpä toimittaja L. Hanhisalo piti 12 esitelmää oppikouluissa ja rehtori R. Holmström 10 esitelmää kansakouluissa ja 2 esitelmää teollisuus- ja ammattikouluissa.

Lautakunta myönsi erikoispalkintoja sekä kansakouluissa että oppikouluissa toimeenpantujen raittiuskilpajointusten osanottajille. Niinpä myönnettiin Suomen opiskelevan nuorison raittiusliiton kautta 10 000 mk erikoispalkintojen jakamista varten kunkin raittiusaiheisen kirjoituksen parhaalle helsinkiläiselle kirjoittajalle ja Toivonliittotoimikunnan kautta 5 000 mk jaettavaksi toimikunnan harkinnan mukaan erikoispalkinnoiksi kansakouluissa suoritetuista kilpajointuksista. Saatujen tietojen mukaan nämä palkinnot herättivät suuren innostuksen kilpailuja kohtaan. Niinpä Helsingin 27 oppikoulussa osallistui kirjoituksiin 4 798 oppilasta.

Lautakunta totesi, että raittiuslehtien jakaminen sellaisille nuorille ihmisille, jotka joutuivat päättämään koulunkäyntinsä joko kansa- tai oppikouluissa ja tulivat sitten elämänsä ratkaisuvaiheeseen, oli tehokasta raittiusvalistustyötä. Sen vuoksi se kertomusvuonnakin tilasi kansakoulujen VI ja VIII luokkien oppilaille jonkun nuorten raittiuslehden heidän oman valintansa mukaan. Niinpä Nuorten päivä, Sarastus, Raitis kansa ja Barntidningen Eos nimisiä raittiuslehtiä tilattiin yhteensä 1 381 vuosikertaa. Edelleen lautakunta päätti tilata Pohjantähti nimisen raittiuslehden kaikille Helsingin oppikoulujen ylioppilaskokelaille, yhteensä 750 vuosikertaa.

Raitis Helsinki-lehden julkaisua jatkettiin ja lehteä ilmestyi kaikkiaan 3 numeroa, nimittäin 1 suomenkielinen ja 1 ruotsinkielinen keväällä sekä 1 kaksikielinen julkaisu raittiusviikon aikana syksyllä. Näissä julkaisuissa oli yhteensä 40 kaksipalstaista sivua pääkaupungin raittiusoloja ja raittiusyhdistysten toimintaa koskevia kirjelmiä ja uutisia. Julkaisut jaettiin yleisölle ilmaiseksi osaksi raittiusjärjestöjen, osaksi kansakouluoppilaiden avulla.

Raittiusviikon viettoa Helsingissä järjestäneessä raittiusjärjestöjen yhteisessä toimikunnassa edustivat lautakuntaa sen sihteeri ja neuvoja Merilinna. Raittiusviikon avajaispäivänä, lokakuun 31 p:nä, pidettiin vanhan ylioppilastalon juhlasalissa raittiusvalistuslautakunnan ja helsinkiläisten raittiusyhdistysten yhteinen raittiusviikon alkajaisjuhla arvokkain ohjelmoin salin täyteiselle yleisölle.

Lautakunnan keräämien tilastotietojen mukaan pidettiin raittiusviikon aikana Helsingissä yhteensä 28 raittiusilaisuutta, joista suomenkielisiä 18 ja ruotsinkielisiä 10. Näissä tilaisuuksissa oli yleisöä yhteensä 5 795 henkilöä, niistä suomenkielisiä 4 720 ja ruotsinkielisiä 1 075.

Muut toimenpiteet raittiuslaitanteen parantamiseksi. Ylioppilaskokelaiden ns. penkinpainajaisjuhlien ja uusien ylioppilaiden lakkikestien raitistuttamiseksi päätettiin ²⁾ lähettää Helsingin oppikoulujen teinikunnille ja rehtoreille kirjelmä, jossa pyydettiin niitä ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että penkinpainajaiset ja lakkikestit saataisiin vieteiksi ilman väkijoumia.

Lautakunta ei rajoittunut vain ohjaamaan sen valvonnan alaisina olevia raittiusjärjestöjä, vaan pyrki sen lisäksi yhteistoiminnassa kaupungin Toivonliittotoimikunnan ja nuorisotyölautakunnan kanssa vaikuttamaan myöskin lasten ja nuorison raittiuskasvatukseen. Niinpä päätettiin ³⁾ järjestää yhdessä Toivonliittotoimikunnan kanssa raittiuskasvatuskysymyksiä käsittelevä kansa- ja oppikoulujen opettajien kokous, joka pidettiin Lapinlahden kansakoulussa marraskuun 16 p:nä ja jossa esitettiin lautakunnan kustantama, Ja alla oli tulinen järvi-niminen elokuva.

Syksyllä lautakunta anoi ja sai kaupunginhallitukselta 30 000 mk:n suuruisen erikoismäärärahan, jolla yhdessä nuorisotyölautakunnan kanssa järjestettiin 6 elokuvanäytäntöä. Lasten näytäntönä esitettiin Pikku Matti maailmalla ja varttuneemmalle nuorisolle

¹⁾ Raitt.v.lk. 19 p. elok. 136 §. — ²⁾ S:n 4 p. helmik. 44 §. — ³⁾ S:n 20 p. lokak. 177 §.

Tuhlattuja päiviä-niminen elokuva. Yksi näytäntö esitettiin erikoisesti työläisnuorisolle.

Lautakunnan kokouksissa pohdittiin myöskin raittiin henkilön asemaa seuraelämässä ja todettiin, että siinä suhteessa oli jo olemassa eräitä yleisesti hyväksytyttä sääntöjä. Lautakunnan työstä lähetettiin sanomalehdistölle kirjoituksia, mikäli ne niitä halusivat. Sitä paitsi toimitettiin eräisiin enimmin luettuihin ajanvietelehtiin lyhyitä, raittiusaiheisia kirjoituksia.

Lautakunnan edustus. Kuten edellä jo mainittiin oli lautakunta edustettuna raittiusviikon viettoa järjestäneessä toimikunnassa. Sitä paitsi lautakunnan sihteeri edusti lautakuntaa Helsingin raittiusyhdistysten keskus-toimikunnassa ja sen kokouksissa. Siten voitiin välittömästi seurata mainittuun keskusjärjestöön kuuluvien raittiusyhdistysten työtä. Lisäksi joko lautakunnan jäsenet, sihteeri tai neuvoja edustivat lautakuntaa lukuisissa eri raittiusjärjestöjen järjestämissä kokouksissa ja neuvottelutilaisuuksissa. Lautakunta päätti ¹⁾ lähettää edustajansa helmikuun 18 p:nä pidettävään Kansalaisryhti järjestön järjestämään tiedoitusilaisuuteen, maaliskuun 23 p:nä Osuusliike Elannon ravintolassa Siltasaarenkadun 8—10:ssä pidettävään yleiseen raittiusväen neuvottelukokoukseen sekä maaliskuun 20—21 p:nä Hyvinkäällä pidettävään raittiuslautakuntatoiminnan neuvottelukokoukseen, Suomenlinnassa lokakuun 18—30 p:nä pidettävälle kunnallisten ja muiden raittiusyöntekijöiden perus- ja ohjaukskurseille sekä lokakuun 16—17 p:nä pidettävään kansalaisjärjestöjen raittius-toimikunnan keskusliiton suurkokoukseen.

Esityksiä tehtiin kertomusvuonna seuraavasti: kaupunginhallitukselle esitettiin, että tanssi kiellettäisiin alkoholitarjoilun yhteydessä ravintoloissa ²⁾ sekä annettiin ehdotus lautakunnan v:n 1949 talousarvioksi ja lisätalousarvioksi ³⁾; Yleisradiolle esitettiin, että raittiusviikon aikana järjestettäisiin mahdollisimman paljon raittiusaiheista ohjelmaa etenkin nuorisoa varten ja annettaisiin tällöin nuorten itsensä esiintyä radiossa ⁴⁾; sekä Helsingin seurakuntien nuoriso-osastoille esitettiin, että seurakunnissa järjestettäisiin ⁵⁾ nuoriso-osastojen toimesta raittiusohjelmallisia nuorten juhlia ja jumalanpalveluksia.

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausunnot, jotka koskivat raittiusavustusanomuksia ⁶⁾, raittiusvalistuslautakunnan muuttamista raittiuslautakunnaksi ⁶⁾ ja viranhaltijain kortiston uudelleen järjestämistä ⁷⁾.

Raittius-tarkoituksiin saadut ja käytetyt varat. Helsingin kaupunki sai kertomusvuonna väkijuomayhtiön voittovaroista n. 4.3 milj. mk. Näistä kaupunginvaltuusto myönsi raittiusyötä varten 1 543 762 mk, josta lautakunnan omiin menoihin 743 762 mk. Nämä varat käytettiin seuraavasti: kokouspalkkioihin ja lautakunnan toimihenkilöiden palkkauksiin 364 665 mk, tarverahoiksi 30 994 mk ja raittiusvalistustoimintaan 348 103 mk. Lautakunnan talousarviossa oli varattu oppi-, ammatti- ja kansakouluissa pidettäviä esitelmiä varten 30 000 mk, Raitis Helsinki-lehden kustantamiseen 90 000 mk, raittiuslehtien tilaamiseen kansakoulujen VI ja VIII luokkien oppilaille 40 000 mk ja samanlaatuisten lehtien tilaamiseen ylioppilaskokelaille 30 000 mk, raittiuskilpikirjoitusten palkinnoiksi 15 000 mk, tiedoitus- ja propagandatilaisuuksien järjestämiseen 5 000 mk, raittiusviikkotoimintaa varten 45 000 mk, työmaajuopottelun torjuntatoiminnan rahamenoihin 50 000 mk, elokuvatoimintaan 30 000 mk sekä muuhun toimintaan 15 000 mk.

Tämän ohella kaupunginhallitus päätti jakaa suoranaisia raittiusavustuksia yhteensä 800 000 mk, joita saivat seuraavat raittiusjärjestöt: Helsingin raittiusyhdistysten keskus-toimikunta, Helsingin raittiusseura alaosastoineen, Raittiusyhdistys Kilpi, IOGT-logen Balder, Helsingfors nykterhetsvänner, IOGT-kerho Imatra nuoriso-osastoineen, IOGT logen Alli Tryggs minne, Akateeminen raittiusseura, Oulunkylän raittiusseura, Suomen rautatieläisten raittiusyhdistyksen Helsingin piiri, Ylioppilaiden raittiusyhdistys, Helsingin sosialidemokraattinen raittiuspiirijärjestö, Raittiusyhdistys Koitto ja Nouseva Koitto, Lasten raittiusosasto Nouseva voima, Sosialidemokraattinen raittiusyhdistys Riento, Vallilan sosialidemokraattinen raittiusyhdistys Tähkä, Raittiusosasto Toverit, Vallilan Päivän nuoret, Haagan Päivän nuoret, Tapanilan Päivän nuoret, Kuuromykkäin raittiusseura Surd, Helsingin raittiit automiehet, Poikakerho Sinihaukat, FSGU-avdelningen Globen, Raittiusosasto Ret, Kallion yhteiskoulun raittiusseura, Suomen kansan

¹⁾ Raitt.v.lk. 3 p. maalisk. 64 §, 17 p. maalisk. 78 ja 79 §, 29 p. syysk. 158 § ja 20 p. lokak. 173 §. — ²⁾ S:n 21 p. huhtik. 102 §. — ³⁾ S:n 9 p. kesäk. 125 § ja 29 p. syysk. 163 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. elok. 139 §. — ⁵⁾ S:n 31 p. maalisk. 85 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. elok. 138 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. elok. 134 §; ks. v:n 1947 kert. I osan s. 176.

demokraattisen liiton Helsingin kunnallisjärjestön raittiusosasto, Mellersta Nylands nykterhetskrets, Malmbygdens kristliga kulturförening, Käpylän Sinihaukat ja Helsingin raittiuspiiritoimikunta.

Raittiusavustusten käytön valvonta. Jakaessaan v:n 1947 avustukset eri raittiusjärjestöille määräsi kaupunginhallitus, että lautakunnan tuli valvoa niiden käyttöä sekä antaa kaupunginhallitukselle selostus valvontatyöstään. Tämän tehtävän lautakunta suoritti siten, että se vaati raittiusjärjestöiltä kirjallisen selostuksen niiden toiminnasta sekä tilityksen saadun avustuksen käytöstä ja, mikäli tilitykset olivat puutteellisia, vaatii niiden johdosta lisäselvityksiä. Määräajan kuluessa lautakunta sitten antoi kaupunginhallitukselle kertomuksen valvontatyöstään ja alisti kaupunginhallituksen ratkaistavaksi sellaiset tapaukset, jotka lautakunnan mielestä olivat antaneet aiheutta muistutuksiin.

Loppusanat. Edellä on selostettu ne tärkeimmät toimenpiteet, joihin lautakunta ryhtyi pääkaupungin raittius tilanteen parantamiseksi. Lautakunnan toimintaa häittäsi suuresti oman kokoushuoneen puute, sillä työskentely samassa kokoushuoneessa kahden muun lautakunnan kanssa oli hankalaa. Joskin kokoukset voitiin pitää kokousaikoja sovittelemalla samassa huoneessa, oli toimistotöiden suorittaminen vuorotoina kuitenkin hankalaa. Myöskin yhteisen kaluston käyttö oli haitallista.

Lautakunta pyrki kertomusvuonna määrätietoisesti välittömään kosketukseen pääkaupungin laajojen nuorisopiirien kanssa ja välillisesti elokuvien ja sanomalehtien avulla etsi yhteyttä sellaisiin piireihin, jotka eivät kutsuttuinakaan tulleet raittiusväen kokouksiin. Nämä työmuodot v:n 1948 lopussa toimintansa lopettava raittiusvalistuslautakunta jätti perinnöksi sen työtä jatkamaan perustetulle uudelle raittiuslautakunnalle.

Työmaajuopottelun torjuntatoimikunnan kertomus v:ltä 1948 sisälsi seuraavaa:

Toimikunnan jäsenet ja toimihenkilöt ym. Työmaajuopottelun torjuntatoimikuntaan kuuluivat kertomusvuonna hallitusneuvos J. H. Konttinen, joka edusti Helsingin kaupungin raittiusvalistuslautakuntaa, toimittaja E. Kiviranta edustaen Kansalaisjärjestöjen raittius toiminnan keskusliittoa, neuvoja J. Turunen, edustaen Tapaturmantorjuntayhdistystä, toimittaja Y. A. Saarinen edustaen Suomen sosialidemokraattista raittiusliittoa, filosofian maisteri V. Leitso, edustaen Suomen työnantajain keskusliittoa sekä rouva E. Paasio, joka edusti Helsingin ammattillista paikallisjärjestöä. Rouva Paasio erosi toimikunnan jäsenyydestä toukokuusta lähtien eikä hänen edustamansa järjestö valinnut uutta edustajaa hänen tilalleen.

Puheenjohtajana toimi hallitusneuvos Konttinen, varapuheenjohtajana toimittaja Saarinen, sihteerinä neuvoja M. Merilinna ja rahastonhoitajana rouva R. Kuisma. Herra E. Hyvärinen hoiti luentotoimintaa työpaikoilla ja toimittaja S. Syhlman työmaajuopottelun torjuntamainosten, lehtisten ja diapositiivilevyjen suunnittelua ja valmistamista.

Vuoden aikana piti toimikunta 10 kokousta, joista pöytäkirjoihin merkittiin 81 pykälää. Kirjeenvaihto käsitti 5 890 lähtenytä sekä 460 saapunutta kirjettä ja kirjelmää.

Toimistotehtävät suoritettiin raittiusvalistuslautakunnan huoneistossa, virka-aika oli klo 13.30—16.

Torjuntajulisteet. Aikaisemmin painatettuja torjuntajulisteita lähetettiin eri työpaikoille n. 3 800 kpl ja vuoden lopussa valmistettiin uusi 3 000 kpl käsittävä Muista perhettäsi-niminen torjuntajuliste, jonka levitys aloitettiin vuoden vaihteessa. Julisteiden levitys tapahtui pääasiassa työpaikoilta tulleiden tilausten perusteella, mutta osa kuitenkin entiseen tapaan ammattiosastojen, työhuonekuntien ja luottamusmiesten välityksellä. Myös henkilökohtaisten työmaakäyntien aikana julisteita jossain määrin jaettiin.

Tilipussilehtiset. Uutena työmuotona otettiin kertomusvuonna toimintaohjelmaan ns. tilipussilehtisten jako työmaiden työntekijäin tilipusseihin. Ensimmäinen lehtinen ilmestyi tammikuussa haitarilehtisenä. Siitä otettiin 8 000 kpl:n painos. Toinen valmistui toukokuussa kirjeen muodossa ja 10 000 kpl:n painoksena. Molempien lehtisten jako tapahtui työmaiden palkkaosastojen välityksellä sekä myöskin eri työmaaelinten tilaamina.

Tulitikkulaatikkomainonta. Elokuussa valmistettiin 50 000 kpl käsittävä tulitikkuetikettimainos (»Viinan mahti matalaksi, työn tahti paremmaksi»), joka lähetettiin Porin

tulitikkutehtaalle liimattavaksi tulitikkulaatikkoihin. Nämä lähetettiin edelleen Ravinto-
loitsijain liitolle, joka jakoi ne tilausten perusteella työmaaruokaloihin ja työmaita lähellä
oleviin kahviloihin.

Ohjekirjanen. Lokakuussa valmistui neuvoja Merilinnan toimittamana 16-sivuinen
ohjekirjanen Auta miestä mäessä . . . 2 000 kpl:n painoksena. Sen tarkoituksena oli esi-
tellä eräitä tärkeitä tietoja työmaajuopottelun levinneisyydestä ja tehokkaista torjunta-
toimenpiteistä ja olla siis työnantajille ja luottamusmiehille vaatimattomana ohjekirjasena
vastaista torjuntatyötä varten. Kirjasta levitettiin n. 1 400 työpaikalla. Eräältä osalta
tämä kirjanen mainosti niitä julisteita, joita työmaajuopottelun torjuntatoimikunnalla
oli varastossaan työmaille jaettaviksi.

Neuvontatyö työpaikoilla. Myöskin neuvontatyötä suoritettiin työpaikoilla kohdistuen
pääasiassa työnjohtajiin, luottamusmiehiin ja joissakin tapauksissa työntekijöihin, mikäli
se oli mahdollista työrauhaa häiritsemättä. Näitä neuvontakäyntejä, luentotoiminta
mukaanluettuna, suoritettiin neuvoja Merilinnan kohdalta 102 kertaa ja luennoitsija
Hyvärisen kohdalta 19 kertaa. Käyntien yhteydessä jaettiin torjuntamainoksia ja mainos-
ten käyttöä tarkkailtiin.

Elokuvatoiminta. Kertomusvuoden aikana järjestettiin 2 elokuvanäytäntöä kevätkau-
della ja 2 syyskaudella. Näihin näytöksiin, joista 2 pidettiin elokuvateatteri Kalevassa,
1 Bio-Biossa ja 1 Fenixissä, kutsuttiin eri työmaiden työntekijöitä ja onnistuivat ne kaikki
erittäin hyvin. Osanottajia oli yhteensä 1 650 työntekijää. Kaikissa näytöksissä esitettiin
tunnettu amerikkalainen alkoholistin elämää kuvaavaokuva, Tuhlattuja päiviä, ja
edelsi näytöksiä lyhyt tilaisuuden tarkoitusta selostava tervehdyspuhe.

Valomainokset. Keväällä valmistettiin 10 ja syksyllä 15 diapositiivilevyä, joista ensiksi
mainitut esitettiin pääkaupungin elokuvateattereissa huhtikuun 17—24 p:nä ja jälkim-
mäiset marraskuun 17—24 p:nä. Tämä taloudellisesti huokea ja käytännöllisiltä järjeste-
lyltä helppo mainosmuoto osoittautui hyvin tarkoitustaan vastaavaksi.

Kurssitoiminta. Toimikunnan puolesta osallistuttiin alustuksilla, luennoilla ja esitel-
millä muutamille kurseille, joista mainittakoon Osuusliike Elannon automiesten ammatti-
osaston järjestämä kurssi maaliskuussa ja Sosialidemokraattisen raittiusliiton järjestämät
kahdet kurssit kesän aikana. Tarkoituksena oli kurseilla opastettujen ammattitietojen ja
yhteiskuntaopin lisäksi saattaa tietoja työmaajuopottelusta myös järjestöväen tunte-
mukseen.

Puheet ja esitelmät. Varsinaisia puheita ja esitelmiä pidettiin, paitsi mitä edellä on
mainittu myös eri järjestöjen järjestämissä tilaisuuksissa, ammattiosastojen kokouksissa,
työmaille järjestetyissä tilaisuuksissa yms. kaikkiaan 60. Näitä piti toimikunnan sihteeri
ja luennoitsija Hyvärinen. Kuulijoita oli yhteensä n. 12 500.

Neuvottelukokoukset. Kertomusvuonna työmaajuopottelun torjuntatoimikunta järjesti
kaksi laajahkoa neuvottelukokousta, joista toinen huhtikuun 28 p:nä ja toinen syyskuun
20 p:nä. Molemmat pidettiin Osuusliike Elannon kerhohuoneistossa. Ensimmäiseen neu-
votteluun kutsuttiin pääkaupungin tuotantokomiteoiden edustajat, joita oli kaikkiaan
saapunut 93, edustaen 62 tuotantokomiteaa. Tässä neuvottelussa keskusteltiin kolmen
alustuksen pohjalla, nimittäin sosiaalipäällikkö O. Vesikansan, päaluottamusmies Keski-
sen ja sihteeri Merilinnan. Lyhyesti mainittakoon, että tuotantokomiteoiden taholta esi-
tettiin uusia toimintamuotoja käytäntöön otettaviksi, joita tuotantokomiteoiden puo-
lesta luvattiin tukea siinä laajuudessa kuin mahdollista. Tämän kokouksen tuloksena lähe-
tettiin työnantajille esitys työmaajuopottelun torjunnan tehostamiseksi erällä tämän neu-
vottelun antamalla viitteillä.

Toiseen neuvottelutilaisuuteen kutsuttiin pääkaupunkilaisten raittiusjärjestöjen sekä
raittiuskeskusjärjestöjen edustajat. Tilaisuus oli pääasiassa tiedoitusluonteinen, jonka
tarkoituksena oli saattaa työmaajuopottelun torjuntatoimikunnan toimintaa näissä jär-
jestöissä tarkemmin tunnetuksi. Sihteerin esittämän alustuksen pohjalla suoritettiin laaja
ja vilkas keskustelu, jonka tuloksia toimikunta pyrki käyttämään myöhäisemmässä toi-
minnassaan hyväkseen.

Kirjalliset esitykset. Vuoden aikana toimikunta lähetti työnantajille useita kirjallisia
esityksiä, jotka mm. koskivat työtehon parantamista työmaita raitistamalla, työnanta-
jain järjestämien joulujuhlien raitistamista, tilipussilausekkeiden painattamista tilipusseih-
in sekä työmaaradioiden hyväksikäyttämistä työmaajuopottelua silmällä pitäen. Myös
luottamusmiehille lähetettiin kirjelmä, jossa toimikunnan torjuntajulisteita tarjottiin

työpaikoille ja kehoitettiin tarkkailemaan niiden käyttöä. Edelleen lähetettiin ammattiosastoille ja tuotantokomiteoille kirjelmät, missä näitä kehoitettiin tehostamaan työmaajuopottelun torjuntatoimintaansa.

Työmaajuopottelun levinneisyys. V:n 1947 alussa suoritettiin laajakantoinen tiedustelu työmaajuopottelun levinneisyydestä helsinkiläisillä työmailla. Tiedustelun tuloksia voitiin käyttää varsinaisessa torjuntatyössä hyväksi, mutta koska työmaajuopottelun prosenttiluvut eri ammattialoilla todennäköisesti olivat suurestikin muuttuneet, suoritettiin kertomusvuoden keväällä uusi entistä laajempi tiedustelu. Tiedustelukaavakkeita jaettiin lähes 700.

Vastauksia saapui n. 30 % lähetetyistä tiedusteluista, minkä katsottiin merkitsevän sitä, että kiinnostus torjuntatoimintaa kohtaan oli edelleen melkoinen. Vastauksista kävi ilmi, että alla mainittu prosenttimäärä kummankin ammattialan työntekijöistä juopotteli työpaikoillaan: nahkateollisuus (tehtaat, suutariverstaat yms.) n. 104 %, metalliteollisuus 2—3 %, puunjalostusala 2 %, graafillinen ala n. 2 %, elintarvikeala 0.5—1 %, tekstiiliala (vain tehtaat) 0 % ja autoala 15—20 %. Tiedot viimeksi mainitusta alasta olivat ristiriitaisia, mutta korjaamoissa tunnuttiin käytettävän viinaa melkoisesti.

Keskimääräisluku oli n. 2.5 %, mikä merkitsee tuntuvaan parannusta edellisenä vuonna suoritettuun tiedusteluun verraten, sillä sen juopotteluprosentti nousi hieman yli 4. Kun vuoden loppuun mennessä juopottelu työpaikoilla yhä edelleenkin väheni, on luultavaa, että työmaajuopottelussa olisi päästy jo melko vähäiseen, ehkäpä 1—1.5 %:iin. On kuitenkin huomattava, että tämä luku käsittää yksinomaan pääkaupungin kohdalla 3 000—5 000 henkilöä.

Tutkimuksen tulokset ilmoitettiin paitsi sanomalehdistössä myös aikaisemmin mainitussa kirjasessa, jota jaettiin n. 1 400 työpaikalle. Myös jatkuvassa torjuntatyössä pyrittiin näitä tuloksia käyttämään hyväksi.

Kirjoitukset ja selostukset. Vuoden aikana lähetettiin kuutena lähetyksenä sanomalehdistölle tietoja työmaajuopottelun torjuntatoimikunnan työstä, työmaajuopottelusta sekä muista näihin asioihin liittyvistä seikoista. Lähetykset julkaistiin tyydyttävästi, osittain myös maaseutulehdissä, joihin artikkeleita propagandatarkoituksessa pienessä määrin lähetettiin.

Torjuntaviikko. Osallistuttuaan tehokkaasti raittiusviikon viettoon järjesti toimikunta myös ns. torjuntaviikon marraskuun 17—23 p:n välisenä aikana. Tarkoituksena oli saattaa työmaajuopottelun torjuntatyötä yleisesti tunnetuksi ja sanotulla viikolla suoritettiin erinäisiä toimenpiteitä, joista jo mainittiin elokuvaesitykset, valomainosten esittäminen, artikkelinjakelu sanomalehdistölle ja ohjekirjasen jakelu työpaikoille. Myöskin em. tultikkulaatikkomaininta suoritettiin loppuosaltaan tämän viikon aikana. Lisäksi pystytettiin Rautatietorille ja Hakaniemen torille asianomaisella luvalla 2 n. 3 m:n korkuista mainospylvästä, joihin liimattiin toimikunnan torjuntajulisteita sekä iskulauseita. Myös luennoitsija Hyvärinen suoritti erään luentokierroksistaan juuri tällä viikolla. Edelleen sihteerin ja toimittaja Syhlmanin toimesta lähetettiin eräille aikakausjulkaisuille selostavia artikkeleita.

Loppulause. Kun työmaajuopottelun torjuntatoimikunta joutui tekemään työtään varsin vaatimattomilla varoilla, pääasiassa raittiusvalistuslautakunnan, sosiaaliministeriön, yksityisten liikelaitosten ym. myöntämillä varoilla, vaati suhteellisesti laaja valistustoiminta paljon ponnistuksia tullakseen rahoitetuksi. On kuitenkin tyydytyksellä todettava, että valistus- ja torjuntamainostoiminta työpaikoilla sai, eräitä pieniä poikkeuksia lukuunottamatta, sangen myönteisen vastaanoton. Vaikka juopottelu työpaikoilla onkin ollut ilahduttavasti vähenemässä, on erikoisesti luottamusmiesten ja tuotantokomiteoiden taholta toivottu, että toimintaa täydellä teholla jatkettaisiin, koska he tällöin omassa raittiusvalistustyössään työpaikoilla saavat tukea, jota tässä toiminnassa tarvitaan. Olisi toivottavaa, että uusi raittiuslautakunta edellisen lautakunnan omaksumien perinteiden mukaisesti tukisi aktiivisesti työmaajuopottelun torjuntatoimintaa.

27. Nuorisotyö

Helsingin kaupungin nuorisotyölautakunnan toimintakertomus v:lta 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Nuorisotyölautakunta

V. 1945 kaupunginhallitus asetti ¹⁾ komitean harkitsemaan kansakoululasten jälkihuollon ja siihen liittyvän kerhotoiminnan järjestelyä ja päätti ²⁾ seuraavana vuonna täydentää mainitun komitean antaen sille lisätehtäväksi laatia ehdotuksen kunnallisen nuorisotyölautakunnan asettamisesta sen toimintapiiristä, toiminnan suuntaviivoista ja lautakunnan kokoonpanosta ynnä muista nuorisotyöhön liittyvistä seikoista.

Saatuaan komitean 26 p:lle 1946 päivätyn mietinnön ³⁾ kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle erityisen nuorisotyölautakunnan perustettavaksi, minkä ehdotuksen kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁴⁾ vahvistaen samalla lautakunnan johtosäännön.

Kaupunginvaltuusto valitsi ⁵⁾ v:ksi 1948 nuorisotyölautakunnan puheenjohtajaksi toimittaja L. A. Tujusen sekä lautakunnan muiksi jäseniksi filosofian maisteri H. E. Backmanin, pastori O. F. Fernströmin, toimitsija V. J. Kuukkasen, toimitsija U. O. Miettisen, lääketieteen ja kirurgian tohtori T. Niemen, toimitsija E. K. Sainion, tarkastaja A. H. M. Puskan sekä pastori O. J. Päivänsalon. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli opetus- ja sairaala-asiain johtaja B. P. J. Railo, suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan edustajana tarkastaja filosofian tohtori A. I. Huuskonen, ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan edustajana koulunjohtaja C. T. Häggström sekä lastensuojelulautakunnan edustajana filosofian maisteri K. A. Helasvuo.

Lautakunnan kertomusvuoden aikana käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

Esittelyvihkonen. Nuorisotyölautakunta asetti erikoisen toimituskunnan kaupungin nuorisotyöjärjestöjen suomen- ja ruotsinkielisten esittelyvihkosten laatimista varten. Suomenkielisten järjestöjen esittelyvihkosen toimituskuntaan tulivat toimittaja Tujunen, toimitsija Kuukkanen sekä nuorisoasiamies. Ruotsinkieliseen toimituskuntaan filosofian maisteri Backman sekä apulaisnuorisoasiamies. Esittelyvihkosen toimituskunta kokoon tui kertomusvuoden aikana 2 kertaa.

Kaupunkiin muuttavan nuorison huolto. Nuorisotyölautakunta asetti jaoston tutkimaan sekä hoitamaan maalta muuttavan nuorison asemaa. Jaostoon valittiin filosofian maisteri Backman, toimitsija Kuukkanen, pastori Päivänsalo sekä nuorisoasiamies. Jaostolla oli yksi kokous.

Nuorisotalokysymystä tutkimaan päätettiin asettaa jaosto, johon valittiin toimittaja Tujunen, filosofian maisteri Backman, toimitsija Miettinen, tarkastaja Puska sekä nuorisoasiamies. Jaostolla oli 3 kokousta.

Jaostojen jäsenten kokouspalkkiot. Nuorisolautakunta päätti, että sen jaostojen jäsenille saadaan suorittaa enintään kolme kokouspalkkiota osallistumisesta kunkin jaoston työskentelyyn.

¹⁾ Ks. v:n 1945 kert. I osan s. 141. — ²⁾ Ks. v:n 1946 kert. I osan s. 152. — ³⁾ Ks. mietintö n:o 9 v:lta 1947. — ⁴⁾ Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 58. — ⁵⁾ S:n s. 100.

Huvipuistokomitea. Kaupunginhallituksen kehoituksesta nuorisotyölautakunta nimesi edustajikseen huvipuistokomiteaan toimitsija Sainion ja nuorisoasiamiehen.

Nuorisotyötoimikunnat. Nuorisotyölautakunta valitsi edustajakseen Helsingin nuorisotyötoimikuntaan nuorisoasiamiehen sekä Helsingfors svenska ungdomsråd järjestöön apulaisnuorisoasiamiehen.

Nuorisotutkimus. Nuorisotyölautakunta päätti ryhtyä tutkimaan nuorison sosiaalisia olosuhteita kaupungissa sekä jättää tarkemman tutkimussuunnitelman filosofian maisteri Helasvuon ja nuorisoasiamiehen tehtäväksi.

Askartelukeskukseen perustaminen. Ammattiopetuslaitosten johtokunnan esityksestä nuorisotyölautakunta ehdotti kaupunginhallitukselle, askartelukeskukseen perustettavaksi kiinteistölautakunnan osoittamaan paikkaan kortteliin n:o 391 esittäen edelleen, että kaupunginhallitus myöntäisi parakkien pystyttämiseen 887 000 mk:n suuruisen määrärahan, antaisi työn rakennustoimiston tehtäväksi ja siirtäisi ammattiopetuslaitosten johtokunnalle annetun, edellä mainitun korttelin vuokraoikeuden nuorisotyölautakunnalle, jolle myös uskottaisiin asian vastainen käytännöllinen hoito. Tämä esitys johti myönteiseen päätökseen ja askartelukeskukseen pystyttämiseen ryhdyttiin marraskuussa.

Kerhotoiminta. Kaupunginhallituksen suostumuksella Mäkelänkadun 78—82:ssa tapahtuva kerhotoiminta siirtyi nuorisotyölautakunnan valvonnan alaiseksi tammikuun 1 p:stä 1949 lukien. Kerhotyön ohjaajaksi valittiin 7 hakijasta herra M. J. Vinari.

Kotitalouslautakunnan esityksestä nuorisotyölautakunta otti senkin kerhotoiminnan hoitoonsa syyskuun 1 p:stä 1948 lukien valiten työn ohjaajaksi viran ainoan hakijan rouva E. Nisulan.

Edelleen lautakunta esitti kiinteistölautakunnalle, että Kangasalantien 9—11:ssä toimivan kerhokeskuksen valvonta siirrettäisiin kiinteistötoimiston talo-osastolta nuorisotoimistolle. Asia oli kertomusvuoden lopussa vielä ratkaisematta.

Nuorisotyölautakunnan esityksestä kaupunginhallitus siirsi Kymintien 48:ssä olevan kerhuhuoneen lautakunnan hallintaan luovutettavaksi eri nuorisojärjestöjen käyttöön. Nuorisotyölautakunta vahvisti kerhuhuoneen järjestyssäännöt sekä käyttövuorojen jakotaulukon.

Kerhotoiminnan ohjaajien työsääntö hyväksyttiin ja vahvistettiin noudatettavaksi.

Koulujen käyttö nuorisotyöhön. Nuorisotyölautakunta päätti lähettää kaikille nuorisoyhdistyksille kirjelmän, jossa tehtiin selkoa niistä määräyksistä ja ehdoista, jotka koskivat kouluhuoneistojen käyttöä nuorisotyöhön. Lisäksi nuorisotyölautakunta päätti järjestöille selvittää kysymystä kouluhuoneistojen käytöstä aiheutuvista kustannuksista sekä velvoitti nuorisotoimiston hankkimaan koulujen johtajilta sekä järjestöiltä tätä koskevat tiedot.

Nuorison sodanaikaista työvelvollisuutta kuvaavat kaitafilmit. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöltä tiedusteltiin, millä ehdoilla se olisi halukas luovuttamaan hallussaan olevat, nuorison sodanaikaista työvelvollisuutta kuvaavat kaitafilmit nuorisotyölautakunnalle. Asia oli kertomusvuoden lopussa vielä ratkaisematta.

Leiri- ja retkeilyvaraston perustaminen. Nuorisotyölautakunta päätti perustaa nuorisotoimiston yhteyteen leiri- ja retkeilyvälineiden lainavaraston ja sen esityksestä kaupunginhallitus myönsi tarkoitukseen 750 000 mk. Varasto sijoitettiin satamalaitoksen suojiin Ankkurinkadun 1:een.

Bengtsärin kesäleiripaikka. Lastensuojelulautakunnan ja Helsingin nuorisotyötoimikunnan kehoituksesta nuorisotyölautakunta järjesti Bengtsärin saaret helsinkiläisten nuorisoyhdistöjen kesäleiripaikaksi sekä palkkasi sinne leirinvalvojan.

Oulunkylän kesäpäiväparantolan rakennusten käyttö. Nuorisotyölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että Oulunkylässä sijaitsevan keuhkotautisten lasten entisen kesäsiirtolan rakennukset luovutettaisiin nuorisotyölautakunnan käyttöön varhaisnuorisoyhdistöjen retkeilykeskukseksi. Vuoden loppuun mennessä kaupunginhallitus ei vielä ollut asiaa ratkaissut.

Retkeilijäin valistustoiminta. Nuorisotyölautakunnan esityksestä retkeilyasiamies oli luvannut tehdä retkeilijäin valistustoiminnasta aloitteen.

Leikkipiihakysymys. Nuorisotyölautakunta kiinnitti kaupunginhallituksen huomiota leikkipiihakysymykseen sekä kehoitti kaupunginhallitusta ryhtymään toimenpiteisiin suurempien asuintalokortteleiden pihojen yhdistämiseksi lapsille sopiviksi leikkipaikoiksi.

Raittiusaiheet elokuviesitykset. Raittiuslautakunnan esityksestä järjestivät raittius-

lautakunta ja nuorisotyölautakunta yhdessä nuorisolle tarkoitettuja elokuvaesityksiä raittiusviikon aikana.

Nuorisotyölautakunnan ja urheilu- ja retkeilylautakunnan välisten toimintarajojen määrittelyminen. Nuorisotyölautakunta päätti kaupunginhallitukselle ilmoittaa, että lautakunta suhtautuu myönteisesti urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemään lautakuntien välisten toimintarajojen määrittelyä koskevaan esitykseen sekä velvoitti nuorisotoimiston käymään asiasta neuvotteluja urheilu- ja retkeilylautakunnan kanssa, jolloin olisi pyrittävä aikaansaamaan kaivattu ratkaisu.

Nuorisojärjestöjen yhteisen toimiston sekä neuvontatoimiston perustaminen. Molemmat kaupungissa toimivat nuorisotyötoimikunnat esittivät, että nuorisotyölautakunta perustaisi yhteisen toimiston nuorisojärjestöjen käyttöön, minkä lisäksi Helsingfors svenska ungdomsråd yhteistyöjärjestö ehdotti, että nuorisotoimiston yhteyteen perustettaisiin nuorison neuvontatoimisto. Nuorisotyölautakunta ryhtyi tutkimaan yhteisen toimiston tarvetta, jota koskevat tutkimukset jatkuivat vuoden päättyessä.

Nuorisojärjestökäsitteen määrittelyminen. Nuorisotyölautakunta kiinnitti opetusministeriön huomiota nuorisojärjestökäsitteen määrittelyä tarpeeseen sekä kehoitti opetusministeriötä saattamaan sen maan nuorisotyölautakuntien tietoon.

Nuorisotoimisto

Nuorisotyölautakunnan toimeenpanevana elimenä oli nuorisotoimisto. Sen käyttöön kiinteistölautakunta luovutti virastotalosta Unioninkadun 27:stä 107 m²:n suuruisen huonetilan, jonka tilitysvuokraksi määrättiin 34 668 mk vuodelta.

Nuorisotoimistolle saapui kertomusvuonna kaikkiaan 630 kirjettä ja sieltä lähetettiin 247 kirjettä.

Viranhaltijat. Lautakunta valitsi 11 hakijasta nuorisosiamesmieheksi filosofian maisteri G. K. B. v. Weissenbergin ja anoi palkkalautakunnalta, että nuorisosiamesmiehen virkaanastumispäiväksi merkittäisiin helmikuun 15 p. 1948 ja että hänelle suoritettaisiin 2/3 palkasta, siksi kunnes hän kokonaan erosi entisestä toimestaan, mikä tapahtui toukokuun 1 p:nä 1948.

Apulaisnuorisosiamesmieheksi lautakunta valitsi 4 hakijasta nuorisonohjaaja K. Forsmanin ja anoi palkkalautakunnalta, että apulaisnuorisosiamesmiehen virkaanastumispäiväksi merkittäisiin helmikuun 20 p. 1948.

Toimistoapulaiseksi lautakunta valitsi 24 hakijasta rouva P. Heinisen ja anoi palkkalautakunnalta, että toimistoapulaisen virkaanastumispäiväksi merkittäisiin maaliskuun 1 p. 1948.

Nuorisotyölautakunta myönsi nuorisosiamesmieheksi v. Weissenbergille virkalamoa osallistumista varten Ruotsin nuorisotyölautakuntien toimintaa koskevaan konferenssiin Tukholmassa. Edelleen nuorisosiamesmieheksi osallistui syyskaudella kaupungin työtötoimiston järjestämille rationalisointikursseille.

Rahavarojen käyttö ja tilintarkastus. Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ lokakuun 15 p:nä 1947 nuorisotyölautakunnan ja nuorisotoimiston menosäännön merkittäväksi kaupungin v:n 1948 talousarvioon.

Nuorisotoimisto ei ole itsenäinen tilivirasto, vaan rahatoimiston alainen. Sen tilit tarkasti revisiotoimiston tilintarkastaja A. H. M. Kinnunen.

Nuorisotyölautakunta valtuutti nuorisosiamesmiehen tarkastamaan ja hyväksymään nuorisotoimiston laskut sekä puheenjohtajan tarkastamaan ja hyväksymään nuorisosiamesmiehen laskut.

Toimintasuunnitelma. Nuorisotyölautakunta määritteli alkuvaiheessa nuorisotyön yleisen luonteen ja suunnan ja laati tämän johdosta seuraavan toimintasuunnitelman: nuorisotyölautakunta ei sellaisenaan, erikoistapauksia lukuunottamatta, itse suorita varsinaista nuorisotyötä; nuorisotoimisto ensi tilassa laatii mahdolliset täydelliset luettelot kaupungin alueella toimivista nuorisojärjestöistä ja niiden jäsenmäärästä sekä tutkii liitosalueiden ja kaupungin liepeillä olevien asutusalueiden nuorisotyön tarvetta; sen jälkeen, kun on saatu yhteys nuorisojärjestöihin, nuorisolautakunta ryhtyy tutkimaan

¹⁾ Ks. v:n 1947 kert. I osan s. 59.

kaupungin nuorisokysymystä; nuorisotoimisto ensi tilassa pyrkii hankkimaan ulkomailta nuorisotyölautakunnan kaikille jäsenille riittävän määrän sellaista aineistoa, joka selvittäisi kunnan suhdetta paikalliseen nuorisokysymykseen; nuorisotyölautakunnan ja nuorisotoimiston toimenpiteet katsotaan luonteeltaan väliaikaisiksi, kunnes nuorisotutkimuksen kautta lopullisesti on selvitetty kaupungin nuorisokysymys; nuorisolautakunta ensi tilassa tulee järjestämään nuorisotyölautakunnan ja nuorisojärjestöjen välisiä neuvottelutilaisuuksia; sekä neuvottelukosketukseen pyritään kunnan muiden nuorisokysymystä lähellä olevien elinten kanssa vasta sen jälkeen, kun nuorisotyölautakunnan toiminta on vakiintunut.

Yhteistoiminta nuorisojärjestöjen kanssa. Kaupunginkellariin järjestettiin kevätlukukaudella yksi neuvottelukokous suomen- ja yksi ruotsinkielisiä nuorisojärjestöjä varten sekä syyslukukaudella samoin. Näissä tilaisuuksissa neuvoteltiin mm. seuraavista asioista: mitkä järjestöt on katsottava kuuluviksi nuorisojärjestöihin ja niihin verrattaviin yhteisliittyimiin; mitkä ovat järjestöjen suurimmat vaikeudet ja esteet heidän pyrkiessään tehostamaan työtään; mitä toivomuksia järjestöillä on kunnallisen nuorisotyölautakunnan toimintaan nähden; Bengtsår nuorison käytössä; maalta Helsinkiin muuttavan nuorison probleemi; MRA (moraalisen jällevarustamisen liike); onko nuorisotyölautakunnan ryhdyttävä järjestämään yleisiä juhlia nuoria varten; Helsingfors svenska ungdomsråd järjestön tehtävä ja työskentely; sekä kansakoulujen kerhotoiminta.

Tilaisuuksissa laaditut pöytäkirjat säilytetään nuorisotyölautakunnan arkistossa.

Nuorisotyön aiheuttamat kustannukset

Nuorisotyön aiheuttamat kustannukset nousivat kertomusvuonna yhteensä 767 586 mk:aan, josta 63 600 mk lautakunnan jäsenille maksettuja palkkioita, 553 460 mk nuorisotoimiston sääntöpalkkaisten viranhaltijain palkkoja, 47 179 mk huoneistomenoja, 8 861 mk kaluston hankintamenoja ja 94 486 mk tarvetahoja.

28. Ammattioppilaslautakunta

Ammattioppilaslautakunnan toiminnasta v. 1948 saatiin seuraavat tiedot:

Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna insinööri E. E. Söderman puheenjohtajana sekä työnantajain edustajina kultaseppämestari F. O. Lindroos ja talousneuvos L. N. Tuomi sekä työntekijäin edustajina maalari A. A. Grönlund ja ilmajarruntarkastaja J. V. Laine. Edellisten varamiehinä olivat insinööri K. F. Kreander ja kirjapainonjohtaja J. K. V. Paasio sekä jälkimmäisten peltiseppä A. R. Enqvist ja hitsaaja O. K. Korhonen. Sihteerinä toimi apulaiskaupunginsihteerinä T. S. Törnblom ja toimistoapulaisena rouva T. Törnblom.

Kertomusvuonna luetteloitiin 247 oppisopimusta ja edellisiltä vuosilta oli jälellä 1 179 sopimusta. Vuoden kuluessa päättyi 110 sopimusta ja eri syistä purettiin 32 sopimusta. Voimassa olevia oppisopimuksia oli vuoden päättyessä kaikkiaan 1 284, joista 1 042 koski miehiä ja 242 naisia.

29. Kotitalouslautakunta

Kotitalouslautakunta antoi toiminnastaan v. 1948 seuraavan selostuksen:

Lautakunnan kokoonpano. Kotitalouslautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna kansanedustaja, rouva E. Nurminen puheenjohtajana, talousopettaja A. Nissinen varapuheenjohtajana sekä tarkastaja T. Alanko, talousopettajat A. Jansson ja M. Schauman, rouvat H. Arpokari, I. Hietanen, S. Lehtivuori sekä neiti S. Lehtonen jäseninä. Vuoden aikana pidettiin 12 kokousta. Kaupunginhallitusta edusti kunnallisneuvos M. Hannula. Sihteerinä toimi opettaja I. Grotenfelt. Lähetettyjen kirjelmien luku oli 228, saapuneiden 194 ja laskuja hyväksyttiin 446.

Lautakunnan toimihenkilöt. Kotitalousneuvojista toimivat käsityönopettaja Grotenfelt, käsityöneuvoja L. Lehtonen ja talousopettaja L. Virki Mäkelänkadun 45:ssä, talousopettaja M. Koivisto ja käsityönopettaja H. Löfgren Helsinginkadun 26:ssa sekä käsityöneuvoja A. Kautonen ja talousopettaja K. Vöry Fredrikinkadun 16:ssa sijaitsevilla opetushuoneistoissa. Liitosalueella toimivat talousopettaja G. Hortling sekä kotitalousneuvojat A. Kaukiainen ja M. Möttönen. Apuopettajina talouskursseilla olivat talousopettajat A. Ojala, joka myös hoiti pesun opetusta opetuspesulassa ja D. Schönholtz, käsityöneuvojana rouva H. Huolman sekä syyskaudella käsityönopettaja K. Purra. Tyttökerhojen ohjaajana toimi ylioppilas T. Järvelä syyskuun 1 p:ään saakka, jolloin toiminta luovutettiin nuorisotyötoimistolle.

Toiminta. Lautakunnan opetustoiminta tapahtui seuraavissa paikoissa: kotitalouskerholassa Mäkelänkadun 45:ssä, opetuskeittiössä Fredrikinkadun 16:ssa ja Helsinginkadun 26:ssa. Kun viimeksimainitussa paikassa ei ole erikoista käsityöhuonetta, sai lautakunta kaupunginhallituksen luvalla käyttää suomenkielisen työväenopiston käsityösalia käsityönopetusta varten. Lisäksi oli Käpylän kansakoulussa järjestettyruoanlaiton- ja käsityönopetusta sekä kerhotoimintaa. Liitosalueella annettiin opetusta ja neuvontaa Herttoniemessä, Kulosaarella, Lauttasaarella, Malmilla, Mellunkylässä, Munkkiniemessä, Oulunkylässä, Pakilassa, Pitäjänmäellä, Puistolassa ja Vartiokylässä. Opetushuoneistoina olivat kansakoulut ja äitiys- tai lastenneuvolat. Kaupunginhallituksen suostumuksella järjesti Helsingfors hushällsskola kevätkaudella päiväkursseja Fredrikinkadun 16:n opetuskeittiössä ja Vallilan demokratian pioneerit sekä väestöliiton Vallilan naisten kerho pitivät kerhokokouksia kotitalouskerholassa, Mäkelänkadun 45:ssä. Helsinginkadun opetuskeittiö oli syyskaudella kahtena päivänä viikossa Kallion yhteis-koulun käytössä.

Talousopetuksessa ja kodinhoidossa järjestettiin seuraavat kurssit:

	Kursseja	Opetustilaisuuksia kurssia kohden	Oppilaita
Ruoanlaittokursseja	68	5—12	769
Morsiuskursseja	1	10	15
Koulutyttökursseja	3	10	30
Miesten kursseja	2	6	14
Jouluruokakursseja	3	3	21
Yhteensä	77	—	849

Tilastoon sisältyy 9 ruotsinkielistä kurssia, joiden oppilasmäärä oli 93.

Opetuspesula valmistui vuoden aikana opetustarkoituksiin. Koneisto asennettiin paikoilleen ja kurssi- ja neuvontatoiminta voitiin aloittaa. Kustannuksia oli 98 200 mk. Kaikkiaan pidettiin 17 pesukurssia 90 oppilaalle ja 15 havaintoesitystä 450 kuulijalle. Lautakunnan toimesta julkaistiin helpotajuinen pesuopas sekä kursseilla käytettäväksi että yleisölle levitettäväksi.

Havainto-opetusta ruoanlaitossa, kodinhoidossa ja säilöönpanossa annettiin eri keittiöissä ja opetuspaikoissa 67 kertaa 1 317 kuulijalle ja neuvoloissa 192 kertaa 2 773 kuulijalle, yhteensä siis 4 090 henkilölle. Näistä esityksistä 9 oli ruotsinkielisiä ja annettiin 63 kuulijalle.

Uutena toimintamuotona järjestettiin kahdet 6 kertaiset, yhteensä 23 erilaista esitystä sisältävät ajankohtaiset luentokurssit kodinperustajille ja perheenemännille. Osanottajia oli n. 175 henkilöä.

Käsityönopetuksessa järjestettiin seuraavat kurssit:

Opetusaine	Kursseja	Opetustilaisuuksia kurssia kohden	Oppilaita
Yleinen käsityönneuvonta	33	16	997
Hattujen valmistus	9	5	78
Tallukoiden valmistus	1	5	16
Peitteiden valmistus	3	5	19
Kehruu	2	5	23
Askartelu	1	5	5
Yhteensä	49	—	1 138

Kerran kuukaudessa oli, vuorotellen eri opetuspaikoissa, järjestetty ohjelmallisia tilaisuuksia, koti-iltoja, kurssilaisille ja kerholaisille. Ohjelma käsitti esitelmiä, soittoa, laulua ym. Koti-iltoja pidettiin 7 ja niihin osallistui n. 700 henkilöä.

Kerhotyötä harjoitettiin lasten, nuorten tyttöjen ja äitien keskuudessa. Lasten- ja tyttökerhot toimivat Mäkelänkadun 45:ssä. Kerholaiset jaettiin iän perusteella ryhmiin, joita oli 8 ja joihin kuului yhteensä 129 jäsentä. He saivat ohjausta askartelussa, laululeikeissä ja käsitöissä. Lisäksi harrastettiin urheilua ja retkeilyä. Aikuisia varten oli 4 kerhoa, joissa oli jäseniä n. 250. He kokoontuivat 99 kertaa. Ohjelmana oli kirjallisuus, laulu, esitelmät ja lisäksi retket ja juhlat, joita oli 12.

Työtehoseuran järjestämään työtehonäyttelyyn messuhallissa marraskuun 12—23 p:nä osallistui lautakunta yhdellä osastolla, jossa taulukoiden avulla ja suullisesti selostettiin toiminnan eri muotoja. Lisäksi pidettiin yleisölle 9 havaintoesitystä. Näyttelyyn järjestämiseksi kaupunginhallitus myönsi 224 955 mk.

Opintopäivät. Kesäkuun alkupäivinä järjesti lautakunta alaisilleen opettajille ensimmäiset opintopäivät. Runsas ohjelma sisälsi esityksiä ja keskustelukysymyksiä monilta tärkeiltä aloilta. Erikoisesti käsiteltiin työnjohtoa, sosiaalisen ajattelutavan kehittämistä sekä opetus- ja kerhotoimintaa koskevia ongelmia.

Neuvottelupäivät Tampereella. Viime vuosina on perustettu useitakin kunnallisia kotitalouslautakuntia. Yhteisten kysymysten pohtimista ja selvittelyä varten kutsui Tampereen kotitalouslautakunta 25 v. juhlaansa aikana tammikuun 9—11 p:nä järjestämilleen neuvottelupäiville toisten kotitalouslautakuntien edustajia. Helsingistä osallistui päiville sekä lautakunnan jäseniä että opettajia. Matka-apuna kaupunginhallitus myönsi 10 668 mk.

Menot ja tulot. Seuraava taulukko osoittaa, missä määrin lautakunnan käytettävissä olevia määrärahoja käytettiin:

Talousarvion momenttiniemi	Määrärahat talousarvion mukaan, mk	Lisämäärärahat, mk	Yhteensä käytettävissä olevia varoja, mk	Menot tilien mukaan, mk	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (-), mk
Palkkiot	41 400	1 400	42 800	42 800	—
Sääntöpalkkaiset virat	1 913 850	1 127 595	3 041 445	3 041 445	—
Tilapäistä työvoimaa	256 000	30 000	286 000	326 135	— 40 135
Vuokra	160 780	10 881	171 661	171 661	—
Lämpö	70 000	—	70 000	72 054	— 2 054
Valaistus	30 000	5 000	35 000	25 069	+ 9 931
Siivoaminen	25 000	40 000	65 000	109 194	— 44 194
Ompelukoneiden hankkiminen	—	44 000	44 000	44 000	—
Kaluston kunnossapito	20 000	—	20 000	19 784	+ 216
Painatus	15 000	4 751	19 751	19 751	—
Tarverahat	50 000	—	50 000	85 860	— 35 860
Tarveaineet opetusta varten	400 000	4 035	404 035	642 080	— 238 045
Yhteensä	2 982 030	1 267 662	4 249 692	4 599 833	— 350 141

Tuloja kertyi talous- ja käsityökurseista yhteensä 570 600 mk.

¹⁾ Tähän eivät sisälly näyttelyn järjestämiseksi ja neuvottelupäiviin osallistumista varten myönnetty määrärahat.

30. Kaupunginkirjasto

Kaupunginkirjaston toimintakertomus¹⁾ v:ltä 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Kirjastolautakunta

Kirjastolautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna huoltopäällikkö K. L. Kulo puheenjohtajana, pankinjohtaja H. Paloheimo varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä filosofian maisterit E. Bruun ja H. Kannila, opettaja H. Koivu, filosofian maisteri K. Lausti, toimittaja A. Mäkinen, arkistonhoitaja H. Raatikainen ja filosofian maisteri Chr. Schildt. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli johtaja K. F. Sundqvist. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 9 kertaa ja lautakunnan marraskuun 25 p:nä 1947 valitsema toimikunta kerran. Pöytäkirjan pykälien lukumäärä oli 138, saapuneiden kirjeiden lukumäärä 362 ja lähetettyjen lukumäärä 261.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat mm. Invalidisäätiön anomusta saada kerrallaan lainata 2 000 kirjaa ja pitää niitä lainassa pidemmän ajan Ruskeasuolla toimivan huoltolaitoksensa potilas- ja oppilaskäyttöä varten²⁾; paikallispuhelinlaitteen järjestämisestä Kallion sivukirjaston sanomalehtisaliin³⁾; suomenkielisen kirjallisuuden lainausosaston korjausta (uusi kustannusarvio)⁴⁾; työajan järjestelyä⁵⁾; vahtimestari A. Laustelan viran muuttamista ylivahtimestarin viraksi ja viran siirtämistä 21 palkkaluokkaan⁶⁾; kirjastonjohtajan anomusta saada matka-apurahaa ja päivärahaa huhtikuun 9—10 p:nä Tukholmassa pidettävään pohjoismaiden pääkaupunkien kaupunginkirjastojen johtajien kokoukseen osallistumista varten⁷⁾; puhelimen hankkimista Lauttasaaren sivukirjastoon⁸⁾; Kotikallion lasten lukuuvan siirtämistä kaupunginkirjastolle⁹⁾; Kallion sivukirjaston uudistussuunnitelmien lopullista toteuttamista¹⁰⁾; lisämäärärahan myöntämistä tileille Kesälomasijaiset 150 000 mk, Siivoaminen 50 000 mk ja Kirjallisuus ja sidonta 3 000 000 mk¹¹⁾; 5 kirjastoamanuenssin anomusta saada virkavapautta täysin palkkaeduin ja matka-apurahaa syyskuun 3—19 p:nä Konnerudkollemissa, Norjassa pidettäviin pohjoismaisiin kirjastokursseihin osallistumista varten¹²⁾; kirjastonjohtajan anomusta saada pitää sivutoimena logiikan dosentuuria Helsingin yliopistossa tammikuun 1 p:stä 1949 alkaen¹³⁾; Kivelän sairaalakirjaston huonekysymystä¹⁴⁾; oikeuden myöntämistä ylittämään tilejä Palkkiot 15 000 mk, Siivoaminen 30 000 mk, Vedenkulutus 3 500 mk, Tarverahat 50 000 mk, Valaistus 50 000 mk ja Painatus 100 000 mk¹⁵⁾; kirjaston eri osastojen ja sivukirjastojen vaihtokassojen korottamista¹⁶⁾; kirjastonjohtajan anomusta saada matka-apurahaa ja päivärahaa joulukuun 15—16 p:nä Oslossa kaupunginkirjaston 50-vuotisjuhlatilaisuuteen osallistumista varten¹⁷⁾; Munkkiniemen sivukirjaston laajentamisedotusta¹⁸⁾ ja lisärakennuksen rakentamista pääkirjaston talon pihalle¹⁹⁾.

¹⁾ Eräät kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole tähän otettu, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa. — ²⁾ Kirj. lk. 9 p. tammik. 7 §. — ³⁾ S:n 20 p. helmik. 22 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. helmik. 23 §. — ⁵⁾ S:n 12 p. maalisk. 34 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. maalisk. 37 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. maalisk. 40 §. — ⁸⁾ S:n 23 p. huhtik. 50 §. — ⁹⁾ S:n 28 p. toukok. 59 §. — ¹⁰⁾ S:n 28 p. toukok. 66 §. — ¹¹⁾ S:n 29 p. kesäk. 77 §. — ¹²⁾ S:n 27 p. elok. 85 §. — ¹³⁾ S:n 8 p. lokak. 106 §. — ¹⁴⁾ S:n 8 p. lokak. 110 §. — ¹⁵⁾ S:n 12 p. marrask. 119 § ja 10 p. jouluk. 131 §. — ¹⁶⁾ S:n 12 p. marrask. 121 §. — ¹⁷⁾ S:n 10 p. jouluk. 128 §. — ¹⁸⁾ S:n 10 p. jouluk. 133 §. — ¹⁹⁾ S:n 10 p. jouluk. 136 §.

Lausuntoja annettiin asioista, jotka koskivat: Kirjastovirkailijayhdistyksen kirjelmän johdosta toimeenpantua tutkimusta eräiden tilapäisten tuntiapulaisten työsuhteen loppumisesta ¹⁾; palkkakuoppien korjaamista ²⁾; Työväen arkiston, Kasvatusopillisen kirjaston ja lukusalin sekä Kirjoja sokeille ja Brage nimisten yhdistysten avustusanomuksia ³⁾; muutosehdotusta kaupungin virkasääntöön ja kaupungin työntekijäin lomasääntöön ⁴⁾; Lauttasaaren huoneistokysymystä ⁵⁾; Töölön sivukirjaston uuden talon piirustusehdotusta ⁶⁾; henkilökunnan kortiston uudelleen järjestämistä ⁷⁾; Töölön sivukirjaston huoneistokysymystä puhtaanapitolaitoksen tontin jouduttua kansaneläkelaitokselle ⁸⁾; kaupungin uutta virkasääntöä, työntekijäin lomasääntöä sekä työntekijäin sairaus- ja hautausapua koskevia määräyksiä ⁹⁾; kunnallishallinnollisen kirjallisuuden koontia ja keskitystä ¹⁰⁾.

Päätökset. Kirjastolautakunta päätti ¹¹⁾ korottaa kirjaston sakko- ym. korvausmaksuja seuraavasti: sakko 5 mk:ksi päivässä kirjaa kohden, kuitenkin enintään 50 mk:ksi (ennen vastaavasti 1 mk ja 20 mk), lainaus-, tilaus- ja muistutuskortit 5 mk:ksi (1 mk), vahtimestarin perimispalkkio 75 mk:ksi lainaajalta (50 mk) ja vakuus 200 mk:ksi (100 mk). Kirjaston maksama osuus vahtimestarien kirjojen perimispalkkioissa korotettiin ¹²⁾ 40 mk:ksi (20 mk).

Kirjaston toiminta

Henkilökunta. Virastaan erosivat kirjastoamanuenssit E. M. Kiiskinen tammikuun 1 p:nä, E. M. Poukka joulukuun 1 p:nä ja T. A. M. Soisalon-Soininen syyskuun 15 p:nä sekä vt. kirjastoamanuenssi T. Telakivi marraskuun 15 p:nä. Lautakunta nimitti helmikuun 20 p:nä Kallion apulaisvahtimestarin avoimna olleeseen virkaan herra H. Piipon ja toukokuun 28 p:nä avoimna olleeseen järjestelyapulaisen virkaan neiti A. Suomalaisen.

Virkavapautta nauttivat vuoden aikana seuraavat viranhaltijat: apulaiskirjastonjohtaja H. Hirn tammikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään ja elokuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään, sivukirjastonhoitajat T. S. S. Liukko kesäkuun 25 p:stä elokuun 14 p:ään, S.-L. K. Meri puolipäivävapautta syyskuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään, T. A. Talvela tammikuun 15 p:stä huhtikuun 14 p:ään ja syyskuun 15 p:stä joulukuun 15 p:ään ja E. S. L. Wirla tammikuun 1 p:stä lokakuun 31 p:ään, kirjastoamanuenssit A.-M. Castrén huhtikuun 16 p:stä toukokuun 15 p:ään, M. H. Louhivaara joulukuun 12 p:stä 31 p:ään, L. E. Nissinen tammikuun 1 p:stä huhtikuun 14 p:ään ja E. M. Poukka syyskuun 1 p:stä marraskuun 31 p:ään sekä järjestelyapulaiset A. Suomalainen lokakuun 10 p:stä joulukuun 31 p:ään ja S. L. Söderlund heinäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään.

Virkailijavaihtosopimuksen nojalla kirjastoamanuenssi M. H. Louhivaara työskenteli Tanskassa, Lyngbyn kirjastossa syyskuun 1 p:stä marraskuun 30 p:ään, minä aikana tanskalainen kirjastovirkailija L. Ingvard-Nielsen harjoitteli Helsingin kaupunginkirjastossa.

Sairaslomaa myönnettiin 99 viranhaltijalle 339 eri tapauksessa yhteensä 9 148 työtuntia. V. 1947 vastaavat luvut olivat 102, 275 ja 11 191.

Kallion sivukirjasto. Kun kirjastorakennuksen korjaamiseksi jo useaan kertaan tehdyt muutosehdotukset on todettu kokonaisuuden kannalta epätyytyttäväiksi, kaupunginhallitus oikeutti rakennustoimiston siellä vallitsevan työvoiman puutteen vuoksi palkkaamaan kirjaston laajennussuunnitelman selvittämiseksi ulkopuolisen arkkitehdin, joka ryhtyi työhön vuoden vaihteessa. Kirjaston kalustouudistusta on lykätty kunnes rakenteellisen puolen korjaussuunnitelma selviää.

Kallion sivukirjaston lasten lukusalissa alettiin syksyllä 1948 järjestää ns. viikon kysymys-kilpailuja lasten totuttamiseksi lähinnä hakuteosten itsenäiseen käyttöön. Esillä olleisiin 4 kysymyssarjaan (10 kysymystä kussakin) jätti vastauksia keskimäärin 30 lasta, joista poikia 22. Parhaille jaettiin erityisessä juhlatilaisuudessa kirja-palkintoja. Samoin alettiin syksyllä säännöllinen satujen kerronta lapsille sen oltua keskeytyksissä ns. joulusatujen kerrontaa lukuunottamatta v:sta 1939 lähtien. Lasten lukusalin hoitaja, kirjastoamanuenssi E. Salovius kertoi joka toinen viikko johonkin teemaan (esim. neuvokkuus

¹⁾ Kirj. lk. 12 p. maalisk. 31 §. — ²⁾ S:n 12 p. maalisk. 35 ja 36 §. — ³⁾ S:n 12 p. maalisk. 41 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. huhtik. 48 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. toukok. 58 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. toukok. 62 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. kesäk. 76 §. — ⁸⁾ S:n 27 p. elok. 84 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. lokak. 99 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. jouluk. 135 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. huhtik. 47 §. — ¹²⁾ S:n 8 p. lokak. 101 §.

pelastaa tilanteen, annettu sana on pidettävä) liittyviä satuja ja kertomuksia. Lapsia voitiin käytettävissä olevan huoneen pienuuden vuoksi ottaa satutunneille vain n. 30 kerrallaan, vaikka pyrkijöitä oli moninkertainen määrä.

Kallion sivukirjaston huolena oli tällä kertaa koko kirjaston käsittävän, nyt toista kertaa vietettävän henkilökunnan pikkujoulun järjestäminen. Tilaisuus pidettiin joulukuun 6 p:nä kirjaston lainausosastossa ja siihen osallistui 73 henkilöä.

Töölön sivukirjastossa toiminta laajeni huomattavasti v:n 1948 aikana, jolloin aikuisten lainausosasto uusittiin täydellisesti ja avattiin yleisön käyttöön elokuun 21 p:nä. Paremman tilan saamiseksi sijoitettiin salin peräseinälle koroke, joka hyllyineen muodostaa hauskan parvekkeen. Saatiin kokonaan uusi kalusto vaaleine mataline hyllyineen, niin että osasto vaikuttaa entistä paljon valoisammalta ja tilavammalta. Uuteen kalustoon kuuluivat myöskin tarkoituksenmukaisemmat kirjojen esittelyhyllyt, joille sijoitettiin uusin suositeltava tietokirjallisuus, mikä on omiaan helpottamaan yleisön kirjavalintaa. Samoin uusi mainontahylly tehosti kirjanäyttelyitä, joita jatkuvasti järjestettiin eri tiedon aloilta sekä juhla- että merkkipäivien yhteyteen. Kaikki edellä mainittu lisäsi yleisön viihtyisyyttä ja mukavuutta kirjastossa ja nosti melkoisesti lainaustilaston. Opinto- ja lukusalissa kävijöiden, etenkin opiskelijoiden, määrä jatkuvasti kasvoi. Sen vuoksi siellä ryhdyttiin erinäisiin toimenpiteisiin opintoneuvonnan tehostamiseksi. Kertomusvuoden alusta pidettiin tilastoa yleisön tekemistä tiedusteluista siten, että erikseen merkittiin 1) kirjakyseilyt ja 2) varsinaisen opintoneuvonnan alaan kuuluvat laajemmat tiedustelut vastauksineen. Tällä tavoin saatiin kootuksi hyvää lähdekirjallisuus- ym. aineistoa, jota jatkuvasti tarvitaan yleisön auttamiseksi. Varsinaisen opintoneuvontatyön ohella jatkettiin yleisökortiston laadintaa, niin että se suomalaisen kirjavaraston osalta alkaa olla pian valmis. Mainittakoon vielä, että myöskin opintolukusalissa järjestettiin kirjanäyttelyitä kirjailijoiden merkkipäivien yhteydessä. Aktiivinen kirjastokasvatustoiminta lasten osastolla tehostui myöskin vuoden kuluessa suuresti. Kevätkaudella oli toiminnassa nuorten kerho, josta mainitaan tarkemmin kerhotoiminnan yhteydessä. Syyskaudella järjestettiin lasten osastolla tietokilpailusarja eläin-, kasvi- ja tähtitieteen aloilta. Kilpailuihin liittyi kunkin alan kirjaesittely. Osanottajia oli 22. Kilpailujen päättäjäisjuhla järjestettiin joulukuun 19 p:nä. Juhlaesitelmän piti rouva I. Hellemaa aiheesta: Omakohtainen luonnontutkimus, jota hän tehosti mukanaan tuomillaan lintu- ja perhoskokoelmillaan. Seurasi poikien tilaisuuteen järjestämä yleisluonnontieteellinen tietokilpailu, jonka kahdelle voittajalle pojat antoivat pienet kirjapalkinnot. Eräs pojista esitti sitten tähtipakinan ja lopuksi jaettiin kolmelle parhaalle tietokilpailusarjan ratkaisijalle palkintokirjat, jotka Suomalainen kirjakauppa oli tarkoitukseen lahjoittanut.

Lastenosaston pienimmille pidettiin syyslukukaudella kerran viikossa satutunti, jonka alussa esiteltiin kulloinkin saapuneita uusia kuvakirjoja, jotta kaikkein pienimmätkin oppisivat syventymään niiden sisältöön. Sitten seurasi satu, jonka kerrontaa tehostettiin havaintovälinein ja satukuvamaalauksin. Lopuksi keskusteltiin satuun sisältyvistä eettillisistä tekijöistä, esim. rehellisyydestä, ahkeruudesta, tiedonjanosta, hyvyyden eri ilmenemismuodoista ym. Näin löydetty sadun ydinajatus kiteytettiin lopuksi lauseeseen, joka lausuttiin kuorossa. Nämä satutuntikeskustelut ovat omalta osaltaan selvästi osoittaneet, että tuloksellinen kirjastokasvatus voidaan aloittaa jo pienimmistä kirjastonkäyttäjistä. Erikoislaatuinen satutunti oli marraskuun 26 p:nä, jolloin kaupunginkirjastossa vaihtovirkailijana työskentelevä tanskalainen kirjastonhoitaja L. Ingvard-Nielsen esitti lastenosastolle kutsutuille ruotsalaisen alakansakoulun II-luokkalaisille Andersenin satuja tanskankielellä tulkiten niitä osittain ruotsiksi. Osanottajia satutunneilla oli keskimäärin 25.

Vallilan sivukirjaston huoneistokysymykselle kertomusvuosi tuli merkitsemään kehitystä sikäli, että seinäsiirrolla saatiin syntymään kohtuullisen tilava sanomalehtilukusali, jonka yhteyteen enemmittä rakennusteknillisittä vaikeuksitta suunniteltu opintolukusali tulevaisuudessa voitane sijoittaa.

Käpylän sivukirjaston yhä vilkastuvaa toimintaa häittäsi erityisen lasten- ja nuorison osaston puute. Niinpä ilman valvojaa oleva lasten lukusali täytyi sulkea järjestyshäiriöiden vuoksi ja lehdet sijoittaa lainausosastolle. Kalustoa ja virkailijoita anottiin yhdistettyä lasten lainaus- ja lukusalia varten.

Kirjaston varasto kunnostettiin uusien varastohyllyjen avulla, ja sitä laajennettiin niin, että sinne voitiin sijoittaa osa pääkirjaston vanhempaa sanomalehtivarastoa.

Sairaalasivukirjaston toiminnasta oli kertomusvuoden aikana selostuksia sanoma- ja aikakauslehdissä sekä radiossa, jotka herättivät yleistä vilkasta mielenkiintoa tätä kirjaston toimintamuotoa kohtaan. Ylilääkäri J. K. Runeberg teki aloitteen sairaalakirjaston sivuosaston perustamiseksi Nikkilän sairaalaan. Tanskasta oli harjoittelija erikoisesti tutustumassa työhön Kivelän sairaalan mielitautien osastolla, jota työtä tehtiin biblioterapeuttisessa hengessä. Kertomusvuoden aikana ryhdyttiin myös hoitamaan Kivelän sairaalan mielitautien osaston lääketieteellistä käsikirjastoa.

Kirjavarasto. Kirjavaraston luetteloista poistettiin 5 841 loppuunkulunutta nidosta, joista 2 469 pääkirjastoon, 913 Kallion, 753 Töölön, 523 Vallilan, 920 Käpylän, 10 Pasilan, 52 Eteläiseen, 6 Malmin, 1 Puistolan, 1 Herttoniemen ja 193 sairaalasivukirjastoon kuuluneita kirjoja.

Kirjastoon hankittiin ja luetteloiitiin 19 234 uutta nidosta. Luetteloiitu kirjavarasto käsitti kertomusvuoden alussa 347 669 nidosta ja vuoden lopussa 361 062 nidosta. Viimeksi mainituista oli 209 935 eli 58.1 % suomenkielistä, 134 274 eli 37.2 % skandinaavista ja 16 853 eli 4.7 % muunkielistä kirjallisuutta.

Kirjavaraston arvo arvioitiin kertomusvuoden alkaessa 13 772 700 mk:ksi ja vuoden päättyessä 22 375 125 mk:ksi.

Kertomusvuoden päättyessä kirjavarasto jakaantui eri luokkiin seuraavasti:

Kirjallisuusluokka	Nidoksia	%
000. Ensyklopedia	4 114	1.1
100. Filosofia, kulttuuri, kasvatustiede	4 860	1.3
200. Uskonnot, mytologia	3 838	1.1
300. Yhteiskuntatieto	7 722	2.1
400. Maantiede, matkat, kansatiede	5 991	1.7
500. Matematiikka, luonnontieteet	4 834	1.3
600. Lääketiede, tekniikka, talous	10 317	2.9
700. Taide, liikuntakasvatus.....	6 672	1.9
800. Kirjallisuudenhistoria, kielitiede	7 693	2.1
900. Historia, elämäkerrat, sukututkimus	10 782	3.0
0—9. Kaunokirjallisuus	74 622	20.7
I. Uskonnot	8 706	2.4
II. Historia, arkeologia ja elämäkerrat	24 348	6.7
III. Maantiede, kansatiede, antropologia ja matkakertomukset	12 814	3.6
IV. Romaanit, kertomukset ja sadut	68 318	18.9
V. Runot, näytelmät, albumit sekä kirjallisuudenhistoria ja taide	27 890	7.7
VI. Luonnontiede, matematiikka, lääketiede ja teknologia.....	14 062	3.9
VII. Oikeus- ja valtiotiede, yhteiskunnalliset kysymykset ja talous ...	16 071	4.5
VIII. Kielitiede	3 717	1.0
XI. Filosofia, siveysoppi, kasvatus, kirja- ja kirjastotiede, urheilu sekä muut sekalaiset aineet	14 783	4.1
X. Lukusaleihin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aikakaus- ja sanomalehdet ym.)	28 908	8.0
	361 062	100.0

Pääkirjaston ja Sivukirjastojen kesken kirjavarasto jakaantui seuraavasti:

Lainauspaikka	1948		1947		Lainauspaikka	1948		1947	
	Nidoksia	%	Nidoksia	%		Nidoksia	%	Nidoksia	%
Pääkirjasto	178 979	49.6	175 153	50.4	Pitäjänmäen ...	1 635	0.5	1 425	0.5
Sivukirjasto:					Oulunkylän ...	2 237	0.6	1 929	0.6
Kallion	72 860	20.2	71 384	20.5	Pakilan	1 699	0.4	1 492	0.4
Töölön	27 463	7.6	26 633	7.7	Malmin	5 102	1.4	4 681	1.3
Vallilan	19 813	5.5	19 235	5.5	Tapanilan	1 994	0.6	1 802	0.5
Käpylän	13 601	3.8	13 371	3.8	Puistolan	1 660	0.5	1 489	0.4
Pasilan	7 816	2.2	7 486	2.2	Vartiokylän	1 258	0.3	1 094	0.3
Eteläinen ...	9 540	2.6	8 725	2.5	Herttoniemen .	1 222	0.3	1 075	0.3
Lauttasaaren	1 536	0.4	885	0.3	Kulosaaren	1 119	0.3	578	0.2
Munkkiniemen	1 540	0.4	985	0.3	Sairaala.....	7 154	2.0	6 760	1.9
Haagan	2 103	0.6	1 487	0.4	Palokunnan	731	0.2	—	—
					Yhteensä	361 062	100.0	347 669	100.0

Kirjalahjat. Kertomusvuonna merkittiin kirjalahjoituksia seuraavilta henkilöiltä ja laitoksilta: koululainen L. Ahlberg, neiti N. Armfelt, American Library Association, neiti Chris Maj Blomfelt, dipl. insinööri P. O. Blomqvist, British Council, Fazerin musiikki-kauppa, rouva E. von Frenckell-Thesleff, insinööri E. Galle, toiminimi K. E. Gardberg, Hollannin lähetystö, neiti A. Ignatius, herra J. E. Ketonen (USA), kirjailija Larin-Kyösti, rouva M. Lindgren, neiti A. Luther, J. Oppman, Ranskan lähetystö, M. E. Rosenqvist, filosofian maisteri S. Stenius ja A. Wallenius. Werner Söderström oy. ja Otava kustannus oy. ovat lahjoittaneet kirjoja palkinnoiksi lasten lukusalissa järjestettyjä kilpatehtäviä varten.

Aukioloajat. Pääkirjastossa ja Kallion sivukirjastossa aikuisten lainausosastot olivat avoinna arkipäivisin klo 10—20 ja lasten osastot klo 12—20. Sunnuntaisin lainausosastot olivat avoinna klo 16—19. Opintosali ja lukusalit olivat avoinna arkipäivisin ja sunnuntaisin klo 10—22. Pyhä- ja juhlapäivinä kirjasto oli avoinna seuraavasti: uudenvuodenpäivänä, pitkäpäpäjäntaina, pääsiäispäivänä ja helluntaipäivänä lukusalit klo 15—20, vappuna ja itsenäisyyspäivänä lukusalit klo 10—20, juhannusaattona ja juhannuspäivänä sekä jouluaattona ja joulupäivänä kiinni, muina päivinä niinkuin sunnuntaisin. Töölön, Vallilan, Käpylän ja Eteläisen sivukirjaston lainausosastot olivat avoinna klo 10—20, Pasilan klo 17—20 arkisin ja klo 16—19 sunnuntaisin, Lauttasaaren, Munkkiniemen ja Malmin klo 15—20 arkipäivisin ja klo 16—19 sunnuntaisin, Pitäjänmäen ja Tapanilan maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 17—20, Oulunkylän tiistaisin ja perjantaisin klo 15—20, Pakilan sunnuntaisin ja torstaisin klo 17—20, Puistolan maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 18—20, Vartiokylän maanantaisin ja perjantaisin klo 16—18, Haagan tiistaisin ja perjantaisin klo 14—19, Herttoniemen maanantaisin ja torstaisin klo 15—19, Kulosaaren tiistaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 13—16 ja 18—20 ja lauantaisin klo 13—18 sekä sairaalasivukirjasto potilaita varten joka päivä klo 11—16 ja henkilökuntaa varten Kivelän sairaalassa keskiviikkoisin klo 18—21 ja Marian sairaalassa tiistaisin ja perjantaisin klo 18—21.

Lainaus. Kirjalainojen lukumäärä v. 1948 ja 1947 oli seuraava:

Lainauspaikka	1948			1947		
	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden
Pääkirjasto	356	361 127	1 014	355	365 139	1 029
Sivukirjasto:						
Kallion	356	231 479	650	355	233 179	657
Töölön	278	85 477	307	341	89 748	263
Vallilan	356	82 542	232	355	84 521	238
Käpylän	356	63 176	177	355	62 516	176
Pasilan	355	12 629	36	354	13 237	37
Eteläinen	356	38 472	108	355	39 181	110
Lauttasaaren	355	20 339	57	353	20 354	58
Munkkiniemen	351	26 507	76	354	27 686	78
Haagan	102	9 483	93	101	8 784	87
Pitäjänmäen	148	6 173	42	145	6 470	45
Oulunkylän	101	7 856	78	100	7 911	79
Pakilan	98	3 048	31	94	3 137	33
Malmin	351	25 034	71	350	22 048	63
Tapanilan	143	7 753	54	137	5 880	43
Puistolan	150	3 911	26	137	3 542	26
Vartiokylän	101	1 076	11	100	1 314	13
Herttoniemen	91	2 125	23	79	942	12
Kulosaaren	201	5 968	30	193	5 194	27
Sairaala-	301	36 993	123	298	38 141	128
Palokunnan	75	1 140	15	—	—	—
Yhteensä	—	1 032 308	3 254	—	1 038 924	3 202

Suurin määrä päivässä annettuja kirjalainoja oli 5 143 oltuaan v. 1947 6 090.

Kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta, jossa myöskin on otettu huomioon aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjallainat						Lasten ja nuorison kirjallainat						Kirjallainat kaikkiaan					
	Kauno- kirjallisuus		Tieto- kirjallisuus		Yh- teensä	Kauno- kirjallisuus		Tieto- kirjallisuus		Yh- teensä	Kauno- kirjallisuus		Tieto- kirjallisuus		Yhteensä			
	Luku	%	Luku	%	Luku	Luku	%	Luku	%	Luku	Luku	%	Luku	%	Luku			
Pääkirjasto	176 188	59.0	122 560	41.0	298 748	44 781	71.8	17 598	28.2	62 379	220 969	61.2	140 158	38.8	361 127			
Sivukirjasto:																		
Kallion	104 874	64.8	57 356	35.4	162 230	54 144	78.2	15 105	21.8	69 249	159 018	68.7	72 461	31.3	231 479			
Töölön	42 071	69.2	18 764	30.8	60 835	21 100	85.6	3 542	14.4	24 642	63 171	73.9	22 306	26.1	85 477			
Vallilan	37 990	70.9	15 617	29.1	53 607	25 726	88.9	3 209	11.1	28 935	63 716	77.2	18 826	22.8	82 542			
Käpylän	25 899	69.8	11 192	30.2	37 091	23 215	89.0	2 870	11.0	26 085	49 114	77.7	14 062	22.3	63 176			
Pasilan	5 084	65.8	2 638	34.2	7 722	3 685	75.1	1 222	24.9	4 907	8 769	69.4	3 860	30.6	12 629			
Eteläinen	16 188	65.3	8 604	34.7	24 792	10 279	75.1	3 401	24.9	13 680	26 467	68.8	12 005	31.2	38 472			
Lauttasaaren	9 483	66.3	4 829	33.7	14 312	6 027	100.0	—	—	6 027	15 510	76.3	4 829	23.7	20 339			
Munkkiniemen	12 364	72.9	4 600	27.1	16 964	8 811	92.3	732	7.7	9 543	21 175	79.9	5 332	20.1	26 507			
Haagan	3 771	77.6	1 088	22.4	4 859	4 077	88.2	547	11.8	4 624	7 848	82.8	1 635	17.2	9 483			
Pitäjänmäen	2 071	76.0	653	24.0	2 724	3 265	94.7	184	5.3	3 449	5 336	86.4	837	13.6	6 173			
Oulunkylän	3 005	80.4	734	19.6	3 739	3 821	92.8	296	7.2	4 117	6 826	86.9	1 030	13.1	7 856			
Pakilan	1 038	76.0	327	24.0	1 365	1 619	96.2	64	3.8	1 683	2 657	87.2	391	12.8	3 048			
Malmin	8 431	70.1	3 592	29.9	12 023	12 065	92.7	946	7.3	13 011	20 496	81.9	4 538	18.1	25 034			
Tapanilan	2 580	70.2	1 096	29.8	3 676	3 921	96.2	156	3.8	4 077	6 501	83.9	1 252	16.1	7 753			
Puistolan	1 303	71.2	527	28.8	1 830	2 038	97.9	43	2.1	2 081	3 341	85.4	570	14.6	3 911			
Vartiokylän	318	61.0	203	39.0	521	506	91.2	49	8.8	555	824	76.6	252	23.4	1 076			
Herttoniemen	630	75.6	203	24.4	833	1 200	92.9	92	7.1	1 292	1 830	86.1	295	13.9	2 125			
Kulosaaren	2 462	74.1	860	25.9	3 322	2 413	91.2	233	8.8	2 646	4 875	81.7	1 093	18.3	5 968			
Sairaala-	18 735	54.2	15 819	45.8	34 554	2 142	87.8	297	12.2	2 439	20 877	56.4	16 116	43.6	36 993			
Palokunnan	469	41.1	671	58.9	1 140	—	—	—	—	—	469	41.1	671	58.9	1 140			
Yhteensä	474 954	63.6	271 933	36.4	746 887	234 835	82.3	50 586	17.7	285 421	709 789	68.8	322 519	31.2	1 032 308			

Aikuisten sekä lasten ja nuorison suhteellinen osuus lainausliikkeeseen oli eri lainauspaikoilla seuraava:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjallainat, %	Lasten ja nuorison kirjallainat, %	Lainauspaikka	Aikuisten kirjallainat, %	Lasten ja nuorison kirjallainat, %
Pääkirjasto	82.7	17.3	Oulunkylän	47.6	52.4
Sivukirjasto:			Pakilan	44.8	55.2
Kallion	70.1	29.9	Malmin	48.0	52.0
Töölön	71.2	28.8	Tapanilan	47.4	52.6
Vallilan	64.9	35.1	Puistolan	46.8	53.2
Käpylän	58.7	41.3	Vartiokylän	48.4	51.6
Pasilan	61.1	38.9	Herttoniemen	39.2	60.8
Eteläinen	64.4	35.6	Kulosaaren	55.7	44.3
Lauttasaaren	70.4	29.6	Sairaala-.....	93.4	6.6
Munkkiniemen	64.0	36.0	Palokunnan	100.0	—
Haagan	51.2	48.8			
Pitäjänmäen	44.1	55.9	Yhteensä	72.4	27.6

V. 1947 lainattiin kaikkiaan 710 724 nidosta eli 68.4 % kaunokirjallisuutta sekä 328 200 nidosta eli 31.6 % tietokirjallisuutta. Aikuisten sekä lasten ja nuorison kesken kirjallainat jakaantuivat siten, että edellisille lainattiin 765 784 nidosta eli 73.8 % ja jälkimmäisille 273 140 nidosta eli 26.2 %. Lainatun kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde muuttui siis kertomusvuonna jonkin verran jälkimmäisen eduksi. Kun otetaan

huomioon, että romaani luetaan muutamassa päivässä, kun sen sijaan tietokirjan lukemiseen menee viikkoja ja sitä luetaan kertaillekin, ei tämä prosenttiluku tietenkään ilmaise tieto- ja kaunokirjallisuuden harrastuksen välistä todellista suhdetta.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulukko:

Lainauspaikka	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinaavinen kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Kirjalainat kaikkiaan	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pääkirjasto	208 547	57.7	130 730	36.2	21 850	6.1	361 127	35.0
Sivukirjasto:								
Kallion	206 606	89.3	24 359	10.5	514	0.2	231 479	22.4
Töölön	57 477	67.2	26 814	31.4	1 186	1.4	85 477	8.3
Vallilan	67 177	81.4	15 081	18.3	284	0.3	82 542	8.0
Käpylän	49 882	78.9	12 749	20.2	545	0.9	63 176	6.1
Pasilan	10 175	80.6	2 454	19.4	—	—	12 629	1.2
Eteläinen	27 260	70.9	11 208	29.1	4	0.0	38 472	3.7
Lauttasaaren	14 686	72.2	5 486	27.0	167	0.8	20 339	2.0
Munkkiniemen	18 321	69.1	7 888	29.8	298	1.1	26 507	2.6
Haagan	6 946	73.2	2 520	26.6	17	0.2	9 483	0.9
Pitäjänmäen	4 258	69.0	1 915	31.0	—	—	6 173	0.6
Oulunkylän	6 752	85.0	1 104	14.1	—	—	7 856	0.8
Pakilan	2 897	95.0	151	5.0	—	—	3 048	0.3
Malmin	22 468	89.7	2 566	10.3	—	—	25 034	2.4
Tapanilan	6 927	89.3	826	10.7	—	—	7 753	0.7
Puistolan	3 844	98.3	67	1.7	—	—	3 911	0.4
Vartiokylän	1 055	98.0	21	2.0	—	—	1 076	0.1
Herttoniemen	1 487	70.0	638	30.0	—	—	2 125	0.2
Kulosaaren	2 253	37.7	3 657	61.3	58	1.0	5 968	0.6
Sairaala-	28 965	78.3	7 550	20.4	478	1.3	36 993	3.6
Palokunnan	946	83.0	187	16.4	7	0.6	1 140	0.1
Yhteensä	748 929	72.6	257 971	25.0	25 408	2.5	1 032 308	100.0

Kaikilta lainausosastoilta lainattiin v. 1947 suomenkielistä kirjallisuutta 767 102 nidosta eli 73.9 %, skandinaavista kirjallisuutta 246 515 nidosta eli 23.7 % ja muunkielistä kirjallisuutta 25 307 nidosta eli 2.4 %.

Kirjavaraston eri kirjallisuusluokista lainattujen nidosten luku ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Kirjallisuusluokka	Kirjalainoja	
	Kaikkiaan	%
000. Ensyklopedia.....	14 526	1.4
100. Filosofia, kulttuurihistoria, kasvatustiede	20 512	2.0
200. Uskonnot, mytologia	11 711	1.1
300. Yhteiskuntatieto	15 072	1.5
400. Maantiede, matkat, kansatiede	56 291	5.4
500. Matematiikka, luonnontieteet	31 311	3.0
600. Lääketiede, tekniikka, talous	42 280	4.1
700. Taide, liikuntakasvatus	35 226	3.4
800. Kirjallisuudenhistoria, kielitiede	32 824	3.2
900. Historia, elämäkerrat, sukututkimus	62 766	6.1
0—9. Kaunokirjallisuus	709 789	68.8
Yhteensä	1 032 308	100.0

Lainaaajat. Kotilainoja sai kaikkiaan 58 764 henkilöä, joista uusia lainaajia oli 15 590. Suomenkielisiä lainaajia oli 46 444, ruotsinkielisiä 12 172 ja muunkielisiä 148, aikuisia oli 47 543 sekä lapsia ja nuorisoa 11 221. V. 1947 oli lainaajien lukumäärä 58 373, josta 45 759:llä eli 78.4 %:lla oli äidinkielenä suomi, 12 487:llä eli 21.4 %:lla ruotsi ja 127:llä eli 0.2 %:lla jokin muu kieli. Vastaavat kertomusvuotta koskevat prosenttiluvut

ovat 79.0, 20.7 ja 0.3. Suomenkielisten lainaajien lukumäärän prosenttiluku lisääntyi siis 0.6 ja muunkielisten 0.1 ruotsinkielisten suhteellisesti vähentyessä saman verran. Aikuisten ja nuorten lainaajien suhdeluku muuttui nuorten eduksi; aikuisten prosenttiluku 80.9 (81.2 v. 1947) ja nuorten 19.1 (18.8 v. 1947). Miesten ja naisten suhdeluku muuttui naisten eduksi; miesten prosenttiluku 44.8 (45.2 v. 1947) ja naisten 55.2 (54.8 v. 1947). Nuorista lainaajista oli 56.6 (56.5 v. 1947) poikia ja 43.4 (43.5 v. 1947) tyttöjä.

Lukusalit. Pääkirjaston opintosali oli avoinna 362 päivänä, yleinen lukusali 362 päivänä, sanomalehtisali 362 päivänä ja lasten lukusali 362 päivänä. Kallion sivukirjastossa olivat aikuisten lukusali ja lasten lukusali avoinna 362 päivänä, sanomalehtisali 362 päivänä. Töölön sivukirjastossa oli sanomalehtisali avoinna 362 päivänä ja lasten lukusali 278 päivänä. Vastaavat aukiolopäivät olivat Vallilassa 356, Käpylässä 362 ja 180, Pasilassa 362 sekä Eteläisessä sivukirjastossa 362.

Lukusalikäyntien lukumäärä v. 1948 ja 1947 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kirjasto	Opintosali		Aikuisten lukusalit		Sanomalehtisalit		Lasten lukusalit		Käyntejä			
									kaikkiaan		päivää kohden	
	1948	1947	1948	1947	1948	1947	1948	1947	1948	1947	1948	1947
Pääkirjasto ..	44 532	44 778	50 570	43 743	147 550	147 527	37 456	32 985	280 108	269 033	774	749
Sivukirjasto:												
Kallion	—	—	45 881	38 880	177 320	146 416	69 615	58 375	292 816	243 671	809	674
Töölön	—	—	—	—	38 918	31 803	28 107	18 158	67 025	49 961	209	159
Vallilan ...	—	—	—	24 136	38 454	31 634	23 537	27 722	61 991	83 492	174	235
Käpylän ...	—	—	—	—	66 868	65 134	2 596	8 226	69 464	73 360	199	203
Pasilan	—	—	—	—	15 103	11 542	9 456	7 633	24 559	19 175	68	53
Eteläinen ..	—	—	—	—	56 030	47 505	6 226	6 552	62 256	54 057	172	149
	44 532	44 778	96 451	106 759	540 243	481 561	176 993	159 651	858 219	792 749	2 405	2 222

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli yleisön käytettävänä seuraava määrä:

	Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä			Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä	
	luku	kpl	luku	kpl		luku	kpl	luku	kpl
Pääkirjasto	394	481	67	103	Haagan	24	24	—	—
Sivukirjasto:					Pitäjänmäen	12	12	—	—
Kallion	214	259	38	55	Oulunkylän	17	17	—	—
Töölön	180	193	27	34	Pakilan	15	15	—	—
Vallilan	104	119	25	43	Malmin	57	57	2	2
Käpylän	120	146	26	33	Tapanilan	16	16	1	1
Pasilan	63	68	17	17	Puistolan	14	14	—	—
Eteläinen ...	84	94	18	34	Vartiokylän ...	15	15	—	—
Lauttasaaren	28	28	—	—	Herttoniemen ..	16	16	—	—
Munkkiniemen	39	39	—	—	Kulosaaren.....	30	30	—	—

Opintokerhot. Jotta kirjasto voisi mahdollisimman tehokkaasti toteuttaa tehtävänsä, sivistyksen levittämistä kaikille, on kirjaston yhteydessä toiminut opintokerhoja. Näiden tarkoituksena on yhteisopiskelun kautta saattaa kirjaston virkailijat ja käyttäjät lähempään kosketukseen keskenään ja samalla antaa virikkeitä ja tukea kirjastonkäyttäjien sivistyspyrkimyksille.

V:n 1948 aikana olivat toiminnassa seuraavat opintokerhot: pääkirjastossa filosofian, matematiikan, englanninkielen ja -kulttuurin sekä esperanton kerhot, Kallion sivukirjastossa kirjallisuuskerho ja psykologinen kerho, Töölön sivukirjastossa nuorisokerho, Käpylän sivukirjastossa filosofian kerho ja Malmin sivukirjastossa kirjallisuuskerho.

F i l o s o f i a n k e r h o n puheenjohtajana toimi dosentti U. Saarnio. Kerhossa oli kaikkiaan 217 jäsentä ja se kokoontui joka toinen viikko jatkuvasti koko vuoden ajan.

Kokouksissa oli läsnä keskimäärin 43 jäsentä. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: ylioppilas A. Ahola aiheesta *Politiikka, mitä se on ja mitä se ei ole*, elokuun 5 p:nä; ylioppilas L. Hildén aiheista *Buddhismi ja logiikka* syyskuun 16 p:nä ja *Buddhismi ja etiikka* syyskuun 30 p:nä; opettaja J. Hoyland aiheesta *About the world government* elokuun 19 p:nä; ylioppilas N. Kaila Bertrand Russelista huhtikuun 29 p:nä, Albert Einsteinistä elokuun 12 p:nä ja Szondin kohtaloanalyysistä marraskuun 25 p:nä; ylioppilas R. Kauppi Gödelin probleemasta huhtikuun 8 p:nä, aiheesta *Mitä on tiede? kesäkuun 10 ja 17 p:nä*, aiheesta *Ajatuksia ajatuksista* heinäkuun 22 p:nä, aiheesta *Vaikutelmia kansainvälisestä filosofian kongressista Amsterdamissa* syyskuun 2 p:nä; filosofian maisteri P. Poukka aiheesta *Kansantaloustiede, mitä se on ja mitä se ei ole*, toukokuun 27 p:nä; dosentti U. Saarnio *Relaatioteoriasta* heinäkuun 7 p:nä, *Yogasta autogenisena harjoitteluna* lokakuun 14 p:nä ja aiheesta *Onko tieteellinen maailmankatsomus mahdollinen?* joulukuun 9 p:nä; filosofian maisteri T. Telakivi aiheista *Päätely ajatuskalkkyyllisissä* tammikuun 8 ja 22 ja helmikuun 5 p:nä, *Skitsofreniasta* maaliskuun 18 p:nä sekä aiheesta *Tieteellinen maailmankatsomus ja logiikka* toukokuun 15 p:nä; ylioppilas L. Valve *Sielullisista sairastiloista* marraskuun 11 p:nä; ja ylioppilas O. Wiio *Kansainvälisestä kielestä* helmikuun 19 ja maaliskuun 4 p:nä sekä *Valtioteoriasta* lokakuun 28 p:nä.

Esitelmiä seuranneissa keskusteluissa pyrittiin yksityiskohtaisemmin ja monipuolisemmin selvittämään käsiteltäviä kysymyksiä. Toukokuun 15 p:nä vieraili kerhon kokouksessa filosofinen opintokerho Tampereelta. Vieraiden kanssa tehtiin toukokuun 16 p:nä retki Seurasaareen ja sen jälkeen järjestettiin illanvietto kerhohuoneessa. Seuraavana päivänä tehtiin vielä yhteinen retki Oulunkylän kirjastoon, jossa ylioppilas R. Kauppi piti esitelmän *Epiktetoksesta*. Heinäkuun 24–26 p:nä kerho vuorostaan oli Tampereella mainitun opintokerhon vieraana. Täällä piti dosentti U. Saarnio esitelmät *Joukko-opista ja Logiikan merkityksestä maailmankatsomuksessa* ja ylioppilas R. Kauppi *Gödelin probleemasta*.

Joulukuun 12 p:nä vietettiin joulujuhla, jonka ohjelma oli sävyllään filosofinen. Ohjelmasta mainittakoon kuorolaulu, jota esitti kerholaisista muodostettu kuoro rouva C. Saarnion johdolla, vuorokeskustelu *Joulupukki-paradoksista* ja kerholaisten suunnittelema ja esittämä kuvaelmasarja filosofian historiasta. Kerholehti *Symposion* ilmestyi helluntaiksi ja jouluksi monistettuna numerona.

M a t e m a t i i k a n k e r h o n johtajana toimi dosentti U. Saarnio. Kerho kokoontui joka toinen viikko ja siinä oli 93 jäsentä, joista kokouksissa oli läsnä kerrallaan keskimäärin 22. Kokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät: ylioppilas A. Ahola *Analyttisestä geometriasta* tammikuun 15 p:nä ja *Topologiasta* joulukuun 30 p:nä, ylioppilas R. Kauppi *Matematiikan filosofian ongelmista* tammikuun 29 p:nä ja helmikuun 12 p:nä, ylioppilas R. Kauppi aiheesta *Matematiikka ja logiikka* huhtikuun 15 p:nä, sekä dosentti U. Saarnio *Joukko-opista* helmikuun 26, maaliskuun 11, huhtikuun 1 ja 22, toukokuun 20 ja kesäkuun 3 p:nä, *Äärettömän käsitteestä* heinäkuun 1, 15 ja 29 p:nä, *Transfinitiivisistä kardinaaliluvuista* elokuun 26 ja syyskuun 9 p:nä, *Järjestyksen käsitteestä* syyskuun 23 ja lokakuun 7 p:nä, *Hyvinjärjestetyistä joukoista* lokakuun 21 p:nä, *Tiheistä joukoista* marraskuun 4 p:nä, *Järjestystyyppien ominaisuuksista* marraskuun 18 ja joulukuun 2 p:nä ja *Äärettömän analyysistä* joulukuun 16 p:nä. Keskusteluissa selvitettiin matemaattisia käsitteitä sekä matematiikan opiskeluun ja matematiikan kulttuurimerkitykseen liittyviä kysymyksiä. Joka viikko kokoontui ylioppilas R. Kaupin johdolla matematiikan harjoituskerho, jossa luettiin E. Lindelöfin oppikirjaa *Johdatus korkeampaan analyysiin*. Harjoituskerhossa oli 27 jäsentä.

Englannin kielen ja kulttuurin kerho kokoontui v:n 1948 aikana 28 kertaa filosofian kandidaatti I. Siveniuksen johdolla. Kerhossa oli 15 jäsentä. Opiskelun pohjana käytettiin kuten edellisenäkin vuonna E. Phillips Oppenheimin teosta *The Amazing Queat of Mr. Ernst Bliss*.

E s p e r a n t o k e r h o n johtajana toimi filosofian maisteri V. Setälä. Kerho käsiteli kevätkaudella Selma Lagerlöfin Karoliinin sormuksen esperantokäännöstä ja syyslukukaudella professori E. Privat'n kirjoittamaa esperanton historiaa. Kerho oli kirjenvaihdossa eräiden ulkomaisten kerhojen kanssa, joista Tshekkoslovakiassa (Teplicessä) toimiva oli kerhon kanssa vilkkaimmassa vuorovaikutuksessa. Kirjeissä kosketeltiin ajankohtaisia kulttuuri- ja poliittisia kysymyksiä.

Kallion sivukirjastossa toimi kevätkaudella kirjallisuuskerho, syyskaudella vuorotellen kirjallisuus- ja psykologinen kerho. Edellistä johti sivukirjastonhoitaja M. Kanninen, jälkimmäistä kirjastoamanuussi A. Olamaa. Osanottajia oli kirjallisuuskerhossa keskimäärin 14 henkilöä, psykologisessa kerhossa 17 henkilöä. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: filosofian maisteri R. Engman-Enari Franz Kafkasta marraskuun 17 p:nä; ylioppilas R. Heinonen F. E. Sillanpäästä luonnon ja ihmisten kuvaajana syyskuun 22 p:nä; filosofian maisteri H. Helansaari aiheesta Kaj Munk, pappi ja näytelmäkirjailija tammikuun 23 p:nä; filosofian maisteri H. Kanerva aiheesta Estynyt ihminen (Schultz-Hencken teoksen »Der geheimte Mensch» pohjalla) helmikuun 13 p:nä; filosofian maisteri M. Kanninen aiheesta Edgar Lee Masters'in Spoon River antologia lokakuun 20 p:nä; ylioppilas V. Lumme Viime vuosien runosadosta toukokuun 14 p:nä; filosofian maisteri A. Olamaa aiheesta Katsaus psykologian tärkeimpiin tutkimusaloihin lokakuun 6 p:nä, Ihmisen sielunelämästä perinnöllisyystutkimuksen valossa marraskuun 3 p:nä ja aiheesta Katsaus tärkeimpiin typologisiin järjestelmiin joulukuun 1 p:nä; rouva A. Pettersson André Gidestä huhtikuun 2 p:nä; sekä ylioppilas K. Salonen O. Siippaisesta työläisopiskelijan kuvaajana maaliskuun 5 p:nä.

Sitäpaitsi järjestettiin kirjastossa joulukuun 15 p:nä kirjaesittelytilaisuus yleisölle, jolloin filosofian maisteri V. Suomi selosti kuluvan vuoden kotimaisia kaunokirjallisuustuutuksia ja kirjastonhoitaja M. Kanninen vuoden aikana ilmestyneitä tietokirjoja.

Töölön sivukirjaston nuorten kerho kokoontui kevätkaudella 15 kertaa. Osanottajamäärä oli aluksi keskimäärin 10, mutta kohosi myöhemmin n. 15:een. Kerhon johtajana toimi ylioppilas W. Harms. Tammikuun 16 p:nä ylioppilas W. Harms puhui kerhon tarkoituksesta, tammikuun 23 p:nä suunniteltiin yhteisesti kerhotoiminnan pääpiirteet ja tammikuun 30 p:nä keskusteltiin opiskelusta ylioppilas W. Harmsin alustuksen pohjalla. Helmikuun 6 p:nä oli nuorten järjestämä tietokilpailu ja helmikuun 13 p:nä ylioppilas W. Harms alusti keskustelun opiskelusta ja tietokilpailuista. Helmikuun 20 ja 27 p:nä, maaliskuun 19 ja huhtikuun 2 p:nä opiskeltiin englanninkielen alkeita, joka opiskelu kuitenkin keskeytyi koululukujen vuoksi. Huhtikuun 9 p:nä tehtiin jälleen kerhon toimintaa koskevia suunnitelmia ja valittiin toimihenkilöitä. Huhtikuun 16 p:nä ylioppilas W. Harms piti esitelmän aurinkokunnasta. Seuraavissa kokouksissa, huhtikuun 23, toukokuun 14, 21 ja 28 p:nä kerhon jäsenet järjestivät erilaisia tietoleikkejä. Lisäksi erikerroilla keskusteltiin vilkkaasti kerholaisten harrastuspiiriin kuuluvista kysymyksistä.

Käpylän sivukirjaston filosofinen kerho järjesti vuoden kuluessa 17 keskustelutilaisuutta. Kerhon puheenjohtajana toimi ylioppilas S. Sivenius. Kokouksissa esitettiin seuraavat alustukset: varatuomari M. Harmaja Vedantafilosofiasta joulukuun 13 p:nä; ylioppilas L. Heikkilä Estetiikan teoriasta lokakuun 18 p:nä ja nykyajan taiteesta marraskuun 15 p:nä; insinööri T. Ketonen Tieteellisestä maailmankatsomuksesta syyskuun 20 p:nä; filosofian maisteri P. Poukka Anshionmukaisesta arvostuksesta huhtikuun 19 p:nä, Ihmisen edusta toukokuun 31 p:nä ja Talouden käsitteestä marraskuun 1 p:nä; dosentti U. Saarnio Rauhasta tammikuun 12 p:nä ja Logiikan hengestä lokakuun 4 p:nä; ylioppilas S. Sivenius Alarelatioiden asemasta käsiteanalyysissa tammikuun 26 p:nä, Kinos-Saarnion ylinumeroituvasta hyvinjärjestyksestä huhtikuun 1 p:nä, Krishnamurtista toukokuun 3 p:nä ja Lukujärjestelmän ideasta syyskuun 6 p:nä; sähkötekniikko U. Takala Ihmistuntemuksen teoriasta toukokuun 17 p:nä ja Onnentaloudesta marraskuun 29 p:nä; filosofian maisteri T. Telakivi Luonnontieteellisestä maailmankuvasta helmikuun 9 ja 23 p:nä ja Skitsofreniasta maaliskuun 22 p:nä; sekä ylioppilas O. Wiio Maailmankielestä maaliskuun 8 p:nä. Kokouksissa oli läsnä keskimäärin 14 jäsentä.

Malmmin sivukirjaston opintokerhon johtajana toimi kirjastonhoitaja A. Talvela. Kerholla oli kevätkaudella 8 opintokokousta ja vuosikokous, syyskaudella syyskokous ja 9 opintokokousta. Jäseniä oli kevätkaudella 8, syyskaudella 9. Kevätkaudella jatkettiin syksyllä 1947 aloitettua Johannes Linnankosken elämään ja teoksiin tutustumista; oppikirjana oli A. Anttilan kirjoittama Vihtori Peltonen—Johannes Linnankoski. Syyskaudella oli opiskeluaineena Juhani Ahon elämä ja tuotanto. Oppikirjana käytettiin I. Havun teosta Juhani Aho. Opiskelua jatketaan kevätkaudella 1949.

Tulot. Kirjaston tulot nousivat 1 353 963 mk:aan oltuaan v. 1947 840 479: 50 mk. Pääkirjaston ja eri sivukirjastojen keskeinen tulojen jakaantuminen selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Lainauspaikka	Sakkoja mk	Erääntyneitä vakuutuksia, mk	Sekalaisia tuloja, mk	Yhteensä, mk
Pääkirjasto	665 164	16 810	41 612	723 586
Sivukirjasto:				
Kallion	217 647	5 620	9 494	232 761
Töölön	103 517	650	5 165	109 332
Vallilan	69 695	50	3 809	73 554
Käpylän	53 713	200	2 581	56 494
Pasilan	8 326	—	4 123	12 449
Eteläinen	40 086	600	2 949	43 635
Lauttasaaren	22 735	—	26	22 761
Munkkiniemen	17 654	—	—	17 654
Haagan	9 206	—	269	9 475
Pitäjänmäen	1 654	—	—	1 654
Oulunkylän	5 284	—	—	5 284
Pakilan	2 192	—	—	2 192
Malmin	20 824	—	1 443	22 267
Tapanilan	5 549	—	—	5 549
Puistolan	2 389	—	—	2 389
Vartiokylän	502	—	—	502
Herttoniemen	2 561	—	120	2 681
Kulosaaren	9 449	—	295	9 744
Yhteensä	1 258 147	23 930	71 886	1 353 963

Eri kuukausien kesken tulot jakaantuivat seuraavasti:

	mk		mk		mk
Tammikuu	99 168	Toukokuu	92 249	Syyskuu	167 855
Helmikuu	60 109	Kesäkuu	66 267	Lokakuu	193 536
Maaliskuu	76 484	Heinäkuu	63 269	Marraskuu.....	187 937
Huhtikuu	78 434	Elokuu	57 970	Joulukuu	210 685
				Yhteensä	1 353 963

Menot ¹⁾). V:n 1948 talousarvioon oli kaupunginkirjaston menoja varten merkitty 31 976 250 mk, johon vuoden aikana myönnettiin lisämäärärahoja 10 780 982 mk, joten käytettävissä oli 42 757 232 mk. Todelliset menot nousivat 46 971 277 mk:aan jakaantuen seuraaviin menoeriin:

Menoerä	Määräraha, mk	Menot tilien mukaan, mk	Määrärahan säätö (+) tai ylitys (—), mk
Palkat, palkkiot ja sairasapu	²⁾ 28 721 830	30 167 035	— 1 445 205
Vuokrat	³⁾ 1 152 239	1 128 892	+ 23 347
Lämpö	1 413 500	928 829	+ 484 671
Valaistus	⁴⁾ 385 000	363 121	+ 21 879
Siivous	⁵⁾ 230 000	266 997	— 36 997
Vedenkulutus	⁶⁾ 8 000	7 366	+ 634
Puhtaanapito	62 743	57 133	+ 5 610
Kalusto	2 450 000	2 655 156	— 205 156
Painatuskulut	⁷⁾ 373 920	373 920	—
Tarverahat	160 000	228 946	— 68 946
Kirjallisuus	7 800 000	⁸⁾ 10 793 882	— 2 993 882
Yhteensä	42 757 232	46 971 277	— 4 214 045

¹⁾ Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten kunnossapidosta ja palovakuutuksista aiheutuneet kulut. — ²⁾ Tähän sisältyy lisämäärärahoja 10 550 595 mk. — ³⁾ S:n 52 967 mk. — ⁴⁾ S:n 50 000 mk. — ⁵⁾ S:n 50 000 mk. — ⁶⁾ S:n 3 500 mk. — ⁷⁾ S:n 73 920 mk. — ⁸⁾ Kirjallisuuden hankkimiseen käytettiin 4 827 892 mk ja sidontaan 5 965 990 mk.

Kaupungin avustamat yhdistykset

Kaupunginhallitukselta avustusta saaneiden Kirjoja sokeille ja Brage nimisten yhdistysten sekä Suomen työväen arkiston ja Kasvatusopillisen kirjaston ja lukusalin apurahojen käyttö oli kirjastolautakunnan valvonnan alainen.

31. Kaupunginmuseo

Helsingin kaupungin museon kertomus v:lta 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Museolautakuntaan kuuluivat v. 1948 professori A. Hämäläinen puheenjohtajana, filosofian tohtori T. Stjernschantz varapuheenjohtajana sekä jäsenenä arkistonhoitaja A. M. Ikonen, toimistonhoitaja J. E. Janatuinen ja filosofian tohtori Y. F. Nurmio. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli toimittaja K. Y. Räisänen ja hänen kuolemansa jälkeen elokuun 26 p:stä vuoden loppuun lakitieteen tohtori E. Hiitonen. Sihteerin tehtäviä hoiti museon intendentti, arkkitehti A. W. Rancken ja hänen virkalomansa aikana syyskuun 15 p:stä vuoden loppuun museonhoitaja H. K. Helminen. Intendentti Rancken oikeutettiin säädetyn eroamisiansa saavutettuaan jäämään virkaansa kesäkuun 28 p:ään 1949 saakka.

Museolautakunta kokoontui vuoden aikana 7 kertaa. Kokouspaikkana oli kaupunginmuseon kansliahuone.

Toisessa kokouksessaan käsitteli museolautakunta laajasti museon hoitoa koskevia kysymyksiä ja päätti ¹⁾ esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginmuseoon saataisiin palkata osapäivätyöntekijänä henkilö hoitamaan museon kassa- ja kirjanpitotyöt. Tämän esityksen johdosta kaupunginhallitus päätti ²⁾ toukokuun 13 p:nä oikeuttaa kaupunginmuseon palkkaamaan osapäivätyöntekijän maksamalla hänelle tilapäisen työvoiman tililtä puolet 16. palkkaluokan mukaisesta palkasta. Kassanhoitajan toimi täytettiin kesäkuun 15 p:nä.

Museolautakunnan esityksestä kaupunginhallitus päätti ²⁾ huhtikuun 15 p:nä oikeuttaa kaupunginmuseon pitämään enintään 10 000 mk:n käsikassaa.

Samaan aikaan kuin museolautakunta oli lähettänyt kaupunginhallitukselle yllämainitut esityksensä, apulaisreviisori W. Wickberg suoritti kaupunginreviisorin määräyksestä tarkastuksen kaupunginmuseossa. Tarkastuskertomuksessaan apulaisreviisori Wickberg myös puolestaan ehdotti, että museolle myönnettäisiin oikeus käsikassan pitämiseen ja että museon lipunmyyntikassaa ja kirjanpitoa hoitamaan saataisiin palkata osapäivätyöntekijä. Kolmas apulaisreviisori Wickbergin ehdotus koski museoesineiden poistamista kalustoluettelosta. Tarkastaja oli todennut museon hyvin hoidetuksi sekä että sillä oli tärkeä tehtävä kaupungin kulttuurielämässä.

Kaupunginhallituksen pyynnöstä museolautakunta antoi lokakuun 1 p:nä lausunnon Svenska odlingens vänner i Helsingen nimisen yhdistyksen kirjelmän johdosta. Museolautakunta asettui kannattamaan avustuksen myöntämistä mainitulle yhdistykselle Herttoniemen kartanon ja puiston kunnostamiseen, mutta ei voinut määrittellä kantaansa avustussumman suuruuteen nähden, koska Svenska odlingens vänner i Helsingen yhdistys ei ollut esittänyt selvitystä taloudellisesta tilastaan eikä yksityiskohtaista suunnitelmaa pyydetyn vuotuisen avustuksen käytöstä.

Todettuaan kaupunginmuseon hälytyslaitteiden olevan välttämättä uusimisen tarpeessa, hyväksyi ³⁾ museolautakunta Siemens sähkö oy:n tarjouksen ja kustannusarvion ja

¹⁾ Museolk. 9 p. maalisk. 4 §. — ²⁾ Ks. v:n 1948 kert. I osan s. 206. — ³⁾ Museolk. 26 p. lokak. 2 §.

anoi kaupunginhallitukselta tarvittavia varoja, mitkä heti myönnettiin. Kunnostamistöiden valmistuttua hälytyslaitteet sisälsivät 11 hälytyspistettä.

Myöskin museorakennuksen vanhat ja tulenvaaralliset kellarivalot olivat parhaillaan uusittavana museolautakunnan lähetettyä asiasta kirjelmän kiinteistötoimiston talo-osastolle.

Kaupunginmuseon kokoelmat karttuivat kertomusvuonna osaksi ostojen avulla, osaksi lahjoituksilla, yhteensä 293 numerolla. Uudet esineet jakaantuivat seuraaviin ryhmiin:

	Numeroita		Numeroita
Valokuvia ja valokuvalevyjä	227	Työkaluja	4
Kirjallisuutta	30	Rakennuksen osia	8
Karttoja	1	Maalöytöjä	1
Tauluja ja piirroksia	4	Merenkulkuesineistöä	2
Huonekaluja	1	Asiakirjoja	7
Puvustoa ja käsitöitä	5		
Merkkejä ja sinettejä	3	Yhteensä	293

Museon kokoelmiin kertomusvuoden aikana saaduista esineistä arvokkain oli taiteilija O. Kleineh'n öljymaalaukset Hanasaaresta v:lta 1873, minkä kaupunginhallitus museolautakunnan esityksestä päätti ¹⁾ ostaa neiti C. Mecheliniltä 150 000 mk:n hinnasta.

Osoituksena kaupunginmuseota kohtaan tunnetusta harrastuksesta olivat museon saamat lahjoitukset, joilla paitsi historiallista arvoa monissa tapauksissa oli myös melkoinen rahallinen arvo. Museota muistivat kertomusvuoden aikana lahjoin seuraavat henkilöt, laitokset ja liikkeet: professori G. Andersson, Fazerin musiikkikauppa, merenkulkuhallitus, lyseolainen K. Pusa, professori M. Rapola, dosentti K. Lindberg Tukholmasta, neiti A. Mäkäräinen, L. Lindelöfin konetehtas oy., Helsingin kaupungin kaasulaitos, Kaupalehti, rouva H. Holsti Saltsjöbadenista, W. Söderström oy., O. Parkkisen perikunta, herra T. Laine, pankinjohtaja E. I. Kallio, kapteeni K. Gadd, Bromarvin Marttayhdistys, arkkitehti N. Wasastjerna, Kustannus oy. Tammi, postitarkastaja S. Grönroos, rouva M. Skarp, vapaaherratar G. v. Julin, rouva E. v. Törne-Arfwedsson Tukholmasta, isännöitsijä T. Holm, rouva K. v. Hellens-Herrington, toimittaja R. Moisio, filosofian maisteri H. Kontturi sekä rakennushallituksen varasto.

Kaupunginmuseon kokoelmista oli museolautakunnan päätöksen ²⁾ mukaisesti toukuun 12 p:n ja elokuun 31 p:n välisen ajan 6 Suomenlinna-aiheista taulua Suomenlinnan 200-vuotismuistonäyttelyssä, jonka Muinaistieteellinen toimikunta oli järjestänyt.

Kaupunginmuseota edusti pohjoismaisilla museopäivillä ja Suomen museoliiton vuosikokouksessa museonhoitaja Helminen.

Museon kokoelmiin tutustumassa ja niissä opiskelemissa kävi kertomusvuoden aikana yhteensä 8 951 henkilöä, joista 6 052 maksavia ja 2 899 vapaasti kävijöitä. Kymmeniä koululais- ja opintoryhmiä kävi museossa osaksi heitä varten järjestettyinä ylimääräisinä aukioloaikoina. Museonhoitaja opasti näitä ryhmiä.

Pohjoismaisten museopäivien aikana Helsingissä kesäkuun 8—13 p:nä esiteltiin kaupunginmuseota Ruotsin, Norjan ja Tanskan museoväelle.

Museon valokuva-, kartta- ja piirroskokoelmat sekä arkisto palvelivat kertomusvuoden aikana lukuisia tutkijoita ja päivittäin jouduttiin toimittamaan sekä kuvia että muuta Helsingin historiaa valaisevaa aineistoa julkaisijoita, teollisuusyhtymien valistustoimintaa ja opintoryhmiä yms. varten. Tällä tavoin kartutettiin museon valokuvalevykokoelmaa, kun tilatuista kuvista negatiivi ja yksi kopio sopimuksen mukaan jäi museoon. Kokoelmista olevista esineistä saatiin myös näin valokuvia.

Museon julkaisujen myynti tuotti yhteensä 4 720 mk.

Museon kokoelmat pidettiin avoinna yleisölle päivittäin klo 12—15, paitsi torstaisin klo 17—20, jolloin pääsy museoon oli maksuton ja lauantaisin, jolloin museo oli suljettuna. Pääsymaksu oli 10 mk henkilöltä, paitsi alle kouluikäisiä lapsia ja koululuokkia, jotka pääsivät kokoelmiin ilmaiseksi.

¹⁾ Ks. tämän kert. I osan s. 206. — ²⁾ Museolk. 26 p. huhtik. 2 §.

Museon menot v. 1948 olivat 1 514 479 mk ja jakaantuivat seuraaviin menoeriin:

Talousarvion momenttiniemi	Määrärahat talousar- vion mu- kaan, mk	Lisä- määrä- rahat, mk	Yhteensä käytettä- vissä ole- via varo- ja, mk	Menot tilien mu- kaan, mk	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (-), mk
Palkkiot	14 175	—	14 175	11 500	+ 2 675
Sääntöpalkkaiset virat	436 320	232 665	668 985	668 985	—
Tilapäistä työvoimaa	92 000	9 350	101 350	241 348	—139 998
Vuokra	172 080	—	172 080	172 080	—
Lämpö	200 000	—	200 000	112 326	+ 87 674
Valaistus	2 500	—	2 500	2 028	+ 472
Vedenkulutus	1 200	1 279	2 479	2 479	—
Tarverahat	25 000	—	25 000	39 997	— 14 997
Hälytyslaitteiden uusiminen ...	—	56 900	56 900	56 900	—
Kokoelmien kartuttaminen siirto v:sta 1947	62 742				
v:n määräraha	60 000				1)
Yhteensä	1 066 017	450 194	1 516 211	1 514 479	— 64 174

Tuloja, jotka arvioitiin 70 000 mk:ksi, kertyi 65 240 mk.

1) V:een 1949 siirtyy 65 906 mk.

32. Musiikkilautakunta

Musiikkilautakunnan toiminnastaan v. 1948 laatima kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Musiikkilautakunnan kokoonpano ja toimisto. Kaupunginvaltuusto valitsi joulukuun 17 p:nä 1947 seuraavat luottamusmiehet musiikkilautakuntaan: puheenjohtajaksi päätoimittaja L. E. Ahon sekä jäseniksi filosofian tohtori E. M. v. Frenckellin, toimittaja O. E. Virtasen, filosofian kandidaatti M. O. Raution, professori B. I. Carlsonin, toimitusjohtaja E. Hirvosen, veistokalustonhoitaja E. Hallikaisen, yliasentaja johtaja K. A. Koposen ja pääjohtaja J. Hämäläisen.

Varapuheenjohtajana toimi toimittaja Virtanen.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli päätoimittaja Aho.

Kokousten, pöytäkirjojen ja kirjeiden lukumäärä. Lautakunta kokoontui 12 kertaa, pöytäkirjojen pykäläluku oli 262 ja lähetettyjen kirjeiden lukumäärä oli 298.

Intendentin hoidettavana olevan koti- ja ulkomaisen kirjeenvaihdon lähtevien kirjeiden lukumäärä oli 194.

Lautakunnan ja sen toimiston viranhaltijat. Kaupunginorkesterin intendenttinä toimi filosofian maisteri N-E. Ringbom ja taloudenhoitajana rouva E. Zilliacus, joka kuitenkin syyskuun 16 p:nä erosi virastaan, ja jonka seuraajaksi lautakunta valitsi mainitusta päivästä alkaen neiti D. N. A. Nordblomin.

Lautakunnan sihteerin tehtäviä hoiti oikeusneuvosmies K. E. Furuholm.

Intendentti Ringbom nautti virkalomaa vuoden alusta maaliskuun 23 p:ään musiikkitieteellisten tutkimustöiden suorittamiseksi väitöskirjaansa varten ja hänen viransijaisenaan toimi tänä aikana säveltäjä E. Marvia.

Konserttien radiointi. Lautakunta päätti¹⁾ irtisanoa entisen sopimuksensa Oy. Yleisradio ab:n kanssa ja sittemmin allekirjoitettiin uusi sopimus vuotta 1949 varten. Uudessa sopimuksessa korotettiin radioimismaksuja jossakin määrin kaupunginorkesterin ylläpitokustannusten viimeaikaisen nousun vuoksi.

Suomalaisen oopperan ja lautakunnan välinen sopimus. Suomalaisen oopperan ja musiikkilautakunnan välistä vanhaa sopimusta noudatettiin elokuun 31 p:ään saakka, jolloin se lautakunnan irtisanomana lakkasi olemasta voimassa.

Vanhan sopimuksen irtisanominen ja uuden solmiminen aiheutui siitä, että oopperan suorittamaa maksua orkesterin käytöstä, 150 000 mk kuukaudessa, pidettiin lautakunnassa liian alhaisena, joka johtui rahan arvon alenemisesta ja palkkojen noususta sekä sen johdosta, että orkesterin sunnuntaityö suoritettiin noin 3/5 osalta oopperassa, josta lautakunnan oli suoritettava melkoisen suuri sunnuntaityökorvaus. Niin ollen katsoi²⁾ lautakunta, että oopperan olisi suoritettava kaupungille korvaukseksi orkesterin käytöstä 150 000 mk:n sijasta 250 000 mk kuukaudessa sekä että sen oli hyvitettävä kaupunkia 3/5 osalla orkesterin henkilökunnalle maksettavista sunnuntaityökorvauksista, jotka määräytyivät kulloinkin maksettavien kuukausipalkkojen mukaan. Oopperan taholla kuitenkin pidettiin näitä ylivoimaisina suorituksina oopperan heikentyneen taloudellisen aseman vuoksi. Neuvottelujen tuloksena vahvistettiin³⁾ lautakunnan kokouksessa kesäkuun 29 p:nä päivätty sopimus, joka tuli voimaan syyskuun 1 p:stä lukien. Tässä sopimuksessa vahvistettiin 2 025 000 mk:n vuotuisvuokra, joka oli suoritettava kaupungille

¹⁾ Musiikkilk. 5 p. marrask. 200 §. — ²⁾ Musiikkilk. 28 p. toukok. 110 §. — ³⁾ S:n 27 p. elok. 156 §.

kuukausittain 225 000 mk:n erissä. Lisäksi sitoutui ooppera maksamaan kaupungille 3/5 siitä korvauksesta, minkä kaupunki joutui sopimuksen voimassaoloaikana tehdystä sunnuntaityöstä suorittamaan kaupunginorkesterin jäsenille ja vahtimestareille, mikä määräytyi orkesterin henkilökunnalle kulloinkin kuukaudessa maksettavan yhteispalkkamäärän mukaan.

Teoston ja lautakunnan välinen sopimus. Lautakunnan ja Säveltäjäin tekijänoikeustoi-
misto teoston välillä tehtiin ¹⁾ sopimus kalenterivuodeksi 1949 entisin ehdoin muuten, paitsi, että kaupungin suorittama korvaus kaikkien sävelteosten rajoittamattomasta esit-
tämisestä korotettiin Teoston esittämään määrään, 120 000 mk:aan, 80 000 mk:n mää-
rystä.

Konserttiohjelmien julkaiseminen. Lautakunta päätti antaa syyskuun 1 p:n 1948 ja
elokuun 31 p:n 1949 väliseksi ajaksi oopperalaulaja S. Räikköselle konserttiohjelmien
julkaisuoikeuden 40 000 mk:n maksua vastaan ohjelmahinnan ollessa 10 mk.

Konserttiohjelmien selostukset. Kaupunginorkesterin intendentti huolehti, kuten edelli-
sinäkin vuosina lautakunnan toimeksiannosta eri maksusta sinfonia- ja kansansinfonia-
konserttien ohjelmien selostuksista, jotka liitettiin käsiohjelmiin painettuna lisälehtenä.

Orkesterin luovuttaminen hyväntekeväisyystilaisuuksiin. Kaupunginhallitus suostui,
kuten edellisinäkin vuosina, lautakunnan esitykseen, että lautakunta harkintansa mukaan
sai luovuttaa kaupunginorkesterin maksutta hyväntekeväisyystilaisuuksiin.

Ehdotus palkkakuoppien poistamiseksi. Lautakunta päätti ²⁾, että ehdotus uudeksi esi-
tykseksi palkkakuoppien korjaamisesta oli tehtävä niin hyvissä ajoin, että se voitaisiin
lähettää palkkalautakunnalle määräajassa eli maaliskuun 15 p:ään mennessä ja tämän joh-
dosta orkesterin valtuuskunta antoi palkkakuoppien korjaamista koskevan ehdotuksen.
Tätä ehdotusta lautakunta puolsi huomioonottaen kuitenkin, että orkesterin alimman
palkkaluokan virat oli palkkauksen järjestelyssä jo korotettu yhdellä palkkaluokalla.
Tämän yhteydessä lautakunta vielä esitti palkkalautakunnalle, että intendentin ja talou-
denhoitajan sekä yhden vahtimestarin virat korotettaisiin ylempiin palkkaluokkiin. Nämä
esitykset eivät johtaneet tuloksiin, vaan palkat jäivät entiselleen.

Konserttien lippujen hinnat. Sinfoniakonserttien lippujen hinnat olivat syyskuun 1
p:ään 1947 150 mk, 125 mk ja 100 mk sekä sunnuntaikonserttien lippujen hinnat 40 mk
ja erikoistapauksissa 50 mk, mutta mainitusta päivästä alkaen hinnat korotettiin vastaa-
vasti 200 mk:aan, 150 mk:aan ja 100 mk:aan sekä 50 mk:aan ja 75 mk:aan. Sinfoniakon-
sertit järjestettiin yhdeksi tilaussarjaksi, jolloin myönnettiin 10 %:n alennus.

Orkesterin vuokratariffi. Orkesterin vuokratariffi korotettiin syyskuun 1 p:stä lukien
50 %.

Ulkoilmakonsertit. Ulkoilmakonsertteja järjestettiin kertomusvuoden kesällä meno-
arvion tarjoamin määrärahojen turvin eri puolille kaupunkia. Näistä konserteista huoleh-
tivat Helsingin työväenyhdistyksen soittokunta, Viipurin työväen soittajat, Pääkaupun-
gin karjalaisten soittokunta, Käpylän urheilijain soittokunta ja Helsingin torvisoitto-
kunta. Näiden konserttien antamiseen osallistuivat myös seuraavat kuorot: Helsingin
työväenyhdistyksen sekakuoro, Helsingin työväen sekakuoro ja eräät Suomen laulajain
ja soittajain liittoon kuuluvat kuorot.

Osallistuminen yleisiin laulu- ja soittojuhliin. Musiikkilautakunta päätti ³⁾ luovuttaa
kaupunginorkesterin yleisten laulu- ja soittojuhlien aikana, kesäkuun 19 ja 20 p:nä pidet-
täviin tilaisuuksiin.

Valtuutettu Hakulisen aloite Helsingin kaupunginteatterin perustamiseksi. Valtuutettu
J. Hakulisen ym. aloitteen johdosta, joka koski Helsingin kaupunginteatterin perustamis-
ta, lautakunta marraskuun 5 p:nä asetti jaoston asiaa tutkimaan ja määräsi sen puheen-
johtajaksi päätoimittaja Ahon sekä muiksi jäseniksi lautakunnan jäsenet Hämäläisen ja
Koposen.

Kaupunginorkesterin toimihenkilöt. Kaupunginorkesterin johtajana toimi edelleen ka-
pellimestari M. I. Similä ja sen konserttimestarina I-viulunsoittaja N. Levin.

Orkesterin jäsenet valitsivat keskuudestaan soittokaudeksi 1948—49 valtuuskunnan
jäseniksi A. A. Viljavan, puheenjohtajana, N. Levinin ja E. A. Taimelan sekä varajäse-
niksi A. Y. Selinin ja E. E. Rautasuna.

Orkesterin järjestysmiehenä oli edelleen muusikko A. A. Karsti.

¹⁾ Musiikkilk. 5 p. marrask. 199 §. — ²⁾ S:n 27 p. helmik. 46 §. — ³⁾ S:n 28 p. toukok. 108 §.

Orkesterissa oli 76 soittajan virkaa.

Kaupunginorkesterin toiminta. Kertomusvuonna annettiin 26 varsinaista sinfoniakonserttia, joista kapellimestari Martti Similä johti neljätoista sekä kapellimestari Albert Wolff Ranskasta yhden, Toivo Haapanen yhden, Clarence Raybould Englannista yhden, Leo Funtek kaksi, Øivin Fieldstad Norjasta yhden, Heinz Freudenthal Ruotsista yhden, Luigi Colonna Italiasta yhden, Thomas Jensen Tanskasta yhden, Jussi Jalas yhden, Alceo Galliera Italiasta yhden ja Armas Järnefelt yhden.

Kansansinfoniakonsertteja annettiin seitsemäntoista, joista kapellimestari Martti Similä johti kuusi sekä kapellimestarit Albert Wolff Ranskasta yhden, Clarence Raybould Englannista yhden, Håkan v. Eichwald Ruotsista yhden, Leo Funtek kaksi, Järnefelt-Carlson yhden, Heinz Freudenthal Ruotsista yhden, Luigi Colonna Italiasta yhden, Thomas Jensen Tanskasta yhden, Alceo Galliera Italiasta yhden ja Armas Järnefelt yhden.

Kansankonsertteja annettiin kahdeksantoista, joista kapellimestari Martti Similä johti yhdeksän sekä kapellimestarit Nikolai van Gilse van der Pals yhden, Arvo Airaksinen yhden, Jussi Jalas kaksi, Øivin Fieldstad Norjasta yhden, Erkki Aaltonen yhden, Jussi Jalas—Martti Similä yhden, Urpo Pesonen yhden ja Martti Similä—Ahti Karjalainen yhden.

Sitä paitsi annettiin yksi ylimääräinen konsertti, nimittäin Vappumatinea, jonka johti kapellimestari Martti Similä.

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: a) kotimaisia sävellyksiä: Anderssen: Sinfonia II; Englund: Sinfonia II (kantaesitys); Furuholm: 5 kuvaa: I Aamu, II Paimen, III Myrsky, IV Yö ja V Merellä; Kajanus: Overtura sinfonica; Klami: Revontulet (kantaesitys); Melartin: Sinfonia VI; Merikanto: Kyllikin ryöstö; Pingoud: Le Fetich ja Sokeat; Pylkkänen: Kaskirunoelma sekä balettimusiikkia oopp. Mare ja hänen poikansa; sekä Sibelius: Sinfonia II, IV, V, VI ja VII, Viulukonsertto d-molli ja Lemminkäinen ja Saaren neidot.

b) ulkomaisia sävellyksiä: Bach: Das musikalische Opfer (ensi kerran) ja Viulukonsertto a-molli; Beethoven: Alkusoitto juhlanäytelmään Atenan rauniot, Sinfoniat IV ja IX, Pianokonsertto II, Viulukonsertto ja Konserttiaaria Ah, Perfido; Brahms: Sinfonia I, Pianokonsertto I, Traagillinen alkusoitto ja Muunnelmia Haydn'in teemaan; Britten: Les illuminations ja Orkesterin esittely nuorisolle (ensi kerran); Bruckner: Sinfonia IX; Chopin: Pianokonsertto II; Copland: Billy the Kid (ensi kerran); Debussy: Meri; Delius: Kulku paratiisiin (ensi kerran); Dohnanyi: Ruralia Hungarica; Dvorak: Sellokonsertto ja Viulukonsertto; Franck: Sinfonia d-molli; Grieg: Holbergin ajoilta; Halvorsen: Norjalainen kansanlaulu ja Norjalainen rapsodia I; Haydn: Sinfonia VII; Händel: Viulukonsertto h-molli ja Sarja Watermusic; Høffding: Det er ganske vist (ensi kerran); Ibert: Balettitarja n:o 2 (ensi kerran); Irgens-Jensen: Drifttekaren (ensi kerran); Kabalevskij: Sinfonia II (ensi kerran); Lalo: Espanjalainen sinfonia; Liszt: Sinfonia Divina Comedia ja Pianokonsertto Ess-duuri; Musorgski: Näyttelykuvia; Mozart: Sinfonia n:o 39 ja 40 ja Viulukonsertto III; Nielsen: Sinfonia V ja Viulukonsertto; Peterson-Berger: Lappi-sinfonia (ensi kerran); Ravel: Bolero; Respighi: Rooman suihkulähteitä; Rossini: Alkusoitto Wilhelm Tell; Saeverud: Sinfonia dolorosa (ensi kerran); Saint-Saëns: Sellokonsertto a-molli; Schumann: Pianokonsertto a-molli; Stravinski: Pieni sarja (ensi kerran); Sinfonia c-duuri (ensi kerran); Svendsen: Pariisin karnevaali; Tšaikovsky: Sinfonia IV ja Pianokonsertto I; Tubin: Sinfonia V (ensi kerran); Weber: Alkusoitto oopp. Eryranthe; sekä Williams: Sinfonia VI (ensi kerran).

Orkesteri avusti 163opperanäytännössä ja 6 yksityisessä konsertissa, joihin viimeksi mainittuihin luovutus tapahtui tariffin mukaista maksua vastaan.

Hyväntekeväisyystilaisuuksiin luovutettiin orkesteri maksutta yhden kerran.

Konserttilyeisö. Varsinaisissa sinfoniakonserteissa kävi kaikkiaan 13 630 henkilöä eli keskimäärin 524 henkilöä konserttia kohden sekä kansan- että kansansinfoniakonserteissa 10 887 henkilöä eli 311 henkilöä konserttia kohden ja ylimääräisessä konsertissa 505 henkilöä. Konserttilyeisön kokonaismäärä oli siis 25 022 henkilöä. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että vastaavat luvut olivat v. 1945 33 730, v. 1946 33 318 ja v. 1947 33 924.

Taloudellinen tulos. Kaupunginorkesterin toiminnan taloudellisesta tuloksesta esitetäkseen seuraavat tiedot:

Orkesterin työstä oli tuloja 4 763 077 mk, josta 2 977 780 mk oli tuloja omista konser-

teista, 1 756 000 mk avustamisesta oopperanäytännöissä ja konserteissa, 28 910 mk nuottien lainaamisesta ja 387 mk korkotuloja. Tulot talousarviossa arvioitiin 3 655 000 mk:si. Menot olivat vastaavasti 26 254 121 mk, josta palkkauksia 22 355 817 mk, konserttikuluja 2 399 459 mk ja muita kuluja 1 498 845 mk.

Tilintarkastukset. Lautakunnan sihteeri suoritti kuukausittain taloudenhoitajan toimintaa koskevat tilintarkastukset.

33. Yleiset työt

Kaupungin yleisten töiden lautakunnan v:lta 1948 laatima kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Yleisten töiden lautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset ym. Yleisten töiden lautakuntaan kuuluivat v. 1948 puheenjohtajana toimitsija E. H. Härmä, varapuheenjohtajana yli-insinööri H. O. Backman sekä jäseninä liikennetarkastaja V. J. Laitinen, insinööri A. W. Liljeberg, pankinjohtaja H. K. Paloheimo, kivityömies E. V. Riipinen, varatuomari O. A. Tuurna, toimitsija L. D. Vilenius ja yliarkkitehti M. Välikangas. Kaupunginhallituksen edustajaksi lautakuntaan oli määrätty kaupungin teknillinen johtaja insinööri R. J. M. Granqvist. Lautakunnan sihteerinä toimi varatuomari R. O. Parviainen.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 46 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 1 527 asiaa. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 544.

Lautakunnan kokoukset pidettiin maanantaisin klo 16.

Yleisten töiden lautakunnan v:n 1948 aikana päättämistä asioista, henkilökuntaa koskevia asioita lukuunottamatta, mainittakoon seuraavat:

Lautakunnan pöytäkirjan tarkastajiksi v:ksi 1948 valittiin ¹⁾ lautakunnan puheenjohtaja ja kaupungininsinööri A. G. Linnavuori.

Kaupungininsinööri Linnavuori, katurakennuspäällikkö W. A. Starck ja apulaiskaturakennuspäällikkö Y. V. Virtanen oikeutettiin ²⁾ v:n 1948 aikana hyväksymään yleisten töiden lautakunnan ja rakennustoimiston puolesta laskut ja muut niihin verrattavat asiakirjat.

Puisto-osastolle myönnettiin ³⁾ 7 600 mk viljan hankkimiseen villisorsien ruokkimista varten.

Helsingin Olympiakisojen urheilulaitoskomiteaan valittiin ⁴⁾ kaupungininsinööri Linnavuori ja katurakennuspäällikkö Starck.

Päätettiin ⁵⁾ luopua varsinaisista rangaistus- ja korvausvaatimustoimenpiteistä työnjohtaja Kivistöä ja korjauspajan esimiehiä vastaan, heidän järjestämänsä virheellisen omatoimisen lisäpalkkauksen johdosta.

Varasto-osasto oikeutettiin ⁶⁾ ostamaan 1 199 925 kg rautaa Salmisaaren voimalaitosta varten kansanhuoltoministeriön osoittamista paikoista ja sen määräämillä hinnoilla.

Päätettiin ⁷⁾, kansanhuoltoministeriön vahvistettua uudet kehäsahojen ylimmät sahausmaksut, että Herttoniemen Saha oy., sen kanssa marraskuun 14 p:nä 1947 tehdyn lisäsopimuksen perusteella, oli oikeutettu perimään rakennustoimistolta kansanhuoltoministeriön joulukuun 18 p:nä 1947 vahvistamat sahausmaksut ynnä 3 mk:n lisämaksun tukkiuoksumetriltä.

¹⁾ Yl. t.l.k. 12 p. tammik. 18 §. — ²⁾ S:n 12 p. tammik. 20 §. — ³⁾ S:n 12 p. tammik. 28 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. tammik. 61 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. tammik. 62 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. tammik. 76 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. tammik. 78 §.

Varasto-osasto oikeutettiin ¹⁾ sopimaan päävaraston ruokalan pidosta rouva M. Heinosen kanssa.

Pankinjohtaja Paloheimo valittiin ²⁾ insinööri Liljebergin ulkomailla olon vuoksi tämän tilalle lautakunnan jaostoon, jonka tehtävänä oli tutustua suomenkielisten kansakoulujen 5-vuotisirakennussuunnitelmaan ja sen aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Päätettiin ³⁾ myöntää v. 1947 ilman suojapukua jääneille puhtaanapito-osaston työntekijöille pukujen kauppahintaa vastaava korvaussumma; puhtaanapito-osaston päällikön insinööri B. W. Axin tehtäväksi annettiin yhdessä työntekijäin edustajien kanssa laatia ehdotus työntekijäin luontoisetuja koskevasta sopimuksesta.

Päätettiin ⁴⁾ asettaa 3-henkinen jaosto tutkimaan Käpylän kansakoulun pääpiirustuksia.

Varasto-osaston toimenpiteet puutavaravarastojen palovakuuttamiseksi hyväksyttiin ⁵⁾ sekä rakennustoimisto oikeutettiin antamaan Keskinäiselle vakuutusyhtiölle Teollisuuspalolle yhtiöjärjestyksen, vastuutariffien ja yleisten vakuutusehtojen täyttämistä koskeva sitoumus.

Päätettiin ⁶⁾, ettei Helsingin kunnantyöntekijäin keskustoimikunnan esitys tuotantokomiteaa vastaavan elimen perustamisesta rakennustoimistoon anna aiheutta toimenpiteisiin.

Päätettiin ⁷⁾ tarkata Herttoniemen Saha oy:n sahalla tapahtuvaa kaupungin puutavaran sahausta sekä valvoa siellä muutenkin kaupungin etuja.

Hyväksyttiin ⁸⁾ Oy. Vesijohtola ab:n 948 000 mk:aan nouseva tarjous kaupungintalon muutostöiden edellyttämien saniteettitöiden suorittamisesta.

Hyväksyttiin ⁹⁾ Illby Såg & snickeri nimisen liikkeen 1 448 323 mk:aan päättyvä tarjous Kymin- ja Limingantien pienasuntotalojen puusepäntöiden suorittamisesta.

Päätettiin ¹⁰⁾, että ennakkosuorituksissa ulkomaan kaupasta laadittavat asiakirjat oli mahdollisuuksien mukaan laadittava suoraan rakennustoimiston omalle nimelle.

Hyväksyttiin ¹¹⁾ Termo oy:n 793 000 mk:aan päättyvä tarjous kahden lämminvesikattilan hankkimisesta Kivelän sairaalaan.

Käpylän uuden kansakoulun sokkelityöt annettiin ¹²⁾ toiminimi B. Häggströmin suoritettavaksi 1 300 000 mk:n suuruisin kustannuksin.

Katurakennusosasto oikeutettiin ¹³⁾ ostamaan Bitumiemulsioidyhdistykseltä yhteensä 800 t. asfalttiemulsiota.

Kertomusvuonna suoritettavien asfalttipäällysteisten katujen kunnostaminen annettiin ¹⁴⁾ katurakennusosaston tehtäväksi sopia tarjousten jättäneiden liikkeitten kanssa, riippuen siitä, mikä tarjous kulloinkin on kaupungin edun mukaista.

Hyväksyttiin ¹⁵⁾ Oy. Radiator ab:n 9 852 000 mk:aan päättyvä tarjous Käpylän kortteliin n:o 837 Untamontien varrelle rakennettavaa Käpylän uutta kansakoulua varten tarvittavien saniteettilaitteiden suorittamisesta.

Vallilaa rakennettavan sähkölaitoksen ala-aseman suunnittelu annettiin ¹⁶⁾ arkkitehti R. V. Luukkosen tehtäväksi tavanomaisesta arkkitehtipalkkiosta, Töölön sivukirjaston lainaussalin uudelleenjärjestely arkkitehti T. Salmio-Toiviaisen tehtäväksi 75 000 mk:n palkkiosta ja Vallilan vaunuhallin uusien lisärakennusten suunnittelu arkkitehti E. Ungern-Sternbergin tehtäväksi 555 000 mk:n palkkiosta.

Maunulan kansanasunnot oy:n joulukuun 22 p:ltä 1947 esittämiä laskuja lautakunta ei katsonut ¹⁷⁾ voivansa hyväksyä.

Varasto-osasto oikeutettiin ¹⁸⁾ tilaamaan Oy. Viranojan tiilitehtaalta 500 000 kpl punaisia muuritiilejä ja suorittamaan yhtiölle tilausta tehtäessä ennakkona 2.2 milj. mk ja syyskuun 1 p:nä 1948 1 milj. mk ehdoin, että yhtiö asettaa ennakoista pankkitakauksen tai muun hyväksyttävän vakuuden. H. G. Paloheimo oy:ltä tilatuille julkisivutiilleille vahvistettiin ¹⁹⁾ uusi hinta.

1) Yl. t. lk. 19 p. tammik. 81 §. — 2) S:n 12 p. tammik. 22 § ja 26 p. tammik. 118 §. — 3) S:n 26 p. tammik. 120 §. — 4) S:n 9 p. helmik. 170 §. — 5) S:n 9 p. helmik. 175 §. — 6) S:n 23 p. helmik. 252 §. — 7) S:n 9 p. helmik. 176 §, 23 p. helmik. 259 § ja 1 p. maalisk. 287 §. — 8) S:n 8 p. maalisk. 331 §. — 9) S:n 8 p. maalisk. 332 §. — 10) S:n 15 p. maalisk. 346 §. — 11) S:n 12 p. huhtik. 432 §. — 12) S:n 26 p. huhtik. 492 §. — 13) S:n 10 p. toukok. 546 §. — 14) S:n 18 p. toukok. 583 §. — 15) S:n 25 p. toukok. 613 §. — 16) S:n 31 p. toukok. 635 §. — 17) S:n 7 p. kesäk. 659 §. — 18) S:n 14 p. kesäk. 701 §. — 19) S:n 26 p. huhtik. 490 §.

Kulkutautisairaalan erinäisten saniteettitöiden suorittamiseksi hyväksyttiin ¹⁾ Vesi- ja lämpö oy:n 3 239 000 mk:aan päättyvä tarjous.

Salmisaaren höyryvoimalaitoksen rakenteilla olevan kattila- ja turbogeneraattori-rakennuksen sokkelityöt annettiin ²⁾ Lehdon Kiviliike oy:n tehtäväksi 1 027 850 mk:n kustannuksin.

Kaupungin desinfektio laitoksen suunnittelutyö annettiin ³⁾ Blomstedt & Stenbäck nimiselle arkkitehtitoimistolle tavallisesta toisen luokan arkkitehtipalkkiosta, kuitenkin n. 20 %:n vähennyksin teknillisen valvonnan poisjäämisen vuoksi.

Liikennelaitoksen Vallilaa rakennettavan huoltorakennuksen rakennustyöt annettiin ⁴⁾ Thure Nybergin rakennusliikkeen suoritettavaksi 30 200 000 mk:n urakkasummasta.

Käpylän kansakoulun ovien ja ikkunoiden hankinta annettiin ⁵⁾ Keravan Puuteollisuus oy:n tehtäväksi 1 909 180 mk:aan päättyvin kustannuksin.

Puisto-osasto oikeutettiin ⁶⁾ osallistumaan Uudenmaan ruotsalaisen puutarhaseuran Esplanaadikappeliin syyskuussa järjestämään puutarhanäyttelyyn ja myönnettiin näyttelyn aiheuttamat menot lautakunnan käyttövaroista.

Halkotoimistolta päätettiin ⁷⁾ tilata Heinolan sahan rakennustyö ja asettaa tarkoitusta varten 15 milj. mk:n määräraha halkotoimiston neuvottelukunnan käytettäväksi tilitystä vastaan ja ehdoin, että kustannukset eivät ylitä mainittua määrää.

Hyväksyttiin ⁸⁾ Silta ja satama oy:n 4 800 000 mk:aan päättyvä uusittu tarjous teurastamon sikalan laajentamisesta.

Silta ja satama oy:n 2 400 000 mk:aan päättyvä urakkatarjous satamatyöntekijäin huoltorakennuksen rakentamiseksi Katajanokalle hyväksyttiin ⁹⁾ edellytyksin, että tarvittava lisämääräraha myönnetään.

Maunulan sahan siirtämisen johdosta työttömiksi jääville varasto-osaston 49 työntekijälle päätettiin ¹⁰⁾ varata töitä rakennustoimiston muilla osastoilla ehdoin, että työntekijät tyytyvät heille järjestettyihin töihin.

Snellmanin kansakouluun päätettiin ¹¹⁾ rakentaa hissikuilu, mutta ei asentaa hissiä toistaiseksi.

Hyväksyttiin ¹²⁾ Kone oy:n 1 618 940 mk:aan nouseva tarjous potilashissin asentamisesta kunnalliskotiin ja oikeutettiin talorakennusosasto suorittamaan yhtiölle sopimusta allekirjoitettaessa 597 000 mk ehdoin, että yhtiö antaa vastaavansuuruisen pankkitakuun.

Pakilan kansakoulun lisärakennuksen suunnittelutyö annettiin ¹³⁾ arkkitehti J. Peltoselle 80 % vastaavasta arkkitehtitaksan mukaisesta palkkiosta, jolloin valvontatyö kuuluu talorakennusosastolle.

Hesperian kentän katsomoa varten tarvittavat täyttämistyöt annettiin ¹⁴⁾ Otto Wuorio & Co nimisen toiminimen tehtäväksi.

Poliisilaitoksen Sofiankadun 3:ssa olevan lisärakennuksen maalaustyöt annettiin ¹⁵⁾ S. Wuorion maalausliikkeen tehtäväksi 575 000 mk:n kustannuksin.

Puhtaanapito-osaston korjaamon tuotantokomitean työnantajan edustajiksi v:ksi 1949 valittiin ¹⁶⁾ lautakunnan jäsen Riipinen sekä puhtaanapitopäällikkö Ax ja heidän henkilökohtaisiksi varamiehikseen lautakunnan jäsen Laitinen sekä apulaispuhtaanapitopäällikkö K. G. Andersson.

Toukolan konepajan tuotantokomiteaan työnantajan edustajiksi v:ksi 1949 valittiin ¹⁷⁾ lautakunnan jäsen Laitinen, kaupungininsinööri Linnavuori ja dipl. insinööri K. Lappalainen sekä heidän henkilökohtaisiksi varamiehikseen vastaavasti lautakunnan jäsen Riipinen, katurakennuspäällikkö Starck ja insinööri E. Galle.

Hyväksyttiin ¹⁸⁾ E. Vainion Puusepäntöiden 1 491 378 mk:aan päättyvä Snellmaninkadun kansakoulun ovi- ja ikkunatöiden suorittamista koskeva työtarjous.

Lisäksi tehtiin kertomusvuoden aikana lukuisia päätöksiä, jotka koskivat mm. kaluston, kuten lippujen ja lipputankojen sekä erilaisten työvälineiden vuokralleantoa, määrä-

¹⁾ Yl. t. lk. 21 p. kesäk. 725 a §. — ²⁾ S:n 5 p. heinäk. 773 §. — ³⁾ S:n 19 p. heinäk. 804 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. elok. 877 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. elok. 878 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. syysk. 953 §. — ⁷⁾ S:n 27 p. syysk. 997 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. elok. 880 § ja 27 p. syysk. 1 002 §. — ⁹⁾ S:n 11 p. lokak. 1 054 §. — ¹⁰⁾ S:n 25 p. lokak. 1 224 §. — ¹¹⁾ S:n 1 p. marrask. 1 257 §. — ¹²⁾ S:n 8 p. marrask. 1 282 §. — ¹³⁾ S:n 8 p. marrask. 1 283 §. — ¹⁴⁾ S:n 8 p. marrask. 1 286 §. — ¹⁵⁾ S:n 22 p. marrask. 1 355 §. — ¹⁶⁾ S:n 20 p. jouluk. 1 468 §. — ¹⁷⁾ S:n 20 p. jouluk. 1 477 §. — ¹⁸⁾ S:n 29 p. jouluk. 1 523 §.

rahojen osoittamista tilapäistarpeita, kuten hautajaispeppeleiden hankkimista, sakkomaksujen suorittamista yms. varten, puutavaran ja kaluston ostoja sekä myyntiä, sekä tilapäisen kesätyövoiman palkkaamista.

Esitykset. Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle ja muille laitoksille asioista, jotka koskivat työntekijäin palkka-asioita ja työsuhteita ¹⁾; talorakennusalaan kuuluvista esityksistä mainittakoon esitykset, jotka koskivat määrärahojen tai lisämäärärahojen puitteissa suoritettavia korjaus-, muutos- ja uudistöitä mm. kansa- ja ammattikouluissa ²⁾, kunnalliskodissa ³⁾, sairaaloissa ⁴⁾, lastentarhoissa ja -kodeissa ⁵⁾ sekä muissa rakennuksissa ym. ⁶⁾, siistimis- ja kunnostamistöitä ⁷⁾, uudisrakennusten piirustuksia ja rakennuskustannuksia ⁸⁾, Helsingin kaupungin kunnallisia uudisrakennuksia ja rakennusluonnoksia koskevan näyttelyn toimeenpanoa ⁹⁾, sekä öljylämmitykseen siirtymistä eräissä kansakouluissa ja ratsastushallissa ¹⁰⁾; katurakennusalaan kuuluvista esityksistä mainittakoon esitykset, jotka koskivat eräiden talousarvioon sisältyvien määrärahojen käyttöoikeuksia ¹¹⁾, varatöiden järjestämistä työttömille ¹²⁾, viemärijohtoja koskevan ohjesäännön ja katukaivuiden suoritus- ja valvontataksan muuttamista ¹³⁾, kalustohankintoja ¹⁴⁾, kunnostamis- ja järjestelytöitä ¹⁵⁾, viemäritöitä ¹⁶⁾, liikennejärjestelyjä ¹⁷⁾, sekä puhdistuslaitoksen rakentamista Iso- ja Pikku-Huopalahden viemärialueita varten ¹⁸⁾; puhtaanapitoalaan kuuluvista esityksistä mainittakoon esitys, joka koski alueiden varaamista puhtaanapito-osaston käyttöön puhtaanapitoasemia varten ¹⁹⁾; puistojen ja istutusten alaan kuuluvista esityksistä mainittakoon esitykset, jotka koskivat määrärahojen ja lisämäärärahojen käyttöoikeuksia ²⁰⁾, kunnostamis- ja siistimistöitä ²¹⁾, sopimusten mukaisten istutusten kunnossapitokorvauksia ²²⁾, Helsingin ensimmäisen linja-autoaseman kuvan sijoituspaikkaa ²³⁾; sekä avustuksen myöntämistä seitsemältä pohjoismaista puutarhanäyttelyä varten ²⁴⁾; lisäksi tehtiin muita esityksiä, jotka mm. koskivat autokuljetusmaksuja ²⁵⁾, määrärahaylityksiä ²⁶⁾, virkoja- ja viranhaltijoita koskevia asioita ²⁷⁾, matka-apurahoja ulkomaanmatkoja varten ²⁸⁾, Herttoniemen Saha oy:n kanssa tehtyä sopimusta ²⁹⁾, kaupungille kuuluvien autojen varustamista kaupungin vaakunakuvilla ³⁰⁾, sekä Toukolassa Hämeentien varrella olevan bensininjakeluaseman luovuttamista kiinteistötoimiston hallintaan ³¹⁾.

Lausunnot. Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle ja muille laitoksille asioista, jotka koskivat työntekijäin palkka-asioita ja työsuhteita ³²⁾; talorakennusalaan kuuluvista

¹⁾ Yl. t. lk. 2 p. helmik. 146, 148, 149, 150 ja 151 §, 8 p. maalisk. 328 §, 15 p. maalisk. 349 §, 4 p. lokak. 1 028 § ja 8 p. marrask. 1 271 §. — ²⁾ S:n 12 p. tammik. 23 §, 2 p. helmik. 142 ja 144 §, 5 p. heinäk. 774 §, 19 p. heinäk. 801 ja 808 §, 1 p. marrask. 1 254 §, 8 p. marrask. 1 285 §, 15 p. marrask. 1 340 § ja 20 p. jouluk. 1 491 §. — ³⁾ S:n 4 p. lokak. 1 041 §, 13 p. jouluk. 1 447 § ja 20 p. jouluk. 1 490 §. — ⁴⁾ S:n 12 p. tammik. 25 §, 26 p. tammik. 107 ja 109 §, 2 p. helmik. 153 §, 8 p. maalisk. 329 §, 22 p. maalisk. 357 §, 19 p. huhtik. 461 ja 462 §, 14 p. kesäk. 693 §, 2 p. elok. 836 ja 838 §, 11 p. lokak. 1 050 §, 18 p. lokak. 1 097 §, 13 p. jouluk. 1 457 § ja 20 p. jouluk. 1 483, 1 485 ja 1 489 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. tammik. 108 §, 2 p. helmik. 143 §, 5 p. heinäk. 772 §, 2 p. elok. 840 §, 6 p. syysk. 936 §, 27 p. syysk. 1 005 §, 15 p. marrask. 1 338 § ja 20 p. jouluk. 1 486 ja 1 488 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. tammik. 106 §, 2 p. helmik. 145 §, 16 p. helmik. 226 §, 3 p. toukok. 513 ja 514 §, 19 p. heinäk. 805 §, 2 p. elok. 839 §, 23 p. elok. 896 §, 27 p. syysk. 1 000 §, 13 p. jouluk. 1 444 ja 1 451—1 456 § ja 20 p. jouluk. 1 487 §. — ⁷⁾ S:n 26 p. tammik. 105 §, 26 p. huhtik. 500 §, 25 p. lokak. 1 226 §, 1 p. jouluk. 1 383 § ja 20 p. jouluk. 1 484 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. helmik. 228 §, 14 p. kesäk. 692 §, 8 p. marrask. 1 284 § ja 20 p. jouluk. 1 482 §. — ⁹⁾ S:n 23 p. helmik. 258 §. — ¹⁰⁾ S:n 6 p. syysk. 932 §. — ¹¹⁾ S:n 19 p. tammik. 74 §, 22 p. maalisk. 372 §, 18 p. toukok. 582 §, 4 p. lokak. 1 031 § ja 18 p. lokak. 1 205 §. — ¹²⁾ S:n 1 p. maalisk. 288 §, 3 p. toukok. 507 §, 22 p. marrask. 1 365 § ja 1 p. jouluk. 1 392 §. — ¹³⁾ S:n 5 p. huhtik. 414 §. — ¹⁴⁾ S:n 12 p. huhtik. 445 § ja 6 p. syysk. 944 §. — ¹⁵⁾ S:n 25 p. toukok. 608 §, 19 p. heinäk. 816 §, 6 p. syysk. 943 §, 16 p. syysk. 948 § ja 18 p. lokak. 1 204 §. — ¹⁶⁾ S:n 27 p. elok. 903 §, 8 p. marrask. 1 290 §, 15 p. marrask. 1 333 § ja 29 p. jouluk. 1 522 §. — ¹⁷⁾ S:n 16 p. syysk. 946 §. — ¹⁸⁾ S:n 29 p. jouluk. 1 513 §. — ¹⁹⁾ S:n 5 p. huhtik. 425 §. — ²⁰⁾ S:n 12 p. tammik. 29 ja 30 §, 16 p. elok. 873 ja 874 §, 6 p. syysk. 931 § ja 1 p. jouluk. 1 401 §. — ²¹⁾ S:n 12 p. huhtik. 433 §, 27 p. syysk. 1 007 §, 8 p. marrask. 1 274 § ja 1 p. jouluk. 1 384 §. — ²²⁾ S:n 25 p. toukok. 606 §. — ²³⁾ S:n 27 p. syysk. 1 008 §. — ²⁴⁾ S:n 1 p. jouluk. 1 385 §. — ²⁵⁾ S:n 2 p. helmik. 130 §. — ²⁶⁾ S:n 2 p. helmik. 147 §, 16 p. elok. 869 §, 11 p. lokak. 1 061 §, 1 p. marrask. 1 260 § ja 1 264 §, 8 p. marrask. 1 291 §, 1 p. jouluk. 1 387 ja 1 398 §, 13 p. jouluk. 1 450 § ja 29 p. jouluk. 1 511 §. — ²⁷⁾ S:n 9 p. helmik. 177 §, 23 p. elok. 895 §, 18 p. lokak. 1 092 §, 25 p. lokak. 1 227 § ja 13 p. jouluk. 1 436 ja 1 449 §. — ²⁸⁾ S:n 22 p. maalisk. 371 §, 19 p. huhtik. 472 §, 7 p. kesäk. 670 § ja 18 p. lokak. 1 095 §. — ²⁹⁾ S:n 12 p. huhtik. 450 §, 3 p. toukok. 506 § ja 14 p. kesäk. 702 §. — ³⁰⁾ S:n 2 p. elok. 835 §. — ³¹⁾ S:n 13 p. jouluk. 1 442 §. — ³²⁾ S:n 16 p. helmik. 220 ja 223 §, 1 p. maalisk. 296 §, 22 p. maalisk. 359 §, 12 p. huhtik. 446 ja 448 § ja 18 p. toukok. 567 §.

lausunnoista mainittakoon lausunnot, jotka koskivat rakennus- ja korjaustöitä sairaaloissa ¹⁾, lastentarhoissa ja -kodeissa ²⁾ ja muissa rakennuksissa ³⁾, palkkausasioita ⁴⁾, kansakouluja koskevaa rakennustoimintaa ⁵⁾, syväjäähdyttämön rakentamista Helsinkiin ⁶⁾, uuden olympiakylän rakentamista ⁷⁾, öljylämmitykseen siirtymistä mm. pää- ja Kallion paloasemilla ⁸⁾, huoltorakennuksen rakentamista Vallilaan liikennelaitoksen käyttöä varten ⁹⁾, Nikkilän sairaalan ulkoalueelle rakennettavia asuinrakennuksia koskevaa suunnitelmaa ¹⁰⁾, sekä kasvihuoneiden ja puutarhurin asunnon rakentamista elintarvikkeeskusta varten ¹¹⁾; katurakennusalaan kuuluvista lausunnoista mainittakoon lausunnot, jotka koskivat korkeustasoja ¹²⁾, katu- ja tietöitä ¹³⁾, urheilu- ja leikkikenttiä ja uimalammikoita ¹⁴⁾, liikennejärjestelyjä ¹⁵⁾, työttömyystöiden järjestämistä ¹⁶⁾, kalojen tukkumyyntipaikan järjestämistä Tervasaareen ¹⁷⁾, palokaivoja ja vesijohto- ja viemäritöitä ¹⁸⁾, veneväylän ja sataman järjestämistä Haagan puroon ¹⁹⁾, pyykinpesulautan rakentamista Vantaanjokeen ²⁰⁾, sekä Hiekka oy:n osakekannan ostoa ²¹⁾; puhtaanapitoalaan kuuluvista lausunnoista mainittakoon lausunnot, jotka koskivat talviliikennejärjestelyjä ²²⁾, katulumitöitä ja lumenkaatopaikkoja ²³⁾, jätteen kaatopaikan järjestämistä itäisiä liitosalueita varten ²⁴⁾, sekä kaupungin ranta-alueiden siistimistä ja järjestämistä ²⁵⁾; puistojen ja istutusten alaan kuuluvista lausunnoista mainittakoon lausunnot, jotka koskivat kunnostamis- ja siistimistöitä mm. joukkohautoilla Malmilla ja Santahaminassa ²⁶⁾, Kruunuvoorenkadun 13:n tontilla ²⁷⁾, Vanhankirkon puistossa ²⁸⁾, Taivaskallion omakotialueella ja Pirkkolan lastentarhan puutarhassa ²⁹⁾, sekä runolaulaja Larin Parasken patsaan sijoittamista ³⁰⁾; lisäksi annettiin muita lausuntoja, jotka koskivat mm. kaupungin puutavarahankintoja ³¹⁾, sanomalehtien tilaamista työmaiden ruokailupaikoille ³²⁾, palkkaus- ja eläkeasioita ³³⁾, komitean mietintöä ³⁴⁾, Tukholman ja Helsingin kaupungin välistä virkamiesvaihtoa ³⁵⁾, virkasääntö sekä kaupungin vuokraorma-autojen välistä ³⁶⁾.

¹⁾ Yl. t. lk. 8 p. maalisk. 333 § ja 334 §, 15 p. maalisk. 343 §, 5 p. huhtik. 412 §, 3 p. toukok. 510 §, 10 p. toukok. 535 §, 18 p. toukok. 574 §, 5 p. heinäk. 771 §, 19 p. heinäk. 803 §, 2 p. elok. 837 § ja 845 §, 6 p. syysk. 933 § ja 935 §, 27 p. syysk. 1 004 §, 1 p. marrask. 1 255 ja 1 256 §, 1 p. jouluk. 1 389 § ja 13 p. jouluk. 1 446 §. — ²⁾ S:n 21 p. kesäk. 711 ja 715 §, 5 p. heinäk. 770 §, 2 p. elok. 841 §, 6 p. syysk. 934 §, 1 p. jouluk. 1 388 § ja 29 p. jouluk. 1 512 §. — ³⁾ S:n 19 p. tammik. 66 ja 67 §, 26 p. tammik. 110 §, 16 p. helmik. 209 ja 210 §, 8 p. maalisk. 335 §, 5 p. huhtik. 423 §, 10 p. toukok. 534 §, 18 p. toukok. 573 §, 31 p. toukok. 636 §, 21 p. kesäk. 716 §, 16 p. elok. 879 §, 6 p. syysk. 937 §, 18 p. lokak. 1 094 §, 25 p. lokak. 1 228 §, 15 p. marrask. 1 339 §, 13 p. jouluk. 1 445 § ja 20 p. jouluk. 1 480 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. tammik. 104 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. maalisk. 291 ja 292 §, 8 p. maalisk. 330 §, 18 p. toukok. 579 §, 19 p. heinäk. 802, 806 ja 807 §, 2 p. elok. 844 §, 16 p. elok. 883 §, 18 p. lokak. 1 096 §, 8 p. marrask. 1 279 ja 1 280 § ja 20 p. jouluk. 1 479 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. huhtik. 431 §. — ⁷⁾ S:n 31 p. toukok. 637 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. elok. 842 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. elok. 876 §. — ¹⁰⁾ S:n 8 p. marrask. 1 281 §. — ¹¹⁾ S:n 1 p. jouluk. 1 400 §. — ¹²⁾ S:n 12 p. tammik. 31 §, 19 p. tammik. 70 §, 26 p. tammik. 117 §, 22 p. maalisk. 365 §, 5 p. huhtik. 410 ja 411 §, 19 p. huhtik. 470 §, 10 p. toukok. 543 §, 4 p. lokak. 1 030 §, 18 p. lokak. 1 201 ja 1 202 § ja 29 p. jouluk. 1 517 §. — ¹³⁾ S:n 12 p. tammik. 32 ja 48 §, 16 p. helmik. 219 §, 1 p. maalisk. 294 §, 5 p. huhtik. 411 §, 12 p. huhtik. 444 §, 26 p. huhtik. 495 §, 3 p. toukok. 509 §, 10 p. toukok. 541 §, 18 p. toukok. 575 §, 31 p. toukok. 639 §, 21 p. kesäk. 718 §, 5 p. heinäk. 775 ja 776 §, 19 p. heinäk. 811 ja 813 §, 2 p. elok. 848 §. 16 p. syysk. 947 §, 27 p. syysk. 1 015 §, 1 p. jouluk. 1 390 §, 20 p. jouluk. 1 470, 1 471 ja 1 473 § ja 29 p. jouluk. 1 519 §. — ¹⁴⁾ S:n 12 p. tammik. 33 ja 34 §, 16 p. helmik. 218 §, 31 p. toukok. 638 §, 7 p. kesäk. 667 §, 19 p. heinäk. 810 § ja 27 p. syysk. 1 014 §. — ¹⁵⁾ S:n 19 p. tammik. 71 §, 10 p. toukok. 542 ja 545 §, 25 p. toukok. 607 §, 23 p. elok. 899 §, 11 p. lokak. 1 052 ja 1 053 §, 8 p. marrask. 1 289 §, 1 p. jouluk. 1 391, 1 393, 1 395 ja 1 396 §, ja 29 p. jouluk. 1 514, 1 515 ja 1 516 §. — ¹⁶⁾ S:n 9 p. helmik. 184 §. — ¹⁷⁾ S:n 22 p. maalisk. 366 §. — ¹⁸⁾ S:n 19 p. huhtik. 471 §, 18 p. toukok. 576 §, 7 p. kesäk. 672 §, 21 p. kesäk. 717 §, 5 p. heinäk. 777 §, 19 p. heinäk. 812 ja 817 §, 2 p. elok. 846 §, 11 p. lokak. 1 051 §, 18 p. lokak. 1 203 § ja 20 p. jouluk. 1 475 §. — ¹⁹⁾ S:n 27 p. syysk. 1 014 §. — ²⁰⁾ S:n 13 p. jouluk. 1 434 §. — ²¹⁾ S:n 29 p. jouluk. 1 524 §. — ²²⁾ S:n 19 p. tammik. 69 § ja 26 p. tammik. 121 §. — ²³⁾ S:n 9 p. helmik. 172 ja 185 §, 22 p. maalisk. 360 ja 361 §, 5 p. huhtik. 421 ja 424 §, 27 p. syysk. 999 § ja 22 p. marrask. 1 359 §. — ²⁴⁾ S:n 27 p. syysk. 998 §. — ²⁵⁾ S:n 1 p. jouluk. 1 399 §. — ²⁶⁾ S:n 9 p. helmik. 171 § ja 19 p. heinäk. 800 §. — ²⁷⁾ S:n 10 p. toukok. 533 §. — ²⁸⁾ S:n 25 p. toukok. 604 § ja 14 p. kesäk. 684 §. — ²⁹⁾ S:n 4 p. lokak. 1 029 §. — ³⁰⁾ S:n 20 p. jouluk. 1 469 §. — ³¹⁾ S:n 12 p. tammik. 46 ja 47 §, 19 p. tammik. 80 §, 22 p. maalisk. 364 §, 7 p. kesäk. 661 §, 6 p. syysk. 945 § ja 8 p. marrask. 1 277 §. — ³²⁾ S:n 2 p. helmik. 131 §. — ³³⁾ S:n 2 p. helmik. 140 §, 15 p. maalisk. 345 § ja 25 p. lokak. 1 222 §. — ³⁴⁾ S:n 23 p. huhtik. 474 § ja 4 p. lokak. 1 027 §. — ³⁵⁾ S:n 1 p. marrask. 1 253 §. — ³⁶⁾ S:n 8 p. marrask. 1 272 §.

Rakennustoimisto

Lautakunnan alaisena toimi kaupungininsinööri Linnavuoren johdolla rakennustoimisto, joka jakaantui kansliaosastoon, katu- ja talorakennusosastoihin sekä puhtaana-pito-, puisto- ja varasto-osastoihin ja tilivirastoon. Rakennustoimiston lähettämien kirjeiden luku oli 453.

Rakennustoimiston viranhaltijat: Rakennustoimiston palveluksesta erosi kertomusvuoden aikana katurakennusosastolta insinööri K. H. Karvonen lokakuun 23 p:nä, toimistoapulainen L. Lajunen elokuun 14 p:nä, puhtaana-pito-osastolta osastokamreeri A. Sergelius heinäkuun 1 p:nä, varasto-osastolta toimistoapulainen O. I. Palasvirta syyskuun 30 p:nä sekä tuntikirjuri V. Pennanen marraskuun 24 p:nä.

Yleisten töiden lautakunta valitsi avoimena oleviin virkoihin seuraavat viranhaltijat: Katurakennusosastolle 29. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestari V. J. Huhtalan ja toimistoapulaisen virkaan toimistoapulaisen I. Söderströmin syyskuun 1 p:stä lukien; varasto-osastolle 16. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan D. E. Stenholmin heinäkuun 16 p:stä, 41. palkkaluokan korjauspajainsinöörin virkaan insinööri P. K. Lappalaisen lokakuun 11 p:stä, 35. palkkaluokan työnjohtajan virkaan koneteknikko S. Linkosalmen syyskuun 1 p:stä sekä 31. palkkaluokan II työnjohtajan virkaan teknikko O. Laineen kesäkuun 1 p:stä lukien; sekä tilivirastoon 5. palkkaluokan lähetin virkaan E. Dahlströmin huhtikuun 1 p:stä lukien.

Työntekijäin lukumäärä. Seuraava taulukko osoittaa rakennustoimiston eri osastojen työntekijäin lukumäärän kunkin kuukauden lopussa:

K u u k a u s i	Talo- rakennus- osasto	Katu- rakennus- osasto	Puisto- osasto	Varasto- osasto	Puhtaana- pito- osasto	Yhteensä
Tammikuu	336	923	52	214	868	2 393
Helmikuu	379	962	50	247	727	2 365
Maaliskuu	413	1 091	63	251	567	2 385
Huhtikuu	431	922	279	255	401	2 288
Toukokuu	426	907	306	249	413	2 301
Kesäkuu	508	915	304	253	422	2 402
Heinäkuu	518	913	295	258	422	2 406
Elokuu	544	914	262	245	407	2 372
Syyskuu	555	916	231	253	393	2 348
Lokakuu	570	912	217	215	393	2 307
Marraskuu	577	917	197	212	422	2 325
Joulukuu	574	909	185	211	461	2 340

Työntekijäin vuosilomat. Vuosilomaa myönnettiin 2 731 työntekijälle yhteensä 47 816 päivää seuraavasta taulukosta tarkemmin ilmenevin tavoin:

Lomapäivien luku	Talo- rakennus- osasto	Katu- rakennus- osasto	Puisto- osasto	Varasto- osasto	Puhtaana- pito- osasto	Yhteensä
1	105	90	4	17	—	216
2	75	65	9	13	—	162
3	61	7	27	14	—	109
4	30	1	6	14	3	54
5	7	3	10	10	4	34
6	19	12	7	7	4	49
7	9	10	9	5	2	35
8	8	2	7	4	—	21
9	3	1	1	4	—	9
10	5	6	4	5	—	20
11	9	1	1	6	—	17
12	13	5	28	19	45	110
13	1	5	1	2	—	9
14	—	4	—	1	—	5
15	—	5	—	2	—	7
16	2	1	—	3	—	6
17	—	—	—	1	—	1

Lomapäivien luku	Talo- rakennus- osasto	Katu- rakennus- osasto	Puisto- osasto	Varasto- osasto	Puhtaana- pito osasto	Yhteensä
18	108	258	89	79	123	657
20	—	2	—	—	—	2
21	1	—	—	—	—	1
22	—	2	—	2	—	4
24	78	264	48	44	65	499
28	107	359	42	53	143	704
Lomaa nauttineita yhteensä	641	1 103	293	305	389	2 731
Lomapäiviä yhteensä	8 044	21 886	4 677	4 821	8 388	47 816

Tapaturmat. Kertomusvuoden aikana vahingoittui tapaturmaisesti 392 työntekijää, joille tämän perusteella suoritettiin vahingonkorvauksena yhteensä 2 391 596 mk. Invalideiksi joutuneiden 2 työntekijän puolesta maksettiin elinkororahastoon yhteensä 106 455 mk. Tapaturmista aiheutuneet kustannukset olivat yhteensä 2 498 051 mk. Työntekijät olivat vakuutetut Vakuutusyhtiö oy Pohjolassa siten, että kaupunki on lopulta vastannut kaikista vakuutuksesta aiheutuneista menoista.

Talorakennusosasto

Kertomusvuoden aikana, samoin kuin sitä edeltäneinä vuosinakin, maassamme valitseva arkkitehti- ja rakennusinsinööri-pula sekä kunnallisteknikkojen alhainen palkkataso johti siihen, että useita arkkitehti- ja insinöörinvirkoja oli vuoden aikana täyttämättä. Osaston henkilökuntaan kuului kaupunginarkkitehti, apulaiskaupunginarkkitehti, toimistoarkkitehti, koneinsinööri ja yksi rakennusinsinööri (1 avoinna), yksi arkkitehti 40. palkkaluokassa (1 avoinna), 4 arkkitehtiä 39. palkkaluokassa (1 virkalomalla, 2 virkaa avoinna), yksi apulaisarkkitehti, 2 piirtäjää, osastokamreeri ja 5 toimistoapulaista. Avoinna olleita virkoja hoitivat suurimman osan vuotta viransijaiset, joista osa ei täyttänyt asiaankuuluvia pätevyysvaatimuksia. Tämän lisäksi oli toimiston palveluksessa ajoittain arkkitehtejä ja opiskelijoita, jotka palkattiin työmäärärahoilla tai tilapäisen työvoiman määrärahalta. Osaston henkilökuntaan kuului vielä 14 sääntöpalkkaista rakennusmestaria ja vaihteleva määrä ylimääräisiä rakennusmestareita, joiden palkka maksettiin työmäärärahoista.

V:n 1947 vuosikertomuksessa mainittiin, ettei osasto nykyisen järjestelyn mukaan ja vähentyneellä henkilökunnallaan ajanmittaan voi hoitaa sille kuuluvia tehtäviä. Tämä kävi v:n 1948 aikana yhä ilmeisemmäksi, kun osaston tehtävät nopeassa tahdissa lisääntyivät ja henkilökunta pikemminkin vähentyi kuin kasvoi. Eräänlaista kevennystä saatiin aikaan luovuttamalla osa suunnittelutehtävistä, mm. Vallilan vaunuhallin lisärakennus, uusi desinfektio-laitos, eräät sähkölaitoksen uudisrakennukset ja eräät sisustustyöt yksityisille arkkitehtitoimistoille ja antamalla pari työtä rakennusliikkeille urakalla suoritettavaksi. Tästä huolimatta ei voitu välttää, että suunnittelutyöt monessa tapauksessa myöhästyivät, että töitä ei voitu valvoa niin tehokkaasti kuin olisi ollut suotavaa ja että asiain käsittely usein viivästy. Näyttää käyvän yhä välttämättömämmäksi, että talorakennusosaston toiminta järjestetään uudelleen, mikä merkitsee osaston jakamista jaostoihin, uusien, hyvinpalkkattujen toimien perustamista ja suurempaa vapautta töiden luovuttamisessa yksityisille arkkitehtitoimistoille.

Rakennustarvikkeiden saannin käytyä helpommaksi oli uutisrakennustoiminta vilkkaampaa kuin edellisinä vuosina. Kun kustannusarviot oli laadittu v. 1947 tai vieläkin aikaisemmin, aiheutui v:n 1948 alkupuoliskolla tapahtuneen rakennuskustannusten yleisen nousun vuoksi töistä monessa tapauksessa lisäkustannuksia, minkä vuoksi lisämäärärahat monessa tapauksessa kävivät tarpeellisiksi.

Työvoiman koko vuoden ajan viikkokeskimäärä oli 437 työntekijää.

Vuosilomaa myönnettiin 641 työntekijälle, yhteensä 8 044 päivää. Kustannukset mainituista lomista nousivat 6 567 251 mk:aan, myönnettyjen sairauslomien kustannukset nousivat 3 637 973 mk:aan, hautausavustuksia maksettiin 100 501 mk ja vapaapäiväpalkkoja 724 192 mk.

Kustannukset sääntöpalkkaisten viranhaltijain palkkauksesta nousivat 11 886 177 mk:aan ja tilapäisen työvoiman palkkauksesta 794 449 mk:aan, yhteensä 12 680 626 mk:aan.

Kaupungille kuuluvien rakennusten ja huoneistojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon merkitty yhteensä 53 727 450 mk:n suuruinen määräraha. Määrärahasummaan lisättiin 5 768 621 mk työpalkkojen korottamista varten ja 1 630 000 mk, joka on huomioitu v:n 1948 lisätalousarviossa, joten käytettävissä oleva määräraha nousi 61 126 071 mk:aan. Korjaus- ja kunnossapitokustannukset nousivat 63 081 174 mk:aan, joten määrärahaa ylitettiin 1 955 103 mk.

Uudis- ja muutosrakennustöitä varten oli talousarviossa ja lisätalousarviossa asianomaisilla tileillä yhteensä 251 232 775 mk:n suuruinen määräraha. Tähän määrään lisättiin 12 281 699 mk, joka siirrettiin v:lta 1947, 11 330 922 mk työpalkkojen korottamista varten, 59 077 mk, joka on huomioonotettu v:n 1949 talousarviossa ja 358 500 mk kiinteistötoimiston laskuun suoritettuja töitä varten, joten käytettävissä oleva määräraha nousi 275 262 973 mk:aan. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 141 584 429 mk:aan ja säästö oli 133 678 544 mk. V:lle 1949 siirrettiin suorittamatta jääneitä töitä varten 137 735 053: 50 mk eli 4 056 510: 15 mk enemmän kuin säästö. Viimeksimainittu summa osoittaa suoritettujen uudis- ja muutosrakennustöiden yhteenlaskettua vajausta.

V:lta 1947 siirrettiin määrärahoja yhteensä 65 463 701 mk. Määrärahasummaan lisättiin 2 000 000 mk, joka on otettu huomioon v:n 1948 lisätalousarviossa, 1 975 000 mk työpalkkojen korottamista varten, 2 160 000 mk kaupunginhallituksen käyttövaroista sekä 245 278 mk huoltolautakunnan laskuun suoritettuja töitä varten, joten käytettävissä oleva määräraha nousi 71 843 979 mk:aan. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 17 679 513 mk:aan ja säästö oli 54 164 466 mk. V:lle 1949 suorittamatta jääneitä töitä varten siirrettiin 55 182 280 mk, joten vajaus oli 1 017 814 mk.

Vuoden aikana suoritettiin sen lisäksi töitä, joita varten määräraha myönnettiin etukäteen v:n 1949 talousarvion määrärahoista, sekä kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen käyttövaroista, yhteensä 122 773 067 mk:n arvosta. Käytettävissä olleesta määrärahasummasta 13 620 538 mk palautettiin kaupunginkassaan.

Edellä mainittujen töiden lisäksi suoritettiin töitä laskuun yhteensä 21 260 593 mk:n arvosta.

Kokonaiskustannukset talorakennusosaston töistä v:n 1948 aikana nousivat 355 396 565 mk:aan (135 655 257 mk v. 1947).

Suorittamatta jääneitä töitä varten siirrettiin 193 007 333 mk v:lle 1949.

Koska maalaus-, lattianpäällystys- ja katonkattamisaineiden puute vielä v:n 1948 aikana oli tuntuva, ei vuosikorjausohjelmaa ole voitu toteuttaa täydessä laajuudessaan; määrärahat ovat kuitenkin kohonneiden rakennuskustannusten vuoksi tulleet kokonaan käytetyiksi, vieläpä jossain määrin ylitetyiksi.

V:n 1948 talousarvioon oli varattu määrärahat lukuisia muutos- ja lisärakennustöitä varten, jonka lisäksi vuoden kuluessa myönnettiin määrärahoja 115 samanlaista työtä varten. Uudisrakennustöistä mainittakoon: Limingantien varrelle rakennettujen kunnallisten asuinrakennusten rakennustöiden loppuunsaattaminen; saunarakennukset Kulosaaren ja Stansvikin kartanoihin, työväenopiston kesäkotiin Lauttasaareen sekä Kullatorpan ja Malmin lastenkoteihin; ruokalarakennus varastoalueelle Malminkadun 5:een; kulkutautisairaalan paviljongin IX korottaminen; Käpylän uuden kansakoulun ja Snellmaninkadun kansakoulun ensimmäinen rakennusvaihe; Maunulan kansakoulun rakennustöiden aloittaminen; Haagan kansakoulun lisärakennus; poliisilaitoksen lisärakennus kortteliin n:o 30; ja eräät lisärakennukset teurastamon alueella. V. 1947 aloitettu Salmisaaren sähkövoima-aseman muuntajarakennus saatiin suurin piirtein valmiiksi ja kattilahuonerakennusta varten suoritettiin laajoja louhimis- ja perustustöitä sekä osatelinetöistä. Tämän lisäksi osasto huolehti ylivalvonnasta liikennelaitoksen Vallilan vauvuhallin lisärakennustyömaalla ja erällä pienemmillä rakennuksilla, jotka oli annettu yksityisille urakoitsijoille. Rakennusohjelmaan oli vielä merkitty Vallilan poliisitalo, vuota- ja öljyvarastorakennus ym., joita varten rakennuslupaa ei saatu, joten näitä töitä ei voitu aloittaa v:n 1948 aikana.

Suurehkoista muutosrakennustöistä mainittakoon öljylämmityslaitteiden asentaminen moniin kaupungin kiinteistöihin, joukko uudelleenjärjestelytöitä sairaaloissa ja kunnalliskodissa, Nukarin lastenkodin muutosrakennustyöt, Tehtaankadun kansakoulun

pommitusvaurioiden korjaaminen, muutostyöt Annankadun kansakoulussa, parannustyöt useissa kansakouluissa, mm. näyttämön rakentaminen Kaisaniemen kansakoulun juhlasaliin, kaupungintalon perustus- ja muutostyöt, laajennus- ja muutostyöt elintarvikekeskuksen huoneistoissa Helsinginkadun 24:ssä, laajennustyöt kaasulaitoksen huoneistossa Fredrikinkadun 54:ssä, talon Kalmistokatu n:o 5 muutostyöt, sekä työt useissa urheilulaitoksissa.

Osasto käsitteli 717 diaarioon vietyä asiaa ja antoi niistä lausuntoja yleisten töiden lautakunnalle ja muille kunnan laitoksille. Tämän yhteydessä laadittiin useita piirustus-ehdotuksia, mm. luonnokset ja pääpiirustukset useita uusia kansakouluja, sairaalapaviljonkeja, lastentarhoja, sähkölaitoksen ja liikennelaitoksen uudisrakennuksia ym. varten.

Lisäksi osasto laati juoksevia uudis- ja muutosrakennustöitä varten tarvittavat työt ja detaljipiirustukset.

Kesälomaa myönnettiin 641 työntekijälle (347 v. 1947) yhteensä 8 044 päivää, mikä jakaantui seuraavalla tavalla: 1 päivän loma 105, 2 päivän 75, 3 päivän 61, 4 päivän 30, 5 päivän 7, 6 päivän 19, 7 päivän 9, 8 päivän 8, 9 päivän 3, 10 päivän 5, 11 päivän 9, 12 päivän 13, 13 päivän 1, 16 päivän 2, 18 päivän 108, 21 päivän 1, 24 päivän 78 ja 28 päivän loma 107 työntekijälle.

V. 1948 lämpötekniikan ylivalvontaan kuuluvien laitosten lukumäärä ei ole lisääntynyt, niin että laitosten lukumäärä oli vuoden vaihteessa edelleenkin 125. Laatunsa ja lukumääränsä puolesta kattilat voidaan ryhmittää seuraavasti:

	Luku	Yhteensä	Tulipinta m ² Keskimäärin kattilaa kohden
<i>Höyrykattilat</i>			
Korkeapainekattilat, työpaine > 0.5 kg/cm ² ...	20	1 365	68.3
Matalapainekattilat, työpaine < 0.5 kg/cm ² ...	106	2 065	19.5
<i>Yhteensä</i>	<i>126</i>	<i>3 430</i>	—
<i>Lämminvesikattilat</i>	<i>146</i>	<i>2 216</i>	<i>15.2</i>
<i>Kaikkiaan</i>	<i>272</i>	<i>5 646</i>	—

Vuoden kuluessa suoritetuista tärkeimmistä töistä mainittakoon poliisilaitoksen saniteettitöiden valvonta Sofiankadun 3:ssa; kaupungintalon saniteettitöiden tarjousten tarkastus ja työn valvonta Sofiankadun 1:ssä; Käpylän uuden kansakoulun työselitys saniteettilaitteita varten, tarjousten tarkastus ja työn valvonta; Salmisaaren muunto-aseman saniteettitöiden valvonta; Toukolan saunan työn valvonta ja lopputarkastus; satamatyöntekijäin puku- ja pesuhuoneen työn valvonta Katajanokalla; ja kulkutautisairaalan osasto IX ja ruokalan työselitys saniteettitöitä varten, tarjousten tarkastus ja työn valvonta. Lisäksi laadittiin useita alustavia suunnitelmia kansakoulujen ym. rakennusten saniteettilaitteita varten yhteistyössä osaston arkkitehtien kanssa.

Lämpötekniikan valvonnan alaisissa keskuslämmityslaitoksissa käytettiin vuoden aikana 1 tonni kivihiliä, 6 m³ koivuhalkoja, 7 m³ havu- tai sekahalkoja, 0.6 tonnia öljyä ja 1.5 tonnia brikettejä.

Viiteen laitokseen asennettiin öljypolttimet, jotka yleensä toimivat tyydyttävästi. Niissä poltettiin aluksi kaasuöljyä, mutta kaasuöljyn hinnan noustessa suhteettoman korkeaksi, siirryttiin polttamaan ns. lämmitysöljyä, joka on jonkun verran raskaampaa kuin ensiksi mainittu öljy. Polttoainekulutus oli yhteensä 17 229 tonnia koksiksi redusoituna. Kun vastaava arvo oli edellisenä vuonna 18 616 tonnia, oli vähennys siis 7.5 %. Tämä aiheutui osaksi lämpimästä syksystä ja osaksi ulkomaisten polttoaineiden, kivihilien, kaksin ja öljyn, osuuden lisääksestä, mikä varsinkin vuoden alkupuoliskolla oli huomattava.

Katurakennusosasto

Kertomusvuoden alussa kuului osaston henkilökuntaan: katurakennuspäällikkö, apulaiskaturakennuspäällikkö, yli-insinööri, 7 piiri-insinööriä, 10 insinööriä, 5 apulaisinsinööriä, 1 ylimääräinen apulaisinsinööri, 2 kemistiä, 56 rakennusmestaria, 7 mittaus-tekniikkaa, 5 piirtäjää, 2 laboraattoria, 1 osastokamreeri, 18 toimistoapulaista, 1 ylikonemestari, asemakonemestari ja 7 konemestaria. Mainituista viroista oli avoinna 1 insi-

nöörin, 5 apulaisinsinööriin, 1 mittausmekanikon ja 2 rakennusmestarin virkaa. Vuoden aikana erosi 1 piiri-insinööri, 1 kemisti, 1 konemestari, 1 laboraattori ja 1 toimistoapulainen, 3 rakennusmestaria siirtyi eläkkeelle sekä 1 insinööri, 1 rakennusmestari, 1 mittausmekanikko ja 1 toimistoapulainen kuoli. Samana aikana täytettiin 1 insinööriin, 1 kemistin, 2 rakennusmestarin, 1 laboraattorin, 2 toimistoapulaisen, 1 konemestarin ja 2 mittausmekanikon virkaa. Vuoden lopussa oli avoinna 1 piiri-insinööriin, 1 insinööriin, 5 apulaisinsinööriin ja 4 rakennusmestarin virkaa.

V:n 1948 alussa oli työmailla ylimääräisinä toimenhaltijoina 5 rakennusmestaria, 4 työnjohtajaa, 4 tuntikirjuria ja puhdistuslaitoksissa 3 koneenkäyttäjää ja 1 laitoksenhoitaja. Vuoden kuluessa kuoli 1 rakennusmestari ja 2 nimitettiin vakinaisiksi rakennusmestareiksi. Kun lisäksi otettiin 1 ylimääräinen laboraattori ja 8 mittamiestä siirrettiin kuukausipalkalle, oli vuoden lopussa kuukausipalkalla olevia ylimääräisiä toimenhaltijoita 2 rakennusmestaria, 4 työnjohtajaa, 4 tuntikirjuria, 1 laboraattori, 3 puhdistuslaitosten koneenkäyttäjää, 1 puhdistuslaitoksen hoitaja (Nikkilässä) ja 8 mittamiestä.

Osaston palveluksessa oleva työntekijämäärä vaihteli ¹⁾ vuoden aikana. Suurin lukumäärä oli maaliskuussa, jolloin oli käynnissä myös työttömyystöitä.

Vuosilomaa myönnettiin 1 103 työntekijälle, yhteensä 21 886 päivää. Toukokuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n välisenä aikana oli lomalla keskimäärin 151 työntekijää ollen lukumäärä suurimmillaan, 413, heinäkuun 11—17 p:n välisenä aikana.

Sairauslomalla oli vuoden aikana keskimäärin 58 työntekijää. Alle tämän määrän oli sairauslomalla olevia touko-syyskuun välisenä aikana. Eniten oli sairauslomaa vuoden ensimmäisellä kolmanneksella, jolloin niitä oli keskimäärin 73. Kirjoissa olevasta työntekijäin vahvuudesta oli sairauslomalla 6.2 % ja työssä olevasta työntekijäin vahvuudesta 7.2 %.

Työntekijäin keski-ikä oli 49 vuotta.

Tapaturmia sattui 189 eli 20.15 % työssä olleiden työntekijäin keskimäärästä, joka oli 938. Tapaturmien aiheuttamia poissaoloja oli 0.94 % keskimääräisen työntekijämäärän mukaisesta säännöllisten työpäivien luvusta. Säännöllisiä työpäiviä v. 1948 oli 303.

Eläkkeelle siirtyi kertomusvuonna 18 työntekijää.

Lapsilisää maksettiin 624 lapsesta vakinaisille työntekijöille ja 267 lapsesta varatyöntekijöille.

Katurakennusosastolle tuli kaikkiaan 955 kirjelmää, joista 197 yleisten töiden lautakunnalta, 111 kaupunginhallitukselta, 19 kaupungininsinööriltä tai muilta rakennustoimiston osastoilta, 411 kaupungin eri laitoksilta, 30 valtion virastoilta, 5 muilta kunnilta ja 182 yksityisiltä liikkeiltä tai henkilöiltä. Osastolta lähetettiin kaikkiaan 1 275 kirjelmää, joista 188 lausuntoa tai esitystä yleisten töiden lautakunnalle, 436 kaupungininsinöörille tai rakennustoimiston muille osastoille, 284 kaupungin muille laitoksille, 14 valtion virastoille, 6 muille kunnille ja 347 yksityisille liikkeille tai henkilöille.

Saapuneita laskuja oli kaikkiaan 2 954 ja lähetettyjä laskuja 393. Kirjoihin vietiin lisäksi 56 palkkalistojen viikkoyhdistelmiä ja 53 tarveainevaraston laskuja, sekä tehtiin kuukausittain laskut katurakennusosaston varastoistaan ostamista tarveaineista.

Sairausavustusten maksumääräyksiä oli 1 296, lopputilejä 255, vuosilomia koskevia 712, hautausavustuksia koskevia 15 ja muita ylimääräisiä maksumääräyksiä 5.

Toimistossa laadittiin 135 piirustusta. Muualta tulleita piirustuksia oli 105. Viemäri-ilmoituksia tonttikarttoja varten annettiin 79 ja vesijohtolaitosta varten 164.

Katujen ja teiden kunnossapito helpottui jatkuvasti tarveaineiden riittävän saannin johdosta. Asfalttiemulsiota käytettiin 755 tonnia ja sillä korjattiin 125 600 m² katuja ja teitä. V. 1947 asfalttiemulsiota käytettiin 569 tonnia ja v. 1946 vain 226 tonnia. Lisäksi korjattiin 5 349 m² vanhaa nupukiveystä, 822 m² noppakiveystä, 814 m² kenttäkiveystä, 2 625 m² betonikäytävää, 737 m² laattakäytävää ja 2 137 m² käytävän reunakiveä.

Kanta-Helsingin katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja kunnossapitoon oli talousarvioon varattu 26 100 000 mk ja liitosaluetta varten 14 825 000 mk, yhteensä 40 925 000 mk. Ylitysoikeutta ja lisämäärärahaa myönnettiin 16 078 672 mk. Kustannukset olivat yhteensä 57 003 672 mk ja jakaantuivat seuraavasti: kanta-Helsingin kadut ja yleiset paikat 28 300 527 mk, maantienjatkeet 853 557 mk, sopimuksiin perustuvat yksityisten katuosuudet Hämeentiellä 211 315 mk, kaupungin katuosuuksien vie-

¹⁾ Vrt. tämän kert. s. 280.

reiset kaiteet 1 414 456 mk, katukilvet 104 796 mk, mittaukset ja tutkimukset 904 531 mk ja täytemaan vastaanotto 236 034 mk sekä liitosalueen kadut ja tiet 8 189 271 mk, maantienjatkeet 14 203 766 mk, katukilvet 256 865 mk, mittaukset ja tutkimukset 1 883 112 mk ja tiemaksut 445 442 mk.

Liikennejärjestelyä varten oli talousarvioon merkitty 2 000 000 mk, josta käytettiin 1 703 967 mk ja 296 033 mk siirtyi v:een 1949.

Katujen ja teiden päällysteen uusimiseen oli talousarviossa varoja 8 000 000 mk. Edelliseltä vuodelta siirtyi lisäksi 1 783 936 mk, joten niitä oli yhteensä 9 783 936 mk. Tästä käytettiin 9 457 449 mk ja 326 487 mk siirtyi seuraavaan vuoteen.

Tielaboratoriossa suoritettiin katujen ja teiden päällysteisiin käytettyjen asfaltti-emulsioiden ja kestopäällysteiden tutkimista. Muista tehtävistä mainittakoon urakoitsijaliikkeiden suorittamista katupäällysteistä tehdyt analyysit ja soratutkimukset eri tarkoituksiin. Laboratorion henkilökunta vaihtui vuoden alkupuolella kokonaisuudessaan.

Katuvalaistuskustannukset olivat Kanta-Helsingin alueella 13 935 044 mk ja liitosalueella 2 618 694 mk. Yleisten vesipostien ja suihkukaivojen kustannukset olivat 878 380 mk.

Talousarvioon merkityillä ja edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla suoritettiin mm. alla mainitut katu- ja tietyöt kustannusten ollessa seuraavat: Itäisen Puistotien leventäminen 23 550 mk, Linnankoskenkadun pohjoispuolen rakentaminen Lastenlinnan tien ja Stenbäckinkadun väliseltä osalta 3 457 523 mk, Paciuksenkadun siltapengertyön jatkaminen 5 529 965 mk, Paciuksenkadun sillan rakentaminen 3 140 820 mk, Mäkelänkadun länsipuolen painuman uudelleen tasaaminen Kumpulantien pohjoispuolella ja käytävän päällystäminen 1 102 085 mk, Hämeentien itäpuolen leventäminen korttelin n:o 669 kohdalla 653 734 mk, kävelytien rakentaminen Helsinginkadulta Vesilinnanmäelle 202 595 mk, Hakaniementorin liikenteen järjestely 5 860 509 mk, Lauttasaarentien jalkakäytävien rakennustöiden aloittaminen 699 217 mk, Nurmijärventien eteläosan rakennustöiden jatkaminen 6 111 116 mk, tien rakentaminen Haagan itäiseltä rautatiealikäytävältä Pohjois-Haagaan 5 595 936 mk, Pohjois-Haagan asutusalueen I rakennusvaiheen katujen tasoitustöiden aloittaminen 4 661 363 mk, Malmin Hämeentien päällystäminen rautatien sillalta sairaalan tienhaaraan 5 837 515 mk, Malmin-Tapanilan tien perusparannustöiden aloittaminen 645 166 mk, tien oikaisun aloittaminen Laajasalon sillan luona 698 291 mk, Hakaniementorin myyntialueen uudelleen järjestäminen 4 050 250 mk, Lauttasaareissa olevien teiden päällystäminen puolikestopeitteellä 173 785 mk, väliaikaisen tulotien rakentaminen Haagan korttelin n:o 4 tontille 11—17 92 951 mk, Herttoniemen läntisen asutusalueen katujen rakentamisen jatkaminen 8 453 208 mk, Munkkiniemen ajosillan korjaustöiden jatkaminen 144 218 mk, Tammilehdon tieolojen parannustöiden jatkaminen 396 767 mk, Maunulan omakotialueen teiden rakentamisen jatkaminen 507 670 mk, Toukolantien rakentamisen jatkaminen 1 246 037 mk, Hämeentien tasoituksen jatkaminen Somerontien ja Toukolantien väliseltä osalta 4 501 337 mk, Leppäsuonkadun tasoituksen jatkaminen 3 480 362 mk, Sofianlehdonkadun tasoituksen jatkaminen Koskelantien ja Limingantien väliseltä osalta 11 640 mk, Suomussalmentien tasoituksen jatkaminen 19 018 mk, Hiomontien tasoituksen jatkaminen 1 126 107 mk, Kannaksentien tasoituksen jatkaminen 1 351 339 mk, Turson tien tasoituksen jatkaminen Kimmontien ja Koskelantien väliseltä osalta 69 580 mk, Mäkelänkadun tasoituksen jatkaminen Koskelantien ja Pohjolankadun väliseltä osalta 973 873 mk, Heinolankadun tasoituksen jatkaminen 200 169 mk, Lampuodintien tasoituksen jatkaminen 379 009 mk, Pakilan omakotialueen I rakennusvaiheen lopettaminen 301 587 mk, Kaironkadun tasoituksen loppuun saattaminen korttelin n:o 919 kohdalla 42 891 mk, Hämeentien tasoituksen loppuun saattaminen korttelin n:o 919 kohdalla 57 595 mk, Länsitien tasoituksen jatkaminen Munkkiniemessä 49 500 mk, Haapalahdentien tasoituksen jatkaminen Munkkiniemessä 496 271 mk ja maahankintalain kaupungille aiheuttamien tietöiden jatkaminen 11 353 787 mk.

Kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämällä määrärahoilla suoritettiin lisäksi Suomen punaisen ristin sairaalan pihan kunnostaminen 141 050 mk:n ja Mannerheimintien ja Kuusitien risteyskunnan kunnostaminen 774 017 mk:n kustannuksin.

Työttömyystöinä suoritettiin Kumpulantien leventäminen 2 640 664 mk:n, Viikin-Tattariharjuntien rakentaminen 2 781 714 mk:n, Koskelantien ja Sofianlehdontien kulma-

tontin tasoitustyöt 1 490 635 mk:n ja Ensimmäisen linjan leventäminen 1 641 683 mk:n kustannuksin.

V:n 1949 talousarvioon merkityllä ennakkomäärärahalta suoritettiin Lastenlinnantien leventäminen ja viereisen puiston kunnostaminen 488 744 mk:n kustannuksin.

Kaikkiaan oli katu- ja tietöihin käytettävissä v. 1948 talousarviossa myönnettyjä määrärahoja 68 710 000 mk, aikaisemmilta vuosilta käyttämättä jääneitä määrärahoja 72 018 562 mk, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä varoja 9 469 762 mk ja v:n 1949 talousarvioon merkityjä ennakkomäärärahoja 488 744 mk. Kahdesta ensiksi mainitusta määrärahasta käytettiin yhteensä 83 699 235 mk ja molemmat viimeksi mainitut määrärahat kokonaan. Yhteensä käytettiin uusiin katu- ja tietöihin v. 1948 93 657 741 mk.

Viemärien korjaukseen ja kunnossapitoon oli talousarvioon varattu Kanta-Helsinkiä varten 9 813 250 mk ja liitosaluetta varten 1 400 000 mk. Kustannukset nousivat vastaavasti 7 958 520 mk:aan ja 1 221 773 mk:aan eli yhteensä 9 180 293 mk:aan jakaantuen seuraavasti: Kanta-Helsingin viemärien kunnossapitotyöt 7 527 088 mk, täydennystyöt 334 852 mk, viemärien huuhteluvesi 16 530 mk ja putkivalimon vuokra 80 250 mk sekä liitosalueen viemärien korjaus- ja kunnossapitotyöt 1 221 773 mk.

Puhdistuslaitosten käyttö- ja kunnossapitokustannuksia varten oli talousarvioon varattu 13 074 140 mk. Lisämäärärahaa myönnettiin 304 784 mk. Yhteensä oli käytettävissä varoja 13 378 924 mk menojen noustessa seuraaviin määriin:

Laitos	Käyttö- ja korjaus- kustannukset, mk	Tontin vuokra, mk	Vakinaisen henkilös- tön palkat, mk	Yhteensä, mk
Nikkilän	361 031	—	—	361 031
Alppilan	452 340	—	—	452 340
Savilan	1 335 255	—	304 520	1 639 775
Rajasaaren	5 680 261	31 500	1 490 672	7 202 433
Kyläsaaren	5 428 716	35 640	1 931 878	7 396 234
Kaikki	13 257 603	67 140	3 727 070	17 051 813

Tuloja näistä laitoksista oli seuraavasti:

Laitos	Kaasusta, mk	Lietteestä, mk	Yhteensä, mk
Alppilan	—	4 590	4 590
Savilan	—	6 480	6 480
Rajasaaren	2 628 561	314 983	2 943 544
Kyläsaaren	1 483 043	96 675	1 579 718
Kaikki	4 111 604	422 728	4 534 332

Talousarviossa oli puhdistuslaitosten tulot arvioitu kaikkiaan 3 000 000 mk:ksi.

Alppilan puhdistuslaitoksen hiekanerottimeen ja saostuskaivoihin jäi saostuvista aineista 89.1 %. Viiden vuorokauden biokemiallisen hapenkulutuksen (bhk 5) mukaan oli mekaanisen osaston puhdistusteho keskimäärin 28 %, tiikusuoittimen 54 % ja koko laitoksen teho 82.0 %.

Nikkilän puhdistuslaitoksen saostuskaivoihin jäi saostuvista aineista 97.7 %. Viiden vuorokauden bhk:n mukaan oli puhdistusteho 92 % (mekaaninen osasto 36 %, tiikusuoitin 56 %).

Savilan pumppulaitoksella pumpattiin vuoden aikana Rajasaaren puhdistuslaitokseen 3 187 160 m³ likavettä ja Töölönlahteen sadevesisäiliön kautta 25 300 m³, eli yhteensä 3 214 460 m³. Sähkönkulutus oli 233 904 kWh. Viemäriveden pumppaus maksoi 0:52 mk/m³.

Rajasaaren puhdistuslaitokseen tuli likavettä gravitatiojohtoja myöten 3 156 550 m³ ja Savilasta pumpattuna 3 187 160 m³. Mekaanisesti puhdistettiin likavettä 6 343 710 m³ ja biologisesti 3 350 310 m³. Saostuvista aineista jäi saostuskaivoihin 83.9 %. Bhk 5:n mukaan oli saostuskaivojen puhdistusteho keskimäärin 39.2 % ja biologisen osaston samoin 87 %. Huomioonottaen laitokseen pumpattu vesimäärä, josta osa puhdistettiin vain mekaanisesti, oli laitoksen kokonaispuhdistusteho 67.1 %. Laitos oli ylikuormitettu.

Mekaanisesti puhdistetun veden bhk 5 oli keskimäärin 160 mg/l ja biologisesti puhdistetun veden 19 mg/l. Laitoksesta mereen johdetun veden bhk 5 oli keskimäärin 87 mg/l.

Laitoksen kaasuntuotanto oli 469 344 m³, josta myytiin kaasulaitokselle 339 931 m³. Loput käytettiin lämmitykseen ja laboratorion tarpeisiin. Lietettä myytiin lannoitusaineeksi 4 320 m³.

Laitoksessa kulutettiin sähköä 515 416 kWh ja käytettiin lämmitykseen puita 1 060 m³ ja koksia 52,1 tonnia. Käyttökustannukset olivat ilman korkoja ja kuoletuksia 7 202 433 mk eli 114 penniä puhdistettua vesikuutiometriä kohden. Huomioonottaen myös laitoksen tulot, 2 943 544 mk, olivat puhdistuskustannukset 67 penniä/m³.

Kyläsaaren puhdistuslaitoksessa puhdistettiin v:n 1948 aikana likavettä mekaanisesti 2 485 470 m³ ja biologisesti 1 826 114 m³. Saostuvista aineista jäi laitokseen keskimäärin 93,7 %. Bhk 5:n mukaan oli mekaanisen osaston puhdistusteho 47,5 % ja biologisen puolen eri osastojen 85, 86, 82 ja 69 %. Laitoksen kokonaispuhdistusteho oli 78,5 % laitoksen pumpatusta kokonaisvesimäärästä, joista osa puhdistettiin vain mekaanisesti. Laitos oli ylikuormitettu. Mekaanisesti puhdistetun veden bhk 5 oli keskimäärin 175,5 mg/l ja biologisesti puhdistetun veden eri osastoissa keskimäärin 25, 23, 27 ja 39 mg/l. Laitoksesta mereen johdetun veden bhk 5 oli keskimäärin 71 mg/l.

Laitoksen kaasuntuotanto oli 215 037 m³, mikä myytiin kaasulaitokselle, jonne kaasujohdon vuotojen vähentämänä saapui vain 187 500 m³. Lannoitusaineeksi myytiin lietettä 1 449 m³.

Sähköä kulutettiin 516 401 kWh. Laitoksen lämmitykseen käytettiin puita 1 455 m³ ja koksia 34 tonnia. Huomioonottamatta laitoksen kuoletusta ja korkoja maksoi veden puhdistaminen 298 penniä/m³. Kun laitoksesta saadut tulot, 1 579 718 mk, otetaan myös huomioon, olivat lopulliset puhdistuskustannukset 234 penniä/m³.

Talousarvioon sisältyvillä tai edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla rakennettiin mm. alla mainitut viemärit kustannusten ollessa seuraavat: Pohjois-Haagan asutusalueen viemärit, I rakennusvaihe, 5 754 418 mk, edelliseen työhön kuuluva viemäritunneli 2 647 637 mk, Marttilan Partiotien viemäristö 2 481 773 mk, Kaironkadun viemäriin jatkaminen 1 954 543 mk, Steniuksenkadun tonttien n:o 12 ja 14 välinen viemäri 79 368 mk, vanhojen viemärien uusiminen 12 478 831 mk, liitosalueella olevien palokaivojen korjaaminen ja uusiminen 1 680 513 mk, viemäriin rakentaminen Haagan kortteliin n:o 4 240 764 mk, Herttoniemen läntisen asutusalueen viemäriin jatkaminen 3 151 464 mk, kokoojajohdon jatkaminen Pohjois-Haagasta Haagaan 7 479 967 mk, Rajasaaren puhdistuslaitoksen toisen kaasunpuristimen hankkiminen 169 896 mk, Alppilan puhdistuslaitoksen päällysrakenteen uusiminen 31 695 mk, Ruohotieltä Vantaanjokeen johtavan viemäriojan syventäminen 70 247 mk, kokoojajohdon jatkaminen Pirkkolasta Vähä-Huopalahteen 6 197 561 mk, Marttilan omakotialueen viemäroimisen jatkaminen 1 410 829 mk, Toukolantien viemäriin jatkaminen 233 173 mk, Hämeentien viemäriin jatkaminen Somerontien ja Toukolantien väliseltä osalta 3 453 955 mk, Vuorimiehenkadun—Kauppatorin kokoojajohdon jatkaminen 5 853 255 mk, Ahma- ym. teiden viemäriin jatkaminen 72 432 mk sekä Tervasaaren puhdistuslaitoksen jatkaminen 604 854 mk.

Kaikkiaan oli viemärien uudistustöitä ja uusimisia varten v:n 1948 ja aikaisempien vuosien talousarvioissa määrärahoja 131 592 713 mk, joista käytettiin kertomusvuonna 56 047 175 mk.

Urheilulaitteiden korjauksia ja kunnossapitoa varten oli kertomusvuoden talousarvioon merkitty Kanta-Helsinkiä varten 9 507 000 mk ja liitosaluetta varten 4 500 000 mk. Vuoden aikana kaupunginhallitus lisäksi myönsi 614 814 mk käyttövaroistaan palkkojen korottamiseen. Menoja oli yhteensä 13 567 622 mk, mitkä jakaantuivat Kanta-Helsingin osalta seuraavasti: urheilukenttien kunnossapito 3 396 707 mk, Töölön ja raviradan pallokentät 1 829 706 mk, velodromin rata ja kenttä 202 875 mk, pesäpallokentät 83 723 mk, Kaisaniemen verkkopallokenttä 181 450 mk, maastajuoksurata 524 mk, uimastadion 389 729 mk, Herttoniemen hyppyrimäki 368 849 mk, pienet hyppyrimäet ja pujottelumäet 188 484 mk, kelkkamäet 647 115 mk, maaluistinradat 2 448 717 mk, Laakson ja Ruskeasuon ratsastusradat ja tiet 124 773 mk, Talin laukkarata 120 859 mk ja veden kulutus kenttien kasteluun ja kahlaamoon 138 303 mk. Liitosalueen osalta kustannukset jakaantuivat seuraavasti: urheilukenttien kunnossapito 1 626 836 mk, kelkkamäet 321 083 mk, Lauttasaaren pujottelumäki 84 415 mk ja luistinradat 1 413 475 mk.

V:n 1948 ja aikaisempien vuosien talousarvioihin sisältyvillä määrärahoilla suoritettiin

mm. alla mainitut urheilulaitteiden uudistytöt kustannusten ollessa seuraavat: Hesperian puiston pesäpallokentän laajentaminen 74 040 mk, Hesperian kentän vesijohdon tyhjenysjohto 20 940 mk, Haapaniemen kentän jääkiekkolaitteet 83 865 mk, Haagan urheilukentän töiden loppuunsaattaminen 3 125 464 mk, kaivon rakentaminen Vantaanjoen Pikkukoskelle 38 184 mk, Pukinmäen urheilukentän kunnostaminen 4 170 499 mk, Pallokentän laajentaminen 953 087 mk, harjoitusalueen järjestäminen velodromin ja raviradan välille 25 163 mk, Pirkkolan uimalammikon rakentaminen 810 000 mk, raviradan yleisurheilukentän kunnostaminen 89 038 mk, Munkkiniemen urheilukentän kunnostaminen 184 130 mk, Pitäjänmäen koripalloalueen kunnostaminen 28 596 mk, Pakilan koripalloalueen kunnostaminen 4 791 mk, Tapanilan urheilukentän rakentaminen lopulliseen kuntoon 225 647 mk, uimastadionin rakentamisen jatkaminen 160 817 mk ja velodromin ympäräysaidan loppuunrakentaminen 47 000 mk.

Kaupunginvaltuuston käyttövaroilla rakennettiin lisäksi Vallilan leikkikenttä ja kahlaamo 902 624 mk:n kustannuksin ja v:n 1949 talousarvioon sisältyvällä ennakkomäärärahalla jääkiekkorata Kallion urheilukentän pohjoispäähän 1 135 000 mk:n kustannuksin.

Urheilulaitteiden uudistoihin oli v:n 1948 ja aikaisempien vuosien talousarvioista siirteittä määrärahoja käytettävissä kaikkiaan 28 413 140 mk ja kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä varoja 902 624 mk eli yhteensä 29 315 764 mk, joista käytettiin yhteensä 12 078 885 mk.

Paitsi edellä mainittuja töitä varten myönnettyjä varoja oli v:n 1948 talousarviossa 3 700 000 mk:n suuruinen määräraha Pakilan siirtolapuutarhan rakennustöiden loppuunsaattamista varten. Kaupunginhallitus myönsi tarkoitukseen käyttövaroistaan lisäksi 177 693 mk:n suuruisen määrärahan. Vuoden aikana käytettiin töihin 3 877 693 mk. Edelleen kaupunginhallitus myönsi käyttövaroistaan 21 427 mk aidan rakentamiseen Lauttasaaren pommisuojan ympäri, mikä summa käytettiin kokonaan.

Lisäksi osasto suoritti tilaustöitä kaupungin muille laitoksille, puhelinyhdistykselle ja yksityisille, yhteensä 91 760 159 mk:n arvosta.

Betoniputkivalimossa käytettiin v. 1948 n. 824 750 kg sementtiä ja valmistettiin erilaisia betonituotteita seuraavat määrät: 8 513 eri kokoista muhviputkea (4"—21"), 2 818 uurreputkea (60—110 mm), 92 kaivonrengasta, 235 sadevesikaivon osaa, 736 juoksuratojen reunalaattaa ja 126 jalkakäytävälaattaa. Betoniputkivalimon kustannukset olivat 14 817 484 mk.

Pasilan kivilouhimossa valmistettiin jalkakäytävän reunakiviä 218,5 m, kaarrekiviä 441 ja kaivokiviä 11 sarjaa. Louhimon kustannukset olivat 9 094 567: 20 mk, huomioonottaen myös yksityisille hankitut tuotteet. Tarveaineiden valmistuskustannukset olivat yhteensä 42 653 106 mk.

Tilkan ja Herttoniemen sepelimurskaamoilla valmistettiin sepeliä yhteensä 14 763 m³. Valmistuskustannukset olivat yhteensä 18 741 055 mk.

Kaikkien edellä mainittujen töiden kustannukset olivat, talousarvioon sisältyviä palkkoja ja työntekijäin ja työmäärärahoista palkattujen viranhaltijain erinäisiä etuja lukuunottamatta, yhteensä 421 766 563 mk.

Puisto-osasto

Puisto-osaston henkilökuntaan kuuluivat kaupunginpuutarhuri, apulaiskaupunginpuutarhuri, työnjohtajien esimies, kasvihuoneenpuutarhuri, taimistopuutarhuri, 7 piiripuutarhuria, 2 toimistoapulaista, 1 ylimääräinen piirtäjä ja talonmies.

Edellä mainituista toimista oli avoinna vuoden vaihteessa apulaiskaupunginpuutarhurin ja ylimääräisen piirtäjän virka. Apulaiskaupunginpuutarhurin virkaa hoiti kertomusvuoden ajan työnjohtajien esimies.

Puutarharajoittelijoita oli 19, joille karttui yhteensä 128 harjoittelukuukautta. Puistovahteja oli talvella 4, kesällä 20. Puistotyöntekijäin lukumäärä oli suurin kesäkuun kolmannella viikolla, jolloin työntekijöitä oli 309 ja pienin helmikuun viimeisellä viikolla, jolloin työssä oli 50 henkilöä. Työssä oli kaikkiaan 339 henkilöä koko vuonna. Keskimäärin viikoittain oli koko vuoden ajan 199 työntekijää, edellisenä vuonna 176. Vuoden kuluessa siirtyi eläkkeelle 9 työntekijää.

Suoritettujen työtuntien lukumäärä oli yhteensä 401 393. Määrä lisääntyi edelliseen

vuoteen verraten 44 209 t. Työtunneista miehet tekivät 196 410. s, naiset 171 865. s ja ajurit 18 211. s. Kuorma-autojen työtunteja oli palkkalistalla 14 905. s. Suurin osa töistä tehtiin urakalla.

Työntekijäin keski-ikä oli 51 vuotta, miesten 48 ja naisten 54 vuotta. Sairaustapauksia oli 198. Sairastuneita henkilöitä oli 127. Sairauslomien aikana maksettu palkka 22 276 tunnilta oli yhteensä 1 468 696 mk.

Lieviä tapaturmia sattui 23, joten tapaturmaprosentti oli 6. s työssä olleiden lukumäärästä.

Vuosilomaa nautti kertomusvuonna 293 työntekijää yhteensä 4 677 päivää. Lomarahaa maksettiin yhteensä 3 290 200 mk.

Osastolle tuli kaikkiaan 271 kirjelmää ja osastolta lähetettiin 171 kirjelmää. Maksu-määräyksiä kirjoitettiin 482.

Talvitöinä rakennettiin Talin taimistoon pieni monistushuone, tehtiin uusia hiekka-, roska-, kanto- ja pistokaslaatikoita sekä korjattiin ja maalattiin vanhoja laatikoita. Puisto-tötätöiminnan tarkastajan laatimien piirustusten mukaan tehtiin erilaisia leikkiväli-neitä. Puistoissa suoritettiin katupuiden latvusten harvennusta sekä pensaiden nuorennus-leikkausta. Kasvihuoneissa ja talvipuutarhassa olevat kasvit hoidettiin tavalliseen tapaan.

Kevättalven ja kevään työt käsittivät taimilavojen kunnostamisen ja kasvihuoneissa puistojen kukkaryhmiin tarvittavien taimien monistamisen. Kaupungipuutarhassa oli taimien kasvatusta varten käytössä 779 ja Talin taimistossa 175 lavaikkunaa.

Puisto-osaston Pitäjänmäellä sijaitsevassa Talin taimistossa lisättiin puistoihin tar-vittavia puita ja pensaita. Taimistossa raivattiin vanhat, ylikasvaneet puut ja pensaat pois. Taimistossa monistettujen kasvien lisäksi hankittiin ulkomailta uusia koristekasvi-lajeja.

Puistojen kunnostaminen ja kevätsiivous aloitettiin huhtikuun 19 p:nä. Samaan aikaan siirrettiin puistoihin penkkejä, paperikoreja ja lasten hiekkalaatikoita. Keinut asetettiin paikoilleen vakuksi, jolloin myös puistovahdit järjestettiin piireihinsä. Nurmi-koita tasoitettiin ja kylvettiin, käytäviä korjattiin sekä kukkaryhmien istutus aloitettiin toukokuun aikana. Uusia lastenkeinoja pystytettiin 5 puistoon.

Kesän aikana kiinnitettiin erikoista huomiota puistojen hoidon parantamiseen. Perus-parannustöinä katurakennusosasto suoritti mm. Kaisaniemen lammikon korjauksen.

Kesäkukkia ja niihin verrattavia taimia istutettiin yhteensä 57 400. Koristepuita ja pensaita istutettiin vanhoihin puistoihin täydennykseksi 5 266 ja vuoden kuluessa val-mistuneisiin uusiin puistotöihin 3 168.

Kasvitautilien ja tuholaisien torjunnasta huolehdittiin entistä enemmän.

Kasvihuoneiden lämmittämiseen käytettiin kertomusvuonna 1 284 m³ halkoja ja 68 tonnia brikettejä.

Vedenkulutus oli vesilaskujen mukaan 26 511 m³.

Ruokamultaa ajettiin puistoihin 9 577 m³.

Lasten hiekkalaatikoita varten ostettiin 447 m³ hiekkaa ja käytäväSORAA hankittiin 814 m³. Lantaa ostettiin poliisilaitoksen tallilta 1 800 m³ ja teurastamolta 666 m³.

Istutuksiin kohdistuneita vahingontekoja todettiin 128 tapausta. Autot ajoivat poikki 13 kujannepuuta.

Istutusten korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon merkitty 26 217 422 mk. Menot, joita oli yhteensä 37 133 206 mk, jakaantuivat eri momenteille seuraavasti: puistot ja istutukset 18 857 185 mk, erinäisten kaupungin laitosten istutukset 1 384 440 mk, sopi-muksen perusteella hoidettavat istutukset 1 413 864 mk, säilytysvajojen ja kaupungin-puutarhan rakennusten vuokrat 270 872 mk, kaupunginpuutarhan kasvihuoneiden ja asuinrakennusten polttoaineet 2 992 897 mk, kaupunginpuutarhan valaistus 16 481 mk, kaupunginpuutarhan huoneistojen lämmitys ja siivoaminen 77 000 mk, talvipuutarha 347 041 mk, taimistojen hoito 1 775 731 mk, puistovahtien palkkaus 2 298 259 mk, istu-tusten ja kasvihuoneiden vedenkulutus 515 927 mk, puisto- ja puutarhakalusto 2 933 977 mk, mullan valmistus ja lannan hankinta 1 328 518 mk, vanhojen nurmien ja käytävien uudistus 2 078 522 mk, satunnaiset istuttamis- ja puhdistustyöt kaupunginhallituksen määräyksen mukaan 124 150 mk ja liitosalueiden istutusten kunnossapito 718 342 mk.

Satunnaisista istuttamis- ja puhdistustyömäärärahoista käytettiin lasten leikkipaikan kunnostamiseen Kallion kirkon puistoon 58 150 mk ja Malmin poliisiaseman pihan siisti-miseen 66 000 mk.

Talousarvion tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokassa oli istutuksia varten varattu kaikkiaan 8 922 000 mk ja käytettiin 9 137 285 mk. Menot jakaantuivat seuraavasti: Malmin sairaalan istutusten raivaus- ja kunnostamistöiden jatkaminen 286 000 mk, Kulosaaren kartanon puiston kunnostaminen 427 462 mk, Maunulan leikkikentän ympäristön kunnostaminen 335 802 mk, velodromin ympäristön kunnostaminen 1 985 307 mk, uimastadionin istutusten perustamistöiden aloittaminen 3 017 350 mk, Läntisen rantatien kunnostaminen 604 395 mk, Lauttasaaren Puistokadun istutustöiden aloittaminen 163 613 mk, mullan ajo Helsingin kaupungin puistotaloille 340 881 mk, monistushuoneen rakentaminen Talin taimistoon 260 906 mk, Harjutorin puiston perustamistöiden aloittaminen 1 478 424 mk ja Tapanilan leikkikentän tasoittaminen 237 145 mk.

Edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla suoritettiin Torkkelinkadun ja Pengerkadun välisen puiston istuttamis- ja kylvötyöt 614 599 mk:n, krematorion ja Hesperiankadun välisen alueen kunnostaminen 300 722 mk:n, Kulosaaren kirkon ja Kulosaarentien välisen alueen kunnostaminen 298 319 mk:n sekä Kaarlenkadun ja Castréninkadun kulman kunnostaminen 214 602 mk:n kustannuksin.

Paitsi edellä mainittuja menoarvioon sisältyvillä määrärahoilla tehtyjä töitä, suoritettiin vielä kertomusvuoden aikana töitä kaupungin eri laitosten ja yksityisten tilauksesta sekä kaupunginvaltuuston erikseen myöntämällä varoilla seuraavasti: katurakennusosaston laskuun pensasaidan poistaminen Haagasta 5 853 mk:n, nurmikon kylvöä, tasoitus- ja istutustöitä Hattulantien ja Mäkeläkadun kulmassa 134 376 mk:n, istutustöitä Suomen punaisen ristin sairaalan pihalla 16 870 mk:n ja Esplanaadikappelin luona kanavan kaivuusta johtuvia tasoitus- ym. töitä 10 120 mk:n kustannuksin; talorakennusosaston laskuun täytemaan ajoa Suomenlinnassa 112 160 mk:n kustannuksin; puhtaanapito-osaston laskuun lumitöitä 536 619 mk:n kustannuksin; satamalaitoksen laskuun puhdistustöitä Herttoniemen asemalla 26 928 mk:n kustannuksin; kiinteistötoimiston laskuun istutustöitä Marjaniemen siirtolapuutarhassa 5 544 mk:n kustannuksin; istutustöitä Nikkilän sairaalassa 161 933 mk:n, lastentarhojen pihojen kunnostaminen 192 756 mk:n, käytävän rakentaminen Pallokentälle 52 000 mk:n ja Toukolan niityn kunnostaminen 681 079 mk:n kustannuksin; rakennushallituksen laskuun Suomen pankin luona olevan pommisuojaan rakentamisesta johtuvia puiston siistimistöitä 10 065 mk:n kustannuksin ja Muinaistieteellisen toimikunnan ja Ehrensverd-seuran tilauksesta Suomenlinnan puistojen kunnostamistöitä 1 996 927 mk:n kustannuksin.

Uudenmaan ruotsalaisen puutarhaseuran näyttelyyn osallistuttiin 5 459 mk:n kustannuksin.

V:n 1949 talousarvioon merkityillä määrärahoilla tehtiin seuraavat työt: Erottajan puistoon vesiallas 78 067 mk:n, Uurnalehdon pensasaitatutukset 248 000 mk:n, Niittykadun lastenlinnan puoleisen pään kunnostaminen 629 562 mk:n, Oulunkylän siirtolapuutarhan työt 171 795 mk:n, Marjaniemen siirtolapuutarhan työt 281 423 mk:n ja Pakilan siirtolapuutarhan työt 229 508 mk:n kustannuksin.

Ylitysoikeuksia ja lisämäärärahoja myönnettiin kunnossapitotileille 15 224 550 mk sekä tuloa tuottamattomille pääomatileille 4 462 225 mk. Säästöä jäi kunnossapitotileille 570 767 mk ja tuloa tuottamattomille pääomatileille 3 158 900 mk.

Kaupunginpuutarhan myynti tuotti yhteensä 1 453 224 mk. Tästä summasta tuli ruukkukasvien ja leikkokukkien osalle 381 820 mk, taimistotuotteiden osalle 295 392 mk, vihannesten osalle 20 349: 50 mk, juurikasvien osalle 44 975 mk ja pikkutaimien osalle 12 375 mk. Kasvien vuokraus tuotti 176 480 mk, ruohon ja heinän myynti 104 175 mk. Lantaa ja multaa myytiin 304 950 mk:lla. Vahingonkorvauksia perittiin 39 795 mk. Muita sekalaisia tuloja oli 72 912 mk.

Vuoden lopussa oli talvipuutarhassa erilaisia kasveja 3 402, kasvihuoneissa, kellareissa ja lavoissa 37 524. Talin ja Reijolan taimistoissa oli istutuskelpoisia puita ja pensaita 27 035 ja edelleen kehitettäviä puita ja pensaita 49 421, sekä perennoja 58 128 ja vanhoja kukkasipulia 13 400. Kaupunginpuutarhassa oli 2 712 puuta ja pensasta sekä 1 978 monivuotista kukkaa.

Varasto-osasto

Varasto-osaston päätoimiston henkilökuntaan kuuluivat varastopäällikkö, apulaisvarastopäällikkö, osastokamreeri, kirjanpitäjä, varastokirjanpitäjä, inventoija, seitsemän vakinaista ja yksi ylimääräinen toimistoapulainen. Puhtaanapito-osastolta siirrettiin

varasto-osastolle varastokirjanpitäjän virka, johon yleisten töiden lautakunta nimitti ¹⁾ toimistoapulaisen U. O. Kuokkasen toukokuun 16 p:stä lukien. Vuoden aikana täytettiin kolme toimistoapulaisen virkaa viranhaltijain toisiin virkoihin siirtymisen vuoksi.

Päävarastossa Malminkadun 5:ssä oli varastonhoitaja, apulaisvarastonhoitaja, varastonesimies, varastokirjuri ja yksi vakinainen sekä kolme ylimääräistä toimistoapulaista. Vuoden kuluessa erosi yksi ylimääräinen toimistoapulainen ja vapautunut virka täytettiin Hakaniemen, Ruoholahden, Toukolan, Töölön ja Maunulan sivuvarastoissa toimi kussakin esimiehenä varastonesimies ja hänellä oli apunaan tarpeellinen määrä varastomiehiä.

Korjauspajassa oli korjauspajainsinööri, apulaisinsinööri, ylimääräinen insinööri, kaksi piirtäjää, toimistoesimies, kolme vakinaista ja yksi ylimääräinen toimistoapulainen, kolme työnjohtajaa, neljä esimestä, kaksi konetarkastajaa sekä tuntikirjuri. Insinööri T. A. Lammisen koeaika korjauspajainsinööriin virassa päättyi elokuun 1 p:nä. Myöhemmin yleisten töiden lautakunta nimitti ²⁾ korjauspajainsinööriin virkaan dipl. insinööri P. K. Lappalaisen tammikuun 1 p:stä 1949 lukien. Tilapäiseksi insinööriksi yleisten töiden lautakunta nimitti ³⁾ insinööri V. K. M. Kelomaan huhtikuun 16 p:stä lukien toistaiseksi. I ja II työnjohtajan ja yhden sääntöpalkkaisen toimistoapulaisen avoimiksi joutuneet virat täytettiin vuoden aikana.

Korjauspajan tuotantokomiteaan v:ksi 1948 yleisten töiden lautakunta määräsi joulukuun 22 p:nä 1947 työnantajan edustajiksi lautakunnan jäsenen, liikennetarkastaja Laitisen, kaupungininsinööri Linnavuoren ja korjauspajainsinööri T. A. Lammisen sekä heidän henkilökohtaisiksi varamiehikseen vastaavasti lautakunnan jäsenen, kivityömies E. V. Riipisen, katurakennuspäällikkö Starckin ja apulaisinsinööri Gallen. Työntekijät valitsivat edustajikseen puuseppä J. O. Aavakosken, sorvaaja A. S. Lindqvistin, viilaaja V. Vanhasen, autonasentaja U. Sipiläisen ja peltiseppä Y. Kankkusen sekä heidän varamiehikseen sähköasentaja U. T. Kallisen, autonasentaja P. A. O. Makkosen, konetyöntekijä Å. R. Sirénin, viilaaja U. K. Leppäsen ja peltiseppä E. O. Naukkarisen. Toimihenkilöt valitsivat edustajikseen toimistoesimies N. W. Nyströmin ja esimies H. Hurtan sekä heidän varamiehikseen työnjohtaja J. O. Kivistön ja piirtäjä T. E. Mattilan.

Kertomusvuoden aikana olivat tärkeimmät rakennusaineet edelleen säännöstelyalaisia. Näitäkin tarvikkeita saatiin kuitenkin niin paljon, ettei mitään häiriöitä syntynyt säännöllisessä työskentelyssä. Sahattuun puutavaraan nähden rakennustoimisto oli kertomusvuoden aikana omavarainen. Herttoniemen Saha oy, jonka kanssa rakennustoimisto v:n 1946 lopulla oli tehnyt sahaussopimuksen, joutui konkurssitilaan. Sahaamatta jääneet tukit siirrettiin Maunulan sahalle ja sahattiin vuoden kuluessa. Sahattua tavaraa ei ole ollenkaan tarvinnut ostaa. Suuri osa rakennustoimiston työkalustosta ja työkoneista on loppuunkulunut. Kertomusvuoden aikana ei kuitenkaan ollut koneita ja työkaluja läheskään riittävästi saatavissa ja näiden tarvikkeiden saannissa ilmenevät vaikeudet vaikeuttivat jonkin verran rakennustoimiston työskentelyä.

Tammikuun 1 p:nä 1948 oli varastossa rakennusaineita ja muita tarvikkeita 86 145 728 mk:n arvosta. Vuoden aikana niitä ostettiin 265 977 901 mk:n arvosta ja annettiin käytettäväksi 219 013 857 mk:n arvosta. V:lle 1949 siirtyneen rakennusaineiden ja tarvikkeiden arvo oli 133 109 772 mk.

Korjauspajassa suoritettut työt ja varastosta annettujen tavaroiden määrät jakaantuvat rakennustoimiston eri osastojen, kaupungin muiden laitosten sekä valtion ja yksityisten kesken raha-arvon mukaan laskien seuraavasti:

	Korjauspajatoimien raha-arvo, mk	Varastosta luovutettujen tarveaineiden raha-arvo, mk
Rakennustoimisto	49 459	1 321 333
Talorakennusosasto	13 032 561	97 595 333
Katurakennusosasto	2 673 343	53 102 498
Puisto-osasto	573 107	1 167 605
Varasto-osasto	21 434 168	5 545 230
Puhtaanapito-osasto	132 246	10 251 037
Korjauspaja	—	14 684 956

¹⁾ Yl. t. lk. 10 p. toukok. 538 §. — ²⁾ S:n 1 p. marrask. 1 261 §. — ³⁾ S:n 5 p. huhtik. 417 §.

	Korjauspaja- töiden raha-arvo, mk	Varastosta luovutettujen tarveaineiden raha-arvo, mk
Satamalaitos	3 927 672	27 049 438
Muut kaupungin laitokset	4 596 726	5 382 180
Yksityiset ja valtio	1 467 272	2 914 247
Yhteensä	47 886 554	219 013 857

Vuoden aikana oli osastolla vuokratuloja lainatuista työkaluista, työkoneista ja lipuista 2 496 330 mk.

Osaston kirjediaarion mukaan saapui osastolle kertomusvuonna 6 654 laskua ja lähetettiin 2 258 laskua.

Puhtaanapito-osasto

Puhtaanapito-osaston tehtävänä oli huolehtia kaupungille kuuluvien katujen ja teiden, yleisten paikkojen ja satama-alueiden puhtaanapidosta, yleisistä mukavuuslaitoksista, jätteiden kaatopaikoista sekä talvikaudeksi järjestetyistä lumenkaatopaikoista. Lisäksi huolehti osasto yksityisten talonmestajien kanssa solmittujen sopimusten perusteella heille kuuluvista katupuhtaanapitovelvollisuuksista sekä jätteiden poiskuljetuksista talojen pihoilta.

Osaston toiminta jakaantui seuraaviin osastoihin: toimisto, katupuhtaanapito-osasto ja kiinteistöpuhtaanapito-osasto, johon kuuluivat yleiset mukavuuslaitokset ja jätteiden kaatopaikat sekä auto- ja työkalukorjaamo.

Toimisto. Toimistossa oli kertomusvuonna seuraavat viranhaltijat: puhtaanapitopäällikkö, apulaispuhtaanapitopäällikkö, joka toimi tarkastajana, yksi insinööri, katu- ja kiinteistöpuhtaanapidon esimies, osastokamreeri, toimentaja, kolme toimistoapulaista, vahtimestari ja siivoja. Yksi 16. palkkaluokan toimistoapulaisen virka oli avoinna ja sitä hoiti entisen puhtaanapitolaitoksen kirjanpitäjä, jonka virka v. 1947 lakkautettiin. Osastokamreerin virka oli avoinna heinäkuun 1 p:stä alkaen, jolloin viran entinen haltija siirtyi eläkkeelle. Osaston vahtimestari siirtyi kesäkuun 1 p:nä toiseen virkaan ja hänen tilalleen otettiin lähetti. Kesälomien aikana oli osastolla kolmen kuukauden aikana ylimääräinen toimistoapulainen palveluksessaan. Toimistohenkilökunnasta oli yksi henkilö sairauslomalla yhteensä 54 päivää.

Osastolle saapui 325 kirjelmää, joista kaupunginhallitukselta 33, kaupungininsinööriltä ja rakennustoimiston muilta osastoilta 179, kaupungin muilta virastoilta 63, valtion virastoilta 13, muilta kunnilta 4 ja yksityisiltä 33. Osastolta lähetettiin 285 kirjelmää, joista kaupunginhallitukselle 4, kaupungininsinöörille ja muille osastoille 175, kaupungin muille virastoille 59, valtion virastoille 30, muille kunnille 4 ja yksityisille 13.

Osastolle saapui 1 143 laskua ja annettiin 1 752 sairausavustusta, kesälomaa tai lopputiliä koskevaa maksumääräystä. Suoritetuista puhtaanapitotöistä annettiin 11 827, myydyistä jätteistä 448 ja sekalaisista töistä 96 laskua.

Katujen puhtaanapito. Katujen puhtaanapitoon nähden kaupunki oli jaettu 11 puhtaanapitopiiriin siten, että 13, 14, 15 ja 16 kaupunginosat sekä Pasila ja Munkkiniemi kuuluivat ensimmäiseen piiriin, 4 ja 20 kaupunginosat paitsi Jätkäsaari toiseen piiriin, 5 ja 6 kaupunginosat sekä puolet 7 kaupunginosasta kolmanteen piiriin, 3 kaupunginosa, puolet 7 kaupunginosasta ja 9 kaupunginosa neljanteen piiriin, 1, 2 ja 8 kaupunginosat viidenteen piiriin, 10, 11 ja 12 kaupunginosat kuudenteen piiriin, 21, 22, 23, 25 ja 26 kaupunginosat sekä Oulunkylä seitsemänteen piiriin, Jätkäsaari kahdeksanteen piiriin, Kulosaari ja Herttoniemi yhdeksänteen piiriin, Haaga kymmenenteen piiriin ja Lauttasaari yhdenteentoista piiriin.

Puhtaanapitotöiden valvonnasta huolehti 7 sääntöpalkkaista ja 9 tilapäistä työnjohtajaa. Työssä olleiden työntekijäin keskimääräinen luku viikkoa kohden oli seuraava:

	Kesällä	Talvella
Puhtaanapitotyöntekijöitä, miehiä	139	274
» naisia	10	42
Autonkuljettajia, kaupungin autoin	12	12

	Kesällä	Talvella
Autonkuljettajia, omine autoineen	1	15
Ajureita, kaupungin hevosin	1	1
» omine hevosineen	—	14
	Yhteensä	358
	163	358

Työntekijäin lukumäärä oli suurin helmikuun 1 ja 7 p:n välisellä viikolla, jolloin se nousi 681:een ja pienin heinäkuun 25 ja 31 p:n välisellä viikolla, jolloin se oli 151.

Katupuhtaanapito-osaston työnjohtajista oli neljä kertomusvuonna sairauslomalla yhteensä 269 päivää. Työntekijöiden keskuudessa oli sairaustapausten lukumäärä 288, niistä 8 sattuneen tapaturman johdosta. Menetettyjen työpäivien luku oli 3 695. Eläkkeelle siirtyi 10 työntekijää ja 5 työntekijää kuoli.

Kanta-Helsingin alueella oli osastolla 322 sopimusta yksityisten katuosuuksien puhtaanapidosta. Näiden katuosuuksien yhteinen pinta-ala oli 373 368 m². Lisäksi oli sopimuksia 98 kaupungin omistaman talon kanssa, joiden katuosuuksien pinta-ala oli 182 914 m². Kaivopuistossa ja 6 kaupunginosan huvila-alueella huolehti osasto katupuhtaanapidosta rakennusjärjestyksen mukaan ilman sopimuksia kustannusten jakaantuessa tontinomistajien kesken tonttien pinta-alan mukaisessa suhteessa. Tämä puhtaanapito käsitti 41 275 m². Vielä huolehti osasto Munkkiniemessä 162 kiinteistön katuosuiden auraamisesta ja hiekoittamisesta talvisin. Munkkiniemessä hoidettu pinta-ala oli 40 860 m². Osaston hoidossa oleva kokonaispinta-ala oli n. 3 milj. m².

Kesätyöt suoritettiin yksinomaan käsivoimin, kun osaston automaattisesti kerääviin lakaisukoneisiin ei saatu harjoja. Kauppatorien puhdistuksessa käytettiin huuhteluautoja. Huuhteluun käytettiin 5 583 m³ vettä. Katurikkoja kerättiin ja kuljetettiin kaatopaikoille yhteensä 21 202 m³.

Talvityöt tuottivat osastolle suuria vaikeuksia. Osaston aurasuuskalusto ja tiehöylät olivat sotavuosien jälkeen hyvin heikossa kunnossa ja uusia työkoneita ei kertomusvuonna onnistuttu saamaan. Vasta vuoden lopussa saatiin muutamia austraattoreita, mutta niitä ei saatu kertomusvuonna käyttöön. Jalkakäytävien ja myös ajoteiden tasoitustyöt oli suoritettava melkein yksinomaan käsivoimin.

Lunta kuljetettiin osaston toimesta 112 888 m³ autoilla ja 41 321 m³ hevosilla eli yhteensä 154 209 m³. Lumenkaatoa varten oli järjestetty 10 kaatopaikkaa eri puolille kaupunkia. Jalkakäytävien ja katuristeyksien sekä mäkipisten katujen hiekoittamiseen käytettiin 7 336,5 m³ katuhiekkaa.

Kiinteistöjen puhtaanapito. Kiinteistöpuhtaanapito-osaston toiminta oli jaettu kolmeen piiriin. Itäinen piiri käsitti Pitkäsillan pohjoispuolella ja rautatiealueen itäpuolella olevat kaupunginosat. Piiriasema oli Kyläsaaren luona. Täällä kuormattiin rautatievaunuihin maaseudulle myydyt jätteet. Aseman yhteydessä oli myös sulatusvaja, missä talvisin jäätyneet makkiasiat sulatettiin. Läntinen piiri käsitti Pohj. Rautatiekadun pohjoispuolella ja rautatiealueen länsipuolella olevat kaupunginosat sekä Kruununhaan ja Katajanokan. Piiriasema oli kaatopaikan yhteydessä Vähä-Huopalahden rannalla. Eteläinen piiri käsitti eteläiset kaupunginosat. Piiriasema oli kertomusvuonna Jätkäsaarassa, mutta siirrettiin vuoden lopussa Kampin alueelle toisen katupuhtaanapitopiiriin piiriaseman yhteyteen.

Työn valvonnasta huolehti 3 sääntöpalkkaista ja 4 ylimääräistä työnjohtajaa.

Työssä olleiden työntekijäin lukumäärä oli viikkoa kohden keskimäärin seuraava:

Autonkuljettajia kaupungin autoin ...	50	Vaunu- ja kasamiehiä	5
» omine autoineen ...	15	Vartijoita	2
Auton apumiehiä	80	Mukavuuslaitosten siivoojia	8
		Yhteensä	160

Kiinteistöpuhtaanapito-osaston työnjohtajista oli 3 sairauslomalla yhteensä 60 päivää ja yksi siirtyi eläkkeelle. Työntekijäin keskuudessa oli sairaustapausten lukumäärä 132, niistä 18 tapaturmaa. Menetettyjen työpäivien luku oli 1 723. Eläkkeelle siirtyi 5 työntekijää ja yksi kuoli.

Puhtaanapidettävien kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten lukumäärä oli kertomusvuonna seuraava:

Kaupungin kiinteistöt:		Yksityiset kiinteistöt:	
Vuosisopimukselliset	110	Vuosisopimukselliset	2 230
Ylimääräiset	38	Ylimääräiset	291
Yleiset käymälät	28	Uudisrakennukset	18
Vedenheittopaikat	60		

Hajotuskaivojen normaalityhjennys suoritettiin 835 talossa. Perinpohjainen tyhjennys kaivon korjausta varten toimitettiin 153 talossa. Sitä paitsi tyhjennettiin 150 sadevesikaivoa.

Jätteiden kuljetus. Kertomusvuonna kuljetettu jätemäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

Laatu	Kaatopaikoille täyteen	Tilanomistajille kaupungin läheisyyteen	Kuormattu ostajien ajoneuvoihin	Kuormattu rautatievaunuihin	Yhteensä
Rikkoja, talous- ja paperijätteitä ...	196 489	7 217	—	8 784	212 490
Makkilantaa	—	2 599	489	—	3 088
Hajotuskaivojätteitä	—	2 436	—	—	2 436
Tuhkaa	13 129	—	—	—	13 129
Rakennus- ym. jätteitä	146	—	—	—	146
Yhteensä	209 764	12 252	489	8 784	231 289

Osaston toimesta kuljetettiin Tuomarinkylään ja kuopattiin sinne 240 raatoa, nimitään 190 koira ja 50 kissaa.

Hevonen. Alueliitoksen yhteydessä siirtyi osaston käyttöön Kulosaaresta hevonen. Sen suorittama työtuntimäärä oli 2 210, josta 1 939 jätteiden kuljetusta, 271 katupuhanaa pitotöitä, aurausta ja hiekoitusta. Hevosen ruokintaan käytettiin 6 200 kg heiniä ja 150 kg kauruja.

Korjaamo. Korjaamo käsitti yleisen työkalukorjaamon, auto- ja rengaskorjaamot, pajan ja maalaamon. Korjaamon töitä johti sääntöpalkkainen esimies apunaan tilapäinen tuntikirjuri. Työntekijöitä oli korjaamoissa yhteensä 44, joista 34 ammattimiestä, 8 apu-työntekijää ja 2 naista. Korjaamon työntekijäin keskuudessa oli sairaustapausten lukumäärä 33, niistä 6 tapaturmaa. Menetettyjen työpäivien luku oli 499. Korjauspajan esimiehen valvontaan kuuluivat myös Mannerheimintien varrella olevat osaston autotallit sekä Hämeentien 92:sta vuokrattu autotalli. Osaston autokanta käsitti kertomusvuoden lopussa seuraavat moottoriajoneuvot: kuorma-autoja 68, kasteluautoja 8, lakaisukoneita 5, tiehöylyä 5, kaivontyhjennysautoja 1, henkilöautoja 1, moottoripyöriä 1 ja auraustraktoreita 5. Autojen korjauskustannukset nousivat kertomusvuonna 5 541 202 mk:aan ja polttoainekustannukset 5 315 003 mk:aan.

Menot ja tulot. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenevät puhtaanapito-osastolle myönnetty määrärahat ja niiden käyttö:

Talousarvion momenttiniemi	Määrärahat talousarvion mukaan, mk	Lisämäärä- rahat, mk	Yhteensä käytettävissä olevia varoja, mk	Menot tilien mukaan, mk	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (-), mk
Kanta-Helsingin katujen, teiden ja yleisten paikkojen puhtaanapito	29 649 350	25 150 000	54 799 350	55 576 868	— 777 518
Liitosalueen katujen, teiden ja yleisten paikkojen puhtaanapito	1 510 610	1 300 000	2 810 610	6 595 292	— 3 784 682
Satama-alueet	4 065 000	3 460 000	7 525 000	12 634 698	— 5 109 698

	Määrärahat talousarvion mukaan, mk	Lisämäärä- rahat, mk	Yhteensä käytettävissä olevia varoja, mk	Menot tilien mukaan, mk	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (-), mk
Sopimusten mukainen katupuh- taanapito	7 300 100	6 000 000	13 300 100	15 704 096	— 2 403 996
Yleiset mukavuuslaitokset, kuor- mausasemat ja kaatopaikat ...	4 713 600	2 286 400	7 000 000	7 752 619	— 752 619
Sopimusten mukainen kiinteistö- puhtaanapito	28 439 574	23 500 000	51 939 574	55 046 554	— 3 106 980
Pesulauttojen korjaus ja kunnos- sapito	150 000	30 000	180 000	176 457	+ 3 543
Korvaus satamalaitokselle	15 000	—	15 000	15 000	
Yhteensä	75 843 234	61 726 400	137 569 634	153 501 584	—15 931 950

Huomattavat ylitykset johtuivat osaksi työpalkkojen korottamisesta, osaksi arvaamattomista lumitöistä vuoden lopussa ja jätemäärän lisääntymisestä sekä siitä, että kuljetuskustannukset talousarviota laadittaessa arvioitiin liian alhaisiksi. Lisämäärärahaa myönnettiin pääasiallisesti palkkojen korottamisen vuoksi yhteensä 61 696 400 mk ja ylitysoikeutta käytettiin yhteensä 15 935 493 mk.

Tuloja kertyi yhteensä 59 632 972 mk ylittäen arvioitua määrää 9 303 372 mk. Yksityisten katuosuuksien puhtaanapidosta oli tuloja 8 532 473 mk, kaupungin kiinteistöjen katuosuuksien 3 389 661 mk, yksityisten kiinteistöjen 40 002 306 mk, kaupungin kiinteistöjen 2 275 215 mk, satama-alueiden 3 623 600 mk sekä yleisten käymäläin puhtaanapidosta 10 306 mk, jätteiden myynnistä 766 713 mk, valtionapua maantienjatkeiden puhtaanapidosta 707 685 mk ja sekalaisia tuloja 325 013 mk.

Sopimusten mukaisen puhtaanapidon menot olivat yhteensä 70 750 650 mk ja tulot 55 288 779 mk, joten tappio nousi 15 461 871 mk:aan, mikä johtui siitä, että v. 1947 tehty puhtaanapitomaksujen korotusanomus hyväksyttiin vasta keväällä 1948, joten korotettu tariffi voitiin ottaa käytäntöön vasta heinäkuun 1 p:stä 1948 lukien.

Tilivirasto

Tiliviraston henkilökunnan muodostivat kamreeri, pääkirjanpitaja, kirjanpitäjä, 6 toimistoapulaista ja lähetti.

Tilitodistuksia oli v:n 1948 aikana 25 131, laskutuksia 2 967 ja lähetettyjä kirjelmia 1 887.

Tiliviraston työnlaajuus selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Debet, mk	Kredit, mk
Työmäärärahat edellisiltä vuosilta	155 642 589	349 382 883
Kertomusvuoden talousarviotyöt	910 366 163	1 085 287 944
Kaupunginkassan tilit	1 726 421 313	1 422 903 928
Kaupungin muiden laitosten tilit	307 461 741	307 461 741
Ylimääräiset työt	392 442 352	387 532 327
Tarveaineet ja korjauspaja	395 224 318	262 114 546
Verohuoltotoimisto	8 720 651	8 720 651
Leski- ja orpoeläkekassa	240 959	240 959
Tuloveronennakko	121 314 078	121 314 078
Menojäämät	31 783 894	98 606 557
Tulojäämät	32 852 191	10 788 700
Rakennustoimiston tulot	96 601 064	124 716 999
Yhteensä	4 179 071 313	4 179 071 313

Rakennustoimiston käsikassan rahanvaihto nousi v:n 1948 aikana 103 620 810 mk:aan.

Tilivirastolle v:n 1948 menoarviossa oli osoitettu määrärahoja yhteensä 2 835 755 mk. Todelliset menot nousivat 2 829 334 mk:aan. Painatuksen ja sidonnan määrärahoista jäi säästöä 24 509 mk ja tarverahoista 6 577 mk. Korvaus kannannasta sitä vastoin ylitti myönnetyn määrän 24 665 mk.

34. Liikennelaitos

Liikennelaitoksen toimintakertomus¹⁾ vuodelta 1948 nli seuraavan sisältöinnn:

Liikennelaitoksen toiminnassa oli v. 1948 huomattavissa vakiintumista, sillä inflaation voima oli heikkenemässä ja siirtymistä lähemmäksi normaaleja oloja täten havaittavissa. Tämä ei kuitenkaan vielä merkitse sitä, että vaikeudet laitoksen talousarvion tasapainossa pitämisessä olisi voitettu, mutta antaa kuitenkin mahdollisuuden suunniteltujen muutosten ja uudistusten toteuttamisen jatkamiselle. Uudishankintoina ostetut työstöym. koneet ja uudet omnibushankinnat ovat olleet omiaan suhteellisesti alentamaan korjauskustannuksia, ja kun lisäksi jo 5—6 vuotta sitten tilattu raitiotiekalusto saadaan valmiiksi toimitettuna vastaanotetuksi, on syytä olettaa, että korjauskulut, jotka ovat olleet erittäin raskaana taakkana laitoksen talousarviossa, edelleenkin alenevat. Näin ollen voitaneen odottaa, että liikennelaitoksen talous saadaan lähiaikoina helpommin pysymään tasapainossa.

Liikennelaitoksen lautakunta

Liikennelaitoksen lautakuntaan kuuluivat v. 1948 puheenjohtajana rahatoimenjohtaja E. v. Frenckell ja varapuheenjohtajana professori E. Suolahti sekä muina jäseninä kunnaneläinlääkäri A. Backman, insinööri Y. Enne, raitiovaununkuljettaja V. Laine, osastonhoitaja Y. Laine, kunnallisraatimies Y. Similä, konepuuseppä J. V. Turunen sekä toimitusjohtaja T. Valanne. Johtaja Valanne pyysi kuitenkin sairauden tähden vapautusta lautakunnan jäsenyydestä, ja kaupunginvaltuusto valitsi kesäkuun 16 p:nä hänen seuraajakseen johtaja J. V. Vuortaman.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi kiinteistöjohtaja V. V. Salovaara.

Lautakunnan kokousten lukumäärä oli vuoden kuluessa 29 ja pöytäkirjan pykälien luku 679. Lautakunnalle esitettyjen kirjeiden lukumäärä oli 855, lähetettyjen kirjeiden 487 ja otteiden 1 359.

Lautakunnan lopulliset päätökset. Lautakunnan vuoden kuluessa käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat, jolloin ei ole selostettu lähete- ja väliastepäätöksiä, ei kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen lähettämiä päätöksiä eikä enimmäkseen vähäisemmissä asioissa tehtyjä päätöksiä, jotka koskivat laitoksen sisäistä työskentelyä, samoin ei myöskään henkilökuntaa koskevia päätöksiä, paitsi mikäli ne ovat olleet periaatteellista laatua:

päätettiin hyväksyä omnibusslinjoilla käytännössä olevien kuukausilippujen hinnat²⁾);
— antaa liikennelaitoksen suojapuvun saantiin oikeutetulle henkilökunnalle mainittuja pukuja laitoksen työssä käyttöä varten siten, että kun asianomaisen saama suojapuku on kulunut käyttökelvottomaksi tai on käytön johdosta korjauksen tai puhdistuksen tarpeessa, laitos antaa hänelle korvauksetta toisen suojapuvun, joko korjatun taikka

¹⁾ Eräät kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole tähän otettu on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa. — ²⁾ Liik.l.lk. 16 p. tammik. 38 §.

uuden. Mikäli laitos ei voi antaa asianomaiselle kahta suoja-pukua vuodessa, vaikka hän ne tarvitsisi, suoritetaan toisen suoja-puvun sijasta kansanhuoltoviranomaisten suoja-puvuille vahvistamaa hintaa vastaava korvaus; päätös alistettiin palkkalautakunnan hyväksyttäväksi, sikäli kuin se koski kyseisen edun myöntämistä tammikuun 1 p:n 1948 jälkeen laitoksen palvelukseen tulleille työntekijöille ¹⁾;

— ettei lautakunnan pöytäkirjoihin enää merkitä kaupunginhallituksen ja palkkalautakunnan tekemiä päätöksiä ikäkorotus- ja eläkeasioissa ²⁾;

— julistaa liikennelaitoksen autoinsinöörin virka uudelleen haettavaksi ³⁾;

— lähettää kapteeni A. Öster Tanskaan tutustumaan lauttoihin ⁴⁾;

— hankkia liikennelaitokselle lisää kolme raskasta tiehöylää ⁵⁾;

— suorittaa v:n 1948 jäsenmaksu Union Internationale des Transports Publics nimiselle yhdistykselle ⁶⁾;

— laskuttaa rakennustoimistoa 180 000 mk:lla kuluneen talven aurauksesta ⁷⁾;

— tilata 10 johdinautoa ⁸⁾;

— valita autoteknikon virkaan tekniikko J. O. Kivistö ⁹⁾;

— myöntää sähkölaitokselle oikeus sijoittaa rautainen väliaikainen muuntamo Hämeentien tontille n:o 54 ¹⁰⁾;

— hylätä Helsingfors spårvägars kamratförbund nimisen yhdistyksen anomus raitiovaunukuljettajien palkan korottamisesta linja-autonkuljettajille myönnettyyn määrään ¹¹⁾;

— tilata valtion metallitehtailta 5 omnibusautoa ¹²⁾;

— ostaa 3 Scania Vabis B 22-merkkistä ja 15 Scania Vabis B 15-merkkistä linja-auton-alustaa ¹³⁾;

— määrätä apulaisliikennepäällikkö R. Gustafsson v:n 1948 ajaksi liikennelaitoksen edustajaksi Taljassa ¹⁴⁾;

— oikeuttaa toimittaja K. J. Seppälä julkaisemaan liikennelaitoksen aikataulut Helsingin kulkuneuvot — Helsingfors turistien nimisessä aikataulukirjassa edellytyksin, ettei tämä julkaiseminen aiheuta kaupungille menoja ¹⁵⁾;

— hylätä Helsingin raitiotiehenkilökunnan yhteisjärjestön esitys maksuttoman matkustamis-oikeuden myöntämisestä liikennelaitoksen henkilökunnalle laitoksen kaikilla kulkuneuvoilla sekä poistaa konttorihenkilökuntaan kuuluvilta, jotka ovat tulleet tai tulevat laitoksen palvelukseen tammikuun 1 p:n 1945 jälkeen, oikeuden maksutta matkustaa esikaupunkialueilla vakinaisesti asuva henkilö-kuntaa, koskevat myös juuri mainittua konttorihenkilökuntaa, eli että tähän henkilö-kuntaan kuuluva, jolla on vakinainen asuntonsa esikaupunkialueella etäämpänä kuin 500 m lähimmästä raitiovaunupysäkestä, voi saada vapaakortin taikka muunlaisia vapaalippuja esikaupunkilinjoille, joiden pysäkit ovat lähempänä hänen asuntoaan kuin mainitut raitiovaunupysäkit ¹⁶⁾;

— myydä maanviljelijä K. Mäkiselle liikennelaitokselle tarpeeton Hesselmanmootori ¹⁷⁾;

— että Lasten päivän viirit asetetaan kaikkiin 3-linjan raitiotievaunuihin toukokuun 14 p:n ja kesäkuun 6 p:n väliseksi ajaksi veloittamatta tästä Lasten päivää ehdoin, että Lasten päivä toimittaa liikennelaitokselle tarpeelliset viirit ¹⁸⁾;

— hyväksyä liikennelaitoksen ja liikennelaitoksen lautakunnan v:n 1947 toimintakertomukset ja lähettää ne kaupunginhallitukselle ¹⁹⁾;

— oikeuttaa liikennelaitos myymään kaikki sille tarpeettomat sukkulaeristimet vähintään 20 mk:n hinnasta kappaleelta ²⁰⁾;

— myydä muutamat vanhat autot suurimmasta mahdollisesta hinnasta ja siten, että ensin myydään osa niistä ja myöhemmin uutta kalustoa saataessa muut tarpeettomiksi käyneet ²¹⁾;

— kunnostaa yksi liikennelaitoksen linja-auto matkailija-autoksi ²²⁾;

1) Liik.l.lk. 16 p. tammik. 47 §. — 2) S:n 30 p. tammik. 64 §. — 3) S:n 30 p. tammik. 66 §. — 4) S:n 30 p. tammik. 67 §. — 5) S:n 13 p. helmik. 98 §. — 6) S:n 12 p. maalisk. 150 §. — 7) S:n 12 p. maalisk. 157 §. — 8) S:n 24 p. maalisk. 184 §. — 9) S:n 24 p. maalisk. 185 §. — 10) S:n 24 p. maalisk. 187 §. — 11) S:n 24 p. maalisk. 192 §. — 12) S:n 31 p. maalisk. 206 §. — 13) S:n 9 p. huhtik. 208 §. — 14) S:n 9 p. huhtik. 212 §. — 15) S:n 9 p. huhtik. 213 §. — 16) S:n 9 p. huhtik. 215 §. — 17) S:n 9 p. huhtik. 223 §. — 18) S:n 27 p. huhtik. 237 §. — 19) S:n 27 p. huhtik. 243 §. — 20) S:n 7 p. toukok. 269 §. — 21) S:n 7 p. toukok. 272 §. — 22) S:n 7 p. toukok. 277 §.

— ilmoittaa Oy. Löfström ab:lle, että erään auton korjauksista voitiin maksaa enintään 600 000 mk sekä jättää asia oikeuden ratkaistavaksi, jollei yhtiö suostu pitämään mainittua määrää riittävänä ¹⁾;

— hyväksyä liikennöitsijöiden V. Kuosmasen ja P. Sornolan yhteinen tarjous neljän MAN-merkkisen liikennelaitoksen linja-auton ostamisesta ja herra T. Tammissalon tarjous kahden Sisu-merkkisen linja-auton ostamisesta, mutta hylätä herra Jokisen tarjous ²⁾;

— toistaiseksi järjestää matkailijoiden kuljetus matkailija-autollaan parilla vuorolla päivässä sekä suorittaa erikoistilauksesta johtuvat ajot ³⁾;

— antaa toimitusjohtajalle tehtäväksi selvittää, mitä mahdollisuuksia liikennelaitoksella on saada Neuvostoliitosta johdinautoja ja niiden tarvikkeita ⁴⁾;

— sopia Suomen matkatoimisto oy:n kanssa kaupungin suoritettavista kiertomatkoi-
koista ⁵⁾;

— hyväksyä Helsingin raitiotiehenkilökunnan yhteisjärjestön anomus maksuttoman matkustamisoikeuden myöntämisestä liikennelaitoksen henkilökunnalle laitoksen kaikilla kulkuneuvoilla ⁶⁾;

— järjestää mainonta yksinomaan vaunujen sisäpuolelle sekä sanomalehti-ilmoituksin pyytää halukkaita tekemään lautakunnalle tarjouksensa ⁷⁾;

— määrätä vuosilippujen hinnat kertomusvuoden jälkipuoliskolta yhtä suuriksi kuin ensimmäiseltä vuosipuoliskoltakin ⁸⁾;

— järjestää syksyllä tiedoitustilaisuus sanomalehdistön edustajille, jossa selostettaisiin liikenteessä tavallisimmin sattuvia vahinkoja ja yleisön sellaista käyttäytymistä, johon toivottiin parannusta ⁹⁾;

— tilata moottorilautta valtion metallitehtailta 15 milj. mk:n hinnasta sekä antaa loimitusjohtajalle tehtäväksi neuvotella tilaussopimuksen ehdoista ja suorittaa itse tilaus ¹⁰⁾;

— että liikennelaitoksen liikennehenkilökunnan koulutuksen tehostamiseksi valmistetaan koulutuselokuva, jota varten varataan liikennelaitoksen v:n 1949 talousarvioehdotukseen 400 000 mk ¹¹⁾;

— ilmoittaa Tapaturmantorjuntayhdistykselle, ettei liikennelaitoksella ollut varoja ostaa käyttöönsä yhdistyksen kirjeen sulkijamerkkejä ¹²⁾;

— lähettää kaksi liikennelaitoksen insinööriä Puolaan, Ranskaan ja tarvittaessa Englantiin ja Neuvostoliittoon tutkimaan näistä maista saatavissa olevia pyörästösorveja ja antamaan niistä lausuntonsa ¹³⁾;

— myydä Vallilan konepajalla oleva romutettava jousivasara herra A. Leväselle 30 000 mk:n hinnasta ¹⁴⁾;

— että seitsemän Büssing-merkkistä autoa saadaan myydä vähintään 150 000—200 000 mk:n hinnasta ja yhdeksän Büssing-merkkistä autoa 750 000 mk:n hinnasta, jollei korkeampia tarjouksia saada ¹⁵⁾;

— ettei lautakunta suorita urheilu- ja retkeilylautakunnalle sen anomaa 250 000 mk:n osuutta s/s J. L. Runebergin laivalipputuloista, mikäli oli kysymys Korkeasaaren matkoista ¹⁶⁾;

— määrätä liikennelaitoksen insinöörejä, mikäli he ovat Englannissa syyskuun 21 ja 22 p:nä, osallistumaan sanottuina päivinä järjestettäviin johdinautojen näyttelyyn ¹⁷⁾;

— hyväksyä talousarvioehdotus ja uudishankintamäärärahoja koskeva ehdotus lähetettäväksi kaupunginhallitukselle pyynnön, että lautakunta oikeutettaisiin tekemään lisätalousarvio syyskuun kuluessa ¹⁸⁾;

— suorittaa Vallilan konepajapihalla eräitä kiskoituksen muutoksia ja pyytää kiinteistölautakunnalta asianomainen rakennuslupa ¹⁹⁾;

— että edustajien lähettäminen Ruotsiin tutustumaan Ab. Hägglund & söner nimisen yhtiön uusimpiin raitiovaunuihin siirretään myöhäisempään ajankohtaan ²⁰⁾;

— hyväksyä Helsingin osakepankin tekemä Hämeentien 54:ssä sijaitsevan liikennelaitoksen talon maalausta koskeva tarjous ja osallistua kustannuksiin puolella ²¹⁾;

1) Liik.l.lk. 21 p. toukok. 294 §. — 2) S:n 4 p. kesäk. 321 §. — 3) S:n 4 p. kesäk. 323 §. — 4) S:n 4 p. kesäk. 325 §. — 5) S:n 18 p. kesäk. 355 §. — 6) S:n 2 p. heinäk. 368 §. — 7) S:n 2 p. heinäk. 371 §. — 8) S:n 9 p. heinäk. 398 §. — 9) S:n 9 p. heinäk. 403 §. — 10) S:n 18 p. elok. 413 §. — 11) S:n 18 p. elok. 415 §. — 12) S:n 18 p. elok. 416 §. — 13) S:n 18 p. elok. 417 §. — 14) S:n 18 p. elok. 419 §. — 15) S:n 18 p. elok. 429 §. — 16) S:n 10 p. syysk. 447 §. — 17) S:n 10 p. syysk. 449 §. — 18) S:n 10 p. syysk. 458 §. — 19) S:n 10 p. syysk. 459 §. — 20) S:n 10 p. syysk. 465 §. — 21) S:n 10 p. syysk. 470 §.

— oikeuttaa SEK oy. niminen mainostoimisto lokakuun 15—30 p:n välisenä aikana käyttämään sähkönsäästöviirejä sinisissä linja-autoissa 200 mk:n hinnasta autolta vuoro-kaudessa ¹⁾;

— määrätä insinööri K. Markkanen osallistumaan metalliteollisuuden työnsuunnitelukursseille ja suorittaa kurssien 4 500 mk:n osanottomaksu ²⁾;

— määrätä insinööri W. Malmström, ylityönjohtajat E. Reunanen ja V. Elovaara sekä autoteknikko J. Kivistö osallistumaan teollisuuden työnjohto-opiston eri kursseille sekä suorittaa heille kurssimaksut ³⁾;

— jakaa ansiomerkit 144 liikennelaitoksen palveluksessa olevalle henkilölle ⁴⁾;

— että liikennehenkilökunnan varahenkilöstöä oli pyrittävä silloisestaan vähentämään siitä huolimatta, että joskus kaikkia liikenteen vuoroja ei voida hoitaa ⁵⁾;

— ottaa huomioon sähkön korotettu hinta liikennelaitoksen v:n 1949 menoja ja matkalippujen korotuksia laskettaessa ⁶⁾;

— antaa liikennelaitokselle tehtäväksi toteuttaa ne rationalisointitutkimuksessa kosketellut ehdotukset, joista katsottiin olevan hyötyä liikennelaitokselle kuitenkin siten, että mikäli muutokset olivat sen laatuksia, että lautakunnan tai kaupungin muiden hallintoelinten oli ne käsiteltävä, oli niistä tehtävä asianmukaiset esitykset lautakunnalle sekä että sanottua tutkimusta jatketaan liikennelaitoksen johdon parhaaksi katsomalla tavalla ⁷⁾;

— luovuttaa laitoksen pääkonttorin huoneistosta lääkärin vastaanottohuoneisto väestöliiton käyttöön lähemmin sovituin ehdoin ⁸⁾;

— ostaa liikennelaitokselle Ranskan näyttelystä Oy. Maan auto ab:n tarjoama Berliet-merkkinen linja-auto 1 750 000 mk:n hinnasta ⁹⁾;

— toistaiseksi oikeuttaa esimies I. Hiltunen katsastamaan liikennelaitoksen autot ja saamaan muulloin kuin virka-aikana suoritetuista autojen katsastuksista 150 mk autolta ¹⁰⁾;

— poistaa käytöstä kuukausiliput Lauttasaaren linjaliikenteestä ¹¹⁾;

— myydä huopatossuja puolella hinnalla niille ratatyöntekijöille, jotka hoitavat raitiotieaurausta lumiauran päällä istuen, ja lumiauraa kuljettavien raitiovaunujen kuljettajille siitä hinnasta, jonka laitos on jalkineista maksanut ¹²⁾;

— ostaa liikennelaitokselle Oy. Volvo auto ab:n tarjoama alusta renkaineen n. 1 milj. mk:n hinnasta, johon sisältyy liikevaihtovero, sekä Kaipio oy:n sanotulle alustalle rakennettavaksi tarjoama kori 1 s. milj. mk:n hinnasta ilman liikevaihtoveroa ¹³⁾;

— hyväksyä liikennelaitoksen Oy. Karia ab:n kanssa tekemä hankintasopimus, jonka mukaan sanottu yhtiö toimittaa kaksitoista linja-auton koria 1 545 000 mk:n hinnasta kappaleelta ilman liikevaihtoveroa, joka sopimuksen mukaan jäi liikennelaitoksen suoritettavaksi ¹⁴⁾;

— ostaa liikennelaitokselle kaksi Ford Thames-merkkistä 4. s tonnin kuorma-autoa Oy. Metro-auto ab:lta, mikäli liikennelaitos ei saa muita laitoksen tarpeisiin paremmin sopivia autoja; myönteisessä tapauksessa liikennelaitos oikeutettiin ostamaan edellä mainittujen sijasta kaksi tällaista kuorma-autoa ¹⁵⁾;

— lähettää Tampereen johdinautoliikenteen avajaisilaisuuteen edustajiksi jäsenet J. Turunen ja Y. Laine sekä liikennelaitoksen toimitusjohtaja ¹⁶⁾;

— hylätä Helsingin raitiotiehenkilökunnan yhteisjärjestön anomus, että erälle liikennelaitoksen palveluksessa olleille v. 1918 tapahtumien yhteydessä erotetuille henkilöille ja heidän leskilleen suoritettaisiin korvausta ¹⁷⁾;

— hylätä lippukassanhoitajien anomus saada käytettäväkseen 1 000 mk:n suuruinen erehdysraha kuukautta kohden ¹⁸⁾;

— hylätä vaatehtimon työhuonekunnan anomus saada laitoksen kustannuksella työpuvut ¹⁸⁾;

— myöntää tammikuun 1 p:nä 1949 tai sen jälkeen liikennelaitoksen palvelukseen tulevalle henkilökunnalle vapaalippu raitioiteille ja linjaliikenteen sisäkaupunkilinjoilla

¹⁾ Liik.l.lk. 24 p. syysk. 492 §. — ²⁾ S:n 24 p. syysk. 496 §. — ³⁾ S:n 1 p. lokak. 510 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. lokak. 513 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. lokak. 537 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. lokak. 545 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. lokak. 555 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. lokak. 559 §. — ⁹⁾ S:n 29 p. lokak. 561 §. — ¹⁰⁾ S:n 12 p. marrask. 587 §. — ¹¹⁾ S:n 12 p. marrask. 589 §. — ¹²⁾ S:n 3 p. jouluk. 621 §. — ¹³⁾ S:n 3 p. jouluk. 622 §. — ¹⁴⁾ S:n 3 p. jouluk. 623 §. — ¹⁵⁾ S:n 3 p. jouluk. 634 §. — ¹⁶⁾ S:n 17 p. jouluk. 655 §. — ¹⁷⁾ S:n 17 p. jouluk. 657 §. — ¹⁸⁾ S:n 17 p. jouluk. 658 §.

sekä, jos he asuvat esikaupunkialueella tai kauempana, sille linjaliikenteen esikaupunkilinjalle, jota he voivat käyttää työmatkoillaan edellytyksin, ettei heidän asunnostaan ole 500 m. lähempänä lähintä raitiotiepysäkkiä ¹⁾.

Lisäksi lautakunta ratkaisi lukuisia asioita, jotka koskivat raitiotie-, omnibus- ja johdinautoliikennettä ja niihin liittyviä kysymyksiä, tilapäisen liikenteen järjestämistä, omnibusautojen tilapäiskäyttöä, henkilökunnan aiheuttaman vahingon korvausmäärän määräämistä, vuosilipun osto-oikeuden, vapaalippujen ja alennuslippujen myöntämistä, liikenteessä sattuneiden vahinkojen korvaamista, uusien pysäkkien käytäntöön ottamista, vanhojen poistamista ja siirtämistä sekä sairausloman ja virkaloman myöntämistä.

Lautakunnan kaupunginhallitukselle ym. lähettämät esitykset koskivat Koskelan linja-autolinjan uusien aikataulujen vahvistamista ²⁾; liikennelaitoksen työajan vahvistamista ³⁾; suojapukujen myöntämistä tammikuun 1 p:n 1948 jälkeen liikennelaitoksen palvelukseen tulleille työntekijöille ⁴⁾; lautakunnan oikeuttamista ylittämään määrärahoista ⁵⁾; liikennelaitoksen työskentelyn järjestämistä koskevan tutkimuksen suorittamista sekä määrärahan myöntämistä sanottuun tarkoitukseen ⁶⁾; lautakunnan oikeuttamista myöntämään kapteeni A. Österille Tanskan matkaa varten mahdollisesti tarvittavat lisävarat ⁷⁾; lautakunnan oikeuttamista kouluttamaan neljä konepajojen työntekijää uuttaustaitoisiksi ammattimiehiksi, kustantamaan heidän kurssimaksunsa sekä suorittamaan heille kurssin ajalta täyden palkan ⁸⁾; katujen hiekoittamista aamuisin liikenteen alkaessa ⁹⁾; ansiomerkkien myöntämistä henkilökunnalle liikennelaitoksessa aikaisemmin noudatetun käytännön mukaisesti ¹⁰⁾; katujen auraustaksan vahvistamista ¹¹⁾; toimenpiteisiin ryhtymistä Koskelantien varrella liikennelaitoksen hallitontiksi varatun alueen läpi virtaavan avoimen viemäriojan ohjaamiseksi ohi kyseisen alueen ¹²⁾; liikennelaitoksen tilinpäätöksen vahvistamista ¹³⁾; kadonneiden linja-autolippujen määrän, 1 000 mk:n, poistamista tileiltä ¹⁴⁾; kaupunginarkkitehti G. H. Ekelundin ja toimitusjohtaja H. A. N. Relanderin lähettämistä kaupungin kustannuksella Ruotsiin tutustumaan hallien rakentamiseen ja raitiovaunujen ja omnibussien käyttöön mainostarkoitukseen ¹⁵⁾; raitiotie- ja linja-autolippujen hintojen korottamista sekä kuukausilippujen poistamista käytöstä esikaupunkilinjoilta lukuunottamatta Lauttasaaren linjoja ¹⁶⁾; rata-insinööri T. Sariolan ja hitsaaja R. Kärmeniemen lähettämistä opintomatkalle Kööpenhaminaan tutustumaan Kööpenhaminan raitioteiden menetelmiin ratojen kunnossapitotöissä ¹⁷⁾; liikennelaitoksen päivystysjärjestelmän muuttamista ¹⁸⁾; liikennelaitoksen tonttikysymyksen ratkaisun kiirehdyttämistä hallitilojen puutteen vuoksi ¹⁹⁾; insinööri K. Arnold-Larsenin lähettämistä kapteeni A. Österin kanssa Kööpenhaminaan tutustumaan lauttoihin ²⁰⁾; liikennelaitoksen oikeuttamista poistamaan kirjoistaan Porthaninkadun raitiotieonnettomuudessa rahastajien kassoista kadonneiden lippujen määrät ²¹⁾; raitiovaununkuljettaja E. Swahnin vahingonkorvauksen suuruutta ²²⁾; autoinsinöörin viran lakkauttamista ja autoteknikon viran perustamista ²³⁾; Helsingin lentoaseman määräämistä omnibuslinjan n:o 63 kaikkien autojen pääteasemaksi ²⁴⁾; uuden kadun rakentamista Oulunkylän aseman ohitse ²⁵⁾; raitiotie- ja omnibusliikenteen järjestämistä vapunpäivänä ²⁶⁾; 50 milj. mk:n varaamista lisätalousarvion linja-auton alustojen osto varten ja liikennelaitoksen lautakunnan oikeuttamista heti suorittamaan kyseinen osto ²⁷⁾; täyspalkkaisen virkaloman myöntämistä raitiovaununkuljettaja V. Laineelle ja linja-autonkuljettajalle E. Ruususelle huhtikuun 30 p:stä toukokuun 15 p:ään osallistumista varten Hollannissa pidettävään liikennehenkilökunnan ammattikonferenssiin, piirtäjä K. E. A. Häkkiselle maaliskuun 31 p:stä huhtikuun 5 p:ään osallistumista varten Olympiaehdokkaiden talvileirille, ajomestari A. Lagerströmille toukokuun 10 p:stä 27 p:ään osallistumista varten ammattienedistämislaitoksella järjestettäviin autonopettajakursseille ja raitiovaununkuljettaja K. V. Nyqvistille huhtikuun 4 p:stä 25 p:ään ja toukokuun 4 p:stä 19 p:ään, toukokuun 22 p:stä kesäkuun 6 p:ään sekä heinäkuun 27 p:stä elokuun

¹⁾ Liik.l.lk. 17 p. jouluk. 660 §. — ²⁾ S:n 12 p. tammik. 13 §. — ³⁾ S:n 16 p. tammik. 39 § ja 13 p. helmik. 89 §. — ⁴⁾ S:n 16 p. tammik. 47 §. — ⁵⁾ S:n 30 p. tammik. 60 ja 65 §. — ⁶⁾ S:n 30 p. tammik. 61 §. — ⁷⁾ S:n 30 p. tammik. 67 §. — ⁸⁾ S:n 30 p. tammik. 68 §. — ⁹⁾ S:n 30 p. tammik. 70 §. — ¹⁰⁾ S:n 30 p. tammik. 73 §. — ¹¹⁾ S:n 13 p. helmik. 98 §. — ¹²⁾ S:n 13 p. helmik. 100 §. — ¹³⁾ S:n 13 p. helmik. 103 §. — ¹⁴⁾ S:n 13 p. helmik. 105 §. — ¹⁵⁾ S:n 13 p. helmik. 107 §. — ¹⁶⁾ S:n 24 p. helmik. 130 §. — ¹⁷⁾ S:n 12 p. maalisk. 151 §. — ¹⁸⁾ S:n 12 p. maalisk. 160 §. — ¹⁹⁾ S:n 12 p. maalisk. 162 §. — ²⁰⁾ S:n 12 p. maalisk. 163 §. — ²¹⁾ S:n 12 p. maalisk. 169 §. — ²²⁾ S:n 24 p. maalisk. 183 §. — ²³⁾ S:n 24 p. maalisk. 185 §. — ²⁴⁾ S:n 24 p. maalisk. 186 §. — ²⁵⁾ S:n 24 p. maalisk. 193 §. — ²⁶⁾ S:n 24 p. maalisk. 195 §. — ²⁷⁾ S:n 9 p. huhtik. 208 §.

15 p:ään osallistumista varten Olympia-ehdokkaiden valmentamiseen¹⁾; Korkeasaaren laivamatkan lippujen korottamista huhtikuun 29 p:stä alkaen²⁾; varojen osoittamista Helsingin kaupunkilähetyksen anomia alennuslippuja varten³⁾; Hakaniementorin tienoon liikenteen järjestelyä⁴⁾; Mannerheimintien ja Nordenskiöldinkadun risteyksessä olevan raitiotieaseman siirtämistä⁵⁾; kesälinjaliikennelinjan n:o 31, Sörnäisten apteekki—Kivinokka, ottamista käytäntöön toukokuun 15 p:n ja syyskuun 15 p:n välisenä aikana⁶⁾; linjaliikenteen aloittamista linjalla n:o 34, Rautatientori—Tammilehto heinäkuun 1 p:stä alkaen⁷⁾; liikennelaitoksen v:n 1948 lisätalousarvion vahvistamista⁸⁾; täyspalkkaisen virkalamon myöntämistä varatuomari E. Röngälle kesäkuun 25 p:n ja heinäkuun 2 p:n väliseksi ajaksi osallistumista varten kunnallisvirkamiesliiton edustajana Kööpenhaminan kunnallisen yhdistyksen 50-vuotisjuhllaisuksiin ja Pohjoismaiden kunnallisvirkamiesliittojen sihteeristön vuosikongressiin⁹⁾; Hakaniementorin liikenteen järjestelyä¹⁰⁾; liikenteenohjaajan rakentamista Mannerheimintien ja Nordenskiöldinkadun risteykseen¹¹⁾; toimikunnan asettamista tutkimaan mahdollisuuksia rakentaa raitioteiden ja linjaliikenteen eräille asemille suojakatosrakennelmia, jotka sisältäisivät myyntikojujen lisäksi liikennelaitoksen liikennekojuja¹²⁾; liikennelaitoksen määrärahoista palkattuja toimia¹³⁾; liikennelaitoksen henkilökunnan tapaturmavakuutusta¹⁴⁾; sellaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä liikennejärjestelykomitean taholta, että poliisiviranomaiset valvoisivat tarkemmin, että myöskin linja-autonkuljettajat noudattaisivat liikenteestä annettuja määräyksiä¹⁵⁾; liikenneluvan hankkimista kesän ajaksi linjalle Erottaja—Hietaranta¹⁶⁾; varojen merkitsemistä v:n 1949 talousarvioon invalidien lippujen alennuksiin 21 milj. mk, sokeain lippujen alennuksiin 440 000 mk, koululippujen alennuksiin 18.9 milj. mk ja eräille muille henkilöille ja laitoksille annettavia vapaalippuja varten 975 000 mk ja liikennelaitoksen hyvittämistä näillä varoilla¹⁷⁾; 100 000 mk:n määrärahan merkitsemistä v:n 1949 talousarvioon Korkeasaaren rannassa tarpeellisia laituritöitä varten¹⁸⁾; 300 000 mk:n varaamista v:n 1949 talousarvioon kaupungin osuudeksi Tapaturmantorjuntayhdistyksen suunnitteleman elokuvan kustannuksista¹⁹⁾; luvan myöntämistä liikennöimään linjaa Erottaja—Arkadiankatu—Hietaranta sopivasta uimasäästä riippuvan tarpeen mukaisesti²⁰⁾; liikennelaitoksen talousarviota ja uudishankintamäärärahaa²¹⁾; Vallilan konepajapihan kiskoituksen muuttamista²²⁾; raitiotie- ja linja-autojen lippujen hintojen korottamista²³⁾; liikennelaitoksen Vallilan uudisrakennukseen tehtäviä muutoksia sekä uudishankintamäärärahan lisäämistä mainitun työn johdosta 300 000 mk:lla ja kaluston hankkimisen johdosta 1 500 000 mk:lla²⁴⁾; liikennelaitoksen raitiotie- ja linja-autolippujen hintojen korottamista²⁵⁾; liikennelaitoksen harjoittaman pakettien kuljetuksen lopettamista²⁶⁾; katujen hiekoittamista²⁷⁾; Kulosaaren sillan liikennelaitoksen liikenteelle sopivaksi rakentamista²⁸⁾; anastettujen matkalippujen arvon, 1 000 mk:n, poistamista tileistä²⁹⁾; vahingonkorvauksen suorittamista työssä sattuneen tapaturman johdosta³⁰⁾; liikenteen järjestelyä joulun- ja uudenvuoden pyhinä, vappuna ja juhannuksena³¹⁾; Lauttasaaren liikenteen turvaamista³²⁾; linja-autoliikenteen aloittamista linjalla Eira—Rautatientori—Kallio³³⁾; liikennelaitoksen johtosäännön 3 §:n muuttamista³⁴⁾; liikennelaitoksen oikeuttamista käyttämään 2 500 000 mk perävaunujen ostamiseksi Kaipio oy:ltä³⁵⁾; sekä Ruusulankadun rakentamista Töölön vaunuhalli- ja konepajantontin kautta³⁶⁾.

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle ja muille viranomaisille asioista, jotka koskivat Kaupunkilähetyksen puolivuosislippuanomusta³⁷⁾; Seurasaaren linjaliikennettä³⁸⁾; merikapteeni W. Blåfieldin palkka-asiaa³⁹⁾; Mannerheimintien talon n:o 114 kohdalla

¹⁾ Liik.l.lk. 9 p. huhtik. 214, 219 ja 222 §, 27 p. huhtik. 239 ja 240 §, 21 p. toukok. 295 § ja 17 p. jouluk. 664 §. — ²⁾ S:n 27 p. huhtik. 238 §. — ³⁾ S:n 7 p. toukok. 261 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. toukok. 262 §. — ⁵⁾ S:n 7 p. toukok. 271 §. — ⁶⁾ S:n 7 p. toukok. 274 §. — ⁷⁾ S:n 7 p. toukok. 275 §. — ⁸⁾ S:n 21 p. toukok. 288 §. — ⁹⁾ S:n 21 p. toukok. 296 §. — ¹⁰⁾ S:n 21 p. toukok. 297 §. — ¹¹⁾ S:n 21 p. toukok. 298 §. — ¹²⁾ S:n 21 p. toukok. 299 §. — ¹³⁾ S:n 18 p. kesäk. 33. 9 §. — ¹⁴⁾ S:n 2 p. heinäk. 362 §. — ¹⁵⁾ S:n 9 p. heinäk. 405 §. — ¹⁶⁾ S:n 9 p. heinäk. 406 §. — ¹⁷⁾ S:n 18 p. elok. 410 § ja 18 p. lokak. 544 §. — ¹⁸⁾ S:n 18 p. elok. 414 §. — ¹⁹⁾ S:n 18 p. elok. 415 §. — ²⁰⁾ S:n 18 p. elok. 426 §. — ²¹⁾ S:n 10 p. syysk. 458 §. — ²²⁾ S:n 10 p. syysk. 459 §. — ²³⁾ S:n 1 p. lokak. 507 §. — ²⁴⁾ S:n 15 p. lokak. 536 §. — ²⁵⁾ S:n 18 p. lokak. 544 §. — ²⁶⁾ S:n 18 p. lokak. 547 §. — ²⁷⁾ S:n 29 p. lokak. 563 §. — ²⁸⁾ S:n 12 p. marrask. 577 §. — ²⁹⁾ S:n 12 p. marrask. 583 §. — ³⁰⁾ S:n 12 p. marrask. 590 §. — ³¹⁾ S:n 4 p. kesäk. 317 § ja 19 p. marrask. 602 §. — ³²⁾ S:n 3 p. jouluk. 612 §. — ³³⁾ S:n 3 p. jouluk. 624 §. — ³⁴⁾ S:n 17 p. jouluk. 646 §. — ³⁵⁾ S:n 17 p. jouluk. 647 §. — ³⁶⁾ S:n 17 p. jouluk. 662 §. — ³⁷⁾ S:n 12 p. tammik. 7 §. — ³⁸⁾ S:n 12 p. tammik. 12 §. — ³⁹⁾ S:n 12 p. tammik. 14 §.

olevan kaukolinja-autopysäkin siirtämistä talon n:o 112 kohdalle ¹⁾; toimitusjohtaja K. Leanderin ehdottamaa kaukoraitiotieliikenteen järjestelyä ²⁾; linja-autoliikenteen aloittamista Oulunkylään ³⁾; tontin varaamista sähkölaitoksen tarpeisiin liikennelaitokselle tarkoitettulta, Koskelantien ja Kumpulantien risteyksessä olevalta alueelta ⁴⁾; Osuusliike Elannolle suoritettavaa korvausta rivotusta näyteikkunasta ⁵⁾; valomerkin asentamista Etelärantatien ja Tehtaankadun kulmaan ⁶⁾; Aleksanterinkadun ja Sofiankadun risteyksessä olevan valomerkkilaitteen siirtämistä Senaatintorilla Sofiankadun kohdalla olevaan pylväaseen ⁷⁾; liikenneturvallisuuden parantamista Bulevardin ja Erottajankadun kulmassa ⁸⁾; liikennelaitoksen autoinsinöörin viran täyttämistä ⁹⁾; Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen ja Helsingin kunnantötekijäin keskusliiton tekemä ns. kuoppasausesityksiä ¹⁰⁾; Maitopisarayhdistyksen matkalippujen ostoon tarvittavan avustuksen myöntämistä ¹¹⁾; virkasääntökomitean ehdotuksia kaupungin virkasääntöön ja kaupungin työntekijäin lomasääntöön muutoksiksi ¹²⁾; liikennelaitoksen liikennehenkilökunnan ylityökorvausta ¹³⁾; kaupungin tuntityöntekijöille suoritettavan palkanmaksun harventamista ¹⁴⁾; punaisten merkkivalojen asentamista Liisankadun ja Snellmaninkadun kulmaan ¹⁵⁾; Annalan puron siirtämistä liikennelaitoksen tarpeisiin varatulta, Koskelantien varrella olevalta tontilta ¹⁶⁾; Yliopiston farmaseuttikunnan anomusta saada korvaukselta käytettäväkseen kuusi linja-autoa ¹⁷⁾; yhteisen laivaväen palkkaamista liikennelaitokselle ja satamalaitokselle ¹⁸⁾; liikennelaitoksen murtovakuutusten voimassapitämistä ¹⁹⁾; liikennelaitoksen autojen vakuuttamista ²⁰⁾; suojakorokkeen rakentamista Kolmikulman puistikon aukeamalle sekä Yrjönkadun ja Roobertinkadun risteuksen järjestelyä ²¹⁾; Sirolan liikenne oy:n toimilupapäätöksen uudistamista linjalle Helsinki—Tuomarinkylä ²²⁾; Tammelundin liikenne oy:n aikataulunmuutosanomusta ²³⁾; aloitteita, jotka tarkoittivat liikennelaitoksen luovuttamista sitä varten perustettavalle osakeyhtiölle sekä komitean asettamista selvittämään liikennelaitoksen vastaista toimintaa, laitoksen johtosääntöä ja sen virkojen vakinaistamista ²⁴⁾; kielitaitovaatimuksia ²⁵⁾; linjalla Puodinkyläntie—Kontula—Kettufarmin liikennöimistä ²⁶⁾; viranhaltijain ns. keskuskortiston pidon lopettamista palkkalautakunnan toimistossa ²⁷⁾; kaupungin tilintarkastajien huomautusta maksutto- masti tai alennettuun hintaan annetuista vuosilipuista ²⁸⁾; kaupungin laitosten autojen väriä ²⁹⁾; Kulosaaren sillan liikenteen turvaamista ³⁰⁾; linjan Helsinki—Pukinmäki—Tapaninkylä aikataulua ³¹⁾; linjojen Helsinki—Käpylä—Pakila ja Helsinki—Pasila—Pakila aikataulunmuutoksia ³²⁾; Ruskeasuon ratsastushallin vapauttamista kokonaisuudessaan ratsastusurheilun käyttöön viimeistään v:n 1951 syksyn kuluessa ³³⁾; uutta virkasääntöehdotusta sekä kaupungin työntekijäin lomasääntömuutosta sekä työntekijöiden sairaus- ja hautausapua koskevia määräyksiä ³⁴⁾; rikostutkimuskeskuksen anomusta vapautua suorittamasta 3 600 mk:n suuruista kuljetuslaskua ³⁵⁾; liikennelaitoksen vaunuhallien paikkakaksymystä ³⁶⁾; työvoiman siirtämistä kiinteistötoimiston kaupunkimittausosaston töihin ³⁷⁾; Mellunkylän ja Vartiokylän tienvalaistusta ³⁸⁾; vapaalippujen myöntämistä Naisten kansainvälisen demokraattisen liiton kongressin osanottajille ³⁹⁾; Suomenlinnan ja mantereen välisen kaupungin liikenteen järjestämistä ⁴⁰⁾; linja-liikenteen harjoittamista linjalla Helsinki—Puistola ⁴¹⁾; Tammelundin liikenne oy:n anomusta liikenneluvan myöntämisestä linjalle Helsinki—Tammilehto ⁴²⁾; liikenneluvan myöntämistä liikennöitsijä O. Penttilälle linjalle Helsinki—Käpylä—Oulunkylä—Pukinmäki—Tapaninkylä ⁴³⁾; suojakorokkeen rakentamista Kolmikulman puistikon aukeamalle sekä Yrjönkadun ja Roobertinkadun risteuksen korokkeiden järjestelyä ⁴⁴⁾; Mustikkamaan liikenteen järjestelyä ⁴⁵⁾; kaupungin eri laitosten moottoriajoneuvojen yhteisen säilytyspaikan jär-

¹⁾ Liik.l.lk. 12 p. tammik. 19 §. — ²⁾ S:n 16 p. tammik. 37 §. — ³⁾ S:n 30 p. tammik. 62 §. — ⁴⁾ S:n 30 p. tammik. 71 §. — ⁵⁾ S:n 30 p. tammik. 72 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. helmik. 90 §. — ⁷⁾ S:n 13 p. helmik. 99 §. — ⁸⁾ S:n 12 p. maalisk. 144 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. maalisk. 159 §. — ¹⁰⁾ S:n 12 p. maalisk. 170 §. — ¹¹⁾ S:n 24 p. maalisk. 191 §. — ¹²⁾ S:n 27 p. huhtik. 236 §. — ¹³⁾ S:n 7 p. toukok. 259 §. — ¹⁴⁾ S:n 7 p. toukok. 260 §. — ¹⁵⁾ S:n 7 p. toukok. 266 §. — ¹⁶⁾ S:n 7 p. toukok. 268 §. — ¹⁷⁾ S:n 7 p. toukok. 270 §. — ¹⁸⁾ S:n 21 p. toukok. 285 §. — ¹⁹⁾ S:n 21 p. toukok. 286 §. — ²⁰⁾ S:n 4 p. kesäk. 310 §. — ²¹⁾ S:n 4 p. kesäk. 311 §. — ²²⁾ S:n 4 p. kesäk. 313 §. — ²³⁾ S:n 5 p. kesäk. 316 §. — ²⁴⁾ S:n 4 p. kesäk. 318 § ja 18 p. kesäk. 340 §. — ²⁵⁾ S:n 4 p. kesäk. 319 §. — ²⁶⁾ S:n 18 p. kesäk. 343 §. — ²⁷⁾ S:n 18 p. kesäk. 350 §. — ²⁸⁾ S:n 18 p. kesäk. 351 § ja 18 p. elok. 410 §. — ²⁹⁾ S:n 18 p. kesäk. 352 §. — ³⁰⁾ S:n 2 p. heinäk. 373 §. — ³¹⁾ S:n 9 p. heinäk. 399 §. — ³²⁾ S:n 9 p. heinäk. 400 §. — ³³⁾ S:n 18 p. elok. 412 §. — ³⁴⁾ S:n 24 p. syysk. 488 §. — ³⁵⁾ S:n 24 p. syysk. 490 §. — ³⁶⁾ S:n 24 p. syysk. 499 §. — ³⁷⁾ S:n 1 p. lokak. 508 §. — ³⁸⁾ S:n 15 p. lokak. 522 §. — ³⁹⁾ S:n 15 p. lokak. 523 §. — ⁴⁰⁾ S:n 15 p. lokak. 526 §. — ⁴¹⁾ S:n 29 p. lokak. 551 §. — ⁴²⁾ S:n 29 p. lokak. 552 §. — ⁴³⁾ S:n 12 p. marrask. 570 §. — ⁴⁴⁾ S:n 12 p. marrask. 571 §. — ⁴⁵⁾ S:n 12 p. marrask. 572 §.

jestämistä ¹⁾); Helsingin kaupungin yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevien työntekijäin palkkoja ²⁾); toimikunnan asettamista selvittämään esikaupunkiliikenteen järjestämistä ³⁾); linjan Helsingin asema—Kettufarmi linja-autoliikenteen hoitamista ⁴⁾); linja-autolinjan n:o 41 Rautatientori—Vartiokylä pidentämistä Kallvikin tienhaaraan saakka ⁵⁾); kiinteistölautakunnan omnibuslinjan n:o 15 suhteen tekemää muutosehdotusta ⁶⁾); alennuslippujen myöntämistä työntekijöille ⁷⁾); kaupungin vaatetustarvikkeiden hankinnan keskittämistä ⁸⁾); sekä linja-autolinjan n:o 41, Rautatientori—Vartiokylä, kulkureittiä ⁹⁾).

Liikennelaitos

Hallinto, organisaatio ym.

Henkilökunta. Laitoksen henkilökuntaan kuului v:n 1947 päättyessä 2 904 henkilöä ja v:n 1948 päättyessä 2 911 henkilöä seuraavasti ryhmitettyinä:

	1947	1948
Pääkonttori, liikennekonttori, lippukassat, pakettitoimistot, konttori-siivoojat	82	76
Raitiotieliikenne	1 384	1 403
Omnibusliikenne	348	415
Rataosasto	238	223
Vaunuhallit ja korjauspajat	823	764
Vaatehtimo	20	22
Sairaanhoito	5	5
Tarvepuiden hankinta	3	2
Laivaliikenne	1	1
Yhteensä	2 904	2 911

Eläkkeensaajia oli v:n 1947 päättyessä 336 ja v:n 1948 lopussa 386.

Vakinaisen henkilökunnan ollessa kesälomalla touko—syyskuun aikana työskenteli liikenneosastolla tarpeellinen lukumäärä ylimääräistä henkilökuntaa, ja purjehduskautena kuului laivamiehistöön 12 henkilöä.

Siirtämällä osa varsinaisista junista tungosaikajuniksi, joihin tarvittiin vain yhden työvuoron vaunuhenkilöstö, voitiin liikennehenkilökunnan lukumäärä vähentää suhteessa liikenteessä olevien vaunujen määrään.

Lääkärien toiminta. V:n 1948 aikana oli laitoksen poliklinikalla sairaskäyntien lukumäärä 20 081 oltuaan v. 1947 22 771. Kotikäyntien luku oli 418 ja uusille palvelukseen otetuille rahastajille pidettyjen, terveydenhoitoa koskevien esitelmien luku 28. Eniten sairasilmoituksia oli tammikuussa, 2 305, vähiten heinäkuussa, 1 196.

Henkilökunnan huoltokonttori. Kertomusvuoden päättyessä oli huoltokonttorin jäsenmäärä 2 730. Tilillepanojen yhteismäärä oli 57 799 310 mk ja ottojen 45 138 330 mk. Talletettuja varoja oli joulukuun 31 p:nä 1948 12 660 980 mk. Vuoden aikana myönnettiin lainoja 1 483 lainamäärän noustessa 8 977 900 mk:aan. Kirjausvientien lukumäärä oli n. 130 000.

Löytötavaratoimisto. V:n 1948 aikana otti laitoksen löytötavaratoimisto talteen 9 007 esinettä, joista 2 353 voitiin toimittaa takaisin asianomaiselle omistajalle.

Tilastollinen yleiskatsaus. Alla olevassa taulukossa annetaan tietoja v:n 1948 raitiotie- ja omnibusliikenteestä v:n 1947 vastaaviin lukuihin verrattuina:

	Laskettu vaunukilometrimäärä ¹⁰⁾	Matkustajia	Tuloja, mk		Menoja, mk	
			Kaikkiaan	Liikenteestä	Kaikkiaan	Liikenteestä
V. 1947	16 181 785	145 969 533	571 072 668	558 316 311	680 294 804	586 571 249
V. 1948	15 925 300	124 595 895	907 147 994	892 496 248	1 000 820 268	833 779 164
Erotus	— 256 485	— 21 373 638	+ 336 075 326	+ 334 179 937	+ 320 525 464	+ 247 207 915
%	—1.6	—14.6	+58.8	+59.9	+47.1	+42.1

¹⁾ Liik.l.lk. 12 p. marrask. 573 §. — ²⁾ 12 p. marrask. 592 §. — ³⁾ S:n 3 p. jouluk. 607 §. — ⁴⁾ S:n 3 p. jouluk. 608 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. jouluk. 609 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. jouluk. 610 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. jouluk. 611 §. — ⁸⁾ S:n 3 p. jouluk. 627 §. — ⁹⁾ S:n 3 p. jouluk. 632 §. — ¹⁰⁾ Laskettuun vaunukilometrimäärään sisältyvät moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimat-kasta. Tavaraliikenne on myös sisällytetty numeroihin.

Laivaliikenteestä oli tuloja 6 523 216 mk. V:n 1947 vastaava määrä oli 5 343 591 mk, joten lisäys oli 1 179 625 mk eli 22.1 %. Saman liikenteen menot alenivat 6 976 209 mk:sta 3 572 812 mk:aan vähennyksen ollessa siis 3 403 397 mk eli 48.8 %.

Raitiotiet

Liikenne. Raitiotielinjoilla vuorotiheydet muuttuivat helmikuun 1 p:stä lukien alla olevan taulukon mukaisiksi:

Linja	Klo 6—n. 19		Klo 19—n. 23.30		Klo 23.30—1.30	
	Juna- määrä	Vuorotiheys, minuuttia	Juna- määrä	Vuorotiheys, minuuttia	Juna- määrä	Vuorotiheys, minuuttia
1. Vallila—Eira	8	7 ½	6	10	—	—
2. Arkadia—Harjutori	4	10 ½	4	10 ½	—	—
3. Töölö—Eira—Kallio, kier- tolinja	18	6	14	7 ½	6	17
4. Meilahti—Hietalahti	8	6 ½	6	8 ½	—	—
5. Katajanokka—Etu-Töölö ..	5	7	5	7	—	—
6. Arabia—Maria	10	6	8	7 ½	2	30
7. Kirurgi—Diakonissalaitos .	4	10 ½	3	14	—	—
8. Salmisaari—Vallila	7	7 ½	7	7 ½	—	—
10. Pasila—Nordenskiöldinkatu	1	12	1	12	—	—
12. Tilkka—Erottaja	6	6 ½	4	10	—	—
K. Käpylä—Kauppatori	7	8	6	9	2	30
M. Munkkiniemi—Erottaja	5	12	5	12	2	30
H. Haaga—Erottaja	5	12	5	12	1	60
KB. Kulosaari—Kauppatori	3	20	3	20	1	50
Yhteensä	91	—	77	—	14	—

Paitsi edellä mainittuja 91 junaa asetettiin liikenteeseen tungosaikana klo 6—9 ja 15.30—19 41 ns. tungosaikajunaa. Kesäkuukausina, jolloin liikenne on huomattavasti vähäisempää, poistettiin liikenteestä 14 tungosaikajunaa.

Syyskuun 1 p:stä lähtien lisättiin vakinaisten vuorovaunujen lukumäärä klo 6—19 välisenä aikana 91:stä 95:een ja klo 19 jälkeen 77:stä 81 vaunuun, jolloin liikennetiheys eri linjoilla oli seuraava:

Linja	Klo 6—n. 19		Klo 19—n. 23.30		Klo 23.30—1.30	
	Juna- määrä	Vuorotiheys, minuuttia	Juna- määrä	Vuorotiheys, minuuttia	Juna- määrä	Vuorotiheys, minuuttia
1. Vallila—Eira	8	7 ½	6	10	—	—
2. Arkadia—Harjutori	6	7	6	7	—	—
3. Töölö—Eira—Kallio, kiertolinja	18	6	14	7 ½	6	17
4. Meilahti—Hietalahti	8	6 ½	6	8 ½	—	—
5. Katajanokka—Etu-Töölö ..	6	5 ½	5	7	—	—
6. Arabia—Maria	10	6	8	7 ½	2	30
7. Kirurgi—Diakonissalaitos .	5	8 ½	5	8 ½	—	—
8. Salmisaari—Vallila	7	7 ½	7	7 ½	—	—
10. Pasila—Nordenskiöldinkatu	1	12	1	12	—	—
12. Tilkka—Erottaja	6	6 ½	4	10	—	—
K. Käpylä—Kauppatori	7	8	6	9	2	30
M. Munkkiniemi—Erottaja	5	12	5	12	2	30
H. Haaga—Erottaja	5	12	5	12	1	60
KB. Kulosaari—Kauppatori	3	20	3	20	1	50
Yhteensä	95	—	81	—	14	—

Helmikuun 1 p:stä lähtien pidennettiin vakinaisten vaunujen ajoaikaa iltaisin 20 minuutilla, jolloin yövaunujen lukumäärää voitiin vähentää 21:stä 14 vaunuun.

Vähäisen matkustajamäärän johdosta ja menojen supistamista silmälläpitäen alkoi vakinainen liikenne sunnuntaiamuisin vasta klo 9. Klo 7—9 ylläpidettiin kuitenkin har-

vennettua liikennettä linjoilla 1, 3, 5, 6, 8, K, M, H ja KB. Tästä sunnuntai liikenteen supistamisesta niinä päivän aikoina, jolloin liikenne oli vähäisempää syntyi huomattava sähkövirran säästö siitä huolimatta, että vaunuvuoroja arkisin tungos aikoina lisättiin. Tammikuun 1 p:n ja helmikuun 1 p:n väliseltä ajalta oli sähkövirran säästö 28.2 %, helmikuun 1 p:n ja syyskuun 1 p:n väliseltä ajalta 18.0 % ja loppuvuodelta 7.5 % verrattuna normaaliin kulutukseen v. 1946.

Alla olevassa taulukossa esitetään muutamia raitiotieliikennettä koskevia tilastollisia tietoja v:ilta 1947 ja 1948:

	Laskettu vaunukilometrimäärä ¹⁾	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1947	12 452 108	126 278 010	10.1 ₄	425 031 099	34: 13	433 491 043	34: 81	3: 43
V. 1948	11 627 767	102 630 778	8.8 ₈	671 480 550	57: 75	602 333 280	51: 80	5: 87
Erotus	— 824 341	—23,647 232	—1.3 ₁	+246 449 451	+23: 62	+168 842 237	+16: 99	+ 2: 44
%	—6.8	—18.7	—12.9	+58.0	+69.2	+38.9	+48.8	+71.1

Liikkuva kalusto. Oy. Karia ab., Karjaa, toimitti v. 1947 liikennelaitokselle 11 raitiotiomoottorivaunua, joista moottorit puuttuivat. V:n 1948 aikana kolmeen näistä vaunuista asennettiin moottorit. Kaipio oy. nimiseltä tamperelaiselta toiminimeltä hankittiin viisi perävaunua. Edelleen ostettiin kertomusvuoden aikana neljä kippilaitteella varustettua Federal kuorma-autoa sekä yksi bensiinisähkökäyttöinen kuljetettava Coles merkinen nosturi kiskojen kuljetusta ja pylväiden pystyttämistä varten.

Kiskojenpuhdistusmoottorivaunu muutettiin järjestelymoottorivaunuksi ja yksi moottorivaunu työmoottorivaunuksi. Yksi lumiaura yksinkertaista raidetta varten rakennettiin uudelleen. Moottorivaunu, joka vaurioitui käyttökelpottomaksi Porthaninkadun onnettomuudessa helmikuun 20 p:nä, romutettiin.

Kertomusvuoden päättyessä käsitti vaunusto 191 liikennekelpoista moottorivaunua, 8 moottorivaunua ilman moottoria ja 248 perävaunua.

Lisäksi kuului vaunustoon 1 kiskonhiontamoottorivaunu, 1 hitsausmoottorivaunu sekä 1 perävaunu, 3 työmoottorivaunua, 1 kiskojenpuhdistusperävaunu, 2 rata-jäähöylää, 1 erikoisjäähöylä, 30 raitiovaunujen lumiauraa, 2 Caterpillar lumiauraa, 11 asennus- ja kuorma-autoa, 1 asennuslinja-auto, 6 lumenkuljetusvaunua ja 1 kuljetettava Coles-nosturi.

Raiteet. Kertomusvuoden aikana pidennettiin Pohjolankadulla kaksoisraidetta 126 ratametriä, joten rata nyt kokonaisuudessaan on kaksoisraiteinen. Lauttasaarenkadulla pidennettiin kaksoisraidetta 205 ratametriä. Hämeentien oikaisun yhteydessä rakennettiin ns. Kumpulannokossa 440 m:n pituinen osa kaksiraiteista rataa. Hakaniementorin uudelleenjärjestelyn yhteydessä rakennettiin 390 m kaksiraiteista rataa. Nurmijärventien rakennustöiden yhteydessä Haagassa tehtiin ratatöitä uudella ratapenkereellä ja työt jatkuivat vielä vuoden vaihteessa. Mannerheimintien ja Nordenskiöldinkadun risteyksessä suoritettiin raiteiston uudelleenjärjestely. Edellä mainittuihin töihin käytettiin osaksi vanhoja, mutta vielä käyttökelpoisia kiskoja.

Kuluneita kiskoja vaihdettiin eri paikoissa rataverkosta yhteensä 9 150.6 m. Raiteita nostettiin ja tuettiin uudelleen 6 097.5 m:n matkalla yksinkertaista raidetta. Ratapölkkyjä vaihdettiin 1 437 kpl ja Hakaniemestä poistettiin tarpeetonta kiskoja 260 m kaksoisraidetta.

Vuoden päättyessä oli raiteiden yhteenlaskettu pituus 82 612 m yksinkertaista raidetta sekä ratapiha- ja halliraiteiden pituus 9 954 m.

Kuluneiden vaihteiden tilalle asennettiin 18 uutta ja 5 käytettyä mutta kunnostettua vaihdetta. Uusia vaihteita asennettiin eri paikkoihin kaupunkia yhteensä 5 ja sähköllä käännettäväksi asennettiin 1 vaihde. 9 vaihdetta poistettiin. Kertomusvuoden päättyessä oli radoilla 137 vaihdetta, joista sähkövirralla käännettäviä 24. Ratapihoilla oli 102 vaihdetta. Vaihteitten kokonaismäärä oli siis 239.

¹⁾ Ks. alav. s. 303.

Katuosuuksia korjattiin 16 999 m² nupukivillä ja 9 292 m² bitumipäällystyksellä.

Kivimurskaamossa valmistettiin 1 870.6 m³ kivimurskaa.

Pylväitä pystytettiin uudistoitä varten 200, joista 125 johdinautolinjalle. Pylväistä poistettiin 13 ja 10 vikaantunutta vaihdettiin uuteen.

Ilmajohdo. Lauttasaarenkadulle asennettiin 225 m ilmajohdo, Pohjolankadulle 150 m, Hakaniemen torille 450 ja Hämeentielle Kumpulan luokse 950 m. Kuluneen ilmajohdon tilalle asennettiin uutta johdo 1 190 m. Hämeentieltä, Kumpulan luota, poistettiin 1 000 m ja Kanavasillan luota 75 m kulunutta johdo. Ilmajohdojen yhteenlaskettu pituus vuoden päättyessä oli 95 220 m.

Katuristeyksien sähkömerkinantovaloja asennettiin Erottajan kalliosuojan kohdalle, Liisankadun ja Snellmaninkadun risteykseen, Hämeentielle uuden ja vanhan tieosuuden liittymiskohtaan Hämeen tullin luokse sekä Mannerheimintien ja Kuusitien risteykseen.

Uusia kondensaattoreita radiohäiriöiden estämiseksi ei vuoden kuluessa asennettu, joten niiden lukumäärä vuoden päättyessä oli edelleen 74.

Johtovikoja sattui vuoden kuluessa 39 kertaa, joista 19 aiheutti liikennehäiriöitä, liikenteen ollessa tämän johdosta keskeytyksissä 15 minuutista 2 tuntiin kerrallaan.

Koko ilmajohdoverkosto oli vuoden kuluessa tarkastuksen alaisena, ja työt kuluneiden johdojen uusimiseksi aloitettiin. Koska kuparimuotolankaa nykyään on saatavissa, tulee koko ilmajohdo seuraavien vuosien kuluessa uusittavaksi.

Omnibuslinjat

Liikenne sisäisillä omnibuslinjoilla sekä muilla ilman vyöhykerajoja olevilla linjoilla oli seuraava:

Linja	Aika	Vuorotiheys, minuuttia
14. Eira—Töölöntori	1. 1.—25. 2.	5 ½
	26. 2.—31.12.	4 ½
15. Erottaja—Naistenklinikka	1. 1.—31.12.	6
16. Kruununuhaka—Eira	1. 1.— 3.11.	10
	4.11.—31.12.	8
17. Harjutori—Rautatientori	16.12.—31.12.	5
19. Hietaranta—Eroottaja ¹⁾	11. 7.—14. 8.	30
20. Lauttasaari—Eroottaja ²⁾	1. 1.—31.12.	18
21. Arkadianaukio—Seurasaaari ³⁾	1. 1.—31.12.	30
23. Lauttasaari—Eroottaja ⁴⁾	1. 1.—31.12.	18
24. Lauttasaari—Eroottaja ⁵⁾	1. 1.—31.12.	36
31. Kivinokka—Sörnäisten apteekki ⁶⁾	30. 5.—15. 9.	30

Seuraavasta luettelosta selviävät omnibusyhteydet niillä esikaupunkilinjoilla, joilla on vyöhykerajat:

Linja	Aika	Vuorotiheys, minuuttia
25. Kaarela—Arkadianaukio ⁷⁾	1. 1.—31.12.	60
32. Herttoniemi—Rautatientori ⁸⁾	1. 1.—31.12.	45—60
33. Marjaniemi—Rautatientori ⁹⁾	1. 1.—31.12.	65
35. Laajasalo—Rautatientori ¹⁰⁾	1. 1.—31.12.	60
36. Jollas—Rautatientori ¹¹⁾	1. 1.—31.12.	65
37. Hevossalmi—Rautatientori ⁹⁾	1. 1.—31.12.	65
41. Vartiokylä—Rautatientori ¹²⁾	1. 1.—25. 8.	65
	26. 8.—31.12.	30—35

¹⁾ Ainoastaan klo 11—21. — ²⁾ 1 ylimääräinen vaunu tungosaikana. — ³⁾ Tammikuun 1 p:stä 10 p:ään koko päivän, tammikuun 11 p:stä heinäkuun 6 p:ään ainoastaan tungosaikana ja heinäkuun 7 p:stä joulukuun 31 p:ään klo 7.15—18.45. Sitä paitsi Erottajan—Seurasaaaren linjaa liikennöitiin 1 tunnin vuorotiheyksin klo 19—23 tammikuun 10 p:n ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana. — ⁴⁾ 2 ylimääräistä vaunua tungosaikana. — ⁵⁾ Ainoastaan tungosaikana. — ⁶⁾ Ainoastaan tungosaikana paitsi sunnuntaisin klo 8—21. — ⁷⁾ 1 ylimääräinen vaunu Pitäjänmäen—Arkadianauktion reitillä tungosaikana. — ⁸⁾ Ainoastaan tungosaikana paitsi sunnuntaisin klo 8—21.30. — ⁹⁾ Ylimääräinen vaunu tarvittaessa. — ¹⁰⁾ Ainoastaan tungosaikana. Kesällä sunnuntaisin koko päivän. — ¹¹⁾ Ainoastaan tungosaikana paitsi sunnuntaisin klo 7.35—18.55. — ¹²⁾ 3 ylimääräistä vaunua tungosaikana.

Linja	Aika	Vuorotiheys, minuuttia
51. Koskela—Rautatientori	1) 1. 1.—10. 1. 2) 11. 1.—7. 12.	15 10
52. Pirkkola—Rautatientori ³⁾	2) 8. 12.—31. 12. 1. 1.—31. 12.	8 60
53. Itä Pakila—Rautatientori ¹⁾	1. 1.—31. 12.	60
54. Länsi Pakila—Rautatientori	2) 1. 1.—12. 3.	60
63. Malmi—Rautatientori	1) 13. 3.—31. 12. 1) 1. 1.—31. 12.	30 60

Sitä paitsi oli linjalla 23 Lauttasaari—Erottaja koko vuoden lauantaisin 2 yövuoroa ja muina viikon päivinä 1 yövuoro.

Yhteisesti Suomen matkatoimiston kanssa järjestettiin kaupungin alueella 57 kiertomatkaa omnibusseilla heinäkuun 19 p:n ja elokuun 14 p:n välisenä aikana, vaunujen yhteisen kilometrimäärän ollessa 2 079 km.

Alla olevat luvut valaisevat omnibusliikennettä v. 1947 ja 1948:

	Vaunukilo- metri- määrä ⁴⁾	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkus- tajaa kohden
V. 1947	3 559 832	19 691 523	5.53	133 285 212	37.44	153 080 206	43.—	7.77
V. 1948	4 143 032	21 965 117	5.30	221 015 698	53.35	231 445 884	55.86	10.54
Erotus	+ 583 200	+2 273 594	-0.23	+87 730 486	+15.91	+78 365 678	+12.86	+2.77
%	+16.4	+11.5	-4.2	+65.8	+42.5	+51.2	+29.9	+35.6

Omnibus- ja kuorma-autovaunusto käsitti kertomusvuoden päättyessä 122 vaunua, joista 74 suurta ja 36 keskikokoista omnibusvaunua, 1 pieni omnibusvaunu ja 11 suurta kuorma-autoiksi muutettua omnibusvaunua. Auton etuauroja oli 8, joista 2 kärki- ja 6 siipiauraa. Omnibusvaunustosta oli vuoden lopussa 94 omnibusautoa liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröitynä liikenteeseen. Oy. Helsingin autokoritehdas ab., Tikkurila, muutti Volvo merkkisen omnibusvaunun tornivaunuksi, jota käytetään johdinautojen johtoaasennustöissä.

Johdinvaanustoon kuului 3 johdinautoa.

Johdinautojen johtoverkosto. Naistenklinikan—Eiran johdinautolinjan pituus on 4.2 km ja sen johtoverkoston käytettiin 165 mm²:n alutrolljohtoa 5 500 m sekä 80 mm²:n kuparijohtoa 11 000 m.

Linja rakennettiin kokonaan laitoksen työvoimalla käyttämällä ranskalaisten Delachaux ja Jaquemon nimisten liikkeiden sekä kotimaisten liikkeiden Oy. Strömberg ab:n ja Arabian tehtaan (posliinieristäjiä) ilmajohtomateriaalia. Itsesuunniteltu materiaali, kuten erikoiseinäkiinnikkeet, kiilaruuvit ym., valmistettiin osittain omassa konepajassa.

Pystytettyjä pylviäitä on kaikkiaan 125, joista 24 Mannesmanpylväitä, 63 konepajassa valmistettuja tai korjattuja ristikkopylväitä ja 38 Varkauden tehtaiden (A. Ahlström oy:n) valmistamia rautapylväitä.

Pylväspaikkojen merkitseminen aloitettiin heinäkuun 1 p:nä ja kaivamis- ja louhimistyöt heinäkuun puolivälissä. Samalla asennettiin seinäkiinnikkeet.

Ensimmäiset kannatinlangat asennettiin heinäkuun 22 p:nä Topeliuksenkadulle, ja elokuun 24 p:n ja 31 p:n välisenä aikana kiinnitettiin alutrolljohto Naistenklinikan—Töölöntorin linjalle. Sen jälkeen suoritettiin asennustyöt, ja syyskuun 11 p:nä suoritettiin ensimmäinen koajo tällä osalla linjaa.

Sitten rakennettiin huomattavasti vaikeampi osa Töölöntori—Runeberginkatu—Arkadiankatu Fredrikinkadulle asti. Tällä osalla ovat seuraavat raitiotie- ja johdinautojohtojen risteykset: Töölön torilla 2, Museokatu/Runeberginkatu 2, Caloniuksenkatu/Ru-

¹⁾ 1 ylimääräinen vaunu tungosaikana. — ²⁾ 2 ylimääräistä vaunua tungosaikana. — ³⁾ 3 ylimääräistä vaunua tungosaikana. — ⁴⁾ Lukuunottamatta tavarankuljetusta, jota pääasiassa suoritettiin laitoksen omiin tarpeisiin vaunukilometrimäärän ollessa v. 1947 169 845 ja v. 1948 154 501-

neberginkatu 2 ja Arkadiankatu/Fredrikinkatu 2. Näistä Delachaux-järjestelmän mukaisista risteyksistä ei ainoakaan ole suorakulmainen. Tälle linjan osalle asennettiin kuparijohto lokakuun 31 p:n ja marraskuun 12 p:n välisenä aikana ja marraskuun 23 p:nä suoritettiin koeajo.

Linjan viimeisellä osalla Arkadiankadun ja Eiran välillä on vaikeahkoja kaarteita ainoastaan Viiskulmassa ja Eirassa olevassa päätesilmukassa, mutta kahdeksan suorakulmaista risteystä, joista 4 Jacquemond'in rakennetta Eerikinkadulla, ja 4 Delachaux'n rakennetta Bulevardin kulmauksessa. Sitä paitsi on kaksi teräväkulmaista risteystä (Jacquemond) Ison Roobertinkadun kulmauksessa ja kaksi samanlaista (Jacquemond) Eiran kääntösilmukassa. Päätesilmukka on 120 mm² kuparimuotolankaa.

Johtoverkoston asennus viivästyi pääasiallisesti tarvike-toimitusten myöhästymisen johdosta.

Pakettien kuljetus ja sahan toiminta

Pakettien kuljetus esikaupunkeihin. Vuoden kuluessa lähetettiin laitoksen pakettitoimistojen kautta yhteensä 8 647 lähetystä.

Sahan toiminta. Askolassa sijaitsevalta laitoksen sahalta toimitettiin vuoden kuluessa yhteensä 171 Std. sahattua puutavaraa.

Laivaliikenne

Laitoksen höyryalus J. L. Runeberg oli purjehduskautena liikenteessä Korkeasaaren—Pohjoissataman reitillä ja kuljetti yhteensä 510 603 matkustajaa, joista 105 036 oli 4—12-vuotiaita lapsia.

Rakennukset

Töölön konepajassa ja halleissa suoritettiin kertomusvuoden aikana uudistus- ja korjaustöitä. Konepajan lämpöjohto uusittiin osittain ja sähkövirta muutettiin vaihtovirraksi. Konepajan valaistus muutettiin osittain. Johdinvaunuhallin (hallin n:o III) lattia vahvistettiin ja suurennettiin. Huolto-osastoa varten rakennettiin halleihin pesuhuone, pukeutumishuone ja puusepän työhuone. Keskimmäisen hallin kellarissa oleva viemärikaivo suurennettiin ja varustettiin sähköpumpulla sekä yhdistettiin suoraan kaupungin viemäriverkostoon. Ruskeasuon halleihin rakennettiin romuvarasto.

Syyskuun 1 p:nä aloitettiin Vallilan omnibusosaston pihalle vanhan raitiovaunuhallin viereen suunnitellun 4-kerroksisen lisärakennuksen rakentaminen. Uudisrakennus tulee käsittämään pajan ja peltisepän työpajan, lämpökeskuksen ym. Rakennuksen odotetaan valmistuvan kesällä 1949.

Myös Vallilan konepajassa ja halleissa suoritettiin uudistus- ja korjaustöitä. Halleissa uusittiin lämpöjohto osittain. Omnibusosaston akkumulaattorihuonetta laajennettiin.

Talin halli muutettiin puutavaravarastoksi. Munkkiniemen ja Pasilan kojuissa suoritettiin pienehköjä korjaustöitä.

Korjauspajat

V:n 1948 aikana voitiin raitiovaunut ottaa täyskorjaukseen normaalikäyttökilometrien jälkeen. Useat yli-ikäiset vaunut otettiin täystarkastuksen lisäksi jopa 5 kertaa puolitar- kastukseen. Varsinaisten tarkastus- ja korjaustöiden lisäksi jatkettiin mm. vaunujen uudestirakentamista yhdensuuntaista liikennettä varten, asennettiin kiinteitä rahastajan paikkoja ja siirrettiin käynti- ja nostovastukset useassa vaunussa katolle sekä asennettiin vaunuihin kaapeleita.

Töölössä oli hallitilan puute edelleen tuntuva. Vuorovaunujen lukumäärä oli lisääntynyt ja halliraide n:o 18 oli luovutettu johdinautoille, minkä takia vuorovaunuja oli sijoitettava yöksi hallipihalle.

Ruotsista ostettujen kolmen käytetyn johdinauton ovet muutettiin oikeanpuoleista liikennettä varten ja täystarkastus suoritettiin.

Höyryalus J. L. Runeberg nostettiin syksyllä Hietalahden telakalle ja tavallisten vuosikorjausten lisäksi uusittiin aurinkokansi ja suoritettiin viranomaisten määräämät runko- ja konekorjaustyöt.

Ajomaksut ja lippujen myynti

Ajomaksut. Kertomusvuoden aikana olivat eri liikennelinjoilla seuraavat lippujen hinnat voimassa:

Raitiotielliput ilman siirto-oikeutta; yöliikenteessä kaksinkertainen maksu:

Tammikuun 1 p:stä toukokuun 1 p:ään	mk	Toukokuun 2 p:stä marraskuun 30 p:ään	mk	Joulukuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään	mk
1 matkan lippu	10	1 matkan lippu	10	1 matkan lippu	10
3 » »	20	7 » »	50	6 » »	50
10 » »	50	14 » »	100	12 » »	100
20 » »	100				

Pasilan linjan raitiotielliput siirto-oikeuksin linjalle 3:

Tammikuun 1 p:stä toukokuun 1 p:ään	mk	Toukokuun 2 p:stä marraskuun 30 p:ään	mk	Joulukuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään	mk
1 matkan lippu	10	1 matkan lippu	10	1 matkan lippu	10
3 » lippuvihko	20	7 » lippuvihko	50	6 » lippuvihko	50
10 » »	50				

Omnibusliput ilman siirto-oikeutta ilman vyöhykerajoja olevilla linjoilla; Lauttasaa-
ren linjan yöliikenteessä kaksinkertainen maksu:

Tammikuun 1 p:stä marraskuun 30 p:ään	mk	Joulukuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään	mk
11 matkan lippu	10	1 matkan lippu	15
6 » »	50	4 » »	50
2 » »	100	11 » »	100

Omnibusliput ilman siirto-oikeutta linjoilla, joilla oli vyöhykerajat; yöliikenteessä kaksinkertainen maksu:

Keskuksesta	Tammikuun 1 p:stä marraskuun 30 p:ään	mk	Joulukuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään	mk
Kaarelaan, Lentokentälle, Mellunkylään	1 matkan lippu	24	1 matkan lippu	30
	6 » »	100	5 » »	120
Konalaan, Pakilaan, Malmin hautaus- maalle, Vartiokylään, Marjaniemeen, Jollakseen ja Hevossalmeen	1 matkan lippu	20	1 matkan lippu	25
	7 » »	100	5 » »	100
Pitäjänmäelle, Pirkkolaan, Oulunky- lään, Viikiin, Kasapellolle ja Laaja- salon Uppbyhyn	1 matkan lippu	16	1 matkan lippu	20
	8 » »	100	6 » »	100
Haagaan, Käpylään, Koskelaan, Van- haankaupunkiin ja Herttoniemeen ...	1 matkan lippu	12	1 matkan lippu	15
	9 » »	100	7 » »	100
Ruskeasuolle, Vallilaan, Toukolaan ja Kulosaareen	1 matkan lippu	10	1 matkan lippu	15
			7 » »	100

Koululais-, invalidi- ja sokeainliput ilman siirto-oikeutta:

Tammikuun 1 p:stä toukokuun 1 p:ään	mk	Toukokuun 2 p:stä marraskuun 30 p:ään	mk	Joulukuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään	mk
6 matkan lippu	20	14 matkan lippu	50	12 matkan lippu	50

Matkojen suurin sallittu lukumäärä kuukaudessa oli koululaisille 72 tammikuun 1 p:n ja toukokuun 1 p:n välisenä aikana, 70 toukokuun 2 p:n ja marraskuun 30 p:n välisenä aikana sekä taas 72 joulukuussa. Invalidit ja sokeat olivat oikeutetut vastaavasti 108, 112 ja 108 matkaan.

Kuukausilippuja myytiin tammi—huhtikuun aikana seuraaviin hintoihin: 670 mk:n lippuja omnibuslinjoille 20, 23 ja 24 Lauttasaari—Erottaja, 860 mk:n lippuja linjalle 51 Koskela—Rautatientori, 900 mk:n lippuja linjalle 52 Pirkkola—Rautatientori ja 1 000 mk:n lippuja linjoille 25 Kaarela—Arkadianaukio, 33 Marjaniemi—Rautatientori, 41 Vartiokylä—Rautatientori, 36 Jollas—Rautatientori, 37 Hevossalmi—Rautatientori, 53 Itä Pakila—Rautatientori ja 54 Länsi Pakila—Rautatientori. Touko—marraskuun aikana oli Lauttasaaren—Erottajan linjojen n:o 20, 23 ja 24 kuukausilippujen hinta 720 mk. Muille linjoille ei myyty kuukausilippuja toukokuun 1 p:n jälkeen.

Henkilökohtaisia vuosilippuja saivat kaupungin laitokset lunastaa 3 500 mk:lla. Postilaitokselle myytiin puolivuosislippuja 3 500 mk:lla, valtion laitoksille ja muille järjestöille 5 000 mk:lla sekä yksityisille henkilöille 10 000 mk:lla. Sitä paitsi sai poliisilaitos lunastaa puolivuosislippuja 1 750 mk:lla.

Laivalinjalla Korkeasaari—Pohjoissatama maksoivat aikuiset 15 mk yksinkertaisesta ja 30 mk edestakaisesta matkasta, 4—12-vuotiaat lapset vastaavasti 5 mk ja 10 mk. Korkeasaaren, Palosaaren ja Hylkysaaren asukkaat maksoivat yksinkertaisesta matkasta aikuiset 5 mk ja lapset 2: 50 mk. Retkeilyryhmään osallistuvat lapset ja invalidit maksoivat edestakaisesta matkasta 5 mk.

Kuukausi-, vuosi-, koululais- ja invalidilippujen myynti. Kuukausilippuja myytiin vuoden kuluessa yhteensä 1 511 seuraaville linjoille: Lauttasaari 1 340, Kaarela 8, Marjaniemi ja Vartiokylä 29, Hevossalmi ja Jollas 7, Koskela 96, Pirkkola 6, Itä Pakila 3 ja Länsi Pakila 22. Vuosislippuja myytiin 904, puolivuosislippuja ensimmäisellä vuosipuoliskolla 683 ja jälkimmäisellä vuosipuoliskolla 665.

Koululaislippujen ostoon oikeuttavia kortteja annettiin kevätlukukaudella 12 750 ja syyslukukaudella 11 961 oppilaalle sekä invalidilippujen ostoon oikeuttavia kortteja vuoden kuluessa 6 129.

Menot ja tulot

Liikennelaitoksen menot nousivat kertomusvuonna yhteensä 1 004 393 080 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Yhteiset menot:

Hallinto	7 512 659	
Kassa- ja tilivirasto	15 668 469	
Yhteiset sekalaismenot:		
Vuokrat	1 526 890	
Vakuutusmaksut	5 001 379	
Työkalujen ja kaluston hankinta	3 368 984	
Eläkkeet	36 745 786	
Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut ...	22 972 701	
Virkapuvut, liput ym.	15 259 244	84 874 984
Lautakunnan käyttövarat	2 052 869	110 108 981
Raitiotieliikennekustannukset:		
Palkkaus ym.	286 596 061	
Sairasapu	23 774 127	
Sähkövoima	41 534 222	
Raitiovaunuston kunnossapito	145 813 393	
Ratojen ja ilmajohtojen kunnossapito	84 684 432	
Käyttörakennusten kunnossapito	19 931 045	602 333 280
Omnibusliikennekustannukset:		
Palkkaus ym.	85 222 115	
Sairasapu	5 897 600	
Vaunusto, renkaat	13 169 680	
» kunnossapito	83 660 113	
Polttoaine, öljy, pilke.....	22 654 240	
Käyttörakennusten kunnossapito	9 338 022	
Autoverot ja -vakuutukset.....	11 504 114	231 445 884

Laivaliikennemenot		3 572 812
Pilketehtaan menot		3 512 085
Asuntokiinteistöjen menot		3 837 781
Korot ja kuoletukset:		
Korot	34 582 257	
Kuoletukset	15 000 000	49 582 257
		<u>Yhteensä mk 1 004 393 080</u>

Raitiotieliikenteen laskettu vaunukilometrimäärä oli yhteensä 11 627 767 ja omnibusliikenteen 4 143 032, yhteensä 15 770 799. Jos yhteiset menot 147 805 673 mk, korot sekä käyttörakennusten ja kaluston poistot mukaanluettuina, jaetaan suhteessa vaunukilometrimäärään, tulee raitiotieliikenteen osalle 108 976 719 mk ja omnibusliikenteen ¹⁾ osalle 38 828 954 mk. Raitiotieliikenteen kokonaismenot, poistot mukaanluettuina, nousivat 720 725 567 mk:aan ja omnibusliikenteen 271 482 004 mk:aan.

Menoerät vaunukilometriä kohden olivat seuraavat:

	Raitiotieliikenne mk/vkm	Omnibusliikenne mk/vkm		
Käyttörakennusten kunnossapito	1.714	2.254		
Käyttövoima	3.572	—		
Polttoaine, öljy	—	5.468		
Liikenne, palkat	24.647	20.570		
Sairasapu	2.045	1.423		
Radat ja ilmajohtot	7.283	—		
Renkaat	—	3.179		
Vaunusto	12.540	20.193		
Autoverot ja vakuutukset	—	2.777		
Vaunuston, ilmajohtojen ja ratojen poistot.	<u>0.810</u>	<u>52.611</u>	<u>0.291</u>	<u>56.155</u>
Yhteiset menot.....		9.372		9.372
	<u>Yhteensä mk</u>	<u>61.983</u>		<u>65.527</u>

Liikennelaitoksen tulot nousivat yhteensä 913 671 210 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Liikennetulot:			
Raitiotieliikenteestä	671 480 550		
Omnibusliikenteestä	221 015 698		
Laivaliikenteestä	<u>6 523 216</u>	899 019 464	
Pilketehtaan tulot		3 735 036	
Asuntokiinteistötulot		2 584 453	
Sekalaiset tulot		<u>8 332 257</u>	913 671 210
Tilivuoden tappio			<u>90 721 870</u>
		<u>Yhteensä mk 1 004 393 080</u>	

Omaisuuksien tilin tilin loppuun 31 p:nä 1948

Vastaavaa:

Rahaa, osakkeet, saatavat:

Kassat:			
Pääkassa	2 166 188		
Sivukassat	<u>22 500</u>	2 188 688	
Puhelinosaakkeet		443 220	
Tili- ym. saatavat		<u>170 575 501</u>	173 207 409
Nostamattomat määrärahat			364 592 273
Tarveaineet ja valmisteet			146 439 751
Uudishankinnat			<u>300 000</u>

¹⁾ Ks. alav. 13 s. 5.

Laitoksen pääoma-arvo:

Liikennekiinteistöt	51 301 531	
Asuntokiinteistöt	41 624 634	
Rataverkko	11 846 523	
Raitiovaunusto	83 867 171	
Omnibusvaunusto	36 446 191	
s/s J. L. Runeberg	5 850 000	
Kalusto	23 828 721	254 764 771
Tilivuoden tappio		90 721 870
		<u>Yhteensä mk 1 030 026 074</u>

Vastattavaa:

Tili- ym. velat.....	61 975 718
Siirtyvät määrärahat	364 592 273
Konttokuranttivelka rahatoimistolle	348 693 312
Pääomavelka kaupungille	254 764 771
	<u>Yhteensä mk 1 030 026 074</u>

Liikennelaitoksen pääoma-arvon muutokset v. 1948

	Arvo 1. 1. 1948, mk	Arvonlisäys uudishankinto- jen kautta, mk	Arvon korotus, mk	Myyty omaisuus, mk	Kuoletukset, mk	Arvo 31. 12. 1948, mk
Liikennekiinteist.	16 844 340	706 841	36 142 840	—	2 392 490	51 301 531
Asuntokiinteistöt	16 704 665	—	25 732 800	—	812 831	41 624 634
Radat	9 947 600	1 529 003	—	—	230 280	11 246 323
Ilmajohdot ja kaapelit	320 200	280 000	—	—	—	600 200
Raitiovaunusto .	2 680 189	90 372 270	—	—	9 185 288	83 867 171
Omnibusvaunusto	26 893 125	24 339 412	417 820	13 997 000	1 207 166	36 446 191
Alukset	1 900 000	—	4 400 000	—	450 000	5 850 000
Kalusto	1 638 582	20 756 140	2 185 944	30 000	721 945	23 828 721
Yhteensä	76 928 701	137 983 666	68 879 404	14 027 000	15 000 000	254 764 771

35. Satamahallinto

Satamalautakunnan toimintakertomus v:lta 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Satamalautakunta ja sen alainen satamalaitos

Lautakunnan kokoonpano. Satamalautakuntaan kuuluivat v. 1948 filosofian tohtori B. R. Nybergh puheenjohtajana, professori P. R. Korpisaari varapuheenjohtajana sekä jäsenenä johtaja R. F. R. Hellström, ylivahtimestari U. L. Ilmanen, professori K. Kauppi, kivityömies A. N. Lehtinen, kirvesmies O. J. Leskinen, satamatyöntekijä E. Sjöblom ja varatuomari O. A. Tuurna. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli teknillinen johtaja R. J. M. Granqvist.

Lautakunnan johtosäännön 9 §:ssä mainittuja asioita käsittelevään jaostoon valittiin lautakunnan puheenjohtajan lisäksi jäsenet Hellström, Ilmanen, Korpisaari ja Sjöblom. Jaosto valitsi ¹⁾ varapuheenjohtajakseen jäsen Ilmasen.

Lautakunnan ja sen jaoston kokoukset ym. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 18 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 617, kanslian diaarioon merkittyjen asioiden luku 1 001 ja kansliasta lähetettyjen kirjeiden luku 805. Pöytäkirjanotteita annettiin 716.

Jaosto kokoontui 14 kertaa ja sen pöytäkirjain pykäläluku oli 104. Jaoston pöytäkirjain otteita annettiin 191.

Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt. Satamalaitosta johti satamajohtaja K. W. Hoppu ja osastopäällikköinä toimivat kansliaosastolla sihteeri V. K. Mielonen, kassa- ja tilivirastossa satamakamreeri E. U. Candolin, satamakonttorissa satamakapteeni J. A. Lehtonen, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastomistojen johtaja E. W. Ehnberg sekä satamarakennusosastolla satamarakennuspäällikkö S. S. Randelin.

Satamalaitoksen edustus komiteoissa ym. Satamalaitoksen edustajaksi Helsingin olympiakisojen urheilulaitoskomiteaan lautakunta valitsi ²⁾ satamarakennuspäällikkö S. S. Randelinin ja Suomenlinnan ja kaupungin välistä liikennettä harkitsemaan asetettuun komiteaan satamajohtaja K. W. Hopun ³⁾; sataman aitaamiskysymystä tutkimaan asetettuun komiteaan satamalaitoksen edustajaksi kaupunginhallitus valitsi satamajohtaja K. W. Hopun ja lautakunnan jäsenen, johtaja R. F. R. Hellströmin, satamalaitokselle ja liikennelaitokselle palkattavan yhteisen laivaväen palvelusehtoja selvittävän komitean ja valtion käytössä olleesta satamajäänsärkijä Otsosta suoritettua korvauksen korottamista käsittelevän korvauslautakunnan jäseneksi satamajohtaja K. W. Hopun, sekä Kulosaaren siltakilpailun palkintolautakunnan jäseneksi satamarakennuspäällikkö S. S. Randelinin. Satamajohtaja K. W. Hoppu valtuutettiin ⁴⁾ edustamaan satamalaitosta voima- ja polttoainetaloudellisen yhdistyksen Ekonon vuosikokouksessa. Kaupunginhallituksen toukokuun 20 p:nä päätettyä oikeuttaa satamalaitoksen lähettämään edustajan

¹⁾ Sat. lk:n jsto 19 p. tammik. 1 §. — ²⁾ Sat. lk. 19 p. tammik. 40 §. — ³⁾ S:n 1 p. maalisk. 88 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. huhtik. 174 §.

tutustumaan Lontoon olympiakisojen järjestelytöihin lautakunta päätti ¹⁾ määrätä edustajakseen varastoimistoimen apulaisjohtajan T. V. J. Teräksen.

Matka-apuraha. Lautakunnan tekemästä ²⁾ esityksestä kaupunginhallitus myönsi helmikuun 19 p:nä konttorinhoitaja E. N. E. Raitiselle Englantiin suoritettavaa opintomatkaa varten 20 000 mk:n suuruisen matka-apurahan.

Pohjoismaiden satamajohtajain kokous. Helsingissä pidettiin toukokuun 24 ja 25 p:nä neljäs Pohjoismaiden suursatamien satamajohtajien kokous, johon osallistuvivat Tukholman satamajohtaja H. H. Linder, Tukholman vapaasataman johtaja Hj. Malmström, Göteborgin satamajohtaja E. Dellborg, Malmön satamajohtaja H. Kronblad, Kööpenhaminan satamajohtaja M. Blach, Kööpenhaminan vapaasataman johtaja O. W. Thielsen, Oslon satamajohtaja Y. Kjelstrup sekä Helsingin satamalaitoksen edustajina satamajohtaja K. W. Hoppu, varastoimistoimen johtaja E. W. Ehnberg ja varastoimistoimen apulaisjohtaja T. V. J. Teräs.

Satamaliiton liittokokous. Helsingissä pidettiin lokakuun 22 p:nä Suomen satamaliiton ylimääräinen liittokokous, jossa käsiteltiin jäsenmaksun korottamista ja uuden liikennemaksutaksan käyttöönottamista. Helsingin satamalaitoksen edustajina olivat kokouksessa lautakunnan puheenjohtaja B. R. Nybergh ja jäsenet U. L. Ilmanen ja E. Sjöblom sekä satamajohtaja K. W. Hoppu. Liiton jäsenmaksu päätettiin määrätä väliaikaisesti 25 penniksi jäsenkaupungin satamaa kolmena edellisenä vuonna käyttäneiden alusten nettorekisteritonimäärää kohden. Liiton hallituksen toimesta laadittu uusi liikennemaksutaksaehdotus hyväksyttiin Helsingin edustajien ilmoittaessa eriävän mielipiteensä ehdotuksesta.

Nosturinhoitajien työnseisaus. Helsingin satamanosturinkäyttäjien ammattiosaston vaadittua, että eräs satamalaitoksen palveluksessa oleva nosturinhoitaja oli siirrettävä toiseen virkaan sen johdosta, että hän osaston käsityksen mukaan oli esiintynyt nosturinhoitajien etuja vastaan, lautakunta asetti ³⁾ neuvottelijat käymään asiasta neuvotteluja nosturinhoitajien luottamusmiesten kanssa. Näiden neuvottelujen aikana nosturinhoitajat ryhtyivät lakkoon toukokuun 1 p:nä ja palasivat töihinsä samankuukauden 11 p:nä. Työnseisauksesta aiheutuvien toimenpiteiden siirryttyä kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi, valtuusto kesäkuun 2 p:nä päätti, että työnseisauksen johdosta lakossaolleiden nosturinhoitajien virka- ja työsuhteessa Helsingin kaupunkiin ei lakon johdosta tapahdu muutoksia; että vuosilomia laskettaessa lakkopäiviä ei vähennetä vuosilomista; että lakkoajalta maksetaan palkka vähentämättömänä normaalisen työajan mukaan; sekä että lakkoon osallistuneille nosturinhoitajille ei lakko saa kaupungin puolelta aiheuttaa minikäänlaisia rankaisuuksia eikä muita toimenpiteitä.

Satamalakko. Satamatöissä sattuneet työnseisaukset, jotka eivät koskeneet palkkakysymyksiä, olivat toukokuun 24 ja 27 p:n ja lokakuun 22 ja 27 p:n välisinä aikoina.

Edellä mainitut nosturinhoitajien työnseisauksen aikana satamatyöntekijät ryhtyivät myötätuntolakkoon.

Taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset. Sisäasiainministeriön tammikuun 14 p:nä vahvistettua kaupunginvaltuuston joulukuun 17 p:nä 1947 päättämän satama- ja liikennemaksujen korotuksen 500 %:ksi v:n 1939 hintatason mukaisista maksuista, kannettiin korotettuja maksuja tammikuun 24 p:stä lukien.

Nosturien käyttämisestä kannettavia maksuja korotettiin ⁴⁾ kesäkuun 1 p:stä lukien siten, että maksujen korotus on keskimäärin n. 300 % v:n 1939 hintatason mukaisista maksuista. Autonosturien käyttämisestä kannettaviksi maksuiksi vahvistettiin ⁵⁾ 600 mk tunnilta ja 350 mk puolelta tunnilta.

Aluksille annettavasta vedestä kannettavia maksuja korotettiin ⁶⁾ lokakuun 1 p:stä lukien siten, että vedestä otetaan 40 mk m³:ltä aluksen ottaessa vettä omilla letkuillaan ja 60 mk m³:ltä satamalaitoksen letkuja käytettäessä. Käytettäessä satamalaitoksen vesiproomua ja satamahinaajaa vedenottoon kannetaan 60 mk m³:ltä sekä lisämaksua kuljetuksesta ja pumppuamisesta 140 mk m³:ltä.

Kansanhuoltoministeriön hintaosaston vahvistettua satamatyöntekijäin palkkojen korotusten johdosta ahtaajien ns. maatyömaksujen muutokset korotettiin ⁷⁾ näistä mak-

¹⁾ Sat. lk. 7 p. kesäk. 256 §. — ²⁾ S:n 9 p. helmik. 65 §. — ³⁾ S:n 19 p. huhtik. 199 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. huhtik. 194 § ja 7 p. kesäk. 303 §. — ⁵⁾ S:n 18 p. lokak. 474 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. syysk. 398 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. helmik. 58 §. ja 5 p. huhtik. 163 §.

suista riippuvan laiturihuoltotariffin maksuja vastaavasti. Hintaosaston kesäkuun 8 p:nä vahvistettua lautakunnan ehdotuksen ¹⁾ laiturihuoltotariffin perusmaksujen korottamisesta, ryhdyttiin uutta tariffia, jossa maksut on laskettu siten, että joulukuun 31 p:nä 1947 voimassa olleen tariffin maksuja on korotettu keskimäärin 14.4 %, soveltamaan kesäkuun 1 p:stä lukien. Palkkaviranomaisten hyväksytyä satamatyöntekijöille maksettavaksi talvikautena korotetut palkat päätettiin ²⁾ vastaavasti kantaa tänä aikana laiturihuoltotariffin maksut 10 % korotettuina.

Yleisen talletusvaraston työmaksuja korotettiin ³⁾ siten, että tavaran vastaanotosta ja luovuttamisesta työmaksu on 100 mk tunnilta tai tonnilta ja rautatievaunujen purkamisesta tai kuormaamisesta, tavaran punnitus siihen luettuna, 115 mk ja ilman punnitusta 105 mk tunnilta tai tonnilta. Huhtikuun 1 p:stä alkaen korotettiin ⁴⁾ työmaksuja siten, että vastaanotosta ja luovuttamisesta peritään 110 mk ja rautatievaunujen kuormaamisesta ja purkamisesta 150 mk tunnilta tai tonnilta, minkä lisäksi punnitsemisesta veloitetaan 25 mk tonnilta.

Vaakamestarien tuntipalkkiot. Lautakunta vahvisti ⁵⁾ pakkahuoneen ulkopuolella punnituksia ja mittauksia toimittavien vaakamestarien tuntipalkkion 115 mk:ksi tunnilta, johon tuli 4 %:n lisäpalkkio lapsilisä- ja kansaneläkemaksuja sekä vuosilomakorvauksia varten ⁶⁾.

Ruokamullan myynti. Kaupunginhallitus oikeutti huhtikuun 29 p:nä satamalautakunnan edelleenkin myymään multaa Herttoniemen teollisuusalueelta ja vahvisti sen hinnaksi 300 mk m³:ltä pellostä otettavasta ja 400 mk m³:ltä kasatusta mullasta.

Maa-alueiden vuokraukset. Satamalautakunnan helmikuun 6 p:nä 1945 tekemän päätöksen mukaisesti sovelletaan lyhytaikaisissa vuokrauksissa virallisesta elinkustannusindeksistä riippuvia vuokria siten, että alueiden vuokramaksut ovat riippuvia sosiaalisen tutkimustoimiston samalla tavoin kuin v. 1933 laskemasta virallisesta elinkustannusindeksistä kun perusindeksinä on 1 000. V:n 1947 tammi—lokakuun keskimääräisen indeksiluvun 6 080 perusteella kannettiin vuokrat kertomusvuonna 500 % korotettuina.

Kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti pitkäaikaisilla sopimuksilla vuokrattujen alueiden vuokramaksut kannettiin sopimusmääräysten mukaisesti v:n 1947 keskimääräisen elinkustannusindeksin 6 343 perusteella 530 % korotettuina.

Kertomusvuoden aikana satamalautakunta teki seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala, m ²	Vuokrauskausi	Indeksilukua 1000 vas- taava perus- vuokra vuo- dessa, mk m ² :ltä
Oy. Victor Ek ab. Oy. Merikiito ab. ja Oy. Henry Nielsen ab. ⁷⁾ Oy. Ford ab. ⁸⁾ Oy. G.H.H. ab. ⁹⁾	Länsisataman kortteli n:o 269, alue	315	1.9.1948 alk. 6 kk. irtis.	15
	Hernesaaressa alue	93	1.11.1948 alk. 3 kk. irtis.	15
	Länsisataman kortteli n:o 245, alue	3 360	1.10.1948 alk. 6 kk. irtis.	14
S:n ¹⁰⁾ Halkotoimi oy ¹¹⁾	Länsisataman alue Ruoholahden varastoalue n:o 18	30 1 233	1.4.1948 alk. 3 kk. irtis. 1.10.1948 alk. 6 kk. irtis.	15 15
Helsingin puhelinyhdistys ¹²⁾	Merisataman halkovarasto- alue	1 600	16.5.1948 alk. 1 kk. irtis.	15
Helsingin satamamiehet ¹³⁾ Hiili ja koksi oy ¹⁴⁾ Oy. Hiilko ab. ¹⁵⁾	Länsisataman alue Länsisataman alue Länsisataman kortteli n:o 264, alue	70 45 2 748	1.6.1948 alk. 3 kk. irtis. 1.4.1948 alk. 3 kk. irtis. 6.7.1948 alk. 6 kk. irtis.	5 15 14
Kansanhuoltoministeriön kau- pallinen osasto ¹⁶⁾	Katajanokan alue H 4	746	1.10.1948 alk. 6 kk. irtis.	15

¹⁾ Sat. lk. 18 p. kesäk. 327 §. — ²⁾ S:n 22 p. marrask. 564 §. — ³⁾ S:n 19 p. tammik. 22 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. huhtik. 173 §. — ⁵⁾ S:n 20 p. syysk. 430 §. — ⁶⁾ S:n 18 p. lokak. 498 §. — ⁷⁾ Sat. lk:n jsto 3 p. syysk. 71 §. — ⁸⁾ S:n 18 p. lokak. 85 §. — ⁹⁾ S:n 3 p. syysk. 69 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. toukok. 32 §. — ¹¹⁾ S:n 16 p. elok. 56 §. — ¹²⁾ S:n 10 p. toukok. 34 §. — ¹³⁾ S:n 10 p. toukok. 33 §. — ¹⁴⁾ S:n 10 p. toukok. 32 §. — ¹⁵⁾ S:n 16 p. elok. 60 §. — ¹⁶⁾ S:n 20 p. syysk. 76 §.

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala, m ²	Vuokrakausi	Indeksilukua 1000 vas- taava perus- vuokra vuo- dessa, mk m ² :itä
Oy. Koksipuriste ab. ¹⁾	Länsisataman kortteli n:o 245, alue	5 680	1.5.1948 alk. 6 kk. irtis.	10
S:n ²⁾	Länsisataman kortteli n:o 245, alue	3 512	1.10.1948 alk. 6 kk. irtis.	14
T:mi V. Laine ³⁾	Hakaniemenrannan alue	308	1.3.1948 alk. 6 kk. irtis.	20
Merihuolto oy. ⁴⁾	Länsisataman kortteli n:o 265, alue	275	1.3.1948 alk. 3 kk. irtis.	15
Oy. Nobel-Standard ab. ⁵⁾	Sörnäisten varastoalue n:o 10	1 489	1.3.1948 alk. 6 kk. irtis.	10
S:n ⁶⁾	Sörnäisten varastoalue n:o 16 a	755	1.6.1948 alk. 6 kk. irtis.	2
Orient-Occident Ltd oy. ⁷⁾	Länsisataman varastoalue V 11	200	1.4.1948 alk. 3 kk. irtis.	15
Pekkanen, E. ja Poutiainen E. ⁸⁾	Ruoholahden varastoalue n:o 5 a	230	1.6.1948 alk. 1 kk. irtis.	15
Polttoaine osuuskunta ⁹⁾	Länsisataman kortteli n:o 756, alue	1 810	5.8.1948 alk. 6 kk. irtis.	14
S:n ¹⁰⁾	Länsisataman kuormaussil- tojen alueet	195	1.4.1948 alk. 3 kk. irtis.	15
Seximo oy. ¹¹⁾	Länsisataman varastoalue V 12	1 892	1.6.1948 alk. 6 kk. irtis.	15
Oy. Stevedoring ab. ¹²⁾	Länsisataman kortteli n:o 270, alue	35	1.1.1949 alk. 6 kk. irtis.	14
Sähkölaitos ¹³⁾	Verkkosaaren halkovaras- toalue	18 230	1.9.1948 alk. 1 kk. irtis.	4
Teollisuuden polttoainekun- ta ¹⁴⁾	Katajanokan varastoalue K 7	3 000	1.7.1948 alk. 3 kk. irtis.	15
Teräskonttori oy. ¹⁵⁾	Länsisataman varastoalue V 1	1 823	1.7.1948 alk. 6 kk. irtis.	15
Oy. Wetek ab. ¹⁶⁾	Ruoholahden varastoalue n:o 7 b	486	1.6.1948 alk. 1 kk. irtis.	15

Kertomusvuoden aikana irtisanottiin päättyviksi alla mainitut vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Vuokraoikeus päätyi
Aleksanterink. 13—Mikonk. 5, kiinteistö oy. ¹⁷⁾	Länsisataman alue V 4	30. 6.1948
Bostads ab. Semafor ¹⁸⁾	Katajanokan halkovarastoalue	31.10.1948
Oy. Victor Ek ab. ¹⁹⁾	Länsisataman korttelin n:o 270 alue a	31.12.1948
Oy. Karl Fazer ab. ²⁰⁾	Länsisataman alue V 9	30. 4.1948
Oy. G.H.H. ab. ²⁾	Länsisataman korttelin n:o 245 alue e-f	30. 9.1948
Halkokeskus S. Lemström ²¹⁾	Ruoholahden varastoalue n:o 18	30. 9.1948
Helsingin puhelin yhdistys ²²⁾	Merisataman halkovarastoalue	15. 5.1948
Oy. Hiiikko ab. ²⁾	Länsisataman korttelin n:o 245 alue g	30. 9.1948
Jalokoivu oy. ²³⁾	Ruoholahden varastoalue n:o 53	31. 7.1948
Kesko oy. ²⁴⁾	Katajanokan varastoalue	31.12.1948
Laatikko oy. ²⁵⁾	Ruoholahden varastoalue n:o 51	30. 4.1948
Nax oy. ²⁶⁾	Katajanokan varastoalue H 4	30. 9.1948
S. G. Nieminen oy. ²⁷⁾	Katajanokan korttelin n:o 190 alue f	31. 7.1948
Orient-Occident Ltd. oy. ²⁸⁾	Länsisataman halkovarastoalue V 11	31. 3.1949

¹⁾ Sat. lk. 19 p. huhtik. 196 §. — ²⁾ Sat. lk:n jsto 3 p. syysk. 69 §. — ³⁾ S:n 9 p. helmik. 5 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. maalisk. 13 §. — ⁵⁾ S:n 1 p. maalisk. 15 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. toukok. 39 §. — ⁷⁾ S:n 1 p. maalisk. 14 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. huhtik. 28 §. — ⁹⁾ S:n 16 p. elok. 61 §. — ¹⁰⁾ S:n 10 p. toukok. 32 §. — ¹¹⁾ S:n 10 p. toukok. 31 §. — ¹²⁾ S:n 20 p. jouluk. 92 §. — ¹³⁾ S:n 20 p. syysk. 74 §. — ¹⁴⁾ S:n 10 p. toukok. 40 §. — ¹⁵⁾ S:n 10 p. toukok. 30 §. — ¹⁶⁾ S:n 5 p. huhtik. 18 §. — ¹⁷⁾ S:n 7 p. kesäk. 42 §. — ¹⁸⁾ S:n 20 p. syysk. 72 §. — ¹⁹⁾ S:n 20 p. jouluk. 92 §. — ²⁰⁾ S:n 5 p. huhtik. 20 §. — ²¹⁾ S:n 16 p. elok. 56 §. — ²²⁾ S:n 10 p. toukok. 34 §. — ²³⁾ S:n 10 p. toukok. 35 §. — ²⁴⁾ S:n 16 p. elok. 54 §. — ²⁵⁾ S:n 8 p. marrask. 88 §. — ²⁶⁾ S:n 20 p. syysk. 76 §. — ²⁷⁾ S:n 9 p. helmik. 12 §. — ²⁸⁾ S:n 20 p. jouluk. 102 §.

Vuokraaja	Alue	Vuokraoikeus päättyi
Gustav Paulig ja k:ni ¹⁾	Katajanokan halkovarastoalue	31.12.1948
Polttoaine osuuskunta ²⁾	Länsisataman korttelin n:o 245 alue d	30. 9.1948
Oy. Wager ab. ³⁾	Katajanokan varastoalue n:o 8	8.10.1948
Varta oy. ⁴⁾	Ruoholahden varastoalue n:o 52	31. 8.1948
Yleinen huolinta oy. ⁵⁾	Länsisataman varastoalue V 1	30. 6.1948

Oy. Ford ab:n vuokra-alueen laajentaminen. Satamalautakunnan tehtyä⁶⁾ esityksen lisäalueen vuokraamisesta Oy. Ford ab:lle Hernesaaren korttelista n:o 236 sekä tästä aiheutuvasta tonttijaon muutoksesta kaupunginvaltuusto elokuun 25 p:nä päätti oikeuttaa lautakunnan vuokraamaan yhtiölle 336 m²:n suuruisen lisäalueen 23: 50 mk:n perusvuosi-vuokrasta m²:ltä maaliskuun 31 p:ään 1990 saakka⁷⁾.

Kellosaaren lentosatama. Rajavartiostojen esikunnan irtisanottua vuokraoikeutensa Kellosaaren entiseen lentosatamaan päättyväksi heinäkuun 31 p:nä todettiin⁸⁾ lentosatamassa suoritettussa lähtökatselmuksessa, että vuokraaja oli laiminlyönyt vuokrasopimuksen mukaisen velvollisuutensa hoitaa ja pitää kunnossa alueella olevat rakennukset. Satamarakennusosaston suoritettua rakennusten kunnostamisen vuokraajan ja satamalaitoksen kesken käytyjen neuvottelujen perusteella Rajavartiostojen esikunta suoritti satamalautakunnan sen korvattavaksi vahvistamina korjauskustannuksina 907 839 mk.

Lentosataman rakennukset niitä ympäröivine maa-alueineen vuokrattiin⁹⁾ Moottori-venehuolto oy:lle elokuun 1 p:n 1948 ja heinäkuun 31 p:n 1953 väliseksi ajaksi ehdoin, että perusvuokra on 4 600 m²:n suuruiselta maa-alueelta 14 mk m²:ltä ja rakennusten 1 400 m²:n suuruiselta lattia-alalta 25 mk m²:ltä vuodessa indeksikorotuksin vastaten mainitut perusvuokrat indeksilukua 1 000. Vuokramaksusta myönnettiin 30 %:n alennus heinäkuun 31 p:ään 1950.

Toimistokojujen alueet. Oy. Mercantile ab:lle vuokrattiin¹⁰⁾ toimistokojuun paikaksi Katajanokan makasiinin n:o 9 pohjoispäässä oleva 16 m²:n suuruisen alue syyskuun 1 p:stä lukien kolmen kuukauden irtisanomisajoin 7 600 mk:n vuosivuokrasta. Satamavartiointi oy:lle vuokrattiin¹¹⁾ Länsisatamasta Itäisen Vaihdekadun varrelta 8 m²:n suuruisen alue kesäkuun 1 p:stä alkaen kolmen kuukauden irtisanomisajoin 1 200 mk:n vuosivuokrasta.

Ruokailukojujen alueet. Rouva S. Kähköselle vuokratun Länsisataman ruokailukojun alueen vuokraoikeus siirrettiin¹²⁾ rouva A. Leisille, joka irtisanoi¹³⁾ alueen vuokraoikeuden päättyväksi joulukuun 31 p:nä. Rouva H. Pulkkiselle vuokratun Sörnäisten sataman ruokailukojun alueen vuokraoikeus siirrettiin¹⁴⁾ herra O. Mättingille ja myöhemmin rouva T. Lahdelle¹⁵⁾. Rouva H. Pennaselle vuokrattiin¹⁶⁾ Länsisatamasta 13 m²:n suuruisen alue ruokailukojun paikaksi tammikuun 1 p:stä 1949 lukien yhden kuukauden irtisanomisajoin 4 800 mk:n vuosivuokrasta.

Jätepaperien keräys. Helsingin satamamiehet niminen yhdistys oikeutettiin¹⁷⁾ asettamaan varastoimis- ja laiturihuolto-osaston osoittamille paikoille enintään kymmenen jättepapierin keräyslaatikkoa, joista oli suoritettava 10 mk:n suuruisen vuosikorvaus kappaleelta.

Poistoviemärin rakentaminen Lauttasaarenrantaan. Lautakunnan tekemästä esityksestä kaupunginhallitus oikeutti syyskuun 9 p:nä Suomen kaapelitehdas oy:n rakentamaan erikoisen 4ⁿ:n liyjiyviemärin korttelin n:o 784 länsikulmasta tehdasrakennuksensa kohdalle Lauttasaarenrantaan kaupunginhallituksen päätöksessä tarkemmin mainituin ehdoin¹⁸⁾.

Rakennusten ja varastotilojen vuokraukset. Helsingin Säilyke oy:lle vuokratun Munkki-saaren varastorakennuksen n:o 4 vuokra alennettiin¹⁹⁾ 6 500 mk:aan kuukaudessa kesä-

1) Sat. lk:n jsto 20 p. jouluk. 94 §. — 2) S:n 3 p. syysk. 69 §. — 3) S:n 20 p. syysk. 73 §. — 4) S:n 16 p. elok. 62 §. — 5) S:n 5 p. huhtik. 19 §. — 6) Sat. lk. 5 p. huhtik. 169 §. — 7) S:n 20 p. syysk. 412 §. — 8) S:n 3 p. syysk. 397 §. — 9) S:n 7 p. kesäk. 267 §. — 10) Sat. lk:n jsto 16 p. elok. 64 §. — 11) S:n 10 p. toukok. 37 §. — 12) S:n 3 p. syysk. 68 §. — 13) S:n 20 p. jouluk. 93 §. — 14) S:n 9 p. helmik. 4 §. — 15) S:n 16 p. elok. 53 §. — 16) S:n 20 p. jouluk. 104 §. — 17) Sat. lk. 5 p. huhtik. 164 §. — 18) S:n 18 p. kesäk. 320 § ja 20 p. syysk. 451 §. — 19) Sat. lk:n jsto 5 p. huhtik. 23 §.

kuun 1 p:stä lukien. Samalle yhtiölle vuokratun Munkkisaaren varastorakennuksen n:o 9 vuokrasopimus purettiin huhtikuun 1 p:stä lukien.

Oy. Knudsen & Lindfors ab:lle vuokrattiin ¹⁾ Katajanokan varastorakennuksesta n:o 6 helmikuun 1 p:stä alkaen 220 m²:n suuruinen varastotila 30 mk:n kuukausivuokrasta m²:ltä. Tupakkatehdas Fennian irtisanottua ²⁾ Katajanokan varastorakennuksesta n:o 6 vuokraamansa 1 140 m²:n suuruisen varastotilan vuokrasopimuksen päättyväksi helmikuun 29 p:nä, vuokrattiin tämä varastotila maaliskuun 1 p:stä lukien Gustav Paulig ja K:n nimiselle toiminimelle 30 mk:n kuukausivuokrasta m²:ltä.

Vanhankaupungin lahden vesialueiden vuokraaminen. Aug. Eklöf ab:lle vuokrattiin ³⁾ Vanhankaupunginlahdelta tukkien lajittelu- ja varastoimispaikaksi 10 000 m²:n suuruinen vesialue 1 000 mk:n perusvuosivuokrasta ja 100 000 m²:n suuruinen vesialue 5 000 mk:n perusvuosivuokrasta indeksikorotuksin maaliskuun 1 p:stä lukien purjehduskaudeksi kerrallaan ellei vuokrasopimuksia irtisanota ennen maaliskuun 1 päivää.

Venelaiturit. Kruununhaan venekerholle vuokrattiin ⁴⁾ Pohjoissataman soutu- ja moottorivenelaituri purjehduskaudeksi 1948 siten, että yhdistys suoritti kustakin vuokraamastaan venepaikasta vahvistetut venepaikkamaksut.

Kalastaja Y. Saloselle vuokrattiin ⁵⁾ vesialue Liuskasaaren aallonmurtajan vierestä venelaiturin rakentamista varten 300 mk:n vuosivuokrasta kesäkuun 1 p:stä alkaen kolmen kuukauden irtisanomisajoin. Kalastaja O. Renmanin ja työnjohtaja J. Funkin anomukset vesialueiden vuokraamisesta venelaiturin rakentamiseksi hylättiin ⁶⁾.

Hyväksytyt piirustukset. Satamalautakunta hyväksyi omalta osaltaan kertomusvuoden aikana seuraavat piirustukset: Oy. Algol ab:n Länsisataman vuokra-alueella olevan varastorakennuksen muutospiirustukset ⁷⁾; Betoni- ja puurakennus oy:n Ruoholahden varastoalueella olevan varastorakennuksen muutospiirustukset ⁸⁾; Oy. Ford ab:n Hernesaaren liikennealueelle suunnitteleman siltanosturin ja korokkeen piirustukset ⁹⁾; Oy. Ford ab:n Hernesaaren korttelin n:o 236 tontille rakennettavien autovarastorakennusten ¹⁰⁾ ja korttelin n:o 235 tontille rakennettavan varastorakennuksen ¹¹⁾ piirustukset; Helsingin satamamiehet nimisen yhdistyksen Länsisatamaan rakennettavan toimistokopin piirustukset ¹²⁾; Jätekeskus oy:n Länsisataman varastoalueella olevan varastorakennuksen muutospiirustukset ¹³⁾; Kemo oy:n Kellosaareissa olevan varastorakennuksen muutospiirustukset ¹⁴⁾; Oy. Koksipuriste ab:n Länsisataman vuokra-alueelle suunnitteleman koksipuristamon piirustukset ¹⁵⁾; Oy. Kreuger & Toll ab:n Ruoholahden varastoalueella olevan varastorakennuksen muutospiirustukset ¹⁶⁾; V. Laineen Hakaniemenrannasta vuokraamalleen alueelle suunnitteleman hiekankuormauslaitteiden piirustukset ¹⁷⁾; Oy. Mercantile ab:n Länsisataman vuokra-alueelle suunnitteleman toimistorakennuksen piirustukset ¹⁸⁾; Moottorivenehuolto oy:n Kellosaaren vuokra-alueelle suunnitteleman varastorakennuksen ¹⁹⁾ ja työpajarakennuksen ²⁰⁾ muutospiirustukset; Oy. Nobel-Standard ab:n Sörnäisten öljyvarastoalueelle rakentaman autotallin ²¹⁾ ja työpajarakennuksen ²²⁾ muutospiirustukset; Riihimäen saha oy:n Ruoholahden varastoalueella olevan katoksen muutospiirustukset ²³⁾; Valtameri oy:n Ruoholahden varastoalueelle suunnitteleman konttorirakennuksen piirustukset ²⁴⁾; Katajanokan satama-alueelle rakennettujen nosturiesimiesten toimistorakennuksen piirustukset ²⁵⁾; Länsisatamaan ja Katajanokalle rakennettujen mukavuuslaitosten piirustukset ²⁶⁾; ja Herttoniemen asemalle rakennettujen halkovajan piirustukset ²⁷⁾.

Laiturihuoltotoiminnasta aiheutuneet korvaukset. Laiturihuollon vastuulla olleista, puuttumaan jääneistä tavaroista päätettiin suorittaa tavaranomistajille korvauksia seuraavat määrät: rouva E. Funckille ²⁸⁾ 2 274 mk; Axel Holmström oy:lle Oy. Ferraria ab:n ²⁹⁾ asiamiehenä 27 060 mk, S. G. Nieminen oy:n ³⁰⁾ asiamiehenä 8 529 mk, Otra oy:n ³¹⁾ asiamiehenä 26 508 mk ja Maanviljelijäin kauppa oy:n ³²⁾ asiamiehenä 9 983 mk; Huo-

¹⁾ Sat. lk:n jsto 9 p. helmik. 6 §. — ²⁾ S:n 5 p. huhtik. 22 §. — ³⁾ S:n 5 p. huhtik. 27 §. — ⁴⁾ Sat. lk. 10 p. toukok. 210 §. — ⁵⁾ S:n 10 p. toukok. 212 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. elok. 362 § ja 18 p. lokak. 475 §. — ⁷⁾ Sat. lk:n jsto 18 p. lokak. 84 §. — ⁸⁾ S:n 18 p. lokak. 83 §. — ⁹⁾ S:n 7 p. kesäk. 44 § ja 18 p. lokak. 85 §. — ¹⁰⁾ S:n 20 p. jouluk. 95 §. — ¹¹⁾ S:n 7 p. kesäk. 43 §. — ¹²⁾ S:n 16 p. elok. 58 §. — ¹³⁾ S:n 8 p. marrask. 89 §. — ¹⁴⁾ S:n 16 p. elok. 67 §. — ¹⁵⁾ S:n 20 p. jouluk. 96 §. — ¹⁶⁾ S:n 1 p. maalisk. 17 §. — ¹⁷⁾ S:n 10 p. toukok. 36 §. — ¹⁸⁾ S:n 16 p. elok. 57 §. — ¹⁹⁾ S:n 20 p. syysk. 74 §. — ²⁰⁾ S:n 18 p. lokak. 78 §. — ²¹⁾ S:n 1 p. maalisk. 16 §. — ²²⁾ S:n 5 p. huhtik. 24 §. — ²³⁾ S:n 9 p. helmik. 9 §. — ²⁴⁾ S:n 18 p. lokak. 82 §. — ²⁵⁾ S:n 20 p. jouluk. 97 §. — ²⁶⁾ S:n 19 p. huhtik. 29 §. — ²⁷⁾ S:n 8 p. marrask. 90 §. — ²⁸⁾ S:n 18 p. kesäk. 52 §. — ²⁹⁾ S:n 7 p. kesäk. 48 §. — ³⁰⁾ S:n 7 p. kesäk. 47 §. — ³¹⁾ S:n 18 p. kesäk. 51 §. — ³²⁾ S:n 18 p. lokak. 80 §.

lintakeskus oy:lle T. Matikkala ja Kumpp:nin ¹⁾ asiamiehenä 19 677 mk ja 907 mk, Oy. Starckjohann & Co ab:n ²⁾ asiamiehenä 40 075 mk, Öljyntuontikunnan ³⁾ asiamiehenä 7 469 mk ja Rautakauppojen oy:n ⁴⁾ asiamiehenä 4 532 mk; T. Matikkala ja Kumpp. ⁵⁾ nimiselle kommandiitti-yhtiölle Ruona oy:n asiamiehenä 21 996 mk, konsuli H. Lundgrenille ⁶⁾ 1 525 mk; Oy. Mercantile ab:lle ⁷⁾ 4 290: 90 mk; Oy. Merikiito ab:lle ⁸⁾ Insulator oy:n asiamiehenä 17 471 mk; John Nurminen oy:lle Toppila oy:n ⁹⁾ asiamiehenä 7 238 mk ja Pohjanmaan kauppiaiden oy:n ¹⁰⁾ asiamiehenä 6 052 mk; Rautakauppojen oy:lle ¹¹⁾ 8 959 mk; Oy. Roberts ab:lle ¹²⁾ 18 932: 40 mk; Oy. Starckjohann & Co ab:lle ¹³⁾ 28 267 mk; Tampereen Pukutehdas oy:lle ¹⁴⁾ 44 492 mk; Teräskonttori oy:lle ¹⁵⁾ 5 467: 50 mk ja Oy. Weyer ab:lle ¹⁶⁾ 14 884 mk.

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: kävelysillan tekemistä Kulosaaren ja Hälvikin välille Herttoniemeen johtavan väylän poikki ¹⁷⁾; jäänmurtaja Otson radiolaitteiden käyttö lupaa ¹⁸⁾; murtovarkauden kautta hävinneen kaupungin omaisuuden kirjoista poistamista ¹⁹⁾; v:sta 1947 siirtyneiden siirtomäärärahaan käyttämistä ²⁰⁾; lisämäärärahaan myöntämistä viranhaltijain palkkaustileille ²¹⁾; jäänsärkijä Otsosta varastetun omaisuuden kirjoista poistamista sekä korvauksen suorittamista pursimies J. Mäkeläiselle ²²⁾; matka-apurahan myöntämistä konttorinhoitaja E. N. E. Raitiselle Englantiin tehtävää opintomatkaa varten ²³⁾; Neuvostoliiton aluksille annettusta hinausavusta veloitettujen maksujen perimistä ²⁴⁾; eräiden siirtomäärärahaan käyttämistä ²⁵⁾; Helsingin makasiini oy:n selvitystililtä siirtyneen määrärahan jäännöksen käyttämistä ²⁶⁾; lisämäärärahaan myöntämistä eräille ylitetyille tileille ²⁷⁾; v:n 1947 talousarvioon merkittyjen määrärahojen ylittämistä ²⁸⁾; turkishousujen hankkimista nosturinhoitajille ²⁹⁾; valtion käyttöön pakko-otetun jäänsärkijä Otson käyttökorvausta ³⁰⁾; dipl. insinööri V. Rahikaisen oikeuttamista osallistumaan betonikursseille ³¹⁾; murtovarkauden kautta hävinneen kaupungin omaisuuden kirjoista poistamista ³²⁾; Munkkisaaren tehdasrakennuksen palovakuuttamista ³³⁾; erään Munkkisaarella olevan vajarakennuksen purkamista ³⁴⁾; alueen vuokraamista Hernesaaresta Oy. Ford ab:lle ³⁵⁾; Herttoniemen teollisuusalueelta myytävän mullan hinnan korottamista ³⁶⁾; kansanhuoltoministeriön hinnantarkistuksen saamista vahvistetulle nosturitaksalle ³⁷⁾ ja vaakamestarien palkkiotaksalle ³⁸⁾; vaateustarvikkeiden hankkimista varastoimis- ja laiturihuolto-osaston henkilökuntaan kuuluville ³⁹⁾; korvauksen myöntämistä kirvesmies E. Väisäselle ja kirvesmies K. Silanderille kaupungin töissä vioittuneista kelloistaan ⁴⁰⁾; vapautusta leimaveron suorittamisesta satamalaitokselle ostetusta hinaaja-aluksesta ⁴¹⁾; Eteläsatamassa olevan satamatyöntekijäin oleskeluparakin poistamista ⁴²⁾; Kulosaaren sillan liikenteen turvaamista ⁴³⁾; satamalaitoksen kanslian käteiskassan korottamista ⁴⁴⁾; uuden satamajäänsärkijän nimeä ⁴⁵⁾; satamalaitoksen kuorma-auton luovuttamista nosturinhoitajien käyttöön Kotkaan tehtävää opintomatkaa varten ⁴⁶⁾; Suomen kaapelitehdas oy:n oikeuttamista rakentamaan poistoviemäri Lauttasaarenrantaan ⁴⁷⁾; sivuraiteen rakentamista Herttoniemeen Helsingin kyllästyslaitos oy:lle vuokratulle tontille ⁴⁸⁾; satamarakennusosaston varastoon kertyneen romun myyntiä ⁴⁹⁾; laiturien nimien muuttamista ⁵⁰⁾; kesävesijohdon rakentamista Herttoniemen öljysataman laiturille ⁵¹⁾; kirjoituskoneen hankkimista satamalaitoksen kansliaosastolle ⁵²⁾; tilapäisen työvoiman palkkaa-

¹⁾ Sat. lk. jsto 7 p. kesäk. 46 § ja 18 p. kesäk. 50 §. — ²⁾ S:n 7 p. kesäk. 45 §. — ³⁾ S:n 5 p. huhtik. 25 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. jouluk. 99 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. elok. 65 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. helmik. 8 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. lokak. 81 §. — ⁸⁾ S:n 20 p. jouluk. 100 §. — ⁹⁾ S:n 20 p. jouluk. 101 §. — ¹⁰⁾ S:n 16 p. elok. 66 §. — ¹¹⁾ S:n 9 p. helmik. 10 §. — ¹²⁾ S:n 20 p. syysk. 77 §. — ¹³⁾ S:n 9 p. helmik. 10 §. — ¹⁴⁾ S:n 8 p. marrask. 86 §. — ¹⁵⁾ S:n 9 p. helmik. 7 §. — ¹⁶⁾ S:n 20 p. jouluk. 98 §. — ¹⁷⁾ Sat. lk. 19 p. tammik. 23 §. — ¹⁸⁾ S:n 19 p. tammik. 32 §. — ¹⁹⁾ S:n 19 p. tammik. 37 §. — ²⁰⁾ S:n 19 p. tammik. 42 §. — ²¹⁾ S:n 19 p. tammik. 46 §. — ²²⁾ S:n 9 p. helmik. 63 §. — ²³⁾ S:n 9 p. helmik. 65 §. — ²⁴⁾ S:n 9 p. helmik. 67 §. — ²⁵⁾ S:n 9 p. helmik. 68 §. — ²⁶⁾ S:n 9 p. helmik. 73 §. — ²⁷⁾ S:n 9 p. helmik. 74 ja 75 §. — ²⁸⁾ S:n 9 p. helmik. 76 §. — ²⁹⁾ S:n 1 p. maalisk. 100 §. — ³⁰⁾ S:n 1 p. maalisk. 109 § ja 18 p. kesäk. 331 §. — ³¹⁾ S:n 1 p. maalisk. 114 §. — ³²⁾ S:n 5 p. huhtik. 149 ja 175 §. — ³³⁾ S:n 5 p. huhtik. 161 §. — ³⁴⁾ S:n 5 p. huhtik. 165 §. — ³⁵⁾ S:n 5 p. huhtik. 169 §. — ³⁶⁾ S:n 5 p. huhtik. 182 §. — ³⁷⁾ S:n 19 p. huhtik. 194 §. — ³⁸⁾ S:n 10 p. toukok. 214 §. — ³⁹⁾ S:n 19 p. huhtik. 201 §. — ⁴⁰⁾ S:n 10 p. toukok. 215 § ja 16 p. elok. 363 §. — ⁴¹⁾ S:n 14 p. toukok. 237 §. — ⁴²⁾ S:n 7 p. kesäk. 305 §. — ⁴³⁾ S:n 7 p. kesäk. 306 §. — ⁴⁴⁾ S:n 18 p. kesäk. 314 §. — ⁴⁵⁾ S:n 18 p. kesäk. 329 §. — ⁴⁶⁾ S:n 18 p. kesäk. 333 §. — ⁴⁷⁾ S:n 16 p. elok. 358 §. — ⁴⁸⁾ S:n 16 p. elok. 359 §. — ⁴⁹⁾ S:n 16 p. elok. 371 §. — ⁵⁰⁾ S:n 16 p. elok. 375 §. — ⁵¹⁾ S:n 16 p. elok. 376 §. — ⁵²⁾ S:n 16 p. elok. 388 §.

mista v:ksi 1949¹⁾); kilpailun järjestämistä Kulosaaren siltasuunnitelmasta²⁾); v. 1949 suoritettavia satamarakennustöitä³⁾); lisämäärärahaain myöntämistä eräille palkkaustileille⁴⁾); kahden rakennusmestarin oikeuttamista osallistumaan työnjohtajakursseihin⁵⁾); saunan rakentamista Sörnäisten satamatyöntekijäin huoltorakennuksen yhteyteen⁶⁾); Helsingin kaupungin edustusta Suomen satamaliiton ylimääräisessä liittokokouksessa⁷⁾); ylimääräisen avustuksen suorittamista Suomen satamaliitolle⁸⁾); satama- ja liikennemaksujen korottamista⁹⁾); satamarakennusosaston koneenhoitajain siirtämistä kuukausipalkalle¹⁰⁾); määrärahaain ylittämistä¹¹⁾); Etelärannan tontille n:o 10 rakennettavassa rakennuksessa satamalaitokselle varattavia toimistotiloja¹²⁾); Länsisataman satamatyöntekijäin huoltorakennuksen korottamista¹³⁾); eräiden satamalaitoksen virkojen lakkauttamista ja uusien virkojen perustamista¹⁴⁾); jäänsärkijä Otson miehistön palkkausta¹⁵⁾); satamarakennusosaston tuntikirjurien palkkojen korottamista¹⁶⁾); nosturiesimiehen viran perustamista¹⁷⁾); uuden virkahuoneiston hankkimista satamalaitokselle¹⁸⁾); Uudenmaan lääninhallituksen maksettavaksi pannun laskun tileistä poistoa¹⁹⁾); lisämäärärahaain myöntämistä viranhaltijain palkkaustileille²⁰⁾); sekä Helsingin VI:n tullikamarin vaatimusta tullin ja liikevaihtoveron suorittamisesta laiturihuollon vastuulla olleesta tavarasta²¹⁾).

Lausuntoja annettiin kertomusvuonna yhteensä 61, joista 42 kaupunginhallitukselle, 12 kiinteistölautakunnalle, 5 palkkalautakunnalle ja 2 Suomen satamaliitelle.

K a u p u n g i n h a l l i t u k s e l l e annettiin lausunnot, jotka koskivat: Helsingin kunnantyyntekijäin keskustoimikunnan esitystä sanomalehtien tilaamisesta työpaikoille²²⁾); rautatiehallituksen valitusta ulosmittauksesta liikennemaksujen suorittamiseksi²³⁾); kielitaitosääntökomitean ehdotusta viranhaltijoilta vaadittavasta kielitaidosta²⁴⁾); Suomalainen Gulf Oil Company oy:n tuulaakipalautusta²⁵⁾); talvityöttömyyden torjumista²⁶⁾); satamatyöntekijäin huoltorakennuksen rakentamista Katajanokalle²⁷⁾); virkasääntökomitean ehdotusta eräksi muutoksiksi kaupungin virkasääntöön ja työntekijäin lomasaääntöön²⁸⁾); rautatieraiten rakentamista Suomen kaapelitehdas oy:n tontille Salmisaareen²⁹⁾); Oy. Knudsen & Lindfors ab:n jäänsärkijän myyntitarjousta kaupungille³⁰⁾); Vanhankaupungin kalastuskillan anomusta kalastuksen sallimisesta Vanhankaupunginlahden rauhoitusalueella³¹⁾); pesulautan hankkimista Tammelundiin³²⁾); kaupungin vuokra-autokeskuksen perustamista³³⁾); korvauksen suorittamista satamaradalla rikkoutuneista rautatievaunuista³⁴⁾); tuntipalkkaisten työntekijäin palkanmaksutavan muuttamista³⁵⁾); ylikonemestariutukinnon suorittaneiden eläkevuosien laskemista³⁶⁾); vene- ja kanoottiväylän rakentamista Vähä-Huopalahdesta Huopalahden puroa pitkin Turun maantielle³⁷⁾); henkilökunnan vaihtoa Helsingin ja Tukholman välillä³⁸⁾); henkilökortiston pitoa kaupungin viranhaltijoista³⁹⁾); Oy. Vacuum Oil Company ab:n anomusta öljysäiliön sijoittamisesta katukäytävän alle Lauttasaarenkadun 45:n kohdalla⁴⁰⁾); autonkuljettaja H. Pulkkisen anomusta korvauksen saamiseksi Saukonlaiturilla vaurioituneesta autosta⁴¹⁾); pesulautan hankkimista Munkkiniemeen⁴²⁾); Länsisataman asemakaavan muutosehdotusta⁴³⁾); halkovajan rakentamista Herttoniemen asemalle⁴⁴⁾); kaupunginvaltuustossa tehtyä aloitetta 75 tonnin nosturin hankkimiseksi satamaan⁴⁵⁾); mittaustöihin soveliaiden työntekijäin siirtämistä kaupunkimittaustuosaston töihin⁴⁶⁾); kaupunginvaltuustossa tehtyä aloitetta kaupungin rantojen siistimisestä⁴⁷⁾); Oy. Ares ab:n Sirpaleasaarella omistamien rakennusten ja laitteiden ostoa kaupungille⁴⁸⁾); rakennustarkastajan

¹⁾ Sat. lk. 3 p. syysk. 395 §. — ²⁾ S:n 3 p. syysk. 410 §. — ³⁾ S:n 20 p. syysk. 432 §. — ⁴⁾ S:n 20 p. syysk. 433 §. — ⁵⁾ S:n 20 p. syysk. 447 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. syysk. 448 §. — ⁷⁾ S:n 28 p. syysk. 458 §. — ⁸⁾ S:n 8 p. marrask. 513 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. marrask. 516 §. — ¹⁰⁾ S:n 8 p. marrask. 520 §. — ¹¹⁾ S:n 8 p. marrask. 525 § ja 20 p. jouluk. 594 §. — ¹²⁾ S:n 8 p. marrask. 528 §. — ¹³⁾ S:n 22 p. marrask. 541 §. — ¹⁴⁾ S:n 22 p. marrask. 542 §. — ¹⁵⁾ S:n 22 p. marrask. 548 §. — ¹⁶⁾ S:n 22 p. marrask. 553 §. — ¹⁷⁾ S:n 20 p. jouluk. 581 §. — ¹⁸⁾ S:n 20 p. jouluk. 584 §. — ¹⁹⁾ S:n 20 p. jouluk. 591 §. — ²⁰⁾ S:n 20 p. jouluk. 593 §. — ²¹⁾ S:n 20 p. jouluk. 607 §. — ²²⁾ S:n 19 p. tammik. 43 §. — ²³⁾ S:n 1 p. maalisk. 113 §. — ²⁴⁾ S:n 1 p. maalisk. 111 §. — ²⁵⁾ S:n 5 p. huhtik. 146 §. — ²⁶⁾ S:n 5 p. huhtik. 148 §. — ²⁷⁾ S:n 5 p. huhtik. 166 § ja 18 p. kesäk. 323 §. — ²⁸⁾ S:n 19 p. huhtik. 186 § ja 18 p. kesäk. 312 §. — ²⁹⁾ S:n 19 p. huhtik. 187 §. — ³⁰⁾ S:n 19 p. huhtik. 195 §. — ³¹⁾ S:n 10 p. toukok. 213 §. — ³²⁾ S:n 7 p. kesäk. 261 §. — ³³⁾ S:n 7 p. kesäk. 262 §. — ³⁴⁾ S:n 7 p. kesäk. 263 §. — ³⁵⁾ S:n 7 p. kesäk. 264 §. — ³⁶⁾ S:n 7 p. kesäk. 265 §. — ³⁷⁾ S:n 7 p. kesäk. 284 §. — ³⁸⁾ S:n 7 p. kesäk. 300 §. — ³⁹⁾ 18 p. kesäk. 334 §. — ⁴⁰⁾ S:n 16 p. elok. 353 §. — ⁴¹⁾ S:n 16 p. elok. 354 § ja 18 p. lokak. 490 §. — ⁴²⁾ S:n 16 p. elok. 355 §. — ⁴³⁾ S:n 3 p. syysk. 403 §. — ⁴⁴⁾ S:n 3 p. syysk. 411 §. — ⁴⁵⁾ S:n 20 p. syysk. 427 §. — ⁴⁶⁾ S:n 20 p. syysk. 434 §. — ⁴⁷⁾ S:n 20 p. syysk. 446 §. — ⁴⁸⁾ S:n 20 p. syysk. 452 §.

esitystä rakennusten ja tonttien kunnostamisesta ¹⁾; komiteanmietintöä satamien aitaamisesta ²⁾; Suomenlinnan liikenteen järjestelyä ³⁾; kaupungin työntekijäin palkkoja koskevaa sosiaaliministeriön kirjelmää ⁴⁾; Oy. Elo ab:n anomusta korvauksen saamiseksi tonttinsa poikki rakennetusta viemäristä ⁵⁾; Suomen sukeltajain liiton kirjelmää sukellustöiden antamisesta urakalle ⁶⁾; satamarakennusosaston suoritettavien töiden antamista urakalle ⁷⁾; talvityöttömyyden torjumista ⁸⁾; vartioimiskojujen rakentamista satamiin tavaranmerkitsijöitä varten ⁹⁾; pesulautan ja venelaiturin rakentamista Lauttasaareen ¹⁰⁾; kaupunginvaltuustossa tehtyä aloitetta satamatyöntekijäin huoltorakennusten kustannuksista ¹¹⁾; sekä Kulosaaren ja Lauttasaaren siltain liikenneturvallisuuden parantamista ¹²⁾.

Kiinteistölautakunnalle annettiin seuraavat lausunnot, jotka koskivat: alueen vuokraamista Herttoniemestä Helsingin kyllästyslaitos oy:lle ¹³⁾; Nyländska jaktklubben nimiselle purjehdusseuralle vuokrattujen alueiden vuokra-ajan pidentämistä ¹⁴⁾; Sörnäs ab:n entisistä vuokra-alueista saatujen vuokrien tilityksen oikaisua ¹⁵⁾; Teollisuuden polttoöljy oy:n anomusta öljyjohdon rakentamisesta Herttoniemeen ¹⁶⁾; kanoottivajan paikan vuokraamista Helsingin Jyry nimiselle urheiluseuralle ¹⁷⁾; Suomen vartioimisja sulkemis oy:n anomusta polkupyörien säilytyspaikkojen vuokraamisesta ¹⁸⁾; Oy. Elo ab:n oikeuttamista rakentamaan laituri Herttoniemeen ¹⁹⁾; Hermannin laatikkotehdas oy:n oikeuttamista rakentamaan kapearaide Kyläsaaren vuokra-alueelle ²⁰⁾; Veljekset Kärhumäki oy:n anomusta vesilentokyytiaseman perustamisesta Helsinkiin ²¹⁾; alueen vuokraamista Kyläsaaren alueelta Rakennus oy. Cultor nimiselle yhtiölle ²²⁾; korttelien n:o 791—794 asemakaavaehdotusta ²³⁾; sekä metsähallituksen Lapinniessä olevan halkotarha-alueen vaihtoa Kyläsaareen olevaan alueeseen ²⁴⁾.

Palkkालautakunnalle annettiin lausunnot, jotka koskivat: viranhaltijain palkkakuoppien korjaamista ²⁵⁾; ikäkorotuksia vastaavien palkankorotusten myöntämistä ²⁶⁾; kaupunkien laivaväen palkkausta ²⁷⁾; sekä jäänmurtaja Otson konemestarien varallaolokorvauksia ja yhteisen laivaväen palkkaamista satamalaitokselle ja liikennelaitokselle ²⁸⁾.

Suomen satamaliitolle annettiin lausunto sosiaaliministeriön laatimasta ehdotuksesta lastauksessa ja purkauksessa noudatettaviksi järjestysohjeiksi ²⁹⁾; sekä ehdotuksesta uudeksi liikennemaksutaksaksi ³⁰⁾.

Henkilökunta. Kansliaosasto. Osaston siivoojalle J. I. Pihlströmille myönnettiin ³¹⁾ sairauden perusteella ero virastaan tammikuun 1 p:stä 1949 lukien.

Kassa- ja tilivirasto. Apulaissatamakamreeri F. A. Ekebomille ³²⁾ myönnettiin saavutetun eroamisiansä perusteella ero virastaan lokakuun 25 p:stä lukien ja vahtimestari J. E. Cedervallille ³³⁾ sairauden perusteella syyskuun 1 p:stä lukien.

Osaston avoinna olleisiin virkoihin nimitettiin toimentaja K. A. Axberg ³⁴⁾ toimentajan virkaan heinäkuun 1 p:stä; haaraosaston esimies L. A. Johansson ³⁵⁾ apulaissatamakamreerin virkaan marraskuun 1 p:stä, ylioppilas E. K. Laakso ³⁶⁾ toimentajan virkaan lokakuun 1 p:stä; neiti U. Liljeros ³⁴⁾ nuoremman kassanhoitajan virkaan heinäkuun 1 p:stä; rouva R. K. I. Riikonen ³⁶⁾ toimistoapulaisen virkaan lokakuun 1 p:stä; laskuttaja H. J. C. Sergelius ³⁷⁾ haaraosaston esimiehen virkaan tammikuun 1 p:stä 1949, toimistoapulainen S. M. Ståhlberg ³⁴⁾ laskuttajan virkaan heinäkuun 1 p:stä sekä rouva M. E. Tuominen ³⁸⁾ vahtimestarin virkaan heinäkuun 1 p:stä lukien.

Satamakonttori. Säädetyn eroamisiansä perusteella myönnettiin ero virastaan satamatarkastaja O. J. Saariselle ³⁹⁾ ja satamavalvoja A. E. Ekebomille ⁴⁰⁾ tammikuun 1

¹⁾ Sat. lk. 18 p. lokak. 468 §. — ²⁾ S:n 18 p. lokak. 472 §. — ³⁾ S:n 18 p. lokak. 473 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. marrask. 515 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. marrask. 539 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. marrask. 549 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. marrask. 551 §. — ⁸⁾ S:n 22 p. marrask. 552 §. — ⁹⁾ S:n 20 p. jouluk. 574 §. — ¹⁰⁾ S:n 20 p. jouluk. 575 §. — ¹¹⁾ S:n 20 p. jouluk. 576 §. — ¹²⁾ S:n 20 p. jouluk. 595 §. — ¹³⁾ S:n 9 p. helmik. 72 §. — ¹⁴⁾ S:n 5 p. huhtik. 172 §. — ¹⁵⁾ S:n 7 p. kesäk. 266 §. — ¹⁶⁾ S:n 16 p. elok. 356 §. — ¹⁷⁾ S:n 16 p. elok. 357 §. — ¹⁸⁾ S:n 16 p. elok. 372 §. — ¹⁹⁾ S:n 3 p. syysk. 404 §. — ²⁰⁾ S:n 18 p. lokak. 469 §. — ²¹⁾ S:n 18 p. lokak. 483 §. — ²²⁾ S:n 8 p. marrask. 534 §. — ²³⁾ S:n 22 p. marrask. 540 §. — ²⁴⁾ S:n 22 p. marrask. 550 §. — ²⁵⁾ S:n 13 p. maalisk. 126 §. — ²⁶⁾ S:n 5 p. huhtik. 159 §. — ²⁷⁾ S:n 5 p. huhtik. 162 §. — ²⁸⁾ S:n 16 p. elok. 370 §. — ²⁹⁾ S:n 18 p. kesäk. 311 §. — ³⁰⁾ S:n 20 p. syysk. 431 §. — ³¹⁾ S:n 22 p. marrask. 559 §. — ³²⁾ S:n 18 p. lokak. 470 §. — ³³⁾ S:n 16 p. elok. 390 §. — ³⁴⁾ S:n 7 p. kesäk. 275 §. — ³⁵⁾ S:n 18 p. lokak. 471 §. — ³⁶⁾ S:n 20 p. syysk. 437 §. — ³⁷⁾ S:n 20 p. jouluk. 583 §. — ³⁸⁾ S:n 18 p. kesäk. 328 §. — ³⁹⁾ S:n 22 p. marrask. 558 §. — ⁴⁰⁾ S:n 22 p. marrask. 562 §.

p:stä 1949 lukien. Satamavalvoja K. R. Sjölundille ¹⁾ myönnettiin ero heinäkuun 1 p:stä lukien. Satamakonttorin virkojen uudelleen järjestelyjen johdosta irtisanottiin virastaan satamamestari J. C. Malm ²⁾ ja oikeutettiin hoitamaan satamamestarin virkaa siksi kunnes hän voi siirtyä uuteen virkaansa rakenteilla olevan satamahinaajan toiseksi päälliköksi.

Satamavalvojain virkoihin nimitettiin M. J. Bäckman ³⁾ heinäkuun 1 p:stä ja H. N. G. Söderholm ⁴⁾ huhtikuun 1 p:stä lukien. Lautakunnan tekemästä ⁵⁾ esityksestä palkkalautakunta syyskuun 7 p:nä oikeutti satamakapteeni J. A. Lehtosen pysymään virassaan säädetyn eroamisiän saavutettuaan edelleenkin v:n 1949 loppuun. Lautakunnan tehtyä ⁶⁾ esityksen satamatarkastaja O. J. Saarisen oikeuttamisesta jäämään virkaansa v:n 1949 heinäkuun 31 p:ään palkkalautakunta oikeutti Saarisen jäämään virkaansa v:n 1948 loppuun.

Vedenantomies A. Rapelille ⁷⁾ tapaturmasta aiheutuneen sairauden perusteella kesäkuun 25 p:n ja marraskuun 30 p:n väliseksi ajaksi myönnetyn virkavapauden aikana hoiti vedenantomiehen virkaa rannikkolaivuri K. Soimi.

Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto. Osaston palveluksesta erosivat toimentaja K. I. Hoppu ⁸⁾ toukokuun 1 p:stä, varaston apulaisiesimies G. A. Malm ⁹⁾ marraskuun 1 p:stä, apulaisännöitsijä K. E. Nordman ¹⁰⁾ syyskuun 1 p:stä, hissilaitoksen koneenhoitaja K. V. Patoluoto ¹¹⁾ huhtikuun 16 p:stä, tavarankeritsijä A. Täppinen ¹²⁾ elokuun 1 p:stä 1948 ja konttorinhoitaja E. N. E. Raitinen ¹³⁾ helmikuun 1 p:stä 1949 lukien.

Osaston avoinna olleisiin virkoihin nimitettiin: varastomies J. A. Jalaskivi ¹⁴⁾ varaston apulaisiesimiehen virkaan tammikuun 1 p:stä 1949, lämmittäjä A. A. Numfelt ¹⁵⁾ hissilaitoksen koneenhoitajan virkaan heinäkuun 1 p:stä, neiti M. T. L. Rajaniemi ¹⁶⁾ toimentajan virkaan lokakuun 1 p:stä ja alikonemestari U. A. Tervanen ¹⁷⁾ jäädytyslaitoksen konemestarin virkaan maaliskuun 1 p:stä 1948 lukien.

Tullikamari III:n aloitettua toimintansa toukokuun 1 p:nä määrättiin ¹⁸⁾ tullikamarissa avatun laiturihuoltokonttorin hoitajaksi laiturihuollon esimies S. B. Fernelius, jonka virkaa määrättiin virkaa toimittavana hoitamaan tavarankeritsijä E. T. Kolehmainen toukokuun 1 p:stä lukien.

Osaston palveluksessa ollut nosturinhoitaja H. G. Koskivaara erotettiin ¹⁹⁾ virastaan kesäkuun 18 p:stä lukien.

Satamarakennusosasto. Ylikonemestari S. A. Lyytikäiselle ²⁰⁾, jolle myönnettiin säädetyn eroamisiän perusteella ero virastaan helmikuun 1 p:stä 1949 lukien, kaupunkiliitto myönsi 25-vuotisansiomerkinsä. Palkkalautakunnan suostumuksella hoiti eläkkeelle siirtynyt apulaisatamarakennuspäällikkö W. Hirn yhtä osaston avoinna ollutta insinöörin virkaa kertomusvuoden aikana. Toimistoapulaisen L. S. Lindgrénin ²¹⁾ loka-kuun 2 p:n ja joulukuun 11 p:n väliseksi ajaksi myönnetyn virkavapauden aikana määrättiin virkaa hoitamaan neiti M. Laitila.

Sairauslomat. Sairauslomaa nautti kertomusvuoden kuluessa 103 viranhaltijaa. Sairauslomapäivien lukumäärä oli 3 962, joista 2 537 päivää oli täysin palkkaeduin, 1 365 ^{2/3} palkkaeduin ja 60 päivää puolin palkkaeduin myönnettyjä lomapäiviä. Sairauslomaajalta maksettiin palkkoja 2 060 491 mk ja virkavapaina olleiden sijaisille suoritettiin 58 374 mk.

Varastorakennukset, laituripituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten lattia-ala oli kertomusvuoden päättyessä 56 500 m² ja katosten pinta-ala 1 925 m², yhteensä 58 425 m². Länsisataman varastorakennusten lattia-ala oli 43 075 m² ja koko satamassa lattia-ala yhteensä 101 500 m².

¹⁾ Sat. lk. 19 p. huhtik. 189 §. — ²⁾ S:n 10 p. toukok. 216 §. — ³⁾ S:n 7 p. kesäk. 278 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. huhtik. 153 §. — ⁵⁾ S:n 16 p. elok. 389 §. — ⁶⁾ S:n 10 p. toukok. 217 §. — ⁷⁾ S:n 18 p. lokak. 479 §. — ⁸⁾ S:n 19 p. huhtik. 197 §. — ⁹⁾ S:n 18 p. lokak. 478 §. — ¹⁰⁾ S:n 3 p. syysk. 405 §. — ¹¹⁾ S:n 1 p. maalisk. 123 §. — ¹²⁾ S:n 16 p. elok. 368 §. — ¹³⁾ S:n 20 p. jouluk. 606 §. — ¹⁴⁾ S:n 20 p. jouluk. 582 §. — ¹⁵⁾ S:n 7 p. kesäk. 277 §. — ¹⁶⁾ S:n 20 p. syysk. 438 §. — ¹⁷⁾ S:n 9 p. helmik. 64 §. — ¹⁸⁾ S:n 19 p. huhtik. 191 §. — ¹⁹⁾ S:n 18 p. kesäk. 330 §. — ²⁰⁾ S:n 22 p. marrask. 543 §. — ²¹⁾ S:n 28 p. syysk. 457 §.

Pysyväisten, vähintään 2 m:n syvyisten laituriin pituus oli kertomusvuoden päättyessä 5 510 m. Tähän määrään ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä tilapäisiä purkauslaitureita, vaikka niiden syvyys on yli 2 m. Nostureita oli satamassa vuoden päättyessä 48.

Satamalaitokselle hankittiin Amerikasta Jones-merkkinen neljän tonnin autonosturi, yksi Clark-merkkinen haarukkanosturi ja kolme Towmotor-merkkistä haarukkanosturia,

Satamien rautatieraitteiden pituus oli vuoden lopussa 63 477 m. Varasto- ja teollisuusalueiden raiteiden pituus oli 17 794 m, josta Malmin asemalla olevien raiteiden osuus oli 1 894 m.

Kertomusvuoden aikana täytettiin vesialueita 19 040 m², josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 9 420 m². Vuoden päättyessä satamalautakunnan hallinnassa oleva maa-alue oli 137 ha ja vesialue 3 546 ha.

Tavarain purkaukseen käytettävien ns. laituri kenttien ala oli Eteläsatamassa ja Katajanokalla 44 500 m² ja Länsisatamassa 31 000 m². Varastoalueita, joiden vuokraamisesta on tehty kirjalliset vuokrasopimukset, oli vuoden päättyessä 494 407 m².

Satamaliikenne

Liikenne Helsingin satamassa päättyi kertomusvuonna vaikean jäätilanteen takia helmikuun 5 p:nä ja alkoi uudelleen huhtikuun 2 p:nä.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 3 288 alusta, joiden nettovetomäärä oli 1 531 572 rekisteritonnia, ja lähti 3 295 alusta, joiden nettovetomäärä oli 1 556 025 rekisteritonnia. Edellisenä vuonna saapui 3 423 alusta, joiden nettovetomäärä oli 1 589 295 rekisteritonnia, ja lähti 3 402 alusta, joiden nettovetomäärä oli 1 557 616 rekisteritonnia. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä väheni 135 ja vetomäärä 57 723 nettorekisteritonnia eli 3.6 %, sekä lähteneiden alusten lukumäärä väheni 107 ja vetomäärä 1 591 nettorekisteritonnia eli 0.1 %.

V. 1938 saapui Helsingin satamaan 9 031 alusta, yhteensä 2 555 725 nettorekisteritonnia, ja satamasta lähti 9 012 alusta, yhteensä 2 550 803 nettorekisteritonnia. Kertomusvuoden liikenne oli siten saapuneiden alusten vetomäärään nähden 59.9 % ja lähteneiden alusten vetomäärään nähden 61.0 % v:n 1938 vastaavista luvuista.

Satamassa kaikkien alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

Kuukausi	Saapuneet alukset						Lähteneet alukset					
	Ulkomainen merenkulku		Rannikko-liikenne		Yhteensä		Ulkomainen merenkulku		Rannikko-liikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettoveto-määrä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettoveto-määrä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettoveto-määrä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettoveto-määrä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettoveto-määrä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettoveto-määrä, rek. tonnia
Tammikuu ...	54	58 223	—	—	54	58 223	66	90 489	—	—	66	90 489
Helmikuu ...	—	—	—	—	—	—	18	17 763	—	—	18	17 763
Maaliskuu ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Huhtikuu	83	92 511	41	2 382	124	94 893	57	53 600	44	2 857	101	56 457
Toukokuu	154	155 017	259	11 682	413	166 699	150	153 205	249	11 744	399	164 949
Kesäkuu	221	183 875	325	11 838	546	195 713	219	179 615	324	11 852	543	191 467
Heinäkuu	206	194 265	268	11 640	474	205 905	228	231 507	256	10 373	484	241 880
Elokuu	180	146 907	212	8 521	392	155 428	169	132 229	236	10 106	405	142 335
Syyskuu	195	173 969	237	10 348	432	184 317	170	154 768	218	10 087	388	164 855
Lokakuu	171	132 773	180	8 145	351	140 918	189	146 972	200	8 462	389	155 434
Marraskuu ...	173	158 917	121	5 933	294	164 850	170	151 311	116	5 574	286	156 885
Joulukuu	166	160 695	42	3 931	208	164 626	171	169 478	45	4 033	216	173 511
Koko vuosi	1 603	1 457 152	1 685	74 420	3 288	1 531 572	1 607	1 480 937	1 688	75 088	3 295	1 556 025
Näistä H.stä kotoisin:												
kaikkiaan	467	435 980	190	17 379	657	453 359	467	433 655	188	17 245	655	450 900
%	29.1	29.9	11.3	23.4	20.0	29.6	29.1	29.3	11.1	23.0	19.9	29.0

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 147 eli 10.1 % suurempi ja vetomäärä 49 695 nettorekisteritonnia eli 3.3 % pienempi kuin edellisenä vuonna.

Rannikkoliikenne. Saapuneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 282 eli 14.3 % ja vetomäärä 8 028 nettorekisteritonnia eli 9.7 % sekä lähteneiden alusten lukumäärä 271 eli 13.8 % ja vetomäärä 6 196 eli 7.6 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Rannikkoliikenteeseen vaikutti supistavasti Porkkalan vuokra-alueen kautta kulkevan väylän sulkeminen.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna ulkomailta meritse tavaraa 1 479 291 painotonna ja lähti ulkomaille 232 800 painotonna; koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 1 712 091 painotonna. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 1 380 037, 246 465 ja 1 626 502. Tuonti lisääntyi kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten 99 254 painotonna eli 7.2 %, mutta vienti väheni 13 665 painotonna eli 5.5 %. Koko ulkomainen tavaraliikenne lisääntyi 85 589 painotonna eli 5.3 %.

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1938, 1947 ja 1948 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1938 Painotonna	1947 Painotonna	1948 Painotonna
Kappaletavara ¹⁾	301 200	317 108	229 579
Vilja ja viljatuotteet	57 141	129 347	39 174
Kivihili ja koksi	499 921	529 815	668 759
Öljyt	154 743	144 172	153 773
Lannoitusaineet	31 169	69 944	73 824
Metallit ja metalliteokset ¹⁾	137 511	39 152	149 160
Muu tavara	111 489	150 499	165 022
Yhteensä	1 293 174	1 380 037	1 479 291

Vientitavarat jakaantuivat v. 1938, 1947 ja 1948 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1938 Painotonna	1947 Painotonna	1948 Painotonna
Kappaletavara	70 105	43 448	43 034
Paperi.....	38 911	65 396	49 277
Pahvi ja kartonki	8 249	21 109	18 553
Puuhioke ja selluloosa	60 360	24 721	33 956
Vaneri	16 019	23 362	25 813
Sahattu puutavara	48 932	43 602	49 168
Muu puutavara	33 395	15 461	4 758
Muu tavara	11 749	9 366	8 241
Yhteensä	287 720	246 465	232 800

Sahattua puutavaraa vietiin 17 560 standerttia, edellisenä vuonna 15 572 standerttia. Muuta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 9 440 m³, edellisenä vuonna 25 312 m³. Nämä määrät sisältyvät painotonneiksi muutettuina yllä olevaan tilastoon.

Tuonti ja vienti jakaantuivat v:n 1948 aikana eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti, painotonna	Vienti, painotonna	Yhteensä, painotonna
Tammikuu	82 235	29 436	111 671
Helmikuu	—	16 406	16 406
Maaliskuu	—	—	—
Huhtikuu	109 958	19 631	129 589
Toukokuu	201 748	18 887	220 635
Kesäkuu	184 471	15 229	199 700
Heinäkuu	154 797	21 888	176 685

¹⁾ Kappaletavara sekä metallit ja metalliteokset tavararyhmissä on v. 1948 suoritettu uudelleen ryhmitys. Edellisten vuosien kappaletavaranimikkeeseen sisältyy myöskin kertomusvuonna sovelletun ryhmittelyn mukaisia metalliteoksia.

	Tuonti, painotonna	Vienti, painotonna	Yhteensä, painotonna
Kuukausi			
Elokuu	136 544	12 753	149 297
Syyskuu	172 593	22 991	195 584
Lokakuu	123 062	25 254	148 316
Marraskuu	155 609	20 852	176 461
Joulukuu	158 274	29 473	187 747
Koko vuosi	1 479 291	232 800	1 712 091

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 947 215 painotonna eli 64.0 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 532 076 painotonna eli 36.0 %. Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 126 355 painotonna eli 54.3 % ja ulkomaiset alukset 106 445 painotonna eli 45.7 %. Koko Helsingin tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 1 073 570 painotonna eli 62.7 % ja ulkomaisten alusten osalle 638 521 painotonna eli 37.3 %. Edellisenä vuonna tuotiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 36.7 % ja ulkomaisilla 63.3 % ja vietiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 44.2 % ja ulkomaisilla aluksilla 55.8 %; koko tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 37.3 % ja ulkomaisten alusten osalle 62.2 %.

Kotimaan tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta vesitse tavaraa 156 481 painotonna ja lähti 24 258 painotonna. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 180 739 painotonna. Edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 165 527, 40 649 ja 206 176. Vähennys koko liikenteessä oli 25 437 painotonna eli 12.3 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	1948		1947	
	m ³	Painotonna	m ³	Painotonna
Sahattu puutavara	4 327	2 596	3 473	2 084
Halot	34 887	15 699	86 315	51 789
Muu pyöreä puutavara	—	—	476	333
Hiekka	67 421	101 132	46 516	69 774
Tiilet	101	.	239
Kalkki ja sementti	27 098	.	29 396
Öljyt	9 096	.	10 388
Kasvikset	275	.	218
Kalat	260	.	753
Muu tavara	224	.	553
Yhteensä	.	156 481	.	165 527

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:

Tavararyhmä	1948	1947
	Painotonna	Painotonna
Kappaletavara	207	457
Kivihiili	300	180
Öljyt	22 505	33 574
Puutavara	6	607
Muu tavara	1 240	5 831
Yhteensä	24 258	40 649

Ulkomaan matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuoden aikana 31 946 matkustajaa ja lähti 30 616 matkustajaa; edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 17 829 ja 17 089.

Nosturit. Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 67 403, ja tuntimäärä oli 4 192 eli 5.9 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Eteläsataman nosturien käyttötuntien vähennys oli 1 859 eli 6.9 % ja Länsisataman (Laivarannan ja Saukonlaiturin) nosturien osalta 2 333 eli 5.2 %. Eri kuukausien kesken käyttötunnit jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsatama		Länsisatama		Käyttötunteja yhteensä
	25 tonnin alus	2 ¹ / ₂ ja 2 ¹ / ₂ -5 tonnin nosturit, 16 kpl	Laivarannan nosturit, 16 kpl	Saukorrannan nosturit, 11 kpl	
1948					
Tammikuu	74	2 416	2 642	1 881	7 013
Helmikuu	55	1 272	1 184	571	3 082
Maaliskuu	23	118	133	630	904
Huhtikuu	33	1 920	1 880	1 317	5 150
Toukokuu	68	1 860	1 698	1 640	5 266
Kesäkuu	126	2 534	2 639	2 336	7 635
Heinäkuu	51	2 480	2 732	1 952	7 215
Elokuu	27	2 346	1 829	1 385	5 587
Syyskuu	76	2 296	2 639	1 663	6 674
Lokakuu	57	2 230	2 181	1 261	5 729
Marraskuu	35	2 279	2 287	1 703	6 304
Joulukuu	46	2 656	2 823	1 319	6 844
<i>Koko vuosi</i>	<i>671</i>	<i>24 407</i>	<i>24 667</i>	<i>17 658</i>	<i>67 403</i>
1947	666	26 271	28 044	16 614	71 595
1946	742	18 268	23 786	11 859	54 655
V:n 1948 kokonaismäärästä oli ylityötunteja	136	5 285	3 697	3 356	12 474

Länsisataman Jaalalaiturilla oleva 1.5 tonnin nosturi oli edelleenkin vuokrattuna Paraisten kalkkivuori oy:lle 60 000 mk:n vuosivuokrasta.

Satamavesipostit. Vesimittarien mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 93 754 m³, josta 70 579 m³ myytiin aluksille, 1 606 m³ annettiin maksutta valtion jäänsärkijöille ja jäänsärkijä Otso käytti 666 m³. Loppuosa oli huk kavettä, jonka pakkassäällä annettiin juosta johdoista niiden jäätymisen ja halkeamisen estämiseksi. Puolustuslaitoksen pakkotilaama satamalaitoksen 250 tonnia lastaava vesiproomu HKS 1 palautettiin satamalaitoksen käyttöön joulukuun 7 p:nä. Proomun katsastuksen toimittaneet maistraatin viralliset katsastus- ja arviomiehet arvioivat sen korjauskustannukset 304 800 mk:ksi, puolustuslaitoksen suostuessa palautuspöytäkirjan mukaan maksamaan arvonalennuksena 135 800 mk sekä korjauskustannuksina 194 175 mk eli yhteensä 329 975 mk, mikä määrä helmikuun 10 p:nä 1949 suoritettiin satamalaitokselle. Puolustuslaitos palautti myöskin käyttöönsä ottaman 100 tonnia lastaavan vesiproomuun HKR 25 joulukuun 14 p:nä ja suoritti aluksen arvonalennuksena 84 280 mk.

Jäänsärkijä Otso. Kertomusvuoden aikana jäänsärkijä Otso oli kulussa 581 tuntia ja tänä aikana kulki 3 514 meripeninkulmaa. Se kulutti polttoöljyä 527 tonnia, halkoja 51 m³, kivihiiliä 3 tonnia ja koneöljyä 908 kg. Alus toimitti 92 hinausta, joista veloitetiin 236 000 mk.

Helmikuun 13 p:n ja maaliskuun 27 p:n välisenä aikana Otso oli pakko-otettuna valtion käyttöön jäänsärkijän töissä Hangossa sekä Turun ja Ahvenanmaan saaristossa. Tänä aikana alus oli kulussa 402 tuntia ja kulki 2 778 meripeninkulmaa. Valtion polttoöljyä alus käytti 355 tonnia, kivihiiliä 3 tonnia ja koneöljyä 666 kg. Valtion käytössä ollessaan Otso suoritti 33 hinausta, johon kului 162 tuntia ja joista valtiolle veloitetiin 506 250 mk.

Valtio suoritti siltä ajalta, jonka Otso oli merenkulkuhallituksen käytössä, paitsi kaikkia aluksen juoksevia menoja, käyttökorvauksena 40 000 mk vuorokaudelta eli yhteensä 1 760 000 mk.

Kompassien tarkistus. Kompassien tarkistuksessa oli 81 alusta kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 221 tarkistuspaalustoon.

Moottoriveneen käyttö. Moottorivene Matti suoritti 39 maksullista ajoa vieden reidillä oleviin aluksiin satamaluotseja, määräyksiä, väestöä, ym. Tästä toiminnasta veloitetiin 47 500 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena satama-alueelle liikennöimään hyväksyttiin 5 vuokrasoutuvenettä ja 54 vuokramoottorivenettä.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen varastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina v. 1946—48 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Vuosineljännes	1946		1947		1948	
	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu
Tammikuu—maaliskuu	2 745	3 632	2 155	2 744	3 461	3 843
Huhtikuu—kesäkuu	2 762	3 624	4 802	2 006	6 610	2 710
Heinäkuu—syyskuu	2 685	3 029	4 095	4 193	6 514	4 224
Lokakuu—joulukuu	2 941	3 506	4 336	5 466	8 971	5 882
Koko vuosi	11 133	13 791	15 388	14 409	25 556	16 659

Kertomusvuoden alkaessa oli yleisessä varastossa tavaraa 5 271 tonnia ja vuoden kuluessa otettiin siihen 25 556 tonnia, joten hallussa ollutta tavaraa oli yhteensä 30 827 tonnia. Varastosta annettiin 16 659 tonnia ja v:een 1949 jäi varastoon 14 168 tonnia. Tavaravaihto nousi kertomusvuonna 42 215 tonniin vastaten 29 797 tonnia v. 1947 ja 24 924 tonnia v. 1946.

Yleiseen varastoon otettujen tavaraerien lukumäärä oli kertomusvuonna 1 463 oltuaan edellisenä vuonna 1 182 ja v. 1946 880. Yleisestä varastosta annettujen tavaraerien lukumäärä oli vastaavasti 6 431, 4 238 ja 4 152.

Yleisen varaston tallettajille annettiin varastoonottokuitteja 1 453, edellisenä vuonna 1 176 ja v. 1946 866. Talletustodistuksia warranteineen annettiin vastaavasti 10, 6 ja 14.

Vaunuvaakoja oli kertomusvuonna 3, samoin v. 1947 ja 1946. Punnitustodistuksia annettiin v:n 1948 aikana 102 381, edellisenä vuonna 79 112 ja v. 1946 48 586.

Kertomusvuoden aikana saapui Katajanokalle maan muista satamista transiitavaraa 1 545 vaunukuormaa vastaten 12 903 tonnia, josta 579 vaunukuormaa eli 3 175 tonnia laiturihuollolle.

Tavarasta laiturihuolto kustannuksina veloitti 752 537 mk, mistä määrästä rautateille maksettiin 15 % eli 112 881 mk.

Laiturihuoltotoimintaa v:n 1946—48 aikana valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Taveralähetysten lukumäärä		Kokonaislasti, tonneja	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1948					
Tammikuu—maaliskuu	29	3 443	3 404	26 686	22 572
Huhtikuu—kesäkuu	195	15 996	15 839	137 219	120 333
Heinäkuu—syyskuu	256	16 872	16 670	154 118	130 170
Lokakuu—joulukuu	266	20 910	20 633	174 141	145 627
Koko vuosi	746	57 221	56 546	492 164	418 702
1947	629	46 624	46 073	505 523	397 669
1946	447	24 839	24 383	264 864	185 408

Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit. Tullipakkahuoneen ulkopuolella suoritettujen tavarain punnitukseen käytettiin yhteensä 13 566 tuntia ja tavaraa punnittiin kaikkiaan 86 451 tonnia. Puutavarain mittaukseen käytettiin 930 tuntia ja mitattiin 18 947 m³. Tavaramerkitsemistehtäviä suoritettiin 8 568 tuntia. Toimituksiin käytettiin kaikkiaan 23 064 tuntia, ja vaakamestarit kantoivat niistä korvauksia 3 303 173 mk, mistä määrästä tuli heidän omiksi palkkoikseen 490 883 mk, heidän apulaistensa palkkioiksi 2 664 547 mk ja muihin kustannuksiin 638 626 mk.

Satamarakennustoiminta

Työvoima. Satamarakennusosaston kirjoissa olevien työntekijäin lukumäärä oli vuoden alussa 369, huhtikuussa 400 ja vuoden lopussa 350. Työntekijöistä 7 kuoli ja 16 siirtyi eläkkeelle. Vuosilomaa sai 396 työntekijää yhteensä 8 528 työpäivää. Suoranaista työnjohtoa hoiti 25 vakinaista rakennusmestaria, ylikonemestari, konemestari, viisi ylimääräistä työnjohtajaa ja kolme kirjuria. Osaston kuutta avoimena olevaa sääntö-palkkaista insinöörin virkaa ei saatu täytetyksi.

Satamien korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli menosäännössä 20 380 000 mk, lisämäärärahoja saatiin palkkojen kohoamisen tähden 150 000 mk, Helsingin makasiini oy:n selvitystililtä saatiin 1 791 625 mk:n jäännöserä pommitusvaurioiden korjaamiseen, lisätalousarviossa saatiin 9 900 000 mk ja ylitysoikeudet olivat 2 391 866 mk. Menot olivat 34 461 603 mk ja säästö 151 888 mk. Menot jakautuivat seuraavasti: Rakennukset: määräraha 4 800 000 mk, lisämääräraha 2 574 125 mk ja menot yhteensä 7 374 125 mk, mistä varastorakennukset 5 687 115 mk, tavarasuojat ja katokset 454 400 mk, tullitarkastamot 168 296 mk, huolto- ja ruokalarakennukset 338 352 mk, vartiorakennukset ja kopit 395 468 mk sekä nosturit ja vaa'at varastorakennuksissa ym. 330 494 mk. Kiinteät laitteet: määräraha 19 000 000 mk, lisämääräraha 1 609 366 mk ja menot yhteensä 20 609 366 mk, mistä laiturit ja rantaverhous 4 532 998 mk, kadut ja tontit 1 448 365 mk, viemärit 951 789 mk, sillat 98 290 mk, tilapäiset purkauslaiturit 1 164 780 mk, tilapäiset höyrypursi- ym. laiturit 1 099 316 mk, veneiden kiinnityspaikat 2 644 002 mk, rautatieraiteet 6 700 082 mk, satamien ruoppaus 262 669 mk sekä mittaukset ja tutkimukset 707 075 mk. Irtonaiset laitteet: määräraha 5 400 000 mk ja menot yhteensä 5 290 280 mk, mistä poijut, tihtaalit ja merimerkit 190 918 mk, tavaralavat ja satamakonttorin alukset 1 051 705 mk, työlaivasto 4 047 265 mk sekä satama-alueiden aidat 392 mk; säästö 109 720 mk. Yleiset laitteet: määräraha 900 000 mk, lisämääräraha 150 000 mk ja menot yhteensä 1 046 568 mk, mistä hengenpelastusvälineet ja veneet 422 974 mk, sillat jäälle sekä laiturien ja raihojen viereiset aidat 594 871 mk sekä palokunnan vedenottoaikat 28 723 mk; säästö 3 432 mk. Tavarain ja uponneiden veneiden poistaminen satama-alueelta: määräraha 180 000 mk ja menot yhteensä 141 264 mk; säästö 38 736 mk.

Rakennusten korjaus- ja kunnossapitokustannusten pääosa johtui pommitusvaurioiden korjaamisesta. Länsisataman varastorakennuksen I ja Katajanokan suuren varastorakennuksen n:o 6 korjaamiseen pääasiallisesti v:n 1944 pommitusvaurioiden jäljeltä käytettiin 1 384 556 mk ja 2 467 884 mk, Länsisataman varastorakennuksen K korjaamiseen 166 554 mk, Länsisataman satamatyöntekijäin huoltorakennuksen korjaamiseen 223 653 mk, Eteläsataman Makasiinirannan varastorakennuksen korjaamiseen 288 993 mk, Rahapajanrannan varastorakennuksen n:o 12 korjaamiseen 443 692 mk ja Eteläsataman tulli- ja pakkahuoneen korjaamiseen 496 388 mk. Katajanokan nosturien esimiesten toimistokopin uudistamiseen käytettiin 135 291 mk ja Sörnäisten satamakonttorin korjaamiseen 238 854 mk.

Kiinteiden laitteiden korjauskustannukset olivat suuret puulaiturien ja ratapölkkyjen huonokuntoisuuden tähden. Paitsi vakinaisten laiturien suojalaitteiden kunnostamista, suoritettiin Sörnäisten läntisen pistolaiturin ja vanhan pistolaiturin sekä Pohjoissataman halkolaiturin pohjoisosan korjaus. Katujen kiveystä ja asfalttipeitettä korjattiin. Viemäreitä puhdistettiin ja pidettiin kunnossa. Siltojen kunnossapitoa ja korjausta suoritettiin säästeliäästi. Tilapäisten purkauslaiturien kunnossapitoa tehostettiin. Venelaiturien kunnossapitokustannukset olivat edelleen suuret, koska monet laiturit olivat vielä huonossa kunnossa. Kustannuksiin vaikutti myös jääsuhteiden epäedullisuus. Venepaikkoja oli 2 092, joista 1 578 ulkopaalullista tai aituuksellista. Käytössä oli 1 759 venepaikkaa. Töölön—Katajanokan satamaradan ja siihen kuuluvien valtionrautateiden kunnossapidettävien raiteiden kiveyksen ja vaihteensiltojen kunnossapito maksoi kaupungille 789 479 mk. Kaupungin kunnossapidettävien Länsisataman raiteiden kunnossapito maksoi 3 308 422 mk, Munkkisaaren ja Hernesaaren raiteiden 237 653 mk, Sörnäisten sataman ja Verkkoosaaren raiteiden 589 741 mk ja Herttoniemen radan 1 774 787 mk. Kaivurilla ruoppaamalla puhdistettiin Länsisataman Laivarannan ja Hietalahdenrannan vieret sekä Pohjoisrannan viemärin suu. Sukeltajaa apuna käyttäen puhdistettiin Saukonrannan länsiosan edusta. Mittauksia ja tutkimuksia tehtiin mm. Laajasalon etelävesillä.

Irtonaisiin laitteisiin kuuluvien tavaralajojen kunnossapito maksoi 288 000 mk ja 460 uuden lavan teko 620 000 mk. Työlaivastosta ruoppuri ja neljä rautaista proomua olivat talven telakoituna Kone ja sillan telakalla ja hinauslaivat H 1 ja H 3 Valtion metallitehtaiden Katajanokan telakalla, missä myös korjautettiin kaksi rautaista proomua kesällä. Nosturialukset ja puiset proomut 2, 3, 5, 10, 12, 14, 19 ja 20 korjattiin kaupungin telakalla Jätkäsaarella.

Yleisiin laitteisiin kuuluvia siltoja jälle ei asetettu leudon talven vuoksi. Pohjois-sataman ja Tuurholman selän jäärailojen kohdalla pidettiin veneitä. Suomenlinnan laudakkopolkua ei asetettu.

Satamien uudisrakennukset. Määrärahoja oli v:n 1948 menosäännössä 112 650 000 mk ja lisämenosäännössä 5 000 000 mk eli yhteensä 117 650 000 mk, josta 4 158 607 mk oli käytetty edellisenä vuonna. Edelliseltä vuodelta siirtyi määrärahoja 56 590 755 mk. Lisämäärärahoja saatiin palkkojen kohoamisen tähden 400 000 mk ja ylitysoikeuksia 542 344 mk. V:n 1949 määrärahasta käytettiin 166 518 mk. Käytettävissä olleista varoista, joita oli 175 349 617 mk, käytettiin 67 883 719 mk, siirtyi v:lle 1949 107 281 631 mk ja palautui 17 750 mk.

Menot jakautuivat seuraavasti: Eteläsataman Makasiinirannan rakennustyöt 18 705 453 mk, Katajanokan rakennustyöt 439 606 mk, Sörnäisten sataman rakennustyöt 3 748 346 mk, Herttoniemen sataman rakennustyöt 12 693 545 mk, täytteen otto rannoille 1 232 250 mk, laituriin uudistaminen 6 039 341 mk, uudet venelaiturit 969 177 mk, Katajanokan vuota- ja öljyvarastorakennus 8 643 mk, satamatyöntekijäin huoltorakennukset 1 804 477 mk, uuden hinaajan hankkiminen 7 000 000 mk, Eteläsataman tullipaviljongin laajentaminen 1 542 344 mk, sivuraiteen ja yhdystien rakentaminen Oy. Helsingin kyllästyslaitokselle vuokratulle tontille 2 565 845 mk, Eteläsataman väylä Kaivopuiston ja Valkosaarten välitse 1 297 114 mk, Eteläsataman Makasiinirannan nosturit 952 mk, uudet mukavuuslaitokset satama-alueelle 390 000 mk, Katajanokan aallonnurtajan rakentaminen 43 487 mk, Lapinniemen ja Salmisaaren rakennustyöt 3 554 776 mk, Munkkisaaren ja Hernesaaren rakennustyöt 2 183 774 mk, liitosalueella olevien laituriin uudistaminen 950 mk, pommitusvaurioiden korjaaminen 362 972 mk, Länsisataman rakennustyöt 3 028 760 mk, ja autovaakojen hankinta 271 906 mk.

Eteläsataman Makasiinirannan uudella osalla (Olympialaituri) saatiin valmiiksi varastorakennuksen pohjoispuolella oleva paaluarina väliaikaisine laiturimuureineen, jatkettiin alueen tasoittamista ja viemäröimistä sekä satamaradan siirtämiseen kuuluvia pengerrystöitä.

Katajanokan Rahapajanrannan varastorakennusten n:ot 7 ja 8 varrelle rakennettavan uuden laituriin peruspenkereen tekemistä jatkettiin.

Sörnäisten sataman uuden tuloväylän pohjoinen, Sompasaaren länsipuolella oleva osa ruopattiin. Kauhaketjuruoppuri oli tässä työssä syyskuun 11 p:stä marraskuun 18 p:ään eli 59 työpäivää ja sillä ruopattiin 55 400 m³ savea. Ruoppa vietiin Suomenlinnan ulkopuolelle.

Herttoniemen öljysataman väylän syventämistä jatkettiin. Öljylaiturin tienoilta ruopattiin kauhaketjuruoppurilla 49 työpäivässä 40 400 m³ savea. Kovapohjaiset osat ruopattiin kaivurilla ja mammuttipumpulla. Ruoppaukset valmistuivat, mutta väylän pohjoisreunassa oleva, tasolle — 7.50 ulottuva kalliopohjainen osa jäi syventämättä. Herttoniemen rakennusainesataman laituriin paikan ruoppaaminen suoritettiin ketjuruoppurilla, jolloin ruopattiin 8 100 m³ savea. Täyttämistöitä jatkettiin.

Täytettä otettiin Lauttasaarenkadun pohjoispuolelle, Itämerenkadun eteläpuolelle, Hiilisataman poikkikaduille, Hietasaarenkadun eteläpuolelle, Verkkosaarten itäpuolelle ja Kyläsaaren länsipuolelle.

Laitureista uudistettiin Sörnäisten rantatien laituri ja Sörnäisten rantatien laituri n:o 5. Sörnäisten läntisen pistolaituriin maanpuoleinen osa, joka oli uudistettu varatyönä, saatettiin liikennöitävään kuntoon. Taivallahden venelaituria laajennettiin etelään päin.

Satamatyöntekijäin käytettäväksi rakennettiin väliaikainen huoltorakennus Katajanokalle Satamakadun varrelle. Rakentamisen suoritti urakalla Silta ja satama oy. rakennustoimiston talorakennusosaston valvonnan alaisena.

Eteläsataman tullipaviljongin laajentamista ei suoritettu, mutta määräraha käytettiin Etelärannalla olevan tavarakatoksen sisustamiseen matkustajain tullitarkastamoksi. Työt suoritti talorakennusosasto.

Sivuraiteen ja yhdyntien rakentaminen Oy. Helsingin kyllästyslaitokselle Herttoniemessä jäi kesken ratakiskojen puutteen tähden. Pengerrys- ja tietyöt suoritettiin. Kyllästyslaitoksen tontilla tehtiin raiteiden pengerrystä.

Eteläsatamaan Kaivopuiston ja Valkosaarten välitse johtavasta väylästä vielä louhittavan vedenalaisen kallion louhiminen aloitettiin talvella. Väylän syventäminen Kallioliinan kohdalla suoritettiin syksyllä mammutpumpulla.

Uusi mukavuuslaitos rakennettiin Laivarantaan K varastorakennuksen pohjoispuolelle sekä Rahapajanrantaan Kruunuvuorenkadun jatkeen varrelle talorakennusosaston laatimien piirustusten mukaan.

Katajanokan aallonmurtajan paikalle Läntisen Mustasaaren rantaan ajettiin kiviä Kaivopuiston väylätyömaalta.

Lapinniemen ja Salmisaaren rakennustöiden ohjelmaan kuului rautatien rakentaminen Kalmistokadulta Suomen kaapelitehdas oy:n tontille, mutta ratakiskopulan tähden raiteen erkanemiskohta oli sijoitettava Itämerenkadulle. Raide sivuraiteineen saatiin liikennöitävään kuntoon syksyllä.

Hernesaaressa jatkettiin rannan täyttämistä ottamalla täytettä Henry Fordinkadun itäpäähän ja Pihlajasaarenkadun länsipäähän. Korttelin n:o 235 eteläosa tasoitettiin. Matalasalmenkatua päällystettiin asfalttisepelillä korttelin n:o 177 eteläpäästä Pihlajasaarenkadulle.

Pommituksessa helmikuussa 1944 vaurioitunut Ullanlinnan moottorivenelaituri, joka oli kunnostettu väliaikaisesti 1945, uudistettiin arkkua myöten.

Länsisataman rakennustöitä jatkettiin. Hietasaarenkadun ja Meklarinkadun pengertämistä ja korttelin n:o 265 länsiosan louhimista jatkettiin. Hietasaarenkadun eteläpään viemäri ja vesijohto valmistuivat.

Autovaakojen hankintaan sisältyi perustuksen ja vaakakopin rakentaminen Länsisatamaan Laivapojankadun varrelle. Perustuksen rakensi A. W. Liljeberg oy. urakalla ja vaakakopin satamarakennusosasto. Vaa'an asentaminen siirtyi v:een 1949.

Yleiset työt. Yleisten töiden pääluokassa oli määrärahoja siltojen, katujen ja rautateiden korjauksista ja kunnossapitoa varten 3 500 000 mk, lisämäärärahoja saatiin 500 000 mk ja ylittämisoikeudet olivat 3 353 584 mk. Menot olivat 7 247 520 mk ja säästöä jäi 106 064 mk. Menot jakautuivat seuraavasti: Lauttasaaren sillan käyttö ja korjaukset 1 202 190 mk, Kulosaaren sillan käyttö ja korjaukset 1 527 963 mk, muut sillat 393 936 mk, varasto- ja teollisuusalueiden kadut ja rautatiet 4 123 431 mk, mistä kadut 781 508 mk, rautatiet 3 244 485 mk sekä mittaukset ja tutkimukset 97 438 mk.

Varasto- ja teollisuusalueiden viemäreiden korjauksesta ja kunnossapidosta oli menoja 37 072 mk ja pesulauttojen korjauksesta ja kunnossapidosta 176 457 mk, määrärahojen ollessa vastaavasti 100 000 mk ja 150 000 mk. Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista nousi 375 000 mk:aan.

Lauttasaaren sillan liikenteen turvaamiseksi aloitettiin rakentaa ajotien reunoille suojakaiteita. Kustannukset olivat 493 110 mk. Läppäsillan käyttökustannukset olivat 368 422 mk. Läppäsilta avattiin 480 kertaa huhtikuun 14 p:n ja joulukuun 31 p:n välisenä purjehduskautena.

Kulosaaren sillan Kuoesaaren ja Kulosaaren välistä osaa korjattiin. Kääntösillan käyttö maksoi 147 895 mk. Purjehduskausi kesti huhtikuun 12 p:stä joulukuun 31 p:ään.

Muiden siltojen osalta on mainittava Pikku Pässin kävelysillan ja Herttoniemen sillan korjaaminen.

Varasto- ja teollisuusalueiden kaduista korjattiin pääasiallisesti Merisataman korttelin n:o 178, Vanhankaupungin ranta-alueen sekä Herttoniemen öljysataman ja teollisuusalueen katuja. Herttoniemen radan liikennöimiseen liittyvät sellaiset toimenpiteet kuin radan ja tien risteyksien vartiointi ja vaihteiden puhdistaminen maksoivat 661 527 mk. Muut kustannukset aiheutuivat pääasiallisesti Vanhankaupungin raiteiden, Sörnäisten kortteleiden n:ot 272—278 raiteiden ja Herttoniemen teollisuusalueen ja ratapihan raiteiden ratapölkkyjen vaihtamisesta.

Uusia katuja ja teitä varten oli määrärahoja v:n 1948 menosäännössä 21 450 000 mk, josta 2 743 529 oli käytetty v. 1947, v:lta 1947 siirtyi 10 321 801 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 31 771 801 mk, käytettiin 26 991 087 mk ja siirtyi v:lle 1949 4 780 714 mk. Menot jakautuivat seuraavasti: Kaivopuiston rantatie 2 000 000 mk, Kyläsaaren varastoalueen laajentaminen 1 135 367 mk, Herttoniemen teollisuus-

alueen kadut ja tiet 16 000 000 mk, korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 1 950 000 mk, Kulosaaren uusi silta 2 182 618 mk ja Herttoniemen teollisuusalueen viemärit 3 723 102 mk.

Kaivopuiston rantatien rantamuuri saatiin valmiiksi Itäisen Kaivopuiston tontin n:o 9 eteläräjälle saakka. Kyläsaaren varastoaluetta laajennettiin pohjoiseen päin. Teitä tasoitettiin ja oja sekä viemäreitä tehtiin.

Herttoniemen teollisuusalueen katujen rakentamista jatkettiin melkoisella voimalla. Läntisellä teollisuusalueella jatkettiin Raidekujan 51:n pengertämistä ja tehtiin sen ja Lämmittäjänkujan ahtokiveystä. Itäisellä teollisuusalueella jatkettiin Kirvesmiehenkadun, Sorvaajankadun, Raidekujan 65:n ja Asentajankadun pengertämistä. Eteläisellä teollisuus- ja varastoalueella jatkettiin vanhan tien osan korvaamiseksi rakennettavien katujen rakentamista. Herttoniemen teollisuusalueelta myytiin multaa 530 m³.

Kulosaaren uuden sillan Kuosaaren penkereen paikan ruoppaus kaivurilla saatiin valmiiksi. Penkereen tekemistä Kuosaareelta Kulosaaren päin jatkettiin. Sillan suunnittelukilpailun ohjelma laadittiin.

Herttoniemen teollisuusalueen viemäroimiseksi tehtiin viemäriin kaivantoa Sorvaajankatuun ja Raidekujan 65:een. Raidekujan 65:een asetettiin viemäri Puusepänkadun kohdalla olevalle osalle. Avo-oja tehtiin Oy. Elo ab:n tontilta mereen.

Laskuun suoritettut työt. Satamalaitoksen muiden osastojen, kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun suoritettiin töitä 9 724 584 mk:n arvosta seuraavasti: satamalaitoksen muiden osastojen laskuun 42 253 mk:n, kaupungin muiden viranomaisten laskuun 5 753 003 mk:n ja yksityisten laskuun 3 929 328 mk:n arvosta. Näistä töistä mainittakoon sukellustyöt Taivallahdessa ja Tervasaaren luona katurakennusosaston laskuun, eräiden rakennusten perustan tutkiminen talorakennusosaston laskuun, osallistuminen lumenluontiin satama-alueella ja kaupungin kaduilla puhtaanapito-osaston laskuun, Hietasaarenkadun sekä Herttoniemen Kirvesmiehenkadun, Sorvaajankadun ja Asentajankadun vesijohtojen kaivantotyöt sekä Korkeasaaren vesijohdon korjaus vesijohtolaitoksen laskuun, Salmisaaren sähköaseman tontin tasoittaminen ja laiturin alustavat työt, Salmisaaren—Pitäjänmäen—Vanhankaupungin muuntoaseman sähköjohdon pylväiden paikkojen tutkiminen ja Sörnäisten sähköaseman uuden jäädytysveden poistokanavan paikan tutkiminen sähkölaitoksen laskuun, Hietarannan laiturien korjaaminen urheilu- ja retkeilytoimiston laskuun, teurastamon raiteiden kunnossapito ja kalasataman kellukelaiturin hoito teurastamon laskuun sekä moottoriveneen korjaaminen palokunnan laskuun. Korvauksena laitureille, silloille ja rautateille aiheutuneiden vaurioiden korjaamisesta saatiin 367 462 mk. Puhelinyhdistyksen laskuun tehtiin kaivanto Murtaajankatuun, Kellosaaren ja Herttoniemessä Oy. Elo ab:n tontille; Oy. Nobel-Standard ab:n laskuun uudistettiin laiturin Sörnäisten öljysatamassa. Insinööritoimisto Alfred A. Palmbergin laskuun tehtiin sukellustöitä Munkkisaaren Myllyn sprinklerjohdon rakentamiseksi sekä Munkkisaaren Myllyn laskuun tehtiin vesijohto Munkkisaaren laiturin lävitse. Suomen kaapelitehdas oy:n laskuun rakennettiin raide kortteliin n:o 784 ja Helsingin kyllästyslaitos oy:n laskuun suoritettiin töitä pistoraitteen rakentamiseksi Herttoniemen radan varrella olevalle tontille.

Satamarakennusosaston hallintomenot ja yleiskulut. Hallintomenoihin oli menosäännössä määrärahoja 13 842 710 mk, kalliinajanlisäyksinä saatiin 4 843 077 mk ja ylittämisoikeuksia 2 864 mk. Kustannukset olivat 18 604 962 mk, säästöä jäi 83 689 mk.

Satamarakennusosaston työntekijäin ja työmäärärahoista palkattujen viranhaltijain osuudet satamalaitoksen työntekijäin ja viranhaltijain erinäisistä eduista olivat seuraavat:

	Työntekijät, mk	Viranhaltijat, mk	Yhteensä mk
Kesälomapalkat	6 895 642	409 954	7 305 596
Sairauslomapalkat	3 707 582	65 316	3 772 898
Hautausapu	114 589	—	114 589
Tapaturmavakuutusmaksut	436 875	—	436 875
Itsenäisyyspäivän palkat	466 842	—	466 842
Kansaneläkemaksut	534 405	—	534 405
Lapsilisät ja kansaneläkemaksut	1 920 039	—	1 920 039
Yhteensä	14 075 974	475 270	14 551 244

Yleiskustannuksiin on luettava lisäksi satamarakennusosaston osuus satamalaitoksen eläkkeisiin, joka arvion mukaan oli 6 000 000 mk. Tämä määrä mukaan luettuna osaston hallintomenot ja yleiskulut olivat 39 156 206 mk.

Satamarakennusosaston kokonaismenoista, 176 079 046 mk:sta, oli viranhaltijain palkkoja 22 351 939 mk, työntekijäin palkkoja 87 214 202 mk, laskuun teetettyjen töiden kustannuksia 4 873 516 mk, urakalla suoritettujen töiden kustannuksia 8 057 129 mk, rakennustoimiston varaston laskutuksia 26 506 000 mk, satamalaitoksen muiden osastojen laskutuksia 156 716 mk, kaupungin muiden laitosten laskutuksia 6 005 733 mk ja muita laskutuksia 14 913 809 mk.

Tuloja oli kaikkiaan 13 699 577 mk, josta laskut tilaustöistä olivat 9 724 584 mk, korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 3 220 122 mk ja sekalaiset tulot 754 871 mk.

Satamalaitoksen tulot ja menot

Tulot. *Kertyneet satamamaksut* nousivat 20 000 884 mk:aan ja jakautuivat erilaista liikennettä harjoittavien alusten kesken seuraavasti:

	Mk
1) Aluksista, jotka saapuivat suoraan ulkomailta tai lähtivät ulkomaille ...	17 952 792
2) Aluksista, jotka ulkomaan liikenteessä poikkesivat toiseen Suomeen satamaan purkamaan tai lastaamaan	598 906
3) Aluksista, jotka tullikamaripassilla kulkivat kotimaisessa liikenteessä	51 544
4) Aluksista, jotka ilman tullikamaripassia kulkivat kotimaisessa liikenteessä	317 806
5) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat matkustajaliikennettä	122 509
6) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat hinauksia ja pelastuksia	8 485
7) Jäämaksuja	948 842
Yhteensä	20 000 884

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten, ryhmien 1, 2 ja 7, satamamaksut jakautuivat edellisen jakoperusteen ja alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Ryhmä	Helsingiläiset alukset, mk	Muut suomalaiset alukset, mk	Ulkomaiset alukset, mk	Yhteensä, mk
1)	5 199 582	2 947 828	9 805 382	17 952 792
2)	289 337	88 281	221 288	598 906
7)	280 920	157 785	510 137	948 842
Yhteensä	5 769 839	3 193 894	10 536 807	19 500 540

Satamamaksuista tuli helsingiläisten alusten osalle 29.6 %, muille suomalaisille aluksille 16.4 % ja ulkomaisille aluksille 54.0 %. Satamamaksualennuksia ja -palautuksia myönnettiin 845 474 mk.

Tuulaakimaksut kaupunkiin osoitetuista tavaroista nousivat 120 390 559 mk:aan ja vientitavaroista 3 410 mk:aan.

Tuulaakimaksut muihin kaupunkeihin osoitetuista tavaroista nousivat 1 991 183 mk:aan. Nämä tuulaakimaksut jakautuivat v. 1948 ja 1947 seuraavien kaupunkien kesken:

	1948 mk	1947 mk
Tampere	1 439 375	748 953
Lahti	418 209	111 214
Jyväskylä	133 599	115 462
Yhteensä	1 991 183	975 629

Tuulaakimaksuja palautettiin 456 792 mk.

Liikennemaksutuloja oli tuontitavaroista 114 242 081 mk, vientitavaroista 4 786 281 mk ja oman maan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 803 216 mk.

Muille kaupungeille suoritettiin 30 %:n liikennemaksuosuuksia seuraavasti:

	Mk		Mk
Hanko	664 386	Pori	107 161
Turku	536 116	Kotka	31 460
Rauma	209 238		
		Yhteensä	1 548 361

Seuraavat kaupungit suorittivat kassa- ja tilivirastoon Helsingin kaupungille tulevia 30 %:n kauttakulkuliikennemaksuja seuraavin määrin:

	Mk		Mk
Turku	520 481	Kotka	18 888
Tampere	428 417	Porvoo	12 830
Pietarsaari	273 678	Mikkeli	11 073
Lahti	178 546	Rauma	7 174
Vaasa	119 621	Hanko	5 435
Jyväskylä	45 423	Joensuu	3 568
Kokkola	44 664	Savonlinna	3 215
Pori	24 422	Loviisa	602
		Yhteensä	1 698 037

Liikennemaksuja palautettiin liikennöitsijöille 103 472 mk.

Laituri- ja aluevuokria kertyi 48 332 409 mk, mistä määrästä oli laitureille varastoitujen tavarain vuokria 12 563 885 mk ja varastoalueiden vuokria 35 768 524 mk.

Laiturihuoltomaksujen bruttovoitoitus oli 81 648 014 mk. Kun tästä määrästä vähennetään ahtaajille menevät kustannukset sekä tullivartiointikustannukset, 48 536 910 mk, jää nettovoitukseksi 33 111 104 mk.

Kertomusvuoden bruttovoitoitus oli 467 256 474 mk. Tulotileiltä suoritettiin menoja 51 690 602 mk, mistä suurimman osan muodostivat edellä mainitut laiturihuoltomaksujen tileiltä suoritettut menot, muille kaupungeille suoritettut 30 %:n kauttakulkuliikennemaksut sekä satamamaksu-, tuulaaki- ja liikennemaksupalautukset; näin ollen nettovoitoitus nousi kertomusvuonna 415 565 872 mk:aan. Tämä määrä oli 180 509 826 mk eli 76,8 % edellisen vuoden vastaavaa määrää ja 165 440 872 mk eli 66,1 % talousarvion määrää suurempi.

Veloitusilmoituksia oli 103 873, niistä tulli-ilmoituskirjoihin perustuvia 92 841 ja muita 11 032.

Eri kuukausien kesken veloitus v. 1948 ja 1947 jakautui seuraavasti:

	1948 mk	1947 mk		1948 mk	1947 mk
Tammikuu	31 635 265	19 212 849	Heinäkuu	45 946 232	24 690 877
Helmikuu	22 369 457	7 808 278	Elokuu	31 943 294	23 247 758
Maaliskuu	11 601 865	10 030 394	Syyskuu	34 621 284	17 628 587
Huhtikuu	31 336 430	14 517 020	Lokakuu	45 162 809	25 377 017
Toukokuu	24 058 799	18 584 833	Marraskuu	41 699 354	24 527 322
Kesäkuu	43 462 826	16 569 814	Joulukuu	51 728 257	32 861 297

Koko vuosi 415 565 872 235 056 046

Saatavia edellisestä vuodesta oli 3 712 470 mk. Kun summaan lisätään vuoden nettovoitoitus, oli veloitettava määrä 419 278 342 mk.

Kannanta. Kertomusvuoden veloituksia kertyi kassaan 461 898 722 mk ja edellisten vuosien veloituksia 2 438 393 mk. Lähetetilin kautta perittiin kertomusvuoden veloituksia 1 986 083 mk. Talousarvioon otettuja tilitysmenoja kirjattiin tuloina eri tulotileille 2 519 517 mk. Saatavia seuraavaan vuoteen jäi 5 162 405 mk, mistä määrästä kertomusvuodelta 4 077 514 mk ja edellisistä vuosista 1 084 891 mk.

M e n o t. Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakautuvat kahteen ryhmään: varsinaisiin menoihin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin menoihin kuuluu 1) sata-

malaitoksen osuus yleisistä töistä, käsittäen eräitä momentteja yleisten töiden pääluokan III, IV ja VII luvuista ja 2) varsinaiset satamamenot, käsittäen koko Satamat nimisen 14 pääluokan, jonka pääasialliset menoerät ovat Satamien hallinto, liikenne, korjaus ja kunnossapito sekä yhteiset sekalaiset menot. Pääomamenoihin kuuluvat satamien uudisrakennusten ja töiden aiheuttamat menot, käsittäen tuloja tuottavien pääomamenojen pääluokan II luvun sekä eräitä momentteja tuloja tuottamattomien pääomamenojen II luvusta.

Varsinaisten menojen siirto v:sta 1947 oli 1 791 625 mk, määrärahat yhteensä 245 252 546 mk ja menot tilien mukaan 243 984 795 mk. Pääomamenojen siirto v:sta 1947 oli 59 040 303 mk, yhteensä määrärahoja oli 218 128 303 mk, menot tilien mukaan 101 781 330 mk ja siirto v:een 1949 116 871 566 mk.

Yhteenvetona satamalaitoksen kaikista menoista mainittakoon, että siirto v:sta 1947 oli 60 831 928 mk, yhteensä määrärahoja 463 380 849 mk, menot tilien mukaan 345 766 126 mk ja siirto v:een 1949 116 871 566 mk.

Palkkoja maksettiin kaikkiaan 196 160 110 mk ja summa jakautui seuraavasti: sääntöpalkkaiset virat 68 922 685 mk, tilapäinen työvoima ja ylityökorvaukset 38 267 084 mk, työmäärärahoista maksetut tuntipalkat 85 019 806 mk ja työmäärärahoista maksetut kuukausipalkat 3 950 535 mk.

36. Teurastamo

(Yleinen teurastamo)

Helsingin kaupungin teurastamon toimintakertomus¹⁾ v:lta 1948 oli seuraavan sisältöinen:

Teurastamolautakunta

Kokoonpano ja kokoukset. Kokouksessaan joulukuun 17 p:nä 1947 kaupunginvaltuusto valitsi teurastamolautakunnan puheenjohtajaksi isännöitsijä J. Mehton sekä lautakunnan muiksi jäseniksi kunnaneläinlääkäri A. G. Backmanin, agronomi U. H. Forssin, toimitusjohtaja J. Heiton, insinööri B. I. Kajanderin, kauppias L. A. Koivujuuren, ravintolan-tarkastaja S. Koskisen, teurastaja Y. A. Pajulan ja kauppaneuvos J. H. Seppälän. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi kiinteistöjohtaja V. V. Salovaara. Lautakunnan varapuheenjohtajana toimi kauppaneuvos Seppälä ja sihteerinä kaupunginhallituksen kansliasihteeri A. A. Blomberg.

Teurastamolautakunta kokoontui 12 kertaa ja oli sen käsittelemien asiain pykäläluku 190 ja lähetettyjen kirjeiden luku 95.

Lausunnot ym. Lautakunnan kertomusvuonna kaupunginhallitukselle antamista lausunnoista ja esityksistä mainittakoon seuraavat, jotka koskivat: syväjäädystytilan varaamista elintarvikekeskukselle, sanoma-, aikakauslehtien ja kirjallisuuden tilaamista; palkkakuoppien korjaamista; Tori- ja kalakauppiaiden yhdistyksen anomusta saada Tervasaari toimipaikakseen; syväjäädystämön rakentamista; Suomen kunnallisten teurastamoiden yhdistyksen perustamista; kaupungin virkasäännön ja kaupungin työntekijäin lomasäännön muuttamista; lihantarkastamon lämmityksen tehostamista; lihan purkauslaiturin laajentamista; teurastamorakennuksen katon korjaamisen kiirehtimistä; virka-asunnon varaamista karjapihan esimiehelle A. Ahlqvistille; autovaurion kautta rikkoutuneen Lapinlahden sairaalan portin korjauskustannusten suorittamista; kahden henkilön lähettämistä Lontoon olympialaisiin tutkimaan elintarvikehuollon järjestelyä; kahden tilapäisen toimistoapulaisen ja tilapäisen vaakaajan palkkaamista v:ksi 1949; sikojen kalttauskoneen, polttomootorilla toimivan laiturivaunun sekä rautatievaunun siirtolaitteen hankkimista; Kalataloussäätiön anomusta tarpeellisen huonetilan varaamisesta säätiölle kalasatamaan rakennettavasta suolakalavarastosta; terveydenhuoltolautakunnan esitystä elintarvikelaboratorion rakentamisesta teurastamon alueelle; teurastamo-alueelle järjestetyn vihannestorin järjestyssäntöehdotusta; teurastamon henkilökunnan palkkojen maksua kesän aikana; ja teurastamon alueen yleiskäyttösuunnitelman laatimista.

Edellisten lisäksi mainittavat muut lausunnot ja esitykset koskivat: kaupunginreviisin teurastamon tilinpitoa ym. koskevaa kirjelmää; Lihakeskusliiton esitystä lihantarkastuksessa hylätyn lihan ja elimien sekä teurastamolle tuoduista lehmistä saadun maidon myynnistä kertyvien tulojen tilityksestä teurastamon käyttäjille; teurastamon taksojen korottamista ja teurastajien urakkatyömenetelmään siirtymistä; yhden uuden 16 palkkaluokkaan kuuluvan tilapäisen toimistoapulaisen viran perustamista; teurastamon toimiston virka-ajan vahvistamista arkisin klo 8.30—15.30 sekä lauantaisin ja pyhien aattoina klo 8.30—13.30 paitsi kesän aikana; virkasäännön 1 §:n muuttamista; 150 tunnin ylityön ylitysoikeuden myöntämistä karjapihan esimiehelle N. Ahlqvistille ja halliapulaiselle V.

¹⁾ Eräät kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole tähän otettu, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa.

Nykäselle; Helsingin Olympiakisojen urheilulaitoskomitean tarvitsemaa selvitystä 5-vuotisirakennusohjelmasta; makuu- ja peseytymispaikan järjestämistä teuraskarjan tuojille; virkasääntökomitean pyytämää lausuntoa viran- ja toimenhaltijain uudesta virkasääntöehdotuksesta ja työntekijäin lomasääntöehdotuksesta; Helsingin kaupungin teurastamon liittymistä kunnallisten teurastamoiden yhdistyksen jäseneksi; sekä kaupungin viranhaltijain kielitaitosäännön muuttamista.

Kalatatama

Kalatataman neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi toimitusjohtaja T. J. Tallqvist sekä jäseninä agronomi U. H. Forss lautakunnan edustajana, tarkastaja S. Koskinen vähittäiskuluttajien edustajana, johtaja A. K. Vainio edustaen Suomen kala-kauppiainden liittoa, professori T. H. Järvi Suomen kalastusyhdistystä, kauppias N. F. Karlsson Helsingin kalakauppiainden yhdistystä ja kalastusneuvos F. G. Gottberg Nylands fiskarförbund nimistä liittoa.

Neuvottelukunta kokoontui vuoden aikana yhden kerran.

Teurastamon toiminta

Henkilökunnassa tapahtuneet muutokset. Lautakunta valitsi A. Ahlqvistin karjapihan esimieheksi maaliskuun 1 p:stä lukien, vaakaajaksi E. Saaren ja vartijaksi V. Gustafssonin toukokuun 1 p:stä lukien, halliapulaiseksi V. A. Saavalaisen heinäkuun 1 p:stä lukien ja vartijaksi G. Mannilan joulukuun 6 p:stä lukien. Vartija J. E. Leivo oikeutettiin eroamis- iän saavutettuaan jäämään virkaansa toukokuun 31 p:ään saakka, jolloin hän erosi, ja lämmittäjä S. Kämäri samaten joulukuun 31 p:ään, jolloin hän erosi. Laboratorioapu- lainen I. Berglund siirtyi eläkkeelle kesäkuun 1 p:stä lukien. Vaakaaja I. Yliruka, joka pidätettiin virantoimituksesta lokakuun 10 p:nä 1947, erotettiin kaupunginhallituksen päätöksen ¹⁾ nojalla mainitusta päivästä lukien ja vaakaaja A. Rehn pidätettiin virantoi- mituksesta helmikuun 23 p:nä ja erotettiin samasta päivästä lukien ²⁾.

Tilapäinen työvoima ja kesälomasijaiset. Neiti I. Lappalainen toimi tilapäisenä toimisto- apulaisena toukokuun 10 p:n ja 31 p:n välisenä aikana ja kesälomasijaisena kesäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään. Tilapäiseksi toimistoapulaiseksi otettiin neiti M. Malkamäki kesäkuun 1 p:stä lukien. Laboratorioapulaisen viran väliaikaisena hoitajana toimi neiti A.-L. Pärssinen kesäkuun 1 p:stä marraskuun 15 p:ään. Ent. vartija J. E. Leivo oikeutet- tiin 6 viikon aikana toimimaan jäähdyttämön hoitajan sijaisena viimeksi mainitun kesä- loman aikana.

Sairaslomaa nautti henkilökunnasta 28 henkilöä yhteensä 692 vuorokautta ja tapatur- man vuoksi oli työhön kykenemättömiä 17 henkilöä 406 vuorokautta.

Teurastamon työvoima. Teurastamon palveluksessa oli vuoden alussa 56 sääntöpalk- kaista miestä ja 9 naista sekä 32 tuntipalkkaista miestä ja 6 naista. Vuoden lopussa olivat vastaavat luvut 54 ja 8 sekä 26 ja 9.

Harjoittelijat. Lihantarkastusharjoittelijoina olivat seuraavat eläinlääkärit, jotka myös harjoittelivat laboratoriossa: L. Aaltio, H. Blomqvist, A. Charpentier, E. Harjanne. K. Jokinen, E. Palmén, M. Pettersson, E. Pätiälä ja L. Reinius. Laboratorioharjoittelijoina oli 26 naista.

Kaupunkiliiton ansiomerkki annettiin 30 vuoden palveluksesta vaakaaja U. A. Forssell- ille ja 20 vuoden palveluksesta vartija J. E. Leivolle.

Vartiokoirat. Teurastamo sai kertomusvuonna lahjana kaksi vartiokoiraa.

Teurastamon tuotantokomiteaan valittiin v:ksi 1948 seuraavat henkilöt: työnantajan edustajiksi toimitusjohtaja T. J. Tallqvist ja hallin yliesimies R. Åkerman vakinaisiksi sekä tarkastuseläinlääkäri B. O. Engdahl ja käyttöpäällikkö K. V. Virtanen varajäseniksi, viranhaltijain edustajaksi halliesimies H. R. Nordberg, varalle toimistoapulainen K. K. Carlander, ja työntekijäin edustajiksi vaakaaja H. O. Heino sekä teurastajat Y. A. Pajula ja A. E. Virtanen, varalle halliapulainen M. Flinkman, vaakaaja A. N. Nikula ja siivooja H. M. Tuomiluoto. Puheenjohtajana toimi johtaja Tallqvist ja sihteerinä vaakaaja Heino.

¹⁾ Khs 8 p. tammik. 34 §. — ²⁾ S:n 18 p. maalisk. 654 § ja 16 p. syysk. 2 001 §.

Tuotantokomitea kokoontui 5 kertaa ja oli sen käsittelemien asioiden pykäläluku 17. *Teurastusosastot.* Teurastusosastoilla teurastettiin ja tarkastettiin v. 1944—48 seuraava määrä eläimiä. Vertailun vuoksi julkaistaan myös v:n 1938 luvut:

	1938	1944	1945	1946	1947	1948
Sonneja ja härkiä	4 439	1 592	958	648	1 067	2 438
Lehmiä	20 015	5 025	3 810	3 595	15 191	11 120
Hiehoja ja isoja vasikoita	17 294	3 616	2 009	1 877	7 002	10 485
Pikkuvasioita	4 271	1 269	1 259	1 411	4 805	6 743
Lampaita ja vuohia	14 039	546	804	1 082	7 499	15 124
Sikoja	24 901	3 021	1 878	1 891	12 413	15 887
Porsaita	200	83	19	28	11	235
Hevosia	207	918	651	360	1 823	2 538
Poroja	1	—	1	—	—	—
Yhteensä	85 367	16 070	11 389	10 892	49 811	64 570

Edellä luetellut v:n 1948 ruhot vastasivat 4 495 623 kg lihaa, josta 52,7 % oli nautakarjan, 4,3 % lampaan, 29,5 % sian ja porsaan sekä 13,5 % hevosen lihaa.

Tarkastuksessa määrättiin erikoiskäsiteltäväksi 4 sonnin, 20 lehmän, 28 hiehon ja ison vasikan ruhoa, kun taas seuraava määrä hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja,		Hylättyjä ruhonosia,		Kaikkiaan, kg
	kpl	kg	kpl	kg	
Sonneja	—	—	1	14	14
Lehmiä	12	1 596	24	252,50	1 848,50
Hiehoja ja isoja vasikoita	10	487	2	13	500
Pikkuvasioita	63	864	—	—	864
Lampaita	21	221	11	16,25	237,25
Sikoja	41	3 259	255	1 212	4 471
Porsaita	—	—	—	—	—
Hevosia	9	1 727	6	51	1 778
Yhteensä	156	8 154	299	1 558,75	9 712,75

Sitäpaitsi hylättiin kaikkiaan 11 477 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 21 189,75 kg.

Teurastusosastoilla teurastetut eläimet oli tuotu kaupunkiin joko maanteitse tai rautateitse kuten alla olevasta yhdistelmästä lähemmin selviää:

	Maanteitse saapuneita	Rautateitse saapuneita	Kaikkiaan
Raavaita	7 472	23 314	30 786
Lampaita ja vuohia	4 409	10 715	15 124
Sikoja ja porsaita	10 764	5 358	16 122
Hevosia	902	1 636	2 538
Yhteensä	23 547	41 023	64 570

Karjatallien käyttö. Kaikkiaan oli talleissa yötä 21 989 eläintä eli 34,1 % kaikista teuraseläimistä. Raavaita oli talleissa 10 220 eli 33,2 %, lampaita 5 276 eli 34,9 %, hevosia 844 eli 33,3 % ja sikoja 5 649 eli 35,6 %.

Rehujen käyttö. Kaikkiaan käytettiin vuoden aikana 21 360 kg heiniä ja pahoja sekä 3 646 kg perunoita.

Suolipesimössä puhdistettiin 64 570 eläimen sisälmykset, nimittäin 24 043 raavaan, 18 425 sian ja hevosen sekä 22 102 pikkuvasikan, lampaan ja porsaan suolet ja mahat.

Vuotien tarkastus. Teurastamossa teurastettujen eläinten vuotia tarkastettiin eri kuukausina seuraavat määrät:

	Tarkastettu,	Leimattu, kpl			Nylkyvikoja,		Luonnonvikoja,	
	kpl	I lk	II lk	III lk	kpl	%	kpl	kpl %
Tammikuu	2 140	2 026	113	1	46	2.1	61	7 0.3
Helmikuu	1 209	1 129	80	—	17	1.4	39	24 2.0
Maaliskuu	1 829	1 688	139	2	28	1.5	70	43 2.4
Huhtikuu	3 733	3 309	417	7	98	2.6	82	244 6.5
Toukokuu	4 216	3 789	384	43	37	0.9	33	357 8.5
Kesäkuu	3 689	3 241	350	98	44	1.2	39	365 9.9
Heinäkuu	4 350	3 766	522	62	109	2.5	29	446 10.3
Elokuu	6 001	5 779	220	2	97	1.6	38	87 1.4
Syyskuu	5 685	5 581	104	—	41	0.7	48	15 0.3
Lokakuu	6 572	6 465	105	2	56	0.9	34	17 0.3
Marraskuu	5 869	5 727	142	—	65	1.1	55	22 0.4
Joulukuu	3 117	3 010	107	—	32	1.0	47	28 0.9
Yhteensä	48 410	45 510	2 683	217	670	1.4	1)575	1 655 3.4

Lisäksi tarkastettiin seuraavat määrät maalaisvuotia:

	Tarkastettu,	Leimattu, kpl			Hylkyjä
	kpl	I lk	II lk	III lk	
Tammikuu	2 378	2 091	255	30	2
Helmikuu	1 542	1 256	251	35	—
Maaliskuu	1 972	1 680	249	39	4
Huhtikuu	3 182	2 672	423	82	5
Toukokuu	1 976	1 618	271	69	18
Kesäkuu	1 295	1 079	169	47	—
Heinäkuu	801	682	101	18	—
Elokuu	683	569	99	15	—
Syyskuu	1 743	1 596	127	20	—
Lokakuu	2 342	2 175	133	34	—
Marraskuu	2 804	2 619	157	28	—
Joulukuu	1 969	1 718	184	59	8
Yhteensä	22 687	19 755	2 419	476	37

Siipikarjateurastamo oli edelleen vuokrattuna muihin tarkoituksiin. Siipikarjaa ja kaniineja teurastettiin vuoden aikana 825, joista kanoja 464 ja kaniineja 361. Metsänriistaa leimattiin yhteensä 18 111 kpl.

Lihantarkastamossa (Helsinki I teurastamolla ja Helsinki II Malmilla) tarkastettiin v:n 1948 kuluessa 2 835 023 kg lihaa keskipainojen mukaan laskettuna. Tarkastukset kohdistuivat 116 546.5 kg:aan paloiteltua lihaa ja seuraavassa mainittuihin ruholajeihin; vertailun vuoksi julkaistaan myöskin v:n 1938 ja 1947 vastaavat luvut:

	1938		1947		1948	
	Koko ruhoja, kpl	Puoli-ruhoja, kpl	Koko ruhoja, kpl	Puoli-ruhoja, kpl	Koko ruhoja, kpl	Puoli-ruhoja, kpl
Sonneja	153	—	251	—	196	—
Lehmiä	4 973	37	8 087	11	6 216	43
Hiehoja ja isoja vasikoita	13 059	7	4 267	6	4 946	7
Pikkuvasioita	26 861	30	19 651	11	23 402	34
Lampaita ja vuohia	15 788	15	23 246	26	19 563	30
Sikoja	6 367	246	12 352	950	10 330	1 455
Porsaita	351	—	80	—	—	—
Hevosia	186	—	1 521	1	1 173	—
Yhteensä	67 738	335	69 455	1 005	65 826	1 569

¹⁾ Teurastustavasta johtuen on 575 uskonnollisten menojen mukaisesti teurastetun eläimen vuotaa merkitty II luokkaan.

Tarkastuksen johdosta erikoiskäsiteltiin kertomusvuonna 1 lehmän sekä 2 hiehon ja ison vasikan ruhoa, kun taas seuraava määrä ruhoja ja ruhonosia hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja,		Hylättyjä ruhonosia,		Kaikkiaan, kg
	kpl	kg	kpl	kg	
Sonneja	—	—	12	•	•
Lehmiä	91	12 031	145	1 892.5	13 923.5
Hiehoja ja isoja vasikoita	20	681	12	124	805
Pikkuvasikoita	292	3 729	69	381	4 110
Lampaita ja vuohia	45	461	7	25	486
Sikoja	31	2 252	151	987	3 239
Porsaita	10	122	2	4	126
Hevosia	55	9 628	16	490	10 118
Yhteensä	544	28 904	414	3 903.5	32 807.5

Sitä paitsi hylättiin 493 kg paloiteltua lihaa ja 27 958.5 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 61 259 kg.

Tukkumyynnihallin jäähdyttämön ja syväjäähdyttämön sekä eri laitteiden käyttö.

Tukkumyynnihallia, jäähdyttämöä ja syväjäähdyttämöä käytettiin eri kuukausina seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluuk.	Koko vuosi
Tukkumyynnihallissa myytiin:													
Raavaita kpl	3 489	2 377	2 273	2 911	1 999	1 942	1 680	1 990	1 825	2 566	3 167	2 729	28 948
Isoja vasikoita »	1 214	1 377	1 690	2 428	1 918	1 467	1 487	3 181	2 964	3 437	2 856	2 932	26 951
Pikkuvasikoita »	1 905	1 912	2 745	6 717	4 259	2 128	1 430	1 162	1 491	1 809	1 615	1 544	28 717
Lampaita ... »	4 195	3 075	3 938	4 051	3 212	2 701	3 040	4 950	6 662	9 390	11 061	5 557	61 832
Sikoja »	2 915	2 864	4 182	4 945	3 442	3 091	2 591	2 699	3 463	4 573	4 514	5 739	45 018
Hevosia »	379	268	429	345	304	346	182	219	237	474	933	384	4 500
Yhteensä, kpl	14 097	11 873	15 257	21 397	15 134	11 675	10 410	14 201	16 642	22 249	24 146	18 885	195 966
Muuta tavaraa kg	48 685	31 583	49 795	64 604	45 332	35 926	27 169	41 438	33 052	62 148	80 085	57 701	577 518

Kilogrammoiksi muunnettuina muuttuvat edellä esitetyt numerot seuraaviksi:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu	945 902.5	Toukokuu.....	888 808.0	Syyskuu	881 865.0
Helmikuu	754 240.5	Kesäkuu	797 375.5	Lokakuu	1 193 651.0
Maaliskuu	932 422.0	Heinäkuu	671 104.5	Marraskuu	1 388 757.5
Huhtikuu	1 195 197.5	Elokuu	817 943.0	Joulukuu	1 248 755.5
				Koko vuosi	11 716 022.5

Edellisen lisäksi jaettiin eri kuukausina teurastamon välityksellä ulkomaista sian- ja naudanlihaa seuraavat määrät:

	Sianlihaa, kg	Naudanlihaa, kg		Sianlihaa, kg	Naudanlihaa, kg
Helmikuu	125 567.2	—	Elokuu	52 036	162 133
Maaliskuu	256 742	—	Syyskuu	6 155	191 436
Toukokuu	87 649	—	Lokakuu	—	35 650
Kesäkuu	31 164	—	Joulukuu	—	24 258
Heinäkuu	—	145 379	Yhteensä	559 313.2	558 856

Teurastamossa säilytettiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Jäähdyttämön riippuvien ruhojen osastoilla säilytettiin ¹⁾ :													
Raavaita ja isoja vasikoita kpl	12 825	6 046	4 175	6 353	6 574	4 997	7 269	9 621	6 542	9 522	9 239	10 592	93 755
Pikkuvasikoita »	2 415	1 598	2 856	6 069	4 613	2 535	1 876	1 566	2 123	2 394	2 056	2 069	32 170
Lampaita ... »	6 444	2 280	5 197	5 019	4 398	2 985	4 868	6 685	8 816	8 932	16 948	7 653	80 225
Sikoja »	9 554	4 406	7 532	9 200	5 179	5 090	4 999	6 763	5 695	9 693	12 013	13 015	93 139
Porsaita »	69	31	3	2	—	—	—	—	10	18	3	25	161
Hevosia »	4 038	718	1 181	1 065	923	2 590	882	972	530	1 607	4 113	3 633	22 252
Yhteensä, kpl	35 345	15 079	20 944	27 708	21 687	18 197	19 894	25 607	23 716	32 166	44 372	36 987	321 702
Muuta tavaraa kg	53 899	21 909	33 572	35 965	35 240	37 590	49 391	76 940	68 470	69 947	73 194	136 044	692 161
Syväjäädäytössä säilytettiin:													
Metsänriistaa kg	2 324	1 060	1 158	410	270	14	—	—	2 050	6 891	278	5 005	19 460
Kanoja ym. siipikarjaa .. »	1 474	684	166	485	956	1 216	1 185	3 945	6 027	7 152	4 954	2 811	31 055
Lihaa »	50 899	12 727	3 715	838	21 710	31 118	21 267	24 554	17 600	50 402	37 902	30 048	302 780
Muuta tavaraa »	3 240	3 580	75	—	—	60	426	370	58	—	182	—	7 991
Metsästäjako-peissa »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25 000	25 000
Yhteensä, kg	57 937	18 051	5 114	1 733	22 936	32 408	22 878	28 869	25 735	64 445	43 316	62 864	386 286

Sitä paitsi osastot n:o 2 ja n:o 3 olivat useampaan otteeseen vuokrattuina ulkomaisen lihan säilytykseen. Samoin osasto n:o 8 oli koko vuoden vuokrattuna elintarvikekeskuskelle.

Lihantarkastamosta suoraan vietiin tukkumyyntihallia käyttämättä 542 raavaan, 6 452 pikkuvasikan, 1 509 lampaan, 1 383 sian ja 48 hevosen ruhoa eli yhteensä 9 934 ruhoa. Lisäksi vietiin tarkastamosta suoraan 53 633 kg paloiteltua lihaa.

Teurastamon juoksuratoja, sähkövinttureja ym. laitteita käytettiin seuraavaa muualla tarkastettua lihamäärää varten:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Raavaita kpl	1 226	953	555	1 043	609	659	345	553	606	931	1 226	1 114	9 820
Isoja vasikoita »	440	614	497	952	603	400	355	1 171	1 186	1 144	753	1 019	9 134
Pikkuvasikoita »	391	585	642	2 779	1 478	377	127	70	464	497	161	452	8 023
Lampaita ... »	2 849	2 701	1 819	1 987	1 599	1 344	1 133	1 621	2 290	4 117	5 126	2 978	29 564
Sikoja »	1 165	1 568	1 969	2 670	1 485	923	551	753	1 152	1 744	2 043	2 107	18 130
Hevosia »	122	88	58	51	68	43	15	29	49	112	176	104	915
Yhteensä, kpl	6 193	6 509	5 540	9 482	5 842	3 746	2 526	4 197	5 747	8 545	9 485	7 774	75 586
Muuta tavaraa kg	1 405	1 053	3 432	7 166	7 105	5 582	4 592	1 975	2 953	4 378	3 545	12 961	56 147

Edellä mainittu lihamäärä oli kilogrammoissa laskettuna eri kuukausina seuraava:

	Kg	Kg	Kg
Tammikuu	328 701	Toukokuu	301 888
Helmikuu	319 901	Kesäkuu	225 132
		Syyskuu	270 508
		Lokakuu	394 664

¹⁾ Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua ruhomäärää.

	Kg		Kg		Kg
Maaliskuu	293 356	Heinäkuu	131 591	Marraskuu	478 949
Huhtikuu	487 633	Elokuu	216 934	Joulukuu	440 978
				Koko vuosi	3 890 235

Punnitseminen. Teurastamossa punnittiin vuoden aikana 41 344 vuotaa ja 25 938 eri eläinten ruhoa, nimittäin 12 952 raavaiden, sikojen ja hevosten ruhoa sekä 12 986 vasikoiden ja lampaiden ruhoa. Sitä paitsi punnittiin 1 197 713 kg paloiteltua lihaa, elimiä yms.

Lihanhinnoittelu. V:n 1948 alussa palauduttiin jälleen normaaliseen lihanhinnoitteluun, jolloin eri kauppamuotoja edustavien piirien edustajat toimittavat lihan hinnoittelun joka viikon keskiviikkona. Raavaan lihaa ei kuitenkaan hinnoiteltu maaliskuun 17 p:stä lukien, jolloin tukkuhinta määräytyi kansanhuoltoministeriön säännöstelemään vähittäishintaan. Hinnoitellun lihan korkein ja alin hinta eri hintaryhmissä kunakin kuukautena ilmenee taulukosta n:o IV.

Laboratorio. Vuoden kuluessa tehtiin laboratoriossa 186 täydellistä bakteriologista tutkimusta keittokokeineen ja ph-määräyksineen, 189 pienempää bakteriologista, bakterioskopista ja histologista tutkimusta, 167 keittokoetta ilman samanaikaista bakteriologista tutkimusta sekä 27 238 sian ruhoa ja 86 437 kg paloiteltua sianlihaa koskevat trikinikoet.

Täydellisiä koko ruhoja koskevia bakteriologisia tutkimuksia valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Eläinlaji	Eläinten luku	Bakteeripitoisuus			Keittokokeen tulos			Toimenpide	
		Runsasti	Vähän	Bakteeriton	Voimakas vieras haju	Heikko vieras haju	Ei vierasta hajua	Hylättyjen luku	Hyväksytyjen luku
Raavaita	75	7	54	14	27	25	23	37	38
Hiehoja ja is. vasikoita	14	4	7	3	6	1	7	10	4
Pikkuvasikoita	10	1	9	—	3	1	6	7	3
Lampaita	1	—	1	—	1	—	—	1	—
Sikoja	37	13	19	5	13	5	19	18	19
Porsaita	1	1	—	—	1	—	—	1	—
Hevosia	18	3	12	3	6	6	6	7	11
Yhteensä.....	156	29	102	25	57	38	61	81	75
Rokkivasikat.....	30	—	17	13	—	—	—	—	30

Tutkituista ruhoista oli 33 teurastusosastolta ja 153 lihantarkastamolta, mikä on 0.14 % kaikista teurastamolla teurastetuista ja tarkastetuista ruhoista.

Tutkituista ruhoista, rokkivasikoita lukuunottamatta, hylättiin 51.9 %. Hylkäämisen syynä oli 15 tapauksessa, 9.6 %, bakteeripitoisuus, 41 tapauksessa, 26.3 %, keittokokeessa todettu vieras haju tai liian korkea ph-luku, 22 tapauksessa, 14.1 %, sekä bakteeripitoisuus että vieras haju tai liian korkea ph-luku sekä 3 tapauksessa patologiset anatomiset muutokset.

Määriteltyjä verenmyrkytyksiä todettiin 7 lehmässä, joista 4 oli aiheutunut kolibakteereista, 1 streptokokeista, 1 diplostreptokokeista ja 1 anaerobisista bakteereista, 4 isossa vasikassa, kaikki kolibakteerien aiheuttamat, 2 pikkuvasikassa, molemmat kolibakteerien aiheuttamat, 6 siassa, kaikki kolibakteerien aiheuttamat ja 2 hevosessa, joista 1 koli- ja 1 anaerobabakteerien aiheuttama.

Tutkittavaksi otettiin seuraavista syistä: septikemian merkkejä 53 tapausta, rokkivasikat 30, maksatulehdus 12, hätäteurastus 9, erysipelas suis 9, pericarditis traumatica 8, colica 7, nephritis 6, pneumonia 5 ja muista syistä 38 tapausta.

Pienemmät bakteriologiset, bakterioskopiset ja histologiset tutkimukset koskivat 19 pernaruttokoetta, jotka kaikki olivat kielteisiä, 49 tuberkuloosikoetta, 4 bakteriologista ja 9

histologista koetta sekä 108 maitonäytettä. Kaikki tuberkuloosikoeket suoritettiin ainoastaan mikroskoopilla ja tulos oli 30 tapauksessa, 61.2 %, myönteinen ja 19 tapauksessa, 38.8 %, kielteinen. Tuberkuloosin tähden tutkituista, jotka kaikki olivat sikoja, oli 48 teurastusosastoilta ja 1 lihantarkastamosta.

Keittokokeita ilman samanaikaista bakteriologista tutkimusta valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Eläinlajit	Eläinten luku	Tulos			Toimenpide	
		++ Voimakas vieras haju	+ Heikko vieras haju	— Ei vierasta hajua	Hylättyjen luku	Hyväksytyjen luku
Raavaita	115	16	62	37	17	98
Hiehoja ja is. vasikoita	8	3	4	1	3	5
Pikkuvasikoita	3	1	1	1	1	2
Lampaista	3	—	1	2	—	3
Sikoja	29	1	18	10	1	28
Porsaita	3	2	—	1	2	1
Hevosia	6	2	2	2	2	4
Yhteensä	167	25	88	54	26	141

Tutkituista ruhoista oli 30 teurastusosastolta ja 137 lihantarkastamolta. Tutkimusten perusteella hylättiin 26 ruhoa kokonaan eli 15.6 % koko tarkastetusta määrästä. Tutkimusten syinä oli 107 tapauksessa pullistustauti, 21 vierashaju, 20 karjunvikaa, 7 keltatauti, 5 munuaistauti ja 7 tapauksessa joku muu tauti.

Trikiininäytteet olivat kaikki kielteisiä.

Sairasosasto. Sairasosastolla teurastettiin tai obdusoitiin 118 eläintä, nimittäin 7 raavasta, 10 isoa vasikkaa, 46 pikkuvasikkaa, 16 lammasta, 31 sikaa ja 8 hevosta. Tarttuvia tauteja ei todettu.

Tarkastuslääkärien toteamat taudit ja niistä johtuvat toimenpiteet käyvät selville taulukosta n:o I.

Matorakkulataudin (Cysticercus inermis) ja nystyrätaudin (Tuberculosis) esiintymistä valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Matorakkula (Cysticercus inermis):

Tarkastuspaikka		Rakkuloiden luku		Rakkulat olivat		Rakkulat löytyivät			Ruhoja kaikkiaan
Teurastus osastot	Lihan-tarkastamot	Yksi	Useampia	Eläviä ja kuolleita	Ainoastaan kuolleita	Ainoastaan päästä	Ainoastaan sydäimestä	Useammista paikoista	
Absoluuttiset luvut									
52	3	35	20	51	4	36	8	11	55
Prosenttiluvut									
94.5	5.5	63.6	36.4	92.7	7.3	65.5	14.5	20.0	100.0

Nystyrätautia (*Tuberculosis*) ei vuoden aikana todettu ainoassakaan nautaeläimessä. Sioissa tavattiin muutoksia 15 tapauksessa ainoastaan nielurauhasissa ja 17 tapauksessa ainoastaan suolirauhasissa.

Matorakkulan (*Cysticercus inermis*) ja nystyrätaudin (*Tuberculosis*) esiintymiset v. 1938 ja v. 1944—48 ilmenevät alla olevasta yhdistelmästä:

Vuosi	Cysticercus inermis		Tuberculosis	
	Nautojen luku	%	Nautojen luku	Sikojen luku %
1938	264	0.41	—	227 0.73
1944	23	0.14	—	14 0.26
1945	33	0.48	—	31 1.01

Vuosi	Cysticercus inermis		Tuberculosis			
	Nautojen luku	%	Nautojen luku	%	Sikojen luku	%
1946	25	0.18	—	—	21	0.68
1947	42	0.12	—	—	25	0.10
1948	55	0.16	—	—	30	0.11

Käyttöosasto. *Konekeskus* käsitti konehallin, korjauspajan, jäätehtaan varastoineen sekä kellarikerroksessa olevat ainesten ja voiteluöljyn varastot. Jäähdytyshuoneiden jäähdyttämistä varten oli konehallissa kaksi turbojäähdytyskonetta à 240 000 ly/t — 8°C + 25°C, syväjäähdytyshuoneiden jäähdyttämistä varten kaksi turbojäähdytyskonetta à 100 000 ly/t — 18°C + 25°C tarpeellisine apukoneineen sekä kirkkaan jään valmistuslaitos, jonka vuorokautinen valmistusmäärä oli 400 kpl 25 kilon painoista jääkuutiota. Jäähdytyshuoneiden lämpötilojen ja ilman kosteuden tarkkailua varten oli konehalliin sijoitettu kaukolämpömittarit.

Jäähdytyskoneiden I—IV käyttöaika oli kertomusvuonna seuraava: I:n 510 tuntia 30 minuuttia, II:n 2 813 tuntia 30 minuuttia, III:n 390 tuntia 45 minuuttia ja IV:n 2 677 tuntia eli yhteensä 6 391 tuntia 45 minuuttia. Kloorikalsiumia käytettiin säiliössä I 15 000 kg ja säiliössä II 40 200 kg, yhteensä 55 200 kg. Jäätä valmistettiin 915 200 kg.

Lämpökeskus. Eri rakennusten lämmittämistä varten sekä tarvittavan lämpimän veden valmistamiseksi on kaksi Babcock & Wilcox vesiputkikattilaa à 190 m², yhteensä 380 m² 10 kg:n työpaineella, varustettuna 160 m²:n suuruisella savukaasu-etulämmittäjällä sekä koneellisella hiilensyöttölaitteella (ketjuarinalla). Toinen kattila on varustettu nykyään puulämmitykseen soveltuvalla tulipesällä.

Höyrykattilat lämmitettiin 3 361 tuntia, siitä kattila I 2 841 tuntia ja kattila II 520 tuntia. Halkoja kulutettiin 3 746 m³ ja kivihiiliä 117.2 tonnia eli kivihiilen määrä muunnettuna haloiksi halkoja kaikkiaan 4 449 m³. Vettä kulutettiin 606 m³.

Vedenkulutus. Helsingin kaupungin vesijohtolaitokselta tulevan veden kulutus kuutiometreissä jakaantui eri osastoille seuraavasti:

Lämpökeskus	606	Lihantarkastamo	371
Lämminvesi	17 638	Saniteettiteurastamo	165
Jäähdytyskoneet	8 546	Suuren karjan talli	631
Hallintorakennus	2 146	Pienen karjan talli	815
Ilmatiiivistäjä	625	Lantala	828
Jätehdas	2 390	Viemäriveden puhdistamo	1 953
Tukkuhallin kellari	1 432	Karjanvaunujen puhdistamo	1 985
Jäähdytyshuoneet	371	Lihavaunujen puhdistamo	62
Sikateurastamo	3 290	Kanateurastamo	387
Suolipesimö	23 339	Kesänavetta	420
Mahojen tyhjennys	76 443	Pihojen kastelu	127
Suuren karjan teurastamo	5 385		
		Yhteensä m³	149 955

Sähkönkulutus. Laitoksen tarvitsema sähkövirta saadaan Helsingin kaupungin sähkölaitokselta 5 250 voltin suurjännitteisenä teurastamon omalle muuntoasemalle, jossa jännite alennetaan 500 ja 220/127 voltin jännitteiseksi. 500 voltin jännitteinen virta käytetään jäähdytyskoneiden moottoreissa ja 220 voltin jännite pienemmissä moottoreissa, tuuletajissa ja valaistuksessa, ollen lamppujännite 127 voltia.

Eri jännitteisen sähkövirran kulutus kilovattitunneissa selviää seuraavasta: valaistusvirtaa käytettiin 42 043 kWh, 220 voltin voimavirtaa 351 316 kWh ja 500 voltin voimavirtaa 583 100 kWh, yhteensä 976 459 kWh.

Rautatievaununpesimöt. Teurastamolle kuuluu sinne saapuvien liha- ja karjavaunujen puhdistus ja desinfiointi. Kertomusvuoden aikana puhdistettiin 2 289 karjavaunua ja 129 lihavaunua, yhteensä 2 418 vaunua. Lämpimän veden kulutus oli 1 454 m³ ja kylmän veden 583 m³.

Kalasadama. Kertomusvuoden aikana tuotiin Helsinkiin kalaa kaikkiaan 12 953 179 kg, josta suolattua silliä 7 670 966 kg ja tuoretta silakkaa 3 191 010 kg.

Seuraavat luvut valaisevat kalasataman toimintaa:

Kuukausi	Jäähdytyskone käynyt tunteja ja min.	Jäähdyttämässä säilytetty tavaraa kg ¹⁾			Sähkövirran kulutus kWt			Hal-ko- jen	Kok- sin	Veden	Voi- telu- öljyn	Ammu- nakin					
		Kalaa	Muuta tavaraa	Yhteensä	Valo- virta	Voim- virta	Yh- teensä						k u l u t u s				
													m ³	tonn.	m ³	kg	kg
Tammik.	—	198 080	36 160	234 240	227	—	227	8.0	1.3	659	—	—					
Helmik.	3.00	272 430	55 655	328 085	195	34	229	7.5	1.5	630	—	—					
Maalisk.	37.30	275 270	19 445	294 715	198	314	512	2.0	0.5	1 000	—	—					
Huhtik.	151.25	140 109	7 680	147 789	132	1 353	1 485	1.0	—	1 260	—	—					
Toukok.	610.00	194 629	7 080	201 709	81	4 182	4 263	—	—	1 723	1.0	—					
Kesäk.	710.00	140 570	7 065	147 635	50	6 496	6 546	—	—	2 265	3.0	21					
Heinäk.	732.00	127 096	10 485	137 581	55	6 836	6 891	—	—	2 838	1.5	—					
Elok.	673.00	122 688	14 395	137 083	241	6 387	6 628	—	—	3 125	3.0	—					
Syysk.	576.30	69 784	15 735	85 519	160	2 781	2 941	1.0	1.0	2 115	4.5	—					
Lokak.	186.50	141 900	17 650	159 550	220	1 787	2 007	1.0	1.5	1 933	4.0	—					
Marrask.	108.50	152 433	10 235	162 668	255	1 021	1 276	2.0	1.5	1 690	2.0	—					
Jouluk.	77.50	143 144	1 790	144 934	249	749	998	2.0	1.0	579	—	—					
Koko vuosi	3 866.55	1 978 133	203 375	2 181 508	2 063	31 940	34 003	24.5	8.3	19 817	19.0	21					

Tulot ja menot. *Tuloja* oli kertomusvuonna talousarvion mukaan arvioitu kertyvän 33 237 176 mk, josta teurastamon tuloja 32 993 136 mk ja kalasataman tuloja 244 040 mk. Tilien mukaan nousivat tulot 39 552 857 mk:aan, josta teurastamon tuloja 38 816 612 mk ja kalasataman tuloja 736 245 mk. Tulot olivat siten teurastamon osalta 5 823 476 mk ja kalasataman osalta 492 205 mk arvioituja suuremmat. Kokonaisuudessa olivat tulot 6 315 681 mk arvioitua määrää suuremmat. Huhtikuun 1 p:stä lukien olivat voimassa korotetut teurastusmaksut ja elokuun 1 p:stä lukien korotetut teurastamon ja lihatarkastamon maksut:

Eri tuloerät ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

Tuloerä	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk	Ylitulot (+) Vajaus (-), mk
Teurastusosastot	7 700 000	11 183 472	+3 483 472
Lihantarkastamot	4 650 000	4 971 413	+ 321 413
Tukkumyynnihalli	6 000 000	5 873 958	— 126 042
Kuljetusratojen ym. laitteiden käyttämisestä ...	1 500 000	2 412 980	+ 912 980
Jäähdyttämöt	8 500 000	9 578 523	+1 078 523
Luontoisetujen korvaukset	83 136	106 752	+ 23 616
Muut tulot	4 804 040	5 425 759	+ 621 719
Yhteensä	33 237 176	39 552 857	+6 315 681

Alla olevat luvut osoittavat miten kokonaistulot jakautuivat eri kuukausille:

	Mk	Mk	
Tammikuu	2 672 210	Heinäkuu	3 326 260
Helmikuu	1 640 575	Elokuu	3 002 657
Maaliskuu	2 391 823	Syyskuu	3 312 606
Huhtikuu	3 778 198	Lokakuu	4 468 211
Toukokuu	2 524 034	Marraskuu	5 119 356
Kesäkuu	2 497 551	Joulukuu	4 819 376
		Yhteensä	39 552 857

Seuraavasta prosenttilaskelmasta ilmenee v:n 1938 ja 1945—48 eri tuloryhmien osuus kokonaistulosta:

¹⁾ Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua kilomäärää.

	1938	1945	1946	1947	1948
Teurastusosastot	26.4	5.0	7.5	17.7	28.3
Lihantarkastamot	12.4	6.3	7.8	11.7	12.6
Tukkumyyntihalli	25.3	6.1	5.9	15.2	14.8
Kuljetusradat ym.	5.4	1.4	3.6	6.6	6.1
Jäähdyttämöt	14.4	42.8	39.7	25.2	24.2
Luontoisetujen korvaukset	0.8	1.2	0.7	0.3	0.3
Muut tulot	15.3	37.2	34.8	23.3	13.7
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Menot. Kaupungin v:n 1948 talousarvioon merkittiin teurastamoa varten määrärahoja yhteensä 31 853 959 mk, johon kertomusvuonna myönnettiin ylitysoikeuksia, lisämäärärahoja sekä kalliinajanlisäyksiä yhteensä 12 039 432 mk. Kaikkiaan oli siis käytettävissä 43 893 391 mk, mistä käytettiin 41 788 534 mk. Eri menoeriin määrärahat ja kustannukset jakaantuivat seuraavasti:

Menoerä	Talousarvion määräraha, mk	Käytetty tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai Ylitys (−) talousarvioon verraten, mk
Palkkiot	76 575	76 639	— 64
Sääntöpalkkaiset virat	9 211 360	14 199 314	— 4 987 954
Tilapäistä työvoimaa	564 144	1 384 767	— 820 623
Kesälomasijaiset	150 000	113 516	+ 36 484
Vuokra	1 993 337	1 993 337	—
Lämpö	4 204 375	4 060 961	+ 143 414
Valaistus	183 750	148 422	+ 35 328
Siivoaminen	20 000	19 923	+ 77
Vedenkulutus	608 848	1 267 014	— 658 166
Puhtaanapito	1 800 000	4 101 713	— 2 301 713
Painatus ja sidonta	200 000	571 706	— 371 706
Tarverahat	225 000	1) 404 882	— 179 882
Vaatteiden pesu	10 000	38 551	— 28 551
Koneiden ja työkalujen hankinta	1 000 000	614 087	+ 385 913
Yleisten laitteiden kunnossapito	1 500 000	1 314 343	+ 185 657
Tapaturmavakuutusmaksut	10 000	131 108	— 121 108
Käyttövoima	2 342 500	2 351 557	— 9 057
Rehut ja kuivikkeet	360 000	260 245	+ 99 755
Tarveaineet	777 830	689 225	+ 88 605
Rakennusten, teiden ja ratojen korjaukset ja kunnossapito	4 000 000	3 154 930	+ 845 070
Aputeurastajien palkat	2 616 240	4 892 294	— 2 276 054
Yhteensä	31 853 959	41 788 534	— 9 934 575

V:n 1948/49 vaihteessa oli teurastamon varastossa 2 440 m³ halkoja eli 2 684 000 mk:n arvosta ja 1 456 tonnia kivihiiliä 6 649 552 mk:n arvosta, yhteensä 9 333 552 mk:n arvosta, josta 5 865 720 mk oli maksamatta. Kloorikalsiumia oli 14 tonnia 225 639 mk:n arvosta. Varaston kokonaisarvo oli siis 3 693 471 mk.

Selvemmän kuvan saamiseksi kokonaismenot on alla olevassa yhdistelmässä jaoteltu pääryhmiinsä ja vertailun vuoksi on niihin rinnastettu v:n 1947 menot, minkä lisäksi menoerien osuudesta kokonaismenoihin on tehty prosenttilaskelma:

Menoerä	1947 Kokonaismäärä, mk	1948 Kokonaismäärä, mk	1938 %	1947 %	1948 %
Palkkausmenot	13 318 535	24 200 159	37.0	54.2	57.9
Palkkiot	56 064	76 639	0.8	0.2	0.2
Sääntöpalkkaiset virat	8 767 574	14 199 314	28.5	35.7	34.0

1) Tähän sisältyy yksityispuhelijujen maksuja 10 105 mk, joista hyvitys on saatu.

Jatkoa	1947 Kokonaismäärä, mk	1948 Kokonaismäärä, mk	1938 %	1947 %	1948 %
Menoerä					
Tilapäistä työvoimaa	922 374	1 384 767	6.0	3.8	3.3
Kesälomasijaiset	69 540	113 516	0.8	0.3	0.3
Puhtaanapito	2 002 007	3 533 629	1.1	8.1	8.4
Teurastajien palkat	1 500 976	4 892 294	—	6.1	11.7
Vuokra	1 993 337	1 993 337	25.8	8.1	4.8
Käyttökustannukset	3 848 800	8 517 179	24.7	15.6	20.4
Lämpö	122 542	4 060 961	6.9	0.5	9.7
Valaistus	140 205	148 422	1.6	0.6	0.4
Vedenkulutus	613 695	1 267 014	5.6	2.5	3.0
Käyttövoima	2 031 117	2 351 557	7.8	8.2	5.6
Tarveaineet	941 241	689 225	2.8	3.8	1.7
Kunnossapitokustannukset.....	3 459 237	5 083 360	7.9	14.1	12.2
Koneiden ja työkalujen hankinta	512 514	614 087	2.2	2.1	1.5
Yleisten laitteiden kunnossapito	646 457	1 314 343	5.7	{ 2.6	3.1
Korjaus ja muutostyöt	2 300 266	3 154 930			
Muut kustannukset	1 973 193	1 984 394	4.6	8.0	4.7
Hylkylihan korvaus	509 312	568 084	—	2.1	1.4
Siivoaminen	4 724	19 923	0.1	0.0	0.0
Painatus ja sidonta	350 149	571 706	1.0	1.4	1.4
Tarverahat	265 242	394 777	2.5	1.1	0.9
Vaatteiden pesu	14 068	38 551	0.3	0.0	0.1
Tapaturmavakuutusmaksut	16 855	131 108	0.2	0.1	0.3
Rehut ja kuivikkeet	812 843	260 245	0.5	3.3	0.6
Menot yhteensä	24 593 102	41 778 429	100.0	100.0	100.0
Tulot yhteensä	25 781 802	39 552 857			
Ylitys (+) Vajaus (—)	+1 188 700	—2 225 572			

I. Hylkäämiset ryhmitettyinä nii-

Hylkäämisen syy		Teurastus-												
		Sonneja ja härkiä		Lehmiä			Hiehoja ja isoja vasik.		Pikkukuvasikoita					
		Ruhonosta elimi- neen tai ilman Koko ruhoja elimeen	Elimiä y m.	Ruhonosta elimi- neen tai ilman Koko ruhoja elimeen	Elimiä y m.	Ruhonosta elimi- neen tai ilman Koko ruhoja elimeen	Elimiä y m.	Ruhonosta elimi- neen tai ilman Koko ruhoja elimeen	Elimiä y m.	Ruhonosta elimi- neen tai ilman Koko ruhoja elimeen	Elimiä y m.			
1	Abscessus	Märkäpesäkkeet	1	1	5	40	—	—	3	—	—	1		
2	Actinomycosis	Sädesienitauti	—	2	—	15	—	—	2	—	—	—		
3	Angiectasia hepatis	Pilkkumaksa	—	—	—	27	—	—	—	—	—	—		
4	Arthritis, bursitis, gonitis	Nivel-, limapussin- tai pol- vitulehdus	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—		
5	Bronchopneumonia catarrhalis chron. suum	Porsasyskä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
6	Cachexia	Nääntyminen	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—		
7	Contusiones, fractu- rae, haemorrhagia	Ruhjevammat, luunmurtu- mat, verenvuodot	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—		
8	Cystae	Rakkokasvaimet	—	—	4	3	—	—	—	—	—	—		
9	Cysticercus inermis	Matorakkulat	—	4	—	20	—	—	28	—	—	—		
10	» tenuicollis	Matorakkulat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
11	Distomatosis	Maksamadot	—	14	—	898	—	—	49	—	—	—		
12	Erysipelas suis	Sikaruusu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
13	Gastritis et pericar- ditis traumatica	Traumaattinen maha- ja sy- dänpussintulehdus	—	—	4	1	12	—	—	—	—	—		
14	Icterus	Keltatauti	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—		
15	—	Kehittymättömyys	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—		
16	—	Likaantumisen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
17	Mastitis	Utaretulehdus	—	—	—	151	—	—	1	—	—	—		
18	Metritis	Kohtutulehdus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
19	Nephritis	Munuaistulehdus	—	—	—	4	—	—	1	—	—	1		
20	—	Pilaantuminen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
21	Firoplasmosis	Punatauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
22	Pneumonia	Keuhkokuume	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1		
23	Pyæmia	Märkämyrkytys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
24	—	Rehu-, kaltausvesi-, veri- aspiratio	—	4	—	82	—	—	21	—	—	1		
25	Septicaemia	Verenmyrkytys	—	—	—	—	1	—	—	17	—	—		
26	Tuberculosis	Nystyrätauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
27	Tumores	Kasvannaiset	—	—	—	5	—	—	1	—	—	—		
28	—	Vieras haju, väri, maku	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—		
29	Alii morbi	Muut taudit	—	1	7	5	38	9	4	42	—	1		
30		Yhteensä	—	1	26	12	24	1 298	10	2	110	63	—	5

Huom.! Taulukkosarakkeeseen Elimiä y m. merkityt luvut eivät osoita elinten lukua, vaan

den synn ja kohteiden mukaan vuonna 1948

osastot				Lihantarkastamo																		
Lampaista		Sikojia		Porsaita		Hevosia		Sonneja ja härkiä		Lehmiä		Hiehoja ja isoja vasik.		Pikkuvasikoita								
Ruuhonosa elin- neen tai liinan Koko ruhoja elimeen	Elimeit y m.	Ruuhonosa elin- neen tai liinan Koko ruhoja elimeen	Elimeit y m.	Ruuhonosa elin- neen tai liinan Koko ruhoja elimeen	Elimeit y m.	Ruuhonosa elin- neen tai liinan Koko ruhoja elimeen	Elimeit y m.	Ruuhonosa elin- neen tai liinan Koko ruhoja elimeen	Elimeit y m.	Ruuhonosa elin- neen tai liinan Koko ruhoja elimeen	Elimeit y m.	Ruuhonosa elin- neen tai liinan Koko ruhoja elimeen	Elimeit y m.	Ruuhonosa elin- neen tai liinan Koko ruhoja elimeen	Elimeit y m.							
																1						
																2						
																3						
																4						
																5						
																6						
																7						
																8						
																9						
																10						
																11						
																12						
																13						
																14						
																15						
																16						
																17						
																18						
																19						
																20						
																21						
																22						
																23						
																24						
																25						
																26						
																27						
																28						
																29						
21	11	452	41	255	1	239										30						
							9	6	26		12		91	145	374	20	12	56	292	69	75	30

eläinten lukua, joista ne on hylätty.

Jatkoa

Hylkäämisen syy			Lihantarkastamo																	
			Lampailta			Sikoja			Porsaita		Hevosia									
			Koko ruhoja elimeen	Ruuhonosa elin- neen tai lihan elimeen	Ei mitään y m.	Koko ruhoja elimeen	Ruuhonosa elin- neen tai lihan elimeen	Ei mitään y m.	Koko ruhoja elimeen	Ruuhonosa elin- neen tai lihan elimeen	Ei mitään y m.	Koko ruhoja elimeen	Ruuhonosa elin- neen tai lihan elimeen	Ei mitään y m.						
1	Abscessus	Märkäpesäkkeet	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Actinomycosis	Sädesienitauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Angiectasia hepatis	Pilkkumaksa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Arthritis, bursitis, gonitis	Nivel-, limapussin- tai pol- vitulehdus	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Bronchopneumonia catarrhalis chron. suum	Porsasyskä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Cachexia	Näätyminen	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Contusiones, fractu- rae, haemorrhagia	Ruhjevammat, luunmurtu- mat, verenvuodot	2	1	—	—	81	3	—	—	—	—	4	10	—	—	—	—	—	1
8	Cystae	Rakkokasvaimet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Cysticercus inermis	Matorakkulat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	» tenuicollis	Matorakkulat	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Distomatosis	Maksamadot	—	—	32	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Erysipelas suis	Sikaruusu	—	—	—	—	4	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Gastritis et pericar- ditis traumatica	Traumaattinen maha- ja sy- dänpussintulehdus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Icterus	Keltatauti	5	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	—	Kehittymättömyys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	—	Likaantumisen	—	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
17	Mastitis	Utaretulehdus	—	—	—	—	—	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
18	Metritis	Kohtutulehdus	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Nephritis	Munuaistulehdus	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
20	—	Pilaantumisen	8	3	7	—	1	24	9	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1
21	Piroplasmosis	Punatauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Pneumonia	Keuhkokuume	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Pyaemia	Märkämyrkytys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
24	—	Rehu-, kaltausvesi-, veri- aspiratio	—	—	—	—	—	—	265	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Septicaemia	verenmyrkytys	7	—	—	—	9	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
26	Tuberculosis	Nystyrätauti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Tumores	Kasvannaiset	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
28	—	Vieras haju, väri, maku	2	2	1	—	5	35	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
29	Alii morbi	Muut taudit	17	1	26	—	10	4	11	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
30		Yhteensä	45	7	68	—	31	151	301	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	55

Huom.: Ks. edell. siv. huomautusta.

II. Tukkumyynnihallin ja jäädyttämön käyttö vuosina 1939—48

Vuosi	Ruhoja, kpl									Muuta tavaraa, kg	Yhteensä, kg
	Raa-vaita	Isoja vasi-koita	Pikkuvasi-koita	Lam-paita	Sikoja	Por-saita	Hevo-sia	Hir-viä, poroja	Ket-tuja		
Tukkumyynnihallissa myytiin											
1939	50 422	65 123	31 600	51 288	53 060	261	421	—	—	75 017	15 053 801
1940	66 215	57 985	36 065	40 455	30 396	115	3 025	—	—	99 235	15 104 154
1941	10 450	13 067	11 388	5 017	6 546	130	1 464	—	—	228 894	3 377 678
1942	5 381	5 006	7 552	1 622	2 474	39	976	—	—	82 359	1 571 026
1943	5 533	8 703	14 472	2 841	4 657	66	1 037	—	—	91 229	2 266 066
1944	13 815	11 993	13 863	5 157	9 542	217	2 426	—	—	119 762	3 945 627
1945	12 377	6 165	13 678	3 970	3 320	133	1 839	—	—	167 372	2 925 794
1946	11 766	7 049	14 024	5 029	3 699	49	1 239	—	—	56 238	2 603 839
1947	35 487	18 711	22 631	52 290	41 651	51	4 299	—	—	288 709	11 142 036
1948	28 948	26 951	28 717	61 832	45 018	—	4 500	—	—	577 518	11 716 022
1939 —48	240 394	220 753	193 990	229 501	200 363	1 061	21 226	—	—	1 786 333	69 706 043
Jäädyttämössä säilytettiin											
1939	138 106		15 539	34 421	62 324	1 075	1 064	—	—	142 289	.
1940	171 091		34 042	39 766	33 204	708	8 806	—	—	188 206	.
1941	37 144		14 968	6 719	9 363	378	3 627	—	—	171 335	.
1942	20 053		11 586	2 060	3 533	397	2 204	116	84	160 160	.
1943	36 456		24 833	5 505	16 407	323	3 161	129	228	349 768	.
1944	37 903		25 737	5 117	21 290	629	7 199	—	—	545 414	.
1945	33 751		17 787	5 384	7 676	173	4 895	—	—	441 670	.
1946	36 593		24 744	9 462	10 431	108	7 371	—	—	621 959	.
1947	88 817		25 370	78 905	89 055	225	20 721	—	—	760 777	.
1948	93 755		32 170	80 225	93 139	161	22 252	—	—	692 161	.
1939 —48	693 669		226 776	267 564	346 422	4 177	81 300	245	312	4 073 739	.

III. Syväjäädättämön käyttö vuosina 1939—48.

Vuosi	Syväjäädättämössä säilytettiin						Yhteensä
	Metsän-riistaa	Kanoja ym. siipi-karjaa	Kaniineja	Lihaa	Muuta tavaraa	Metsästä-jäkopeissa	
Kilogrammaa							
1939	8 568	24 520	—	44 630	55	—	77 773
1940	2 775	28 134	—	350 842	165	—	381 916
1941	42 057	123 936	—	9 663	11 527	—	187 183
1942	178 737	39 112	—	82 566	12 487	19 000	331 902
1943	165 329	51 853	8 831	236 139	50 581	23 700	536 433
1944	103 576	54 309	28 267	153 702	30 943	23 400	394 197
1945	127 124	67 085	34 481	70 770	43 776	27 200	370 436
1946	64 238	81 052	48 962	123 818	6 619	27 400	352 089
1947	26 413	27 513	11 121	120 703	49 314	27 400	262 464
1948	19 460	31 055	—	302 780	7 991	25 000	386 286
1939—48	738 277	528 569	131 662	1 495 613	213 458	173 100	3 280 679

IV. Lihan tukkuhinnat Helsingissä vuonna 1948.

Kuukausi ja hintataso	Lihotussiat			Emakot			Pikkuvasikat			Lampaat			Hevoset		
	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu
Hinta kilogrammalta, markkaa															
Tammikuu, korkein	330	320	280	315	300	270	—	170	—	260	230	180	110	100	80
» alin	260	250	230	250	230	200	—	—	—	230	200	150	100	90	70
Helmikuu, korkein	260	250	230	250	230	200	—	170	—	270	230	160	130	110	80
» alin	260	250	230	240	220	200	—	—	—	240	200	150	100	90	70
Maaliskuu, korkein	260	250	240	250	240	220	—	200	—	300	280	225	150	140	120
» alin	240	235	200	230	220	200	—	170	—	260	230	180	130	110	90
Huhtikuu, korkein	230	225	200	220	200	180	190	180	170	230	200	140	160	140	130
» alin	220	210	200	200	170	150	170	160	150	220	170	120	130	110	100
Toukokuu, korkein	230	225	210	220	200	180	180	175	170	235	200	140	180	170	150
» alin	230	210	200	200	180	150	180	170	150	225	180	120	160	140	120
Kesäkuu, korkein	270	250	240	240	220	200	180	180	160	250	220	150	160	155	150
» alin	230	220	215	215	200	180	170	165	160	210	180	130	150	130	100
Heinäkuu, korkein	290	280	250	270	250	220	—	180	—	250	220	150	165	155	140
» alin	270	250	220	240	210	180	—	180	—	230	180	120	150	130	100
Elokuu, korkein	280	270	260	260	240	220	—	180	—	240	200	140	150	140	130
» alin	270	240	230	240	220	200	—	180	—	220	160	100	125	110	100
Syyskuu, korkein	265	255	250	240	230	200	—	170	—	240	210	140	120	110	100
» alin	255	240	230	230	210	180	—	160	—	200	160	110	110	100	80
Lokakuu, korkein	275	270	260	250	240	210	—	165	—	200	170	120	115	100	80
» alin	230	220	200	200	180	160	—	150	—	160	140	80	90	80	60
Marraskuu, korkein	235	230	220	210	200	180	—	160	—	190	170	120	95	90	75
» alin	210	200	180	180	170	150	—	150	—	160	140	90	80	70	60
Joulukuu, korkein	200	190	170	170	150	130	—	160	—	160	140	100	70	60	50
» alin	180	170	150	160	140	130	—	150	—	150	125	80	60	50	40

	Hiehot ja nuoret sonnit			Isot sonnit			Lehmät			Ruohovasikat		
	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu
Hinta kilogrammalta, markkaa												
Tammikuu, korkein	260	255	240	255	240	250	260	220	200	290	275	260
» alin	230	220	200	225	220	210	210	170	150	240	220	220
Helmikuu, korkein	265	255	240	250	260	240	260	220	180	280	250	240
» alin	240	230	220	240	235	230	240	200	150	240	235	220
Maaliskuu, korkein	230	220	220	230	220	220	220	215	190	230	220	220
» alin ¹⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Alle 60 kg:n jouluporsaasta maksettiin 230—210 mk kilogrammalta.

¹⁾ Maaliskuun 17 p:stä lukien määräytyi tukkuhinta säännöstelyyn vähittäishintaan.

V. Kalantuonti Helsinkiin kuukausittain ja kalalajeittain sekä lähetyspaikkakuntien mukaan vuonna 1948

Kuukausi:	Silakka	Hanki	Ahven	Kuha	Lahna	Säynävä	Särki	Lohi	Silja	Made	Turska	Silli	Brislinki	Jääd. sekal.	Muu kala	Yhteensä
	1000 kg															
Tammikuu	60.8	31.3	1.7	3.4	23.2	0.4	0.1	2.7	6.9	28.0	4.3	33.6	—	16.8	5.0	218.2
Helmikuu	142.4	32.8	3.0	3.3	22.6	0.1	—	3.7	6.4	25.6	3.1	9.5	—	—	1.6	254.1
Maaliskuu	195.9	32.6	2.2	1.7	4.7	0.1	0.3	5.0	2.8	18.3	4.0	69.0	—	—	2.3	338.9
Huhtikuu	182.7	35.4	19.8	8.4	61.8	35.3	22.3	2.4	6.5	2.2	0.6	71.3	51.0	—	13.3	513.0
Toukokuu	1 026.8	30.9	46.6	17.1	52.6	4.0	8.7	12.2	16.8	0.1	0.2	25.5	—	—	2.2	1 243.5
Kesäkuu	806.4	44.0	27.2	4.9	42.8	2.1	0.9	21.2	3.2	0.3	0.1	1 979.8	—	—	1.1	2 934.0
Heinäkuu	194.4	32.7	14.4	7.8	11.4	1.5	0.2	24.4	3.2	0.1	0.4	—	—	—	2.9	293.4
Elokuu	169.3	36.2	15.0	1.2	9.2	0.7	0.0	9.8	6.7	0.1	0.4	5.4	—	—	15.2	269.2
Syyskuu	131.7	34.7	15.3	0.8	9.0	1.9	0.1	7.4	20.1	0.0	0.2	1 388.9	—	—	25.5	1 635.6
Lokakuu	140.0	29.5	10.1	1.8	10.9	1.5	0.2	12.7	84.2	0.4	2.2	956.6	—	—	36.7	1 286.8
Marraskuu	123.8	25.3	13.7	2.3	13.6	1.1	0.1	13.6	31.9	3.2	52.6	1 700.2	—	—	6.5	1 987.9
Joulukuu	127.1	19.0	12.9	2.2	13.6	0.8	—	11.5	13.2	17.0	140.6	1 621.0	—	—	0.2	1 978.6
Koko vuosi	3 301.3	384.4	181.9	54.9	275.4	49.0	32.9	126.6	201.7	95.3	208.7	7 860.8	51.0	16.8	112.5	12 953.2
Siitä																
Tuoretta	3 191.0	384.4	181.9	54.9	275.4	49.0	32.9	115.4	201.3	95.3	13.9	189.8	51.0	16.8	112.5	4 965.5
Suolattua	35.0	—	—	—	—	—	—	11.2	0.4	—	15.0	7 671.0	—	—	—	7 732.6
Savustettua	75.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75.3
Kuivattua	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	179.8	—	—	—	—	179.8
Lähety- paikkakunta:																
Helsinki—Hanko ...	1 040.9	55.2	34.6	3.5	41.9	4.8	7.2	0.2	8.9	6.0	2.8	—	—	—	27.0	1 233.0
Helsinki—Loviisa— Kotka	1 097.6	25.9	16.6	7.1	59.4	1.8	12.1	0.7	1.8	2.6	25.2	—	—	—	29.1	1 279.9
Hanko—Turku	940.3	200.6	87.3	30.2	108.0	30.5	9.1	19.5	47.2	23.3	0.9	—	—	—	12.0	1 508.9
Pori	103.8	13.6	10.5	3.7	9.4	8.3	3.4	8.1	10.6	0.4	—	—	—	—	11.5	183.3
Kristiina—Vaasa— Oulu	32.6	29.3	11.9	0.3	47.5	2.1	0.7	97.2	125.3	56.1	0.0	—	—	—	26.6	429.6
Tampere—Hämeen- linna	—	2.2	0.2	10.0	0.2	0.0	0.2	—	—	2.4	0.0	—	—	—	3.6	18.8
Kuopio—Kajaani ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.4	0.4
Ahvenanmaa	86.1	57.6	20.8	0.1	9.0	1.5	0.2	0.9	7.9	4.5	—	—	—	—	0.5	189.1
Ruotsi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59.1	—	—	—	59.1
Norja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	179.8	1 147.3	—	—	—	1 327.1
Tanska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	188.3	—	—	—	257.9
Islanti	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 593.9	—	—	—	2 593.9
Iso-Britannia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 872.2	—	—	—	3 872.2
Kaikkiaan	3 301.3	384.4	181.9	54.9	275.4	49.0	32.9	126.6	201.7	95.3	208.7	7 860.8	51.0	16.8	112.5	12 953.2

VI. Kalantuonti Helsinkiin rautateitse, autoilla ja meritse kuukausittain v. 1948

Kuukausi	Rautateitse			Autoilla			Meritse		Kaikkiaan
	Tuoretta	Suolattua	Savustettua	Tuoretta	Suolattua	Savustettua	Tuoretta	Suolattua	
k a l a a, k g									
Tammikuu.....	140 909	3 120	—	23 890	—	—	16 761	33 580	218 260
Helmikuu	192 769	1 562	1 000	49 258	—	—	9 500	—	254 089
Maaliskuu	172 686	233	2 435	94 593	—	—	56 984	12 000	338 931
Huhtikuu	126 554	151	5 027	230 682	—	—	70 284	80 334	513 032
Toukokuu	82 427	968	3 350	630 192	—	21 872	479 142	25 558	1 243 509
Kesäkuu	48 860	—	11 166	432 477	—	15 496	446 240	1 979 770	2 934 009
Heinäkuu	66 247	3 649	2 690	149 085	—	782	70 931	—	293 384
Elokuu	71 837	1 407	1 479	109 990	310	2 073	76 628	5 450	269 174
Syyskuu	81 853	2 297	2 062	107 222	—	3 116	50 126	1 388 898	1 635 574
Lokakuu	172 313	14 105	—	107 124	—	—	25 036	968 189	1 286 767
Marraskuu.....	153 052	6 555	1 625	55 031	—	—	21 533	1 750 072	1 987 868
Joulukuu	119 359	16 227	658	76 824	—	750	95 254	1 669 510	1 978 582
Koko vuosi	1 428 866	50 274	31 492	2 066 368	310	44 089	1 418 419	7 913 361	12 953 179

37. Elintarvikekeskus

Elintarvikekeskuksen toiminnasta v. 1948 annettu kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Elintarvikekeskuksen lautakunta. Lautakuntaan kuuluivat v. 1948 seuraavat henkilöt: puheenjohtajana kotitalousneuvos K. H. Laine ja varapuheenjohtajana lääketieteen lisen-siaatti U. E. Tötterman sekä jäsenenä toimitusjohtaja J. Heitto, kirjaltaja A. E. Katra, rouva M. M. Kulonen, rouva H. E. Skogström, taloudenhoitaja N. Väre, sosiaalitarkastaja S. Jacobsson ja toimitusjohtaja J. T. Soiro. Kaupunginhallituksen edustajana lautakun-nassa oli rahatoimenjohtaja E. v. Frenckell. Sihteerinä oli toimitusjohtaja T. E. Ekberg.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 10 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 74, saa-puneiden kirjeiden lukumäärä oli 2 309 ja lähteneiden 3 577.

Lautakunnan käsittelemistä ja päättämistä asioista mainittakoon seuraavat: päätet-tiin ¹⁾, että elintarvikekeskuksen laskut hyväksyy joko toimitusjohtaja T. E. Ekberg, kir-janpitäjä Y. E. Laesmaa tai kotitalousneuvos K. K. Laine ja että laitoksen rahatoimiston maksettavaksi asettamat shekit allekirjoittaa joko toimitusjohtaja Ekberg, kirjanpitäjä Laesmaa tai kotitalousneuvos Laine yhdessä kassanhoitaja E. Maijalan tai toimistoapu-laisen I. D. Hirkin kanssa sekä että laitoksen nimellä postitoimistoon saapuvat lähetykset kuittaa kirjanpitäjä Laesmaa yhdessä joko kassanhoitaja Maijalan tai toimistoapulaisen Hirkin kanssa tahi viimeksi mainitut yhdessä; päätettiin ²⁾ anoa 4 200 mk:n suuruinen lisämääräraha palkkiotilille; hyväksyttiin ³⁾ laitoksen kalustoluettelosta v. 1947 tehtävät poistot; työnantajain edustajiksi laitoksen tuotantokomiteaan valittiin ⁴⁾ toimitusjohtaja Ekberg, kirjaltaja Katra ja rouva Skogström sekä varalle kirjanpitäjä Laesmaa, rouva Kulonen ja taloudenhoitaja Väre; päätettiin ⁵⁾ kehittää kouluruokintaa asteettaisesti; v:n 1947 tilinpäätös hyväksyttiin ⁶⁾; päätettiin ⁷⁾ hankkia laitokselle kuorma-auto lop-puunkäytetyn tilalle; toimitusjohtajan esittämä laitoksen sääntöpalkkaisen henkilöstön ns. kuoppatasoitusehdotus hyväksyttiin ⁸⁾ määrätyin lisäyksin; kaupunginhallitukselle päätettiin ⁹⁾ lähettää esitys emännöitsijä H. L. Kaiskon vapauttamiseksi oikeuden hänelle langettamasta sakkomaksusta ja tämän sakkomaksun suorittamisesta kaupungin varoista; lautakunnan kertomus elintarvikekeskuksen toiminnasta v. 1947 hyväksyttiin ¹⁰⁾; kau-punginhallitukselle päätettiin ¹¹⁾ esittää Katariinankadun 2:n yleisen ruokalan lopettamis-ta; toimitusjohtajan tehtäväksi päätettiin ¹²⁾ antaa lausunnon laatiminen yhteistoimin-nassa laitoksen päälouottamusmiehen kanssa kaupunginhallituksen asettaman virkasääntö-komitean tarkistustöistä erinäisten viranhaltijoita ja työntekijöitä koskevien määräysten suhteen; tilinpäätös tammikuun 1 p:n ja maaliskuun 31 p:n 1948 väliseltä ajalta hyväk-syttiin ¹³⁾; Herttoniemen juurikasvaraston ylijäämävarastotilan vuokraus kulutuskaudeksi 1948/49 järjestettiin sekä varastoa koskevia maksuja korotettiin ¹⁴⁾; päätettiin ¹⁵⁾ vaihtaa loppuunkäytetty henkilöauto kunnolliseen paketti- tai henkilöautoon; toimitusjohtajan esitys esimesasemassa olevien vuosilomista hyväksyttiin ¹⁶⁾; kaupungin tilintarkastajien v:n 1947 kertomukseen perustuva lausunto hyväksyttiin ¹⁷⁾; päätettiin ottaa huomioon

¹⁾ Elint.lk. 19 p. tammik. 6 §. — ²⁾ S:n 19 p. tammik. 7 §. — ³⁾ S:n 19 p. tammik. 8 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. tammik. 9 §. — ⁵⁾ S:n 26 p. helmik. 13 §. — ⁶⁾ S:n 12 p. maalisk. 16 §. — ⁷⁾ S:n 12 p. maalisk. 17 §. — ⁸⁾ S:n 12 p. maalisk. 18 §. — ⁹⁾ S:n 12 p. maalisk. 19 §. — ¹⁰⁾ S:n 23 p. huhtik. 22 §. — ¹¹⁾ S:n 23 p. huhtik. 23 §. — ¹²⁾ S:n 23 p. huhtik. 24 §. — ¹³⁾ S:n 11 p. kesäk. 28 §. — ¹⁴⁾ S:n 11 p. kesäk. 29 §. — ¹⁵⁾ S:n 11 p. kesäk. 30 §. — ¹⁶⁾ S:n 11 p. kesäk. 31 §. — ¹⁷⁾ S:n 11 p. kesäk. 33 §.

v:n 1949 tulo- ja menoarviossa korotettu kouluruoan hinta ¹⁾; vahvistettiin ²⁾ emännöitsijälle ja apulaisemännöitsijöille suoritettavat korvaukset heidän suorittaessaan ylimääräistä työtä; annettiin ³⁾ esitys kaupunginhallitukselle laitokseen perustettavasta talonmiehen ja kuudesta 18. palkkaluokkaan kuuluvasta varastotyöntekijän virasta ³⁾; tilinpäätös tammikuun 1 p:n ja kesäkuun 30 p:n 1948 väliseltä ajalta hyväksyttiin ⁴⁾; päätettiin ⁵⁾ anoa kaupunginhallitukselta ylitysoikeutta erinäisille tileille; päätettiin ⁶⁾ laitoksen toimintaperiaatteista; toimitusjohtajan erinäiset toimenpiteet kaupunginhallituksen virastotöiden rationalisointikursseilla saadun koulutuksen käytäntönsoveltamisesta hyväksyttiin ⁷⁾; toimitusjohtajan selostus kuluneen syksyn aikana suoritetuista juurikashankinnoista hyväksyttiin ⁸⁾; samoin hyväksyttiin toimitusjohtajan suorittamat hintojen tarkistukset ⁹⁾; laskelma lastenruokinnan aiheuttamien kustannusten hinnoitteluperusteista v:n 1949 ensi puoliskolla hyväksyttiin ¹⁰⁾; tilinpäätös tammikuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n väliseltä ajalta hyväksyttiin ¹¹⁾; v:n 1949 toimintaa silmällä pitäen päätettiin ¹²⁾, että laitoksen laskut hyväksyy joko toimitusjohtaja Ekberg, kirjanpitäjä Laesmaa tai kotitalousneuvos Laine ja että laitoksen nimellä postitoimistoon saapuvat lähetykset kuittaa kirjanpitäjä Laesmaa yhdessä joko kassanhoitaja Maijalan tai toimistoapulaisen Hirkin kanssa tai viimeksi mainitut yhdessä; kaupunginhallitukselle päätettiin ¹³⁾ tehdä esitys ruokatehtaan keittokattiloissa suoritettavan sekoituksen koneellistuttamisesta sekä sen yhteydessä koneellisen maidonnostolaitteen järjestämisestä; kaupunginhallitukselle päätettiin ¹⁴⁾ esittää eräiden uusien virkojen perustamista laitokseen; v:n 1949 talousarvio hyväksyttiin ¹⁵⁾.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista jotka koskivat: apulaisemännöitsijän viran perustamista virkamiesruokalaan ¹⁶⁾; laitoksen toimistoajan määräämistä klo 8.30—15.30 ¹⁷⁾; kaupungin viranhaltijain henkilökortiston uudelleen järjestämistä; Katariinankadun 2:n ruokalahuoneiston kunnostamista ja virkamiesruokailun siirtämistä tähän huoneistoon ¹⁸⁾; laitoksen käyttökeltottoman henkilöauton myymistä tai muulle laitokselle luovuttamista ¹⁹⁾; sekä kahden myymäläapulaisen viran lakkauttamista tammikuun 1 p:stä 1949 lukien.

Muille virastoille tehdyistä esityksistä mainittakoon seuraavat: rahatoimenjohtajalle kouluruokaa koskevien sanomalehti uutisten johdosta ²⁰⁾; painatus- ja hankintatoimistolle konttorikoneiden hankinnasta; kansanhuoltoministeriön tekstiiliosastolle osto-oikeuden saamisesta virkamiesruokalan tarjoilijoiden työpukuihin tarvittavalle kangasmäärälle; kansanhuoltoministeriön metalliteollisuusosastolle raaka-aineostolupien varaamisesta; kansanhuoltoministeriön autotarvikeosastolle uuden kuorma-auton ostoluvan saamisesta; rakennustoimiston talorakennusosastolle ruokatehtaan korjaustöiden aloittamisesta ²¹⁾; sekä kestävyystutkimuksen toimittamisesta Herttoniemen juurikasvarastolle ²²⁾; kaupungin virkasääntökomitealle virkasäännön 1 §:n muutoksesta ²³⁾; Uudenmaan läänin liikevaihtoverotoimistolle laitoksen suorittaman liikevaihtoveron perusteiden tarkistamisesta ja huoltolautakunnan työtöville ruoan hinnan nostamisesta 85 mk:aan vuorokaudelta joulukuun 7 p:stä 1948 lukien.

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle virkasääntökomitean mietinnöstä ²⁴⁾ ja kaupungin tilintarkastajien v:n 1947 tilintarkastusta koskevan kertomuksen johdosta ²⁵⁾.

Henkilökunta. Kertomusvuonna työskenteli laitoksessa yhteensä 254 henkilöä. Suurin samanaikainen henkilömäärä oli 182, josta sääntöpalkkaisia oli 104. Sääntöpalkkaisia erosi 9, joista 2 oli eläkeiän saavuttanutta. Muuten palkattuja erosi 99, mistä määrästä huomattava osa työskenteli kausiluontoisessa ahtaustyössä Herttoniemen juurikasvarastossa.

Vuoden aikana nimitettiin jäljempänä lueteltuihin virkoihin seuraavat henkilöt: keittiöapulaisen virkaan E. Patja ²⁶⁾, autonkuljettajan virkaan L. Heiskanen ²⁷⁾, ruokalanhoitajan virkoihin E. Sormunen ja K. Byman, apulaiskeittäjän virkoihin H. Björkqvist

¹⁾ Elint.lk. 11 p. kesäk. 34 §. — ²⁾ S:n 11 p. kesäk. 36 §. — ³⁾ S:n 13 p. elok. 40 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. elok. 41 §. — ⁵⁾ S:n 24 p. syysk. 50 § ja 22 p. lokak. 57 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. lokak. 56 §. — ⁷⁾ S:n 25 p. marrask. 60 §. — ⁸⁾ S:n 25 p. marrask. 61 §. — ⁹⁾ S:n 25 p. marrask. 62 §. — ¹⁰⁾ S:n 25 p. marrask. 63 §. — ¹¹⁾ S:n 25 p. marrask. 65 §. — ¹²⁾ S:n 21 p. jouluk. 70 §. — ¹³⁾ S:n 21 p. jouluk. 73 §. — ¹⁴⁾ S:n 24 p. syysk. 47 §. — ¹⁵⁾ S:n 24 p. syysk. 51 §. — ¹⁶⁾ S:n 19 p. tammik. 11 §. — ¹⁷⁾ S:n 23 p. huhtik. 21 §. — ¹⁸⁾ S:n 23 p. huhtik. 23 §. — ¹⁹⁾ S:n 11 p. kesäk. 30 §. — ²⁰⁾ S:n 19 p. tammik. 11 §. — ²¹⁾ S:n 23 p. huhtik. 25 § ja 11 p. kesäk. 35 §. — ²²⁾ S:n 13 p. elok. 43 §. — ²³⁾ S:n 11 p. kesäk. 33 §. — ²⁴⁾ S:n 23 p. huhtik. 24 §. — ²⁵⁾ S:n 11 p. kesäk. 33 §. — ²⁶⁾ S:n 19 p. tammik. 10 §. — ²⁷⁾ S:n 11 p. kesäk. 27 §.

ja H. Lappi, keittiöapulaisen virkoihin S. Falenius, E. Friström, H. Hämäläinen, H. Immonen, A. Järvenpää, M. Metso, S. Rantanen, M. Ståhlström, H. Tukiainen ja toimistoapulaisen virkaan V. A. Narvola ¹⁾. Pääkeittäjän virkaan L. Kangas, apulaiskeittäjän virkaan E. Friström sekä keittiöapulaisen virkoihin H. Tornberg, K. Boisman ja L. Karttunen ²⁾. Apulaisemännöitsijän virkaan A. Laiho, toimistoapulaisen virkaan H. Kivimäki, autonapumiehen virkoihin K. V. Palonen ja N. Vaahterlinna, varastomiehen virkaan V. Palin, ruokalanhoitajan virkaan O. Sarin sekä keittiöapulaisen virkoihin S. Korkeakoski, J. Kulmala, S. Ek, I. Erkkilä, H. Lind, L. Lindfors, A. Nikkanen, E. Silvennoinen, H. Siren ja E. Sorsa ³⁾.

Vuoden aikana erosivat elintarvikekeskuksen palveluksesta seuraavat henkilöt: ruokalanhoitaja F. Forsman ⁴⁾ maaliskuun 5 p:nä, autonkuljettaja A. Berglund ¹⁾ helmikuun 26 p:nä, toimistoapulainen H. A. Airaksinen ¹⁾ toukokuun 15 p:nä, apulaiskeittäjä M. Jokinen ¹⁾ elokuun 1 p:nä, varastomies A. Kiuru ³⁾ marraskuun 15 p:nä ja apulaiskeittäjä M. Kullberg ⁵⁾ joulukuun 31 p:nä.

Kiinteistö ja teknilliset välineet. Perusteelliset korjaustyöt ruokatehtaassa aloitettiin suunnitelman mukaisesti rakennustoimiston talorakennusosaston toimesta. Muutos- ja korjaustoiminta jatkui vuoden loppuun saakka ja seuraavat työt saatiin suoritetuiksi: ruoan kuljetusastioille varattiin pesutilaa ja -välineistöä, henkilökunnan ruokailuhuone järjestettiin ja henkilökunnan pukeutumishuoneet kunnostettiin, kuorma-autojen lastaus- ja purkauslaituria levennettiin ja pidennettiin, perunankuorimoo laajennettiin ja lihanpaloitteluhuone kunnostettiin ja varustettiin uudella metallisella lihanpaloittelupöydällä. Korjaus- ja valmisteluasteelle jäivät vuoden vaihteessa maidon jäädytys- ja kylmävarastohuoneet, kaksi keittokattilaa, kaksi sähköpaistinpannaa, lämpökaappi, paistouuni ja maalaustyöt.

Herttoniemen juurikasvarastolla suoritettiin kesän kuluessa tarpeelliset korjaukset ja hankittiin uudet metalliset kuljetuskärryt sekä kunnostettiin vanhat.

Elintarvikkeiden hankinta ja myynti. Hankinnat suoritettiin pääasiassa kausiostoina. Niinpä juurikasvit, sienet, marjat ja suolakalat hankittiin syyskesällä ja syksyllä. Hinnat olivat tällöin edullisimmat ja tarvikkeiden säilyminen oli taattua riittävän kunnollisten varastotilojen ansiosta. Ulkomaista hyvälaatuista lihaa saatiin kertomusvuonnakin ostaa kansanhuoltoministeriön toimesta kouluruokintaan käytettäväksi. Muu tarpeellinen liha ostettiin tukkumyyjiltä kaupungin teurastamosta. Siirtomaatavaraa ostettiin vain pienempiä erii kerrallaan, koska sitä oli riittävästi saatavissa. Tarvikkeita myytiin 5 kunnalliselle sairaalalle, kunnalliskodille, 20 opetuskeittiölle, 5 lastenkodille, 44 lastentarhalle, 22 kesäsiirtolalle ja sielullisesti sairaiden vastaanottokodille.

Tärkeimpien tarvikkeiden hankintamäärät olivat seuraavat:

Tarvike	kg	Tarvike	kg
Leipää	41 973	Lihaa	118 029
Jauhoja	36 580	(josta ulkomaista	36 151)
Suurimoja ja hiutaleita	65 342	Makkaraa	4 114
Makarooneja	10 420	Kalaa, tuoretta	4 073
Herneitä	65 756	» suolattua (silliä)	4 930
Sokeria	9 310	Puolukoita	20 140
Kahvinvastiketta	810	Sieniä	4 333
Kahvia	500	Sipulia	2 382
Keksejä	250	Suolaa	16 355
Margariinia	3 531		

Lisäksi hankittiin maitoa 422 960 l ja homogenisoitua maitoa 7 838 l sekä kuoritua maitoa 49 160 l. Piimää hankittiin 15 740 l ja pilsneriä 92 064 pl., talouskaljaa 27 240 pl. sekä muita virvoitusjuomia 30 725 pl. Samoin hankittiin tulitikkuja 3 500 pnt. ja tupakkaa 372 mill.

Keskusvaraston ym. myynnistä kertyi tuloja kaupungin omien laitosten osalta 17 259 940 mk eli 19.6 % v:n 1947 vastaavien lukujen ollessa 5 478 564 ja 8.7 % sekä muiden ostajien osalta 7 461 086 mk eli 8.5 %, v. 1947 7 222 606 mk ja 11.5 %.

¹⁾ Elint. lk. 13 p. elok. 39 §. — ²⁾ S:n 24 p. syysk. 48 §. — ³⁾ S:n 25 p. marrask. 64 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. tammik. 10 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. jouluk. 72 §.

Herttoniemen varastosta myytiin juurikasveja seuraavat kilogrammamäärät:

Ostaja	Perunaa	Lanttua	Porkkanaa	Puna-juurta	Kaalia	Yhteensä
Omat toimipaikat.....	532 079	22 215	15 547	2 800	25 137	597 778
Kaupungin laitokset	392 497	7 632	13 483	7 280	6 261	427 153
Muut	29 075	—	—	—	—	29 075
Myyty ylijäämä	226 721	—	—	—	—	226 721
Yhteensä	1 180 372	29 847	29 030	10 080	31 398	1 280 727

Juurikasvien ym. varastointi. V. 1947 hankituista juurikasveista oli vuoden vaihteessa varastossa 420 000 kg perunaa ja 52 000 kg muita juurikasveja. V. 1948 hankittiin lisää 2 300 000 kg perunaa ja muita juurikasveja 131 000 kg. Koko erä säilyi suhteellisen hyvin varastossa. Herttoniemen juurikasvarastosta käyttämättä jäänyt varastoila vuokrattiin entiseen tapaan alla mainituille vuokraajille seuraavia kilogrammamääriä varten: Kesko oy:lle 1 050 000 kg, Alkon ravintolat oy:lle 150 000 kg, Valtion viljavarastolle 100 000 kg, Hotelli Helsingille 54 000 kg, Suomen pankille 48 000 kg, J. Heitto oy:lle 40 000 kg, Kyrön pelto oy:lle 36 000 kg, V. Leikas t:melle 36 000 kg, Henkivakuutusyhtiö Suomelle 35 000 kg, maanviljelijä P. Saariselle 32 000 kg, Postisäästöpankille 31 000 kg ja Näppärä oy:lle 18 000 kg.

Vuoden aikana hankitut liha-, kala-, sieni- ja marjamäärät varastoitiin kaupungin teurastamolta varattuun jäädyttämö- ja kylmään tilaan ja säilyivät siellä täysin pilaantumattomina. Tukkuliikkeistä hankittu siirtomaatavara varastoitiin keskusvarastoon Helsinginkadun 24:ään. Kunnalliset laitokset, lukuunottamatta lastentarhoja ja -koteja, varasivat tarvitsemansa siirtomaatavaran suoraan alan tukkuliikkeistä.

Ruoan valmistus ja myynti. Elintarvikekeskuksen ruokatehtaassa valmistettiin vuoden aikana annoksia kansa-, oppi- ja ammattikouluille yhteensä 3 553 892 annosta, yksityisille laitoksille 113 188 annosta, kaupungin työmaaruokaloille 813 652 annosta sekä kaupungin leikkikentille 46 438 annosta.

Valmiita annoksia myytiin 11 kunnalliselle ruokalalle, 58 kansakoululle, 2 ammattikoululle, 36 oppikoululle, 7 leikkikentälle, 2 koulupuutarhalle, kaupungin eristyslaitokselle, työtöville, kultaseppäkoululle, Marian turvakodille, 4 yksityiselle lastentarhalle, Työvalmiusnaiset järjestölle, Vakuutus oy. Fennialle, Holm ab:lle, Invaliidisäätiölle, Yhdistyneet villatehtaat oy:lle ja kaupunginvaltuuston sekä -hallituksen määräämiin tilaisuuksiin.

Ruoan myynnistä kertyi tuloja kaupungin omien laitosten osalta 33 365 611 mk eli 37.8 % v:n 1947 vastaavien lukujen ollessa 22 940 355 ja 36.8 % sekä muiden ostajien osalta 28 271 960 mk eli 32.0 %, v. 1947 25 953 963 mk eli 41.4 %.

Menot ja tulot. Kunnalliseen liiketoimintaan liittyvän sosiaalisen näkökohdan johdosta ja siihen katsoen, että elintarvikekeskus sosiaalisena laitoksena toiminnallaan liittyy kaupungin harjoittamaan muuhun toimintaan apurytysenä tarkoituksella auttaa ja helpottaa päätoimintaa ja alentaa sen kustannuksia, harjoitettiin elintarvikekeskuksen taloudellista toimintaa pääasiassa mainitun periaatteen pohjalla. Varsinaista ansiotarkoitusta ei pidetty ratkaisevana pyrkimyksenä kuin talousarvion puitteissa. Kun laitoksen toiminnassa pyrittiin keskitettyyn ja tehostettuun taloustoimintaan voitiin hinnoittelut pitää hyvin kohtuullisina.

Eri menoeriin määrärahat ja kustannukset jakaantuivat seuraavasti:

Menoerä	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (-), mk
Palkkiot	46 800	37 550	+ 9 250
Sääntöpalkkaiset virat.....	11 278 530	15 408 333	— 4 129 803
Tilapäinen työvoima	4 086 850	8 405 850	— 4 319 000
Vuokra	1 458 500	1 489 860	— 31 360
Vedenkulutus	150 000	203 512	— 53 512
Lämpö.....	2 200 000	2 626 495	— 426 495
Valaistus	250 000	237 060	+ 12 940
Kaluston hankinta	1 500 000	1 386 275	+ 113 725

Menoerä	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mu- kaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Kaluston kunnossapito	500 000	916 289	— 416 289
Tavaraostot	41 000 000	51 873 554	— 10 873 554
Käyttövarat	2 000 000	2 369 099	— 369 099
Korjaukset	150 000	145 841	+ 4 159
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Yhteensä	64 620 680	85 099 718	— 20 479 038

Elintarvikelaitoksen tulot v. 1948 olivat yhteensä 88 190 624 mk ja jakaantuivat seuraaviin eriin: valmiin ruoan toimitus kaupungin laitoksille 33 365 611 mk, raaka-aineiden toimitus kaupungin laitoksille 17 259 940 mk, valmiin ruoan toimitus muille ostajille 28 271 960 mk, raaka-aineiden toimitus muille ostajille 7 461 086 mk ja luontoisedut 1 832 027 mk.

HAKEMISTO

	Sivu
Aikakauslehdet, kaupungin virastoille tilatut	82
Ajomaksut, liikennelaitoksen	309
Alaikäiset lainrikkokat	185
Alkoholistihuollossa olleet henkilöt	170, 171
Alkoholistihuolto	157—161
Alkoholistihuoltolat, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat	147
Alppilan puhdistuslaitos	286
Alueet, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat	40—44, 47—52, 57—59, 60
Aluevaihdot, kiinteistölautakunnan tekemät	25
Aluksille annettavasta vedestä kannettavat maksut.....	314
Ammatinvalinnanohjaus	206
Ammattiopintojen avustaminen	191
Ammattioppilaslautakunnan toimintakertomus	252
Ansiomerkkien jako liikennelaitoksen palveluksessa oleville henkilöille	299
Ares oy:n omistamien rakennusten ja laitteiden osto	54
Asemakaavakarttojen myynti	83
Asemakaavanmuutosehdotukset, kiinteistölautakunnan laadittamat	61—62
Askartelukeskuksen perustaminen	249
Asumiseen kaupungin ulkopuolella oikeutetut viranhaltijat	8
Asumisluvat, huoneenvuokralautakunnan myöntämät	116
Asunnonvälitys, huoneenvuokralautakunnan	116
Asuntoalueita ja -tontteja koskevat vuokrasopimukset	36—38, 47, 48, 49, 52
Asutuslautakunnan toimintakertomus	241
Autohuoltoaseman rakentaminen Kulosaareen	48
Avioerolasten liittäminen lastenvalvojan valvontaan	186
Aviottomain lasten huolto	186
Avunsaajat, köyhäinhoidolliset	141—145, 168, 169
» laitoshuollossa olevat	145
Avustukset yksityisille lastensuojelujärjestöille	194
Avustusanomukset, vapaiden huoltajärjestöjen	138
Bengtsärin kesäleiripaikka	249
» tilalla suoritettut maanparannus- ja metsänsiivoustyöt	175
Bensiininjakeluasemia koskevat asiat	48, 278
Bethel lastenkodin avustaminen	195
Desinfektolaitoksen suunnittelutyö	277
Diakonissalaitoksen avustaminen	195
Edustustehtäviin käytetyltä ajalta maksettavat palkat	13
Elanto, osuusliike, varastoalue ja vuokrasopimus ym.	52, 61, 67
Elintarvikekeskus, Herttoniemen varastotyöntekijäin palkat	6
» kiinteistö ja teknilliset välineet	357
» lautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset	355
» ruoan valmistus ja myynti	358
» tulot ja menot	358
» virat ja viranhaltijat	356—357
Elintarvikkeiden hankinta ja myynti	357
Elite, ravintola oy:lle vuokratun puistikkoalueen vuokrasopimuksen jatkaminen	48
Elo oy:n oikeuttaminen rakentamaan tunneli putkijohtoja varten	54
Eläinlääkintälaboratorion hevosten jaloittelupaikaksi vuokrattu alue	42
Eläintarhan ajot ym. kilpailut	55

Eläintarhan urheilukenttä	221, 223, 227
Eläkeiän saavuttaneille myönnetty oikeudet virkaansa jäämiseen	6—7
Eläkkeet, palkkalautakunnan myöntämät	15
Erottajan puisto, vesialtaan rakentaminen	290
Esitykset, elintarvikekeskuksen tekemät	356
» huoltolautakunnan tekemät	136
» kansanhuoltolautakunnan tekemät	230
» kaupunginarkiston tekemät	98
» kiinteistölautakunnan tekemät	24, 56, 59, 61, 62, 63, 70
» kirjastolautakunnan tekemät	256
» lastensuojelulautakunnan tekemät	175
» liikennelaitoksen tekemät	300
» museolautakunnan tekemät	268
» nuorisotyölautakunnan tekemät	249, 250
» palkkalautakunnan tekemät	15
» palolautakunnan tekemät	121
» raittiusvalistuslautakunnan tekemät	244
» satamalautakunnan tekemät	319
» teurastamolautakunnan tekemät	335
» tilastotoimiston tekemät	95
» työnvälityslautakunnan tekemät	200
» urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemät	223
» yleisten töiden lautakunnan tekemät	278
Esplanaadikappelin vuokralleanto	67
Eteläranta 20:een kuuluvan hajoituskaivon laajentaminen	55
Etelä-Suomen voima oy:n oikeuttaminen rakentamaan ja pitämään voimajohtoa kaupungin alueella	55
Ford oy:lle vuokrattu alue	317, 319
Haagan koiratarhaa varten vuokratun alueen vuokrasopimuksen jatkaminen	48
Hajoituskaivot	55, 294
Haltiaavuoren luovuttamista urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan koskeva lausunto	61
Harjutorin puiston perustamistöiden aloittaminen	290
Heinolan sahan rakennustyö	277
Helsingfors segelklubb yhdistykselle vuokratun alueen vuokrasopimuksen jatkaminen	48
Helsingin Ensi-Koti yhdistyksen avustaminen	194
» kaupunginteatterin perustaminen, vt Hakulisen aloite	272
» kaupunkilähetyksen avustaminen	194
» kunnantyohtekijäin keskustoimikunta	41, 276
» lastenruokintatoimikunnan avustaminen	195
» osakepankin ja kaupungin välinen tilitys	54
» poikakotiyhdistyksen avustaminen	195
» sosialidemokraattiselle keskusteluseuralle vuokrattu vesialue ym.	41
» työvään hiihtäjät yhdistykselle vuokratun hiihtomaja-alueen vuokrasopimuksen jatkaminen	48
» yliopiston ylioppilaskunnalle vuokrattu alue ruokalarakennuksen pystyttämistä varten	42
Henkikirjoittajalle tehtävät ilmoitukset	24
Herttoniemen omakotitonttien vuokrat	39
» saha oy.	275, 276, 278, 291
» varastotyöntekijäin, elintarvikekeskuksen alaisten, palkat	6
Herttoniemi, hiihtomaja-alueen vuokrasopimuksen jatkaminen	48
» kahvila-ruokalan vuokraoikeuden siirto	49
» kuormauspaikan vuokraaminen asema-alueelta	40
» ruokamullan myynti teollisuusalueelta	315, 319
» sähköliike Sähkötekijä oy:lle vuokrattu alue	60
» Wärtsilä-yhtymä oy:lle vuokratun virkistysalueen vuokrasopimuksen pidentäminen	41
» öljysataman väylän syventäminen	329
Hiihtomaja-alueen luovuttaminen Vartiokylästä	41
Hoidokkien vaihtuminen kaupungin lastenkodeissa	180
Hoitomaksut yksityisiin lastenkoteihin ja perheisiin sijoitetuista lapsista	182
Hoitopäivämaksut, kunnalliskodin	134
Holhouslautakunnan toimintakertomus	114
Hollerith-reikäkorttikoneiden hankinta tilastotoimistoon	92
Humallahden uimalaitos	228
Huoltolaitosten hoidokkimäärä ja näiden huoltopäivien luku	146—147
Huoltolautakunnan ja kaupungin edustajat erinäisissä tehtävissä	136
» kokoonpano, kokoukset ym.	130, 132
» osastot ja jaostot	131
» valvontapiirit	131
Huollon aiheuttamien korvausten periminen	164
» tulot ja menot	163—164

Huollon yleiskatsaus	129
Huoltoviraston kansliain toiminta	167
» viranhaltijat, huoneistot ym.	139—141
Huoneenvuokralautakuntien menot ja tulot	118
» toimintakertomus	115
Huoneenvuokratoimiston virat ja viranhaltijat	117
Huoneistot, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat	66—67
» kiinteistölautakunnan vuokralle ottamat	64—66
» niiden käytön tehostaminen	116
Hyvösen lastenkoti	178, 195
Ikälisien myöntäminen viranhaltijoille	8
Ilmoitusmenot, kaupungin	82
Indeksikorotuksen maksaminen kaupungin työntekijöille	4, 5
Indeksivuokrat	39
Invalidihuolto	191
Invalidiliput, liikennelaitoksen myöntämät	310
Invalidirahan myöntäminen vaikeavammaisille, toimeentulostaan huolehtiville invalideille	191
Irtolaishuollossa olleet henkilöt	168, 169, 170
Irtolaislakiin perustuva huolto	154—157
Istutus- ja kunnostamistyöt, puisto-osaston	289, 290
Johdinautovaunusto, liikennelaitoksen	297, 307
Johtamistaidolliset kurssit, insinöörien ja työnjohtajien	24
Joulukuusien myyntipaikat	70
Joulupöydän koristeiden myyntipaikat	70
Julkisivupiirustusten tarkastajien toimintakertomus	113
Juopumuksesta pidätetyt henkilöt	160—161, 172
Juurikasvien ym. varastointi, elintarvikekeskuksen	358
Jäiden nostaminen Vantaanjoesta	59
Jätekeskus oy:lle jättepaperipaalien varastointia varten vuokrattu alue	52
Jätteiden kuljetus	294
Jääsärkijä Otso	15, 17, 319, 321, 326
Jäätelönmyyntipaikat	69
Kaarlen- ja Castréninkadun kulman istutusten kunnostaminen.....	290
Kaasu- ja sähkölaitoksen työntekijäin palkat	5
Kaasulaitoksen vuorotyöjärjestelmä	6
Kadunnimikomitea	24, 62
Kaisaniemen lammikon korjaaminen	289
Kaivuhuoneen ulkoravintolan vuokralleanto	67
Kalantuonti Helsinkiin	353—354
Kalatataman neuvottelukunnan kokoonpano	336
Kalatataman toiminta	344
Kalliolan työkeskuksen avustaminen	194
Kallioniemen kesäkodin kannatusyhdistyksen avustaminen	195
Kalliosuojat	68, 70, 138
Kaluston hankintaan ja korjaukseen käytetty määräraha	82
Kanootti- ja veneistäjän perustaminen Itä-Ourat saarelle	41
Kanoottivajan paikkoja koskevat vuokrasopimukset	41
Kansakoulut, huoneistojen vuokraaminen niiden käyttöön	64, 65
» koulutarvikemenot	83
» uudisrakennukset, korjaukset ym.	276, 277
Kansanhuoltolautakunnan vuosikertomus	230
Kansanhuoltotoimiston hinnanalennuskorttikanslia	236
» huoneistot.....	232
» laitos- ja ravintolaosasto	233
» maatalousosasto	233
» menot ja tulot	239
» osastot ja kansliat	232
» ostokorttiosasto	235
» polttoaine- ja kulutusosasto	235
» sivukanslioiden toiminta	237
» tarkkailuosasto	232
» tukku- ja vähittäiskauppaosasto	235
» vaatetusosasto	233
» virat ja viranhaltijat	231
Kansanhuoltotoimistossa tapahtuneet väärinkäytökset.....	237
Kansanpuistot ja uimarannat.....	227
Kansansinfoniakonsertit, kaupunginorkesterin	272
Karl Fazer konditoria oy:n vuokrasopimuksen jatkaminen	48
Karttojen myynti	83

Kasvattilapset, lastensuojelulautakunnan valvonnan alaiset	182
Katujen poikkileikkaukset, kiinteistölautakunnan ehdottamat	62
» puhtaanapito	292
Katurakennusosasto	276
Katutyöt	284—286
Katuväläistuskustannukset	285
Katuvalokuvauspaikkojen vuokralleanto	70
Kauppahallit	69
Kaupunginarkisto, inventoinnit sekä järjestely- ja luetteloimistyöt	99
» käsikirjasto, saadut kirjalahjoitukset ym.	99
» sille asiakirjoja luovuttaneet virastot ja yksityiset	99
» tarkastukset ja arkistoneuvonta	99
» tulot ja menot	100
» virat ja viranhaltijat	98
Kaupungingeodeetin toimintakertomus	78
Kaupunginkirjaston opintokerhot	263—265
» sivukirjastot	257—260, 265, 276
» tulot ja menot	266
» virat ja viranhaltijat	257
Kaupunginmuseon kellarikerroksen sähköjohtojen uusiminen	68
» menot ja tulot	270
» toimintakertomus	272
Kaupunginorkestrin henkilökunnan palkkausksymykset	272
» konserttien ohjelmaselostukset	268
» » pääsylippujen hinnat	272
» » radiointi	271
» konserttiohjelmien julkaiseminen	272
» luovuttaminen hyväntekeväisyystilaisuuksiin	272
» osallistuminen yleisiin laulu- ja soittojuhliin	272
» toimihenkilöt	272
» toiminta	273
» tulot ja menot	273, 274
» vuokratariffi	272
Kaupunginpuutarhasta myydyt tuotteet	290
Kaupunkiliiton ansiomerkit, teurastamon viranhaltijoille myönnetyt	336
Kellosaaren lentosatama, rakennusten ja maa-alueen vuokralleanto	317
» » satamarakennusosaston kunnostamien rakennusten korjauskustannukset	317
Kengänkiilloituspaikat	70
Kerhotoiminta, nuorisotyölautakunnan valvonnan alainen	249
Kesänviettoalueet, kiinteistölautakunnan vuokralleantamat	41
Kesävirkestystoiminta, lastensuojelulautakunnan	183
Kuuhkotuberkuloottisten huollettavien kansaneläke	135
Kiinteistöjen osto, kiinteistölautakunnan	25
» puhtaanapito	293
» uudelleen arviointi	24
Kiinteistölautakunnan kokoonpano, kokoukset ym.	20
» talousarvio ja käyttövarat	24, 56, 59, 61, 63, 70
Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat	61
» kaupunkimittaosaston toimialaan kuuluvat asiat	63, 78
» maatalousosaston hallinnassa olevat maa-alueet	71—74
» » hevoset ja nautakarja	74
» » maataloilla suoritettu peltoviljely, sadot ym.	72—74
» » menot ja tulot	77—78
» » rakennukset	76
» » taloudelliset tulokset	77
» » toimialaan kuuluvat asiat	57, 71—78
» » traktorit	76
» » työntekijät	74
» » viranhaltijat, kokoukset ym.	71
» metsätalousosaston hallintaan siirretyt rakennukset	60
» » toimialaan kuuluvat asiat	59
» päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat	20
» talo-osaston hallintaan siirretyt rakennukset	59
» » toimialaan kuuluvat asiat	64
» tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat	25—57
» virat ja viranhaltijat	21—23, 24, 61, 71
Kioskit	69
Kirjalainaus kaupunginkirjastossa	260—262
Kirjastolautakunnan kokoonpano ja päätökset	256, 257
Kirjavarasto, kaupunginkirjaston	259
Kirkollisveron pakkoperintä	111

Kivelän sairaala, kahden lämminvesikattilan hankkiminen sinne	276
Kiven louhimiseen myönnettyt luvat	61
Kivimäen, H., pikkulastenkodin avustaminen	195
Kodinhoidossa ja talousopetuksessa järjestetyt kurssit	253
Kodinperustamislainat	162
Koiravaljakkoajot	56
Kompassien tarkistus	326
Konekirjoittajien, kaupungin palveluksessa olevien, pätevyysvaatimukset	24, 88
Konteran tutkimukset	85
Konttorikonehuolto, kaupungin virastojen ja laitosten	83
Konttori- ym. tarvikkeiden hankkiminen	82
Kori- ja lentopallokenttä, alueen vuokraaminen sen rakentamista varten	41
Korkeasaaren laivareitin lippujen hinnat	298, 301, 310
» ravintolarakennuksen ja kioskien vuokralleanto	221
» uimarannan vuokralleanto	221
» valvojan antama toimintakertomus	229
Korkeussuhteet, eräiden korttelien, kiinteistölautakunnan puoltamat	62
Korvauksen periminen annetusta huollosta	164
Koteja kodittomille lapsille yhdistyksen avustaminen	194
Kotiaivustukset, köyhäinhoidolliset	151
Kotiaivustusten määrien korottaminen	133
Kotitalouslautakunnan kokoonpano ja toimihenkilöt	253
» menot ja tulot	255
Koulukodeissa annettu tietuopuolinen opetus	178
Koululaisliput, liikennelaitoksen myöntämät	310
Koulutalon vuokraaminen, Töölönkadun 55:stä	65
Koulutarvikemenot	83
Koulutonttien myynti Munkkiniemestä	35
Kreikkalaiskatolisille yhdyskunnille luovutettu lisäalue	40
Krematorion ja Hesperiankadun välisen alueen kunnostaminen	290
Kukanmyyntipaikat	69
Kuljetusmaksut, kaupunkimittausosaston käyttöön vuokratun henkilöauton	63
Kulkutautisairaalan saniteettitöiden suorittaminen	277
Kullatorpan lastenkoti	177
Kulosaari, autohuoltoaseman rakentaminen	48
» kartanon puiston kunnostaminen	290
» kirkon ja Kulosaarentien välisen alueen kunnostaminen	290
» vesialueen myynti	35
Kulutustarviketilanne	238
Kumpulan kunnallisten asuntojen kellarikomeroitten vuokralleanto	68
Kunnalliset työväenasunnot, niiden hoidosta annettu kertomus	79
Kunnalliskoti, hoidokkien käyttövarat	134
» » lomamääräykset	134
» hoitopäivämaksut	134
» potilashissin asentaminen	277
» sikala ja maanviljelystoiminta	53
» toimintakertomus	148
» uuterausrahan, työhön osallistuvien hoidokkien, korottaminen	134
» vanhusten viihtyisyyttä koskevat aloitteet ja toimenpiteet	137
Kunnallisveron pakkoperintä	110
Kuorma-autotaksa, kaupungin	5
Kuulutusten, kaupungin julkaisemien, hinta	82
Kyläsaaren puhdistuslaitos	286, 287
» varastoalueet	40, 41, 50, 55
Kymin- ja Limingantien pienasuntotalot, niiden puusepätöiden suorittaminen	276
Käpylän kansakoulu	276—277
Käyttötarvikehankinnat, kaupungin	82
Käytöstä poistettu kalusto ja romut	82
Köyhäinhuolto, ks. myös Huoltotoimi.	
Laajalahden asuntoalue, tie- ja viemäritöitä koskeva esitys	56
» » tontteja koskevat vuokrasopimukset	52
» » vuokralleannettu puutarha-alue	47
» » vuokratonteilta myytyjen puiden hinta	54
Lahjoitusrahastot, huoltolautakunnan käytettävissä olevat	153
» lastensuojelulautakunnan käytettävissä olevat	195
Lainrikkajat, alaikäiset	185
Laitoshuolto, huoltolautakunnan alainen	145—151
Laitoshuollon jälkivalvonnan alaiset tai perheisiin sijoitetut lapset	185
Laituri- ja aluevuokrista kertyneet tulot	333
Laiturihuoltomaksuista kertyneet tulot	333
Laiturihuoltotariffin korottaminen	315

Laiturihuoltotoiminnasta aiheutuneet korvaukset	318
Laituripituus, satamien	323
Laivaliikenne Korkeasaari—Pohjoissatama	308
Lapsilisäjaoston asettaminen	133
Lapsilisäkanslian perustaminen	133
Lapsilisälain toimeenpano	133
Lapsilisän maksaminen tilapäisille viranhaltijoille	6
Lapsilisät	162
Larin Parasken patsaan sijoittamista koskeva lausunto	279
Laskujen hyväksyminen	23, 275
Lasten luovuttamisesta ottolapsiksi Tanskaan ja Ruotsiin annetut lausunnot	175
Lasten päivän tivoli, stadionin kentän vuokraaminen sitä varten	56
Lastenhuoltolaitokset	177
Lastenkodit, kaupungin	177, 180—181, 193—194
» » avustamat yksityiset	178, 194—195
Lastensuojelulautakunnan kokoonpano	173
» kokoukset ja päätökset	174
» menot ja tulot	192—193
Lastensuojelurahastot	195
Lastensuojelutoimenpiteitä tarvitsevia lapsia koskevat ilmoitukset	179
Lastensuojelutoiminnan, yksityisen, tukeminen	194
Lastensuojeluviraston toimistot ja viranhaltijat	176
» työhuoltotoimisto	190
» äitiys- ja perhelisätoimisto	189
Lastentarhat, huoneistojen vuokraaminen niitä varten	64
Lastentyökotiyhdistyksen avustaminen	194
Lastenvalvoja, asumus- ja avioerolasten elatusmaksut	186
Lausunnot, elintarvikekeskuksen lautakunnan antamat	356
» huoltolautakunnan antamat	135, 139
» kansanhuoltolautakunnan antamat	231
» kaupunginarkiston antamat	98
» kiinteistölautakunnan antamat	25, 56, 59, 61, 62, 63, 70
» kirjastolautakunnan antamat	257
» lastensuojelulautakunnan antamat	175
» liikennelaitoksen lautakunnan antamat	301
» museolautakunnan antamat	268
» palkkalautakunnan antamat	16—19
» palolautakunnan antamat	122
» raittiusvalistuslautakunnan antamat	244
» satamalautakunnan antamat	320
» teurastamolautakunnan antamat	335
» filastotoimiston antamat	94—96
» työnvälityslautakunnan antamat	200
» työtehoimiston antamat	85, 87
» urheilu- ja retkeilylautakunnan antamat	224
» yleisten töiden lautakunnan antamat	278
Lastentarhojen pihojen kunnostamistyöt	290
Lauttasaaren meriliintusuojeluyhdistykselle myönnetty lupa variksien ampumiseen	60
Lauttasaari, huvila-alueen n:o 9 uudelleenjärjestely	52
» kuukausilippujen poisto linjaliikenteestä	299
» Puistokadun istutustöiden aloittaminen	290
» Riihilahden rantakaistaleen käyttö	55
» Sotainvaliidiin veljesliiton Helsingin alaosaston vuokraama kesänviettoalue	41
» Vuoden 1918 punainvalidit yhdistyksen vuokraama kesänviettoalue	41
Lentoaseman radiosuuntimolle vuokrattu alue	42
Leppävaaran kartanon eräiden rakennusten siirtäminen metsätalousosaston hallintaan	60
Leski- ja orpokassan toimintakertomus	106
Lihan hinnoittelu	341, 352
Lihantarkastamot	338, 340, 348—350
Liikenne oy:lle vuokratun Pajamäen autohallialueen vuokraoikeuden jatkaminen	48
» ulkoilmajuhlien ja kilpailujen aikana	56—62
Liikennejärjestely	285
Liikennelaitoksen aikataulujen julkaiseminen Helsingin kulkuneuvot—Helsingfors turistien nimisessä aikataulukirjassa	297
» henkilökuntaan kuuluvien osallistuminen eri kursseille	299
» johdinautovaunusto	297—307
» korjauspajat	308
» lautakunnan kokoonpano ja kokoukset	296
» » lopulliset päätökset	296—300
» löytötavaratoimisto	303
» menot ja tulot	310
» omnibus- ja kuorma-autovaunusto	297, 307

Liikennelaitoksen pakettien kuljetus esikaupunkeihin	308
» sahan toiminta	308
» tiedotustilaisuus sanomalehdistön edustajille	298
» työntekijäin suojapuvut ym. 4, 296, 299, 300	4, 296, 299, 300
» Vallilaan rakennettava huoltorakennus	277, 279
» viranhaltijain lähettäminen opintomatkoille	297, 298, 300
» virat ja viranhaltijat	303
Liikennemaksuista kertyneet tulot	332
Liikevaihtovero, painatus- ja hankintatoimiston suorittama	83
Likaisen ja raskaan työn lisän maksaminen kaupungin työntekijöille	4
Linja-autoaseman vuokrauksen uudistaminen	66
Lippujen myynti eri liikennelinjoilla	309, 310
Luontoisetukorvaukset, palkkalautakunnan vahvistamat	15
Lämmitystilanne, kansanhuoltotoimiston arvioima	238
Lämmitystilanne	238
Lämpötekniikan vuosikertomus	283
Läntisen rantatien istutusten kunnostaminen	290
Lääkeaineiden myöntäminen köyhäinhoitona	134
Löytövaratoimisto, liikennelaitoksen	303
Maa-alueiden vuokraukset, satamalautakunnan	315
Maanhankintalan aiheuttamat päätökset	26—34
» mukaan myydyt tontit	27—34
Maataloustuotteiden inventoimishinnat	59
Maataloustyöntekijöiden palkat	75
Mainontaa koskevat asiat	68, 297, 298, 299
Maitopisarayhdistyksen avustaminen	194
Makkaranmyyntipaikat	69
Malmilla ja Santahaminassa olevien joukkohautojen siistimis- ja kunnostamistöistä annettu lausunto	279
Malmin lastenkoti	177
» piirin huoneenvuokralautakunnan huoneisto	67
» sairaalan istutusten raivaus- ja kunnostamistyöt	290
» sähkölaitos oy:n oikeuttaminen rakentamaan suurjännitelinja Pitäjänmäelle	59
Mannerheimliiton ja sen Helsingin osaston avustaminen	194, 195
Maratonjuoksukilpailut, urheiluseurojen järjestämät	56
Mariankadun 5:stä vuokrattu huoneisto	66
Marjanien melojat, kanoottivajan paikan vuokraaminen yhdistykselle	41
» siirtolapuutarha, rakennustoimiston puisto-osaston suorittamat työt	290
Matkailijakartat	63, 83
Matkailupalvelu, urheilu- ja retkeilylautakunnan suorittama	228
Matkustajaliikenne satamissa	325
Maunalan kansanasunnot oy:n esittämien laskujen hylkääminen	276
» leikkikentän ympäristön kunnostaminen	290
» pienasunnot oy:n osakepääoman korottamista koskeva lausunto	56
» saha	277
Melakarin vuokralleanto	41
Messukentän käyttö	55
Metsien vartiointi	60
Metsästäys- ja riistanhoito kaupungin metsäalueilla	60
Mielisairaalat, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat	146, 147
Moottoriveneen, satamalaitoksen, käyttö	326
Muistomerkin, kaupungin perustamisen, pystyttäminen Vanhaankaupunkiin	62
Munkkiniemi, eräiden tonttien siirtyminen kaupungin hallintaan	67
» koulutonttien myynti	35
Musiikkilautakunnan ja Suomalaisen oopperan välinen sopimus	271
» ja Teoston välinen sopimus	272
» kokoonpano ja kokoukset	271
Mustasaarella olevien ravintola- ja huvilarakennusten ym. vuokralleanto	222
Mustikkamaalla olevan alueen vuokralleanto	222
Mustikkamaan itäisessä kärjessä sijaitsevan huvilan vuokralleanto	222
» moottorivene liikenne	223
» uimalaitos	228
» uimarannan tarjoilukioskin vuokralleanto	222
Muuntamoiden, sähkölaitoksen, rakentaminen	55, 297
Mäkelän varastoalueiden vuokralleanto	49
Nahka- ja tekstiilitarviketilanne	238
Nikkilän puhdistuslaitos	286
» sairaalan henkilökunnan yhdistyksen avustaminen	195
» istutustyöt	290
Nobel-Standard oy:n vuokra-alueet ja muutospiirustukset	40, 48, 54, 57, 318

Nosturien käyttämisestä kannettavat maksut	314
Nosturit, satamissa olevat	323, 325
Nukarin lastenkoti	174, 177
Nuohoustoimi	127
Nuorisojärjestöt	250, 251
Nuorisotalokysymys	248
Nuorisotoimisto, toimintasuunnitelma	250
» virat ja viranhaltijat	250
Nuorisotyölautakunnan kokoonpano	248
Nuorisotyön aiheuttamat kustannukset	250, 251
» vuokraama kerho huone	67
Nuorten Talkoot yhdistyksen järjestämä pullokeräys	70
Nurmijärven maantien eteläosan rakentaminen	35
Oikeusaputoimiston vuosikertomus	196
Olympiakisoja koskevat asiat	24, 49, 56, 224, 275
Omakotilainat	36
Omakotitonttien vuokrat Herttoniemessä	39
Omnibus- ja kuorma-autovaunusto, liikennelaitoksen	297, 307
Omnibusautoliikenne	306
Opintokerhotyö, kaupunginkirjaston	263—265
Opintopäivät, kotitalouslautakunnan järjestämät	254
Osapäivätyötä koskevat ilmoitukset	7
Ostokorttien jakelut	237
Ottolapsia koskevat lausunnot	175
Ottolapsiksi toimitetut aviottomat lapset	188
Oulunkylän ja Talin siirtolapuutarhayhdistyksille vuokratut tontit saunan rakentamista varten	41
» kesäpäiväparantolan rakennusten käyttö	249
» kirkon kellotapulialueen vuokrasopimuksen jatkaminen	48
» siirtolapuutarhan työt, rakennustoimiston puisto-osaston suorittamat	290
» siirtolapuutarhapalstaa n:o 143 koskeva vuokrasopimus	54
» tallialueen vuokrasopimuksen jatkaminen	48
Ourat saaria ja Hietarannan kareja koskevat asiat	40, 55, 225
Painatus- ja hankintatoimiston virat	81
» » sidonta	81, 83
Pakila II nimisen valtausalueen hylkääminen	55
Pakilan kansakoulun lisärakennuksen suunnittelutyöt	277
» kirkon kannatusyhdistykselle myyty tontti	35
» siirtolapuutarhan työt, rakennustoimiston puisto-osaston suorittamat	290
Pakkoperintä, vero- ja yleisten maksujäämien, ulosottolaitoksen suorittama	110
Palkkalautakunnan kokoonpano ja kokoukset	1
» neuvottelut eri järjestöjen kanssa	1
» talousarvioehdotus	2
» toimiston viranhaltijat	1
Palkkatilasto, kaupungin työntekijöiden, tilastotoimiston laatima	93
Palkkojen järjestely, kaupungin viranhaltijain	2
Pallokentän pukusuojarakennuksen huonetilan vuokralleanto	222
» » kioskin vuokralleanto	221
Paloilmoituslaitteet	124
Palokunnan rahastot	128
» työpajat ja varusvarastot	126
Palokunnat, vapaaehtoiset	126
Palolaitoksen huoneistot	123
» kalusto	124
» menot ja tulot	127
» työntekijöille luovutetut vaate- ja varusesineet	4
» virat ja viranhaltijat	122—123
Palolautakunnan kokoonpano, kokoukset ym.	121
Palopostit ja vedenotto paikat	124
Palopäällystön palkkaetuja koskevat kiertokirjeet	8
Palotarkastukset	127
Palotoimi, tulipaloissa sattuneet tapaturmat	126
Palovahingot ja niiden korvaaminen	126
Palovartiointi teattereissa	127
Palvelusvuosien laskeminen vuosilomaa ja ikälisiä varten	8
Pelastusarmeijan avustaminen	194
Penger- ja Torckelinkadun välisen puistikon istutustyöt	290
Perhelisät, lastensuojeluviraston jakamat	189
Perimistöimenpiteiden, huoltolautakunnan suorittamien, tehostaminen	135
Pihlajasaaren liikenne	223
Piirustukset, julkisivupiirustusten tarkastajien tarkastamat	113

Piirustukset, kiinteistölautakunnan hyväksymät	53, 59,	68
» rakennustarkastuskonttorin vahvistamat		112
» satamalautakunnan hyväksymät		318
Pirttimäen retkeilymajan lämpöjohtojen korjauskustannukset		223
» » piirustusten hyväksyminen		223
Pohjoismaiden satamajohtajain kokous		314
Poikien eristyslaitos	177,	184
Poikkeukselliset lapset, yksityisiin tai valtion laitoksiin sijoitetut		182
Poistoviemärin rakentaminen Lauttasaarenrantaan	317,	319
Poliisilaitoksen asepaja- ja asevarikkohuoneiston sisustustyöt		68
Poliisilääkärin vastaanottohuoneistoon asennettu vedenlämmittäjä		68
Polttoainesäiliöiden, tupakkatehdas Fennian, rakennuslupa		54
Polttoainetilanne		238
Puhdistuslaitokset, rakennustoimiston	286—	287
Puhelinkioskien rakentaminen		68
Puhelinmenot, kaupungin		82
Puhtaanapito-osasto, rakennustoimiston	276, 277, 278,	292
Puisto-osasto, rakennustoimiston	275, 277, 278,	288
Pukinmäen urheilukentän muuttaminen hiekkakentäksi		222
Punainvalidit, v:n 1918, yhdistykselle vuokrattu kesänviettoalue		41
Puolustusministeriön pystyttämät parakit		52
Puutavaran myyntihinnat metsätalousosaston luovutuksissa		60
Puutavaravarastojen vakuuttaminen, rakennustoimiston varasto-osaston toimenpiteet		276
Pässinkari, uima- paikan vuokraaminen Alkoholiliikelle		41
Pätevyysvaatimukset, kaupungin palveluksessa olevien konekirjoittajien	24,	88
Raajarikkoisten koulusäätiö — Skolstiftelsen för vanföra säätiölle varattu tontti	35,	62
» lasten koulukodin tontti		35
Raitiotieliikenne		304
Raitiotiet		304
Raittiusavustusten käytön valvonta		245
Raittiushuolto		161
Raittius toiminta kouluissa	243,	249
Raittiusvalistuslautakunta, kokoonpano, kokoukset ym.	138,	242
» saadut ja käytetyt varat		244
Raittiusvalistustyö ja toimenpiteet raittiustilanteen parantamiseksi		243
Rajasaaren puhdistuslaitos		286
Rakennusaineet, rakennustoimikunnan myöntämät		119
Rakennuspiirustusten hinta		53
Rakennustarkastuskonttorin toimintakertomus		112
Rakennustoimi oy:lle stadionin pohjoispuolelta vuokrattu alue		52
Rakennustoimikunnan toimintakertomus		119
Rakennustoimiston katurakennusosasto	276,	283
» korjauspajatoiden raha-arvo		291
» lämpötekniikan vuosikertomus		283
» puhtaanapito-osasto	276, 277, 278,	292
» puisto-osasto	275, 277, 278,	288
» talorakennusosasto		281
» tilivirasto		295
» työntekijät		280
» töissä sattuneet tapaturmat		281
» varasto-osasto	275, 276, 278,	290
» viranhaltijat		280
Rakentamisvelvollisuuden täyttäminen		36
Rannikkoliikenne	323,	324
Ratsastushallin ravintolahuoneiston ym. vuokralleanto		222
Ratsastusopisto, Keskustalli ja Hippodrom, kahden kaviouran vuokraaminen niille yhteisesti		322
Ravintolarakennusten vuokralleanto		67
Ravitsemistilanne, kansanhuoltotoimiston selostama		238
Reijolan lastenkoti		177
Retkeilytoiminta		228
Ruoan myynti sairaaloista		15
Ruokailukojujen, satamissa olevien, alueiden vuokralleanto		317
Ruokamullan myynti Herttoniemen teollisuusalueelta	315,	319
» » Laajalahden Sakkolantien alueelta		56
Ryttylän koulukoti	177,	184
Sairaalat, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat	146,	147
Sairaankuljetustoiminta, palokunnan		126
Sairaushuolto, lastensuojelulautakunnan huostaan otettujen lasten	180,	185
Sairauslomaa koskevien määräysten tulkinta		2
Sairauslomasijaisten palkkiot		8

Sairaustapaukset eri lastenhuoltolaitoksissa	178
Salmisaaren höyryvoimalaitos	275, 277
Sanoma- ja aikakauslehtien hinnat	82
Sanomalehtien myyntipaikat	70
Satama-aluevuokrasta kertyneet tulot	333
Satamalaitoksen edustus komiteoissa ym.	313
» ja sen osastojen päälliköt	313
» laskuun suorittamat työt	331
» nosturienhoitajien työnseisäus	314
» taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset	314
» tulot ja menot	332—334
» virat ja viranhaltijat	321
Satamalautakunnan hallinnassa olevien rakennusten ja varastotilojen vuokraukset	317
» kokoonpano ja kokoukset	313
» tekemät vuokrasopimukset	315—317
Satamaliikenne	323
Satamaliiton, Suomen, liittokokous	314
Satamamaksuista kertyneet tulot	332
Satamarakennustoiminta	328
Satamat, laiturien pituus, laiturikenttien pinta-ala ja nosturit	323
» rautatieraitteiden pituus	323
» suoritettut korjaus- ja kunnossapitotyöt	328, 330
» uudisrakennukset	329
Satamatyöntekijäin huoltorakennuksen rakentaminen Katajanokalle	277
Satamavesipostit	326
Savilan pumppulaitos	286
Seurasaaren ravintolarakennuksen ym. vuokralleanto	221, 222
Siipikarjateurastamo	338
Sinfoniakonsertit, kaupunginorkesterin	273
Sivutoimen pitämiseen myönnettyt luvat	7
Snellmanin kansakoulu, korjaustyöt	277
Snellmaninkadun koulutontin piharakennuksen myynti	68
Sofianlehdon lastenkoti, esitys sen laajentamismahdollisuuksista	175
» tarkkailuluokan opettajan viran perustaminen	175
» pikkulastenkoti	177
Sokeainkoulun tontti	35
Solhem lastentarhan huoneisto	66
Soran myynti kaupungin sorakuopista	60
Sotainvalidiiden veljesliiton Helsingin alaosastolle vuokrattu kesänviettoalue	41
Sotaleskien työhuolto	190
Sotatorpojen työhuolto	190
Sotavakuutusmaksujen hoito, Kaivohuoneen ravintolarakennuksen ja Brovallan ent. huvilarakennuksen	70
Sotilasavustukset	163
Sotilasavustuslain toimeenpano	133
Stadionin kentän luovuttaminen Lasten päivän tivolin käyttöön	56
» pohjoispuolelta vuokrattu varastopaikka	52
Stansvikin alueen vuokralleanto	57
Sunnuntaityökorvaus, kaupungin viranhaltijain	5
Suojelukasvatustoimisto, saapuneet ilmoitukset ja toimenpiteet niiden johdosta	183
» tulot ja menot	188
Suojelukasvatustoimiston kaupungin lastenhuoltolaitoksiin sijoittamien lasten ja nuorten henkilöiden vaihtuminen	184
Suojeluvallannon alaiset lapset	185
Suomalaisen oopperan ja musiikkilautakunnan välinen sopimus	271
Suomen jousiampujain liitolle vuokrattu alue jousiammuntaradan rakentamista varten	42
» lastenhoitoyhdistyksen avustaminen	194
» lääkäriliiton neuvotteluoikeutta koskeva kirjelmä	1
» punainen risti, sairaalan pihalla suoritettut istutustyöt	290
» Snellmaninkadun koulutontin piharakennuksen ostaminen	68
» tilapäisen jakelupaikan järjestäminen sen käyttöön	70
Suomenlinnan puistojen kunnostamistyöt	290
Syvääjäädyttämön rakentamista koskevat lausunnot	56, 335
Sähkölaitos, muuntamoiden rakentaminen	55
Sähköliike Sähkötekijä oy:lle vuokrattu alue bitumitynnyreiden polttamista ja leikkaamista varten	60
Sähkö-Lämpö oy:n vuokrasopimuksen pidentäminen	36
Sörnäisten rantatien varastoalueiden vuokrasopimukset	52
Taivalsaari, alueen varaaminen olympiakisoja varten	49
Taksoituslautakunnan toimintakertomus	101
Talin sikala	76

Tallskär saaren vuokraus	60
Talousopetuksessa ja kodinhoidossa järjestetyt kurssit	253
Tampereen johdinautoliikenteen avajaistilaisuus, edustajien lähettäminen sinne	299
Tampereen kotitalouslautakunnan järjestämät neuvottelupäivät	254
Tanssilava-alueiden vuokraaminen	56
Tapanila, leikkikentän tasoittaminen	290
» lentoaseman radiosuuntimolle vuokrattu alue	42
Tapaturmat, tulipalojen sammutuksen yhteydessä sattuneet	126
» puhtaanapitotöissä sattuneet	293
» teurastamon töissä sattuneet	336
» rakennustoimiston töissä sattuneet	281
Tavaraliikenne satamissa	324—325
Tavolan koulukoti	177, 184
Tehdastontit, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat	39
Tekstiilitilanne, kansanhuoltotoimiston selostama	238
Teollisuuden polttoöljy oy:n oikeuttaminen rakentamaan öljynsiirtolaitteet	55
Teoston ja musiikkilautakunnan välinen sopimus	272
Tervalammen alkoholistihuoltolan ohjesäännön uusiminen	135
» työlaitoksen ja alkoholistihuoltolan järjestyssäännön ja päiväjärjestyksen uusi-	
» minen	135
» työlaitos, hoidokkien huolto ym.	149
» » maatila	150
» » menot ja tulot	150
» » työvelvoitteen työtulospisteen raha-arvon korottaminen	135
Terveystarkastukset lastenhuoltolaitoksissa	178
Teurastamolautakunnan kokoonpano ja kokoukset	335
Teurastamon henkilökunta	336
» juoksuratojen ym. laitteiden käyttö	340
» jäädyttämö ja syväjäädyyttämö	339, 351
» karjatallien käyttö	337
» käyttöosasto	343
» laboratorio	341
» sairasosasto	342
» sikala, Silta ja satama oy:n tarjous sen laajentamisesta	277
» suolipesimö	337
» suorittama punnitus	341
» » vuotien tarkastus	337
» sähkönkulutus	343
» tarkastuslääkärien toteamat taudit	342
» teurastusosastot	337, 348
» tukkumyyntihalli	339, 351
» tulot ja menot	344—346
» tuotantokomitea	336
» vedenkulutus	343
Tie- ja katutyöt, katurakennusosaston suorittamat	285
Tilapäismajoitusolojen parantamista selvittelevään komiteaan valitut huoltolautakunnan edus-	
tajat	136
Tilastotoimisto, annetut lausunnot, esitykset ym.	94—96
» Hollerith-reikäkorttikoneiden hankinta	92
» huoneisto-olot	92
» julkaisutoiminta	92
» kaupungin työntekijöiden palkkatilasto	93
» menot ja tulot, talousarvioehdotus	96, 97
» tietojen ja selvitysten antaminen viranomaisille ja yksityisille	94
» verotilastot	93
» virat ja viranhaltijat	89—91
» väestötutkimus ja väestöprognosis	93
Tivoli, Lasten päivän, alueen vuokraaminen sille	56
Toimistokojujen alueiden vuokralleento satama-alueella	317
Toivolan koulukoti	175, 177
Toivoniemen koulukoti	175, 177, 184
Tontit, kiinteistölautakunnan myymät	25, 34, 35
» » vuokralle antamat	36—40, 44—52
» maanhankintalain mukaan myydyt	27—34
Tonttijaonmuutosehdotukset, kiinteistölautakunnan laadittamat	61—62, 63
Torikauppa, myyntipaikkojen vuokraaminen	69
Toukolan konepaja	277
» puistokylän saunan vuokralleento	67
» rantakylän alue n:o 3:n vuokralleento	47
Tulipalot	124
Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit	327
Tullisaari, kansanpuiston kahvilakioskin ja rantakioskin vuokralleento	222

Tullisaari, telttailualueen perustaminen	223
Tulo- ja omaisuusveron pakkoperintä	110
» » omaisuusverotuksen tulokset	103
Tunnelin rakentaminen putkijohtoja varten	54
Turvattomat lapset, lastensuojelulautakunnan huostaan otetut	180
Turvattomien lasten huoltotoimistoon saapuneet ilmoitukset ja virka-apupyynnöt	179
Turvavartiointi teattereissa	127
Tutkijalautakunnan toimintakertomus	102
Tuulaakimaksuista kertyneet tulot	332
Tuurholman tilan peltojen vuokraus	57
Työehtosopimukset	3
Työhuoltotoimiston toimintakertomus	190
Työkodit ja siirtolat, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat	146, 147
Työmaajuopottelun torjuntatoimikunnan kertomus	245
Työnseisaukset, satamatyöntekijäin	314
Työnvälityslautakunnan kokoonpano ja kokoukset	200
Työnvälitystoimisto, henkisen työn osasto	201, 203, 218, 219
» huoneistot	201
» informaatiotoiminta	207
» maatalousosasto	201, 212, 218, 219
» menot ja tulot	201, 218, 219
» merimiesosasto	201, 210, 218, 219
» nuoriso-osasto	201, 206, 218, 219
» ravintolaosasto	201, 214, 218, 219
» tvönhakemukset ja -hakijat, työpaikat ja työnvälitykset 202—203, 218, 219, 220	
» virat ja viranhaltijat	201
» yleiset osastot	201, 218, 219
» ylioppiläsvälitys	203
Työtehoneuvottelukunta	86
Työtehtötoimisto, koulutus- ja muu toiminta	87, 88
» perustaminen ja tehtävien määrittely	84
» toimenpiteet mielialan muokkaamiseksi	85
» uudet tutkimukset	86
» virat ja viranhaltijat	84
Työtehotutkimusten, Kontera oy:n kaupungille suorittamien, selvittäminen	85
Työtuvat, huoltolautakunnan alaiset	152
» huoneistotilat	137
Työväenasunnot, kunnalliset	79
Töölönkadun 55:ssä olevan koulutalon vuokraaminen	65
Uimakoulutoiminta	227, 228
Uimastadionia koskevat asiat	222, 227
Uimastadionin istutusten perustamistöiden aloittaminen	290
Ulkoilmajuhlat	56
Ulkoilmakonsertit	272
Ulkomaan matkustajaliikenne, satamien kautta tapahtunut	325
Ulkomainen merenkulku ja tavaraliikenne	324
Ulosottolaitoksen toimesta suoritettu verojen pakkoperintä	108, 110, 111
Union Internationale des Transports Publics-nimisen yhdistyksen jäsenmaksun suorittaminen	297
Urakkatyöhinnointelu	4
Urheilu- ja retkeilylautakunta, apurahojen jako	221
» » » kokoonpano, päätökset ym.	221
» » » loma- ja vapaa-ajanviettoiminta	228
» » » menot ja tulot	229
» » » virat ja viranhaltijat	225
Urheilukenttien kunnossapito	287
Urheilukilpailujen järjestämisluvut, kiinteistölautakunnan myöntämät	56
Urheilulaitteiden kunnossapito	287
» uudistvöt	288
Urheilunohjaus ja urheilunneuvonta, urheilu- ja retkeilylautakunnan järjestämä	227
Urheilutoiminta kesällä	226, 227
» talvella	226
Uudenmaan ruotsalaisen puutarhaseuran näyttely, puisto-osaston osallistuminen siihen	277
» työlaitosliiton liittovaltuustoon valitut kaupungin edustajat	136
» » tarjous	138
Uudenpellon varastoalueiden vuokralleanto	51
Uudisrakennukset, vuoden aikana valmistuneet	112
Uunisaaren uimalaitos	223, 228
Uurnalehdon pensasaitaistutukset	290
Utteruusrahat kunnalliskodissa	134
Vaakamestarien, satamalaitoksen, tuntipalkkiot	315

Vakuusasiakirjojen tarkastus	23
Valkosaaren telakka-alueet	40
Vallilan kerhokeskuksen avustaminen	70
» kerhokeskuksen huoneiston vuokralleanto	67
» metsästä vuokratut alueet	51
» siirtolapuutarhamajat, hellojen asentaminen niihin	54
» vaunuhallin lisärakennusten suunnittelu	276
Valokuvauspaikkojen vuokralle anto	70
Vanhainkodin sijoituskysymys	137
Vanhainkodit, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat	146
Vanhakaupunki, huvila-alueita koskevat asiat	56
» kaupungin perustamisen muistomerkin pystyttäminen	62
Vanhankaupungin erään niittyalueen luovuttaminen urheilu- ja retkeilylautakunnan käyttöön	41
» lahden vesialueiden vuokralleanto	318
Vapaaehtoiset palokunnat	126
Vapaan huollon keskuksen valitut huoltolautakunnan edustajat	136
Varapalokunnat	126
Varastoalueiden vuokralleanto	49—52
Varastotoimis- ja laiturihuoltotoiminta	327
Varastokorttelien n:o 178 ja 275 vuokraoikeuksien siirtäminen	51
Varastorakennukset, satamalautakunnan hallinnassa olevat	322
Varastotilojen vuokralleanto	68
Varoitus- ja kehoitustaulujen pystyttäminen kaupungin metsiin	60
Varsasaaren kansanpuiston tarjoilukioskin vuokralleanto	221
Vartiokylän hiihtomaja-alueen vuokralleanto	41
Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti, Sofianlehdon	177, 184
Velodromilla pidetyt pääsymaksulliset kilpailutilaisuudet	227
Velodromin katsomorakennus, huonetilan vuokralleanto	222
» ympäristön kunnostaminen	290
Venelaiturit	318
Venevalkama-alueen merkitseminen	60
Verolautakunnan toimintakertomus	102
Verotilastot, tilastotoimiston laatimat	93
Verotusvalmisteluviraston toimintakertomus	103, 105
Vesialtaan rakentaminen Erottajan puistoon	290
Vesilentoaseman perustamista koskevat lausunnot	56, 63, 225
Viemäriyöt	286, 287
Viljelys- ja syöttöpalstat, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat	42—46, 57—59
Viljelyspalstattoiminnan lopettaminen	138
Viransijaisten palkkauksikysymykset	6, 8, 13
Virastojen ja laitosten, kaupungin, huoneistoja koskevat asiat	66
Virkasääntökomitean mietintö	138
Virkavapauden ajalta myönnettyt palkat	9—13
Virkavapaudet, palkattomat	13—15
Virvoitusjuomakioskit, kiinteistölautakunnan vuokraamat ym.	69
Voimistelu- ja urheiluseura Jyry, kanoottivajan paikan vuokraaminen yhdistykselle	41
» urheiluseurojen avustaminen	221
Vuokraehtoisten täyttämistä annetut vakuudet	53
Vuokralle annetut asuntotontit ja -palstat	36—38, 54
» » huoneistot	66—67
» » rakennukset, kioskit ym.	221
» » tehdastontit	39
» » viljelys- ja syöttöpalstat	42—46, 57—59
Vuokraoikeuden siirto-oikeus	53
Vuokrasopimuksen purkaminen, Ätsärintien tonttia n:o 5 koskevan	52
Vuokrasopimukset, satamalautakunnan tekemät	315—317
Vuokrauskartaston, laidunmaiden, laatiminen	61
Vuokraveneiden, satama-alueella liikennöivien, hyväksyminen	326
Vuosiliput, liikennelaitoksen myöntämät	310
Vuosilomaa koskevien määräysten tulkinta	2
Vuotien tarkastus, teurastamon	337—338
Väestönsuojat, ks. Kalliosuojat	
Väestönsuojelulautakunnan toimintakertomus	240
Väestötutkimukset ja väestöprognosi	93
Wärtsilä-yhtymä oy:lle vuokrattu virkistysalue	41
Vksityishoitoon sijoitetut huoltolautakunnan hoidokit	151
» » , huoltotoimenpiteitä tarvitsevat lapset	181
Yksityisten lasten- ja sijoituskotien hoitomaksujen korottaminen	174
Yleisen talletusvaraston työmaksujen korottaminen	315
Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahojen käytön valvojat	136
Yleisten töiden lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym.	275, 276

Yleisten töiden lautakunnan päätökset	275—278
Ylityö- ja päivystyskorvaukset	6
A bergin huvilan vuokralleanto	67
Ä itiysavustukset, lastensuojeluviraston jakamat	187
Äitiysneuvolat, huoneistojen vuokraaminen niitä varten	64
Ätsärintien tonttia n:o 5 koskevan vuokrasopimuksen purkaminen	52
Ö ljylämmityslaitteiden asentaminen kaupungin kiinteistöihin	282
Öljynsiirtolaitteiden, Teollisuuden polttoöljy oy:n, rakentaminen	55

Julkaisujen luettelo

A. Helsingin kaupungin tilasto.

Ilmestyi aluksi erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina, sittemmin kaksikielisinä painoksina suomen- ja ruotsinkielisinä rinnakkaistekstein. V. 1933 ja myöhemmin ilmestyneissä julkaisuissa on yksinomaan suomenkielinen teksti, mutta taulukoissa on ruotsinkieliset sekä — sarjoissa I, II, III ja VI — vuoteen 1952 ranskankieliset ja siitä lähtien englanninkieliset otsakkeet; sarjasta VI on kuitenkin myös erillinen ruotsinkielinen painos, joka lukuvuoteen 1936 saakka sisältää vain ruotsinkielisten opetuslaitosten toimintakertomukset, mutta lukuvuodesta 1936/37 lähtien kaikki kyseiset kertomukset.

I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—32. 1910—47.
33—37. Edellinen osa. 1948—52.

II. **Ulkomaan kauppa.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—11. 1916—26.

III. **Merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—3. 1915—26.

II—III. **Ulkomaan kauppa ja merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—14. 1927—49.

IV. **Kaupungin teollisuuslaitokset** (vuoteen 1949 teknilliset laitokset). Helsingin kaupungin teollisuuslaitosten lautakunnan julkaisema.
1—37. 1916—52.

V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin kaupungin rahatoimiston julkaisema.
1—37. 1916—52.

VI. **Opetuslaitokset.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
1—16. 1916/17—46/47. 19. 1950/51.

B. **Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema 5. vuosikerrasta lähtien.
Taulukoissa on suomen- ja ruotsinkieliset otsakkeet; sisällysluettelo on laadittu myös ranskankielellä vuoteen 1952 ja siitä lähtien englanninkielellä.
1—11. 1905—15.
12—42. 1919—53.

C. **Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema 21. vuosikerrasta lähtien.
Aikaisemmin julkaistu erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina, v:n 1932 kertomuksesta alkaen ainoastaan suomenkielisenä painoksena.
1—64. 1888—1951.
Vanhempi sarja. Kaupunginvaltuusto.
1—3. 1875—87.
Henkilöhakemisto 1875—1930.
Kiinteistöhakemisto 1875—1930.

D. **Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
Julkaistaan erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina.
1—9. 1911—32.
10—25. 1934—53.

E. **Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
Julkaistaan erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina.
1—29. 1923—51.

F. **Helsingin kaupunkia koskevat asetukset. Kunnallinen käsikirja.**
Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema 1930.
Julkaistu erillisinä suomen- ja ruotsinkielisinä painoksina.

G. **Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä.** Helsingin kaupungin tilastotoimiston julkaisema.
Julkaistaan suomen- ja ruotsinkielisinä rinnakkaistekstein.
1950—53.
1954/1—3.

